

සුත්‍රාන්ත පිටකයෙහි

11 වන ග්‍රන්ථය

සංයුක්තනිකාය

පඤ්චමහායය (1)

මහාවග්ගිය

ත්‍රිපිටකපරිවර්තිත සභායෙහි

සංයුක්තනිකාය ශෝධක මණ්ඩලය විසින් සිංහලභාෂායෙන් පරිවර්තිත වූ

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

විසින් පාඨශෝධන පූර්වක වූ සංසකරණය කරන ලදී.

ශ්‍රී බු. ව. 2550

රාජ්‍ය වස. 2006

Buddha Jayanti Tripitaka Series, Volume 17 (i)

The Eleventh Book in the
Suttanta-Pitaka

11

SAMYUTTANIKĀYA(V-1)

MAHĀVAGGA

With the Sinhala Translation by

**The Samyuttanikāya Editorial Board of
The Tripitaka translation Committee**

Edited by

The Tripitaka Editorial Board

නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!
නමෝ තස්ස භගවෙනෝ අරහතෝ සම්මා සම්බුද්ධස්ස !!!

මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව,
 නිවනේ සැනසීම සොයන සෑම ලොවසියෙකුටම
 පරිහරණය කළහැකි ලෙස සැකසීමට නන් අයුරින් දායකත්වය දැක්වූ
 සෑම උතුමන්ටම පළමුව ස්තූතිය පුදකරන අතරම
 යමෙක් මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව පරිහරණයෙන්,
 යම් සත් කටයුත්තක් කරන්නේනම් එහි ද,
 නිවනේ සැනසීම ලාබනම් එහි ද
 සියලු ආනිසංසයෝ මෙම බුද්ධ ජයන්ති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථ මාලාව
 මේ අයුරින් සැකසීමට දායකත්වය දැක්වූ
 ඔවුන් සෑම දෙනාටම අනුමෝදන් වෙත්වා!!!
 නිවන් දකින තුරු අභිවුර්ධියක්ම වෙත්වා!!!
 පතනා බෝධියකින් වහා වහා නිවනේ සැනසීම ම අත්වේවා!!!

ඔබ සැමට යහපතක්ම වෙත්වා!!!

සැලකිය යුතුය :

මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත. එහි පටුන මත ඇති මාතෘකා මත click කිරීම මගින් ඊට අදාළ පිටුව වෙතට යොමුවේ.

නැවත පටුන වෙතට යොමුවීමට Table of Contents හෝ පිටු අංකය (13) සටහන් කර යොමු වන්න.

සුභතනාපිටකේ
සිංහුතනනිකායෝ
පඤ්චමෝ භාගෝ
මහාවග්ගො
(1)

සුත්තානපිටකයෙහි
සිංහුතනනිකාය
පඤ්චම භාගය
මහාවර්ගය
(1)

පටුන CONTENTS

	පිටු
සංස්කාරක නිවේදනය	xiii - xiv
ත්‍රිපිටක සම්පාදන මණ්ඩලය	xv
සංඛ්‍යාත නිරූපණය	xvii
පාළි භෞතිය	xix
මහාවග්ග (පුච්ඡාංග) වීසය සූචි	xxi - xxxv
පෙළ හා පරිවර්තනය	2 - 443
ගාරාදිපාද - සූචි	445
සංඝඥානාම අනුකතමණිකා	447- 448
විසෙසපදනුකතමණිකා	449 - 460
ඉඤ්ඤානාම නිරූපණය	461 - 462
බුද්ධිජයනති ත්‍රිපිටක ග්‍රන්ථමාලා	463 - 466

සංස්කාරක නිවේදනය

බුද්ධරයන්හී ත්‍රිපිටකග්‍රන්ථමාලායෙහි සතළොස් (17) වැනි ග්‍රන්ථය වූයේ සංයුක්ත නිකායෙහි තෙසාලිස් වැනි මග්ගසංයුක්තයෙහි පටන් සච්චසංයුක්තය අවසන් කොට ඇති සංයුක්ත දෙළොස් කින් ප්‍රතිමණ්ඩිත වූ මහාවග්ග යයි.

සංයුක්තනිකායේ පඤ්චම භාගයය වූ මහාවග්ගය සිංහලභාෂා-යෙන් තැබීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය විසින් ආරාධිත වූවාහු හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ, ගබ්බෙල උපතිස්ස යන සථවිරයන් වහන්සේ දෙනම වෙති. ඒ තෙරවරුන් විසින් යථාකාලයෙහි සිංහල භාෂාවට නගන ලද සංයුක්ත මහාවග්ගය සංයුක්තනිකාය සංශෝධකමණ්ඩලයට පත්කරනු ලැබූ පණ්ඩිත හැගොඩ ධම්මඤ්ඤ නායක සථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත වතුගෙදර අමරසිහ නායකසථවිරයන් වහන්සේ යැ, පණ්ඩිත ගලගම සරණඛාර සථවිරයන් වහන්සේ යැ යන ස්ථවිරවරුන් විසින් ලිපිදෙස බැහැර කොට පාඨානකර දක්වමින් පෙළ ද ලියා සකස් කරන ලද්දේ ය. යථානුරූප වැ සූත්‍රනාම හා සූත්‍රසංඛ්‍යා ද ඒ ස්ථවිරවරුන් විසින් මැ දක්වන ලද්දේ ය. මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණ ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලයෙහි බහුමුද්‍රක මහතෙරවරුන් විසින් මහදුත්සාහයෙන් පාඨ-ශෝධනය හා සිංහල පරිවර්තන සංස්කරණය ද සිදු කෙරෙමින් ශාඛාදීපාද, සංඥානාම, විශේෂපදනුක්‍රමණිකා ද යොදන ලද්දේ විය.

තව ද සංයුක්ත මහාවග්ගය එක් මැ ග්‍රන්ථයක් ලෙස මුද්‍රණය කැරැවීමට ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය විසින් සමමත කරන ලද නමුදු මුද්‍රණ අවස්ථාවට පැමිණි කල්හී සංයුක්තනිකාය පස්වැනි භාගය පරිහරණයට දුෂ්කර සේ මහත් වන බව පෙනුණු හෙයින් මහාවර්ගයේ 'මග්ගසංයුක්ත බොජ්ඣංග -සතිපට්ඨාන- ඉන්ද්‍රිය- සම්මප්පධාන සංයුක්ත යන සංයුක්ත සය පඤ්චමභාගයේ ප්‍රථමකාණ්ඩය ලෙස ද, ඉද්ධිපාදසංයුක්තයේ පටන් ශේෂය ද්විතීය කාණ්ඩය ලෙස ද පළ කරවන්නට නියම කරගනුමහ. එහෙයින් සංයුත් සභීය සඳහා ලියැවුණු සංඥාපනය ද දෙවැනි කාණ්ඩයෙහි ලා දක්වනු ඇත.

ශ්‍රී ලංකා බෞද්ධමණ්ඩලය මගින් සමාරබ්ධ වූ ත්‍රිපිටක බුද්ධබ්‍රාහ්මීය සියබසින් පළකරවැලීමේ සත්කාර්යය පුරුදීම සඳහා ශ්‍රීමත් ජනාධිපති ජයවර්ධන උතුමාණන්ගෙන් ලැබෙන අනුග්‍රහය ද, ගරු අග්‍රාමාත්‍ය ආර්. ප්‍රේමදාස මැතිතුමාගේ උපස්තමනය ද, ගරු සංස්කෘතික අමාත්‍ය ඊ. ඇල්. බී. හුරුල්ලේ මැතිතුමාගේ සංවිධානය ද සමස්ත බෞද්ධ ජනතාවගේ සාහිශය සමකාවනාවට විශේෂයෙන්

හිමිවිය යුතු ය. එසේ ම සංස්කෘතික අමාත්‍යාංශයේ අතිරේක ලේකම් වූ සෝමපාල ජයවර්ධන මහතාණන්ගේ බුද්ධිපුර්වක සංවිධානය නිසා ත්‍රිපිටක මුද්‍රණය ඉතා ඉක්මනින් නිමහම් කරවාලීමට හැකිවී යයි කියැවුණුය. සඬුර්මප්‍රවර්තක කුශලක්‍රියාවෙහි සභාය වන 'කිසර මුද්‍රණාලයාධිකාරීන් ඇතුළු හැම දෙන සුබභාගී වෙත්වා'යි ආශංසනය කරමිනි.

මේ වගට, ශාස්තෘශාසනෝදයකාරී,
ලබුගම ලඩකුණ
 මහානායක සථවිර
 ත්‍රිපිටකමණ්ඩලයේ ප්‍රධාන සම්පාදක

2525 ජුනිමස 12 වැනි දින
1982
 මහානායක වාරිකාරාමය
 115, විජයරාම මාවත
 කොළඹ 7.

ත්‍රිපිටක සම්පාදක මණ්ඩලය

උපදෙශක :

අඟ්ගමභාෂණධීන, බ්‍රහ්මදේවගොඩ ආනන්දමාමියාණිය මහානායක මහාසංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

සභාපති :

අඟ්ගම විද්‍යාවන්දපරිවේණාධිපති, ත්‍රිපිටකවාග්ගීඤ්ඤාචාර්ය, කෝදුගොඩ ශ්‍රී ඥානාලෝක දක්ෂිණලක්ඛායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

ප්‍රධාන සම්පාදක :

මොල්ලිගොඩ ප්‍රච්චනොදය පරිවේණාධිපති ත්‍රිපිටකවාග්ගීඤ්ඤාචාර්ය, ශ්‍රී ලක්ඛානන්ද—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසංඝනායක මහාසංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

සම්පාදක :

කිරුළපන පූර්වාරාමාධිපති හා අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මපිට්ඨක, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීයපණ්ඩිත, රද්දල්ලේ ශ්‍රී ප්‍රඥාලෝක — කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසංඝනායක මහාසංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

තෙරලියාවල ශ්‍රී සුඛාරාමාධිපති, ශාස්ත්‍රපති, විද්‍යාවිශාරද, රාජකීය පණ්ඩිත, වේදවේදී ශ්‍රී අනුමාදර්ශී—කෝට්ටේ ශ්‍රී කල්‍යාණී සාමග්‍රීධරී මහාසංඝනායක මහාසංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

තිඟුලේ — මාකඩවර, රේවත පරිවේණාධිපති රාජකීයපණ්ඩිත, කරභමිපිට්ඨගොඩ සුමනසාර සංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

කොළඹ තිබ්බිරිගස්සායේ අශෝකාරාමාධිපති, රාජකීයපණ්ඩිත, කරදන ශ්‍රී ප්‍රඥලක්ඛාර නායක සංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

අනුරාධපුර බුද්ධග්‍රාමක ධර්මපිට්ඨක, ත්‍රිපිටක අංශයෙහි මහාචාර්ය, ශාස්ත්‍රාචාර්ය, රාජකීයපණ්ඩිත, ත්‍රිපිටකාචාර්ය උඩුවේ ජනානන්ද සංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

ලේකම් :

කොළඹ බෞද්ධාලෝක මාවතෙහි බෞද්ධාලෝක විහාරාධිපති, පණ්ඩිත, දෙරගමුවේ සිරි ධම්මපාල—කොළඹදිශායෙහි ප්‍රධාන සංඝනායක සංචාරිකාදයන් වහන්සේ.

සංකේත නිරූපණය

- සී 1. - පැල්මඩුල්ල මහාවිහාරයෙහි පුස්තකාල පොත**
- සී 2. - ගාල්ල පරමානන්ද විහාරයෙහි පුස්තකාල පොත**
- සීවු. - සිංහලාසාර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය**
- සා. - තාය්‍යාසාර මුද්‍රිත සංයුක්තනිකාය**
- මජ්ඣ. - මුරුමරට ජට්ඨසංගීතීයොධිත සංයුක්තනිකාය**
- PTS. - Pali Text Society Edition**

ကုမ္ပဏီလီမိတက်

කක	ඛක	ගග	ඝඝ	ඛඝ	ඛඝ	ඛඝ	ඛඝ
චච	ඡඡ	ජජ	ඣඣ	ඤඤ	ඤඤ	ඤඤ	ඤඤ
ටඟ	ඨඟ	ඩඟ	ඪඪ	ඬඬ	ඬඬ	ඬඬ	ඬඬ
තත	ථථ	දද	ධධ	නන	නන	නන	නන
පප	ඵඵ	බබ	භභ	මම	මම	මම	මම
යා	රා	ලා	වා	සා	හා	ළා	ආ
කක	කාක	කිකි	කිකි	කුකු	කුකු	කෙකෙ	කොකර
ඛක	ඛාඛ	ඛිඛි	ඛිඛි	ඛුඛු	ඛුඛු	ඛෙඛෙ	ඛොඛථ
ගග	ගාග	ගිගි	ගිගි	ගුගු	ගුගු	ගෙගෙ	ගොගර

[illegible]

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

සංස්කෘතිකායෝ

පඤ්චමහාගෝ - පයම කණෙඩා

මහාවගග (1) - විසය සූචි

1. මග්ගසංස්කෘතං 2 - 139

1. අවිජ්ජාවග්ගෝ 2-19

1. අවිජ්ජා	සූතං	..	..	2 - 3
2. උපධස්	"	..	..	4 - 7
3. සාරිපුත්ත	"	..	..	6 - 7
4. බ්‍රාහ්මණ	"	..	..	8 - 11
5. කිම්බසීය	"	..	..	10 - 13
6. හික්ඛු	"	..	..	12 - 13
7. දුතියහික්ඛු	"	..	..	12 - 13
8. විහංග	"	..	..	14 - 17
9. සුක්ක	"	..	..	16 - 19
10. නන්දිය	"	..	..	18 - 19

2. විහාරවග්ගෝ 20-29

1. විහාර	සූතං	..	..	20 - 21
2. දුතියවිහාර	"	..	..	22 - 23
3. සෙඛ	"	..	..	22 - 23
4. උපසාද	"	..	..	24 - 25
5. දුතියඋපසාද	"	..	..	24 - 25
6. පරිසුද්ධ	"	..	..	24 - 25
7. දුතියපරිසුද්ධ	"	..	..	24 - 25
8. කුකුඤ්චාරාම	"	..	..	26 - 27
9. දුතියකුකුඤ්චාරාම	"	..	..	26 - 27
10. තතියකුකුඤ්චාරාම	"	..	..	28 - 29

3. මිඨිකතවග්ගෝ 30 - 37

1. මිඨිකත	සූතං	..	..	30 - 31
2. අකුසලධම්ම	"	..	..	30 - 31
3. පටිපද	"	..	..	30 - 31
4. දුතියපටිපද	"	..	..	32 - 33
5. අසප්පරිස	"	..	..	32 - 33
6. දුතියඅසප්පරිස	"	..	..	34 - 35
7. කුමහ	"	..	..	34 - 35
8. සමාධි	"	..	..	34 - 35
9. වෙදනා	"	..	..	36 - 37
10. උත්තිය	"	..	..	36 - 37

විසය සූචි

4. පටිපසුකිරීමේ 38 - 43

1. පටිපසුකිරීමේ	සුඛයා	..	..	38 - 39
2. පටිපසුකිරීමේ	..	..	..	38 - 39
3. විරෝධය	..	..	..	38 - 39
4. පාරාධර්මය	..	..	..	38 - 41
5. සාමාන්‍යය	..	..	..	40 - 41
6. දුනියාසාමාන්‍යය	..	..	..	40 - 41
7. බ්‍රහ්මාණ්ඩය	..	..	..	40 - 41
8. දුනියාබ්‍රහ්මාණ්ඩය	..	..	..	42 - 43
9. බ්‍රහ්මවර්ණය	..	..	..	42 - 43
10. දුනියාබ්‍රහ්මවර්ණය	..	..	..	42 - 43

5. අභ්‍යන්තර විකල්පයාලය 44 - 49

1. විරාගය	සුඛයා	..	..	44 - 45
2. සංයෝජන	..	..	..	44 - 45
3. අනුසන්ධානය	..	..	..	44 - 47
4. අනුසන්ධානය	..	..	..	46 - 47
5. ආසවනකර්මය	..	..	..	46 - 47
6. විජ්ජාචාර්යය	..	..	..	46 - 47
7. ආනන්දසායනය	..	..	..	48 - 49
8. අනුපාදය	..	..	..	48 - 49

6. සුරියාලය 50 - 57

1. කල්‍යාණමය	සුඛයා	..	..	50 - 51
2. සිල	..	..	..	50 - 51
3. ඡන්ද	..	..	..	52 - 53
4. අනුකර්මය	..	..	..	52 - 53
5. දිව්‍ය	..	..	..	52 - 53
6. අනුකර්මය	..	..	..	52 - 53
7. යෝනියෝගය	..	..	..	52 - 53
8. දුනියාකල්‍යාණමය	..	..	..	54 - 55
9. දුනියාසිල	..	..	..	54 - 55
10. දුනියාඡන්ද	..	..	..	54 - 55
11. දුනියාඅනුකර්මය	..	..	..	54 - 55
12. දුනියාදිව්‍ය	..	..	..	56 - 57
13. දුනියාඅනුකර්මය	..	..	..	56 - 57
14. දුනියායෝනියෝගය	..	..	..	56 - 57

විසය සූචි

7. එකධම්මපෙය්‍යාලො 58 - 65

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	..	58 - 59
2.	සීල	"	..	..	58 - 59
3.	ඡන්ද	"	..	..	58 - 59
4.	අත්ත	"	..	..	58 - 59
5.	දිට්ඨි	"	..	..	60 - 61
6.	අපමාද	"	..	..	60 - 61
7.	යොනිසො	"	..	..	60 - 61
8.	දුක්ඛකල්‍යාණමිත්ත	"	..	..	60 - 61
9.	දුක්ඛසීල	"	..	..	62 - 63
10.	දුක්ඛඡන්ද	"	..	..	62 - 63
11.	දුක්ඛඅත්ත	"	..	..	62 - 63
12.	දුක්ඛදිට්ඨි	"	..	..	62 - 63
13.	දුක්ඛඅපමාද	"	..	..	62 - 63
14.	දුක්ඛයොනිසො	"	..	..	64 - 65

8. දුක්ඛඑකධම්මපෙය්‍යාලො 66 - 73

1.	කල්‍යාණමිත්ත	සුත්තං	..	..	66 - 67
2.	සීල	"	..	..	66 - 67
3.	ඡන්ද	"	..	..	66 - 67
4.	අත්ත	"	..	..	66 - 67
5.	දිට්ඨි	"	..	..	68 - 69
6.	අපමාද	"	..	..	68 - 69
7.	යොනිසො	"	..	..	68 - 69
8.	දුක්ඛකල්‍යාණමිත්ත	"	..	..	68 - 69
9.	දුක්ඛසීල	"	..	..	70 - 71
10.	දුක්ඛඡන්ද	"	..	..	70 - 71
11.	දුක්ඛඅත්ත	"	..	..	70 - 71
12.	දුක්ඛදිට්ඨි	"	..	..	70 - 71
13.	දුක්ඛඅපමාද	"	..	..	70 - 71
14.	දුක්ඛයොනිසො	"	..	..	72 - 73

9. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 74 - 79

1.	පාවිතනිත්ත	සුත්තං	..	..	74 - 75
2.	දුක්ඛපාවිතනිත්ත	"	..	..	74 - 75
3.	තතිසපාවිතනිත්ත	"	..	..	74 - 75
4.	චතුස්සපාවිතනිත්ත	"	..	..	74 - 75
5.	පඤ්ඤිමපාවිතනිත්ත	"	..	..	76 - 77
6.	ඡට්ඨපාවිතනිත්ත	"	..	..	76 - 77
7.	සමුද්දනිත්ත	"	..	..	76 - 77
8.	දුක්ඛසමුද්දනිත්ත	"	..	..	76 - 77
9.	තතිසසමුද්දනිත්ත	"	..	..	76 - 77
10.	චතුස්සමුද්දනිත්ත	"	..	..	78 - 79
11.	පඤ්ඤිමසමුද්දනිත්ත	"	..	..	78 - 79
12.	ඡට්ඨසමුද්දනිත්ත	"	..	..	78 - 79

විසය සූචි

10. දුකියගඬුගාපෙය්‍යාලො 80 - 85

1.	පාචිනනික	සුතං	..	..	80 - 81
2.	දුකියපාචිනනික	„	..	..	80 - 81
3.	තකියපාචිනනික	„	..	..	80 - 81
4.	චතුස්පාචිනනික	„	..	..	80 - 81
5.	පඤ්චපාචිනනික	„	..	..	82 - 83
6.	ඡට්ඨපාචිනනික	„	..	..	82 - 83
7.	සමුද්දනික	„	..	..	82 - 83
8.	දුකියසමුද්දනික	„	..	..	82 - 83
9.	තකියසමුද්දනික	„	..	..	82 - 83
10.	චතුස්සමුද්දනික	„	..	..	84 - 85
11.	පඤ්චසමුද්දනික	„	..	..	84 - 85
12.	ඡට්ඨසමුද්දනික	„	..	..	84 - 85

11. තකියගඬුගාපෙය්‍යාලො 86 - 91

1.	පාචිනනික	සුතං	..	..	86 - 87
2.	දුකියපාචිනනික	„	..	..	86 - 87
3.	තකියපාචිනනික	„	..	..	86 - 87
4.	චතුස්පාචිනනික	„	..	..	86 - 87
5.	පඤ්චපාචිනනික	„	..	..	88 - 89
6.	ඡට්ඨපාචිනනික	„	..	..	88 - 89
7.	සමුද්දනික	„	..	..	88 - 89
8.	දුකියසමුද්දනික	„	..	..	88 - 89
9.	තකියසමුද්දනික	„	..	..	88 - 89
10.	චතුස්සමුද්දනික	„	..	..	90 - 91
11.	පඤ්චසමුද්දනික	„	..	..	90 - 91
12.	ඡට්ඨසමුද්දනික	„	..	..	90 - 91

12. චතුස්ගඬුගාපෙය්‍යාලො 92 - 97

1.	පාචිනනික	සුතං	..	..	92 - 93
2.	දුකියපාචිනනික	„	..	..	92 - 93
3.	තකියපාචිනනික	„	..	..	92 - 93
4.	චතුස්පාචිනනික	„	..	..	92 - 93
5.	පඤ්චපාචිනනික	„	..	..	92 - 93
6.	ඡට්ඨපාචිනනික	„	..	..	94 - 95
7.	සමුද්දනික	„	..	..	94 - 95
8.	දුකියසමුද්දනික	„	..	..	94 - 95
9.	තකියසමුද්දනික	„	..	..	94 - 95
10.	චතුස්සමුද්දනික	„	..	..	96 - 97
11.	පඤ්චසමුද්දනික	„	..	..	96 - 97
12.	ඡට්ඨසමුද්දනික	„	..	..	96 - 97

විසය සූචි

13. අප්පමාදවග්ගො 98 - 105

1.	තරාගත	සුත්තං	..	98- 99
2.	දුතියතරාගත	„	..	98- 99
3.	තතියතරාගත	„	..	100-101
4.	චතුස්සතරාගත	„	..	100-101
5- 8.	පද	සුත්තානි	..	100-101
9-12.	කුට	„	..	102-103
13-16.	මූල	„	..	102-103
17-20.	සාර	„	..	102-103
21-24.	වසසික	„	..	102-103
25-28.	රාජ	„	..	102-103
29-32.	වන්දිම	„	..	102-103
33-36.	සුරිය	„	..	104-105
37-40.	වස	„	..	104-105

14. බලකරණියවග්ගො 106 - 121

1.	බල	සුත්තං	..	106-107
2.	දුතියබල	„	..	106-107
3.	තතියබල	„	..	106-109
4.	චතුස්සබල	„	..	108-109
5- 8.	බිජ	සුත්තානි	..	108-109
9-12.	නාග	„	..	110-111
13-16.	රූපබ්	„	..	110-111
17-20.	කුමිත	„	..	112-113
21-24.	සුත්ත	„	..	112-113
25-28.	ආකාස	„	..	112-115
29-32.	මෙඝ	„	..	114-115
33-36.	දුතියමෙඝ	„	..	114-117
37- 40.	නාවා	„	..	116- 117
41-44.	ආගන්තුක	„	..	116-119
45-48.	නදී	„	..	118-121

15. එසනාවග්ගො 122 - 131

1.	එසනා	සුත්තං	..	122-123
2.	දුතියඑසනා	„	..	122-123
3.	තතියඑසනා	„	..	122-123
4.	චතුස්සඑසනා	„	..	124-125
5- 8.	එසනා	සුත්තානි	..	124-125
9- 12.	එසනා	„	..	124-125
13- 16.	එසනා	„	..	124-125

විසය සූචි

17- 32.	විධා	„	..	126-127
33- 48.	ආසව	„	..	126-127
44- 64.	භව	„	..	126-127
65- 80.	දුක්ඛතා	„	..	128-129
81- 96.	බිල	„	..	128-129
97-112.	මල	„	..	128-129
113-128.	නිස	„	..	130-131
129-144.	වෙදනා	„	..	130-131
145-160.	තණ්හා	„	..	130-131

16. ඔසවගො 132 - 139

1- 16.	ඔස	සුත්තානි	..	132-133
17- 32.	යොග	„	..	132-133
33- 48.	උපාදන	„	..	132-133
49- 64.	ගජ්	„	..	134-135
65- 80.	අනුසය	„	..	134-135
81- 96.	කාමගුණ	„	..	134-135
97-112.	නිවරණ	„	..	136-137
113-128.	උපාදනකඛ්ඛ	„	..	136-137
129-144.	ඔරමිතාගීයසංයෝජන	„	..	136-137
145-160.	උභිමිතාගීයසංයෝජන	„	..	138-139

2. බොජ්ඣංගසංයුතං 140 - 259

1. පඛිත්තවගො 140 - 161

1.	තිව්වනත	සුත්තං	..	..	140-141
2.	කාය	„	..	..	140-145
3.	සිල	„	..	..	146-151
4.	වජ්	„	..	..	150-153
5.	භික්ඛු	„	..	..	152-155
6.	කුණ්ඩලිය	„	..	..	154-157
7.	කුටාගාර	„	..	..	158-159
8.	උපවාන	„	..	..	158-159
9.	උපපාද	„	..	..	160-161
10.	දුතියඋපපාද	„	..	..	160-161

විසය සූචි

2. ගිලානවග්ගො 162 - 171

1.	පාණ	සුඤ්ඤා	..	..	162-163
2.	සුරිය	„	..	..	162-163
3.	දුතියසුරිය	„	..	..	162-163
4.	ගිලාන	„	..	..	164-165
5.	දුතියගිලාන	„	..	..	166-167
6.	තතියගිලාන	„	..	..	166-169
7.	අපාර	„	..	..	168-169
8.	ආරඬ	„	..	..	170-171
9.	අරිය	„	..	..	170-171
10.	නිබ්බිද	„	..	..	170-171

3. උදාසීවග්ගො 172 - 183

1.	බොධාය	සුඤ්ඤා	..	..	172-173
2.	දෙසනා	„	..	..	172-173
3.	යාන	„	..	..	172-175
4.	යොනිසො	„	..	..	174-175
5.	අපරිභානිය	„	..	..	174-175
6.	බය	„	..	..	176-177
7.	නිරොධ	„	..	..	176-177
8.	නිබ්බධ	„	..	..	178-179
9.	එකධමම	„	..	..	178-179
10.	උද්දී	„	..	..	180-183

4. නිවරණවග්ගො 184 - 195

1.	කුසල	සුඤ්ඤා	..	..	184-185
2.	දුතියකුසල	„	..	..	184-185
3.	කිලෙස	„	..	..	186-187
4.	අනාවරණ	„	..	..	188-189
5.	යොනිසො	„	..	..	188-189
6.	බුද්ධි	„	..	..	188-189
7.	ආවරණ	„	..	..	190-191
8.	අනිවරණ	„	..	..	190-191
9.	මහාරුක්ඛ	„	..	..	192-193
10.	නිවරණ	„	..	..	194-195

විසය සූචි

5. ව්‍යාපාරිකවග්‍ය 196 - 201

1. විධා	සුභං	..	..	196-197
2. ව්‍යාපාරික	..	..	..	196-197
3. මාර්ග	..	..	..	196-197
4. දුර්වලතා	..	..	..	198-199
5. ප්‍රතිචාර	..	..	..	198-199
6. දළදා	..	..	..	198-199
7. අදාළ	..	..	..	198-199
8. ආදිපා	..	..	..	200-201
9. අභ්‍ය	..	..	..	200-201
10. දුර්වලතා	..	..	..	200-201

6. බෞද්ධධර්මවග්‍ය 202 - 239

1. ආභාර	සුභං	..	..	202-209
2. පරිසරය	..	..	..	210-215
3. අභ්‍ය	..	..	..	216-219
4. මෙහෙ	..	..	..	218-227
5. සංඝායන	..	..	..	228-235
6. අභ්‍ය	..	..	..	234-239

7. ආනාපානවග්‍ය 240 - 245

1. අධ්‍යයන	සුභං	..	..	240-241
2. දුර්වලතා	..	..	..	240-241
3. තනිතන	..	..	..	240-241
4. වතුප්පය	..	..	..	242-243
5. ප්‍රතිචාර	..	..	..	242-243
6. ප්‍රතිචාර	..	..	..	242-243
7-12. පුළුල්වන	සුභං	..	..	242-243
13-18. විනිශ්චය	..	..	..	244-245
19-24. විනිශ්චය	..	..	..	244-245
25-30. උපදෙස්	..	..	..	244-245
31-36. මෙහෙ	..	..	..	244-245
37-42. කරුණා	..	..	..	244-245
43-48. මුද්‍රා	..	..	..	244-245
49-54. උපදෙස්	..	..	..	244-245
55-60. ආනාපාන	..	..	..	244-245

විසය සූචි

8. නිරෝධවග්ගො 246 - 251

1- 6.	අසුභ	සුභානා	..	246-247
12.	මරණ	„	..	246-247
18.	ආහාරපටිකකුල	„	..	246-247
24.	යක්කුලොකෙතනතිරන	„	..	246-247
30.	අනිච්ච	„	..	246-247
36.	අනිච්චදුක්ඛ	„	..	246-247
42.	දුඃඛඅනන්ත	„	..	246-247
48.	පහාන	„	..	246-247
54.	වීරාග	„	..	248-249
55.	නිරෝධ	සුභානා	..	248-249
56.	දුකිකිනිරෝධ	„	..	248-249
57.	කකිකිනිරෝධ	„	..	248-249
58.	චතුසුකිනිරෝධ	„	..	250-251
59.	පඤ්චකිනිරෝධ	„	..	250-251
60.	ඡන්දකිනිරෝධ	„	..	250-251

9. ගඛිගාපෙය්‍යාලො 252-253

10. අප්පමාදවග්ගො 252-253

11. බලකරණීයවග්ගො 254-255

12. එසනාවග්ගො 254-255

13. ඔසවග්ගො 254-255

14. සුභ ගඛිගාපෙය්‍යාලො 256-257

15. සුභ අප්පමාදවග්ගො 256-257

16. සුභ බලකරණීයවග්ගො 256-257

17. සුභ එසනාවග්ගො 258-259

18. සුභ ඔසවග්ගො

120. ඔසාදිසුභතානි 258-259

විසය සූචි

3. සම්ප්‍රදායානසංග්‍රහය 260 - 345

1. අමබපාලිවග්ගො 260-285

1.	අමබපාලි	සුඤ්ඤා	..	..	260-261
2.	සතො	„	..	..	„ 263
3.	භික්ඛු	„	..	..	262-260
4.	සාලා	„	..	..	264-267
5.	කුසලරාසි	„	..	..	266-267
6.	සකුණංසු	„	..	..	268-271
7.	මකකට	„	..	..	270-273
8.	සුද්	„	..	..	272-277
9.	ගිලාන	„	..	..	276-279
10.	භික්ඛුනුපස්සය	„	..	..	280-285

2. නාලන්දාවග්ගො 286-305

1.	මහාපුරිස	සුඤ්ඤා	..	..	286-287
2.	නාලන්ද	„	..	..	286-291
3.	වුන්ද	„	..	..	292-295
4.	උත්තරෙවල	„	..	..	294-297
5.	බාහිය	„	..	..	298-299
6.	උත්තරය	„	..	..	298-299
7.	අරිය	„	..	..	300-301
8.	බ්‍රහ්ම	„	..	..	300-303
9.	සෙදක	„	..	..	302-305
10.	ජනපදකල්‍යාණී	„	..	..	304-305

3. සිලට්ඨිතිවග්ගො 306-319

1.	සිල	සුඤ්ඤා	..	..	306-307
2.	ධීති	„	..	..	306-309
3.	පරිභාන	„	..	..	308-309
4.	සුඤ්ඤා	„	..	..	310-311
5.	ප්‍රාහ්ලිණ	„	..	..	310-311
6.	පදෙස	„	..	..	312-313
7.	සමන්ත	„	..	..	312-313
8.	ලොක	„	..	..	314-315
9.	සිරිවඩ්ඪ	„	..	..	314-317
10.	මානදික්ඛ	„	..	..	318-319

විසය සූචි

4. අනන්‍යස්‍රූත වගෙහා 320-329

1. අනන්‍යස්‍රූත	සුත්තං	..	..	320-321
2. විරාග	„	..	..	320-321
3. විරදා	„	..	..	322-323
4. භාවිත	„	..	..	322-323
5. සතො	„	..	..	322-323
6. අඤ්ඤා	„	..	..	324-325
7. ඡන්ද	„	..	..	324-325
8. පරිඤ්ඤා	„	..	..	324-325
9. භාවනා	„	..	..	326-327
10. විභවය	„	..	..	326-329

5. අමත වගෙහා 330-339

1. අමත	සුත්තං	..	..	330-331
2. සමුදය	„	..	..	330-331
3. මග්ග	„	..	..	330-333
4. සතො	„	..	..	334-335
5. කුසලරාසි	„	..	..	334-335
6. පාඨමොක්ඛ	„	..	..	334-337
7. දුච්චිත	„	..	..	336-337
8. වික්ක	„	..	..	338-339
9. වේදනා	„	..	..	338-339
10. ආසව	„	..	..	338-339

6. ගඛනා පෙය්‍යාලො 340-341

7. අප්පමාද වගෙහා 340-341

8. බලකරණිය වගෙහා 342-343

9. එසනා වගෙහා 342-343

10. ඔස වගෙහා 344-345

1. 159. ඔසාදි සුත්තානි 344-345

160. උදධංභාගිය සුත්තං 344-345

විසය සූචි

4. ඉන්ද්‍රිය සංයුක්තං 346 - 425

1. සුද්ධික වග්ගො 346-355

1. සුද්ධික	සුක්තං	..	346-347
2. සොත	„	..	346-347
3. දුතියසොත	„	..	346-347
4. අරහන	„	..	346-347
5. දුතියඅරහන	„	..	348-349
6. සමණ	„	..	348-349
7. දුතියසමණ	„	..	348-351
8. දට්ඨබ්බ	„	..	350-351
9. විභබ්බ	„	..	350-353
10. දුතියවිභබ්බ	„	..	354-355

2. මුද්ගරවග්ගො 356 - 363

1. පටිලාහ	සුක්තං	..	..	356-357
2. සඬබ්බත	„	..	..	356-357
3. දුතියසඬබ්බත	„	..	..	356-357
4. තතියසඬබ්බත	„	..	..	358-359
5. විඤාර	„	..	..	358-359
6. දුතියවිඤාර	„	..	..	358-359
7. තතියවිඤාර	„	..	..	360-361
8. පටිපත්ත	„	..	..	360-361
9. සමපත්ත	„	..	..	362-363
10. ආසවකබ්බ	„	..	..	362-363

3. ජළිනදියවග්ගො 364 - 369

1. පුනබ්බව	සුක්තං	..	..	364-365
2. ජීවිත්ඤ්ඤිය	„	..	..	364-365
3. අඤ්ඤිඤිය	„	..	..	364-365
4. ඵකබ්බි	„	..	..	366-367
5. සුද්ධික	„	..	..	366-367
6. සොතාපත්ත	„	..	..	366-367
7. අරහත්ත	„	..	..	366-367
8. බුද්ධ	„	..	..	368-369
9. සමණබ්‍රාහ්මණ	„	..	..	368-369
10. දුතියසමණබ්‍රාහ්මණ	„	..	..	368-369

විසය සූචි
4. සුචිත්‍රයවග්‍යො 370 - 383

1.	සුද්ධක	සුභං	..	..	370-371
2.	සොනාපනන	,,	..	..	370-371
3.	අරහන	,,	..	..	370-371
4.	සමණ්‍යාගමණ	,,	..	..	372-373
5.	දුතියසමණ්‍යාගමණ	,,	..	..	372-373
6.	විභව	,,	..	..	372-373
7.	දුතියවිභව	,,	..	..	374-375
8.	තතියවිභව	,,	..	..	374-377
9.	කට්ඨාසම	,,	..	..	376-379
10.	උප්පට්ඨාසම	,,	..	..	378-383

5. ජරාවග්‍යො 384 - 399

1.	ජරා	සුභං	..	..	384-385
2.	උණණ්‍යාගමණ	,,	..	..	384-387
3.	සාකෙත	,,	..	..	386-389
4.	පුබ්බකොට්ඨක	,,	..	..	388-391
5.	පුබ්බාරාම	,,	..	..	392-393
6.	දුතියපුබ්බාරාම	,,	..	..	392-393
7.	තතියපුබ්බාරාම	,,	..	..	394-395
8.	චතුස්සපුබ්බාරාම	,,	..	..	394-395
9.	පිණ්ඩාල	,,	..	..	394-397
10.	ආපණ	,,	..	..	396-399

6. සුකරබ්‍යවග්‍යො 400 - 411

1.	සාලා	සුභං	..	..	400-401
2.	මලලක	,,	..	..	400-403
3.	සෙබ	,,	..	..	402-405
4.	පද	,,	..	..	404-405
5.	සාර	,,	..	..	406-407
6.	පතිට්ඨිත	,,	..	..	406-407
7.	මුහම්	,,	..	..	406-409
8.	සුකරබ්‍ය	,,	..	..	408-411
9.	උප්පාද	,,	..	..	410-411
10.	දුතියඋප්පාද	,,	..	..	410-411

විසය සූචි

7. සමෝධායිවග්‍යො 412-417

1	සංයොජන	සුත්තං	..	..	412-413
2.	අනුසය	,,	..	..	412-413
3.	අද්ධාන	,,	..	..	412-413
4.	ආසවකඛය	,,	..	..	412-413
5.	ඵල	,,	..	..	414-415
6.	දුතියඵල	,,	..	..	414-415
7.	රුක්ඛ	,,	..	..	414-415
8.	දුතියරුක්ඛ	,,	..	..	416-417
9.	තතියරුක්ඛ	,,	..	..	416-417
10.	වතුඤ්ඤා	,,	..	..	416-417

8. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 418-419

9. අසමාදවග්‍යො 418-419

10. බලකරණීයවග්‍යො 418-419

11. ඵසනාවග්‍යො 420-421

12. ඔසවග්‍යො 420-421

13. පුන ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 420-421

14. පුන අසමාදවග්‍යො 422-423

15. පුන බලකරණීයවග්‍යො 422-423

16. පුන ඵසනාවග්‍යො 422-423

17. පුන ඔසවග්‍යො 424-425

5. සමමුප්පාධානසංසුත්තං 426 - 433

1. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 426-429

1.	පාචිනනිකන	සුත්තං	..	..	426-427
2-48.	දුතියපාචිනනිකනාදි	සුත්තානි	..	..	428-429

2. අසමාදවග්‍යො 428-429

3. බලකරණීයවග්‍යො 430-431

4. ඵසනාවග්‍යො 430-433

5. ඔසවග්‍යො 432-433

විසය සූචි

6. බලසංයුතනං 434 - 443

1. ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 434-435
2. අප්පමාදවග්ගො 434-435
3. බලකරණීයවග්ගො 436-437
4. එසනාවග්ගො 436-437
5. ඔසවග්ගො 436-439

1-39.	ඔසාදි සුක්කානි	436-437
40.	උඤ්ඤාමය සුක්කං	438-439

6. පුන ගඤ්ඤාපෙය්‍යාලො 438-439
7. පුන අප්පමාදවග්ගො 440-441
8. පුන බලකරණීයවග්ගො 440-441
9. පුන එසනාවග්ගො 440-441
10. පුන ඔසවග්ගො 442-443

සුභනන්තපිටකේ
සිංහල නිකායේ
පඤ්චමො භාගො
මහාවග්ගො

සුනාමාපිටකෙ

සංයුතතනිකායො

පඤ්චමො භාගො

මහා වගො

1. මහසංයුතං

1. අවිජ්ජාවගො

නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සමුද්ධස්ස

1. 1. 1

අවිජ්ජාසුත්තං

1. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං භගවා සාවත්ඨයං විහරති ජේතවනෙ අනාපටිඤ්ඤාසා ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛූ ආමනෙතයි භික්ඛවොති. හදනෙති තෙ භික්ඛූ භගවතො පච්චසෙසාසු*. භගවා එතදවොච: අවිජ්ජා භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා අකුසලානං ධමානං සමාපත්තියා අනවදෙව¹ අභිරික්ඛං අනොක්ඛපං අවිජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ අවිඤ්ජනො මිච්ඡාදිට්ඨි පහොති. මිච්ඡාදිට්ඨිස්ස මිච්ඡාසංඛාපෙසා පහොති. මිච්ඡාසංඛාපස්ස මිච්ඡාවාචා පහොති. මිච්ඡාවාචස්ස මිච්ඡාකමමනො පහොති. මිච්ඡාකමමනස්ස මිච්ඡාආර්ථවො පහොති. මිච්ඡාආර්ථවස්ස මිච්ඡාවායාමො පහොති. මිච්ඡාවායාමස්ස මිච්ඡාසති පහොති. මිච්ඡාසතිස්ස මිච්ඡාසමාධි පහොති.

විජ්ජා ව ඛො භික්ඛවෙ පුබ්බඛගමා කුසලානං ධමානං සමාපත්තියා අනවදෙව භිරොක්ඛපං. විජ්ජාගතස්ස භික්ඛවෙ විඤ්ජනො සමාදිට්ඨි පහොති. සමාදිට්ඨිස්ස සමාසංඛාපෙසා පහොති. සමාසංඛාපස්ස සමාචාරා පහොති. සමාචාරවස්ස සමාකමමනො පහොති. සමාකමමනස්ස සමාආර්ථවො පහොති. සමාආර්ථවස්ස සමාචාරායාමො පහොති. සමාචාරායාමස්ස සමාසති පහොති. සමාසතිස්ස සමාසමාධි පහොති.

1. අනුදෙව - සිඞ්, සි, 1, 2.

සූත්‍රාන්තරපිටකයෙහි

සංස්කෘතනිකාය

පඤ්චම භාගය

මහාවර්ගය

1. මගගසංස්කෘතනය

1. අවිජ්ජාවාදය

ඒ භාග්‍යවත් අතීත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේට
නමස්කාර වේවා

1. 1. 1

අවිජ්ජා සූත්‍රය

1. මා විසින් මෙසේ අසන ලද, එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි ජේතවන නම් අනේපිඬු සිටුහුගේ අරමිහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මහණෙනි යි හික්මුන් ඇමතුසේක. පින්වතුන් වහන්සැ යි ඒ හික්මුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, පවට ලජ්ජා නැතිකම හා බිය නැතිකම සමග ම උපදනා අවිද්‍යාව අකුසල්දහම් ඉපැදීමට පෙරවූ වෙයි. අවිද්‍යාවෙන් යුත් අභ්‍යාසයාගට මිත්‍යාදෘෂ්ටිය උපදී. මිත්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තහුට මිත්‍යාසංකල්පය උපදී. මිත්‍යාසංකල්පය ඇත්තහුට මිත්‍යාවචන උපදී. මිත්‍යාවචන ඇත්තහුට මිත්‍යාකර්මාන්ත වෙයි. මිත්‍යාකර්මාන්ත ඇත්තහුට මිත්‍යාආච්චිය වෙයි. මිත්‍යාආච්චි ඇත්තහුට මිත්‍යාව්‍යායාම වෙයි. මිත්‍යාව්‍යායාම ඇත්තහුට මිත්‍යාස්මාති වෙයි. මිත්‍යාස්මාති ඇත්තහුට මිත්‍යාසමාධි වේ.

මහණෙනි, හිරිඔනස් දෙක සමග ම උපදනා විද්‍යාව කුසල්දහම් ඉපැදීමට පෙරවූ වෙයි. විද්‍යාවෙන් යුත් පණ්ඩිතයාගට සම්‍යග්දෘෂ්ටි උපදී. සම්‍යග්දෘෂ්ටිය ඇත්තහුට සම්‍යක්සංකල්ප උපදී. සම්‍යක්සංකල්ප ඇත්තහුට සම්‍යග්වචන උපදී. සම්‍යග්වචන ඇත්තහුට සම්‍යක්කර්මාන්ත වෙයි. සම්‍යක්කර්මාන්ත ඇත්තහුට සම්‍යග්ආච්චි වෙයි. සම්‍යක් ආච්චි ඇත්තහුට සම්‍යග්ව්‍යායාම වෙයි. සම්‍යග්ව්‍යායාම ඇත්තහුට සම්‍යක්ස්මාති වෙයි. සම්‍යක්ස්මාති ඇත්තහුට සම්‍යක්සමාධි වේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 1. 2

උපසංඝසුතං

2. එවං මෙ සුතං, එකං සමයං හගවා සකෙකසු¹ විහරති, නාගරකං² නාම සක්කානං නිගමො. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමී. උපසංඛාමීතිං හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: උපසංඛිදං හතෙත, බ්‍රහ්මචරියස්ස යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤාති. මා හෙවං ආනන්ද,³ මා හෙවං ආනන්ද, සකලමෙව හිදං ආනන්ද, බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤාති. කල්‍යාණමිත්තසංස්ථානං ආනන්ද, භික්ඛුනො පාටිකඛිං කල්‍යාණසභායස්ස කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤාස්ස අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරස්සති.

කප්ඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධානන්ද, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. සම්මාසමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, සම්මාචාරිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, සම්මාචාරිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, සම්මාචාරිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, සම්මාචාරිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, සම්මාචාරිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති.

තදමිනාපෙතං ආනන්ද, පරියායෙන වෙදිතඤ්ඤා: යථා සකලමෙවහිදං බ්‍රහ්මචරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤාති. මමං හි ආනන්ද, කල්‍යාණමිත්තං ආගමෙ ජාතිධම්මො සත්තා ජාතියා පරිමුච්ඡති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිමුච්ඡති,

1. සකෙකසු - මජ්ඣං, සං.

2. නාගරකං - පි 1, 2, සකරං - මජ්ඣං, සං.

3. ආනන්ද අවච - සං.

4. කල්‍යාණසම්පව්ඤ්ඤාති - සං.

1. 1. 2

උපධ්ව සූත්‍රය

2. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ශාක්‍ය දතවටෙහි නාගරක නම් ශාක්‍යයන්ගේ නියමිතමිනි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්න. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ. වහන්ස, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේද මෙය බලසර පිළිබඳ සමඅධෙක්කු යි. ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය, එසේ නො කිය, ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙක් වේද, මෙය මුළුබලසර යි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ අරිඤ්චිමග වඩන්නේ ය. අරිඤ්චමග බහුල කරන්නේය යන මෙය කැමැති විය යුතු යි.

ආනන්දය, කලණමිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චමග වඩා ද, අරිඤ්චමග බහුල කෙරේ ද: ආනන්දය, මෙයස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කොට වීරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙනසුලු කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. විවේකය ඇසුරු කොට වීරාගය ඇසුරු කොට නිරෝධය ඇසුරු කොට නිවනට නැමෙන සුලු කොට සමාග් සංකල්පය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්වචනය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් කර්මාන්තය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්ආර්ථය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සමාග් ස්මෘතිය වඩයි. විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සමාග් සමාධිය වඩයි. ආනන්දය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිඤ්චමග වඩයි අරිඤ්චමග බහුල කෙරෙයි.

ආනන්දය, යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙක් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු බවෙක් වේ ද, මෙය ම යමිසේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු ද දන යුතු: ආනන්දය, කලණ මින් වූ මා කරා ම පැමිණ උපත ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ උපතින් මිඳෙන්, ජරාව ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්,

මරණධම්මා සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨනති, සොකපරිදෙවදුක්ඛ දෙමනස්සුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුට්ඨනාහි. ඉමිනා බො එතං ආනන්ද, පරියායෙන වෙදිතබ්බං. යථා: සකලමෙව්දිං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛානාති.

1. 1. 3

සාරිපුත්තසුත්තං.

3. සාවකීයං:

අථ බො ආයස්මා සාරිපුත්තො යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි, උපසංඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො හගවන්තං එතදවොච: සකලමෙව්දං හන්තෙ, බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛානාති. සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, සකලමෙව්දං සාරිපුත්ත බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛානා. කල්‍යාණමිත්තසෙසතං සාරිපුත්ත, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. කල්‍යාණසභායසංස කල්‍යාණසමප්පව්ඛානසංස අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති.

කථංඤා සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පෙකා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ සාරිපුත්ත, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. සමමාසංඛාතං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරං භාවෙති -පෙ- සමමාකමම්මන්තං භාවෙති -පෙ- සමමාආජීවං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරායාමං භාවෙති -පෙ- සමමාසනිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං බො සාරිපුත්ත, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො කල්‍යාණසභායො කල්‍යාණසමප්පෙකො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති.

තදම්නාපෙතං සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකලමෙව්දං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛානා. මමං හි සාරිපුත්ත, කල්‍යාණමිත්තං ආගමෙ ජාතිධම්මා සත්තා ජාතියා පරිවුට්ඨනති, ජරාධම්මො සත්තා ජරාය පරිවුට්ඨනති, මරණධම්මො සත්තා මරණෙන පරිවුට්ඨනති. සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසධම්මා සත්තා සොකපරිදෙවදුක්ඛදෙමනස්සුපායාසෙහි පරිවුට්ඨනාහි. ඉමිනා බො එතං සාරිපුත්ත, පරියායෙන වෙදිතබ්බං: යථා සකලමෙව්දං බ්‍රහ්මවරියං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණසභායතා කල්‍යාණසමප්පව්ඛානාති.

1. කල්‍යාණසමප්පව්ඛානාති - සභා.

මරණය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ මරණින් මිඳෙන්. ශෝකය පරිදේවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය ස්වභාව කොට ඇති සත්ත්වයෝ ශෝකය පරිදේවය දුක දෙමනස දැඩි ආයාසය යන මෙයින් මිඳෙන්. ආනන්දය යම් කලණ මිතුරන් ඇති බවෙන් කලණ යහළුවන් ඇති බවෙන් කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු බවෙන් වේද, මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු දු දතයුතු යි.

1. 1. 3

සාරිපුත්ත සූත්‍රය

3. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීයහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ; වහන්ස, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය මැනවි මැනවි. සාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයක් වේ නම් මෙය ම මුළු බලසර යි. ශාරිපුත්‍රය, අරිද්දටගිමග වඩන්නේ ය. අරිද්දටගිමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි.

ශාරිපුත්‍රය කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙනසුලු මහණ කෙසේ නම් අරිද්දටගිමග වඩා ද, අරිද්දටගිමග බහුල කෙරේ ද: ශාරිපුත්‍රය මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. ...සමාක්සම්පාදිතපය වඩයි... සමාග්වචනය වඩයි ... සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ... සමාගාපීවය වඩයි ... සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි...සමාක්ස්මෘතිය වඩයි...විවෙකනිශ්‍රිත කොට විරාගනිශ්‍රිත කොට නිරෝධනිශ්‍රිත කොට ව්‍යවසර්ගපරිණාම කොට සමාක්සමාධිය වඩයි. ශාරිපුත්‍රය, කලණ මිතුරන් ඇති කලණ යහළුවන් ඇති කලණයන් කෙරෙහි නැමෙන සුලු මහණ මෙසේ අරිද්දටගිමග වඩන්නේ ය. අරිද්දටගිමග බහුල කරන්නේ ය.

ශාරිපුත්‍රය, යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයක් වේ ද, මෙය යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු දු දතයුතු: එසේ මැ ය, ශාරිපුත්‍රය කල්‍යාණමිත්‍ර වූ මා කරා පැමිණ ජාතිධර්මසත්ත්වයෝ ජාතියෙන් මිඳෙන්. ජරාධර්මසත්ත්වයෝ ජරායෙන් මිඳෙන්. මරණධර්මසත්ත්වයෝ මරණයෙන් මිඳෙන්. ශෝක පරිදේව දු:බ දොර්මනසොපායාසධර්ම සත්ත්වයෝ ශෝක පරිදේව දු:බ දොර්මනසොපායාසයෙන් මිඳෙන්. ශාරිපුත්‍රය යම් කල්‍යාණමිත්‍රත්වයක් කල්‍යාණසභායත්වයක් කල්‍යාණසම්ප්‍රවච්ඡිකත්වයක් වේ ද මෙය ම යම්සේ මුළු බලසර වේ නම් මෙය මේ නයෙනු දු දතයුතු යි.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණයුක්තං.

4. සාවතරියං.

අරං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛ-
ව්වරමාදය සාවතරීං පිණ්ඩාය පාවිසි. අද්දසා ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ
ජාණ්ණසොනනිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බසෙනෙන වළභීරරෙත¹ සාවතරියං
නියායායන්තං, සෙනා සුදං අස්සා යුක්තා භොතං. සෙනාලඤ්ඤාරා
සෙනා රරො සෙනපරිවාරො සෙනා රසමියො සෙනා පතොදලඤ්ඤි
සෙනං ජක්ඛං සෙනං උණ්ඨියං සෙනානි වත්ථානි සෙනා උපාහනා
සෙනාය සුදං වාලවීජනියා වීජියාති.² තමෙනං ජනො දිස්වා එවමාහ:
“බ්‍රහ්මං වත භො යානං බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත භො”ති.

අරං ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවතරීයං පිණ්ඩාය පවිසිත්වා
පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තො යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි.
උපසංඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං
නිසීන්තො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං
හන්තෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛව්වරමාදය සාවතරීං පිණ්ඩාය
පාවිසිං. අද්දසං ඛවාහං හන්තෙ ජාණ්ණසොනනිං බ්‍රාහ්මණං සබ්බ-
සෙනෙන වළභීරරෙත සාවතරියා නියායායන්තං. සෙනා සුදං අස්සා
යුක්තා භොතං. සෙනාලඤ්ඤාරා, සෙනා රරො සෙනපරිවාරො,
සෙනා රසමියො, සෙනා පතොදලඤ්ඤි, සෙනං ජක්ඛං, සෙනං උණ්ඨියං,
සෙනානි වත්ථානි, සෙනා උපාහනා, සෙනාය සුදං වාලවීජනියා
වීජියාති. තමෙනං ජනො දිස්වා එවමාහ: “බ්‍රහ්මං වත භො යානං
බ්‍රහ්මයානරූපං³ වත භො”ති. සක්කා නු ඛො හන්තෙ ඉමස්මිං
ධම්මවිනයෙ බ්‍රහ්මයානං පඤ්ඤාපෙතුන්ති.

සක්කා ආනන්දානි හගවා අවොච. ඉමසෙස්සව ඛො එතං ආනන්ද
අරියස්ස අට්ඨකිකස්ස මහාස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං
ඉතිපි අනුක්කරො සක්කාමච්ඡයො ඉතිපි. සමොදිට්ඨි ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා හොති. දෙසච්ඡායපරියොසානා හොති.
මොහච්ඡායපරියොසානා හොති සමුදාසංකප්පො ආනන්ද භාවිතො
බ්‍රහ්මිකතො රාගච්ඡායපරියොසානො හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානො
හොති, මොහච්ඡායපරියොසානො හොති. සමොචාචා ආනන්ද භාවිතා
බ්‍රහ්මිකතා රාගච්ඡායපරියොසානා හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානා හොති,
මොහච්ඡායපරියොසානා හොති. සමොකමමන්තො ආනන්ද භාවිතො බ්‍රහ්මි-
කතො රාගච්ඡායපරියොසානො හොති, දෙසච්ඡායපරියොසානො හොති,

1. වළභීරරෙත - මජ්ඣ. සං.

2. වීජියාති - මජ්ඣ.

3. බ්‍රහ්මයානං රූපං - සි, 1, 2.

1. 1. 4

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

4. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙරෙව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියහ. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදූ රියෙකින් සැවැත්තුවරින් නික්මෙන ජාණ්ඩ්‍යොනි බමුණා දුටහ. (එ රියෙහි) සුදු පළඳනා ඇති සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. රිය සුදු ය, පරිවාරොපකරණ ද සුදු ය රහැන් සුදු ය. කෙටිව සුදු ය. ඡත්‍රය සුදු ය. නළල්පට සුදු ය. වස්ත්‍ර සුදු ය. වහන් සුදු ය. සුදු වූ ම වල්විද්‍යානායෙකින් පවත් සලකු ලැබේ. තුළුන් දෑක ජනයා මෙසේ කියයි: “පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්මයාගේ යානය වැනි යානයෙකැ”යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර පිඩු පිණිස පිවිස පසුබතැ පිණ්ඩපානයෙන් වැළැඳුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ, එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මම පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඩු පිණිස පිවිසියෙමි. වහන්ස මම හැම සුදු වෙළඹුන් යෙදූ රියෙකින් සැවැත්තුවරින් නික්මෙන ජාණ්ඩ්‍යොනි බමුණා දිටිමි. සුදු වූ ම අශ්වයෝ යොදන ලද්දහු වෙති. සුදු අබරණ ය, සුදු රිය ය, (ඇතිරිලි ඇ) සුදු පිරිවර ය, සුදු රහැන් ය, සුදු කෙටිව ය, සුදු ඡත්‍ර ය, සුදු නළල්පට ය, සුදු වස්ත්‍ර ය, සුදු වහන් ය, සුදු වූ ම වල්විද්‍යානායෙකින් පවත් සලකු ලැබේ. මොහු දෑක ජනයා මෙසේ කියයි: ‘පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් ශ්‍රේෂ්ඨ යානයෙකි, පින්වත්නි, එකාන්තයෙන් බ්‍රහ්මයාන ය වැනි යානයෙකැ’ යි වහන්ස, මෙ සස්තෙහි බ්‍රහ්මයානක් පතවන්නට හැකි වේ දැ යි.

“හැකි ය ආනන්දය”යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළසේක. ආනන්දය, බ්‍රහ්මයාන යනු ද ධම්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද මේ අරිභට්ඨිමභට ම තෙල නමෙකි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාදිට්ඨිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසංඛ්‍යාප්පය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාචාරාවාස රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාකම්මන්තය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය

මොහවිනයපරියොසානො හොති. සමමාආජීවො ආනඤ්ඤා භාවිතො බහුලිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමා වායාමො ආනඤ්ඤා භාවිතො බහුලිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමාසති ආනඤ්ඤා භාවිතො බහුලිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනය-පරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති, සමමාසමාධි ආනඤ්ඤා භාවිතො බහුලිකතො රාගවිනයපරියොසානො හොති, දෙසවිනයපරියොසානො හොති, මොහවිනයපරියොසානො හොති.

ඉමිනා ඛො එතං ආනඤ්ඤා පරියායෙන වෙදිතඛං යථා ඉමසෙසනං අරියස්ස අට්ඨකස්ස මග්ගස්ස අධිවචනං බ්‍රහ්මයානං ඉතිපි ධම්මයානං ඉතිපි අනුක්කරො සබ්බාමච්ඡයො ඉතිපිති. ඉදමචොච හගවා ඉදං වක්වා සුගතො අපාරං එතදචොච සත්ථා:

1. යස්ස සඤ්ඤා ව පඤ්ඤා ව - ධම්මා යුක්තා සද්ධා ධුරං,
තිරි රීසා මනො යොත්තං - සති ආරක්ඛසාරථී.
2. රථො සිලපරික්ඛාරො - ක්කානකඛා වක්ඛාරියො,
උපෙඛා* ධුරසමාධි - අනිච්ඡා පරිවාරණං.
3. අව්‍යාපාදෝ අවිභිංසා - විචෙකො යස්ස ආවුඨං,
තිතික්ඛා වම්මසන්නාහො* - යොගකෙඛමාය වත්තති.
4. එතදත්තනී සමුත්තං - බ්‍රහ්මයානං අනුක්කරං
නියාතනී ධීරා ලොකමො - අඤ්ඤාදිසු ජයං ජයනති.

1. 1. 5

කිමත්ථියසුත්තං

5. සාවකීයං:

අපං ඛො සම්මහුලා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමිංසා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදචොචුං: ඉධ නො හන්තො අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා අමෙහ එවං පුච්ඡන්ති. කිමත්ථියං ආවුසො සමණෙ ගොතෙමෙ බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතීති? එවං පුච්ඤා මයං හන්තො තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරොමි. දුක්ඛස්ස ඛො ආවුසො පරිඤ්ඤාත්මං හගවති බ්‍රහ්මවරියං වුස්සතීති. කථං මයං හන්තො එවං පුච්ඤා එවං ව්‍යාකරමානා වුක්ඛවාදිනො වෙච්ඡා හගවන්තො හොම? න ච හගවන්තං අභුතෙන අභ්‍යාවිකම්මං. ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොමි. න ච කොචි සහධම්මෙකො වාදනුවාදෙ ගාරුඤ්ඤා යානං ආගච්ඡතීති?

1. සඤ්ඤාධුරං - සත්ථා.
2. උපෙඛා - මජ්ඣං, සත්ථා.
3. අව්‍යාපාදෙ - මජ්ඣං, සත්ථා.
4. වම්මසන්නාහො - මජ්ඣං, ධම්මසන්නාහො - සත්ථා.

වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාජීවය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාභාජීවය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය, වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසනිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි. ආනන්දය වඩන ලද බහුල කරන ලද සම්මාසමාධිය රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි, මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට ඇති වෙයි.

“ආනන්දය භ්‍රමයාන යනු ද ධම්මයාන යනු ද අනුත්තරසංඛ්‍යාමච්ඡය යනු ද යි යම් සේ මේ අවිජ්ජා මගට තෙල නමෙක් වේ නම් එය මේ නයින් දනුණු ය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදුරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

1. යම් ආයඨිමාර්ගයානසෙක ශ්‍රද්ධාව ද ප්‍රඥාව ද යන ධර්මයෝ හැම කල්හි ධුරයෙහි යෙදුණාහු ද, ලජ්ජාව පියවිය වේ ද, (විදර්ශනා හා මාර්ග) සිත යොන වේ ද, සිතිය ආරක්ෂක පියැදුරා වේ ද,

2. (ආයඨි) අභ්‍යාධිග්‍රහ මාර්ග නමැති රථය ඡීලය අලඪකාර කොට ඇත්තේ ද ධ්‍යානය අතුර කොට ඇත්තේ ද වියඨය වක්‍ර කොට ඇත්තේ ද, උපෙක්ෂාව ධුර සමත්වය කොට ඇත්තේ ද, අලෝභය ආවරණය කොට ඇත්තේ ද,

3. අව්‍යාසාද අවිභිංසා (ත්‍රිවිධ) විවේක යන පස යම් රථයෙක ආවුඩ වේ ද ඉවසීම පැළඳගත් යුද්ධ සැට්ටය වේ ද, නිවන පිණිස පවතී ද,

4. නිරුත්තර වූ මේ භ්‍රමයානය හෙවත් ශ්‍රේෂ්ඨ යානය නමා කෙරෙහි හටගත්තේ නම් (ඒ) ප්‍රාඥයෝ ඒකාන්තයෙන් (රාගාදීන්) දිනමින් ලෝකයෙන් නික්මෙති යි.

1. 1. 5

කිමත්ථිය සූත්‍රය

5. ගැවැත්තුවර;

ඉක්බිති බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි අන්තොටු පිරිවැර්ජයෝ මෙසේ අප පුළුවසින්: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?” යි වහන්ස, මෙසේ පුළුවස්නා ලද අපි ඒ අන්තොටු පිරිවැර්ජයාට මෙසේ පවසමුහ: “ඇවැත්නි දුක පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ” යි. වහන්ස, කිම? එසේ පුළුවස්නා ලද අපි මෙසේ පවසන්නමෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදුරන ලද්දක් කියන්නමෝ වමු ද? “භාග්‍යවතුන් වහන්සේට අභූතයෙන් නො ද වොදනා කරමෝ ද? දහමට ද අනුදහමක් පවසමෝ ද? කරුණු සහිත කිසියම් වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු තැනට නො ද පැමිණේ ද?” යි.

තඤ්ඤා තුමෙහ භික්ඛවෙ, එවං පුට්ඨා එවං ව්‍යාකරමානා වුත්තවාදිනො වෙව මෙ භොර, න ච මං අභුතෙන අධ්‍යාපිකං, ධම්මස්ස වානුධම්මං ව්‍යාකරොර, න ච කොචි සහධම්මිකො වාදනුවාදො භාරග්ගං යානං ආගච්ඡති. දුක්ඛස්ස භි භික්ඛවෙ, පරිඤ්ඤා මයි බ්‍රහ්මචරියං වුක්ඛති. සචෙ වො¹ භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකානං එවං පුට්ඨස්ස, අත්ථි පනාවුසො මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරොය්‍යාථ: “අත්ථි ඛො ආවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායා: අයමෙව අරියො අට්ඨධම්මිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි සම්මාසම්මාප්පො සම්මාචාරා සම්මාකම්මනො සම්මාආර්ථිචො සම්මාචාරායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා එතස්ස දුක්ඛස්ස පරිඤ්ඤායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරොය්‍යාථාති.

1. 1. 6

භික්ඛුසුත්තං

6. සාවතරියං:

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ථා භගවන්තං අභිවාදෙථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: “බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචරියං”න්ති හනො, වුට්ඨිති, කතමනු ඛො හනො, බ්‍රහ්මචරියං? කතමං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානන්ති? අයමෙව ඛො භික්ඛු, අරියො අට්ඨධම්මිකො මග්ගො බ්‍රහ්මචරියං. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. යො ඛො භික්ඛු, රාගකම්මයො දොසකම්මයො මොහකම්මයො ඉමං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානන්ති.

1. 1. 7

දුතිය භික්ඛුසුත්තං

7. සාවතරියං:

අථ ඛො අඤ්ඤාතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංකම්. උපසංකම්ථා භගවන්තං අභිවාදෙථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීනො ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති හනො, වුට්ඨිති, කිසස්ස නු ඛො එතං හනො, අධිවචනං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති? නිබ්බානධාතුයා ඛො එතං භික්ඛු, අධිවචනං රාගචිතයො දොසචිතයො මොහචිතයොති. ආසවානං ඛයො තෙන වුට්ඨිති. එවං වුක්ඛො සො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: අමතං අමතකති හනො, වුට්ඨිති, කතමනු ඛො හනො, අමතං, කතමො අමතගාමීමග්ගොති? යො සො භික්ඛු රාගකම්මයො දොසකම්මයො මොහකම්මයො ඉදං වුට්ඨිති අමතං. අයමෙව අරියො අට්ඨධම්මිකො මග්ගො අමතගාමීමග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධිති.

මහණෙනි, එසේ පුළුල්වන්නා ලද තෙපි මෙසේ පවසන්නාහු එකාන්ත-
යෙන් මා විසින් කියන ලද්දක් කියන්නාහු වවු. මට අභූතයෙන් නො ද
වොදනා කරවු. දහමට ද අනුදහමක් පවසවු. කරුණු සහිත කිසියම්
වාදනුවාදයක් ගැරහියයුතු තැනට නො ද පැමිණේ. “මහණෙනි දුක
පිරිසිදු දුනගැනුම පිණිස මා කෙරෙහි බලියර වෙසේ “මහණෙනි ඉදින්
මේ දුක පිරිසිදු දුනගනු පිණිස මහෙක් ඇද්ද? පිළිවෙතක් ඇද්ද”යි අන්-
තොටු පිරිවැටියෝ මෙසේ නොප පුළුල්වන්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළු-
ල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැටියනට මෙසේ පවසවු: “ඇවැත්නි,
මේ දුක පිරිසිදු දුන ගැනීම පිණිස මහෙක් ඇත, පිළිවෙතක් ඇතැ”යි.
මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු දුන ගැනීම පිණිස මහ කවරේ ද, පිළිවෙත
කවර ද යත්: මේ අරිභට්ඨමග ම ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය, සම්මා
සඬකප්ප ය, සම්මාවාචා ය, සම්මා කම්මන්ත ය, සම්මාආජීව ය, සම්මා
වායාම ය, සම්මාසනි ය, සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ දුක පිරිසිදු
දුන ගැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙතැ යි. මහණෙනි, මෙසේ
පුළුල්වන්නා ලද තෙපි ඒ අන්තොටු පිරිවැට්ඨන්ට මෙසේ විසඳන්නාහු යි.

1. 1. 6

හික්වු සූත්‍රය

6. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක
හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස,
“බ්‍රහ්මචරිය ය බ්‍රහ්මචරිය”යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, බ්‍රහ්මචරියය
කවරේ ද, බ්‍රහ්මචරියෙහි කෙළවර කවරේ ද? යි. මහණ මේ අරි භට්ඨමග ම
බ්‍රහ්මචරිය ය. ඒ මෙසේ යි: සම්මාදිට්ඨි ය... සම්මාසමාධි යි. මහණ,
යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ
බ්‍රහ්මචරියායෙහි කෙළවර යි.

1. 1. 7

දුතිය හික්වු සූත්‍රය

7. සැවැත්තුවර:

ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය.
එළඹි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්-
පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
“වහන්ස, “රාගචිත්තය ය දෙසචිත්තය ය මොහචිත්තය”යි කියනු ලැබේ.
වහන්ස, රාගචිත්තය ය දෙසචිත්තය ය මොහචිත්තය යි තෙල කුමකට නම්
වේ ද? යි “මහණ, රාගචිත්තය ය දෙසචිත්තය ය මොහචිත්තය යි තෙල
නිර්වාණ ධාතුවට මේ නම් ය. එයින් ආසුට්ඨිකය කියනු ලැබේ” යි.
මෙසේ කී කල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය:
වහන්ස, “අමත ය අමත ය”යි කියනු ලැබේ, වහන්ස, අමාතය කවරේ ද,
අමාතගාමී මාර්ගය කවරේ ද? යි. මහණ, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂ-
යයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වේ නම්, මේ “අමාත ය”යි කියනු ලැබේ.
මේ අරි භට්ඨ මග ම “අමාතගාමී මාර්ග යි. ඒ මෙසේ යි: “සමාග්දාෂ්ටි
ය... සමාග්දාෂ්ටි යි.

1. 1. 8

විභවසූත්තං

3. සාවකථා :

අරියං වො භික්ඛවෙ, අට්ඨධර්මං මග්ගං දෙසිස්සාමි, විහරිස්සාමි, නං සුඡාරං, සාධුකං මනසි කරොථ, භාසිස්සාමිති. එවං හතොතති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පට්ටසෙසාසු, හගවා එතදවොච: කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො, සෙය්‍යථිදං: සමොද්ධි -පෙ- සමොසමාධි. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමොද්ධි? යං ඛො භික්ඛවෙ, දුක්ඛ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරෝධෙ ඤාණං දුක්ඛ-නිරෝධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොද්ධි.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොසමාධියො: යො ඛො භික්ඛවෙ, නෙකමුඛසමාධියො අව්‍යාපාදසංකප්පො අවිභිංසාසමාධියො, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොසමාධියො.

කතමා ච භික්ඛවෙ, සමොවාචා: යා ඛො භික්ඛවෙ; මුසාවාදා වෙරමණි පිසුනාය වාචාය වෙරමණි ඵරුසාය වාචාය වෙරමණි සමථෙලාපා වෙරමණි අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොවාචා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොකමුඛනො: යා ඛො භික්ඛවෙ, පාණාතිපාතා වෙරමණි අදින්නාදානා වෙරමණි අබ්‍රහ්මචරියා වෙරමණි, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොකමුඛනො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොආථිවො: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො මිත්‍රාආථිවං පභාය සමොආථිවෙන ජීවිකං කප්පෙති, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොආථිවො.

කතමො ච භික්ඛවෙ, සමොවායාමො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමෙමාසාය භියෙය්‍යාභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමොවායාමො.

1. 1. 8

විහංගික සූත්‍රය

8. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරි අට්ඨි මහ නොපට දේශනා කරන්නෙමි බෙද දක්වන්නෙමි. එය අසවු, මැනවින් මෙනෙහි කරවු, කියමි යි. වහන්ස එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්සුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ තෙල වදළ සේක: මහණෙනි, අරි අට්ඨි මහ කවරේ ද, ඒ මෙසේ යි: 'සම්මාදිට්ඨිය...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සම්මාදිට්ඨිය කවර යත්: මහණෙනි දුකෙහි යම් දැනීමෙන් දුක හටගැනීමෙහි යම් දැනීමෙන් දුක වැළකීමෙහි යම් දැනීමෙන් දුක වැළකීමට යන පිළිවෙතෙහි යම් දැනීමෙන් වේ නම් මහණෙනි මේ "සම්මාදිට්ඨි" යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි සම්මාසධිකප්පය කවරේ ද යත්: මහණෙනි යම් නෛෂ්ත්‍රමාසධිකල්පයෙක් අව්‍යාපාදසධිකල්පයෙක් අවිහිංසාසධිකල්පයෙක් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාසධිකප්ප'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාචාරා කවර යත්: මහණෙනි, යම් මුසවායෙන් වැළකීමෙන් පිසුනු වදනින් වැළකීමෙන් රථ වදනින් වැළකීමෙන් හිස්වදනින් වැළකීමෙන් වේ නම් මහණෙනි මේ 'සම්මාචාරා' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාකම්මන්තය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, යම් පණ්ඩිතයන් වැළකීමෙන් අධිකාරයින් වැළකීමෙන් අබ්‍රමසරින් වැළකීමෙන් වේ නම් මහණෙනි, මේ 'සම්මාකම්මන්ත' යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මා ආජීවය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරියවු තෙමේ වැරදි දිව්වෙවෙත හැර යහපත් දිව්වෙවෙතින් ජීවිකාව කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ 'සම්මාආජීව'යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාචාරායාමය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නූපන් පව්වු අකුසල් දහම් නො ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. උපන් පව්වු අකුසල් දහම් පැහිම පිණිස ඡන්දය උපදවයි. වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. නූපන් කුසල් දහම් ඉපදීම පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. උපන් කුසල් දහමුන්ගේ පැවැත්ම පිණිස නො මුළාව පිණිස බොහෝබව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිපුන්බව පිණිස ඡන්දය උපදවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වෙර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියභිය කෙරේ. මහණෙනි, මේ 'සම්මාචාරායාම' යි කියනු ලැබේ.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සමමාසති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, වෙදනාසු වෙදනානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, විනේන වික්ඛානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං, ධර්මෙසු ධර්මානුපසී විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදොමනස්සං. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සමමාසති.

කතමො ව භික්ඛවෙ, සමමාසමාධි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විච්චේව කාමෙහි විච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සවිතක්කං සච්චාරං. විචේකජං පිතිසුඛං පඨමං ඤානං උපසමපජස් විහරති. විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣානං සමපසාදනං වෙනසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අච්චාරං සමාධිජං පිතිසුඛං දුතියං ඤානං උපසමපජස් විහරති. පිතිසා ව විරාගා උපෙට්ඨො ව විහරති, සතො ව සමපජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවෙදෙති. යනං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙට්ඨො සතිමා සුඛ-විහාරිති තං තතියං ඤානං උපසමපජස් විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අසුභමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙට්ඨාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සං ඤානං උපසමපජස් විහරති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සමමාසමාධිති.

1. 1. 9

සුක්ඛසුත්තං

9. සාවතථීයං :

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුක්ඛං වා යවසුක්ඛං වා මිච්ඡාපණ්ණිතං හඤ්ඤානං වා පාදෙන වා අක්කන්තං හස්සං වා පාදං වා හෙවන්ති ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සති නෙතං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතන්තො භික්ඛවෙ, සුක්ඛස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු මිච්ඡාපණ්ණිතාය දිට්ඨියා මිච්ඡාපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙවන්ති විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සති නෙතං යානං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: මිච්ඡාපණ්ණිතන්තො භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුක්ඛං වා යවසුක්ඛං වා සමමාපණ්ණිතං, හඤ්ඤානං වා පාදෙන වා අක්කන්තං හස්සං වා පාදං වා හෙවන්ති ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සති යානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු. සමමාපණ්ණිතන්තො භික්ඛවෙ, සුක්ඛස්ස. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, සො චත භික්ඛු සමමාපණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමමාපණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හෙවන්ති විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරිස්සති. යානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු, සමමාපණ්ණිතන්තො භික්ඛවෙ, දිට්ඨියා.

1. ඡජජති - ඩ, 1, 2. භිජ්ජසති - මජ්ඣං, සා.

මහණෙනි, සම්මාසනිය කවර යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව කාය ලෝකයෙහි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසෙයි. වේදනාවන්හි වේදනා අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (විදුම්) ලෙවිහි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (සිත්) ලෙවිහි දුඛිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. දහමහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා නුවණැති ව සිහි ඇති ව (දහම) ලෙවිහි දුඛි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සම්මාසනි යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාසමාධිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල ධර්මයන්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත වූ විචාර සහිත වූ විචේකයෙන් උපන් ප්‍රීතිය හා සුඛ ඇති ප්‍රථමධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. විතර්ක විචාර සන්තිදීමෙන් ඇතුළත පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුඛය ඇති ද්විතීය ධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. ප්‍රීතිය ද වැළකීමෙන් උපේක්ෂා ද ඇති ව වෙසේ. සිහි ද ඇති ව මනාදනුමුත් ඇතිව කයින් සුවත් වීදී, උපේක්ෂා ඇත්තේ ය, සිහි ඇත්තේ ය, සුව විහරණ ඇත්තේ ය යි ආයතියෝ ඒ යමක් සඳහා කියත් නම් ඒ තෘතීයධ්‍යානයට පැමිණ වෙසේ. සුවත් පැහීමෙන් දුකත් පැහීමෙන් පෙර ම සොමිනස්දෙමනසුන්ගේ පහ ව යෑමෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ උපේක්ෂාවෙන් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසිදු බැව් ඇති චතුර්ත්මධ්‍යානයට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සම්මාසමාධි යි කියනු ලැබේ යි.

1. 1. 9

සුක්ඛසුත්‍රය

9. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම්යේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ වරදවා තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්මුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා වරදවා තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ වරදවා පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් වරදවා පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා වරදවා පිහිටුවන ලද බැවිනි.

මහණෙනි, යම්යේ හැල් නණ්ඩුවක් හෝ යව නණ්ඩුවක් හෝ මැනවින් තබන ලද්දේ ද (එය) අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්මුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය. ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය තමා මැනවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුපපණ්ණිකාය දිට්ඨියා සමුපපණ්ණිකාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං භික්ඛු විජ්ජං උප්පාදෙති¹ නිබ්බානං සව්ඤ්ඤාකරොති², ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුපදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං -පෙ- සමුපසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං එවංඤා සො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුපපණ්ණිකාය දිට්ඨියා සමුපපණ්ණිකාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං භික්ඛු විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සව්ඤ්ඤාකරොතිති.

1. 1. 10

නානිකයසුක්තං

10. සාවස්ථියං :

අථ ඛො නානිකයො පරිබ්බාජකො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා භගවතා සද්ධිං සංවේදාදි. සංවේදාදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තො ඛො නානිකයො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච: කති නු ඛො භො ගොතම, ධම්මා භාවිතා ඛුද්ධිකතා නිබ්බානගමා⁴ භොගති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානාති? අට්ඨ⁵ ඛො නානිකය, ධම්මා භාවිතා ඛුද්ධිකතා නිබ්බානගමා භොගති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානා. කතමෙ අට්ඨ, සමුපදිට්ඨිං -පෙ- සමුපසමාධිං. ඉමෙ ඛො නානිකය, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා ඛුද්ධිකතා නිබ්බානගමා භොගති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානාති.

එවං වුත්තෙ නානිකයො පරිබ්බාජකො භගවතං එතදවොච: අභිසංකන්තං භො ගොතම, අභිසංකන්තං භො ගොතම, සෙය්‍යථාපි භො ගොතම, නික්ඛුජ්ජන්තං වා උක්ඛුජ්ජෙය්‍ය, පටිච්ඡන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුඤ්ඤා වා මග්ගං ආවිජ්ජෙය්‍ය, අසංකාරෙ වා තෙලපජ්ජානං ධාරෙය්‍ය චක්ඛුමන්තො රූපානි දක්ඛන්තීති. එවමෙවං භොතා භොතමෙතා අනෙකපරියායෙන ධම්මො පකාසිතො. එසාහං භන්තො, භගවතං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි, ධම්මංඤා භික්ඛුසඤ්ඤා. උපාසකං මං භවං ගොතමො ධාරෙතු අජ්ජතග්ගෙ පාණ්ඩුපෙතං සරණං ගතහති.

අවිජ්ජාවග්ගො පඨමො.

තත්තුද්දන්තං:

අවිජ්ජා ව උප්පද්ධිං ව සාරිපුත්තො ව බ්‍රාහ්මණො,
කම්මසියො ව දො භික්ඛු විහරෙය්‍යා සුක්කනානිකාති.

1. උප්පාදෙසති - ස්‍යා.

2. සව්ඤ්ඤාකරොති - ස්‍යා.

3. එවං ඛො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. නිබ්බානගමා - මජ්ඣං.

5. අට්ඨමෙ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

මහණෙනි, මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපද්වා ද නිවන පසක් කෙරේ ද, මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙක-නිස්සිත කොට විරාගනිස්සිත කොට නිරෝධනිස්සිත කොට වොස්සග්ග-පරිණාමී කොට සම්මාදිව්ඨිය වඩයි... විවෙකනිස්සිත කොට විරාග-නිස්සිත කොට නිරෝධනිස්සිත කොට වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සම්මා-සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේත් මේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටු-වන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳීයි, විද්‍යාව උපදවයි, නිවන පසක් කෙරේ යි.

1. 1. 10

නන්දිය සූත්‍රය

10. සැවැත්තුවර :

එකල්හි නන්දිය පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් නන්දිය පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය : හවත් ගෞතමයෙනි, කෙනෙක් දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙද්ද ? යි නන්දිය, අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙත්. කවර අටෙක යත් : සම්මාදිව්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. නන්දිය, මේ අට දහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට යන්නාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති යි.

මෙසේ වදළ කල්හි නන්දිය පිරිවැරී භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය : හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවත් ගෞතම-යන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. හවත් ගෞතමයන් වහන්ස සම්මේ යටිහුරු වුවක් උඩුහුරු කරන්නේ හෝ වේද, පිළිසන් දැයක් විවර කරන්නේ හෝ වේ ද, මංමුළා වුවකට මග කියන්නේ හෝ වේද, ඇස් ඇත්තෝ රු දක්නාහ යි අඳුරෙහි තෙල්පහනක් දරන්නේ හෝ වේ ද එසෙයින් ම හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් අයුරෙන් දහම් පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, මම භාග්‍යවත් ගෞතමයන් වහන්සේත් දහමත් බික්සහනත් සරණ කොට යෙමි. හවත් ගෞතමයන් වහන්සේ අද පටන් දිවි හිමි කොට සරණ ගිය උවසුවකු කොට මා දරන සේක්ව යි.

පළමුවැනි අවිජ්ජාචර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

අවිජ්ජාසූත්‍රය ද උපධිසූත්‍රය ද සාරිපුත්තසූත්‍රය ද මුහම්මණසූත්‍රය ද කිම්මත්ථියසූත්‍රය ද භික්ඛුසූත්‍ර දෙක ද විහඟසූත්‍රය ද සුකනන්දිය සූත්‍ර දෙක ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. විභාරවග්ගො

1. 2. 1

විභාරසූත්තං

11. සාවකීයං :

ඉච්ඡාමහං භික්ඛවෙ, අඛස්මාසං¹ පතිසලලිසිතුං², නමිති කෙනවි උපසංඝාතීතං ආරාධනාං අසුඤ්ඤා ඵකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙනාති. එවං හතොති ඛො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසුඤ්ඤා නාසසුඤ්ඤා කොච්ඡි හගවතං උපසංඝාතීතං අසුඤ්ඤා ඵකෙන පිණ්ඩපාතනීභාරකෙන. අථ ඛො හගවා තස්ස අඛස්මාසංසං අච්ඡයෙන පටිසලලානා වුට්ඨිතො භික්ඛු ආමනෙතස්සි. යෙන සවාහං භික්ඛවෙ, විභාරෙන පට්ඨානිසමවුද්ධො විභරාමී, තස්ස පදෙසෙන විභාසිං. යො එවං පජානාමී. මිච්ඡාදිට්ඨි-පට්ඨයාපි වෙදයිතං, සම්මාදිට්ඨිපට්ඨයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාසංඝාතපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මාසංඝාතපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාවාචාපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මාවාචාපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාකම්මනාපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මා-කම්මනාපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාආර්ථවපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මාආර්ථව-පච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාවායාමපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මාවායාමපච්ච-යාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාසන්තිපට්ඨයාපි වෙදයිතං, සම්මාසන්තිපච්චයාපි වෙදයිතං, මිච්ඡාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, සම්මාසමාධිපච්චයාපි වෙදයිතං, ඡන්ද-පට්ඨයාපි වෙදයිතං, විතක්කපච්චයාපි වෙදයිතං, සංඝඤ්ඤාපට්ඨයාපි වෙදයිතං.

ඡන්දෙ ව අවුපසන්නො භොති, විතක්කා ව³ අවුපසන්නා භොති, සංඝඤ්ඤා ව අවුපසන්නා භොති⁴ තප්පව්වයාපි වෙදයිතං. (ඡන්දෙ ව වුපසන්නො භොති විතක්කා ව අවුපසන්නා භොති, සංඝඤ්ඤා ව අවුපසන්නා භොති, තප්පව්වයාපි වෙදයිතං, ඡන්දෙ ව වුපසන්නො භොති, විතක්කා ව වුපසන්නා භොති, සංඝඤ්ඤා ව අවුපසන්නා භොති, තප්පව්වයාපි වෙදයිතං.) ඡන්දෙ ව වුපසන්නො භොති, විතක්කා ව වුපසන්නා භොති, සංඝඤ්ඤා ව වුපසන්නා භොති, තප්පව්වයාපි වෙදයිතං. අපරිනික්ඛංස පතනියා අත්ථි වායාමො,⁵ තස්මිමපි යාතෙ අනුප්පකෙන තප්පව්වයාපි වෙදයිතන්ති.

1. අඛස්මාසං - සි 1, 2

2. පතිසලලිසිතුං - මජ්ඣ. සං.

3. විතක්කා ව - මජ්ඣ.

4. භොති - මජ්ඣ. - සං, සි 2.

5. අභිනික්ඛංසො න දියාතෙ - මජ්ඣ. සං පොඤ්ඤා.

6. ආයාමං - මජ්ඣ.

2. විහාර වර්ගය

1. 2. 1

විහාර සූත්‍රය

11. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මම අධිමසක් එකලා වැටසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩ-පාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ඉක්බිති පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ අධිමස ඇවැමෙන් චිවේකසුවයෙන් නැඟී සිටි සේක් භික්ෂුන් ඇමතුවේ. මහණෙනි, මම බුදු වැ පළමු කොට යම් විහරණයෙකින් විසුයෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසුවෙමි. මම මෙසේ දනිමි: "මිථිජාදිට්ඨි හේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාදිට්ඨි හේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාසංඛ්‍යාපච්ඡේදයෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාසංඛ්‍යාපච්ඡේදයෙන් ද වේදනාව වෙයි. මිථිජාචායාහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාචායාහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාකම්මන්තහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාකම්මන්තහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාආර්ථිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාආර්ථිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාචායාමහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාචායාමහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාසතිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාසතිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, මිථිජාසමාධිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සම්මාසමාධිහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, ඡන්දහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, විතක්කහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි, සංඝස්සහේතුවෙන් ද වේදනාව වෙයි."

ඡන්දයන් නො සන්හුන්නේ වෙයි. විතක්කයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝස්සාවෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වේදනාව වේ. ඡන්දය සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝස්සාවෝත් නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වේදනාව වේ. ඡන්දයන් සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝස්සාවෝ නො සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වේදනාව වේ. ඡන්දයන් සන්හුන්නේ වේ. විතක්කයෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. සංඝස්සාවෝත් සන්හුන්නාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වේදනාව වේ. නො පැමිණි (රහත්බවට) පැමිණිවට වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හේතුවෙනුද වේදනාව වේ ය යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 2. 2

දෙවන විහාර සූත්‍රය

12. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මම තෙමසක් එකලා වැ වසන්නට කැමැත්තෙමි. පිණ්ඩ-පාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවකු විසින් නො එළඹිය යුත්තෙමි වෙමි යි. වහන්ස, එසේ ය යි ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් දුන්හ. (ඉක්බිති) පිණ්ඩපාතය රැගෙන එන එක් මහණකු හැර අන් කිසිවෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත නො එළඹෙයි. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ තෙමස ඇවැලෙත් විවේකයෙන් නැගී සිටියේක් භික්ෂුන් ඇමතු සේක. මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට යම් විහරණ-යෙකින් විසුවෙමි නම් එහි පෙදෙසකින් යුතු ව විසුවෙමි. මම මෙසේ දනිමි. මිථිජාදිට්ඨි හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ජිවිජාදිට්ඨි චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාදිට්ඨි චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. (සියල්ල විහර කට යුතු යි) ... මිථිජාසමාධිහේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. මිථිජාසමාධි චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සම්මාසමාධි චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද හේතුවෙනුද වෙදනාව වෙයි. ඡන්ද චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. චිත්තක්ක හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. චිත්තක්ක චූපසම හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සංඝඤ්ඤාහේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. සංඝඤ්ඤාචූපසම හේතුවෙනුද වෙදනාව වෙයි.

ඡන්දයත් නො සන්ත්‍රන්තේ වෙයි. චිත්තක්කයෝත් නො සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් නො සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්දය සන්ත්‍රන්තේ වෙයි. චිත්තක්කයෝත් නො සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් නො සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්දයත් සන්ත්‍රන්තේ වෙයි. චිත්තක්කයෝත් සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් නො සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. ඡන්දයත් සන්ත්‍රන්තේ වෙයි. චිත්තක්කයෝත් සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. සංඝඤ්ඤාවෝත් සන්ත්‍රන්තාහු වෙති. ඒ හේතුවෙන් ද වෙදනාව වෙයි. නො පැමිණි (අර්හත්වයට) පැමිණීම පිණිස වැයමෙක් ඇත. එකරුණ ද පැමිණි කල්හි ඒ හේතුවෙනුද වෙදනාව වෙයි.

1. 2. 3

සෙබ සූත්‍රය

13. සැවැත්තුවර:

එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පසෙක හුන්නේ ය. එකත් පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, "සෙබ ය, සෙබ යයි කියනු ලැබේ" යි වහන්ස, කෙනෙකින් සෙබ වෙ දෝ? " යි මෙසස්තෙහි මහණ සෙබ වූ සම්මාදිට්ඨියෙන් යුතු වූයේ වෙ ද සෙබ වූ සම්මාසමාධිපයෙන් යුතු වූයේ වෙ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යයෙන් යුතු වූයේ වෙ ද සෙබ වූ සම්මාකම්මන්තයෙන් යුතු වූයේ වෙ ද, සෙබ වූ සම්මා ආර්ථයෙන් යුතු වූයේ වෙ ද සෙබ වූ සම්මාචාර්යයෙන් යුතු වූයේ වෙ ද සෙබ වූ සම්මාසමාධියෙන් යුතු වූයේ වෙ ද, මෙනෙකින් මහණ සෙබ වෙයි.

1. 2. 4

උපපාදසුතං

14. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නායුද්දත්ත තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතොසම්මා සම්බුද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යරීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නායුද්දත්ත තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්සාති.

1. 2. 5

දුතියඋපපාදසුතං

15. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නායුද්දත්ත සුගතචිත්තයා, කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යරීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති නායුද්දත්ත සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 6

පරිසුද්ධසුතං

16. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදතා අනඛණ්ණා විගතු-පක්කිලෙයා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නායුද්දත්ත තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්ස. කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යරීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදතා අනඛණ්ණා විගතුපක්කිලෙයා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති, නායුද්දත්ත තරාගත්තස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මාසම්බුද්ධස්සාති.

1. 2. 7

දුතියපරිසුද්ධසුතං

17. සාවකීයං :

අට්ඨමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදතා අනඛණ්ණා විගතුපක්කිලෙයා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නායුද්දත්ත සුගතචිත්තයා. කතමෙ අට්ඨං සෙය්‍යරීදං සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ අට්ඨ ධම්මා පරිසුද්ධා පරියොදතා අනඛණ්ණා විගතුපක්කිලෙයා අනුප්පන්නා උප්පජ්ජන්ති. නායුද්දත්ත සුගතචිත්තයාති.

1. 2. 4

උපසාද සූත්‍රය

14. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ අටදහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අත්-කලෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: එනම්...සම්මාදිව්ඨිය ...සම්මාසමාධිය... යි මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අත්කලෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 5

දෙවන උපසාද සූත්‍රය

15. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අත්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක් ද යත්: එනම් සම්මාදිව්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, මේ අට දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසසුනෙන් අත් තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 6

පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

16. සැවැත්තුවර:

පරිඤ්ඤා පයඨ්වදන අනඛගණ වීගතොපක්කලෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදු රජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අත්කලෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මා-දිව්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඨ්වදන අනඛගණ වීගතොපක්කලෙය මේ අට දහම්හු තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අත්කලෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 7

දෙවන පරිඤ්ඤා සූත්‍රය

17. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඨ්වදන අනඛගණ වීගතොපක්කලෙය මේ අට දහම් කෙනෙක් බුදුසන්තෙන් අත්තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිත්. කවර අටෙක යත්: සම්මාදිව්ඨිය...සම්මාසමාධිය යි. මහණෙනි, පරිඤ්ඤා පයඨ්වදන අනඛගණ වීගතොපක්කලෙය මේ අට දහම්හු බුදුසන්තෙන් අත් තැනෙක නූපන්නාහු නූපදිති යි.

1. 2. 8

කුක්කුපාරාමසූතං

18. එවං මෙ සූතං, එකං සමයං ආයස්මා ච ආනන්දෙ ආයස්මා ච හදෙද පාටලිපුත්තෙ විහරන්ති කුක්කුපාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා හදෙද සායනභසමයං පටිසලොභානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුප-සබ්බානි. උපසබ්බානිඤා ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමාදි. සමමාද-නීයං කථං සාරාණීයං විනිසාරෙඤා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “අබ්බුභවරියං අබ්බුභවරියං ආවුසො ආනන්ද, වුච්ඡිති. කතමං තු ඛො ආවුසො අබ්බුභවරියං” නති?

සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො තෙ ආවුසො හද්ද උච්චිග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කලාණි පරිපුච්ඡා, එවං හි තුං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි “අබ්බුභවරියං අබ්බුභවරියං” නති ආවුසො ආනන්ද වුච්ඡිති කතමං තු ඛො ආවුසො අබ්බුභවරියං නති. එවමාවුසොති. අයමෙව ඛො ආවුසො අට්ඨධගිකො මිච්ඡාමග්ගො අබ්බුභවරියං. සෙය්‍යථිදං: මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසබ්බසො මිච්ඡාචාචා මිච්ඡාකමුච්ඡො මිච්ඡාආථිචො මිච්ඡා වායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධිති.

1. 2. 9

දුතිය කුක්කුපාරාමසූතං

19. පාටලිපුත්තං:

එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා හදෙද ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “බ්බුභවරියං බ්බුභවරියං” නති ආවුසො ආනන්ද වුච්ඡිති. කතමං තු ඛො ආවුසො බ්බුභවරියං? කතමං බ්බුභවරියපරියොසානනති?

සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො තෙ ආවුසො හද්ද උච්චිග්ගො, හද්දකං පටිභානං, කලාණි පරිපුච්ඡා, එවං හි තුං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි “බ්බුභවරියං බ්බුභවරියං” නති ආවුසො ආනන්ද, වුච්ඡිති. කතමං තු ඛො ආවුසො බ්බුභවරියං කතමං බ්බුභවරියපරියොසානනති? එවමාවුසොති,

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨධගිකො මග්ගො බ්බුභවරියං. සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. යො ඛො ආවුසො රාගකයො දෙසකයො මොහකයො ඉදං බ්බුභවරියපරියොසානනති.

1. 2. 8

කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

18. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝත් පැළලුප් නුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ සවස්කල විවේකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස් ව වැඩහුන්න. එකත්පස් ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: "ඇවැත් ආනන්දයෙනි, "අබ්‍රහ්මචරිය ය අබ්‍රහ්මචරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රහ්මචරියය කවරේ ද?"යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත් හද්දයෙනි, තෙසි "ඇවැත් ආනන්දයෙනි, අබ්‍රහ්මචරිය ය අබ්‍රහ්මචරිය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, අබ්‍රහ්මචරිය ය කවරේ ද? යි මෙසේ පුළුවසිටු ද?"යි ඇවැත්නි, එසේ ය යි. ඇවැත්නි, මේ අවධානිකවිච්ඡා මාර්ගය ම අබ්‍රහ්මචරිය යයි. එනම්, විච්ඡාදිට්ඨි විච්ඡාසංකප්ප විච්ඡාවාචා විච්ඡාකම්මන්ත විච්ඡාආර්ථ විච්ඡාවායාම විච්ඡාසති විච්ඡාසමාධි යි.

1. 2. 9

දෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

19. පැළලුප්නුවර:

එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් හද්ද තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: "ඇවැත් ආනන්දයෙනි, බබ්‍රසර බබ්‍රසර"යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බබ්‍රසර කවරේ ද? බබ්‍රසර කෙළවර කවරේ ද? යි.

ඇවැත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ඇවැත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති, වැටහීම යහපති, පිළිවිසීම යහපති. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, තෙසි "ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, බබ්‍රසර බබ්‍රසර යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බබ්‍රසර කවරේ ද? බබ්‍රසර කෙළවර කවරේ ද" යි මෙසේ පුළුවසිටු ද? යි. ඇවැත්නි, එසේ යයි.

ඇවැත්නි, මේ අරි අට්ඨි මග ම බබ්‍රසර ය. එනම්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. ඇවැත්නි, යම් රාශක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මොහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බබ්‍රසර කෙළවර යි.

1. 2. 10

තඤ්ඤාභ්‍යාසාදිප්පතං

20. පාටලිපුතෙත :

“බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචරියං”නති ආවුසො ආනන්ද වුවනි, කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං? කතමො බ්‍රහ්මචාරී? කතමං බ්‍රහ්මචරිය-පරියොසානනති?

සාධු සාධු ආවුසො හදද, හදදකො තෙ ආවුසො හදද උමිඤ්ඤො, හදදකං පටිභානං, කලාණ්ඨ පරිපුර්ණං, එවං හි ත්වං ආවුසො හදද, පුර්ණයි. “බ්‍රහ්මචරියං බ්‍රහ්මචරියනති ආවුසො ආනන්ද වුවනි කතමං නු ඛො ආවුසො බ්‍රහ්මචරියං, කතමො බ්‍රහ්මචාරී, කතමං බ්‍රහ්මචරිය පරියොසාන”නති? එවමාවුසොති.

අයමෙව ඛො ආවුසො අරියො අට්ඨධර්මකො මනෙහො බ්‍රහ්මචරියං සෙය්‍යථිදං: සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමුදාසමාධි. යො ඛො ආවුසො ඉමිනා අරියෙන අට්ඨධර්මකෙන මනෙහන සම්මතාගතො අයං වුච්චති බ්‍රහ්මචාරී. යො ඛො ආවුසො රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො ඉදං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානනති.

විහාරවග්ගො දුතියො.

තත්‍රාද්දනං :

දෙව විහාරා සෙඛො ච උප්පාද අපරෙ දුට්ඨෙ,
පරිසුද්ධෙන දෙව වුත්තා ඤාණචාරාමෙන තයොති.

1. 2. 10

තෙවන කුක්කුටාරාම සූත්‍රය

20. පැළලුප්පුවර :

ආයුෂ්මත් ආනන්දයෙනි, බබ්බසර බබ්බසරාධි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බබ්බසර කවරේ ද බබ්බසරිභු කවරෙක් ද බබ්බසර කෙළවර කවරේ ද? යි.

ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි. ආයුෂ්මත් හද්දයෙනි, තොපගේ පැන විමසීම යහපති, වැටහීම යහපති, පිළිවිසුම යහපති. ඇවැත් හද්දයෙනි, තෙපි “ඇවැත් ආනන්දයෙනි, බබ්බසර බබ්බසරාධි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, බබ්බසර කවරේ ද බබ්බසරිභු කවරෙක් ද බබ්බසර කෙළවර කවරේ ද” යි මෙසේ පුළුවුසුවු ද? යි. ඇවැත්නි, එසේ ය යි.

ඇවැත්නි, මේ අරිඅට්ඨි මග ම බබ්බසර ය එනම් සම්මාදිව්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. ඇවැත්නි, යමෙක් මේ අරිඅට්ඨි මගින් සමන්වාගත ද, මේ තෙමේ බබ්බසරි ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වෙ නම් මෙය බබ්බසර කෙළවර යි.

දෙවෙනි විහාරවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

විහාරසූත්‍ර දෙකෙකි. සෙබසූත්‍රයෙකි. අනෙක් උප්පාදසූත්‍ර දෙකෙකි. පරිසුද්ධ නමින් දෙකෙක් ද කුක්කුටාරාම නමින් තුනෙක් ද කියන ලදී. (මුළුල්ල දශයෙකි).

3. මිච්ඡන්තවග්ගො

1. 3. 1

මිච්ඡන්තසුත්තං.

21. සාවකපීයං :

මිච්ඡන්තඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමන්තඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාරං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි, මිච්ඡාසංඛ්‍යාපෙසා මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකමමනෙතා මිච්ඡාආර්ථවො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ, මිච්ඡන්තං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සමමන්තං, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි සමමාසංඛ්‍යාපෙසා සමමාවාචා සමමාකමමනෙතා සමමාආර්ථවො සමමාවායාමො සමමාසති සමමාසමාධි. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමමන්තං.

1. 3. 2

අකුසලධම්මසුත්තං.

22. සාවකපීයං :

අකුසලෙ ව වො භික්ඛවෙ, ධම්මෙ දෙසිංසාමි කුසලෙ ව ධම්මෙ. තං සුඤ්ඤාරං. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි. ඉමෙ වුචන්ති භික්ඛවෙ, අකුසලා ධම්මා.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉදං වුචන්ති භික්ඛවෙ, කුසලා ධම්මා.

1. 3. 3

පටිපද්‍යසුත්තං.

23. සාවකපීයං :

මිච්ඡාපටිපදඤ්ඤා වො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපදඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාරං. කතමා ව භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: මිච්ඡාදිට්ඨි -පෙ- මිච්ඡාසමාධි, අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, මිච්ඡාපටිපද.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සමමාපටිපද, සෙය්‍යාපීදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං වුචන්ති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපද.

3. මිච්ඡතන වර්ගය

1. 3. 1

මිච්ඡතන සූත්‍රය

21. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මීර්‍යාස්වභාවය ද සමාක්ස්වභාවය ද තොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මීර්‍යා ස්වභාවය කවරේ ද යත්: මිච්ඡාදිව්ඨි මිච්ඡාසංකප්ප මිච්ඡාවාචා මිච්ඡාකම්මන්ත මිච්ඡාආජීව මිච්ඡාවායාම මිච්ඡාසති මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මීර්‍යාස්වභාව යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාක්ස්වභාවය කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිව්ඨි සම්මාසංකප්ප සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්ත සම්මාආජීව සම්මාවායාම සම්මාසති සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සමාක්ස්වභාව යයි කියනු ලැබේ.

1. 3. 2

අකුසලධම්ම සූත්‍රය

22. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අකුසල්දහම් ද කුසල් දහම් ද තොපට දේශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, අකුසල් දහම්හු කවරහු ද යත්: එනම් මිච්ඡාදිව්ඨි... මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මොහු අකුසල්දහම්හු ය යි කියනු ලැබෙත්.

මහණෙනි, කුසල්දහම් කවරේ යත්: එනම් සම්මාදිව්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මොහු කුසල්දහම්හු යයි කියනු ලැබෙත් යි.

1. 3. 3

පටිපද සූත්‍රය

23. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, මිච්ඡාපටිපදව (වැරදි පිළිවෙත) ද සම්මාපටිපදව (නොවැරදි පිළිවෙත) ද තොපට දේශනා කරන්නෙමි එය අසවු. මහණෙනි, මිච්ඡාපටිපදව කවර යත්: මිච්ඡාදිව්ඨි...මිච්ඡාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ මිච්ඡාපටිපද ය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සම්මාපටිපදව කවර යත්: සම්මාදිව්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සම්මාපටිපදව යයි කියනු ලැබේ.

1. 3. 4

දුතිය පටිපදසුතං

24. සාවකටීයං :

ගිහිනො වාහං භික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා ටීව්ජාපටිපදං න වණ්ණණ්ඨි.
ගිහී වා භික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා ටීව්ජාපටිපකො ටීව්ජාපටිපත්තාධිකරණ-
හෙතු නාරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං. කතමා ව භික්ඛවෙ,
ටීව්ජාපටිපද, සෙය්‍යාටීදං: ටීව්ජාදිට්ඨි -පෙ- ටීව්ජාසමාධි. අයං වුච්ඡති
භික්ඛවෙ, ටීව්ජාපටිපද. ගිහිනො වාහං භික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා
ටීව්ජාපටිපදං න වණ්ණණ්ඨි. ගිහී වා භික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා ටීව්ජා-
පටිපකො ටීව්ජාපටිපත්තාධිකරණහෙතු නාරාධකො හොති ඥායං
ධම්මං කුසලං.

ගිහිනො වාහං භික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සම්මාපටිපදං වණ්ණණ්ඨි.
ගිහී වා භික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සම්මාපටිපකො සම්මාපටිපත්තාධි-
කරණහෙතු ආරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං. කතමා ව භික්ඛවෙ,
සම්මාපටිපද, සෙය්‍යාටීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං වුච්ඡති
භික්ඛවෙ, සම්මාපටිපද. ගිහිනො වාහං භික්ඛවෙ, පබ්බජිතස්ස වා සම්මා
පටිපදං වණ්ණණ්ඨි. ගිහී වා භික්ඛවෙ, පබ්බජිතො වා සම්මාපටිපකො
සම්මාපටිපත්තාධිකරණහෙතු ආරාධකො හොති ඥායං ධම්මං කුසලං.

1. 3. 5

අසප්පරිසසුතං

25. සාවකටීයං :

අසප්පරිසඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිකාමි සප්පරිසඤ්ච. නං සුභාරං.
කතමො ව භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡො ටීව්ජාදිට්ඨිකො
හොති ටීව්ජාසමාපො ටීව්ජාවාචො ටීව්ජාකමුච්ඡො ටීව්ජාආර්ථො
ටීව්ජාවායාමො ටීව්ජාසති ටීව්ජාසමාධි. අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො.

කතමො ව භික්ඛවෙ, සප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකච්ඡො සම්මා-
දිට්ඨිකො හොති සම්මාසමාපො සම්මාවාචො සම්මාකමුච්ඡො සම්මා
ආර්ථො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි. අයං වුච්ඡති භික්ඛවෙ,
සප්පරිසොති.

1. 3. 4

දෙවන පටිපද සූත්‍රය

24. සැවැත්තුචර :

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපත්තේ වැරදි පිළිවෙත්හි හිඟිටීම හේතු කොට ආයඨිමාර්ගධම්මය නො සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, වැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් ජීවිතාදිට්ඨිය ... ජීවිතා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ වැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ වැරදි පිළිවෙත නොවනමි. මහණෙනි ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ වරදවා පිළිපත්තේ වැරදි පිළිවෙත හේතු කොට ආයඨිමාර්ග ධම්මය නො සපයන්නෙක් වෙයි.

මහණෙනි, මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපත්තේ නිවැරදි පිළිවෙත හේතු කොට ආයඨිමාර්ග ධම්මය සපයන්නෙක් වේ. මහණෙනි, නිවැරදි පිළිවෙත කවරේ ද යත්: එනම් සම්මාදිට්ඨිය... සම්මා සමාධි යි. මහණෙනි, මේ නිවැරදි පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි මම ගිහියාගේ හෝ පැවිද්දගේ හෝ නිවැරදි පිළිවෙත වනමි. මහණෙනි, ගිහියා හෝ පැවිද්ද හෝ මැනවින් පිළිපත්තේ නිවැරදි පිළිවෙත හේතු කොට ආයඨිමාර්ගධම්මය සපයන්නෙක් වේ යි.

1. 3. 5

අසත්පුරුෂ සූත්‍රය

25. සැවැත්තුචර :

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාත් තොපට ලේඛනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ජීර්‍යාදෘෂ්ටි ඇත්තේ ජීර්‍යාසංකල්ප ඇත්තේ ජීර්‍යාවචන ඇත්තේ ජීර්‍යාකම්පිත ඇත්තේ ජීර්‍යාආජීව ඇත්තේ ජීර්‍යාව්‍යායාම ඇත්තේ ජීර්‍යාස්මෘති ඇත්තේ ජීර්‍යාසමාධි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි මේ අසත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සම්මාදෘෂ්ටි ඇත්තේ සම්මාසංකල්ප ඇත්තේ සම්මාවචන ඇත්තේ සම්මාකම්පිත ඇත්තේ සම්මාආජීව ඇත්තේ සම්මාව්‍යායාම ඇත්තේ සම්මාස්මෘති ඇත්තේ සම්මාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ.

1. 3. 6

දුතියඅසප්පරිසසුතතං

26. සාවතරියං :

අසප්පරිසඤ්චො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි. අසප්පරිසෙන අසප්පරිස-
තරඤ්චො. සප්පරිසඤ්චො දෙසිංසාමි සප්පරිසෙන සප්පරිසතරඤ්චො. තං සුඤ්ඤාථ.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා මිඤ්ඤා-
දිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිඤ්ඤාසමාධි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, අසප්පරිසො.
කතමො ච භික්ඛවෙ, අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ,
එකවෙවා මිඤ්ඤාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- මිඤ්ඤාසමාධි මිඤ්ඤාඤ්ඤා මිඤ්ඤා-
විමුක්ඛි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ, අසප්පරිසෙන අසප්පරිසතරො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරිසො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා සමමාදිට්ඨිකො හොති
-පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුට්ඨති භික්ඛවෙ සප්පරිසො. කතමො ච
භික්ඛවෙ, සප්පරිසෙන සප්පරිසතරො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකවෙවා සමමා-
දිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාසමාධි සමමාඤ්ඤා සමමාච්චික්ඛි. අයං
චුට්ඨති භික්ඛවෙ, සප්පරිසෙන සප්පරිසතරොති.

1. 3. 7

කුමහසුතතං

27. සාවතරියං :

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති.
සාධාරො දුප්පවත්තියො හොති. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, විහ්නං අනාධාරං
සුප්පවත්තියං හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොති. කො ච භික්ඛවෙ,
විහ්තස්ස අනාධාරො අයමෙව අරියො අට්ඨධර්මකො මග්ගො. සෙය්‍යරීදං:
සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චුට්ඨති විහ්තස්ස අනාධාරො. සෙය්‍යරාපි
භික්ඛවෙ, කුමෙහා අනාධාරො සුප්පවත්තියො හොති. සාධාරො
දුප්පවත්තියො හොති. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, විහ්නං අනාධාරං සුප්පවත්තියං
හොති. සාධාරං දුප්පවත්තියං හොතිති.

1. 3. 8

සමාධිසුතතං

28. සාවතරියං :

අරියං වො භික්ඛවෙ, සමමාසමාධි. දෙසිංසාමි සඋපනිසං සපරිකඛාරං.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සඋපනිසො
සපරිකඛාරො, සෙය්‍යරීදං; සමමාදිට්ඨි සමමාසමාධි සමමාචාරො
සමමාකමමනො සමමාආර්ථවො සමමාචාරායාමො සමමාසන්ඨා යා ඛො
භික්ඛවෙ, ඉමෙහි සත්තභවෙහි විහ්තස්ස එකග්ගතා සපරිකඛාරො අයං
චුට්ඨති භික්ඛවෙ, අරියො සමමාසමාධි සඋපනිසො ඉතිපි සපරිකඛාරො
ඉතිපිති.

1. සප්පරිසඤ්ච වො - මජ්ඣ.
2. ඤ්ඤා - පිටු, පි 2.
3. සමමාසමාධි - පිටු, පා.
4. සපරිකඛාර - පිටු, පා.

1. 3. 6

දෙවන සප්තරිය සූත්‍රය

26. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාත් අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයාත් තොපට දේශනා කරන්නෙමි. සත්පුරුෂයාත් සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයාත් දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ජීර්ණාශ්වී ඇත්තේ... ජීර්ණා සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් ජීර්ණාශ්වී ඇත්තේ .. ජීර්ණාසමාධි ඇත්තේ ජීර්ණාශ්වත ඇත්තේ ජීර්ණාදිප්‍රක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ අසත්පුරුෂයාට වඩා අසත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂයා කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දාශ්වී ඇත්තේ... සමාග්දාශ්වී ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයා යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයා කවරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් සමාග්දාශ්වී ඇත්තේ... සමාග්දාශ්වී ඇත්තේ සමාග්දාශ්වත ඇත්තේ සමාග්දිප්‍රක්ති ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සත්පුරුෂයාට වඩා සත්පුරුෂතරයා යයි කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 7

කුම්භ සූත්‍රය

27. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්යෙ කළය ආධාර (දරනු) රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර (දරනු) සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිත ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් නො පෙරළිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, සිතට ආධාරය කිලෙක් ද යත්: මේ අරි අවභි මහ මැ යි. එනම්: සම්මාදිට්ඨි... සම්මාසමාධි යි. මේ සිතට ආධාර ය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, යම්යෙ කළය ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වේ ද, ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සිතට ආධාර රහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය හැක්කේ වෙයි. ආධාර සහිත වූයේ පහසුවෙන් පෙරළිය නො හැක්කේ වේ යි.

1. 3. 8

සමාධි සූත්‍රය

28. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, තොපට ප්‍රත්‍යය සහිත පිරිවර සහිත ආයාථි වූ සමාක් සමාධිය දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සප්‍රත්‍යය සපරිෂ්කාර ආයාථි සමාක් සමාධිය කවරේ ද යත්: "හේ මෙයෙය: සම්මාදිට්ඨිය සම්මාසමාධිකප්පය සම්මාවාචා ය සම්මාකම්මන්තය සම්මාආථිව ය සම්මා-වායාමය සම්මාසනි" යි මහණෙනි, මේ සත්අභිත් සිතේ යම් එකභව්වෙක් වේ නම් එය සපරිෂ්කාර බවයි. මහණෙනි, මේ ආයාථි සමාක් සමාධිය මෙයෙ ප්‍රත්‍යය සහිත ය යි ද මෙයෙ පිරිවර සහිත ය යි ද කියනු ලැබේ යි.

1. 3. 9

වේදනාසුත්තං.

29. සාවකීයං:

තිරෙසා ඉමා භික්ඛව, වේදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වේදනා දුක්ඛා වේදනා අදුක්ඛමසුඛා වේදනා. ඉමා ඛො භික්ඛව, තිරෙසා වේදනා ඉමාසං ඛො භික්ඛව තිස්සන්තං වේදනානං පරිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමාසං ඛො භික්ඛව, තිස්සන්තං වේදනානං පරිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

1. 3. 10

උත්තියසුත්තං.

30. සාවකීයං:

අථ ඛො ආයස්මා උත්තියො යෙන භගවා තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා උත්තියො භගවන්තං එතදවොච: ඉධ මග්ගං භන්තො, රහොගතස්ස පඤ්ඤාලිතස්ස එවං වොසො පරිචිතකො උදපාදි. පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතා. කතමෙ නු ඛො පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා භගවතාති.

සාධු සාධු උත්තිය, පඤ්ඤා මෙ උත්තිය, කාමගුණා වුත්තා මියා. කතමෙ පඤ්ඤා: වක්ඛුච්ඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා, යොතච්ඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානච්ඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ඵලාච්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායච්ඤ්ඤායා ඵොට්ඨංඛො ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණා වුත්තා මියා. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. ඉමෙසං ඛො උත්තිය, පඤ්ඤා කාමගුණානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

මිවජ්ඣනවග්ගො තත්තියො.

තනුදෙයනං:

ඵලාත්තං අකුසලධම්මං දුවෙ පටිපදාපි ව,
අසප්පරිසෙන දො කුමෙහා සමාධි වේදනුත්තියාති.

1. 3. 9

වේදනා සූත්‍රය

29. සැවැත්තුචර:

මහණෙනි, මේ වේදනා තුනෙකි. කචරතුනෙක් ද යත්: සුව වේදනා යැ යුත් වේදනා යැ නොයුත් නොසුව වේදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වේදනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් වේදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු යි. කචර අරිඤ්චිමහෙක් ද යත් භේ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨිය ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ තුන් වේදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු යි.

1. 3. 10

උත්තිය සූත්‍රය

30. සැවැත්තුචර:

එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුර්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: "විභත්ස, මෙහි එකලා ව විවේකයෙන් හුන් මට මෙබඳු චිත්ත විතර්කයෙක් පහළවිය: භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් පස්කම්මුණ කෙනෙක් වදරන ලදහ. කචර පස්කම්මුණ කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද්දහු ද" යි.

උත්තිය, මැනවි මැනවි. උත්තිය, මේ පස්කම්මුණ කෙනෙක් මඩිසින් පවසන ලදහ. කචර පසෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාම සංභිත වූ ඇලුම් කටයුතු වූ ඇසින් දක්කයුතු රූපයෝ ය ... කනිත් ඇසියයුතු වූ ශබ්දයෝ ය ... නැහැයෙන් දකයුතු ගන්ධයෝ ය ... දිවෙන් දැකියුතු රසයෝ ය... ඉෂ්ට වූ කාන්තවූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංභිත වූ ඇලුම් කටයුතු කසින් දකයුතු ස්පර්ශයෝ ය. උත්තිය, ඉෂ්ට වූ කාන්ත වූ මනාප වූ ප්‍රියස්වභාව ඇති කාමසංභිත වූ ඇලුම් කටයුතු මේ පස්කම්මුණයෝ මා විසින් පවසන ලදහ: උත්තිය, මේ පස්කම්මුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු. කචර අරිඤ්චිමහෙක යත්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. උත්තිය, මේ පස්කම්මුණයන්ගේ ප්‍රභානාය පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු යි.

තෙවැනි මිට්ඨත්ත වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය මෙසේ ය:

මිට්ඨත්ත සූත්‍රය, අකුසලධම්ම සූත්‍රය පටිපද සූත්‍ර දෙක ය. අසප්පුරිය සූත්‍ර දෙක ය, කුම්භ සමාධි වේදනා උත්තිය සූත්‍ර සතර යැ යි සූත්‍ර දශයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. පටිපත්තිවග්ගො

1. 4. 1

පටිපත්තිසුත්තං

31. සාවකටීයං :

ථිවජාපටිපත්තඤ්ඤා චො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපත්තඤ්ඤා. තං සුඤ්ඤාරං. කතමා ච භික්ඛවෙ, ථිවජාපටිපත්ති සෙය්‍යථිදං: මිචජාදිට්ඨි -පෙ- ථිවජාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ථිවජාපටිපත්ති. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්ති සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තිති.

1. 4. 2

පටිපත්තිසුත්තං

32. සාවකටීයං :

ථිවජාපටිපත්තඤ්ඤා චො භික්ඛවෙ, දෙසිංසාමි සමමාපටිපත්තඤ්ඤා, තං සුඤ්ඤාරං. කතමා ච භික්ඛවෙ, ථිවජාපටිපත්තො: ඉධ භික්ඛවෙ, එකමෙවා මිචජාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- ථිවජාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, ථිවජාපටිපත්තො. කතමා ච භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තො ඉධ භික්ඛවෙ, එකමෙවා සමමාදිට්ඨිකො හොති -පෙ- සමමාසමාධි. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, සමමාපටිපත්තොති.

1. 4. 3

විරද්ධසුත්තං

33. සාවකටීයං :

යෙසං කෙසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො විරද්ධො, විරද්ධො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. යෙසං කෙසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ආරද්ධො, ආරද්ධො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. කතමා ච භික්ඛවෙ අරියො¹ අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. යෙසං කෙසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො විරද්ධො, විරද්ධො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමි. යෙසං කෙසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො ආරද්ධො, ආරද්ධො තෙසං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සමමාදුක්ඛකකයගාමිති.

1. 4. 4

පාරඛගමසුත්තං

34. සාවකටීයං :

අට්ඨිමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අපාරා පාරඛගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ අට්ඨ: සෙය්‍යථිදං: සමමාදිට්ඨි -පෙ- සමමාසමාධි. ඉමෙ වො භික්ඛවෙ, අට්ඨ ධම්මා භාවිතා බහුලීකතා අපාරා පාරඛගමනාය සංවත්තනති. ඉදමෙවා භගවා. ඉදං වක්ඛා සුගතො අරාපරං එතදමෙවා සත්ථා:

1. කතමො අරියො-සිවු.

4. පටිපත්ති වර්ගය

1. 4. 1

පටිපත්ති සූත්‍රය

31. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, තොපට මීර්‍යාප්‍රතිපත්තිය ද සමාක්ප්‍රතිපත්තිය ද දෙසමී. එය අසවු. මහණෙනි, මීර්‍යාප්‍රතිපත්ති කවර යත්: මීර්‍යාදාෂ්ඨි යැ ... මීර්‍යාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මීර්‍යාප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත්ති කවර යත්: සමාක්දාෂ්ඨි ... සමාක්සමාධි යි. මහණෙනි, මේ සමාක්ප්‍රතිපද යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 2

පටිපත්ත සූත්‍රය

32. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, මීර්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තහු ද තොපට දෙසමී එය අසවු. මහණෙනි, මීර්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි, මෙහි එකෙක් මීර්‍යාදාෂ්ඨි ඇත්තේ වෙයි ... මීර්‍යාසමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මේ මීර්‍යාප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ යි. මහණෙනි, සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ කවරෙ යත්: මහණෙනි මෙහි එකෙක් සමාග්දාෂ්ඨි ඇත්තේ වෙයි...සමාක්සමාධි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි මේ සමාක්ප්‍රතිපත් ඇත්තේ ය යි කියනු ලැබේ.

1. 4. 3

විරද්ධ සූත්‍රය

33. සැවැත් නුවර:

මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමග වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමග ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් අරිඅටභිමග අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අරිඅටභිමග ඔවුන් විසින් අරඹන ලදී. මහණෙනි අරිඅටභිමග කවරෙ යත්: හේ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමග වරදවන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමග ඔවුන් විසින් වරදවන ලද ය. මහණෙනි, යම් කෙනකුත් විසින් මේ අරිඅටභිමග අරඹන ලද ද, මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන මේ අරිඅටභිමග ඔවුන් විසින් අරඹන ලද්දේ යි.

1. 4. 4

පාරධගම සූත්‍රය

34. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ අට දහම් කෙනෙක් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට (-සසරින් නිවනට) යෑම පිණිස පවතිත්. කවර අටෙකැ යත්: සම්මාදිට්ඨි...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ අටදහම්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේකි:

1. අපඤ්ඤා නෙ මනුසොසු යෙ ජනා පාරගාමිනො,
අරායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවති.
2. යෙ ව ඛො සත්ථෙදසකානෙ ධරෙව ධර්මානුවත්තො,
නෙ ජනා පාරමෙසසනති මච්චුධෙයං සුදුහරං.
3. කණං ධර්මං වීරපභාස සුකං භාවෙථ පණ්ඩිතො,
ඔකා අනොකං ආගතො වීචෙකෙ යස් දුරමං.
4. තත්තාභිරතීච්චෙජයා හිත්වා කාමෙ අභිඤ්ඤානො,
පරියොදපෙයා අක්කානං වික්කකෙලසෙහි පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමෙඛාධිඅබොසු සත්ථො වීරං සුභාවිතං,
ආදනපට්ඨිත්තංගෙන අනුපාදය යෙ රතා
බිණ්ණසවා පුත්තිමනොතා තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතාති.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤසුත්තං

35. සාමඤ්ඤඤා වො හික්ඛෙව, දෙසිසසාමී සාමඤ්ඤඵලානි ව.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤා: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සත්ථොදිට්ඨි -පෙ- සත්ථොසමාධි.
ඉදං වුවවති හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤා. කතමානි ව හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං.¹
ඉමානි වුවවන්ති හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤඵලානිති.

1. 4. 6

දුතිය සාමඤ්ඤසුත්තං

36. සාමඤ්ඤඤා වො හික්ඛෙව, දෙසිසසාමී සාමඤ්ඤඤා.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤා: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සත්ථොදිට්ඨි -පෙ- සත්ථොසමාධි.
ඉදං වුවවති හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤා. කතමො ව හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤඤා:
යො ඛො හික්ඛෙව, රාගකම්මයො දෙසකම්මයො මොහකම්මයො අයං
වුවවති හික්ඛෙව, සාමඤ්ඤඤානි.

1. 4. 7

බ්‍රහ්මඤ්ඤසුත්තං

37. බ්‍රහ්මඤ්ඤඤා වො හික්ඛෙව, දෙසිසසාමී බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානි ව.
තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා හික්ඛෙව, බ්‍රහ්මඤ්ඤා: අයමෙව අරියො
අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සත්ථොදිට්ඨි -පෙ- සත්ථොසමාධි.
ඉදං වුවවති හික්ඛෙව, බ්‍රහ්මඤ්ඤා. කතමානි ව හික්ඛෙව, බ්‍රහ්මඤ්ඤ-
ඵලානි: සොතාපත්තිඵලං සකදගාමිඵලං අනාගාමිඵලං අරහත්තඵලං.
ඉමානි වුවවන්ති හික්ඛෙව, බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානිති.

1. අරහත්තං - පි 1, 2.

1. යම් ජන කෙනෙක් පරතෙරට යනසුදු වෙද්ද, මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැළි මේ තදන්‍ය ප්‍රජාව මෙතෙර ම (සයරෙහි ම) ධාවන කෙරෙයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනවට වදහළ දහමිහි දහම් අනුව පවතින සුදු වෙද්ද, ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාරධෙයය (සයර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3-4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල්දහම් දුරු කොට කුසල්දහම් වඩනේ ය. නිවන ඇරඹ සයරින් කාමයන් අත්හැර පළිබෝධ නැති ව යම් විවේකයක දුකයේ ඇලියයුතු වේ නම් එහි ඇලීම කැමති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන් කෙරෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ යි.

5. යම් කෙනෙකුත්ගේ සිත බෝධාඛයෙන්හි මැනවින් වඩන ලද්ද, යම් කෙනෙක් උපාදන රහිත ව නිවනෙහි ඇලුණාහු ද, ලෙවිහි බැබළීම ඇති ඒ රහත්හු පිරිනිව්වාහු යි.

1. 4. 5

සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

35. මහණෙනි, මහණුවම් ද මහණුවම්හි එල ද තොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි මහණුවම් කවරෙ යත්: මේ අරි අට්ඨිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ මහණුවමැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මහණුවම්හි එල කවරෙ යත්: සෝකාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්ත ඵල යි. මහණෙනි, මොහු මහණුවම්හි එලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 6

දෙවන සාමඤ්ඤ සූත්‍රය

36. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මයත් ශ්‍රමණධර්මයෙහි එලත් තොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මය කවරෙ යත්: මේ අරි අට්ඨිමග මැ යි. එ කවරෙ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ ශ්‍රමණධර්මය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රමණධර්මයෙහි එල කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි මේ ශ්‍රමණධර්මයෙහි එලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 7

මුත්මඤ්ඤ සූත්‍රය

37. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයත් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි එලත් තොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යත්: මේ අරි අට්ඨිමග මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි එල කවරෙ යත්: සෝකාපත්තිඵලය සකදගාමිඵලය අනාගාමිඵලය අරහත්තඵල යි. මහණෙනි මොහු ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි එලැ යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 8

දුතිය භ්‍රමඥාසුත්තං

38. භ්‍රමඥාසුඤ්ඤා චො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමී භ්‍රමඥාසුඤ්ඤා.
 තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භ්‍රමඥාසුඤ්ඤා: අයමෙව අරියො
 අවධංඤිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.
 ඉදං වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමඥාසුඤ්ඤා. කතමො ච භික්ඛවෙ, භ්‍රමඥාසුඤ්ඤා:
 යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං
 වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමඥාසුඤ්ඤාති.

1. 4. 9

භ්‍රමචරියසුත්තං

39. භ්‍රමචරියඤ්ඤා චො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමී භ්‍රමචරියථලානි ච.
 තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියං: අයමෙව අරියො
 අවධංඤිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.
 ඉදං වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියං. කතමානි ච භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරිය-
 ථලානි: සොතාපක්ථථලං සක්ඛගාමීථලං අනාගාමීථලං අරහක්ථලං.
 ඉමානි වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියථලානිති.

1. 4. 10

දුතිය භ්‍රමචරියසුත්තං

40. භ්‍රමචරියඤ්ඤා චො භික්ඛවෙ, දෙසිසසාමී භ්‍රමචරියඤ්ඤා.
 තං සුඤ්ඤාථ. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියං: අයමෙව අරියො
 අවධංඤිතො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං: සමාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි.
 ඉදං වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියං. කතමො ච භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියඤ්ඤා:
 යො ඛො භික්ඛවෙ, රාගක්ඛයො දෙසක්ඛයො මොහක්ඛයො අයං
 වුට්ඨි භික්ඛවෙ, භ්‍රමචරියඤ්ඤාති.

(සබ්බං සාවස්ථිතිදනමෙව)

පටිපක්ඛිවග්ගො චතුසො.

තත්‍රාඥනං :

පටිපක්ඛිපටිපකෙණු ච චිරදොඨා ච පාරඛගමො
 සාමදෙඤ්ඤන දො වුත්තා භ්‍රමදෙඤ්ඤනපරෙ දුට්ඨි
 භ්‍රමචරියෙන දො වුත්තා වග්ගො තෙන පවුට්ඨිති.

1. 4. 8

දෙවන බ්‍රහ්මඤ්ඤ සූත්‍රය

38. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයන් ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනන් නොපව දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි ශ්‍රේෂ්ඨත්වය කවරෙ යත්; මේ අරිඅට්ඨිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්ව යැ යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජන කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වේ නම් මහණෙනි, මේ ශ්‍රේෂ්ඨත්වයෙහි ප්‍රයෝජනා යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 9

බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

39. මහණෙනි, නොපව බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි එළත් දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසර කවරෙ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමහ මැ යි එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි .. සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසර එළ කවරෙ යත් සෙච්චත්ඵල සෙදගාමීඵල අනගාමීඵල රහත්ඵල යි. මහණෙනි, මොහු බ්‍රහ්මසරඵලා යි කියනු ලැබේ යි.

1. 4. 10

දෙවන බ්‍රහ්මවරිය සූත්‍රය

40. මහණෙනි, නොපව බ්‍රහ්මසරත් බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථන් දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි බ්‍රහ්මසර කවරෙ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමහ මැ යි. එ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිට්ඨි ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි මේ බ්‍රහ්මසර යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථන් කවරෙ යත්: මහණෙනි, යම් රාගක්ෂයයෙක් ද්වේෂක්ෂයයෙක් මෝහක්ෂයයෙක් වේ නම් මේ බ්‍රහ්මසරෙහි අර්ථන් යි කියනු ලැබේ යි.

(සියල්ල සැවැත්නුවර ම නිදන කොට ඇත.)

සිවුවැනි පටිපක්ඛි වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමමාලාව:

පටිපක්ඛි, පටිපන්න, වීරද්ධ, පාරභගම යි සූත්‍ර සතරෙකි. සාමඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මඤ්ඤ නමින් දෙකෙක් ද, බ්‍රහ්මවරිය නමින් දෙකෙක් ද කියන ලදහ. මේ සූත්‍ර දශයෙන් වර්ග යයි කියනු ලැබේ.

5. අශ්වනිත්ථිසපෙය්‍යාලො

1. 5. 1

විරාගසුත්තං

41. සාවත්ඨියං:

අථ ඛො සම්මුත්තා භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඤ්චම්සු. උපසඤ්චම්ඤා හගවන්තං අභිවාදෙඤා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදෙත්තා ඛො තෙ භික්ඛු හගවා එතදවොච: සචෙ වො භික්ඛවෙ, අශ්වනිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යු: “කිමඤ්ඤං ආවුසො, සමඤ්ඤං ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං “අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරො. රාගවිරාගානං ඛො ආවුසො හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති.

සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අශ්වනිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යු: “අඤ්ඤං පනාවුසො මග්ගො අඤ්ඤං පට්ඨෙද්ද රාගවිරාගායා” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරො: “අඤ්ඤං ඛො ආවුසො මග්ගො අඤ්ඤං පට්ඨෙද්ද රාගවිරාගායා” ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමො ච පට්ඨෙද්ද රාගවිරාගායා: අයමෙව අරියො අට්ඨධම්මකො මග්ගො. සෙය්‍යාරීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පට්ඨෙද්ද රාගවිරාගායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරොති.

1. 5. 2

සංයොජනසුත්තං

42. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අශ්වනිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යු: “කිමඤ්ඤං ආවුසො, සමඤ්ඤං ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරො: සංයොජනපහානානං¹ ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති ති.

සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අශ්වනිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යු: “අඤ්ඤං පනාවුසො මග්ගො, අඤ්ඤං පට්ඨෙද්ද සංයොජනපහානානං” ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරො: “අඤ්ඤං ඛො ආවුසො මග්ගො අඤ්ඤං පට්ඨෙද්ද සංයොජනපහානානං” ති. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමො පට්ඨෙද්ද සංයොජනපහානානං: අයමෙව අරියො අට්ඨධම්මකො මග්ගො, සෙය්‍යාරීදං: සම්මාදිට්ඨි -පෙ- සම්මාසමාධි. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො අයං පට්ඨෙද්ද සංයොජනපහානානං. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරොති.

1. 5. 3

අනුසයසුත්තං

43. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අශ්වනිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යු: “කිමඤ්ඤං ආවුසො, සමඤ්ඤං ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අශ්වනිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරො: “අනුසයසමුත්තානං¹ ඛො ආවුසො හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති” ති.

1. අනුසයසමුත්තානං - මජ්ඣං.

5. අඤ්ඤාභිත්ථියපෙය්‍යාලය

1. 5. 1

විරාග සූත්‍රය

41. සැවැත්තුවර:

එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුයේක: “භෛණ්ඩ, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, කුලක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද”යි මෙසේ තොප පුරවුස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. “ඇවැත්නි, රාගය දුරලීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ යි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, රාගය දුරලීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද”යි මෙසේ තොප පුරවුස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු. “ඇවැත්නි, රාගය දුරලීම පිණිස මගෙක් ඇත. ‘පිළිවෙතක් ඇතැ’ යි මහණෙනි රාගය දුරලීම පිණිස මහ කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඳවභිම මැ යි. ඒ කෙසේ ය යත්: සම්මාදිට්ඨියැ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, රාගය දුරලීම පිණිස මේ මග යැ, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු.

1. 5. 2

සංයෝජන සූත්‍රය

42. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, කුලක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද”යි මෙසේ තොප පුරවුස්නාහු නම් එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ ප්‍රකාශ කරවු: “ඇවැත්නි, සංයෝජන ප්‍රභාණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ”යයි.

මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි සංයෝජන-ප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතක් ඇද්ද?”යි මෙසේ තොප පුරවුස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ විසඳන්නාහු ය: “ඇවැත්නි, සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස මගෙක් ඇත, පිළිවෙතක් ඇතැ යි. මහණෙනි, සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස මග කවරෙ යැ පිළිවෙත කවරෙ යැ යත්: මේ අරිඳවභිම මැ යි. හෙ මෙසේ ය: සම්මාදිට්ඨියැ...සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සංයෝජන-ප්‍රභාණය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ විසඳන්නාහු යි.

1. 5. 3

අනුසය සූත්‍රය

43. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි කුලක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද”යි මෙසේ තොප පුරවුස්නාහු නම් “මහණෙනි එසේ පුරවුස්නා ලද තෙමි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට “මෙසේවිසඳන්නාහු ය: ඇවැත්නි, අනුසය (නිදි ගත් කෙලෙස්) නැසීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ යි. මහණෙනි,

සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “අත්ථි පනාවුසො, මග්ගො අත්ථි පට්ඨපද අනුසයසමුත්ථානායා”ති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරා: “අත්ථි ඛො ආවුසො මග්ගො, අත්ථි පට්ඨපද අනුසයසමුත්ථානායා”ති. කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා පට්ඨපද අනුසයසමුත්ථානායා: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාරීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පට්ඨපද අනුසයසමුත්ථානායාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරාති.

1. 5. 4

අභ්‍යන්තරසුත්තං

44. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමග්ගො ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරා: අභ්‍යන්තරසුත්තං ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පට්ඨපද අභ්‍යන්තරසුත්තං: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො. සෙය්‍යාරීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පට්ඨපද අභ්‍යන්තරසුත්තංයාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරාති.

1. 5. 5

ආසවකඛයසුත්තං

45. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමග්ගො ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරා: “ආසවානං ඛයාසං ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා පට්ඨපද ආසවානං ඛයාසං අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාරීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පට්ඨපද ආසවානං ඛයාසාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරාති.

1. 5. 6

විජ්ජාවිමුක්තිසුත්තං

46. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යා: “කිමත්ථියං ආවුසො, සමග්ගො ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති? එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරා: “විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංඝිකිරියාසං ඛො ආවුසො, හගවති බ්‍රහ්මචරියං වුත්ථාති”ති. -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ මග්ගො, කතමා පට්ඨපද විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංඝිකිරියාසං: අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො සෙය්‍යාරීදං: සමොද්ධිං -පෙ- සමොසමාධිං. අයං භික්ඛවෙ මග්ගො, අයං පට්ඨපද විජ්ජාවිමුක්තිඵලසංඝිකිරියාසාති. එවං පුට්ඨා තුලෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාරාති.

ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහුය: “ඇවැත්නි අනුසය නැසීම පිණිස මගෙක් ඇත පිළිවෙතෙක් ඇතැ”යි. මහණෙනි, අනුසය නැසීම පිණිස මග කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි හෙ මෙසේය: සම්මාදිව්ඨී ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි අනුසය නැසීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 4

අද්ධාන සූත්‍රය

44. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ: “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි මේ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි... මහණෙනි සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස මග කවරේ යැ පිළිවෙත කවරේ යැ යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි එනම්: සම්මාදිව්ඨී ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, සසර අදන්මහ පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 5

ආසවකඛය සූත්‍රය

45. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද?”යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ආසුචක්ෂය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි...මහණෙනි, ආසුචක්ෂය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. එනම්: සම්මාදිව්ඨී...සම්මාසමාධි”යි මහණෙනි, ආසුචක්ෂය පිණිස මේ මගය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 6

විජ්ජාච්චුක්ඛි සූත්‍රය

46. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ: “ඇවැත්නි කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බලසර වෙසේ ද යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්-ඵලච්චුක්ඛි පසක් කරනු පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බලසර වෙසේ”යි....මහණෙනි. අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල ච්චුක්ඛි පසක් කරනු පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. ඒ කෙසේ යැ යත්: සම්මාදිව්ඨී ... සම්මාසමාධි යි. මහණෙනි, අර්හත්මාර්ගඥානවිද්‍යාව හා අර්හත්ඵල-ච්චුක්ඛි පසක් කරනු පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙහි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 7

ඤාණදස්සනසුත්තං

47. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යං: “කිංචිත්ථියං ආවුසො සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “ඤාණදස්සනස්සං ඛො ආවුසො, හග්ගති. බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති -පෙ- කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා ඤාණදස්සනායං, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යාදීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා ඤාණදස්සනායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

1. 5. 8

අනුපාදසුත්තං

48. සචෙ වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යං: “කිංචිත්ථියං ආවුසො, සමඤ්ඤා ගොතමෙ බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති? එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ: “අනුපාදපරිනිබ්බානස්සං ඛො ආවුසො, හග්ගති බ්‍රහ්මචරියං වුස්සති”ති. සචෙ පන වො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවං පුච්ඡෙය්‍යං: “අත්ථි පනාවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති”ති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථ, අත්ථි ඛො ආවුසො, මග්ගො අත්ථි පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායාති: කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදා අනුපාදපරිනිබ්බානායං, අයමෙව අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, සෙය්‍යාදීදං: සමොදිට්ඨි -පෙ- සමොසමාධි. අයං භික්ඛවෙ, මග්ගො අයං පටිපදා අනුපාද පරිනිබ්බානායාති. එවං පුට්ඨා තුමෙහ භික්ඛවෙ, තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං එවං ව්‍යාකරෙය්‍යාථාති.

(සබ්බං සාවඤ්ඤානිදානං.)

අඤ්ඤානිත්ථියපෙය්‍යාලි

තත්ත්වදානං:

විරාගසංඝෙය්‍යජනානුසයා අර්ථාන ආසවකයා
විජ්ජාච්චික්ඛාණ්ණාණං අනුපාදාති අට්ඨමෙති.

1. 5. 7

ඥාණදක්‍ෂාන සූත්‍රය

47. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද?” යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, ඥානදක්‍ෂිණය පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ” යි ... මහණෙනි, ඥානදක්‍ෂිණය පිණිස මග කවරේ ද, පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිආට්ඨමග මැ යි. එ මෙසේ යැ “සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි” යි. මහණෙනි, ඥානදක්‍ෂිණය පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත ය. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

1. 5. 8

අනුපාද සූත්‍රය

48. මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, කුමක් පිණිස මහණ ගොයුම්හු කෙරෙහි බඹසර වෙසේ ද?” යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි බඹසර වෙසේ” යි, මහණෙනි, ඉදින් අන්තොටු පිරිවැරියෝ “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇද්ද, පිළිවෙතෙක් ඇද්ද?” යි මෙසේ තොප පුළුවස්නාහු නම් මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු ය: “ඇවැත්නි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මගෙක් ඇත. පිළිවෙතෙක් ඇතැ යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මග කවරේ ද පිළිවෙත කවරේ ද යත්: මේ අරිආට්ඨමග මැ යි. එ මෙසේ යැ: “සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි” යි. මහණෙනි, උපාදන රහිත වැ පිරිනිවීම පිණිස මේ මග ය, මේ පිළිවෙත යි. මහණෙනි, එසේ පුළුවස්නා ලද තෙසි ඒ අන්තොටු පිරිවැරියනට මෙසේ පවසන්නහු යි.

(සියල්ල සැවත නිදන කොට ඇත)

අකුසලකම්මය පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විරාග, සංයොජන, අනුසය, අද්ධාන, ආසවක්ඛය, විජ්ජාවිමුක්ති, ඥාණදක්‍ෂිණ, අනුපාද යි මේ සූත්‍රාන්ත අටෙකි යි.

T-4

6. සූරියපෙය්‍යාලො

1. 6. 1

කලාණම්භතසුත්තං

සබ්බං සාවස්ථිතිදනං.

49. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බබ්බතමං එතං පුබ්බතිම්භතං යදිදං අරුණංගං¹ එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එතං පුබ්බබ්බතමං, එතං පුබ්බතිම්භතං, යදිදං කලාණම්භතතා. කලාණම්භතසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං: අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතීති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ භික්ඛු කලාණම්භතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. සමමාසමාසං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරං භාවෙති, -පෙ- සමමාකමමනතං භාවෙති -පෙ- සමමාආජීවං භාවෙති -පෙ- සමමාචාරායාමං භාවෙති -පෙ- සමමාසතිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කලාණම්භතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 6. 2

සීලසුත්තං

50. සූරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බබ්බතමං එතං පුබ්බතිම්භතං යදිදං අරුණංගං¹; එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එතං පුබ්බබ්බතමං, එතං පුබ්බතිම්භතං, යදිදං සීලසමාදං. සීලසමාදානසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතීති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමාදතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති: විවෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධතිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලසමාදතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. අරුණංගං - මඟ්ගං, සායා.

6. සූරියපෙයාලය

1. 6. 1

කලාණමිතා සූත්‍රය

සියල්ල සැවැත් නිදන යැ.

49. මහණෙනි, යම් මේ අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පූර්වභිගම වෙයි, මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලණමිතූරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පූර්වභිගම වෙයි, මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතූරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලණ මිතූරන් ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සකිකල්පය වඩයි...සමාග්වචනය වඩයි...සමාක්කර්මාන්තය වඩයි ...සමාගාථීවය වඩයි...සමාග්ව්‍යායාමය වඩයි.. සමාක්ස්මානිය වඩයි.. විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි කලණ මිතූරන් ඇති මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 2

සීල සූත්‍රය

50. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද උද වන හිරුට මේ පූර්වභිගම වෙයි. මේ පූර්වනිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සීලසම්පදව (සිවු පිරිසිදු සීලය) ක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මෙය පූර්වභිගම වෙයි, මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය සීලසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මේ සස්තෙනි මහණ විවේකනි:ශ්‍රිත වූ විරාගනි:ශ්‍රිත වූ නිරෝධ-නි:ශ්‍රිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවේකනි:ශ්‍රිත වූ විරාගනි:ශ්‍රිත වූ නිරෝධනි:ශ්‍රිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි. අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 3

ඡන්දසුත්තං

51. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමපදං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 4

අත්තසුත්තං

52. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අත්තසමපදං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 5

දිට්ඨිසුත්තං

53. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසමපදං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 6

අප්පමාදසුත්තං

54. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අප්පමාදසමපදං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 7

යොනියොසුත්තං

55. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛයමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනියොමනසිකාරසමපදං. යොනියොමනසිකාරසමපන්නස්සෙතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරියස්සතිති. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමී, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 6. 3

ජන්ද සුත්‍රය

51. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මේ පූර්වදිගම වෙයි. මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කත්තුකමානාකුසලච්ඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 4

අත්ත සුත්‍රය

52. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් විත්ත-සමාද්ධන්තයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත යි.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 5

දිට්ඨි සුත්‍රය

53. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 6

අප්පමාද සුත්‍රය

54. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්පමාද සම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පූර්වදිගම ය, මේ පූර්ව නිමිත්ත යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 7

යෝනියො සුත්‍රය

55. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උද වන හිරුට මේ පෙරවු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යෝනියො මනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්චිමහ ඉපදීමට මේ පෙරවු වෙයි, මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්චිමහ වඩන්නේ ය, අරිඤ්චිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්චිමහ වඩා ද, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... විවේකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණ මෙසේ අරිඤ්චිමහ වඩයි, අරිඤ්චිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

56. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති. කථංඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨං භාවෙති රාගචිතයපරියොසානං දෙසචිතයපරියොසානං මොහචිතයපරියොසානං -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති රාගචිතයපරියොසානං දෙසචිතයපරියොසානං මොහචිතයපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

1. 6. 9

දුතිය සීලසුත්තං

57. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං සීලසමපදං. සීලසමපන්නසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති. (විඤාරෙතඛං)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසුත්තං

58. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං ඡන්දසමපදං. ඡන්දසමපන්නසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 11

දුතිය අත්තසුත්තං

59. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බතිමිත්තං යදිදං අත්තසමපදං. අත්තසමපන්නසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලිකරොතිති.

1. 6. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

56. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදාවන හිරුට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කල්‍යාණමිත්තවයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ ය. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්ත මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ කෙසේ නම් අරිඤ්ඤිමහ වඩා ද, අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගචිතයෙහි පයඝ්ථයානාන වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයඝ්ථයාන වූ මෝහචිතයෙහි පයඝ්ථයාන වූ සමායෝදාය්‍යචය වඩයි ... රාගචිතයෙහි පයඝ්ථයාන වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයඝ්ථයාන වූ මෝහචිතයෙහි පයඝ්ථයාන වූ සමායෝදාය්‍යචය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ මෙසේ අරිඤ්ඤිමහ වඩයි. අරිඤ්ඤිමහ බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 9

දුතිය සිලසූත්‍රය

57. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදාවන හිරුට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් සිවුපිරිසිදු සිලයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, සිලයම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

(චිතර කට යුතු යි.)

1. 6. 10

දුතිය ඡන්දසූත්‍රය

58. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදාවන හිරුට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කතකුකම්මකාකුසල්ඡන්දයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, ඡන්දයම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි. ... බහුල කෙරේ යි.

1. 6. 11

දුතිය අත්තසූත්‍රය

59. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදාවන හිරුට මේ පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් විත්තයමාද්ධන්වයෙක් වේ ද, මහණහට අරිඤ්ඤිමහ ඉපදීමට මෙය පෙරවූ වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, විත්තයම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසුත්තං.

60. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිනිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං දිට්ඨිසමපදං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 13

දුතිය අපපමාදසුත්තං.

61. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිනිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අපපමාදසමපදං, අපපමාදසමපන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 6. 14

දුතිය යොනියොසුත්තං.

62. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණග්ගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියස්ස අට්ඨඛිනිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය එතං පුබ්බඛගමං. එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනියොමනසිකාරසමපදං. යොනියොමනසිකාර සමපන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙසස්සති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතිති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසමපන්නො අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාර සමපන්නො අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

සුරියපෙය්‍යාලි.

තත්‍රාද්දනං:

කලයාණමිත්තං පිලංඤා ජ්‍යෙෂ්ඨ ච අනාසමපදං
දිට්ඨි ච අපමාදෙ ච යොනියො හවති සත්තමහති.

1. 6. 12

දුතිය දිට්ඨිසූත්‍රය

60. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් ඥාන සම්පත්තියෙක් වේ ද මහණහට අරිඅටභිමඟ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

61. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් අප්පමාදසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමඟ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මේ කැමැති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 6. 14

දුතිය යෝනියො සූත්‍රය

62. මහණෙනි, යම් අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදවන තීරුට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පෙර නිමිති වෙයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් යෝනියොමනසිකාරසම්පත්තියෙක් වේ ද, මහණහට අරිඅටභිමඟ ඉපදීමට මේ පෙරටු වෙයි. මේ පූර්ව නිමිත්ත වෙයි. මහණෙනි, අරිඅටභිමඟ වඩන්නේ ය. අරිඅටභිමඟ බහුල කරන්නේ ය. යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමඟ වඩා ද. අරිඅටභිමඟ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගචිතයෙහි පයථිවසානය වූ ද්වේෂචිතයෙහි පයථිවසානය වූ මෝහචිතයෙහි පයථිවසානය වූ සමාක්දාෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිඅටභිමඟ වඩයි. අරිඅටභිමඟ බහුල කෙරේ යයි.

සූරියපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කලාණමිත්ත, සිල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අප්පමාද යි සූත්‍ර යුගල යෙයකි. යෝනියො සූත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සූත්‍ර මුළුල්ල තුද්‍රයෙකි) යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. එකධම්මපෙය්‍යාලො

1. 7. 1

කල්‍යාණමිත්තසුත්තං

63. යාවත්ථියා :

එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො, යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා, කල්‍යාණමිත්තසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙස්සති අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලී-කරිස්සතිති. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- යමොසමාධිං භාවෙති චිවෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ග-පරිණාමිං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 7. 2

සීලසුත්තං

64. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං සීලසම්පදං සීලසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 3

ඡන්දසුත්තං

65. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං ඡන්දසම්පදං ඡන්දසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 4

අත්තසුත්තං

66. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංගිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අත්තසම්පදං අත්තසම්පන්නසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

7. ඒකධම්ම පෙය්‍යාලය

1. 7. 1

කලාණම්මත්ත සූත්‍රය

63. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරිද්ධම්ම ඉපදීම පිණිස එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් යත්: මේ කලාණම්මත්තවය යි. මහණෙනි, අරිද්ධම්ම වඩන්නේ ය, අරිද්ධම්ම බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණම්මත්ත ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණම්මත්ත ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිද්ධම්ම වඩා ද, අරිද්ධම්ම බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නතු වූ සම්මාදිවංගිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණම්මත්ත ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිද්ධම්ම වඩයි, අරිද්ධම්ම බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 2

සීල සූත්‍රය

64. මහණෙනි, අරිද්ධම්ම ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ සිටුපිරිසිදු සීලය යි. මහණෙනි, සීලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 3

ජන්ද සූත්‍රය

65. මහණෙනි, අරිද්ධම්ම ඉපදීමට මේ එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ කත්තුකමානාකුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ජන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 4

අත්ත සූත්‍රය

66. මහණෙනි, අරිද්ධම්ම ඉපදීමට මේ එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පන්නිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 5

දිට්ඨිසුත්තං.

67. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද, දිට්ඨිසම්පන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 6

අප්පමාදසුත්තං.

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද, අප්පමාදසම්පන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 7

යොනිසොසුත්තං.

68. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං යොනිසො මනසිකාරසම්පද. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙත්ති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිත්ති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසො මනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති, ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං.

70. සාවකපීයං :

එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨංඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං කල්‍යාණමිත්තනා කල්‍යාණමිත්තස්සෙත්තං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙත්ති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිත්ති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දොසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දොසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 7. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

67. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ ඥාණසම්පත්තිය යි. මහණෙනි, ඥාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

68. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ අප්පමාද සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 7

යෝනියො සූත්‍රය

69. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ ඉපදීමට එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ යෝනියොමනසිකාර සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ වඩන්නේ ය. අරිද්ධංගිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාර සම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිද්ධංගිමහ වඩා ද, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි මෙයස්තෙනි මහණ තෙමේ විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නමා වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිද්ධංගිමහ වඩයි, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 7. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

70. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ ඉපදීම පිණිස එක් දහමෙක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමෙක් ද යත්; මේ කල්‍යාණමිත්තවය යි. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ වඩන්නේ ය. අරිද්ධංගිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිද්ධංගිමහ වඩා ද, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙයස්තෙනි මහණ තෙමේ රාගචිතයෙහි පයඝීවසානය වූ දේශචිතයෙහි පයඝීවසානය වූ මෝහචිතයෙහි පයඝීවසානය වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... රාගචිතයෙහි පයඝීවසානය වූ ද්වේෂ චිතයෙහි පයඝීවසානය වූ මෝහචිතයෙහි පයඝීවසානය වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්ත මහණ තෙමේ මෙසේ අරිද්ධංගිමහ වඩයි, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 7. 9

දුතිය සිලසුතනං

71. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං සිලසම්පද. සිලසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්දසුතනං

72. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං ඡන්දසම්පද. ඡන්දසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 11

දුතිය අත්තසුතනං

73. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අත්තසම්පද. අත්තසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨිසුතනං

74. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං දිට්ඨිසම්පද. දිට්ඨිසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාදසුතනං

75. එකධම්මො භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛිකස්ස මග්ගස්ස උප්පාදය. කතමො එකධම්මො: යදිදං අප්පමාදසම්පද. අප්පමාදසම්පන්නාසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 7. 9

දුතිය සිල සූත්‍රය

71. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ සිවු පිරිසිදු සිලය යි. මහණෙනි, සිලසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

72. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ කත්තුකම්‍යතාකුසලච්ඡන්දය යි. මහණෙනි, ඡන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

73. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ චිත්තසම්පන්නිය යි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

74. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උදව් ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ ඤාණසම්පන්නිය යි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

75. මහණෙනි, අරිඅටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ අප්‍රමාද සම්පන්නිය යි. මහණෙනි, අප්‍රමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි... බහුල කෙරේ යි.

1. 7. 14

දුතිය යොනියොසායුත්තං

76. එකධිලේඛා භික්ඛවෙ, බහුකාරො අරියස්ස අට්ඨඛගිකස්ස මග්ගස්ස උපපාදය. කතමො එකධිලේඛා: යදිදං යොනියොමනසිකාරසම්පද. යොනියොමනසිකාරසම්පන්නාසෙස්සනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං. අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං භාවෙස්සති, අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං බහුලීකරිස්සතීති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො. අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති, රාගච්ඡය-පරියොයානං ද්වේශච්ඡයපරියොයානං මොහච්ඡයපරියොයානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛගිකං මග්ගං බහුලීකරොතීති.

එකධිලේඛෙය්‍යාලි.

තත්‍රාද්‍යනං:

කල්‍යාණමිත්තං සීලංඤා ජන්තෙ ව අත්තසම්පද
දිට්ඨි ව අපමාදෙ ව යොනියො භවති සත්තමනති..

1. 7. 14

දුතිය යෝනියො සුත්‍රය

76. මහණෙනි, අරිදටභිමහ ඉපදීමට එක් දහමක් බොහෝ උපකාර ඇත්තේ වේ. කවර එක් දහමක් ද යත්: මේ යෝනියොමනසිකාර සම්පත්තිය යි. මහණෙනි, අරිදටභිමහ වඩන්නේ ය, අරිදටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ කෙසේ නම් අරිදටභිමහ වඩා ද අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ තෙමේ රාගය දුරලීම කෙළවර කොට ද්වේෂය දුරලීම කෙළවර කොට මෝහය දුරලීම කෙළවර කොට සම්මාදිව්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ අරිදටභිමහ වඩයි, අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

ඵකධම්මපෙය්‍යාල යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

කලාණම්බන, සිල, ඡන්ද, අත්ත, දිට්ඨි, අපජමාද යි.
සුත්‍රයුගල සයෙකි. යෝනියො සුත්‍ර යුගලය සත් වැනි වේ.
(වර්ගයෙහි සුත්‍ර මුළුල්ල තුදුසෙකි.) යි

8. දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලො

1. 8. 1

කලාණ්ණිකසුත්තං

77. සාවකීයා :

නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපක්‍ය්‍යාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිදුරිං ගවජති. යථයිදං භික්ඛවෙ, කලාණ්ණිකතතා. කලාණ්ණිකසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙය්‍යති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරියෙයිති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කලාණ්ණිකතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කලාණ්ණිකතො කලාණ්ණසභායො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 8. 2

සීලසුත්තං

78. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපක්‍ය්‍යාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිදුරිං ගවජති. යථයිදං භික්ඛවෙ, සීලසමාදි. සීලසමාදිකසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 3

ජන්දසුත්තං

79. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපක්‍ය්‍යාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිදුරිං ගවජති. යථයිදං භික්ඛවෙ, ජන්දසමාදි. ජන්දසමාදිකසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 4

අත්තසුත්තං

80. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපක්‍ය්‍යාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිදුරිං ගවජති. යථයිදං භික්ඛවෙ, අත්තසමාදි. අත්තසමාදිකසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

8 දුතිය ඵකධම්මපෙඤ්ඤාලය

1. 8. 1

කලාණමිත්ත සූත්‍රය

77. සැවැත්තුචර:

මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධම්මභත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධම්මභත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කලාණමිත්ත සූත්‍රය යම් බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිද්ධම්මභ වඩන්නේ ය. අරිද්ධම්මභ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලාණමිත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කලාණමිත්ත මහණ කෙසේ නම් අරිද්ධම්මභ වඩා ද, අරිද්ධම්මභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකය ඇසුර කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, කලාණමිත්ත මහණ තෙමේ මෙසේ අරිද්ධම්මභ වඩයි, අරිද්ධම්මභ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 2

සීල සූත්‍රය

78. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධම්මභත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධම්මභත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිවුපිරිසිදු සීලය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 3

ජන්ද සූත්‍රය

79. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධම්මභත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධම්මභත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කත්තකම්පකාකුසලච්ඡන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ජන්දසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 4

අත්ත සූත්‍රය

80. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධම්මභත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධම්මභත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් දහමක් මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිත්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 5

දිට්ඨිසුත්තං.

81. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපසංසාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පදං. දිට්ඨිසම්පන්නසෙසං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 6

අප්පමාදසුත්තං.

82. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපසංසාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති. යථාදිදං භික්ඛවෙ, අප්පමාදසම්පදං. අප්පමාදසම්පන්නසෙසං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 7

යොනියොසුත්තං.

83. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපසංසාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, යොනියොමනසිකාරසම්පදං. යොනියොමනසිකාරසම්පන්න-
ඥානං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරිසසතිති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සම්මාසම්මාධිං භාවෙති, විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 8. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්තසුත්තං.

84. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙට්ඨි සමනුපසංසාමී, යෙන අනුප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො උප්පජ්ජති, උප්පන්නො වා අරියො අට්ඨංඛනිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගවජ්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙසං භික්ඛවෙ, පාටිකඛිං. අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරිසසතිති. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසම්මාධිං භාවෙති, රාගච්ඡායපරියොසානං දොසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛනිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 8. 5

දිට්ඨි සූත්‍රය

81. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධංගිමහත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධංගිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඤාණ-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, නැණසපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 6

අප්පමාද සූත්‍රය

82. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධංගිමහත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධංගිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්පමාද-සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පත්ත මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 7

යෝනියො මහුසූත්‍රය

83. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධංගිමහත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධංගිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යෝනියොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ වඩන්නේ ය, අරිද්ධංගිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණ කෙසේ නම් අරිද්ධංගිමහ වඩා ද, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මා සම්මාදිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණ මෙසේ අරිද්ධංගිමහ වඩයි, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 8

දුතිය කල්‍යාණමිත්ත සූත්‍රය

84. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිද්ධංගිමහත් උපදී ද, උපත් අරිද්ධංගිමහත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ද, මේ කල්‍යාණ මිත්‍රත්වය යම් බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අරිද්ධංගිමහ වඩන්නේ ය. අරිද්ධංගිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්තරු ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, කල්‍යාණ මිත්තරු ඇති මහණ කෙසේ නම් අරිද්ධංගිමහ වඩා ද, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි රාගවිනයාගේ පයඛිවසානය කොට ද්වේෂවිනයාගේ පයඛිවසානය කොට මෝහවිනයාගේ පයඛිවසානය කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි... සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්තරු ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ අරිද්ධංගිමහ වඩයි, අරිද්ධංගිමහ බහුල කෙරේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 8. 9

දුතිය සිලසූතනං

85. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං ඵකධම්මෙව්ඨි සමනුපසසාමී, යෙන අනුපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, සිලසම්පදා. සිලසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්දසූතනං

86. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං ඵකධම්මෙව්ඨි සමනුපසසාමී, යෙන අනුපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, ඡන්දසම්පදා. ඡන්දසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 11

දුතිය අත්තසූතනං

87. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං ඵකධම්මෙව්ඨි සමනුපසසාමී, යෙන අනුපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, අත්තසම්පදා. අත්තසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨිසූතනං

88. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං ඵකධම්මෙව්ඨි සමනුපසසාමී, යෙන අනුපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, දිට්ඨිසම්පදා. දිට්ඨිසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 13

දුතිය අපමාදසූතනං

89. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං ඵකධම්මෙව්ඨි සමනුපසසාමී, යෙන අනුපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපපනෙතා වා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති, යථාසිදං භික්ඛවෙ, අපමාදසම්පදා. අපමාදසම්පන්නසෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං. -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 8. 9

දුතිය සිල සූත්‍රය

85. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිඳවෙමින් උපදී ද, උපත් අරිඳවෙමින් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ සිව්පිරිසු සිලය යම් බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, සිල්සපත් මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 10

දුතිය ඡන්ද සූත්‍රය

86. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිඳවෙමින් උපදී ද, උපත් අරිඳවෙමින් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ කත්තුකම්‍යාකාකුසලච්ඡන්දය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඡන්දයම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යි.

1. 8. 11

දුතිය අත්ත සූත්‍රය

87. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිඳවෙමින් උපදී ද, උපත් අරිඳවෙමින් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ චිත්තසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, චිත්තසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 12

දුතිය දිට්ඨි සූත්‍රය

88. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිඳවෙමින් උපදී ද, උපත් අරිඳවෙමින් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ ඤාණ සම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, ඤාණසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8. 13

දුතිය අප්පමාද සූත්‍රය

89. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිඳවෙමින් උපදී ද, උපත් අරිඳවෙමින් වැඩීමෙන් පිරිමට යේ ද, මහණෙනි, මේ අප්පමාදසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුදු මම නොම දකිමි. මහණෙනි, අප්පමාදසම්පන්න මහණහු විසින් මෙය කැමති වියයුතු යි ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 8: 14

දුතිය යොනිසොසුත්තං

44. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙසු සමනුපසංසාමී, යෙන අනුපපන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො උපපජ්ජති, උපන්නො වා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවනාපාරිසුරිං ගව්ජති, යථාදිදං භික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරසම්පදං. යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නං සෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනෝ* පාටිකඛං අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෝසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොති.

දුතිය එකධම්මපෙය්‍යාලො.

කත්තුද්දනා:

කලායංකමිත්තං සිලංඤා ජන්තෙ ව අත්තසම්පද
දිට්ඨි ව අපමාදෙ ව යොනිසො හවති සත්තමනා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 8. 14

දුතිය යෝනියො සුත්‍රය

90. මහණෙනි, යම් දහමක් හේතු කොට නූපත් අරිදටභිමහත් උපදී ද, උපත් අරිදටභිමහත් වැඩ්මෙන් පිරීමට යේ ද, මහණෙනි, මේ යෝනියොමනසිකාරසම්පත්තිය යම්බඳු නම් එබඳු අත් එක් දහමකුණු මම නො ම දකිමි. මහණෙනි, අරිදටභිමහ වඩන්නේ ය අරිදටභිමහ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණ කෙසේ නම් අරිදටභිමහ වඩා ද, අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාහවිනියාගේ පයඛිට්ඨානාය කොට ද්වේෂචිතායාගේ පයඛිට්ඨානාය කොට මෝහචිතායාගේ පයඛිට්ඨානාය කොට සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි... සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පත්ත මහණ මෙසේ අරිදටභිමහ වඩයි, අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

දුතිය ඵකධම්ම පෙය්‍යාල යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

කලාණම්භ, සීල, ඡන්ද, අත්ත, දිව්ඨි, අප්පමාද යි සුත්‍ර සුගල සයෙකි. යෝනියො සුත්‍රසුගලය සත් වැනි වේ. (වර්ගයෙහි සුත්‍ර මුළුල්ල තුණසෙකි) යි.

9. ගබ්භාපෙය්‍යාලෝ

1. 9. 1

පාච්ඡනිකපාසුකං

91. සාවකපීයං :

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගබ්භානදී පාච්ඡනිකං, පාච්ඡනපොණං පාච්ඡනපබ්භාරා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොනො නිබ්බානනිකං හොති, නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්භාරො. කරඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොනො නිබ්බානනිකං හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්භාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති, උචෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති ච්චෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොනො නිබ්බානනිකං හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපබ්භාරොති.

1. 9. 2

දුක්ඛය පාච්ඡනිකපාසුකං

92. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාච්ඡනිකං පාච්ඡනපොණං පාච්ඡනපබ්භාරා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන පබ්භාරොති.

1. 9. 3

කකිස පාච්ඡනිකපාසුකං

93. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී පාච්ඡනිකං පාච්ඡනපොණං පාච්ඡනපබ්භාරා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන පබ්භාරොති.

1. 9. 4

වතුක පාච්ඡනිකපාසුකං

94. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී පාච්ඡනිකං පාච්ඡනපොණං පාච්ඡනපබ්භාරා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපබ්භාරොති.

9. ගබ්‍යාපයාලය

1. 9. 1

පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

91. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්යෙ ගබ්‍යා නම් ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඳවණ්ණිමග වඩන්නේ අරිඳවණ්ණිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඳවණ්ණිමග වඩන්නේ අරිඳවණ්ණිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... විවේකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිත වූ වොස්සග්ගයට නැඹුරු වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙසේ අරිඳවණ්ණිමග වඩන්නේ අරිඳවණ්ණිමග බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 2

දුක්ඛපාවිතනීන්ත සූත්‍රය

92. මහණෙනි, යම්යෙ යමුනා ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 3

තක්ඛි පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

93. මහණෙනි, යම්යෙ අවිරවණී ගහ පැයුම් දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 4

වතුත්ථ පාවිතනීන්ත සූත්‍රය

94. මහණෙනි, යම්යෙ සරභු ගහ පැයුම් දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 5

පඤ්චම පාචිනනිනනසුත්තං

95. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්චාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්චාරොති.

1. 9. 6

ජට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

96. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යරීදං ගඤ්ඤා යමුනා අවිරවතී සරහු මහී. සබ්බා නා පාචිනනිනනා පාචිනපොණා පාචිනපඤ්චාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්චාරොති.

1. 9. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

97. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඤ්ඤා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්චාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන පඤ්චාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්චාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති, විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨච්ඡිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්චාරොති.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

98. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්චාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්චාරොති.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

99. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අවිරවතී නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්චාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්චාරොති.

1. 9. 5

පඤ්චම පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

95. මහණෙනි, යම්යේ මභී ගහ පැයුම්දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 6

ඡන්ද පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

96. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු එනම්: ගඞ්ඨා යමුනා අවිරවභී සරභු මභී නදිහු වෙද්ද, යම්යේ ඒ සියල්ලෝ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙර-දිගට නැඹුරු වූවාහු පෙරදිගට බර වූවාහු වෙද්ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

97. මහණෙනි, යම්යේ ගඞ්ඨා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභි මහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ වීචේකය ඇසුරු කළ වීරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිව්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මහණ මෙයේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

98. මහණෙනි, යම්යේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

99. මහණෙනි, යම්යේ අවිරවභී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 10

චතුත්ථ සමුද්දතිත්ත සූත්‍රය

100. මහණෙනි, යම්යෙස සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 9. 11

පඤ්චම සමුද්දතිත්ත සූත්‍රය

101. මහණෙනි, යම්යෙස මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 9. 12

ඡට්ඨ සමුද්දතිත්ත සූත්‍රය

102. මහණෙනි, යම්කිසි මහා නදීහු එනම්: ගඨගා යමුනා අවිරවනී සරභු මහී නදීහු වෙද්ද, යම්යෙස ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභීෂ්ඨ වඩනුයේ අරිඅටභීෂ්ඨ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅටභීෂ්ඨ වඩනුයේ අරිඅටභීෂ්ඨ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ වීරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙයෙ මහණ තෙමේ අරිඅටභීෂ්ඨ වඩනුයේ අරිඅටභීෂ්ඨ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

ගඨගාථෙයාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාථිගානිත්ත සූත්‍ර සමයකි. සමුද්දතිත්ත සූත්‍ර ද සමයකි. මේ ඡක්ක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ යි.

10. දුනිසගඬිනාපෙසනාලො

1. 10. 1

පාච්ඡනිකාසුතං

103. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඬිනා නදී පාච්ඡනිකාසුතං පාච්ඡනපොඤා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොනො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොඤා නිබ්බානපඤ්ඤා. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොනො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොඤා නිබ්බානපඤ්ඤා ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡාද-පරියොසානං දෙසච්ඡාදපරියොසානං මොහච්ඡාදපරියොසානං -පෙ- සමාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡාදපරියොසානං දෙසච්ඡාදපරියොසානං මොහච්ඡාදපරියොසානං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං භාවෙනො අරියං දඬ්ඞිකං මග්ගං ඛුද්ධිකරොනො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොඤා නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 2

දුනිස පාච්ඡනිකාසුතං

104. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී පාච්ඡනිකාසුතං පාච්ඡනපොඤා පාච්ඡනපඤ්ඤා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 3

කකිස පාච්ඡනිකාසුතං

105. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අච්ඡාදනී නදී පාච්ඡනිකාසුතං පාච්ඡනපොඤා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

1. 10. 4

වතුස පාච්ඡනිකාසුතං

106. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී පාච්ඡනිකාසුතං පාච්ඡනපොඤා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා රොති.

10. දුතිය ගඬිආපෙය්‍යාලය

1. 10. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

103. මහණෙනි, යම්සේ ගඬිආ නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඳටභිමහ, වඩන්නේ අරිඳටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඳටභිමහ වඩන්නේ අරිඳටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගචිත්තය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඨිවසානය වූ මෝහචිත්තය පයඨිවසානය වූ සමාස්තදාෂ්ටිය වඩයි ... රාගචිත්තය පයඨිවසානය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඨිවසානය වූ මෝහචිත්තය පයඨිවසානය වූ සමාස්තසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඳටභිමහ වඩන්නේ අරිඳටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 2

දුතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

104. මහණෙනි, යම්සේ යමුක්ඛා ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 3

තතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

105. මහණෙනි, යම්සේ අචිරවස් ගහ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බරවූයේ වේ යයි.

1. 10. 4

චතුත්ථ පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

106. මහණෙනි, යම්සේ සරභු ගහ පැයුම්දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 5

පඤ්චම පාචිනනිත්තසුක්කං

107. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාචිනනිත්තං පාචිනපොණං පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 6

ඡට්ඨ පාචිනනිත්තසුක්කං

108. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යරීදුං ගඬ්ඨා යමුනා අචිරවතී සරහු මහී, සබ්බා තා පාචිනනිත්තං පාචිනපොණං පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 7

සමුද්දනිත්තසුක්කං

109. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඬ්ඨා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිත්තසුක්කං

110. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිත්තසුක්කං

111. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අචිරවතී නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 5

පඤ්චම පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

107. මහණෙනි, යම්යෙ මහී ගහ පැයුම්දිගට නැමුණි පැයුම්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුම්දිගට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 6

ජටය පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

108. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදීහු ඇද්ද, ඔහු නම්: ගඬනා යමුනා අවිරමනී සරහු මහී යන මොහු යි. යම්යෙ ඒ සියල්ලෝ පැයුම්දිගට නැමුණාහු පැයුම්දිගට නැඹුරු වූවාහු පැයුම්දිගට බරවූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

109. මහණෙනි, යම්යෙ ගඬනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බරවූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඳවම්මභ වඩනුයේ අරිඳවම්මභ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඳවම්මභ වඩනුයේ අරිඳවම්මභ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ රාග-චිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ මෝහචිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ සමාග්ගිකානාය වඩයි...රාගචිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ ද්වේෂචිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ මෝහචිත්තය පයඛිට්ඨානාය වූ සමාග්ගිකානාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඳවම්මභ වඩනුයේ අරිඳවම්මභ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

110. මහණෙනි, යම්යෙ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි, මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

111. මහණෙනි, යම්යෙ අවිරමනී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 10. 10

වතුසම්මුද්දනිත්තසුත්තං

112. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, සරභු නදී සම්මුද්දනිත්තං සම්මුද්දපොණං සම්මුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 11

පඤ්චම සම්මුද්දනිත්තසුත්තං

113. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සම්මුද්දනිත්තං සම්මුද්දපොණං සම්මුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 10. 12

ජට්ඨ සම්මුද්දනිත්තසුත්තං

ගඬ්ඨා යමුත්තා අවිරවතී සරභු මහී, සබ්බා තා සම්මුද්දනිත්තං සම්මුද්දපොණං සම්මුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො ඉධ භික්ඛවෙ. භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං -පෙ- සම්මොසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං, එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

දුතියගඬ්ඨාපෙය්‍යාලි.

කත්තුද්දනං:

ජ පාචිතො නිත්තං ජ ව නිත්තං සම්මුද්දනො;
එතෙ දො ආදාස භොතති වග්ගො තෙන පට්ටඨතීති.

1. 10. 10

චතුත්ථ සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

112. මහණෙනි, යම්යෙස සරහු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ...නිවනට නැමුණේ වේ යයි.

1. 10. 11

පඤ්චම සමුද්දතින්ත සූත්‍රය

113. මහණෙනි, යම්යෙස මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

114. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදීහු වෙන් ද ඔහු කවරහ: ගඛගා යමුනා අවිරවතී සරහු මහී නදීහු වෙති. යම්යෙස ඵ හෑම නදීහු මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ රාගච්ඡාදය පයථවසානාය වූ ද්වේච්ඡාදය පයථවසානාය වූ මෝහච්ඡාදය පයථවසානාය වූ සමාග්ගදාමය වඩයි... රාගච්ඡාදය පයථවසානාය වූ ද්වේච්ඡාදය පයථවසානාය වූ මෝහ ච්ඡාදය පයථවසානාය වූ සමාග්ගසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දුතිය ගඛගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාඨනනිත්තසූත්‍ර යයෙකි. සමුද්දතින්ත සූත්‍ර ද යයෙකි. මේ ජක්ක දෙක දෙළොස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් වෙති. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබෙයි.

11. නවීය ගඩුතැපෙස්සාලො

1. 11. 1

පාඨනනිත්තාද්දානං

115. සෙයාරාපි භික්ෂුවෙ, ගඬ්භා නදී පාවිනනිත්තං පාවිනපොණං පාවිනපඛ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ෂුවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුප්‍රීකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛ්ඤාරො. කප්ඤ්ඤා භික්ෂුවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුප්‍රීකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛ්ඤාරො. ඉධ භික්ෂුවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං - පෙ - සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ෂුවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුප්‍රීකරොතොනා නිබ්බානනිකොනා භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඛ්ඤාරොති.

1. 11. 2

දැඩිය පාවිච්ඡි නිකායදායක.

116. සෙයාරායි හිදී, යම්තා නදී පාච්ඡානිකා පාච්ඡා
පොණා පාච්ඡාපඤ්ඤා. එවිමෙව් වො හිකුමෙව්, හිකුමු -ප-
නිකුමානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 3

තඬිය පාවිච්ඡිතනාදායක.

117. සෙයාලාපි හිසකට, අවිච්ඡි නදී පාවිනතිනා පාවින පොණා පාවිනපඤ්ඤා. එවලෙව බො හිසකට, හිසකු -පෙ- නිදානපඤ්ඤායාති.

1. 11. 4

වතු ස් පාචිනිනාදායකං

118. සෙයාරාපි හික්කවෙ, සරහු නදී පාවිනනිකා පාවිනපොණ පාවිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව බො හික්කවෙ, හික්කු -පෙ- නිබ්බාන-පඤ්ඤාරොති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

11. නතිය ගඬිගාපෙය්‍යාලය

1. 11. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

115. මහණෙනි, යම්යෙ ගඬිගා නම් ගඟ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන් දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමායද්‍යාචරිය වෙයි...නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමායක්සමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මෙයේ මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 2

දුතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

116. මහණෙනි යම්යෙ යමුතා ගඟ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 3

තතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

117. මහණෙනි, යම්යෙ අවිරවතී ගඟ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 4

චතුත්‍ය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

118. මහණෙනි, යම්යෙ සරභු ගඟ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 5

පඤ්චම පාචිනනිත්තසුත්තං

119. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාචිනනිත්තං පාචිනපොණං පාචිනපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 6

ඡට්ඨ පාචිනනිත්තසුත්තං

120. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යා කාචී මහානදියො සෙය්‍යරීදං ගම්භා යමුනා අවිරවතී සාරගු මහී, සබ්බා තා පාචිනනිත්තං පාචිනපොණං, පාචිනපඤ්ඤාරා, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 7

සමුද්දනිත්තසුත්තං

121. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගම්භා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිත්තං හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිත්තං හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලිකරොතො නිබ්බානනිත්තං හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිත්තසුත්තං

122. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 9

තතිය සමුද්දනිත්තසුත්තං

123. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අවිරවතී නදී සමුද්දනිත්තං සමුද්දපොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 5

පඤ්චම පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

119. මහණෙනි, යම්සේ මහී ගහ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 6

ඡට්ඨ පාචිනනිත්ත සූත්‍රය

120. මහණෙනි, යම්කිසි මහාගඬාපොත් වෙන් ද, ඔහු කවරහ: ගඬා යමුනා අවිරවති සරහු මහී ගඬාපොත් යැ. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පැයුන්දිගට නැමුණාහු පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවාහු පැයුන්දිගට බර වූවාහු වේදද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

121. මහණෙනි, යම්සේ ගඬා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඳටභිමහ වඩන්නෝ අරිඳටභිමහ බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඳටභි මහ වඩන්නෝ අරිඳටභිමහ බහුල කරන්නෝ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දාමය වඩයි...නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ අරිඳටභිමහ වඩනුයේ අරිඳටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

122. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 9

තනිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

123. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවති ගහ මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 10

වතුන් සමුද්දනිනාසුත්තං

124. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 11

පඤ්චම සමුද්දනිනාසුත්තං

125. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 11. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනාසුත්තං

126. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යා කාවී මහානදියො සෙය්‍යරීදං ගඬ්ඨා යමුනා අවිරවතී සරහු මහී, සබ්බා තා සමුද්දනිනා සමුද්දපොණා සමුද්දපඤ්ඤා. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සච්චාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං -පෙ- සල්වාසමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිකොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

තතිය ගඬ්ඨාපෙය්‍යාලො.

කත්‍රැඤ්ඤා:

ජ පාචිනතො නික්ඛා ජ ව නික්ඛා සමුද්දනො,
එතෙ දො ආදාස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨවතීති.

1. 11. 10

වතුන් සමුද්දන්තින්ත සූත්‍රය

124. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 11

පඤ්චම සමුද්දන්තින්ත සූත්‍රය

125. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 11. 12

ඡට්ඨ සමුද්දන්තින්ත සූත්‍රය

126. මහණෙනි, යම්කිසි මහානදීහු වෙන් ද ඔහු කවරහ යත්: ගඬගා යමුනා අවිරවතී සරභු මහී නදීහු යි. යම්සේ එ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙද්ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅට්ඨිමහ වඩනුයේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅට්ඨිමහ වඩනුයේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨිමහ වඩනුයේ අරිඅට්ඨිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

තනිය ගඬගා පෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනතින්තසූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දන්තින්තසූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දොළොස් සූත්‍ර කෙනෙක් වෙත්. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යි.

12. චතුස් ගඬිතාපෙය්‍යාලො

1. 12. 1

පාච්ඡනනිත්තසුත්තං

127. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඬිතා නදී පාච්ඡනනිත්තා පාච්ඡනපොණා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං ඛහුලීකරොනො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං ඛහුලීකරොනො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤා. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤා. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං ඛහුලීකරොනො නිබ්බානනිත්තො භොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤා. රොති.

1. 12. 2

දුතිය පාච්ඡනනිත්තසුත්තං

128. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුත්තා නදී පාච්ඡනනිත්තා පාච්ඡනපොණා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා. රොති.

1. 12. 3

තතිය පාච්ඡනනිත්තසුත්තං

129. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවතී නදී පාච්ඡනනිත්තා පාච්ඡනපොණා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා. රොති.

1. 12. 4

චතුස් පාච්ඡනනිත්තසුත්තං

130. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී පාච්ඡනනිත්තා පාච්ඡනපොණා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා. රොති.

1. 12. 5

පඤ්චම පාච්ඡනනිත්තසුත්තං

131. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී පාච්ඡනනිත්තා පාච්ඡනපොණා පාච්ඡනපඤ්ඤා. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා. රොති.

12. චතුස් ගඬගා පෙය්‍යාලය

1. 12. 1

පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

127. මහණෙනි, යම්යෙ ගඬගා නම් ගහ පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුම් දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අර්ථදායක වඩනුයේ අර්ථදායක බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අර්ථදායක වඩනුයේ අර්ථදායක බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බරවූ සමාග්දෘෂ්ටිය වෙයි... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සමාක්ෂමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මහණ තෙමේ මෙසේ අර්ථදායක වඩනුයේ අර්ථදායක බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 2

දුතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

128. මහණෙනි, යම්යෙ යමුනා නදිය පැයුන්දිගට නැමුණි පැයුන්දිගට නැඹුරු වූවා පැයුන්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 3

තෘතිය පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

129. මහණෙනි, යම්යෙ අවිච්ඡි නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 4

චතුස්ථ පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

130. මහණෙනි, යම්යෙ සරභු නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 5

පඤ්චම පාවිතනිත්ත සූත්‍රය

131. මහණෙනි, යම්යෙ මහී නදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැඹුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ.. නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 6

ඡට්ඨ පාචිනනිනනසුත්තං

132. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යා කාචි මහානදියො, සෙය්‍යථිදං: ශඩ්ඨා යමුනා අවිරවති සරභු මහී සබ්බා තා පාචිනනිනනා පාචිනපොණං පාචිනපඤ්ඤාරා. එවලෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කරුණච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 7

සමුද්දනිනනසුත්තං

133. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ශඩ්ඨා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා, එවලෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කරුණච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති නිබ්බානනිනනං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨඛික්කං මග්ගං ඔහුලීකරොතො නිබ්බානනිනනා භොති නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

134. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යමුනා නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවලෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිනනසුත්තං

135. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, අවිරවති නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-පොණං සමුද්දපඤ්ඤාරා. එවලෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

1. 12. 6

ජට්ඨ පාවිනනිත්ත සූත්‍රය

132. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදිහු ඇද්ද ඔහු කවරහ: ගඬගා යමුනා අවිරවඪි සරහු මභී යන නදීහු යි. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ පෙරදිගට නැමුණාහු පෙරදිගට නැඹුරු වූවාහු පෙරදිගට බර වූවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩනුයේ අරිඅටභිමහ බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙ යයි.

1. 12. 7

සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

133. මහණෙනි, යම්සේ ගඬගානදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වෙ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි.. නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙ යයි.

1. 12. 8

දුතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

134. මහණෙනි, යම්සේ යමුනා නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වෙ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ කෙමේ... නිවනට බර වූයේ වෙ යයි.

1. 12. 9

තතිය සමුද්දනිත්ත සූත්‍රය

135. මහණෙනි, යම්සේ අවිරවඪි නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වෙ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ... නිවනට බර වූයේ වෙ යයි.

1. 12. 10

වතුස් සමුද්දනිනනසුත්තං.

136. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, සරහු නදී සමුද්දනිනනා සමුද්ද-
පොණා සමුපද්දන්තාරා. එවමෙව ධො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බාන-
පඤ්ඤාමොති.

1. 12. 11

පඤ්ඤාම සමුද්දනිනනසුත්තං.

137. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, මහී නදී සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා
සමුද්දපඤ්ඤාමොති. එවමෙව ධො භික්ඛවෙ, භික්ඛු -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාමොති.

1. 12. 12

ජට්ඨ සමුද්දනිනනසුත්තං.

138. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යා කාරි මහානදියො සෙයාරීදං:
ගඩ්ඨා යමුනා අචිරවතී සරහු මහී, සබ්බා නා සමුද්දනිනනා සමුද්දපොණා
සමුද්දපඤ්ඤාමොති. එවමෙව ධො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛණිකං.
මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛණිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බාන-
නිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාමොති, කථංඤා භික්ඛවෙ,
භික්ඛු අරියං අට්ඨඛණිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛණිකං මග්ගං
බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-
පඤ්ඤාමොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිතො-
නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාමොති. -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති නිබ්බාන-
නිතොනා නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාමොති. එවං ධො භික්ඛවෙ, භික්ඛු
අරියං අට්ඨඛණිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨඛණිකං මග්ගං
බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිතොනා හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බාන-
පඤ්ඤාමොති.

වතුස් ගඩ්ඨාපෙයාරාලි

නමුද්දනං:

ජ පාචිතො නිත්තං ජ ව නිත්තං සමුද්දනො,
එතෙ දෙව දොදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ටඨතිති.

1. 12. 10

වතුන්ට සමුද්දනින්න සුත්‍රය

136. මහණෙනි, යම්සේ සරභු නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 11

පඤ්චම සමුද්දනින්න සුත්‍රය

137. මහණෙනි, යම්සේ මහී නදිය මුහුදට නැමුණි මුහුදට නැඹුරු වූවා මුහුදට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ...නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

1. 12. 12

ජටය සමුද්දනින්න සුත්‍රය

128. මහණෙනි, යම් කිසි මහානදීහු ඇත් ද ඔහු කවරහ: ගඟයා යමුනා අවිරවනි සරභු මහී නදීහු යි. යම්සේ ඒ සියල්ලෝ මුහුදට නැමුණාහු මුහුදට නැඹුරු වූවාහු මුහුදට බර වූවාහු වෙත් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිච්ඡිය වඩයි...නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨමහ වඩන්නේ අරිඅට්ඨමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

දෙළොස්වැනි වතුන්ට ගඟ පෙය්‍යාල යි.

එහි සුත්‍රනාමමාලාව:

පාචිනනින්න සුතුරු සයෙකි. සමුද්දනින්න සුතුරු ද සයෙකි. මේ ඡක්ක දෙක දෙළොස්සුතුරෙක් වේ. එයින් වර්ග යයි කියනු ලැබේ යයි.

13. අප්‍රමාදවග්ගො

1. 13. 1

තථාගතසුත්තං.

139. සාවස්ථියා:

යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද¹ වා චතුසද වා ඛණ්ණසද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සම්මාසම්මුද්ධා. එවලෙව ඔබ්බා භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා, සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමුලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්‍රමත්තසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙසසති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරික්ඛන්ති.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං චොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඔබ්බා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති.

1. 13. 9

දුතිය තථාගතසුත්තං.

140. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛණ්ණසද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සම්මාසම්මුද්ධා. එවලෙව ඔබ්බා භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අප්‍රමාදමුලකා අප්‍රමාදසමොසරණා අප්‍රමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමකඛායති. අප්‍රමත්තසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං: අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙසසති. අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරික්ඛන්ති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දොසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දොසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. එවං ඔබ්බා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අප්‍රමත්තො අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංඝිකං මග්ගං ඛණ්ණිකරොති.

1. දිපද - ඉප්පං. ගා. 8. 2.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

13. අප්පමාද වර්ගය

1. 13. 1

තරාගත සූත්‍රය

139. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද තරාගත වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිද්වංගිමග වඩන්නේ ය, අරිද්වංගිමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිද්වංගිමග වඩා ද අරිද්වංගිමග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාධිය වඩයි... විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමෙනසුලු සමාන්තරාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිද්වංගිමග වඩයි. අරිද්වංගිමග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 2

දුතිය තරාගත සූත්‍රය

140. මහණෙනි, පා නැත්තා වූ ද දෙපා ඇත්තා වූ ද සිවුපා ඇත්තා වූ ද බොහෝ පා ඇත්තා වූ ද රූ ඇත්තා වූ ද රූ නැත්තා වූ ද සඤ්ඤා ඇත්තා වූ ද සඤ්ඤා නැත්තා වූ ද නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිද්වංගිමග වඩන්නේ ය අරිද්වංගිමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමැති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිද්වංගිමග වඩා ද අරිද්වංගිමග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ ද්වේෂච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ මොහච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ සම්මාදිවර්ගීය වඩයි ... රාගච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ ද්වේෂච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ මොහ ච්ඡාදන පයථිප්පාන වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිද්වංගිමග වඩයි අරිද්වංගිමග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 3

තනිය තථාගතසුත්තං

141. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා බහුසද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙව-සඤ්ඤිනාසඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමාසමුද්ධො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙථි කුසලා ධර්මා සඛෙඛ තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා අපමාදෙ තෙසං ධර්මානං උග්ගමකඛායති. අපමනනෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛො: “අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති”ති. කපඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙතා අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- සමාසමාදි. භාවෙති අමනොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං. එවං ඛො භික්ඛවෙ,¹ භික්ඛු අපමනෙතා අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 13. 4

චතුසු තථාගතසුත්තං

142. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා දිපද වා චතුසද වා බහුසද වා රුපිනො වා අරුපිනො වා සඤ්ඤිනො වා අසඤ්ඤිනො වා නෙවසඤ්ඤිනාසඤ්ඤිනො වා තථාගතො තෙසං අග්ගමකඛායති අරහං සමාසමුද්ධො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙථි කුසලා ධර්මා සඛෙඛ තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා. අපමාදෙ තෙසං ධර්මානං අග්ගමකඛායති. අපමනනෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛො: “අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති”ති. කපඤ්ඤි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙතා අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඛාරං -පෙ- සමාසමාදි. භාවෙති නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඛාරං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙතා අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 13. 5-8

පදසුත්තානි

143-146 සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යාති කාතීථි ජංඛමානං* පාණානං පදාරාකානි, සංඛාති තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡති. හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං මහනතනෙතන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙථි කුසලා ධර්මා සඛෙඛ තෙ අපමාදමූලකා, අපමාදසමොසරණා. අපමාදෙ තෙසං ධර්මානං අග්ගමකඛායති. අපමනනෙසනං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛො: අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං භාවෙසසති අරියං අට්ඨඛිනිකං මග්ගං බහුලීකරිසසති -පෙ- බහුලීකරොතිති.

(යථා තථාගතසුත්තානි තථා විජාරෙතඛංඛාති)

1. එවමෙව - සි 1,

2. ජංඛමානං - මජ්ඣ. සන්.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 13. 3

තනිය තරාගත සූත්‍රය

141. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්‍මපා වූ ද රූපි වූ ද අරූපි වූ ද සඤ්ඤී වූ ද අසඤ්ඤී වූ ද නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤී වූ ද යම්කාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ ය අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩා ද අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ මෙසේ අරිඅට්ඨමග වඩයි අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 4

චතුස්ස තරාගත සූත්‍රය

142. මහණෙනි, අපාදක වූ ද රෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බ්‍රහ්‍මපා වූ ද රූපි වූ ද අරූපි වූ ද සඤ්ඤී වූ ද අසඤ්ඤී වූ ද නෙවසඤ්ඤීනාසඤ්ඤී වූ ද යම්කාක් සත්ත්වයෝ වෙත් නම් තරාගත අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජාණන් වහන්සේ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ ය අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩා අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ මෙසේ අරිඅට්ඨමග වඩයි. අරිඅට්ඨමග බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 5-8

පද සූත්‍ර

143-146 මහණෙනි, යම්සේ ඇවිදිනසතුන්ගේ යම් කිසි පා සටහන්හු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියෙහි ඇතුළත්වීමට යෙත්. ඇත්පිය මහත් බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්දහම්හු වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමග පවත්නාහු අප්‍රමාදය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි...බහුල කෙරේ යයි.

(තරාගත සූත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු යි)

1. 13. 9-12

කුටසුත්තානි

147-150. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස යා කාරී ගොපානා-
සියො සංඛා තා කුටඛග්ගො කුටනිත්තා කුටසමොසරණා, කුටං තාසං¹
අග්ගමකම්බයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවී කුසලා ධර්මො -පෙ-
බහුලීකරොතිති.

1. 13. 13-16

මූලසුත්තානි

151-154. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවී මූලගණ්ඩා, කාලාත්ත-
සාරී² තෙසං අග්ගමකම්බයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ-
බහුලීකරොතිති.

1. 13. 17-20

සාරසුත්තානි

155-158. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවී සාරගණ්ඩා, ලොභිත-
විඤ්ඤා තෙසං අග්ගමකම්බයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බහුලී-
කරොතිති.

1. 13. 21-24

වස්සිකසුත්තානි

159-162. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවී පුත්ථගණ්ඩා, වස්සික-
තෙසං අග්ගමකම්බයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1.13 25-28

රාජසුත්තානි

163-166. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ. යෙ කෙවී කුට්ඨිරාජානෝ³ සංඛිඛ
තෙ රඤ්ඤා වක්කවත්තිස්ස අනුයන්තා⁴ හවහරී. රාජා තෙසං වක්කවත්ති
අග්ගමකම්බයති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. 13. 29-32

වජ්ඣමසුත්තානි

167-170. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, යා කාරී තාරකරූපානං පහා සංඛා
තා වජ්ඣමසහායං⁵ කලං නාගස්සි සොළසිං වජ්ඣමසා තාසං අග්ගමකම්බයති.
එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බහුලීකරොතිති.

1. තෙසං - සී 1, 2.

2. කාල භුසාරී - සී 1, 2. කොට්ඨාභුසාරීය - සා.

3. කුට්ඨිරාජානෝ - මජ්ඣං, සා.

4. අනුයන්තා - සී 2.

5. වජ්ඣමසා - සා.

1. 13. 9-12

කුට සූත්‍ර

147-150. මහණෙනි, යම්සේ කුප්පෙයක යම් කිසි ගොතැස්ත්‍ර (-පරාල) වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතව ගියාහු මුද්‍රිතව නැමුණාහු මුද්‍රිත සමඟ පවත්නාහු වෙති. මුද්‍රිත ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසල්භූමිහු ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 13-16

මූල සූත්‍ර

151-154. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි මූල්ගඳහු වෙද්ද කථකුමාරි මවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 17-20

සාර සූත්‍ර

155-158. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි හර ගඳහු වෙද්ද, රත්සදුන් ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම...බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 21-24

වස්සික සූත්‍ර

159-162. මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි මල්ගඳහු වෙද්ද දැසමන් ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 25-28

රාජ සූත්‍ර

163-166 මහණෙනි, යම්සේ යම් කිසි කුඩාරජහු වෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ සක්චිතිරජුට අනුව යන්නෝ වෙති සක්චිති රජ ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම.. බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 29-32

චන්දිම සූත්‍ර

167-170. මහණෙනි, යම්සේ තරු පිළිබඳ යම් කිසි ඵලියක් වෙ ද, ඒ සියල්ල සඳරළියෙහි සොළොස්වැනි කලාවෙන් කලාවකුත් නො අඟී. සඳරැස් ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම ... බහුල කෙරේ යයි.

1. 13. 33-36

සුරියසුත්තානි

171-174. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, සරදසමයෙ වීදො චිග්ගවලාහකෙ දෙවෙ ආදිවේවා නහං අබ්බසුත්තකාමානො සබ්බං ආකාසගතං තමගතං අභිචිහව්ව භාසතෙ ව තපතෙ ව වීරොවතී ව. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, -පෙ- බහුලීකරොතීති.

1. 13 37-40

වත්සුත්තානි

175-178. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ යානි කානි චි තත්තාවුතානං වත්තානං කාසිකං වත්තං අග්ගමසබ්බයතී. එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ යෙ කෙච්ඡි කුසලා ධම්මා සබ්බෙ තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා. අපමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමසබ්බයතී. අපමණාසෙසනං භික්ඛවෙ භික්ඛුනො පාචිකඛ්ඛං අරියං අවධම්මිකං මග්ගං භාවෙය්සති, අරියං අවධම්මිකං මග්ගං බහුලීකරිත්තෙති. කථංඤා භික්ඛවෙ භික්ඛු අපමනෙහා අරියං අවධම්මිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අවධම්මිකං මග්ගං බහුලීකරොතීති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමචාදිට්ඨි. භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති වීචෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛංගාපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනෙහා අරියං අවධම්මිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අවධම්මිකං මග්ගං බහුලීකරොතීති,

(සබ්බමෙව සාවත්තීනිදනං යථා තරාගතසුත්තානි සබ්බානි තරා වත්තාරෙතබ්බානි.)

අපමාදවග්ගො තෙළසමො.

තත්තුද්දනං:

තරාගතං පදං කූටං මූලං සාරෙන වසයිකං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වත්තෙන දසමං පදනති.

1. 13. 33-36

සුරිය සුත්‍ර

171-174. මහණෙනි, ශරත්කල්හි පහ ව ගිය වලාකුළු ඇති වැස්ස නැවති කල්හි තීරු අහසට නැගෙනුයේ අහසෙහි වූ සියලු අඳුර වෙසෙසින් නයා යමයේ දිළිසේ ද, නවා ද, බබළා ද, මහණෙනි එයෙයින් ම...බහුල කෙරේ යි.

1. 13. 37-40

වසු සුත්‍ර

175-178 මහණෙනි, යමයේ තුළින් වියනලද යම් කිසි වස්තුවේ ද, කසිවත ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කිසි කුසලදහම්හු වේදද, ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇතියහ. අප්‍රමාදය සමඟ පවත්නාහ. අප්‍රමාදය ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, අරිඅට්ඨමඟ වඩන්නේ ය, අරිඅට්ඨමඟ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු යි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමඟ වඩා ද, අරිඅට්ඨමඟ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත වූ විරාගනිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිත වූ නිවනට නැමෙන සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, නොපමා මහණ තෙමේ මෙසේ අරිඅට්ඨමඟ වඩයි. අරිඅට්ඨමඟ බහුල කෙරේ යයි.

(සියල්ල සැවත ම නිදන කොට ඇත.)

(සියලු සුත්‍ර තරාගතසුත්‍ර මෙන් විස්තර කටයුතු).

තෙළෙස්වැනි අප්‍රමාද වර්ග යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

තරාගත, පද, කූට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වන්දිම, සුරිය යි චතුෂ්ක නවයෙකි. වත්ථ නමින් දශවන චතුෂ්ක පදය වේ.

(වර්ගයෙහි සුත්‍රමුළුල්ල සාළියෙකි)

14. බලකරණියවගෙහා

1. 14. 1

බලසුත්තං.

179. සාවකීයං;

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බලකරණියා කමුත්තා කරියහති,
සබ්බෙ තෙ පඨවි. නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙතෙ බලකරණියා
කමුත්තා කරියහති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය
සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං බහුලීකරොති. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ
පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති: අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං
බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති විවෙක-
නිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. -පෙ-
සමුදාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං
වොක්ඛංගපරිණාමිං, ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ
පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං
බහුලීකරොතිති.

1. 14. 2

දුතියබලසුත්තං.

180. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බලකරණියා කමුත්තා
කරියහති, සබ්බෙ තෙ පඨවි. නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය. ඵවමෙතෙ
බලකරණියා කමුත්තා කරියහති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු
සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති,
අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු
සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති,
අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදා-
දිට්ඨිං භාවෙති රාගච්ඡායපරියොසානං දෙසච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡාය-
පරියොසානං. -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති. රාගච්ඡායපරියොසානං දෙස-
ච්ඡායපරියොසානං මොහච්ඡායපරියොසානං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු
සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති.
අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 14. 3

තතියබලසුත්තං.

181. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බලකරණියා කමුත්තා
කරියහති, සබ්බෙ තෙ පඨවි. නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය, ඵවමෙතෙ
බලකරණියා කමුත්තා කරියහති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු
සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං
අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං
නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං
අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං
භාවෙති. අමනොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං. -පෙ-

14. බලකරණය වර්ගය

1. 14. 1

බල සූත්‍රය

179. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළ යුතු යම් කිසි කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි. අරිද්වංශිමය බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි ද අරිද්වංශිමය බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාදිවයින වෙයි... විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට පිරිනැමෙන සම්මාසමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි. අරිද්වංශිමය බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 2

දුතියබල සූත්‍රය

180. මහණෙනි, යම්සේ කාය බලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කර්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණය කර්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි. අරිද්වංශිමය බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයිද, අරිද්වංශිමය බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ රාගචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ දෙසචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ මොහචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාදිවයින වෙයි...රාගචිත්තය පයඝ්ථසාන දෙසචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ මොහචිත්තය පයඝ්ථසාන වූ සම්මාසමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි, අරිද්වංශිමය බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 3

තතියබල සූත්‍රය

181. මහණෙනි, යම්සේ කායබලයෙන් කළයුතු යම් කිසි කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි. අරිද්වංශිමය බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිද්වංශිමය වෙයි ද, අරිද්වංශිමය බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළවර කොට ඇති සම්මාදිවයින වෙයි ...

සමාධිං සමාධිං භාවෙති අමනොගධං අමතපරායනං අමතපරියොසානං.
ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං භාවෙති. අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1. 14. 4

වතුත්ථබ්බසුත්තං.

182. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බලකරණියා කම්මනායා
කරියන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවීං නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය, ඵවමෙන
බලකරණියා කම්මනායා කරියන්ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං
නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති. අරියං
අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය
සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති, අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති නිබ්බාන-
නිත්තං නිබ්බානපොෂං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති
නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොෂං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ,
භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙති.
අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතිති.

1.14. 5-8

බ්ජසුත්තානි.

183-186. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙකෙව් බ්ජගාමහුතගාමා වුද්ධිං
විරුළ්භිං වෙපුලං ආපජ්ජන්ති, සබ්බෙ තෙ පඨවීං නිස්සාය පඨවියා
පතිට්ඨාය, ඵවමෙන බ්ජගාමහුතගාමා වුද්ධිං විරුළ්භිං වෙපුලං
ආපජ්ජන්ති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ
පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං බහුලීකරොතොනා වුද්ධිං විරුළ්භිං වෙපුලං පාපුණාති ධම්මෙසු.
කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං
මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා වුද්ධිං
විරුළ්භිං වෙපුලං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං
භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිසංගිතං විරාගනිසංගිතං
නිරොධනිසංගිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං
නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොනා
අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා වුද්ධිං විරුළ්භිං වෙපුලං
පාපුණාති ධම්මෙසුති.

නිවනට ඇතුළත් වූ නිවන පිහිට කොට ඇති නිවන කෙළෙවර කොට ඇති සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩයි, අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 4

වතුසබල සූත්‍රය

182. මහණෙනි, යම්යේ යම් කිසි බලකරණිය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්මාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩයි. අරිදටභිමහ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩා ද අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි මෙසේයනෙහි මහණ නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... නිවනට නැමුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩයි. අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ යයි.

1. 14. 5-8

බිජ සූත්‍ර

183-186. මහණෙනි, යම්යේ යම් කිසි ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩිමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ ඇටවර්ග පැලවර්ගයෝ වැඩිමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩන්නේ අරි දටභි මහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා වැඩිමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ. මහණෙනි, මහණ තෙමේ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභි මහ වඩන්නේ අරිදටභිමහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා වැඩිමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසේයනෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිදටභිමහ වඩන්නේ අරිදටභිමහ බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා වැඩිමට ස්ථිරත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1.14. 9-12

නාගසුත්තානි

187-190. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, භිව්වන්තා¹ පබ්බතරාජං නිස්සාය නාගා කායං වට්ඨෙත්ති, බලං ගාහෙනාති. තෙ තස්ස කායං වට්ඨෙත්තවා බලං ගාහෙත්වා කුසසුබ්බො² ඔතරන්ති. කුසසුබ්බො² ඔතරිත්වා මහාසොබ්බො ඔතරන්ති. මහාසොබ්බො ඔතරිත්වා කුණාදියො ඔතරන්ති, කුණාදියො ඔතරිත්වා මහානදියො ඔතරන්ති. මහානදියො ඔතරිත්වා මහාසමුද්දං සාගරං ඔතරන්ති. තෙ තස්ස මහන්තන්තං වෙසුලුන්තං³ ආපජ්ජන්ති කායෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා මහන්තන්තං වෙසුලුන්තං³ පාපුණාති ධම්මෙසු. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා මහන්තන්තං වෙසුලුන්තං³ පාපුණාති ධම්මෙසු. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං චිරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා මහන්තන්තං වෙසුලුන්තං³ පාපුණාති ධම්මෙසුති.

1.14. 13-16

රුක්ඛසුත්තානි

191-194 සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ රුක්ඛෙ ආචීනනිත්තො ආචීන පොණො ආචීනපබ්බාරො සො මුලො⁴ ජිත්තො කතමෙන පපාතෙන පපතෙය්‍යාති⁵ යෙන හතොත, නිත්තො යෙන පොණො යෙන පබ්බාරොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. කප්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං චිරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිකං මග්ගං බහුලීකරොතොනා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරොති.

1. භිව්වන්තං භික්ඛවෙ - සි 1, 2, ස්‍යා
2. කුසසුබ්බො - මජ්ඣිම, කුසසුබ්බො ස්‍යා.
3. වෙසුලුන්තං - සි 1, 2
4. මුලධර්මොත්තො - මජ්ඣිම.
5. පපතෙය්‍යාති - ස්‍යා.

1. 14. 9-12

නාග සූත්‍ර

187-190. මහණෙනි, යම්යෙස් හිමවත් පර්වතරාජයා නිසා නාගයෝ කය වඩද්ද, බල ගන්ද්ද, ඔහු එහි කය වඩා බල ගෙන කුඩා හෙබවලට බසිත්. කුඩා හෙබවලට බැස මහහෙබවලට බසිත්. මහහෙබවලට බැස කුඩාගඬගාවලට බසිත්. කුඩාගඬගාවලට බැස මහාගඬගාවලට බසිත්. මහාගඬගාවලට බැස මහමුහුදුසයුරට බසිත්. ඔහු එහි කයින් මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිති ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණෙයි. මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිති ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරොධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි...සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ දහමිති ලා මහත්වයට විපුලත්වයට පැමිණේ යයි.

1. 14. 13-16

රුකඛ සූත්‍ර

191-194. මහණෙනි, යම්යෙස් රුකෙක් පැයුන්දිගට නැමුණේ පැයුන්දිගට නැඹුරු වූයේ පැයුන්දිගට බරවූයේ වේ ද, එය මුල උදින ලද්දේ කවර ප්‍රපාතයකට වැටෙන්නේ ද යි. වහන්ස, යම්දිගකට නැමුණේ යම්දිගකට නැඹුරු වූයේ යම් දිගකට බර වූයේ නම් (ඒදිගට)ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බරවූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ විවේකනිස්සිත වූ විරාග නිස්සිත වූ නිරෝධනිස්සිතවූ නිවනට නැමුණු සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅටභිමහ වඩන්නේ අරිඅටභිමහ බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 14. 17-20

කුම්භසුත්තනානි

195-198. ඡෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, කුම්භො නික්ඛුජ්ජො වමනෙව උදකං නො පච්චාවමති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමනෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධරෙතො නො පච්චාවමති. කරුණො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමනෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධරෙතො නො පච්චාවමති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං. භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං භාවෙතොනා අරියං අට්ඨංඛිතිං මග්ගං බහුලිකරොතොනා වමනෙව පාපකෙ අකුසලෙ ධරෙතො නො පච්චාවමති.

1. 14. 21-24

සුක්ඛ සුත්තනානි

199-202. ඡෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, සාලිසුක්ඛං වා යවසුක්ඛං වා සමො පණ්ණිතං හත්ථෙන වා පාදෙන වා අක්කන්තං හත්ථං වා පාදං වා හෙවන්ති ලොභිතං වා උප්පාදෙස්සනීති යානමෙතං විජ්ජති. තං කිස්ස හෙතු: සමො පණ්ණිතස්සා භික්ඛවෙ, සුක්ඛස්ස. එවමෙව ඛො සො වත! භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ග භාවනාය අවිජ්ජං හෙවන්ති විජ්ජං උප්පාදෙස්සති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති. තං කිස්ස හෙතු: සමො පණ්ණිතස්සා භික්ඛවෙ දිට්ඨියා, කරුණො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති; ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමොදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමො සමාධිං. භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමො පණ්ණිතාය දිට්ඨියා සමො පණ්ණිතාය මග්ගභාවනාය අවිජ්ජං හිත්ති විජ්ජං උප්පාදෙති නිබ්බානං සච්ඡිකරොති.

1. 14. 25-28

ආකාස සුත්තනානි

203-206. ඡෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ආකාසෙ විවිධා වාතා වායනානි පුරුක්ඛිමාපි වාතා වායනානි. පච්ඡිමාපි වාතා වායනානි. උක්කරාපි වාතා වායනානි දක්ඛිණාපි වාතා වායනානි. සරජාපි වාතා වායනානි අරජාපි වාතා වායනානි. සීතාපි වාතා වායනානි. උණ්ණාපි වාතා වායනානි පරික්කාපි වාතා වායනානි. අධිමක්කාපි වාතා වායනානි,

1. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ - මජ්ඣ., සා.

2. භික්ඛස්සා - මජ්ඣ., සා.

1. 14. 17-20

කුමභ සූත්‍ර

195-198. මහණෙනි, යම්සේ කළය යටිහුරු වූයේ දිය වගුරුවන්ගේ මැ වේ, නොම පෙරළා ගනී ද මහණෙනි, එසෙයින් ම උභය අරිඳවහිම වඩන්නේ අරිඳවහිම බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරණයේ නොම පෙරළා ගනී. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඳවහිම වඩන්නේ අරිඳවහිම බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරණයේ නොම පෙරළා ගනී ද යත්: මහණෙනි, මෙසේනෙහි උභය විවේකනීස්සිත වූ විරාගනීස්සිත වූ නිරෝධනීස්සිත වූ වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඳවහිම වඩන්නේ අරිඳවහිම බහුල කරන්නේ ලාමක අකුසල් දහම් වමාරා ම ය නොම පෙරළා ගනී යි.

1. 14. 21-24

සුක්ඛ සූත්‍ර

199-202. මහණෙනි, යම්සේ හැල්නණ්ඩුවක් හෝ යවනණ්ඩුවක් හෝ මැනවින් තබන ලද්දේ අතින් හෝ පයින් හෝ ඇක්මුණේ අත හෝ පය හෝ බිඳින්නේ ය, ලේ හෝ උපදවන්නේ ය යන මේ කරුණ ඇද්ද, ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, නණ්ඩුව තමා මැනවින් තබන ලද බැවිනි. මහණෙනි, එසෙයින් ම ඒ මහණ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටු වන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳින්නේ ය, විද්‍යාව උපදවන්නේ ය, නිවන පසක් කරන්නේ ය යන මෙකරුණ ඇත. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, දෘෂ්ටිය මැනවින් පිහිටුවන ලද බැවිනි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ගභාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී ද, විද්‍යාව උපදවා ද, නිවන පසක් කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්නෙහි මහණ විවේකනීස්සිත විරාගනීස්සිත නිරෝධනීස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී සමමාදිට්ඨිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ මැනවින් පිහිටුවන ලද දෘෂ්ටියෙන් මැනවින් පිහිටුවන ලද මාර්ග භාවනායෙන් අවිද්‍යාව බිඳී විද්‍යාව උපදවයි නිවන පසක් කෙරේ යයි.

1. 14. 25-28

ආකාස සූත්‍ර

203-206. මහණෙනි, යම්සේ අහසෙහි විවිධවෘත්තයෝ හමද්ද පෙර-දිගිනුදු වාතය හමයි, පැළදිගිනුදු වාතය හමයි. උතුරු දිගිනුදු වාතය හමයි. දකුණු දිගිනුදු වාතය හමයි. රජස් සහිත වාතය ද හමයි, රජස් රහිත වාතය ද හමයි, සිහිල් වාතය ද හමයි. උණුසුම් වාතය ද හමයි, මද වූ වාතය ද හමයි, බොහෝ වූ වාතය ද හමයි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවයනො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො වත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. වත්තාරොපි සමුප්පාදානා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, වත්තාරොපි ඉද්ධිපාද භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. පඤ්ඤා බලානි භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. සත්තපි බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවෙ නො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො වත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. වත්තාරොපි සමුප්පාදානා -පෙ- වත්තාරොපි ඉද්ධිපාද -පෙ- පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි -පෙ- පඤ්ඤා බලානි -පෙ- සත්තපි බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති, ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං. වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවයනො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො වත්තාරොපි සතිපට්ඨානා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති. වත්තාරොපි සමුප්පාදානා -පෙ- වත්තාරොපි ඉද්ධිපාද -පෙ- පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියානි -පෙ- පඤ්ඤා බලානි -පෙ- සත්තපි බොජ්ඣංගා භාවනා පාරිසුරිං ගව්ඡන්ති.

1. 14. 29-32

මෙසස්සත්තානි

207-210 සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, භික්ඛානං පඤ්ඤා මාසෙ උග්ගතං¹ රජොපලං. තමෙනා මහාඥාලමෙසො ධානසො අනාරාධාපෙති චූපසමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො උප්පනුප්පනෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති චූපසමෙති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො උප්පනුප්පනෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති, චූපසමෙති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං. වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො උප්පනුප්පනෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ ධානසො අනාරාධාපෙති, චූපසමෙති.

1. 14. 33-36

දුතියමෙසස්සත්තානි

211-214. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, උප්පනං මහාමෙසං, තමෙනා මහාවානො අනාරාධායෙව අනාරාධාපෙති චූපසමෙති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. භාවෙතො අරියං අට්ඨඛිකං මග්ගං. බහුලීකරොනො උප්පනුප්පනෙ පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ

1. උපහත, - අට්ඨකරා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඅට්ඨමග වඩන අරිඅට්ඨමග බහුල කරන මහණහුගේ සතරසතිපට්ඨානයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතරසමුප්පාදානයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතරසාද්ධිපාදයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. පඤ්ඤා බලයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සත්ත බොජ්ඣංගයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරිඅට්ඨමග වඩන අරිඅට්ඨමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සතිපට්ඨානයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙත් ද, සතර සමුප්පාදානයෝත් ... සතර ඉද්ධිපාදයෝත් ... පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෝත් ... පඤ්ඤා බලයෝත් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෝත් භාවනායෙන් පිරිවට යෙත් ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමොද්ධිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඅට්ඨමග වඩන අරිඅට්ඨමග බහුල කරන මහණහුගේ සතර සතිපට්ඨානයෝත් භාවනායෙන් පිරිපුන් බවට යෙති. සතර සමුප්පාදානයෝත් ... සතර ඉද්ධිපාදයෝත් ... පඤ්ඤා ඉන්ද්‍රියයෝත් ... පඤ්ඤා බලයෝත් ... සත්ත බොජ්ඣංගයෝත් භාවනායෙන් පිරිවට යෙති යි.

1. 14. 29-32

මේසසුත්‍ර

207-210. මහණෙනි, යම් සේ ශ්‍රීෂ්ඨ සාතුයෙහි පැසුරවස (ඇසළමස) උඩට නැගුණු ඒ මේ රජස්දුල්ල මහත් තොකල්වැස්සක් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද; මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ උපත්‍රපත් ලාමක අකුසල් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ උපත්‍රපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේක-නිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරෝධනිසිත්ත වොසසග්ගපරිණාමී සමොද්ධිය වඩයි ... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ උපත්‍රපත් ලාමක අකුසල් දහම් සහමුලින් අතුරුදන් කෙරේ, සන්තිද්‍රවා යයි.

1. 14. 33-36

දුතියමේසසුත්‍ර

211-214. මහණෙනි, යම් සේ උපත් ඒ මේ මහාමේසය මහා වාතය අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්‍රවා ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණතෙමේ අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ උපත්‍රපත් ලාමක අකුසල දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්‍රවයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ අරිඅට්ඨමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨමග බහුල කරන්නේ උපත්‍රපත් ලාමක අකුසල් දහම්

අනතරායෙව අනතරධාපෙති, වූපසමෙති. කරුණු භික්ඛවෙ භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතො උපනත්තුපනෙත පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අනතරායෙව අනතරධාපෙති, වූපසමෙති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමාසමාදිං භාවෙති විවෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතො උපනත්තුපනෙත පාපකෙ අකුසලෙ ධම්මෙ අනතරායෙව අනතරධාපෙති වූපසමෙතිති.

1. 14. 37-40

නාවාසුත්තානි

215-218. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, සාමුද්දිකාය නාවාය වෙත්තං බන්ධන බන්ධාය ඡමාසානි උදකෙ පරියාතාය¹ හෙමනතිකෙන ඵලං² උක්ඛිතාය වාතානපපරෙතානි බන්ධනානි තානි පාවුසසකෙන මෙසෙන අභිසංවුට්ඨානි³ අපකසිරෙන පටිපසසමහනති⁴. පුත්තිකානි හවහති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතො අපකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිපසසමහනති. පුත්තිකානි හවහති. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතො අපකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිපසසමහනති⁵ පුත්තිකානි හවහති; ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමාසමාදිං භාවෙති විවෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවයතො අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලීකරොතො අපකසිරෙනෙව සංයොජනානි පටිපසසමහනති පුත්තිකානි හවහති.

1. 14. 41-44

ආගන්තුකසුත්තානි

219-222 සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, ආගන්තුකාගාරං, තත්ථ පුරන්ධිමාය^{*} දිසාය ආගන්තු වාසං කපෙහති. පට්ඨිමාය දිසාය ආගන්තු වාසං කපෙහති. උත්තරාය දිසාය ආගන්තු වාසං කපෙහති. දක්ඛිණාය දිසාය ආගන්තු වාසං කපෙහති. බත්ඨයාපි ආගන්තු වාසං කපෙහති. බ්‍රාහ්මණාපි ආගන්තු වාසං කපෙහති. වෙය්‍යාපි ආගන්තු වාසං කපෙහති. සුද්දාපි ආගන්තු වාසං කපෙහති.

1. පරියාදය - මජ්ඣං, සත්ථ, පිචු.

2. ඵලෙ - සී 1, 2.

3. අභිසංවුට්ඨානි සී 1, 2.

4. පටිපසසමහනති - 1, 2.

5. පුරන්ධිමායපි - මජ්ඣං, සත්ථ.

අතරමග ම අතුරුදන් කෙරේ ද, සන්තිද්වාරාද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමාදිට්ඨිය වෙයි ... සමාදිට්ඨිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ අරිඅට්ඨිමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමග බහුල කරන්නේ උපනුපන ලාමක අකුසල්දහම් අතරමග ම අතුරුදන් කෙරෙයි. සන්තිද්වාරා යයි.

1. 14. 37-40

නාවාසුත්ත

215-218. මහණෙනි, වේවැල්බදුමෙන් බඳනා ලද සමසක් මුළුල්ලෙහි දියෙහි ඔබ්බොබ ගමන් කළ හේමන්තවාතයෙන් ගොඩ නගන ලද මුහුදෙහි වූ නැවක් පිළිබඳ අවුසුළුහින් ලබනා ලද (යම්) බන්ධනයෝ වෙන් ද ඔහු වැසිකල්හි වූ වැස්සෙන් හාත්පසින් තෙමුණාහු නිතැතින් ම යම්සේ ලිහෙද්ද කුණුවාහු වෙන් ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම අරිඅට්ඨිමග වඩන අරිඅට්ඨිමග බහුල කරන මහණහුගේ සංයෝජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙත්. ඤය වෙත්. මහණෙනි, කෙසේ නම් අරිඅට්ඨිමග වඩන අරිඅට්ඨිමග බහුල කරන මහණහුගේ සංයෝජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙද්ද ඤය වූවාහු වෙද්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සමාක්-දාෂ්ටිය වෙයි... සමාක් සමාධිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ අරිඅට්ඨිමග වඩන අරිඅට්ඨිමග බහුල කරන මහණහුගේ සංයෝජනයෝ නිදුකින් ම සන්තිදෙත් ක්ෂය වූවාහු වෙති යි.

1. 14. 41-44

ආගන්තුකසුත්ත

219-222. මහණෙනි, ආගන්තුක ගෘහය යම්සේ ද, එහි පෙරදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. පැළදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. උතුරු දිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. දකුණුදිගින් ද අවුත් වාස කෙරෙති. ඤත්‍රියයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. බ්‍රාහ්මණයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. වෛශ්‍යයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති. ශුද්‍රයෝ ද අවුත් වාස කෙරෙති.

මහණෙනි, එපරිද්දෙන් ම මහණ අරිඅට්ඨිමග වඩන්නේ අරිඅට්ඨිමග බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පිරිසිඳ දහ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිඳ දනී. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් ප්‍රභාණය කටයුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් පසක් කළ යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් පසක්කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුතු වෙන් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩයි.

එවලෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පහාතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරොති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති.

කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා: පඤ්චපාදනාකම්භානිත්තං වච්ඡිතියා. කතමෙ පඤ්ච, සෙය්‍යථිදං: රුප්පාදනාකම්භෙය්‍යා -පෙ- විඤ්ඤාපාදනාකම්භෙය්‍යා. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පහාතඛො: අවිජ්ජා ච භවතණ්හා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා පහාතඛො. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාතඛො: විජ්ජා ච විමුක්ති ච, ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාතඛො. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතඛො: සමරො ච විපස්සනා ච. ඉමෙ භික්ඛවෙ, ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතඛො. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති -පෙ- යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංසිතං විරාගනිසංසිතං නිරොධනිසංසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙතොතා අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතොතා, යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤායා, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පරිජානාති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා පහාතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා පජහති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා සච්ඡිකාතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා සච්ඡිකරොති. යෙ ධම්මා අභිඤ්ඤා භාවෙතඛො, නෙ ධම්මෙ අභිඤ්ඤා භාවෙති.

1. 14. 45-48

නදීසුත්තානි

223-226. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ ගඬගා නදී පාවිතනිත්තං පාවිතං. පොණං පාවිතපඤ්ඤාරා. අථ මහාජනකායො ආගච්ඡෙය්‍ය, කුද්දාලපිටකං ආද්‍ය මයං ඉමං ගඬගානදිං පව්ජානිත්තං කරිස්සාම පව්ජාපොණං පව්ජාපඤ්ඤාරහති. තං කිම්මඤ්ඤප භික්ඛවෙ, අපි නු සො මහාජනකායො තං ගඬගානදිං පව්ජානිත්තං කරෙය්‍ය පව්ජාපොණං පව්ජාපඤ්ඤාරහති? නො හෙතං හතොත, තං කිස්ස හෙතු? ගඬගා හතොත, නදී පාවිතනිත්තං පාවිතපොණං පාවිතපඤ්ඤාරා, සා න සුකරා පව්ජානිත්තං කාතුං පව්ජාපොණං පව්ජාපඤ්ඤාරං. යාවදෙව ච පන සො මහාජනකායො කිලමථස්ස විසාතස්ස භාගී අස්සාති.

1. අභිච්ඤ්ඤායා - පි 2.

2. ගඬගා නදිං - මජ්ඣ. සායා.

මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ද: පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යයි කිය යුතු වෙයි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපොපාදනස්කන්ධය ... විඤ්ඤාපාදනස්කන්ධ යි. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුත්තාහු ය. මහණෙනි කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකට යුත්තාහු ද: අවිද්‍යාවන් හවතාණයාවන් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ද: විද්‍යාවන් විමුක්තියත් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කවර දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ද: සම්මයන් විදර්ශනාවන් ය. මහණෙනි, මේ දහම්හු වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුත්තාහු ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනී ද... යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් වඩා ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත චෝක්ඛණපරිණාමි කොට සමුදා-දිට්ඨිය වඩයි ... සම්මයාමාදිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිඤ්ඤිමහ වඩන්නේ අරිඤ්ඤිමහ බහුල කරන්නේ යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දත යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පිරිසිදු දනී. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් ප්‍රභාණය කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් ප්‍රභාණයකරයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස්නුවණින් පසක්කළ යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස්නුවණින් පසක් කෙරෙයි. යම් දහම් කෙනෙක් වෙසෙස් නුවණින් වැඩිය යුතු වෙත් නම් ඒ දහම් වෙසෙස් නුවණින් වඩා යි.

1. 14. 45-48

නදීසුත්‍ර

223-226. මහණෙනි, යම්සේ ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේ ද, ඉදින් මහා ජනසමූහයෙක් උදුළුපැහි රැගෙන අපි මේ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නෙමු යි එන්නේ ද, මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඟිටු ද, ඒ මහාජනසමූහයා ඒ ගඬානදිය පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නේ ද? වහන්ස, එය නොවේ ම ය. ඒ කවර හෙයින් යත්: වහන්ස, ගඬානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බර වුවා ය. ඒ ගහ පැළදිගට නැමුණක් පැළදිගට නැමුරු වුවක් පැළදිගට බර වුවක් කරන්නට පහසු නොවෙයි. ඒ මහාජනසමූහයා හුදෙක් විධාවට පෙළීමට භාජන වන්නේ යයි.

එවිටෙව් ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛුං¹ අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනාං² අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතො³ රාජානො වා රාජමහාමත්තා වා මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාති වා සාලොභිතා වා භොගෙහි අභිභව්ට්ඨං පටාරෙය්‍යං. එහමෙකං⁴ පුරිස, කිතොන ඉමෙ කාසාව, අනුදහනති. කිං මුණෙකං කපාලමනුසංඤ්චි. එහි. භිනායාවත්තකා භොගෙ ව භුක්ඛසසු. පුඤ්ඤති ව කරොති ති. යො වත භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනාං අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතො සික්ඛං පට්ටකඛාය භිනායාවත්තෙය්‍යාති⁵. නොතං යානං විජජති. තං කිසස භෙතු: යං හි තං භික්ඛවෙ, විත්තං දීසරත්තං විවෙකනිත්තං විවෙකපොඤ්ඤං විවෙකපඤ්ඤාරං. තං වත භිනායාවත්තසසතීති නොතං යානං විජජති. කර්ඤ්ඤ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනි, අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙනි -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙනි, විවෙකනිසසිතං විරාගනිසසිතං නිරොධනිසසිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං භාවෙනි අරියං අට්ඨංගිකං මග්ගං බහුලිකරොතිති.

(යථා බලසුත්තානි සබ්බානි තුථා විජාරෙතබ්බානි.)

බලකරණීයවග්ගො වුද්දසමො.

තමුද්දනං:

බලං බීජං ව නාගො ව රුක්ඛං කුමෙඤ්ඤා සුක්කිනා
ආකාසෙන දුට්ඨෙ මෙසා නාථා ආඥාතුකා නදී ති.

1. භික්ඛු - සිමු, සි 1, 2.
2. භාවෙනාං - සිමු, සි 1, 2.
3. බහුලිකරොතො - සිමු, සි 1, 2.
4. එහමෙකං - සිමු සි 1, 2.
5. භිනායාවත්තසසතීති - මජ්ඣ, සතා,

මහණෙනි, එසෙයින්ම අරිදටභිමහ වඩන අරිදටභිමහ බහුල කරන මහණහු රජවරු හෝ රජමහඥාමතියෝ හෝ මිතුරෝ හෝ සහවරයෝ හෝ නෑයෝ හෝ සහලේ නෑයෝ හෝ එම්බල පුරුෂය, “එව මේ කහවත් කුමකට තා විසින් හඳිනු (දරනු) ලැබේ ද? කිම මුඛ වූ කබලෙකින් යුක්ත ව හැසිරෙහි ද? එව ගිහිබවට පෙරළී හෝගයන් ද අනුභව කරව පින් ද කරව”යි හෝගයෙන් එළවා පවරන්නාහු නම් මහණෙනි, අරිදටභිමහ වඩන අරිදටභිමහ බහුල කරන ඒ මහණ තෙමේ ඒකාන්තයෙන් ශික්‍ෂා ප්‍රතික්ෂේප කොට ගිහිබවට පෙරළෙන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත්තේ ය. ඊට හේතු කිම? මහණෙනි, යම් හෙයකින් ඒ සිත බොහෝ කලක් විවේකයට නැමුණේ විවේකයට නැඹුරු වූයේ විවේකයට බර වූයේ වේ නම් ඒ සිත ඒකාන්තයෙන් ලාමකබවට පෙරළෙන්නේ ය යන මෙකරුණ නැත්තේ ම ය. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ අරිදටභිමහ වඩා ද, අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිෂ්ඨිත විරාගනිෂ්ඨිත නිරෝධනිසිද්ධිත චෝක්‍ෂ්‍යග්‍යාපරිණාමී වූ සමුදායාධිකිය වඩයි ... සමුදායාධිකිය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ අරිදටභිමහ වඩයි. අරිදටභිමහ බහුල කෙරේ යි.

(බලසූත්‍ර මෙන් සියලුසූත්‍ර වස්තර කටයුතු යි.)

තුසස්වැනි බලකරණියවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ක, කුමභ, සුක්ක, ආකාස යි වතුෂ්ක සතෙකි. මෙසසූත්‍ර වතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා ආගතතුක්ක නදී යි වතුෂ්ක තුනෙකි. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාළිසකි).

15. එසනාවග්ගො

1. 15. 1

එසනාසුතනං

227. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චොක්ඛන්තපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.*

1. 15. 2

දුතිය එසනාසුතනං

228. තිසෙසා ඉමා ඛො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති රාගචිත්තපරියොසානං දෙසචිත්තපරියොසානං මොහචිත්තපරියොසානං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 15. 3

තතිය එසනාසුතනං

229. තිසෙසා ඉමා ඛො භික්ඛවෙ එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති, අමනොගධං අමතපරායණං අමතපරියොසානං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සනනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංඛිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

* ඉතො පරං දියමානාති එසනාසුතනාති සිහළපොත්තකසු න දියසනෙන.

15. ඵසනාවශීය

1. 15. 1

ඵසනාසූත්‍රය

227. මහණෙනි, මේ ඵසනා (-සෙවුම්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා (-කම්සැප සෙවුම්) භවෙසනා (-භවසෙවුම්) භ්‍රහ්මචරියෙසනා (-මිසදිවු බ්‍රහ්මචරියෙසනා) යි. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුන යි. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතුයි. කවර අරිඤ්චිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිශ්චිත විරාගනිශ්චිත නිරෝධනිශ්චිත ව්‍යවසර්ගයට නැඹුරු වූ සමාග්දෘෂ්ටිය වඩයි ... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුන පිරිසිදු දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 2

දුතිය ඵසනාසූත්‍රය

228. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා භ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනයි. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්චිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ රාගය දුර්ලිමේ කෙළවර කොට දොෂය දුර්ලිමේ කෙළවර කොට මොහය දුර්ලිමේ කෙළවර කොට සමාදිට්ඨිය වඩයි... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි මේ ඵසනා තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 3

තතිය ඵසනාසූත්‍රය

229. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා භවෙසනා භ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඵසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුතු යි. කවර අරිඤ්චිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට සමාදිට්ඨිය වඩයි... සමාක්සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඤ්චිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 4

වතුන් එසනාසුතනං

230. තිසෙසා ඉමා ඛෙ භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමාසමාධිං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොඤ්ඤං නිබ්බානපඤ්ඤාරං ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං අභිඤ්ඤා අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධාති.

1. 15. 5-8

5-8 එසනාසුතනාති

231-234. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරිඤ්ඤා -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධාති.

(යථා අභිඤ්ඤාචාරො තථා විජාරෙතධෙධා.)

1. 15. 9-12

9-12 එසනාසුතනාති

235-238. තිසෙසා භික්ඛවෙ, එසනා. කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පරික්ඛයාය -පෙ- අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධාති.

(යථා අභිඤ්ඤාචාරො තථා විජාරෙතධෙධා.)

1. 15. 13-16

13-16 එසනාසුතනාති

239-242. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා, කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. ඉමා ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසා එසනා. ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති. -පෙ- සමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛෙ භික්ඛවෙ, තිසෙසනං එසනානං පහානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙධාති.

(යථා අභිඤ්ඤාචාරො තථා විජාරෙතධෙධා.)

1. 15. 4

වතුන් ඵසනාසුත්‍රය

230. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඵසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ නිවනට නැවුණු නිවනට නැඹුරු වූ නිවනට බර වූ සලොද්ධිය වඩයි... සලොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 5-8

5-8. ඵසනාසුත්‍ර

231-234. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඵසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විස්තර කටයුතු)

1. 15. 9-12

9-12. ඵසනාසුත්‍ර

235-238. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඵසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් ඤාය කිරීම පිණිස... මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

(අභිඤ්ඤාචාරය මෙන් විස්තර කටයුතු)

1. 15. 13-16

13-16. ඵසනාසුත්‍ර

239-242. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඵසනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් පැහීම පිණිස අරිඅටභිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංකිත විරාගනිසංකිත නිරොධනිසංකිත වොසසභ්‍යපරිණාමී වූ සලොද්ධිය වඩයි... සලොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් ඵසනාවන් පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 17-32

විධායුක්තානි

243-258. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, විධා. කතමා තිස්සො: "සෙය්‍යො හමස්සී"ති විධා, "සද්දිසො හමස්සී"ති විධා, "භීතො හමස්සී"ති විධා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සො විධා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො, භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සන්තං විධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

(යථා එයනාසන්නානි තථා විජ්‍යාරෙතඛොති.)

1: 15. 33-48

ආසවයුක්තානි

259-274. තයො මෙ භික්ඛවෙ, ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං ආසවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

1. 15. 49-64

භවයුක්තානි

275-290. තයො මෙ භික්ඛවෙ, භවා. කතමෙ තයො: කාමභවො රූපභවො අරූපභවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො භවා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං භවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණන්තං භවානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

1. 15. 17-32

විධාසුත්‍ර

243-258. මහණෙනි, මේ විධා (-මාන) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: “මම ශ්‍රේෂ්ඨයෙමි”යි මානායෙකි. “මම සදෘශයෙමි”යි මානායෙකි. “මම භීතයෙමි”යි මානායෙකි. මහණෙනි, මේ මාන-තුනයි. මහණෙනි, මේ මාන තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස ... ඝෂය කිරීම පිණිස ... පැහීම පිණිස අරිඳටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසසග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි ... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ මාන කොටස් තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස පැහීම පිණිස මේ අරිඳටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

(ඵසනා සුතුරු මෙන් විතර කටයුතු)

1. 13. 33-48

ආසවසුත්‍ර

259-274 මහණෙනි, මේ ආසුච තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමාසුච භවාසුච අවිද්‍යාසුච යි. මහණෙනි, මේ ආසුච තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසුච තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඳටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේක-නිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසසග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි මහණෙනි, මේ ආසුච තුන වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඳටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 49-64

භවසුත්‍ර

275-294. මහණෙනි, මේ භව තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමභව රූපභව අරූපභව යි. මහණෙනි, මේ භව තුන යි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඳටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසසග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ භවත්‍රය වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඳටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 15. 65-80

දුක්ඛතාසුත්තානි

291-306. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, දුක්ඛතා. කතමා තිස්සො: දුක්ඛදුක්ඛතා සම්ඛාරදුක්ඛතා විපරිණාමදුක්ඛතා. ඉමා ටො භික්ඛවෙ, තිස්සො දුක්ඛතා. ඉමස්ම ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතං දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨො. කතමො අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨි භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛසග්ගපරිණාමිං. ඉමස්ම ටො භික්ඛවෙ, තිස්සො දුක්ඛතානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨොති.

1. 15. 81-96

විලසුත්තානි

307-322. තයොමෙ භික්ඛවෙ, විලා. කතමෙ තයො: රාගො විලො දොසො විලො මොහො විලො. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, තයො විලා. ඉමස්ම ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතං විලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨො. කතමො අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨි භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛසග්ගපරිණාමිං. ඉමස්ම ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතං විලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨොති.

1. 14. 97-112

මලසුත්තානි

323-338. තිණ්ණමානි භික්ඛවෙ, මලානි. කතමානි තිණ්ණ රාගො මලං. දොසො මලං. මොහො මලං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණ මලානි. ඉමස්ම භික්ඛවෙ, තිණ්ණතං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨො. කතමො අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨි භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං චෝක්ඛසග්ගපරිණාමිං. ඉමස්ම ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතං මලානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨඛගිකො මග්ගො භාවෙනට්ඨොති.

1. 15. 65-80

දුක්ඛාසුත්ත

291-306. මහණෙනි, මේ දුක්ඛා (දුක්ඛාව) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: දුක්ඛදුක්ඛා සංඛාරදුක්ඛා විපරිණාමදුක්ඛා යි. මහණෙනි, මේ දුක්ඛා තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛාචන්ද්‍රේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිදටහිම වැඩිය යුතු යි. කවර අරිදටහිමෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛාපරිණාමී සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මා සමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ දුක්ඛාචන්ද්‍රේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිදටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 81-96

බිලසුත්ත

307-322. මහණෙනි, මේ බිල (හුල්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගබිල දොසබිල මොහබිල යි. මහණෙනි, මේ බිල තුන යි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බිලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිදටහිම වැඩිය යුතු යි. කවර අරිදටහිමෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛාපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ත්‍රිවිධ බිලයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිදටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 97-112

මලසුත්ත

323-338. මහණෙනි, මේ මල (කිරිටි) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගමල යැ දොසමල යැ මොහමල යැ යි. මහණෙනි, මේ මල තුන යි. මහණෙනි, මේ මල තුන මෙවෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස අරිදටහිම වැඩිය යුතු යි. කවර අරිදටහිමෙක යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත චෝක්ඛාපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි. සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන්මල වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහිම පිණිස මේ අරිදටහිම වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 113-128

නිසසුත්තානි

339-354. තයොමෙ භික්ඛවෙ, නිසා*. කතමෙ තයො: රාගො නිසො දෙසො නිසො. මොහො නිසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො නිසා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති. විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණනාං නිසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්තානි

355-370. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, වෙදනා. කතමා තිසෙසා: සුඛා වෙදනා. දුක්ඛා වෙදනා. අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිසෙසා වෙදනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිසසනාං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිසසනාං වෙදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්තානි

371-386. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, තණ්හා. කතමා තිසෙසා: කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ, තිසෙසා තණ්හා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිසසනාං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිසසනාං තණ්හානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනංඛොති.

(යථා ඵසනාසුත්තානි තථා සංඛං විජාරෙතංඛං)

ඵසනාවග්ගො පණ්ණරසමො.

තත්තුඤ්ඤා:

ඵසනා විධා ආසවා භවා දුක්ඛතා ව තිසෙසා
විලා මලානි නිසා ව වෙදනාහි තණ්හාහි වාති.

1. නිසා - සායා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 15. 113-128

නීසසුත්‍ර

339-354. මහණෙනි, මේ නීස (දුක්) තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: රාගනීස, දෙසනීස, මොහනීස යි. මහණෙනි, මේ නීස තුන යි. මහණෙනි, මේ නීසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේක-නිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නීසතුන වෙසෙසින් දැනුම පිණිස.. පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස.. මේ අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 129-144

වෙදනාසුත්‍ර

355-370. මහණෙනි, මේ වෙදනා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත් සුවවෙදනා දුක්වෙදනා නොදුක්නොසුවවෙදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් වෙදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස.. පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී වූ සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් වෙදනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස.. ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 15. 145-160

තණ්හාසුත්‍ර

371-386. මහණෙනි, මේ තණ්හා තුනෙකි. කවර තුනෙක යත්: කාමතණ්හා භවතණ්හා චිත්තතණ්හා යි. මහණෙනි, මොහු තුන් තණ්හාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විචේක්‍ෂය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමොසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ තුන් තණ්හාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

(ඵසනා සුත්‍ර මෙන් සියල්ල ඒකර කටයුතු)

පසළොස්වැනි ඵසනාවර්ග යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

ඵසනා විධා, ආසව, භව, ත්‍රිවිධ දුක්ඛතා, චීල, මල, නීස, වෙදනා, තණ්හා යි භොධසක දග්ගයකි. භවත් සුත්‍ර එක්සිය සැලකි යි.

16. ඔසවගෙහා

1. 16. 1-16

ඔසසුත්තානි

387-402. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො: කාමොසො හවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ ඔවා භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඔසා. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංකිතං විරාගනිසංකිතං නිරොධනිසංකිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

(යථා එසනා සොළසසුත්තානානි තථාච්ඡාරෙතබ්බොති.)

1. 16. 17-32

යොගසුත්තානි

403-418. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, යොගා. කතමෙ වත්තාරො: කාමයොගො හවයොගො දිට්ඨියොගො අවිජ්ජායොගො. ඉමෙ ඔවා භික්ඛවෙ, වත්තාරො යොගා. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ, චතුත්තං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංකිතං විරාගනිසංකිතං නිරොධනිසංකිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ, චතුත්තං යොගානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

1. 16. 33-48

උපාදනසුත්තානි

419-434. වත්තාරිමානි භික්ඛවෙ, උපාදනානි, කතමානි වත්තාරි කාමුපාදනං දිට්ඨපාදනං සිලබ්බකුපාදනං අක්ඛවංශපාදනං. ඉමානි ඔවා භික්ඛවෙ, වත්තාරි උපාදනානි. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ චතුත්තං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බො. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමමාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමමාසමාධිං භාවෙති විවෙකනිසංකිතං විරාගනිසංකිතං නිරොධනිසංකිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඔවා භික්ඛවෙ, චතුත්තං උපාදනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනබ්බොති.

16. ඔස වර්ගය

1. 16. 1-16

ඔස සූත්‍ර

387-402. මහණෙනි, මේ ඔස (සැඬදියපහර) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමොස (කාමෙශුණයන්හි දැඩි රාගය) භවොස (රූපාරූපහවයන්හි දැඩි රාගය) දිට්ඨොස (දෙසැටදිටු) අවිජ්ජාසය. මහණෙනි, මොහු සිවු ඔසයෝ යි. මහණෙනි, මේ සිවුඔසයන්ගේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ඔසයන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

(ඵසනායුත්‍ර මෙන් සොළොස් සූත්‍රාන්ත විතරකටයුතුයි.)

1. 16. 17-32

යොග සූත්‍ර

403-418. මහණෙනි, මේ යොග (යෙදීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමයොග භවයොග දිට්ඨියොග අවිජ්ජායොග යි. මහණෙනි, මේ යෝග සතර යි. මහණෙනි, මේ යෝග සතර වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිඳ දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු යෝගයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 33-48

උපාදන සූත්‍ර

419-434. මහණෙනි, මේ උපාදන (දැඩි ගැනුම්) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: කාමුපාදන දිට්ඨිපාදන, සිලබ්බතුපාදන, අක්ඛවාදුපාදන යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර යි. මහණෙනි, මේ උපාදන සතර වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඅටභිමභ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅටභිමභෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී වූ සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු උපාදනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිඳ දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඅටභිමභ වැඩිය යුත්තේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

1. 16. 49-64

ගන්ධස්සුත්තානි

435-450. වන්හාරොමෙ භික්ඛවෙ, ගන්තං කතමෙ වන්හාරො: අභිජ්ඣා කායගන්තො ව්‍යාපාරො කායගන්තො සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්තො ඉදංසම්මාහිනිවෙසො කායගන්තො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තරො ගන්තං ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුක්කං ගන්තං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුක්කං ගන්තං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤාති.

1. 16. 65-80

අනුසයස්සුත්තානි

351-466. සත්තමෙ භික්ඛවෙ, අනුසයා. කතමෙ සත්ත: කාමරාගානුසයො පටිසානුසයො දිට්ඨානුසයො විචිකිච්ඡානුසයො මානානුසයො භවිරාගානුසයො අවිජ්ජානුසයො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත අනුසයා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, සත්තං අනුසයානං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, සත්තං අනුසයානං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤාති.

1. 16. 81-96

කාමගුණස්සුත්තානි

467-482. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, කාමගුණා කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤෙඤ්ඤා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. සොතච්ඤෙඤ්ඤා සංඝ -පෙ- සාතච්ඤෙඤ්ඤා ගන්ධා -පෙ- ජිහ්වාච්ඤෙඤ්ඤා රසා -පෙ- කායච්ඤෙඤ්ඤා ථොට්ඨංගා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනියා. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා කාමගුණා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං කාමගුණානං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්මාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සම්මාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං කාමගුණානං අභිඤ්ඤා -පෙ- පරිඤ්ඤා -පෙ- පරික්ඛායාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඤ්ඤාති.

1. 16. 49-64

ගන්ධ සූත්‍ර

435-450. මහණෙනි, මේ ගන්ධ (ගෙතීම) සතරෙකි. කවර සතරෙක යත්: අභිජ්ඣාකායගන්ධ ව්‍යාපාදකායගන්ධ සිලබ්ධතපරාමාස-කායගන්ධ ඉදංසව්චාහිනිවෙසකායගන්ධ යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධ සතර යි. මහණෙනි, මේ ගන්ධසතර වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳුටභීමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී කොට සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සිවු ග්‍රන්ථයන් වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 65-80

අනුසය සූත්‍ර

451-466. මහණෙනි, මේ අනුසය (නිදිගත්කෙලෙස්) සතෙකි. කවර සතෙක යත්: කාමරාගානුසය පටිසානුසය දිට්ඨානුසය විචිකිච්ඡානු-සය මානානුසය භවරාගානුසය අවිජ්ජානුසය යි. මහණෙනි, මොහු සත් අනුසයයෝ යි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳුටභීමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී කොට සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ සත් අනුසයයන් වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 81-96

කාමගුණ සූත්‍ර

467-482. මහණෙනි, මේ කාමගුණ පයෙකි. කවර පයෙක යත්: ඉෂ්ට වූ කෘතන් වූ මනාප වූ ප්‍රියඤ්ජරූප වූ කාමොපසංහිත වූ රජනිය වූ ඇසින් දතයුතු රූපයෝ ය... කනින් දතයුතු ඉන්ද්‍රියයෝ ය... නැහැයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ ය... දිවින් දතයුතු රසයෝ ය ඉෂ්ට වූ කෘතන් වූ මනවිත ප්‍රියඤ්ජනාව වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මොහු පස්කම් ගුණයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... ප්‍රහාණය පිණිස අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඳුටභීමහෙක යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී කොට සමොදිට්ඨිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස්කම් ගුණයන් වෙසෙයින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස මේ අරිඳුටභීමහ වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16, 97-112

නිවරණසුද්ධානි

483-498. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, නිවරණානි. කතමානි පඤ්ඤා: කාමච්ඡදනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං ජිනමිඳුනීවරණං උද්ධවච්ඡදනකුච්චනීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා නිවරණානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ පඤ්ඤානං නිවරණානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 113-128

උපාදනකඛන්ධසුද්ධානි

499-514. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, උපාදනකඛන්ධා. කතමෙ පඤ්ඤා: රුප්පාදනකඛන්ධො වේදනුපාදනකඛන්ධො සඤ්ඤාපාදනකඛන්ධො සංඛාරුපාදනකඛන්ධො විඤ්ඤාපාදනකඛන්ධො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාපාදනකඛන්ධා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උපාදනකඛන්ධානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගීයසංයොජනසුද්ධානි

515-530. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඔරමහාගීයානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ඤා: සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා පිලබ්බතපරාමාසො කාමච්ඡද්දෙ ව්‍යාපාදෙ. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාරමහාගීයානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදාදිට්ඨිං භාවෙති -පෙ- සමුදාසමාධිං භාවෙති විචෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඔරමහාගීයානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනඛෙබ්බාති.

1. 16. 97-112

නිවරණ සූත්‍ර

483-498. මහණෙනි, මේ නිවරණ පසෙකි. කවර පසෙක යත්: කාමච්ඡන්දනිවරණය ව්‍යාපාදනිවරණය චිත්තච්ඡන්දනිවරණය උභයච්ඡන්දනිවරණය විවික්ච්ඡන්දනිවරණය යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස යි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤ මාර්ගය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොසංග්ගපරිණාමි කොට සම්මාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ නිවරණ පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 113-128

උපාදානකමනා සූත්‍ර

499-514. මහණෙනි, මේ උපාදානකමනා පසෙකි. කවර පසෙක යත්: රූප්පාදානකමනා වේදනාපාදානකමනා සංකාර්‍යපාදානකමනා සම්මාරූපාදානකමනා විසංකාර්‍යපාදානකමනා යි. මහණෙනි, මේ උපාදානකමනා පස යි. මහණෙනි, මේ උපාදානකමනා පස වෙසෙසින් දැනීම පිණිස... පිරිසිදු දැනීම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤ මාර්ගය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නම්‍යාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ උපාදානකමනා පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ක්ෂය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 129-144

ඔරමහාගියසංයොජනසූත්‍ර

515-530. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක යත්: සක්කායදිට්ඨි විවික්ච්ඡා සිලබ්ධිපරාමාස කාමච්ඡන්දනාපාද යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස යි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ගෙවීම පිණිස... පැහීම පිණිස අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුතු. කවර අරිඤ්ඤ මාර්ගය යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නම්‍යාදිට්ඨිය වඩයි... සම්මාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ ඔරමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ක්ෂය කරනු පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඤ්ඤ මාර්ගය වැඩිය යුත්තේ යි.

1. 16. 145-160

උදාමහාගියසංයොජනසුත්තානි

531-546. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උදාමහාගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ච: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ඤ්චං අවිජ්ජා. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ, පඤ්චුදාමහාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ටො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්තං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙබ්බා. කතමො අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො: ඉධ භික්ඛවෙ, ඤ්ඤා සමොද්ධිං භාවෙති -පෙ- සමොසමාධිං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගං පරිණාමී. ඉමෙසං ටො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්තං උදාමහාගියානං සංයොජනානං අභිඤ්ඤාය -පෙ- පරිඤ්ඤාය -පෙ- පරික්ඛයාය -පෙ- පභානාය අයං අරියො අට්ඨංගිකො මග්ගො භාවෙනධෙබ්බාති.

(යථා එසනා සුත්තන්තා තථා සබ්බෙසු පෙය්‍යාලෙසු සොළස සොළස සුත්තන්තා විජ්ජාමෙවබ්බා.)

ඔසවග්ගො සොළසමො.

තත්‍රඥානං:

මිසා යොගා උපාද්‍යා ගජා අනුසයාපි ව
කාමගුණ නිවරණ ඛන්ධා ඔරුදාමහාගියාති.

මග්ග සංයුතතිං සමතතිං.

තත්‍ර වග්ගඥානං:

අවිජ්ජා වග්ගො පට්ඨමො දුතියො විහාරො වුවති.
මිට්ඨකතවග්ගො තුතියො චතුස්සො පට්ඨකති ව.
අඤ්ඤාතිස්සියො පඤ්චමො ඡට්ඨො සුරියපෙය්‍යාලො,
එකධම්මො දුට්ඨ ගඛිතා පෙය්‍යාලාපි ව චත්තාරො.
අසමාද්‍ය තෙළසමො බලවග්ගො ව වුද්දසො,
එසනා පණ්ණරසමො ඔසවග්ගො සොළසමොති.

1. 16. 145-160

උදාමහාගියසංයොජනසූත්‍ර

531-546. මහණෙනි, මේ උදාමහාගිය සංයොජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උදාමහාගිය අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මේ උදාමහාගිය සංයොජන පසයි. මහණෙනි, මේ උදාමහාගිය සංයොජන පස වෙසෙසින් දැනුම පිණිස... පිරිසිදු දැනුම පිණිස... ඤාය කරනු පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුතු. කවර අරිඅට්ඨිමහෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි සමණ විචෙකනි:ශ්‍රීත වූ විරාගනි:ශ්‍රීත වූ නිරොධනි:ශ්‍රීත වූ නිර්වාණයට නමා වූ සමමාදිවධිය වඩයි... සමමාසමාධිය වඩයි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාඋදාමහාගිය සංයොජනයන්ගේ අභිඥාව පිණිස... පරිඥාව පිණිස ඤාය කරන පිණිස... ප්‍රභාණය පිණිස මේ අරිඅට්ඨිමහ වැඩිය යුක්තේ යි.

(එසනා සූත්‍ර මෙන් සිසුලු පෙය්‍යාලයන්හි සූත්‍ර සොළස සොළස විතර කටයුතු යි.)

සොළොස් වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යෙක, උපදාන, ගඤ්ඤ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, ඛණ්ඩ, ඔරමහාගිය, උදාමහාගිය යි පොඩඹක දගයෙකි. සූත්‍ර එක්සිය සැටෙකි යි.

මග්ගසංයුත්තය නිමිශේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

පළමුවැන්න අවිජ්ජාවර්ගය යි. දෙවැන්න විහාරවර්ගය යි කියනු ලැබේ. තෙවැන්න මිච්ඡත්තවර්ගය යි. සිවුවැන්න පටිපක්ඛි වර්ගය යි. පස්වැන්න අඤ්ඤානිත්ථියවර්ගය යි. සවැන්න සූරිය-පෙය්‍යාල යි. එකධම්මවර්ග දෙකෙකි. ගඛනාපෙය්‍යාල ද සතරෙකි. තෙළෙස්වැන්න අසමාදවර්ගය යි. තුදස්වැන්න බලකරණියවර්ගය යි. පසළොස්වැන්න එසනාවර්ගය යි. සොළොස්-වැන්න ඔසවර්ගය යි.

2. බෞද්ධධර්මසංසුත්තං

1. පබ්බතවග්ගො

2. 1. 1

භිමවනසුත්තං

547. සාවතථීයං:

භිමවනං භික්ඛවෙ, පබ්බතරාජානං¹ නිත්තාය නාගා කායං වඩෙථිනති බලං ගාභෙනති. තෙ තස්ස කායං වඩෙථිනා බලං ගාභෙනා කුසුඛෙහ ඔතරන්ති. කුසුඛෙහ ඔතරිතා මහාසොධෙහ ඔතරන්ති. මහාසොධෙහ ඔතරිතා කුන්තදියො ඔතරන්ති. කුන්තදියො ඔතරිතා මහානදියො ඔතරන්ති. මහානදියො ඔතරිතා මහාසමුද්දං සාගරං ඔතරන්ති. තෙ තස්ස මහනතතං වෙසුලුතං ආපජ්ඣති කායෙන. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිත්තාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ ඩුඤ්ඤිකරොනො මහනතතං වෙසුලුතං පාපුණාති ධම්මෙසු.

කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිත්තාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ ඩුඤ්ඤිකරොනො මහනතතං වෙසුලුතං පාපුණාති ධම්මෙසු: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. ධම්මවිවිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. විවිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. පිතිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. පංසද්ධිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. සමාධිසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. උපෙක්ඛාසංඛොජ්ඣබ්බං භාවෙති විවෙකනිසිත්තං විරාගනිසිත්තං නිරෝධනිසිත්තං වොක්ඛග්ගපරිණාමිං. එවං බො භික්ඛවෙ භික්ඛු සීලං නිත්තාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ භාවෙනො සත්තබොජ්ඣබ්බෙහ ඩුඤ්ඤිකරොනො මහනතතං වෙසුලුතං පාපුණාති ධම්මෙසුති.

2. 1. 2

කායසුත්තං

548. සාවතථීයං:

සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, අයං කායො ආහාරට්ඨිතිකො ආහාරං පටිඵලි තිට්ඨති, අනාහාරො නො තිට්ඨති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා නිවරණා ආහාරට්ඨිතිකා ආහාරං පටිඵලි තිට්ඨති, අනාහාරො නො තිට්ඨති.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලුතාය. අස්ථි භික්ඛවෙ සුභනිමිත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරධුමුඤ්ඤිකරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡන්දස්ස භියොගාභාවාය වෙසුලුතාය.

1. පබ්බතරාජං - 2 1, සා:

2. බෞද්ධධර්ම සංස්කෘතිය

1. පබ්බත චරිතය

2. 1. 1

හිමවන්තසුත්‍රය

547. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, හිමවන් පවුරජ නිසා නාගයෝ කය වඩත්, බල ගන්වත්. ඔහු එහි කය වඩා, බල ගන්වා කුඩා හෙබවලට බසිති. කුඩා හෙබවලට බැස මහ හෙබවලට බසිති. මහ හෙබවලට බැස කුඩා ගඩොවලට බසිති. කුඩා ගඩොවලට බැස මහ ගඩොවලට බසිති. මහ ගඩොවලට බැස මහමුහුදට සයුරට බසිති. ඔහු එහි කයින් මහත්කයට විප්‍රලකයට පැමිණෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්ථෙව්‍යාඛ්‍යයන් වඩන්නේ සත්ථෙව්‍යාඛ්‍යයන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විප්‍රලකයට පැමිණේ.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්ථෙව්‍යාඛ්‍යයන් වඩන්නේ සත්ථෙව්‍යාඛ්‍යයන් බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විප්‍රලකයට පැමිණේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විචේකනිසිත්ත වූ විරාගනිසිත්ත වූ නිරෝධනිසිත්ත වූ වොසංගහපරිණාමී වූ සතිසංඛ්‍යාචාර්යය වෙයි. විචේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරෝධනිසිත්ත වොසංගහපරිණාමී වූ ධම්මාදිප්‍රසංඛ්‍යාචාර්යය වෙයි. විචේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරෝධනිසිත්ත වොසංගහපරිණාමී වූ විරියසංඛ්‍යාචාර්යය වෙයි. විචේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරෝධනිසිත්ත වොසංගහපරිණාමී වූ පිතිසම්මොඤ්ඤය වෙයි. විචේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරෝධනිසිත්ත වොසංගහපරිණාමී වූ පසංකප්පිසම්මොඤ්ඤය වෙයි. විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු සම්මොඤ්ඤය වෙයි. විචේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ නිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට නැමුණු උපෙක්ඛා සම්මොඤ්ඤය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත්ථෙව්‍යාඛ්‍ය වඩන්නේ සත්ථෙව්‍යාඛ්‍ය බහුල කරන්නේ දහම්හි ලා මහත්කයට විප්‍රලකයට පැමිණේ යි.

2. 1. 2

කායසුත්‍රය

548. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, යම්කෙසේ ආහාර ප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා මේ කය අහර නිසා පවතී ද, අහර නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ආහාරප්‍රත්‍යයයෙන් සිටුනා පඤ්ච නිවරණයෝ අහර නිසා පවතිත්, අහර නැති ව නො පවතිත්.

මහණෙනි, නූපන් කාමච්ඡදය ඉපදීම පිණිස ද උපන් කාමච්ඡදයෙන් බහුල බව විප්‍රල බව පිණිස ද ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඉහතිමින්තෙක් ඇත. එහි ලා නූතුවරයින් මෙතෙක් කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් කාමච්ඡදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් කාමච්ඡදය බොහෝ විට පිණිසත් විප්‍රලකය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය: අපී භික්ඛවෙ, පටිසන්තිමිත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා බ්‍යාපාදස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා චිතමිද්ධස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා චිතමිද්ධස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය: අපී භික්ඛවෙ අරති තඤ්ඤි විජ්ජිකා හත්තසමුප්පෙ වෙනසො චිත්තං. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා චිතමිද්ධස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා චිතමිද්ධස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය.

අපී භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධව්ඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා උද්ධව්ඤ්ඤාචරිත්තස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය. අපී භික්ඛවෙ වෙනසො අට්ඨපසමො. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධව්ඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා උද්ධව්ඤ්ඤාචරිත්තස්ස භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාද්‍ය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය? අපී භික්ඛවෙ විචිකිච්ඡායානියා ධම්මො. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාද්‍ය උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙත්තාභාවාය වෙට්ඨලාය. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අයං කායො ආහාරට්ඨිතිකො ආහාරං පටිච්ච නිවඤ්ඤි. අනාහාරො නො නිවඤ්ඤි. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණා ආහාරට්ඨිතිකා ආහාරං පටිච්ච නිවඤ්ඤති. අනාහාරො නො නිවඤ්ඤති.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ අයං කායො ආහාරට්ඨිතිකො, ආහාරං පටිච්ච නිවඤ්ඤති, අනාහාරො නො නිවඤ්ඤති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ සත්ත බොඤ්ඤා ආහාරට්ඨිතිකා ආහාරං පටිච්ච නිවඤ්ඤති. අනාහාරො නො නිවඤ්ඤති. කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා සතිසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස භාවනාය පාරිපුරියා අපී භික්ඛවෙ සතිසංකොඤ්ඤාචරිත්තානියා ධම්මො. තස්ස යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා සතිසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස භාවනාය පාරිපුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිචිය-සංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිචියසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස භාවනාය පාරිපුරියා: අපී භික්ඛවෙ කුසලාකුසලා ධම්මා සාවස්ථාන-වස්ථා ධම්මා භීතපාඤ්ඤා ධම්මා කණ්ඩසුක්කස්සට්ඨාගා ධම්මා. තස්ස යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිචියසංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිචිය-සංකොඤ්ඤාචරිත්තස්ස භාවනාය පාරිපුරියා.

මහණෙනි, නූපත් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයාගේ බහුල බව විපුල බව පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතිසනිච්ඡිතයක් ඇත. එහි ලා නුනුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් ථිතමිඳ්‍ධිය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ථිතමිඳ්‍ධියාගේ බහුල බව විපුලත්වය පිණිසත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි (ප්‍රාන්තසෙනාසනයන්හි හා අධිකුල) ධම්මයන්හි නො ඇල්ලීමෙන් තෙවරියෙන් (මැලිබවෙන්) මැලි හැරීමෙන් (කායවිප්‍රමාදයෙන්) බත්මකයෙන් සිතේ මැලිබවෙන් ඇත. එහි ලා නුනුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ථිතමිඳ්‍ධිය ඉපදීම පිණිසත් උපත් ථිතමිඳ්‍ධියාගේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් උභවකුසලවර්ගය ඉපදීමටත් උපත් උභවකුසලවර්ගයාගේ බොහෝබවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්තිසුමෙන් ඇත. එහි ලා නුනුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් උභවකුසලවර්ගයාගේ ඉපදීමටත් උපත් උභවකුසලවර්ගයාගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපත් විචිකිච්ඡාවගේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට හිත වූ ධම්මයේ ඇතියහ. එහි ලා නුනුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් විචිකිච්ඡාව ඉපදීමටත් උපත් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බවටත් විපුලත්වයටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයස්ථිතික වේ ද ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති වී නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ පඤ්ච නිවර්ණයේ ප්‍රත්‍යයස්ථිතිකයහ. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතීත්, ප්‍රත්‍යය නැතිවී නො පවතීත්.

මහණෙනි, යම්සේ මේ කය ප්‍රත්‍යයස්ථිතික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති වී නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම ස්ප්‍රත බෞද්ධ චරිත සංග්‍රහයේ ප්‍රත්‍යයස්ථිතිකයහ, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතීත්. ප්‍රත්‍යය නැති වී නො පවතීත්. මහණෙනි, නූපත් සතිසම්බෞද්ධිය ඉපදීමටත් උපත් සතිසම්බෞද්ධිය වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සතිසම්බෞද්ධියට හිත වූ ධම්මයේ ඇතියහ. එහි ලා නුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපත් සතිසම්බෞද්ධිය ඉපදීමටත් උපත් සතිසම්බෞද්ධියාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, නූපත් ධර්මවිවිසමබ්බාද්ධියාගේ ඉපදීමටත් උපත් ධර්මවිවිසමබ්බාද්ධියාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, කුසලාකුසලධම්මයේ සාවද්‍යානවද්‍යධම්මයේ භිතප්‍රණීතධම්මයේ කෘෂ්ණකුසලප්‍රතිභාගධම්මයේ ඇතියහ. එහි ලා නුච්ඡිත් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ධර්මවිවිසමබ්බාද්ධියාගේ ඉපදීමටත් උපත් ධර්මවිවිසමබ්බාද්ධියාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා වීරියසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා වීරියසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා: අප්ථි භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛම්ධාතු පරක්කම්ධාත, තස්ස යොනිසොමනසිකාරබ්භුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා වීරියසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා වීරියසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා: අප්ථි භික්ඛවෙ පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස ධම්මො, තස්ස යොනිසොමනසිකාරබ්භුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පිතිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පසංඝද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පසංඝද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා: අප්ථි භික්ඛවෙ කායපසංඝද්ධි, වීක්ඛපසංඝද්ධි, තස්ස යොනිසොමනසිකාරබ්භුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පසංඝද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පසංඝද්ධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා: අප්ථි භික්ඛවෙ, සමප්තිමික්ඛං¹ අබ්භ්ගානිමික්ඛං, තස්ස යොනිසොමනසිකාරබ්භුලීකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උප්පවාසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උප්පවාසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා: අප්ථි භික්ඛවෙ, උප්පවාසංඛොජ්ඣායාස්ස ධම්මො තස්ස යොනිසොමනසිකාරබ්භුලීකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උප්පවාසංඛොජ්ඣායාස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උප්පවාසංඛොජ්ඣායාස්ස භාවනාය පාරිදුරියා. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, අයං භක්ඛො ආභාරට්ඨතීකො ආභාරං පටිච්ච තිලධනි, අයමාභාරො නො තිට්ඨතී. එවමෙව මො භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ථ ඛොජ්ඣායා ආභාරට්ඨතීකා ආභාරං පටිච්ච තිට්ඨතී, අනාභාරො නො තිට්ඨතී.

1. සමාධිනිමික්ඛං - භ්‍යා.

2. මොජ්ඣිමනිකායා - භ්‍යා.

මහණෙනි, තුපත් විරියසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් විරියසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියාරියයක්, මැලිබැටින් නික්මුණු වියාරියයක්, මතුමතු තැන් ඇක්මෙනා වියාරියයක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, තුපත් විරියසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් විරියසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, තුපත් පිතිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් පිතිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, පිතිසම්මොඡ්ඡාදනයට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන්, බහුල කිරීමෙන් වේ ද, තුපත් පිතිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් පිතිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, තුපත් පසසද්ධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් පසසද්ධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: (වේදනා සංඥා සංඛාර යන) නාම කයෙහි බර හැරීමෙන්, සිතෙහි බර හැරීමෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, තුපත් පසසද්ධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් පසසද්ධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, තුපත් සමාධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් සමාධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, සමාධිවිභවයෙන් එකාලමනනිවිභවයෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, තුපත් සමාධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් සමාධිසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි.

මහණෙනි, තුපත් උපෙක්ඛාසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත්, උපත් උපෙක්ඛාසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් ප්‍රත්‍යය කවරේ ද: මහණෙනි, උපෙක්ඛාසම්මොඡ්ඡාදනයට හිත වූ ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් බහුල කිරීමෙන් වේ ද, තුපත් උපෙක්ඛාසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ ඉපදීමටත් උපත් උපෙක්ඛාසම්මොඡ්ඡාදනයාගේ වැඩීමටත් පිරිමටත් මේ ප්‍රත්‍යය යි. මහණෙනි, යම්යේ මේ කය ප්‍රත්‍යයසීතික වේ ද, ප්‍රත්‍යය නිසා පවතී ද, ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතී ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මේ සප්ත බොධ්‍යාධර්මයෝ ප්‍රත්‍යයසීතිකයහ. ප්‍රත්‍යය නිසා පවතීත්. ප්‍රත්‍යය නැති ව නො පවතීත් යි.

2. 1. 3

සිලසුත්තං

549. යෙ තෙ භික්ඛවෙ භික්ඛු සිලසමපන්නා සමාධිසමපන්නා පඤ්ඤාසමපන්නා විමුක්තිසමපන්නා විමුක්තිඤ්ඤාදස්සනසමපන්නා. දස්සනමපභං¹ භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං² වදම්. සවනමපභං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං වදම්. උපසංඛාමනමපභං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං වදම්. පඨිරූපාසනමපභං භික්ඛවෙ, තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං වදම්, අනුස්සතිමපභං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං වදම්. අනුපබ්බජ්ජමපභං භික්ඛවෙ තෙසං භික්ඛුනා ඛුත්තාරං වදම්. තං කිස්ස හෙතු: තථාරූපානං භික්ඛවෙ භික්ඛුනා ධම්මං සුඤ්ඤා ආරාධනා³ වූපකට්ඨා විහරති කායවූපකාසෙන ව විත්තවූපකාසෙන ව. සො තථා වූපකට්ඨා විහරතො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යථා⁴ වූපකට්ඨා විහරතො තං ධම්මං අනුස්සරති අනුචිතකෙකති. සතිසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. සතිසංඛොජ්ඣංඛො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, සතිසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනාපාරිපුරිං ගව්ඡති. සො තථා සතො විහරතො තං ධම්මං පඤ්ඤා පටිච්ඡිනති පටිච්ඡති පටිච්චංසමාපජ්ජති.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සතො විහරතො තං ධම්මං පඤ්ඤා පටිච්ඡිනති පටිච්ඡති පටිච්චංසමාපජ්ජති, ධම්මචිවයංසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. ධම්මචිවයංසංඛොජ්ඣංඛො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, ධම්මචිවයංසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ තස්ස භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති. තස්ස තං ධම්මං පඤ්ඤා පටිච්ඡිනතො පටිච්ඡතො පටිච්චංසමාපජ්ජතො ආරඤ්ඤා භොති විරියං අසලීනං.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො තං ධම්මං පඤ්ඤා පටිච්ඡිනතො පටිච්ඡතො පටිච්චංසමාපජ්ජතො ආරඤ්ඤා භොති විරියං අසලීනං, විරියසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. විරියසංඛොජ්ඣංඛො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, විරියසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති. ආරඤ්චිවරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාථිසා.

යස්මිං සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ආරඤ්චිවරියස්ස උපපජ්ජති පිති නිරාථිසා, පිතිසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො ආරඤ්ඤා භොති. පිතිසංඛොජ්ඣංඛො යස්මිං සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, පිතිසංඛොජ්ඣංඛො තස්මිං සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිපුරිං ගව්ඡති. පිතිමනස්ස කායොපි පස්සමහති විත්තමපි පස්සමහති,

1. පභං - මජ්ඣං.

2. ඛුත්තාරං - සායා.

3. ආරාධනා වූපකාසෙන වූපකට්ඨා - මජ්ඣං.

4. තථා - මජ්ඣං, සායා.

2. 1. 3

සිලසුත්‍රය

549. මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ශීලසම්පන්න වෙන් ද, සමාධිසම්පන්න වෙන් ද, ප්‍රඥාසම්පන්න වෙන් ද, විමුක්තිසම්පන්න වෙන් ද, විමුක්තිඥාදර්ශනයම්පන්න වෙන් ද, මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ දක්මන් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන්ගේ (වදන්) ඇසීමත් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. මහණෙනි, ඒ භික්ෂුන් වෙත එළඹීමත් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් ඇසුරු කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් සිහි කිරීමත් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. ඒ භික්ෂුන් අනුව පැවිදිවීමත් බොහෝ උපකාර යැ යි මම කියමි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, එබඳු භික්ෂුන්ගේ දහම් අයා කායච්චේක්‍ය විත්තච්චේක්‍ය යන උභයච්චේක්‍යෙන් යුතු වෑ වෙසේ. හෙතෙමේ එසේ වෙන් ව වසන්නේ ඒ දහම සිහිකරයි, පුනපුනා සිතයි.

මහණෙනි, මහණ, යම්කලෙක යම්යෙක් වෙන් ව වසන්නේ ඒ ධර්මය සිහි කෙරේ ද පුනපුනා සිතා ද එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් සතිසංඛොජ්ඣායය පටන් ගන්නා ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ සතිසංඛොජ්ඣායය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සතිසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයයි. නුවණ හසුරුවයි. විමසීමට පැමිණේ.

මහණෙනි, මහණ යම්කලෙක එසේ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ඒ දහම නුවණින් සොයා ද, නුවණ හසුරුවා ද, විමසීමට පැමිණේ ද, එසමයෙහි ඒ මහණහු විසින් ධම්මච්චිකාසංඛොජ්ඣායය පටන්ගන්නා ලද වෙයි. මහණ යම් සමයක ධම්මච්චිකාසංඛොජ්ඣායය වඩා ද එසමයෙහි ඒ මහණහුගේ ධම්මච්චිකාසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන ඔහුගේ විශ්වීය අරඹන ලද වෙයි, සංලිත නො වේ.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඒ දහම නුවණින් සොයන නුවණ හසුරුවන විමසීමට පැමිණෙන මහණහුගේ විශ්වීය අරඹන ලද වේ ද අසංලිත වේ ද, එසමයෙහි මහණ විරියසංඛොජ්ඣායය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ විරියසංඛොජ්ඣායය වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. ඇරඹූ වැර ඇත්තනුට නිරාමිභ ප්‍රීතිය උපදී.

මහණෙනි, යම් කලෙක ඇරඹූ වැර ඇති මහණහුට නිරාමිභ ප්‍රීතිය උපදී ද එසමයෙහි මහණහු විසින් ප්‍රීතිසංඛොජ්ඣායය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ තෙමේ පීතීසංඛොජ්ඣායය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පීතීසංඛොජ්ඣායය භාවනායෙන් පිරීමට යේ. ප්‍රීත සිත් ඇත්තනුගේ නාම කයත් සැහැල්ලු වේ, සිතත් සැහැල්ලු වේ.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පිතිමනස්ස කායොපි පක්ඛමෙති, වීණංච පස්සමෙති, පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣංඛො යසම්¹ සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, පස්සද්ධිසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡති. පස්සද්ධිකායස්ස සුඛං හොති සුඛිනො වීණං සමාධියති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පස්සද්ධිකායස්ස සුඛිනො වීණං සමාධියති, සමාධිසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. සමාධිසංඛොජ්ඣංඛො යසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, සමාධිසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡති. සො තථා සමාහිතං වීණං සාධුකං අජන්ථුපෙක්ඛිතා හොති.

යසම් සමයෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු තථා සමාහිතං වීණං සාධුකං අජන්ථුපෙක්ඛිතා හොති, උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො ආරඥො හොති. උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඛො යසම් සමයෙ භික්ඛු භාවෙති, උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඛො තසම් සමයෙ භික්ඛුනො භාවනා පාරිසුරිං ගච්ඡති.

ඵටං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ සත්තසු ඛොජ්ඣංඛොසු ඵටං ඛුද්දිකතෙසු සත්ත ඵලා සත්තානිසංසා පාවිකංඛා. කතමෙ සත්ත ඵලා සත්තානිසංසා: දිට්ඨෙව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො චෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති. නො චෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො චෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බායි හොති. නො චෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො චෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො චෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බායි හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා උපහව්ව පරිනිබ්බායි හොති. නො චෙ දිට්ඨෙව ධම්මෙ පටිගච්ඡී අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො චෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤං ආරාධෙති, නො චෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා අනාරාපරිනිබ්බායි හොති, නො චෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා උපහව්ව පරිනිබ්බායි හොති, අථ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජ්ජානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති.

1. තසම් - මජ්ඣං, සත්තං.

2. පටිගච්ඡී - මජ්ඣං, සත්තං.

මහණෙනි, යම් කලෙක ප්‍රීත සිත් ඇති මහණහුගේ කයත් සැහැල්ලු වේ ද සිතත් සැහැල්ලු වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් පසසඳ්ධිසංකොඡ්ඡාදාය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ පසසඳ්ධිසංකොඡ්ඡාදාය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ පසසඳ්ධි-සංකොඡ්ඡාදාය භාවනායෙන් පිරීමට යේ. සැහැල්ලු කාය ඇතියහුට සුවය වේ. සුව ඇතියහුගේ සිත එකඟ වේ.

මහණෙනි, යම් සමයෙක සැහැල්ලු කය ඇති මහණහුගේ සිත එකඟ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් සමාධිසංකොඡ්ඡාදාය අරඹන ලද වෙයි. යම් සමයෙක මහණ සමාධිසංකොඡ්ඡාදාය වඩා ද එසමයෙහි මහණහුගේ සමාධිසංකොඡ්ඡාදාය වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. ඒ මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මැනවින් මැදහත් ව බලන්නේ වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ එසේ එකඟ වූ සිත මනා කොට මැදහත් ව බලන්නේ වේ ද එසමයෙහි මහණහු විසින් උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාදාය අරඹන ලද වෙයි. යම් කලෙක මහණ උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාදාය වඩා ද, එසමයෙහි මහණහුගේ උපෙක්ඛා-සංකොඡ්ඡාදාය වැඩිමෙන් පිරීමට යේ.

මහණෙනි, සර්ග බෞද්ධාසයන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි සත් පල කෙනෙක් සත් අනුසස් කෙනෙක් කැමතිවිය යුතුහ. කවර සත් පල කෙනෙක් ද කවර සත් අනුසස් කෙනෙක් ද, යත්: දිට්‍ඨමයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍ඨමයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි මැරෙන කළ රහත්බව ලබයි. ඉදින් දිට්‍ඨමයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹ ලොව ඉපිද ආයු අඩක් නො ගෙවා) අතර පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්‍ඨමයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් (බඹලොව ඉපද ආයු අඩක් ගෙවා කෙළවර) ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්‍ඨමයෙහි ම මරණින් පෙර රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් මැරෙන කල රහත්බව නො ලබා නම් ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවෙනසුලු නො වේ නම් එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහරහිත ව පිරිනිවෙනසුලු වෙයි.

නො වෙ දිට්‍ඨෙව ධම්මෙ පටිගථෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි භොති, අප් පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ දිට්‍ඨෙව ධම්මෙ පටිගථෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරා පරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උපහච්ච පරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අසංඛාරපරිනිබ්බායි භොති, නො වෙ පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා සසංඛාරපරිනිබ්බායි භොති. අප් පඤ්ඤානං ඔරමහාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා උද්ධංසොතො භොති අකතිට්ඨංගාමී. එවං භාවිතෙසු ඛො භික්ඛවෙ, සත්තසු බොජ්ඣංගවෙසු එවං බහුලිකතෙසු ඉමෙ සත්ත එලා භත්තානිසංසා පාවිකඛාති.

2. 1. 4

වස්සුකා.

550. එකං සමයං ආයස්මා සාරිපුත්තො යාවස්මිං විහරති ජෙතවනෙ අනාරාමසිංහනිකායා ආරාමෙ. තත්‍ර ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො භික්ඛු ආමනෙත්ති “ආවුසො භික්ඛවො”ති. “ආවුසො”ති ඛො තෙ භික්ඛු ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පළිවසෙසාස්සං. ආයස්මා සාරිපුත්තො එතදවොච:

සත්තමෙ ආවුසො, බොජ්ඣංගො කතමෙ සත්තං: සතිසංඛොජ්ඣංගො ධම්මවිචයසංඛොජ්ඣංගො විරියසංඛොජ්ඣංගො පිනිසංඛොජ්ඣංගො පසංගාධිසංඛොජ්ඣංගො සමාධිසංඛොජ්ඣංගො උපෙච්චාසංඛොජ්ඣංගොති, ඉමෙ ඛො ආවුසො සත්තබොජ්ඣංගො. ඉමෙසං¹ ආවුසො, සත්තතං බොජ්ඣංගොනං යෙන යෙන බොජ්ඣංගොන ආකඛාමී පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන බොජ්ඣංගොන පුබ්බන්තසමයං විහරාමී. යෙන යෙන බොජ්ඣංගොන ආකඛාමී මජ්ඣිමානිකං² සමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංගොන මජ්ඣිමානිකං සමයං විහරාමී. යෙන යෙන බොජ්ඣංගොන ආකඛාමී සායන්තසමයං විහරිතුං, තෙන තෙන බොජ්ඣංගොන සායන්තසමයං විහරාමී.

1. ඉමෙසංවොචං - මජ්ඣ., සා. 2.

2. මජ්ඣිමානිකං - මජ්ඣ.

ඉදින් දිට්‍ථදූෂියෙහි ම මරණින් පෙර රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු වෙයි. ඉදින් දිට්‍ථදූෂියෙහි ම මරණින් පෙර රහත් ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් මැරෙන කල රහත්ඛව නො ලබා නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අතර පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් ආයු කෙළවර ළඟට පැමිණ පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ රහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, ඉදින් ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් උත්සාහ සහිත ව පිරිනිවේනසුලු නො වේ නම්, එකල්හි ඔරම්භාගීය සංයෝජන පස ගෙවීමෙන් අකනිටා යනසුලු උඤ්ඤාසොතයෙන් වෙයි. මහණෙනි, සත්තබ්බාධායනයන් මෙසේ වැඩූ කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි මේ සත් ඵලයෝ සත් අනුසස්සු කැමති විය යුත්තාහු යි.

2. 1. 4

වස්සුත්‍රය

550. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සැවැත්තුවර ජේතවන නම් වූ අනේපිට්‍ඨපිටුහුගේ අරමහි වැඩවෙසෙති. එහි දී ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ 'ඇවැත්නි' මහණෙනි, යි හික්කුන් ඇමතුන. ඒ හික්කුහු 'ඇවැත්නි' යි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට පිළිවදන් ඇස්වූහ. ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මෙය වදළහ:

“ඇවැත්නි, මේ බෞද්ධ ඛණ්ඩාංග සතෙකි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසංඛොද්ධායකය ධර්මවිවිසංඛොද්ධායකය විරියසංඛොද්ධායකය පිනිසංඛොද්ධායකය පඤ්ඤාදිසංඛොද්ධායකය සමාධිසංඛොද්ධායකය උපෙකඛාසංඛොද්ධායකය යි. මහණෙනි, මොහු සත් බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෝ යි. ඇවැත්නි, මේ සත් බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයන් අතුරෙන් යම් යම් බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙකින් යුතු ව පෙරවරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙන් යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙකින් යුතු ව මැදියම වෙසෙන්නට කැමති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙන් යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙකින් යුතු ව සවස් කල වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ඛණ්ඩාංගයෙන් යුතු ව සවස් කල වෙසෙමි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සතිසමොච්ඡාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං¹ තිට්ඨතීති පජානාමි. සවෙපි මෙ වට්ඨති, ඉද්දපච්චයා මෙ වට්ඨතීති පජානාමි, -පෙ- උපෙධාසමොච්ඡාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති. අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨතීති පජානාමි. සවෙපි මෙ වට්ඨති, ඉද්දපච්චයා මෙ වට්ඨතීති පජානාමි. සෙය්‍යරාපි ආවුසො. රඤ්ඤෙ වා රාජමහාමත්තස්ස වා නානාරක්ඛානං දුස්සානං දුස්සකරණදිකො පුරො අස්ස සො යඤ්ඤදෙව² දුස්සයුගං ආකමෙඛයා පුබ්බන්තසමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං පුබ්බන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකමෙඛයා මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං මජ්ඣන්තිකං සමයං පාරුපෙය්‍ය. යඤ්ඤදෙව දුස්සයුගං ආකමෙඛයා සායන්තසමයං පාරුපියං. තන්තදෙව දුස්සයුගං සායන්තසමයං පාරුපෙය්‍ය.

එවමෙව ඛො'හං ආවුසො, ඉමෙසං සත්තතං ඛොජ්ඣායානං යෙන යෙන ඛොජ්ඣායෙත ආකමාමි පුබ්බන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන ඛොජ්ඣායෙත පුබ්බන්තසමයං විහරාමි. යෙන යෙන ඛොජ්ඣායෙත ආකමාමි මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරිතුං. තෙන තෙන ඛොජ්ඣායෙත මජ්ඣන්තිකං සමයං විහරාමි. යෙන යෙන ඛොජ්ඣායෙත ආකමාමි සායන්තසමයං විහරිතුං. තෙන තෙන ඛොජ්ඣායෙත සායන්තසමයං විහරාමි. සතිසමොච්ඡාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො, හොති අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨතීති පජානාමි. සවෙපි මෙ වට්ඨති ඉද්දවච්චයා මෙ වට්ඨතීති පජානාමි -පෙ- උපෙධාසමොච්ඡාදිඛො ඉති වෙ මෙ ආවුසො හොති, අපමාණොති මෙ හොති. සුසමාරදොති මෙ හොති. තිට්ඨන්තං තිට්ඨතීති පජානාමි. සවෙපි මෙ වට්ඨති, ඉද්දපච්චයා මෙ වට්ඨතීති පජානාමිති.

2. 1. 5

භික්ඛුසුත්තං

551. අට්ඨමො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංකමි -පෙ- එකමන්තං නිසිකො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදථොච: ඛොජ්ඣායා ඛොජ්ඣායාති හන්තො, වුළුන්ති කිත්තාවතා නුඛො හන්තො, ඛොජ්ඣායාති වුළුන්ති?ති ඛොධාය සංවත්තන්ති මො භික්ඛු තස්මා ඛොජ්ඣායාති වුළුන්ති. ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු* සති-සමොච්ඡාදිඛං භාවෙති විවේකනිසංකතං විරාගනිසංකතං නිරෝධනිසංකතං වොස්සන්තපරිණාමි. -පෙ- උපෙධාසමොච්ඡාදිඛං භාවෙති විවේක-නිසංකතං විරාගනිසංකතං නිරෝධනිසංකතං වොස්සන්තපරිණාමි..

1. තිට්ඨන්තං ව නං - මජ්ඣ.
2. පුරො යඤ්ඤදෙව - සී 1, 2, සීඉ.
3. ඉධ භික්ඛු සතිසමොච්ඡාදිඛං - මජ්ඣ.

ඇවැත්නි, ඉදින් සතිසංඛොද්ධානං ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවත්නේ ය යි දැනගනිමි. ඉදිනු ලබන බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හේතුවෙන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය වුන වේ යයි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛා-සංඛොද්ධානං ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ මැනවින් පිරුණේ යයි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවතී ය යි දැනගනිමි. ඉදිනු ලබන බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හේතුවෙන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි. ඇවැත්නි යම්පේ රජතුමාගේ හෝ රජමහාමාත්‍යයෙකුගේ හෝ නොයෙක් වර්ණයෙන් රඳනා ලද වහිත් පිරුණු වත්කරයෙකු වන්නේ ද හෙතෙමේ පෙරවරු යම් යම් වත්සුවලක් පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පෙරවරු පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් මැදියම පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම මැදියම පොරවන්නේ ය. යම් යම් වත්සුවලක් පස්වරු පොරවන්නට කැමැති වන්නේ නම් ඒ ඒ වත්සුවල ම පස්වරු පොරවන්නේ ය.

ඇවැත්නි, එසෙයින් ම මේ සත් බෞද්ධ ධර්මයන් අතුරෙන් යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව පෙරවරු වසන්නට මම කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව පෙරවරු වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව මැදියම වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව මැදියම වෙසෙමි. යම් යම් බෞද්ධ ධර්මයෙකින් යුතු ව පස්වරු වසන්නට කැමැති වෙමි නම් ඒ ඒ බෞද්ධ ධර්මයෙන් යුතු ව පස්වරු වෙසෙමි. ඇවැත්නි, ඉදින් සතිසංඛොද්ධානං ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවතී ය යි දැනගනිමි. ඉදිනු ලබන බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හේතුවෙන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි... ඇවැත්නි, ඉදින් උපෙක්ඛාසංඛොද්ධානං ය යි මට සිත් වේ නම් නො පමණ ය යි මට සිත් වේ. මැනවින් පිරුණේ ය යි මට සිත් වේ. පවත්නා බෞද්ධ ධර්මය පවතී ය යි දැනගනිමි. ඉදිනු ලබන බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ නම් මේ හේතුවෙන් මාගේ බෞද්ධ ධර්මය ව්‍යුහ වේ ය යි දැනගනිමි යි.

2. 1. 5

භික්ෂුසූත්‍රය

551. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය... එක්තරා පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, “බෞද්ධ ධර්මය බෞද්ධ ධර්මය” යි කියනු ලැබෙත්. වහන්ස, කොතෙකින් “බෞද්ධ ධර්මය” යි කියනු ලැබේද? යි. මහණ, අවබෝධය පිණිස පවතින්නා යි එහෙයින් බෞද්ධ ධර්මය යි කියනු ලැබෙත්. මහණ, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට සතිසංඛොද්ධානං වඩයි... විවේකය ඇසුරු වූවක් විරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට උපෙක්ඛාසංඛොද්ධානං වඩයි.

තස්සිමෙ සත්තබ්බොඡ්ඤායෙහි භාවයන්තො කාමාසවාපි විතං විමුච්චති. භවාසවාපි විතං විමුච්චති. අවිජ්ජාසවාපි විතං විමුච්චති. විමුක්තස්මිං විමුක්තමිති ඤාණං හොති. ඛිණං ජාති වුසිතං භ්‍රමෙවරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්කායාති පජානාති. බොධාය සංවත්තතයීති බො භික්ඛු, තස්මා බොඡ්ඤායාති වුච්චතයීති.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසුත්තං

552. එකං සමයං හගවා සාකෙතෙ විහරති අඤ්ඤානවනෙ මග්ගයෙ, අථ බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො යෙන හගවා තෙනුපසංකමි. උපසංකමිතා හගවතා සඤ්ඤා සමොදාදි. සමොදාදනියං කරං සාරාණියං විනිසාරෙතො එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිකොතො බො කුණ්ඩලියො පරිබ්බාජකො හගවන්තං එතදවොච: අහමස්මි හො ගොතම, ආරාමනිසාදි¹ පරිසාවචරො. තස්ස මඤ්ඤා හො ගොතම, පච්ඡාහත්තං භුක්තපාතරාසස්ස අයමාවාරො² හොති: ආරාමෙන ආරාමං උය්‍යානෙන උය්‍යානං අනුවධිමාමි, අනුවචරාමි. සො තස්ස පසංකමි: “එකෙ සමණබ්‍රාහ්මණෙ ඉතිවාදපපමොක්කානිසංසංඤ්ඤෙව කරං කපෙන්නො උපාරමිතානිසංසංඤ්ඤා.” හවං පන ගොතමො කිමානිසංසො විහරතීති. විජ්ජාවිමුක්තඵලානිසංසො බො කුණ්ඩලිය, තරාගන්තො විහරතීති. කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙහතී?ති සත්තං බො කුණ්ඩලිය, බොඡ්ඤායා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තං පරිපුරෙහතීති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා සත්තං බොඡ්ඤායෙහි පරිපුරෙහතී?ති චක්කාරො බො කුණ්ඩලිය, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලිකතා සත්තබ්බොඡ්ඤායෙහි පරිපුරෙහතීති.

කතමෙ හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා චක්කාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙහතී?ති තිණි බො කුණ්ඩලිය, සුවරිතානි භාවිතානි බහුලිකතානි චක්කාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙහතීති.

කතමෙ පන හො ගොතම, ධම්මා භාවිතා බහුලිකතා තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙහතී?ති, ඉන්ද්‍රියසංචරො බො කුණ්ඩලිය, භාවිතො බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙහතීති.

කරං භාවිතො ච කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංචරො කරං බහුලිකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙහතී? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු චක්කානා රූපං දිස්වා මනාපං නාභිඡ්ඤාති³, නාභිභංසනී⁴, න රාගං ජනෙති, තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධීතං විතං, අඡ්ඤාතං සුසංඤ්ඤිතං⁵, සුවිමුක්තං චක්කානා බො පනෙව රූපං දිස්වා අමනාපං න මඛකු හොති, අපතිස්සිනාවිතො⁶ අදිනමනාසො⁷ අධ්‍යාපනනවෙතයො. තස්ස ධිතො ච කායො හොති, ධීතං විතං, අඡ්ඤාතං සුසංඤ්ඤිතං, සුවිමුක්තං.

1. ආරාම නිසංසි - මජ්ඣං, ආරාමනිසාදි - සා.
2. අයමාවාරො - සා.
3. නාභිඡ්ඤායතී - සා.
4. නාභිභංසනී - සිඛු.
5. සුසං විතං - සි 1, 2.
6. අපතිස්සිනාවිතො - මජ්ඣං, සා, අපතිස්සිනාවිතො - සි 1, 2.
7. අදිනමනාසො - මජ්ඣං, අදිනමනාසො - සා.

මේ සත් බොරහ වඩන ඔහුගේ සිත කාමාසුවයෙහිදී, ඵෙද්ධි. භවාසුවයෙහිදී සිත ඵෙද්ධි අව්‍යාසුවයෙහිදී සිත ඵෙද්ධි. ඵ්‍යුණු කල්හි ඵ්‍යුණේ ය යි දැනීම වෙයි. ඉපැදීම ගෙවිණ. බ්‍රහ්මර වැස නිවවන ලදී. කටයුතු කරන ලදී. මේ බව පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනගනී. මහණ අවබෝධය පිණිස පවතින්නු යි එහෙයින් බොරහ යි කියනු ලැබෙයි යි.

2. 1. 6

කුණ්ඩලියසුත්‍රය

552. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකේතනුවර සමීපයෙහි මිහඳය නම් අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැජි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිමවා එකත්පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් කුණ්ඩලිය පිරිවැජි තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “භවත් ගෞතමයෙනි, මම අරම නිසා වෙසෙන (මෙරමා මතය මැඩ ලා ස්වමතය තිර කිරීමට සමත්) පිරිස්හි හැසිරෙන්නෙක් වෙමි. භවත් ගෞතමයෙනි, උදයබත වැළඳු ඒ මාගේ පසුබත මෙබඳු සිරිතක් වෙයි: අරමින් අරම උයනෙන් උයන අනුව සක්මන් කරමි. අනුව හැසිරෙමි. ඒ මම “වාදය මෙසේ ය, වාදයෙන් මිදීම මෙසේ ය” යි මෙය අනුසස් කොට ඇති කරා කියන ඇතැම් මහණබහුණන් එහි දකිමි. භවත් ගෞතම තෙමේ කුමක් අනුසස් කොට ඇති ව වෙසේ ද?” යි. කුණ්ඩලිය, තරාගත තෙමේ විද්‍යාවිමුක්තිඵල අනුසස් කොට ඇති ව වෙසෙයි. භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙද්ද? යි. කුණ්ඩලිය, සත් බෞද්ධ චක්‍රාංග සංග්‍රහයෙහි වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ති සම්පූර්ණ කෙරෙයි යි.

“භවත් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු කෙරෙද්ද? ” යි කුණ්ඩලිය, සිවුසිවටන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සත් බොරහ පිරිසුන් කෙරෙයි යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිවටන් පිරිසුන් කෙරෙද්ද? ” යි. කුණ්ඩලිය, ත්‍රිවිධ සුවර්තයෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සිවු සිවටන් පිරිසුන් කෙරෙයි යි.

“භවද් ගෞතමයෙනි, කවර දහම්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තුන් සුසිරින් පිරිසුන් කෙරෙද්ද? ” යි කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරින් පිරිසුන් කෙරේ යි.

කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ තුන් සුසිරින් පිරිසුන් කෙරේ ද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ ඇසින් දක ඉටු අරමුණ නොපතයි. සාමීස සතුවන් නොපෙළෙයි. රාගය නූපදවයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ (කමටහන් වශයෙන්) මැනවින් සිටියේ (කමටහනින් මිදීමෙන්) මැනවින් මිදුණේ වෙයි. ඇසින් ම අනිටු රු දක ද මකු නොවෙයි. (නො හැකිලෙයි) නො සන්නන් සිත් නැත්තේ බැගෑපත් සිත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාමකයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි

පුනච්චරං කුණ්ඩලිය, භික්ඛු සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵුසිතා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා මනාපං නාභිජ්ඣති, නාභිභංසති, න රාගං ජනෙති. තස්ස ධීතො ච කායො භොති, ධීතං වීතං, අජ්ඣන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුච්චිත්තං. මනසා ඛො පනෙව ධම්මං විඤ්ඤා අමනාපං න මඬකු භොති. අපතිජ්ඣිතවීතො අදීනමනසො අඛාපනතථෙවනසො. තස්ස ධීතො ච කායො භොති, ධීතං වීතං, අජ්ඣන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුච්චිත්තං යතො ඛො කුණ්ඩලිය, භික්ඛුනො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා මනාපා- මනාපෙසු රූපෙසු ධීතො ච කායො භොති, ධීතං වීතං, අජ්ඣන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුච්චිත්තං. සොනෙන සද්දං සුඤ්ඤා -පෙ- සානෙන ගඤ්ඤා සාධිතා -පෙ- ජිව්හාය රසං සාධිතා -පෙ- කායෙන ථොට්ඨංඛං ඵුසිතා -පෙ- මනසා ධම්මං විඤ්ඤා මනාපාමනාපෙසු ධම්මෙසු ධීතො ච කායො භොති, ධීතං වීතං, අජ්ඣන්තං සුසංඤ්ඤිතං, සුච්චිත්තං. එවං භාවිතො ඛො කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරො එවං බහුලීකතො තිණි සුවරිතානි පරිපුරෙතීති.

කථං භාවිතානි ච කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි කථං බහුලී- කතානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු කායද්‍රවරිතං පභාය කායසුවරිතං භාවෙති. වච්ච්චවරිතං පභාය වච්ච්චවරිතං භාවෙති. මනෝද්‍රවරිතං පභාය මනෝද්‍රවරිතං භාවෙති. එවං භාවිතානි ඛො කුණ්ඩලිය, තිණි සුවරිතානි එවං බහුලීකතානි වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ පරිපුරෙතීති.

කථං භාවිතා ච කුණ්ඩලිය, වත්තාරො සතිපට්ඨානා කථං බහුලීකතා සත්ත බොජ්ඣංඛො පරිපුරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- වීතෙත. -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති. ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, වත්තාරො සති- පට්ඨානා එවං බහුලීකතා සත්ත බොජ්ඣංඛො පරිපුරෙතීති.

කථං භාවිතා ච ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත බොජ්ඣංඛො කථං බහුලීකතා විජ්ඣාචිත්තං පරිපුරෙතීති? ඉධ කුණ්ඩලිය, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඛො භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධ- නිසස්සිතං වොස්සන්තපරිණාමී. -පෙ- උපෙඛාසමෙඛාජ්ඣංඛො භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං. වොස්සන්තපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො කුණ්ඩලිය, සත්ත බොජ්ඣංඛො එවං බහුලීකතා විජ්ඣාචිත්තං පරිපුරෙතීති. එවං වුතෙත කුණ්ඩලියො පරිබොජකො හගවන්තං එතදවොච: “අභිසංකන්තං භො ගොතම -පෙ- පාණ්ණපෙතං සරණං ගත”තීති.

“කුණ්ඩලිය, නැවත අනෙකක් ද කියමි. මහණ තෙමේ කනින් හඬ අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවින් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැය... සිතින් දහම් දැන ඉටු අරමුණ නො පනයි. සාමීය සතුටින් නො පෙළෙයි. රාගය නූපදවයි. ඔහුගේ නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. සිතින් දහම් දැන අනිටු අරමුණෙහි මතු නො වෙයි. නො සන්තුන් සිත් නැත්තේ බැගෑපත් සත් නැත්තේ දුෂ්ට සිත් නැත්තේ වෙයි. ඔහුගේ නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි. කුණ්ඩලිය, යම්, කලෙක පටන් මහණහුගේ සිත ඇසින් රූ දක ඉටු අනිටු රුහි නාම කයත් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි, කනින් සඳ අසා... නැහැයෙන් ගඳ ගෙන... දිවින් රස විඳ... කයින් පහස් පැහැය... සිතින් දහම් දැන ඉටු අනිටු දහම්හි නාමකයන් අරමුණෙහි සිටියේ සිතත් සිටියේ මැනවින් සිටියේ මැනවින් මිදුණේ වෙයි, කුණ්ඩලිය, ඉන්ද්‍රියසංවරය මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ තුන්සුසිරිත් පිරිසුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, තුන් සුසිරිත් කෙසේ වඩන ලද්දේ කෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු සිව්වන් පිරිසුන් කෙරේද? යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ කායදුශ්චරිතය හැර කායසුවරිතය වඩයි. වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුවරිතය වඩයි. මනෝදුශ්චරිතය හැර මනාසුවරිතය වඩයි. කුණ්ඩලිය, තුන් සුසිරිත් මෙසේ වඩන ලද්දේ මෙසේ බහුල කරන ලද්දේ සිවු සිව්වන් පිරිසුන් කෙරේ” යි.

“කුණ්ඩලිය, සිවුසිව්වන්හු කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බෞද්ධ පිරිසුන් කෙරේද? යත්: කුණ්ඩලිය මෙහි මහණ තෙමේ කයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලොච්ඡි දඩ්දොඩ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ, විදුමහි... සිත්හි... දහම්හි දහම් අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලොච්ඡි දඩ්දොඩ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කුණ්ඩලිය, සිවු සිව්වන්හු මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු සත් බෞද්ධ පිරිසුන් කෙරෙහි” යි.

“කුණ්ඩලිය, සත්තබෞද්ධධර්මයෝ කෙසේ වඩන ලදහු කෙසේ බහුල කරන ලදහු අරහත්මාර්ගවිද්‍යාව හා ඵලච්ඡික්ඛිත පිරිසුන් කෙරේද යත්: කුණ්ඩලිය, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිව්වනට නැමෙනසුල්ලක් කොට සතිසම්මොඤ්ඤය වඩයි... විවේකය ඇසුරු වුවක් විරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිව්වනට නැමෙනසුල්ලක් කොට උපෙක්ඛාසම්මොඤ්ඤය වඩයි. කුණ්ඩලිය, සත්තබෞද්ධධර්මයෝ මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු විජ්ජාවිමුක්ඛ පිරිසුන් කෙරෙහි” යි.

මෙසේ වදළ කල්හි කුණ්ඩලිය පිරිවැරී තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය. “හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය (මාලවසු කොට දරන සේක්වා)” යි.

2. 1. 7

කුටාගාරසුත්තං

553. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරසුත්තං යා කාවි ගොපානසියො සබ්බා නා කුටනිත්තා කුටපොණො කුටපබ්බාරා, එව්වෙව් ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣායො භාවෙහොතා සත්ත ඛොජ්ඣායො බහුලීකරොහොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො. කර්ණේ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣායො භාවෙහොතා සත්ත ඛොජ්ඣායො බහුලීකරොහොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරො? ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්තඝොෂොකො. භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං -පෙ- උපෙබ්බාසඝොෂොකො. භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං වීරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣායො භාවෙහොතා සත්ත ඛොජ්ඣායො බහුලීකරොහොතා නිබ්බානනිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපබ්බාරොති.

2. 1. 8

උපවානසුත්තං

554. එකං සමයං ආයස්මා ච උපවානො ආයස්මා ච සාරිපුත්තො කොසමබ්බො විහරන්ති සොසිකාරාමෙ. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො සායන්තසමයං පටිසඤ්ඤානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා උපවානො තෙත්ථපසංඛාමි. උපසංකම්භා ආයස්මා උපවානෙන සද්ධිං සමොද්ධිං සමොද්ධියං කරං සාරාණියං වීතිසාරෙභා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිනො ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං උපවානං එතදවොච: "ජානෙය්‍ය නු ඛො ආවුසො උපවාන භික්ඛු පච්චික්ඛං යොනිසො මනසිකාරා" එවං සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣායො එසුචිභාරාය සංවත්තහති¹ති.

ජානෙය්‍ය ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු පච්චික්ඛං යොනිසො මනසිකාරා එවං සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣායො එසුචිභාරාය සංවත්තහති. සත්තඝොෂොකො ඛො ආවුසො භික්ඛු ආරභමානො පජානාති "වික්ඛං ච මෙ සුචිත්තං ටීනම්ඤ්ඤා ච මෙ සුචිත්තං. උඤ්ඤා කුක්ඛාදිකම්මෙ මෙ සුචිත්තං. ආරඤ්ඤා ච මෙ වීරියං අභිකම්මා මනසිකරොමි. නො ච ලීනහති" -පෙ- උපෙබ්බා සමොජ්ඣායො ආවුසො භික්ඛු ආරභමානො පජානාති වික්ඛාදිකම්මෙ මෙ සුචිත්තං. ටීනම්ඤ්ඤා මෙ සුචිත්තං. උඤ්ඤා කුක්ඛාදිකම්මෙ මෙ සුචිත්තං. ආරඤ්ඤා ච මෙ වීරියං අභිකම්මා මනසිකරොමි නො ච ලීනහති. එවං ඛො ආවුසො සාරිපුත්ත භික්ඛු ජානෙය්‍ය පච්චික්ඛං යොනිසො මනසිකාරා සුසමාරඤ්ඤා මෙ සත්ත ඛොජ්ඣායො එසුචි චිභාරාය සංවත්තහති.

1. එවං ඛො භික්ඛු - සිවු, හො.

2. මනසිකාරො - සි 1, 2.

3. අච්ඡි කථා - මජ්ඣ.

2. 1. 7

කුටාගාර සූත්‍රය

553. මහණෙනි, යම්කිසි කුළුතෙයක යම්කිසි ගොනැස්සු වෙද්ද ඒ සියල්ලෝ මුද්‍රිතව නැමුණාහු මුද්‍රිතව නැමුරු වූවාහු මුද්‍රිතව බර වූවාහු වෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සත්බොජ්‍ය වඩන්නේ සත්බොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්බොජ්‍ය වඩන්නේ සත් බොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකත්සන්න විරාගනිසන්න නිරෝධනිසන්න වොසසංගපරිණාමී වූ සතිසංඛොජ්ඣාය වඩයි ... විවේකනිසන්න විරාගනිසන්න නිරෝධනිසන්න වොසසංගපරිණාමී වූ උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සත් බොජ්‍ය වඩන්නේ සත් බොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි.

2. 1. 8

උපවාන සූත්‍රය

554. එක් කලෙක ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් කොසඹානුවර යම්පයෙහි සොසිකාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ සවස්කල විවේකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිව්වා එකත්පස්ව වැඩ හුන්හ. එකත් පස්ව වැඩ හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් උපවාන තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, උපවානයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුග්ගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතින් යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, සාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “මෙසේ මා විසින් මොනවට අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුග්ගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවතින්” යි තෙමේ ම දැනගන්නේ ය. ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ සතිසංඛොජ්ඣාය අරඹනුයේ “මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. චිතම්භිය ද මවිසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උඤ්ඤාකුසලය ද මවිසින් මැනවින් දුරුකරන ලද්දේ ය. වියඛිය ද මවිසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට (ප්‍රයෝජන සලකා) මෙනෙහි කරමි යි දැනගනී. ... ඇවැත්නි, මහණ තෙමේ උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣාය අරඹනුයේ මාගේ සිත ද මැනවින් මිදුණේ ය. චිතම්භිය ද මා විසින් සහමුලින් නසන ලද්දේ ය. උඤ්ඤාකුසලය ද මා විසින් මැනවින් දුරු කරන ලද්දේ ය. වියඛිය ද මා විසින් අරඹන ලද්දේ නො ද සැහවුණේ ය. අර්ථවත් කොට මෙනෙහි කරමි යි. ඇවැත්නි, සාරිපුත්‍රයෙනි, මහණ තෙමේ නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් “මෙසේ මා විසින් මැනවින් අරඹන ලද සජ්ඣ බොධායුග්ගයෝ පහසු විහරණය පිණිස පවති යි මෙසේ දැනගන්නේ” යි.

2. 1. 9

උපාදසුතං

555. සත්තීමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාණ්ණත්ත තරාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමොසම්ප්ප්ඤ්ඤාසා. කතමෙ සත්ත සතිසම්මොජ්ඣංගො -පෙ- උප්පොසම්මොජ්ඣංගො. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාණ්ණත්ත තරාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සමොසම්ප්ප්ඤ්ඤාසාති.

2. 1. 10

දුතිය උපාදසුතං

556. සත්තීමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාණ්ණත්ත සුගතචිත්තයා. කතමෙ සත්ත සතිසම්මොජ්ඣංගො -පෙ- උප්පොසම්මොජ්ඣංගො. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා අනුප්පන්නා උප්පජ්ඣති නාණ්ණත්ත සුගතචිත්තයාති.

පබ්බතවග්ගො පටමො.

තත්තුඤ්ඤා:

භිමවනං කායො සිලං වසං භික්ඛු ව කුණ්ඩලී
කුටාගාරමුපවානං උපාදෙ අපරෙ දුටෙති.

2. 1. 9

උපපාද සූත්‍රය

555. මහණෙනි, මේ සජ්ඣතබෝධාධාරණ කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු කර්මය අර්භත් සමුදා සමබ්බුද්ධරාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අත් කල්හි නුපත්තානු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාධාරණ... උපෙඛාසංකොඡ්ඡාධාරණය යි. මහණෙනි, මේ සත්‍ය බෞද්ධයෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු කර්මය අර්භත් සමුදා සමබ්බුද්ධරාණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් අත් කල්හි නුපත්තානු නුපදිති යි.

2. 1. 10

දුතිය උපපාද සූත්‍රය

556. මහණෙනි, මේ සත්‍යබෝධාධාරණ කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුද්ධසුතෙන් අත්තන්හි නුපදනානු නුපදිති. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාධාරණ ... උපෙඛාසංකොඡ්ඡාධාරණය යි. මහණෙනි, මේ සත්‍ය බෞද්ධයෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුද්ධසුතෙන් අත්තන්හි නුපත්තානු නුපදිති යි.

පළමුවැනි පබ්බතවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

භිමවනත, කාය, සිල, වස, භික්ඛු, කුණ්ඩලී, කුටාගාර
උපවාන සූත්‍රය, අනෙක් උපපාදසූත්‍ර දෙක ය යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි.

2. ගිලානවගෙහා

2. 2. 1

පාණසුත්තං

557. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි පාණා වන්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙත්ති කාලෙන ගමනං කාලෙන ධානං කාලෙන නිසජ්ජං කාලෙන සෙය්‍යා, සබ්බෙ තෙ පඨවී නිස්සාය පඨවියං පතිට්ඨාය ඵවමෙතෙ වන්තාරො ඉරියාපථෙ කප්පෙත්ති. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති. සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමී. -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමී. ඵවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති.

2. 2. 2

සුරියසුත්තං

558. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ භික්ඛුනො සත්තන්තං බොජ්ඣංඝානං උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං සත්තබොජ්ඣංඝෙහ භාවෙය්‍යති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්තබොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති සත්තබොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමී. ඵවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති.

2. 2. 3

දුතියසුරියසුත්තං

559. සුරියස්ස භික්ඛවෙ, උදයතො එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං අරුණංගං. ඵවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තන්තං බොජ්ඣංඝානං උප්පාදය එතං පුබ්බඛගමං එතං පුබ්බනිමිත්තං යදිදං යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නසෙස්සතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං සත්තබොජ්ඣංඝෙහ භාවෙය්‍යති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරිස්සති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති? ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඝං භාවෙති විචෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤාමී. ඵවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඝෙහ බහුලීකරොති.

2. ගිලානවර්ගය

2. 2. 1

පාන සූත්‍රය

557. මහණෙනි, යම් සේ යම් කිසි ප්‍රාණිහු කලෙක ගමන ද කලෙක සිටුම ද කලෙක භිදුම ද කලෙක ගයනය ද යි සිටු ඉරියවු කෙරෙද්ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා එසේ ඒ සිටු ඉරියවු කෙරෙති. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජභ වෙයි. සත් බොජභ බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජභ වෙයි ද, සත් බොජභ බහුල කෙරේ ද? යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු කළ විරාගය ඇසුරු කළ භිරෝධය ඇසුරු කළ නිවනට පිරිනැමුණු සතිසංඛොජ්ඣාය වෙයි. විවේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරොධනිසිත්ත වොසසග්ගපරිණාමී උපෙබාසංඛොජ්ඣාය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සත් බොජභ වෙයි. සත් බොජභ බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 2

සුරිය සූත්‍රය

558. මහණෙනි, යම් මේ අරුණොදයෙක් වේ ද, උදවන භිරුට මෙය පෙරවූ ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ කලණ මිතුරන් ඇති බවෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජභ ඉපදීම පිණිස මෙය පෙරවූ ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජභ වෙන්නේ ය සත් බොජභ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කලණ මිතුරන් ඇති මහණහු විසින් කැමති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජභ වෙයි ද, සත් බොජභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරොධනිසිත්ත වොසසග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣාය වෙයි ... උපෙබාසංඛොජ්ඣාය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ කලණ මිතුරන් ඇති මහණ තෙමේ සත් බොජභ වෙයි. සත් බොජභ බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 3

දුතිය සුරිය සූත්‍රය

559. මහණෙනි, යම් මේ අරුණ නැගීමෙක් වේ ද උදවන භිරුට මෙය පෙරවූ ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් මේ යෝනිසොමනසිකාරයෙක් වේ ද, මහණහට සත් බොජභ ඉපදීමට මෙය පෙරවූ ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත් බොජභ වෙන්නේ ය, සත් බොජභ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමැති විය යුතු. මහණෙනි, කෙසේ නම් යෝනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ සත් බොජභ වෙයි ද සත් බොජභ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ මහණ තෙමේ විවේකනිසිත්ත විරාගනිසිත්ත නිරොධනිසිත්ත වොසසග්ගපරිණාමී සතිසංඛොජ්ඣාය වෙයි ... උපෙබාසංඛොජ්ඣාය වෙයි. මහණෙනි, යෝනිසොමනසිකාරයෙන් යුත් මහණ තෙමේ මෙසේ සත් බොජභ වෙයි. සත් බොජභ බහුල කෙරේ යි.

2. 2. 4

ගිලානසුත්තං.

560. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙඨවනෙ කලඤ්ඤනිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා මහා-
කස්සපො පිපථලි¹ගුහායං විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාළහගිලානො.
අථ ඛො භගවා සායනාසමයං පටිසලලනා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා
මහාකස්සපො තෙත්ථපසඬ්ඤාමි. උපසඬ්ඤාමිත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ
නිසීදි. නිසජ්ජ ඛො භගවා ආයස්මත්තං මහාකස්සපං එතදවොච:
“කථි තෙ කස්සප, ඛමනීයං? කථි යාපනීයං? කථි දුක්ඛා වෙදනා?
පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති? පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති
නො අභික්ඛමො? තී න මෙ භරතෙ, ඛමනීයං. න යාපනීයං බාළහා
මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමනී, නො පටික්ඛමනී. අභික්ඛමොසානං
පඤ්ඤායති, නො පටික්ඛමො” ති.

“සත්තමෙ කස්සප බොජ්ඣංඛා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා
බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණය සංවත්තති. කතමෙ
සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො
භාවිතො බහුලිකතො. අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. ධම්ම-
චිචයසම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. චරිය-
සම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.
පිතිසම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති.
පස්සදධිසම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. සමාධි-
සම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. උපෙඛා-
සම්මොජ්ඣංඛො ඛො කස්සප, මයා සම්මදක්ඛානො භාවිතො
බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. ඉමෙ ඛො
කස්සප, සත්ත බොජ්ඣංඛා මයා සම්මදක්ඛානා භාවිතා බහුලිකතා
අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බාණාය සංවත්තති. තඤ්ඤ භගව,²
බොජ්ඣංඛා, තඤ්ඤ සුගත, බොජ්ඣංඛාති.

ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයස්මා මහාකස්සපො භගවතො
භාසිතං අභිනාදි. වුට්ඨාති³ වායස්මා මහාකස්සපො තඤ්ඤ ආබාධා. තථා
පභිතො ච ආයස්මො මහාකස්සපස්ස සො ආබාධො අභොසිති.

1. පිපථලි - මජ්ඣං,

2. භගවා - මජ්ඣං, සායං,

3. වුට්ඨාති - මජ්ඣං, සායං.

2. 2. 4

ශිලාන සූත්‍රය

560. මව්සින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වේච්චනාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවෝ රෝගී ව දුකට පැමිණ දැඩිගිලන් ව පිපළිඳිගහාවෙහි වැඩවෙසෙති. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලයමවතින් නැගී සිටියේක් ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවන් වෙත එළඹියේක. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩහුන්සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඩහිඳ ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවන්ට මෙය වදාළේක: “කස්‍යපයෙනි, කිම නොපට ඉවසිය හැකි ද? කිම යැපිය හැකි ද? කිම දුක් වේදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද්ද? මොවුන් ගේ අඩුවීමෙන් පෙනේ ද? වැඩිවීමෙන් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැකිය, යැපිය නො හැකිය. මාගේ දැඩි දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්, අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පෙනේ. අඩු වීම නො පෙනේ” යි.

කස්‍යපයෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මව්සින් මැනවින් පවසන ලදහු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද? යත්: කස්‍යපයෙනි, සතිසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, ධර්ම විවිධයන්ගෙන් බෞද්ධ ධර්මය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, විවිධ සංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ, බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, පිතිසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, පසාදධිසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, සමාධිසංකෘතිය මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, උපෙක්ඛාසංකෘතිය, මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. කස්‍යපයෙනි, මේ සත් බෞද්ධයෝ මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දහු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ ඒකාන්තයහ. සුගතයන් වහන්ස, බෞද්ධයෝ ඒකාන්තයහ” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදාළ සේක. සතුටු සිත් ඇති ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගේ දේශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවෝ ඒ ආබාධයෙන් ද නැගී සිටියහ. ඇවිත් මහසුද්ධ නෙරඤ්ඤාවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම විය.

2. 2. 5

දුතිය ගිලානසුත්තං

561. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤ-
නිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලානො
ගිජ්ඣාදායෙ පබ්බතෙ විහරති ආබාධිකො දුක්ඛිනො බාළභගිලානො.
අප ඛො භගවා සායන්තසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො යෙනායඤ්ඤා
මහාමොග්ගලානො තෙත්ථපසඤ්ඤා. උපසඤ්ඤා පඤ්ඤානෙ
ආසනෙ නිසීදි. නිසජ්ඣ ඛො භගවා ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලානං
එතදවොච: කථි තෙ මොග්ගලාන, ඛමනීයං? කථි යාපනීයං?
කථි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමහති නො අභික්ඛමහති? පටික්ඛ-
මොසානං පඤ්ඤායති නො අභික්ඛමොති? න මෙ භගවත ඛමනීයං
න යාපනීයං. බාළභා මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමහති, නො
පටික්ඛමහති. අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤායති, නො පටික්ඛමොති.

සත්තිමෙ මොග්ගලාන, බොජ්ඣංගො මයා සම්මද්දකානා භාවිතා
බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තහති. කතමෙ
සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣංගො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මද්දකානො
භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති -පෙ-
උපෙඛාසම්මොජ්ඣංගො ඛො මොග්ගලාන, මයා සම්මද්දකානො
භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තති.
ඉමෙ ඛො මොග්ගලාන, සත්ත බොජ්ඣංගො මයා සම්මද්දකානො
භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සම්මොධාය නිබ්බානාය සංවත්තහති.

තඤ්ඤා භගව, බොජ්ඣංගො තඤ්ඤා සුගත, බොජ්ඣංගොති.

“ඉදමවොච භගවා. අත්තමනො ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලානො
භගවතො භාසිතං අභිනන්දි. වුට්ඨාහි වායඤ්ඤා මහාමොග්ගලානො තමිකා
ආබාධා. තථා පභිනො වායඤ්ඤා මහාමොග්ගලානංසං යො ආබාධො
අභොසිති.

2. 2. 6

තතිය ගිලානසුත්තං

562. එකං සමයං භගවා රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤ-
නිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන භගවා ආබාධිකො හොති
දුක්ඛිනො බාළභගිලානො. අප ඛො ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලානො
තෙත්ථපසඤ්ඤා, උපසඤ්ඤා භගවතං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි.
එකමන්තං නිසිත්තං ඛො ආයඤ්ඤා මහාමොග්ගලානං භගවා එතදවොච:

2. 2. 5

දුතියගිලාන සූත්‍රය

561. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වූ වේථවතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ රෝගී ව හටගත් දුක් ඇති ව දැඩි-ගිලන් ව ගිජීකුළුපව්වෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස් කල පලසමවතින් නැගී සිටියේක් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන් වෙත එළඹී සේක. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි වැඩහුන් සේක. වැඩහිඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ට මෙය වදළ සේක. “මොඟලලානයෙනි, කීම තොපට ඉවසිය හැකි ද? කීම? යැපිය හැකි ද? කීම දුක්වේදනාවෝ අඩු වේද්ද? වැඩි නො වේද්ද? මොවුන්ගේ අඩුවීම පෙනේ ද? වැඩිවීමෙක් නො පෙනේ ද?” යි. “වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැක්ක. මාගේ දැඩි දුක් වේදනාවෝ වැඩි වෙත්. අඩු නො වෙත්. මොවුන්ගේ වැඩිවීම පෙනේ. අඩුවීමෙක් නො පෙනේ” යි.

“මොඟලලානයෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දහු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද යත්: මුගලන, සිහිසම්බෝජන මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති ... මුගලන, උපේසම්බෝජන මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති. මුගලන, මේ සත් බෞද්ධ මව්සින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දැනුම පිණිස මනාඅවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවති” යි.

“භාග්‍යවතුන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ ඒකාන්ත ය, සුගතයන් වහන්ස, සත් බෞද්ධ ඒකාන්ත ය” යි.

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සතුටුයිත් ඇති ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව සතුටින් පිළිගත්හ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවෝ ද ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියහ. ඇවත් මහමුගලන් තෙරණුවන්ගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවූයේ ම වී ය.

2. 2. 6

තතියගිලාන සූත්‍රය

562. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වේථවතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේක් දුක් ඇතිසේක් දැඩි ගිලන් වූ සේක් වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤ තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් මහාචූඤ්ඤ තෙරණු-වන්ට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක:

පමිහන්තු තං වුඤ්ඤා, බොජ්ඣන්ධියාති. සත්තිමෙ හතොත බොජ්ඣන්ධියා හගවතා සම්මදකුබ්බතො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාති. කතමෙ සත්ත: සතිසමමොජ්ඣන්ධියො ටො හතොත, හගවතා සම්මදකුබ්බතො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාති -පෙ- උපෙධාසමමොජ්ඣන්ධියො ටො හතොත, හගවතා සම්මදකුබ්බතො භාවිතො බහුලිකතො අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාති. ඉමෙ ටො හතොත, සත්ත බොජ්ඣන්ධියා හගවතා සම්මදකුබ්බතො භාවිතා බහුලිකතා අභිඤ්ඤා සමමොධාය නිබ්බානාය සංවත්තනාති.

තස්ස වුඤ්ඤා, බොජ්ඣන්ධියා තස්ස වුඤ්ඤා, බොජ්ඣන්ධියාති.

ඉදමචොවායස්මා මහාවුඤ්ඤා, සමනුසෙඤ්ඤා සඤ්ඤා අහොසි. වුට්ඨාති ච හගවා තම්හා ආබාධා. තථා පභිනො ච හගවතො සො ආබාධො අහොසිති.

2. 2. 7

අපාරසුතතං

563. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣන්ධියා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනාති. කතමෙ සත්ත: සතිසමමොජ්ඣන්ධියො -පෙ- උපෙධාසමමොජ්ඣන්ධියො. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, සත්තබොජ්ඣන්ධියා භාවිතා බහුලිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනාති. ඉදමචොව -පෙ- සඤ්ඤා.¹

1. අප්පකා තෙ මනුසස්ස සු යෙ ජනා පාරගාමිනො, අරායං ඉතරා පජා තීරමෙවානුධාවතී.
2. යෙ ච ටො සම්මදකුබ්බතෙ ධම්මෙ ධම්මානුවත්තො, තෙ ජනා පාරමෙස්සනති මච්චුධෙය්‍යං සුදුහ්තරං.
3. කණ්ණං ධම්මං විජ්ඣාය සුක්කං භාවෙථ පණ්ඩිතො, ඔකා අනොකං ආගම්ඤ්ඤා විවෙකෙ යඤ්ඤා දුරමං.
4. තත්තාභිරතිමිච්ඡය්‍ය භික්ඛා කාමෙ අකිංඤ්ඤො, පරියෙඤ්ඤො අනානං විතතෙකලසෙති පණ්ඩිතො.
5. යෙසං සමමොධිඅධෙය්‍යස්ස සම්මා විතං සුභාවිතං, ආදනපට්ඨිසස්සෙත අනුපාදය යෙ රතා, ඛිණ්ණසවා පුත්තිමනොතා තෙ ලොකෙ පරිනිබ්බුතාති.

1. අනොකාමාගම - මජ්ඣිම, සුඤ්ඤා,

2. සමමොධිසමොධාය - මජ්ඣිම, සුඤ්ඤා.

“වුඤ්ඤානි, තොපට බෞද්ධ භාවයෝ වැටහෙන්නා”යි. “වහන්ස, මේ සත්‍ය බෞද්ධයා කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දකු වඩන ලද්දකු බහුල කරන ලද්දකු වෙසෙස් දුනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද? යත්: වහන්ස, සත්‍ය බෞද්ධයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දුනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. ... වහන්ස, උපෙඛාසමබොද්ධයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දේ වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ වෙසෙස් දුනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතී. වහන්ස, මේ යත් බෞද්ධයා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මැනවින් පවසන ලද්දකු වඩන ලද්දකු බහුල කරන ලද්දකු වෙසෙස් දුනුම පිණිස මනා අවබෝධය පිණිස නිවන පිණිස පවතින්”යි.

“වුඤ්ඤානි, බෞද්ධයාගේ ඵකානුභව. වුඤ්ඤානි, බෞද්ධයාගේ ඵකානුභව”යි.

ආයුෂ්මත් මහාවුඤ්ඤානෙරණුවෝ මෙය වදාළහ: ශාස්තෘන් වහන්සේ පිළිගත්තේ වුහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධයෙන් නැගී සිටියේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ඒ ආබාධය එසේ පහවුයේ ම වී ය.

2. 2. 7

අසාර සුත්‍රය

ශී.3. මහණෙනි, මේ සත් බෞද්ධ කෙනෙක් වඩන ලද්දකු බහුල කරන ලද්දකු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද යත්: සත්‍ය බෞද්ධයා ... උපෙඛාසමබොද්ධයා යි. මහණෙනි, මේ සත්‍ය බෞද්ධ දහම්හු වඩන ලද්දකු බහුල කරන ලද්දකු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිනි යි. මෙය වදාළ සේක ... ශාස්තෘන් වහන්සේ:

1. “යම් ජනකෙනෙක් පරතෙරට යනසුලු වෙද්ද මිනිසුන් අතර ඔහු අල්පයහ. වැලි මේ ඉතිරි ප්‍රජාව ඉවුර අනුව ම (-සසරෙහිම) දුවයි.

2. යම් කෙනෙකුත් මොනවට වදහළ දහම්හි දහම් අනුව පවතිනසුලු වෙද්ද ඒ ජනයෝ සුදුස්තර වූ මාරධෙයය (-සසර) හැර පරතෙරට යන්නාහ.

3.4. පණ්ඩිත තෙමේ අකුසල් දහම් දුරු කොට කුසල් දහම් වඩන්නේ ය. නිවන ඇරඹ සසරින් කාමයන් අත්හැර පලිබෝධ නැති ව යම් ච්චේක-යෙක දුෂ්කරයේ ඇලිය යුතු නම් එහි ඇලීම කැමැති වන්නේ ය. පණ්ඩිත තෙමේ කෙලෙසුන්ගෙන් සිත පිරිසිදු කරන්නේ ය.

5. යම් කෙනෙකුන්ගේ සිත බොධාධ්‍යයන්හි මැනවින් වඩන ලද ද, යම් කෙනෙක් උපාදාන රහිත ව නිවනෙහි ඇලුණාහු ද ලොවහි බැබළීම ඇති ඒ රහත්හු පිරිනිව්වාහු යි.

2. 2. 8

ආරඤ්ඤානං

564. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා වීරඤ්ඤා වීරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා ආරඤ්ඤා ආරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤායො -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤායො යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත-ඛොජ්ඣායා වීරඤ්ඤා. වීරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ සත්ත ඛොජ්ඣායා ආරඤ්ඤා, ආරඤ්ඤා තෙසං අරියො මග්ගො සමමාදුක්ඛක්ඛයගාමීති.

2. 2. 9

අරියසුත්තං

565. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛුද්ධිකතා අරියා නියයානිකා නියන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයාය. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤායො -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤායො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛුද්ධිකතා අරියා නියයානිකා නියන්ති තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛක්ඛයායාති.

2. 2. 10

නිබ්බද්ධසුත්තං

566. සත්තිමෙ භික්ඛවෙ, ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛුද්ධිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණය සංවත්තන්ති. කතමෙ සත්ත: සතිසමොඤ්ඤායො -පෙ- උපෙඛාසමොඤ්ඤායො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායා භාවිතා ඛුද්ධිකතා එකන්තනිබ්බද්ධ වීරාගාය නිරෝධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමොධාය නිබ්බාණය සංවත්තන්ති.

ගිලානවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනං:

පාඨො දො සුරියුපමෙ ගිලානා අපරෙ තයො,
අපාරමාරඤ්ඤාති ච අරියො නිබ්බද්ධ වාති.

2. 2. 8

ආරඬුසූත්‍රය

564. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ වරදනලද නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතන වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතන වරදන ලද්දේ ය. කවර සතෙක් ද? යත්: සත්ත්වබෝධය... උපෙක්ඛාසමබ්බාදර්ශය යි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මෙ සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ වරදන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතන වරදන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මෙ සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන ආයතන වරදන ලද්දේ ය.

2. 2. 9

අරිය සූත්‍රය

565. මහණෙනි, ආයතන වූ නොයෙකුත් වූ (නිවන කරා පමුණුවන) මේ සත් බෞද්ධාදර්ශයන් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන්. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිබෝධය ... උපෙක්ඛාසමබ්බාදර්ශය යි. මහණෙනි, ආයතන වූ නොයෙකුත් වූ මේ සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඒ අනුව පිළිපදින්නහු මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන් යි.

2. 2. 10

නිබ්බිද සූත්‍රය

566. මහණෙනි, මේ සත් බෞද්ධාදර්ශයන් වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඒකාන්ත නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සමොඛාධිය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද? යත්: සත්ත්වබෝධය... උපෙක්ඛාසමබ්බාදර්ශය යි. මහණෙනි, මේ සත් බෞද්ධාදර්ශයෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඒකාන්ත නිර්වේදය පිණිස විරාගය පිණිස නිරෝධය පිණිස ව්‍යුපගමය පිණිස විශිෂ්ටඥානය පිණිස සමොඛාධිය පිණිස නිර්වාණය පිණිස පවතින් යි.

දෙවෙනි ගිලානවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාණසූත්‍රය ද සුරියපම සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් ගිලාන සූත්‍ර තුන ද අපාර, ආරඬු, අරිය, නිබ්බිද සූත්‍ර සතර ද යි දහ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

3. උද්ධමනය

2. 3. 1

බෝධාය සූත්‍රය

567. ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “මහත්ස, බොජ්ඣංගයෝ යැ, බොජ්ඣංගයෝ යැ යි කියනු ලැබෙත්. මහත්ස, කෙනෙකින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබේද?” යි. මහණ, අවබෝධා පිණිස පවතිත් නු යි. එහෙයින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබෙත්. මහණ, මෙහි මහණ විවේකනී සිත් විරාගනී සිත් නිරෝධනී සිත් සතියනෙට්ඨංගය වොස්සනපරිණාමී කොට වඩ යි. ... උපෙක්ඛාසනොජ්ඣංගය වඩ යි. මහණ, අවබෝධා පිණිස පවතිත් නු යි. එහෙයින් බොජ්ඣංගයෝ යි කියනු ලැබෙති යි.

2. 3. 2

දේශනා සූත්‍රය

568. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංග දේශනා කරමි. එය අසව. මහණෙනි, සත් බොජ්ඣංග කවරහු ද යත්: සිහිසම්බෝධන ... උපෙක්ඛාසනොජ්ඣංග යි. මහණෙනි, මොහු සත් බොජ්ඣංග යි.

2. 3. 3

යාන සූත්‍රය

569. මහණෙනි, කාමරාගයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපත් කාමච්ඡද්දන් උපදී. උපත් කාමච්ඡද්දන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ව්‍යාපාදයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපත් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපත් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, ථිනමිඤ්ඤයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපත් ථිනමිඤ්ඤයන් උපදී. උපත් ථිනමිඤ්ඤයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, උඤ්චවකුක්ඛාදයට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපත් උඤ්චවකුක්ඛාදයන් උපදී. උපත් උඤ්චවකුක්ඛාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහම් මෙතෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් නූපත් විචිකිච්ඡාවන් උපදී. උපත් විචිකිච්ඡාවන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී.

සතිසම්මොජ්ඣානිකානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙව සතිසම්මොජ්ඣානිකානං උප්පජ්ඣති,
උප්පන්නො ච සතිසම්මොජ්ඣානිකානං භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති -පෙ-
උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං භික්ඛවෙ, ධම්මානං මනසිකාර-
බහුලිකාරා අනුප්පන්නො වෙව උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං උප්පජ්ඣති,
උප්පන්නො ච උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති.

2. 3. 4

යොනියොසායුක්තං

570. අයොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පන්නො වෙව
කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො භියොගාභාවාය
වෙසුලලාය සංවත්තති අනුප්පන්නො වෙව ව්‍යාපාදො උප්පජ්ඣති,
උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො භියොගාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තති.
අනුප්පන්නංඤ්ච ටීනමිඳං උප්පජ්ඣති උප්පන්නංඤ්ච ටීනමිඳං භියො-
ගාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තති. අනුප්පන්නංඤ්ච උඤ්චෙකුකුඤ්චං උප්පජ්-
ඣති, උප්පන්නංඤ්ච උඤ්චෙකුකුඤ්චං භියොගාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්ත-
ති. අනුප්පන්නො වෙව විචිකිච්ඡා උප්පජ්ඣති උප්පන්නො ච විචිකිච්ඡා භියො-
ගාභාවාය වෙසුලලාය සංවත්තති. අනුප්පන්නො ච සතිසම්මොජ්ඣානිකානං
නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච සතිසම්මොජ්ඣානිකානං නිරුජ්ඣති -පෙ- අනුප්ප-
න්නො ච උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච උප්පො-
සම්මොජ්ඣානිකානං නිරුජ්ඣති.

යොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුප්පන්නො වෙව
කාමච්ඡන්දො නුප්පජ්ඣති උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො පභීයති. අනුප්පන්නො
වෙව ව්‍යාපාදො නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො පභීයති. අනුප්පන්න-
ංඤ්ච ටීනමිඳං නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නංඤ්ච ටීනමිඳං පභීයති.
අනුප්පන්නංඤ්ච උඤ්චෙකුකුඤ්චං නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නංඤ්ච උඤ්චෙ-
කුකුඤ්චං පභීයති. අනුප්පන්නං වෙව විචිකිච්ඡා නුප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච
විචිකිච්ඡා පභීයති. අනුප්පන්නො ච සතිසම්මොජ්ඣානිකානං උප්පජ්ඣති,
උප්පන්නො ච සතිසම්මොජ්ඣානිකානං භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති -පෙ-
අනුප්පන්නො ච උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච
උප්පොසම්මොජ්ඣානිකානං භාවනාපාරිසුරිං ගච්ඡති.

2. 3. 5

අපරිභානියයුක්තං

571. සත්ත වො භික්ඛවෙ, අපරිභානියො ධම්මො දෙසිසසාමි, තං
සුඤ්ඤං. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මා: යද්දි-
සත්ත බොජ්ඣානිකානං. කතමෙ සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣානිකානං -පෙ- උප්පො-
සම්මොජ්ඣානිකානං ඉමෙ වො භික්ඛවෙ, සත්ත අපරිභානියා ධම්මාති.

මහණෙනි, සතිසංඝෝඤ්ඤායට කරුණු වූ දහම් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් තුළුන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් උපදී උපන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ ... මහණෙනි, උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායට කරුණු වූ දහම් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් තුළුන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් උපදී. උපන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 4

යෝනියෝ සූත්‍රය

570. මහණෙනි, තුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට තුළුන් කාමච්ඡයෙන් උපදී. උපන් කාමච්ඡයෙන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකිය පිණිස පවතී. තුළුන් ව්‍යාපාදයන් උපදී. උපන් ව්‍යාපාදයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකිය පිණිස පවතී. තුළුන් චිතම්භයන් උපදී. උපන් චිතම්භයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකිය පිණිස පවතී. තුළුන් උද්ධමකුක්කුලයන් උපදී. උපන් උද්ධමකුක්කුලයන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකිය පිණිස පවතී. තුළුන් විචිකිච්ඡාවන් උපදී. උපන් විචිකිච්ඡාවන් බොහෝ බව පිණිස විපුලකිය පිණිස පවතී. තුළුන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් තුළුන් උපන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් නිරුද්ධ වෙයි ... තුළුන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් තුළුන් උපන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් නිරුද්ධ වේ.

මහණෙනි, තුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට තුළුන් කාමච්ඡයෙන් තුළුන් උපන් කාමච්ඡයෙන් ප්‍රභිණ වෙයි. තුළුන් ව්‍යාපාදයන් තුළුන් උපන් ව්‍යාපාදයන් ප්‍රභිණ වෙයි. තුළුන් චිතම්භයන් තුළුන් උපන් චිතම්භයන් ප්‍රභිණ වෙයි. තුළුන් උද්ධමකුක්කුලයන් තුළුන් උපන් උද්ධමකුක්කුලයන් ප්‍රභිණ වෙයි. තුළුන් විචිකිච්ඡාවන් තුළුන් උපන් විචිකිච්ඡාවන් ප්‍රභිණ වෙයි. තුළුන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් උපදී. උපන් සතිසංඝෝඤ්ඤායෙන් වැඩීමෙන් පිරීමට යෙයි. ... තුළුන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් උපදී. උපන් උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤායෙන් වැඩීමෙන් පිරීමට යේ යි.

2. 3. 5

අපරිහානිය සූත්‍රය

571. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය (නො පිරිහීමට කරුණු වූ) දහම් නොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, සත්අපරිහානිය දහම් කවරහු ද යත්: මේ සත්තඛොඤ්ඤායෝ යි. කවර සත්තක් ද යත්: සතිසංඝෝඤ්ඤාය ... උපෙඛාසංඝෝඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මොහු සත්අපරිහානිය දහම්හු යි.

2. 3. 6

බයසුත්තං

572. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හකකියාය සංවත්තනී¹, තං මග්ගං තං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා ච පටිපදු තණ්හකකියාය සංවත්තනී: යද්දිං සත්තං බොජ්ඣකියා. කතමෙ සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣකියො -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣකියොති. එවං වුත්තෙ ආයස්මා උද්ධි හඟවන්තං එතදවොච: කරං භාවිතා නු ඛො හන්තො, සත්තං බොජ්ඣකියා කරං බහුලීකතා තණ්හකකියාය සංවත්තනීති.

ඉධුද්ධි, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣකියං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං* මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තස්ස සතිසම්මොජ්ඣකියං භාවයතො විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣකියං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තස්ස උපෙඛාසම්මොජ්ඣකියං භාවයතො විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. විපුලං මහග්ගතං අපමාණං අබ්‍යාපජ්ඣං. තණ්හා පභීයති. තණ්හාය පහානා කම්මං පභීයති. කම්මස්ස පහානා දුක්ඛං පභීයති. ඉති ඛො උද්ධි, තණ්හකකියා කම්මකකියො. කම්මකකියා දුක්ඛකකියොති.

2. 3. 7

නිරෝධසුත්තං

573. යො භික්ඛවෙ, මග්ගො යා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනී, තං මග්ගං තං පටිපදං භාවෙථ. කතමො ච භික්ඛවෙ, මග්ගො කතමා පටිපදු තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනී: යද්දිං සත්තං බොජ්ඣකියා. කතමෙ සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣකියො -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣකියො. කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ සත්තං බොජ්ඣකියා කරං බහුලීකතා තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනී: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣකියං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣකියං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සත්තං බොජ්ඣකියා එවං බහුලීකතා තණ්හානිරෝධාය සංවත්තනීති.

1. සංවත්තනී - සී, 1, 2.

2. වෙසුලං - සී 1, 2.

3. පහානාය - සී 1, 2.

2. 3. 6

බයසුත්‍රය

572. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතී නම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතී ද? මේ සත්තබ්බාසංයමය යි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය ... උපෙඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය යි. මෙසේ වදාළ කල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි සථිවර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, සත්තබ්බාසංයමයෙහි කෙසේ වඩන ලද්දහු කෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණාසංයමය පිණිස පවතිද්දෝ යි.

උද්ධි, මෙහි මහණ විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට පැතුරුණක් මහත් බවට පැමිණියක් අප්‍රමාණ දූවක් නිදුක් දූවක් කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වෙයි ... විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට උපෙඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගත අප්‍රමාණ අබ්‍යාපජ්ඣා කොට උපෙඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩන ඔහුගේ තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වේ. තෘෂ්ණාව ප්‍රතීණ වීමෙන් කර්මය ප්‍රතීණ වේ. කම්මය ප්‍රතීණ වීමෙන් දුක ප්‍රතීණ වේ. උද්ධි, මෙසේ තෘෂ්ණාසංයමයෙන් කම්මය වේ. කම්මයයෙන් දුක වේ යි.

2. 3. 7

නිරෝධසුත්‍රය

573. මහණෙනි, යම් මහෙක් යම් පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතී නම් ඒ මහ ඒ පිළිවෙත වඩවු. මහණෙනි, කවර මහෙක් කවර පිළිවෙතෙන් තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතී ද? මේ සත්තබ්බාසංයමය යි, කවර සතෙක් ද යත්: සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය ... උපෙඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය යි. මහණෙනි, සත්තබ්බාසංයමයෙහි කෙසේ වඩන ලද්දහු කෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතිද්දෝ යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකනිසංගත විරාගනිසංගත නිරෝධනිසංගත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සතිසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි ... උපෙඛාසංකොඡ්ඡාසංයමය වඩයි. මහණෙනි, සත්තබ්බාසංයමයෙහි මෙසේ වඩන ලද්දහු මෙසේ බහුල කරන ලද්දහු තෘෂ්ණානිරෝධය පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 8

නිබ්බදසුත්තං

574. නිබ්බදසුත්තං වො භික්ඛවෙ, මග්ගං දෙසිංසාමි. තං සුඤ්ඤං. කතමො ච භික්ඛවෙ, නිබ්බදසුත්තං මග්ගො යදිදං සත්ත ඛොජ්ඣායං. කතමෙ සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣායං -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣායං. එවං වුත්තං ආයස්මා උද්ධි හගගිනං එතද්වොච: කරං භාවිතා නු ඛො හතො, සත්ත ඛොජ්ඣායං කරං බහුලිකතා නිබ්බදායං සංවත්තන්ති.

ඉද්ධි, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣායං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤ්ඤාමි. විපුලං මහග්ගං අපමාණං අඛොජ්ඣං. සො සතිසම්මොජ්ඣායං භාවිතො¹ විත්තො අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති, පදලෙති. අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං දෙසකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣායං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤ්ඤාමි. විපුලං මහග්ගං අපමාණං අඛොජ්ඣං. සො උපෙඛාසම්මොජ්ඣායං භාවිතො විත්තො අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං ලොභකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං දෙසකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති, අනිබ්බදපුබ්බං අපදලිතපුබ්බං මොහකඛන්ධං නිබ්බිජ්ඣති පදලෙති. එවං භාවිතා ඛො උද්ධි, සත්ත ඛොජ්ඣායං එවං බහුලිකතා නිබ්බදායං² සංවත්තන්ති.

2. 3. 9

එකධම්මසුත්තං

575. නාහං භික්ඛවෙ, අඤ්ඤං එකධම්මෙ සමනුපස්සාමි යෙ³ එවං භාවිතා බහුලිකතා⁴ සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති⁵. යථෙදිදං භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායං. කතමෙ සත්ත: සතිසම්මොජ්ඣායං -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣායං. කරං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායං කරං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣායං භාවෙති -පෙ- උපෙඛාසම්මොජ්ඣායං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරෝධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිඤ්ඤාමි. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, සත්ත ඛොජ්ඣායං එවං බහුලිකතා සංයොජනියානං ධම්මානං පහානාය සංවත්තන්ති. කතමෙ ච භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මා: චක්ඛුං භික්ඛවෙ, සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපපජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අපේක්ඛාසානා. -පෙ- ජිව්හා සංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපපජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අපේක්ඛාසානා -පෙ- මනොසංයොජනියො ධම්මො. එතෙතෙ උපපජ්ජන්ති සංයොජනවිනිබ්බා අපේක්ඛාසානා. ඉමෙ වුව්චන්ති භික්ඛවෙ, සංයොජනියා ධම්මාති.

1. සතිසම්මොජ්ඣායං විත්තො - සා.

2. නිබ්බදායං සී 1. 2.

3. යො - මජ්ඣං, සා.

4. භාවිතො බහුලිකතො - මජ්ඣං, සා.

5. සංවත්තති - මජ්ඣං, සා.

2. 3. 8

නිබ්බාන සූත්‍රය

674. මහණෙනි, නිබ්බානාය (කෙලෙස් නැසීමට හිත) මාර්ගය කොපට දේශනා කරන්නෙමි, එය අසවු. මහණෙනි, නිබ්බානාය මාර්ගය කවරේ ද: මේ සත් බෞද්ධයෝ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්මොඡ්ඡාය ය ... උපෙකාසම්මොඡ්ඡාය යි. මෙසේ වදල කල්හි ආයුෂ්මත් උද්භි සථිවර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය. “වහන්ස, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත් බෞද්ධයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතිද් ද යි.

උද්භි, මෙසස්තෙහි මහණ විවේකනීයස්ස වීරාගනීයස්ස නිරොධනීයස්ස සතිසම්මොඡ්ඡාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අරුමාණ අබ්‍යාපජ්ඣ කොට වඩයි. හෙතෙමේ සතිසම්මොඡ්ඡාය වැඩු සිතින් නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු ලොභ-සමුග්ග නසයි, පලයි. නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු ආරාමසමුග්ග නසයි, පලයි. නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු මොහසමුග්ග නසයි, පලයි ... විවේකනීයස්ස වීරාගනීයස්ස නිරොධනීයස්ස උපෙකාසම්මොඡ්ඡාය වොස්සග්ගපරිණාමී කොට විපුල මහග්ගන අරුමාණ අබ්‍යාපජ්ඣ කොට වඩයි. හෙතෙමේ උපෙකාසම්මොඡ්ඡාය වැඩු සිතින් නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු ලොභසමුග්ග නසයි, පලයි. නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු ආරාමසමුග්ග නසයි, පලයි. නොනැසුවීරු නොපැලුවීරු මොහසමුග්ග නසයි, පලයි. උද්භි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බෞද්ධයෝ කෙලෙස් නැසීම පිණිස පවතින් යි.

2. 3. 9

ඵකධම්ම සූත්‍රය

575. මහණෙනි, යම් දහම් කෙනෙක් මෙසේ වඩන ලදහු මෙසේ බහුල කරන ලදහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද්ද මහණෙනි, මේ සත්බොරහ යම්බදු නම් එබදු එක් දහමකු ද මම නොම දකිමි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොරහ ... උපේසම්බොරහ යි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද සත්බොරහ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවතිද් යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ විවේකනීයස්ස වීරාගනීයස්ස නිරොධනීයස්ස සිහිසම්බොරහ වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොරහ වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද සත් බොරහ සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් ප්‍රභාණ පිණිස පවති. මහණෙනි, සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම් කවරහු ද යත්: මහණෙනි, අය සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බදනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... දිව සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බදනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. ... සිත සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහමෙකි. මෙහි තෙල සංයෝජනයන් විසින් බදනාලද අධ්‍යවසානයෝ (බැසැගැනීම) උපදනාහ. මහණෙනි, මොහු සංයෝජනයන්ට කරුණු වූ දහම්හු යි කියනු ලැබෙත් යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 3. 10

උද්ගිසුක්කං.

576. එකං සමයං හගවා සුමෙහස්ස විහරති සෙක්කං¹ නාම සුමානං නිගමො. අපටො ආයස්මා උද්ගි යෙන හගවා තෙනුපසංකම්. -පෙ- එකමනං නිසිනෙතො ඛො ආයස්මා උද්ගි හගවන්තං එතදවොච: අච්ඡරියං හනෙත, අඤ්ඤං හනෙත, යාව ඛහුක්කං ව² මෙ හනෙත, හගවති පෙමං ව ගාරවො ව තිරි ව ඔත්තප්පං³. අහං හි හනෙත, පුබ්බෙ අගාරිකභූතො සමානො අඛුක්කතො අහොසිං ධම්මෙත. අඛුක්කතො සබ්බෙත. සො ඛවාහං හනෙත, හගවති පෙමං ව ගාරවං ව තිරි³ ව ඔත්තප්පං සමපස්සමානො අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජි⁴. තස්ස මෙ හගවා ධම්මං දෙසෙයි: “ඉති රූපං, ඉති රූපස්ස සමුදයො, ඉති රූපස්ස අත්තමො, ඉති වේදනා -පෙ- ඉති සඤ්ඤා -පෙ- ඉති සංඛාරා -පෙ- ඉති විඤ්ඤාණං, ඉති විඤ්ඤාණස්ස සමුදයො ඉති විඤ්ඤාණස්ස අත්තමො”ති.

යො ඛවාහං හනෙත, සුඤ්ඤාගාරගතො ඉමෙස්ස පඤ්ඤා උපාදානකමෙධස්ස⁵ උක්ඤ්ඤාචක්ඛාසං සමපරිවර්තෙතොතො ඉදං දුක්ඛාති යථාභූතං අඛතඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛසමුදයොති යථාභූතං අඛතඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛාතිරොධොති යථාභූතං අඛතඤ්ඤාසිං, අයං දුක්ඛාතිරොධං ගාමිනීපට්ඨති යථාභූතං අඛතඤ්ඤාසිං. ධම්මො ව මෙ හනෙත, අභිසම්මො⁶, මග්ගො ව පටිලඤ්ඤා⁷, යො මෙ භාවිතො ඛහුලීක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථානාය උපනෙක්ඛති. යථාහං “විණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරුණියං නාපරං ඉක්ඛානායා”ති පජාතිස්සාමි. සතිසම්මොඡ්ඤ්ඤා මෙ හනෙත, පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛහුලීක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථානාය උපනෙක්ඛති, යථාහං “විණං ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරුණියං නාපරං ඉක්ඛානායා”ති පජාතිස්සාමි. -පෙ- උපෙධාසම්මොඡ්ඤ්ඤා ඛො මෙ හනෙත, පටිලඤ්ඤා යො මෙ භාවිතො ඛහුලීක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථානාය උපනෙක්ඛති, යථාහං “විණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරුණියං නාපරං ඉක්ඛානායා”ති පජාතිස්සාමි. අයං ඛො මෙ හනෙත, මග්ගො පටිලඤ්ඤා, යො මෙ භාවිතො ඛහුලීක්කතො තථා තථා විහරන්තං තථානාය උපනෙක්ඛති, යථාහං “විණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරුණියං, නාපරං ඉක්ඛානායා”ති පජාතිස්සාමිති.

1. සෙක්කං - සි 1, 2.

2. ඛහුක්කාරාඪ් - ස්‍යා.

3. ගාරවො ව තිරි ව - සි 1, 2.

4. පබ්බජිතො - මජ්ඣං, සිමු.

5. ඉමෙසං පඤ්ඤාපාදානකමනානං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. අභිසම්මො - සි 1, 2, ස්‍යා.

7. මග්ගො ව මෙ පටිලඤ්ඤා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. 3. 10

උද්ධි සූත්‍රය

576. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුමන දනව්වෙහි ශෛවකක නම් සුමනසන්ගේ නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් උද්ධි සාචිර තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස්ව හුන් ආයුෂ්මත් උද්ධි සාචිර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, අසිරියෙකි. වහන්ස පුද්ගලයෙකි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි වූ මාගේ ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිමතප් දෙකත් කෙතෙක් බුහුමන් කරන ලද ද, වහන්ස, මම පෙර ගිහි වූයෙමි ම දහමින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. සහන විසින් බුහුමන් නො කරන ලද්දෙමි වීම්. වහන්ස, ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි ප්‍රේමයත් ගෞරවයත් හිරිමතප් දෙකත් දකිමින් ගිහිගෙන් නික්ම සස්තෙහි පැවිදිවීම්. ඒ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “රූපය මෙසේ ය, රූපයේ හටගැනීම මෙසේ ය, රූපයේ අස්තඩගමය මෙසේ ය, වේදනාව මෙසේ ය ... සංඥාව මෙසේ ය ... සංස්කාරයෝ මෙසේ ය ... විඥානය මෙසේ ය ... විඥානයේ හටගැනීම මෙසේ ය ... විඥානයේ අස්තඩගමය මෙසේ ය යි දහමි දෙසූ සේක.

වහන්ස, ඒ මම ශුන්‍යාගාරයට ගියෙමි මේ පඤ්ඤාපාදනස්කන්ධයෙහි උදයව්‍යය සමමීන කෙරෙමින් මේ (පඤ්ඤාස්කන්ධය) දුකැ' යි තතුයේ දැනැගනිමි. මේ (තෘෂ්ණාසමුදය) දුඛසමුදයැ' යි තතු සේ දැනැ ගනිමි. මේ (තෘෂ්ණානිරෝධය) දුඛනිරෝධයැ' යි තතුයේ දැනැ ගනිමි. මේ (ආර්යඅෂ්ටාංගමාර්ගය) දුඛනිරෝධගාමිනිප්‍රතිපද යැ' යි තතුයේ දැනැගනිමි. වහන්ස, මා විසින් (විද්ශිතා) ධම්ම අවබෝධ කරන ලද යැ. (විද්ශිතා) මාර්ගය ද ලබන ලදි. මා විසින් යම් ධම්ම මාර්ගයෙක් භාවිත බහුලිකෘත වේ ද (හෙ) ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබලසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තරාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ: වහන්ස, මා විසින් ස්මෘතිසම්බෝධාධ්‍යාන ලබන ලද යැ. යම් බෝධාධ්‍යාන යෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකෘත වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබලසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්බව පිණිස අන් කියෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තරාභාවයට පමුණු වන්නේ යැ. ... වහන්ස, මා විසින් උපේක්ෂාසම්බෝධාධ්‍යාන ලබන ලද. යම් බෝධාධ්‍යානයෙක් මා විසින් භාවිත බහුලිකෘත වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය. මහබලසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද, මෙ අත්බවට අන් කියෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තරාභාවයට පමුණුවන්නේ යැ. වහන්ස, මා විසින් මේ මාර්ගය ලබන ලද. මා විසින් යම් මාර්ගයෙක් භාවිත බහුලිකෘත වූයේ ඒ ඒ අයුරින් වාස කරන්නහු යම්සේ “ජාති ඤය විය, මහබලසර වැසැ නිමවන ලද, කරණි කරන ලද මෙ අත්බවට අන් කියෙක් නැතැ” යි මම දනිමි නම් තරාභාවයට පමුණු වන්නේ යැ” යි.

සාධු සාධු උද්ධි, එසො හි තෙ උද්ධි, මග්ගො පට්ඨඥො,
 යො තෙ භාවිතො ඛණ්ඩිකතො තථා තථා විහරන්තං තථකතාය
 උපනෙක්ඝති යථා තං “බිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
 කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායා”ති පජානික්ඝසිති.

උද්ධිවග්ගො තතිසො.

තත්‍රඤ්ඤා :

බොධාය දෙසනා ධානා යොනිසො'පරිභානියා,
 බයො නිරොධො නිබ්බේධො එකධම්මො උද්ධි චාති.

උද්භව, මැනවි, මැනවි... උද්භව, මේ මහ තොප විසින් පිළිලදී. යමෙක් තොප විසින් වඩන ලද ද, බහුල කරන ලද ද, (එය) “ඉපැදීම ගෙවීම බලසර වැස නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී. මේ බැව් පිණිස අනිකක් නැතැ”යි යම්සේ තෙපි දැනගන්නාහු නම් එසේ එසේ වෙසෙන තොප ඒ බැව් පිණිස පමුණුවන්නේ යි.

තෙවැනි උද්භවය යි.

එහි සුත්‍රාමාවලිය:

බොධිය, දෙසනා, ධ්‍යාන, යොනිසො, අපරිභානිය, බිය, නිරොධ, නිබ්බාන, එකධම්ම, උද්භව යයි සුත්‍ර දසයකි යි.

4. නීතිරේඛවග්ගො

2. 4. 1

කුසලසුතං

577. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පකත්තියා, සබ්බෙ තෙ අපමාදමූලකා අපමාදසමොසරණා අපමාදෙ තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. අපමත්තසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙසසති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලී-කරිසසති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙධාසම්මොජ්ඣංඛං භාවෙති වීචෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධතිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අපමනො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති.

2. 4. 2

දුතියකුසලසුතං

578. යෙ කෙවි භික්ඛවෙ, ධම්මා කුසලා කුසලභාගියා කුසල-පකත්තියා, සබ්බෙ තෙ යොනියොමනසිකාරමූලකා යොනියොමනසිකාර-සමොසරණා යොනියොමනසිකාරො තෙසං ධම්මානං අග්ගමක්ඛායති. යොනියොමනසිකාරසම්පන්නසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාටිකඛිං සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙසසති; සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරිසසති. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියොමනසිකාරසම්පන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසම්මොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙධා සම්මොජ්ඣංඛං භාවෙති වීචෙකතිස්සිතං වීරාගතිස්සිතං නිරොධ-තිස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමී. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනියො-මනසිකාරසම්පන්නො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙති, සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛහුලීකරොති.

4. නිවරණ වර්ගය

2. 4. 1

කුසල සූත්‍රය

577. මහණෙනි, යම්කිසි දහම් කෙනෙක් කුසල් ද, කුසල් කොටස්හි වූවෝ ද කුසල් පස්හි වූවෝ ද, ඒ සියල්ලෝ අප්‍රමාදය මුල් කොට ඇත්තෝ ය. අප්‍රමාදයෙහි ඇතුළත් වූවෝ ය. අප්‍රමාදය ඒ ධර්මයන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කරන්නේ ය” යන මෙය නොපමා මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, නොපමා මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්‍ය වඩා ද සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කෙරේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත සිහිසම්බොජ්‍ය වොසංඝානපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්‍ය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ නොපමා මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය වඩයි. සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කෙරේ යි.

2. 4. 2

දුතියකුසල සූත්‍රය

578. මහණෙනි, යම්කිසි දහම් කෙනෙක් කුසල් ද කුසල්කොටස්හි වූවෝ ද කුසල්පස්හි වූවෝ ද ඒ සියල්ලෝ නුවණින් මෙනෙහි කිරීම මුල් කොට ඇතියහ. නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙහි ඇතුළත්හ. නුවණින් මෙනෙහි කිරීම ඒ දහමුන්ට අග්‍රය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, “සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කරන්නේ ය” යන මෙය නුවණින් මෙනෙහි කිරීමෙන් යුත් මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යෝගියොමනසිකාරසම්පන්නා මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්‍ය වඩා ද සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත සිහිසම්බොජ්‍ය වොසංඝානපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්‍ය වඩයි. මහණෙනි, යෝගියොමනසිකාරසම්පන්නා මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්‍ය වඩයි. සත්ඛොජ්‍ය ඛණ්ඩ කෙරේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

2. 4. 3

කිලෙසසුතතං

579. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසා යෙහි උපකති-
ලෙසෙහි උපකතිලිට්ඨං ජාතරූපං න වෙව චූද්ධං භොති, න ච
කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සම්මා උපෙති
කම්මාය. කතමෙ පඤ්ඤා: අයො භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකති-
ලෙසො, යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිට්ඨං ජාතරූපං න වෙව
චූද්ධං භොති න ච කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච
සම්මා උපෙති කම්මාය. ලොභං භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො
-පෙ- කීදු භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- සීසං භික්ඛවෙ,
ජාතරූපස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- සජ්ඣා භික්ඛවෙ, ජාතරූපස්ස
උපකතිලෙසො යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිට්ඨං ජාතරූපං න
වෙව චූද්ධං භොති, න ච කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව-
න ච සම්මා උපෙති කම්මාය. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ජාත
රූපස්ස උපකතිලෙසා, යෙහි උපකතිලෙසෙහි උපකතිලිට්ඨං ජාතරූපං
න වෙව චූද්ධං භොති න ච කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව,
න ච සම්මා උපෙති කම්මාය.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාමෙ විත්තස්ස උපකතිලෙසා යෙහි
උපකතිලෙසෙහි උපකතිලිට්ඨං විත්තං න වෙව චූද්ධං භොති න ච
කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සම්මාසමාධියති ආසවානං
ඛයාය. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡන්දො භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො
යෙන උපකතිලෙසෙන උපකතිලිට්ඨං විත්තං න වෙව චූද්ධං භොති
න ච කම්මනීයං න ච පහස්සරං පහඩ්ඟු ව, න ච සම්මාසමාධියති
ආසවානං ඛයාය. ව්‍යාපාරො භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො
-පෙ- ථිතමිදං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- උද්ධම-
කුංකුද්ධං භික්ඛවෙ, විත්තස්ස උපකතිලෙසො -පෙ- විචිකිට්ඨං
භික්ඛවෙ. විත්තස්ස උපකතිලෙසො යෙන උපකතිලෙසෙන උපකති-
ලිට්ඨං විත්තං න වෙව චූද්ධං භොති න ච කම්මනීයං න ච පහස්සරං
පහඩ්ඟු ව, න ච සම්මාසමාධියති ආසවානං ඛයාය. ඉමෙ ඛො
භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා විත්තස්ස උපකතිලෙසා, යෙහි උපකතිලෙසෙහි
උපකතිලිට්ඨං විත්තං න වෙව චූද්ධං භොති, න ච කම්මනීයං, න ච
පහස්සරං, පහඩ්ඟු ව, න ච සම්මාසමාධියති ආසවානං ඛයායාති.

2. 4. 3

කිලෙස සූත්‍රය

579. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය (-ආහරණ ආදිය නැතිම සඳහා) මැනවින් නොද පැමිණේ (සුදුසු නොවේ) ද ස්වර්ණයට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි:- කවර පසෙක්ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය මැනවින් නොද පැමිණේද, යකඩ ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ලොහො ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... කථතුමු ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... සුදුතුමු ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කෙලෙසුණු ස්වර්ණය මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය නොද පැමිණේද, රිදී ස්වර්ණයට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ ස්වර්ණය මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, කම් පිණිය නොද පැමිණේද මේ පස ස්වර්ණයට එබඳු කෙලෙසුම ය.

මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද ආසුච්ඡය පිණිය නොද මැනවින් එකඟ වේද, සිතට මේ (එබඳු) කෙලෙස් පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්: මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නොද මැනවින් එකඟ වේද, කාමච්ඡදය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... ව්‍යාපාදය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, ... චිතමිද්ධය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුමෙකින් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නොද මැනවින් එකඟ වේද, විචිකිත්තය සිතට (එබඳු) කෙලෙසුමෙකි. මහණෙනි, යම් කෙලෙසුන්ගෙන් කිලිටි වූ සිත මෘදුන් නොවේද, කම්ණයන් නොවේද, ප්‍රභාස්වරත් නොවේද, බිඳෙනසුලුත් වේද, ආසුච්ඡය පිණිය නොද මැනවින් එකඟ වේද, මොහු පස සිතට එබඳු කෙලෙස් යි.

2. 4. 4

අනාවරණසුත්තං

580. සත්තීමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනීවරණං වෙතසො අනුප්පකතිලෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනී. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛොජ්ඣංගො බො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනීවරණං වෙතසො අනුප්පකතිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනී -පෙ- උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංගො බො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනීවරණං වෙතසො අනුප්පකතිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනී. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනීවරණං වෙතසො අනුප්පකතිලෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්තිඵලසච්ඡිකිරියාය සංවත්තනතීති.

2. 4. 5

යොනියොසාසුත්තං

581. අයොනියො භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුසංකො වෙව කාමච්ඡන්දො උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච කාමච්ඡන්දො භියොහාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනී. අනුසංකො වෙව ව්‍යාපාදො උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච ව්‍යාපාදො භියොහාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනී. අනුසංකංඝේව ථිනමිඳං උප්පජ්ඣති, උප්පන්නංඝේ ථිනමිඳං භියොහාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනී. අනුසංකංඝේව උද්ධවච්ඡන්දො උප්පජ්ඣති, උප්පන්නංඝේ උද්ධවච්ඡන්දො භියොහාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනී. අනුසංකො වෙව විවිකිච්ඡා උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච විවිකිච්ඡා භියොහාවාය වෙපුලලාය සංවත්තනී.

යොනියො ච භික්ඛවෙ, මනසිකරොතො අනුසංකො වෙව සතිසංඛොජ්ඣංගො උප්පජ්ඣති; උප්පන්නො ච සතිසංඛොජ්ඣංගො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡති -පෙ- අනුසංකො වෙව උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංගො උප්පජ්ඣති, උප්පන්නො ච උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංගො භාවනාපාරිපුරිං ගච්ඡතීති.

2. 4. 6

බුද්ධිසුත්තං

582. සත්තීමෙ භික්ඛවෙ, බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනතී. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛොජ්ඣංගො -පෙ- උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංගො. ඉමෙ බො භික්ඛවෙ, සත්ත බොජ්ඣංගො භාවිතා බහුලිකතා බුද්ධියා අපරිභානාය සංවත්තනතීති.

2. 4. 4

අනාවරණ සූත්‍රය

580. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ජන කෙනෙක් නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සිහිසම්බොජ්ජන නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී ... මහණෙනි, උපේසම්බොජ්ජන නො අවුරන්නෙකි. භො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ජන නො අවුරන්නෝ ය. නො වසන්නෝ ය. සිත නො කෙලෙසන්නෝ ය. වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක්කිරීම පිණිස පවතින් යි.

2. 4. 5

යොනියො සූත්‍රය

581. මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපත් කාමච්ඡදයත් උපදී. උපත් කාමච්ඡදයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපත් ව්‍යාපාදයත් උපදී. උපත් ව්‍යාපාදයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී, නුපත් චිතමිඤ්ඤයත් උපදී. උපත් චිතමිඤ්ඤයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපත් උභිමුක්ඛකායවයත් උපදී. උපත් උභිමුක්ඛකායවයත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී. නුපත් විචිකිච්ඡාවත් උපදී. උපත් විචිකිච්ඡාවත් බොහෝ බව පිණිස විපුලකය පිණිස පවතී.

මහණෙනි, නුනුවණින් මෙනෙහි කරන්නහුට නුපත් සිහිසම්බොජ්ජනත් උපදී. උපත් සිහිසම්බොජ්ජනත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ ... නුපත් උපේසම්බොජ්ජනත් උපදී, උපත් සම්බොජ්ජනත් වැඩිමෙන් පිරිමට යේ යි.

2. 4. 6

බුද්ධි සූත්‍රය

582. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ජන කෙනෙක් වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතින්. කවර සතෙක් ද යත්: සතිසම්බොජ්ජන ... උපේසම්බොජ්ජන යි. මහණෙනි, මේ සත්ඛොජ්ජන වඩන ලද්දු බහුල කරන ලද්දු බුද්ධිය නො පිරිහීම පිණිස පවතින් යි,

2. 4. 7

ආවරණසුත්තං

583. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙතසො උපනති-
ලෙසා පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං. කතමෙ පඤ්ඤා: කාලච්ඡද්ද භික්ඛවෙ,
ආවරණං නිවරණං වෙතසො උපනතිලෙසො පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං.
ව්‍යාපාරො භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙතසො උපනතිලෙසො
පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං. ටීනමිඳං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං
වෙතසො උපනතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං. උඤ්චවකුක්ඛචං.
භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං වෙතසො උපනතිලෙසං පඤ්ඤාය දුබ්බලී-
කරණං. විවිඤ්ච්ඡා භික්ඛවෙ ආවරණං නිවරණං වෙතසො උපනතිලෙසො
පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණං, ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ආවරණං නිවරණං
වෙතසො උපනතිලෙසො පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණංති.

2. 4. 8

අනිවරණසුත්තං

584. යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකඤ්ඤා මනසි-
කඤ්ඤා සංඛවෙතසො සමන්තාහරිඤ්ඤා ඔභිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති.
පඤ්ඤාසං නිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගතී. සත්ත ඛොජ්ඣංඛා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්තී. කතමස්ස පඤ්ඤානිවරණං
තස්මිං සමයෙ න භොගතී: කාලච්ඡද්දනිවරණං තස්මිං සමයෙ න
භොගතී. ව්‍යාපාරනිවරණං -පෙ- ටීනමිඳනිවරණං -පෙ- උඤ්ච-
කුක්ඛචනිවරණං -පෙ- විවිඤ්ච්ඡානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගතී.
ඉමස්ස පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගතී.

කතමෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං
ගච්ඡන්තී: සතිසංකොජ්ඣංඛා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති
-පෙ- උපෙඛාසංකොජ්ඣංඛා තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡති.
යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ අරියසාවකො අට්ඨකඤ්ඤා මනසිකඤ්ඤා සංඛ-
වෙතසො සමන්තාහරිඤ්ඤා ඔභිතසොතො ධම්මං සුඤ්ඤාති. ඉමස්ස
පඤ්ඤානිවරණං තස්මිං සමයෙ න භොගතී. ඉමෙ සත්ත ඛොජ්ඣංඛා
තස්මිං සමයෙ භාවනාපාරිපූරිං ගච්ඡන්තීති.

2. 4. 7

ආවරණ සූත්‍රය

583. මහණෙනි, මේ අවුරුත්තෝ වසන්තෝ සිත කෙලෙසන්තෝ නුවණ දුබල කරන්තෝ පස් දෙනෙකි. කවර පස්දෙනෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡාදය (කුසල්සිත) අවුරුත්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත කෙලෙසන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අවුරුත්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත කෙලෙසන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, ඊනම්භිය අවුරුත්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත කෙලෙසන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, උභවච්ඡාදකතාවය අවුරුත්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත කෙලෙසන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, විචිකිච්ඡාව අවුරුත්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත කෙලෙසන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, මේ පස් අවුරුත්තෝ ය, වසන්තෝ ය, සිත කෙලෙසන්තෝ ය, නුවණ දුබල කරන්තෝ යි.

2. 4. 8

අනිවරණ සූත්‍රය

584. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ බලාපොරොත්තු සහිත ව මෙනෙහි කොට මුළුමනින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි ඔහුට පඤ්ඤානිවරණයෝ නො වෙත්. එසමයෙහි සත් බොජ්ඣංගයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙත්. කවර පඤ්ඤානිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙද් ද කාමච්ඡාදනිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. ව්‍යාපාද නිවරණය ... ඊනම්භිය නිවරණය ... උභවච්ඡාදකනිවරණය ... විචිකිච්ඡානිවරණය එසමයෙහි ඔහුට නො වේ. මේ පස් නිවරණයෝ එසමයෙහි ඔහුට නො වෙත්.

එසමයෙහි ඔහුගේ කවර සත් බොජ්ඣංගයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙද්ද: සතිසම්බොජ්ඣංගය එසමයෙහි වැඩිමෙන් පිරිමට යේ... උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣංගය එසමයෙහි වැඩිමෙන් පිරිමට යේ. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ අර්ථී ව මෙනෙහි කොට මුළුමනින් මෙහෙයා යොමු කළ කන් ඇති ව දහම් අසා ද එසමයෙහි මේ පස් නිවරණයෝ ඔහුට නො වෙත්. එසමයෙහි මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ වැඩිමෙන් පිරිමට යෙති යි.

2. 4. 9

මහාරුක්ඛසුතං

585. සත්ථි¹ භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගච්ඡග්ගා විපතිතා සෙතභි. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගච්ඡග්ගා විපතිතා සෙතභි, සෙය්‍යපීද: අසංකප්පා නිග්‍රොධො පිලකො උද්ධමරො කප්පකො කපිත්තො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, මහාරුක්ඛා අනුඛිජා මහාකායා රුක්ඛානං අජ්ඣාරුහා, යෙහි රුක්ඛා අජ්ඣාරුළහා ඔහග්ගච්ඡග්ගා විපතිතා සෙතභි.

එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙදා කුලපුත්තො යාදිසකෙ කාමෙ ඔහාය අගාරස්වා අනගාරියං පබ්බජිතො භොති, සො තාදිසකෙහි වා කාමෙහි තතො වා පාපිට්ඨතරෙහි ඔහග්ගච්ඡග්ගා විපතිතො සෙති.

පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං කතමෙ පඤ්ඤ: කාමච්ඡන්‍යෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං ව්‍යාපාදෙ භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහො පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං, ටීනමිඳං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං. උඤ්චබුද්ධාකුචං භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහං පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං විවිකිච්ඡා භික්ඛවෙ, ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤ ආවරණං නිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහා පඤ්ඤය දුබ්බලිකරණං.

සත්ථමෙ භික්ඛවෙ; බොජ්ඣංඛා අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්ථ: සතිසංකොජ්ඣංඛො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛ ඵලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති -පෙ- උපෙඛා සංකොජ්ඣංඛො භික්ඛවෙ, අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනාජ්ඣාරුහො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, සත්ථ බොජ්ඣංඛා අනාවරණං අනිවරණං චෙතසො අනාජ්ඣාරුහා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ජාවිමුක්ඛඵලසඤ්චිකිරියාය සංවත්තනති.

1. සත්ථමෙ - පි 2.

2. භොතභි - පි 2.

2. 4. 9

මහාරුක්ම සූත්‍රය

585. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩුණු වෘක්ෂයෝ යම් මහ-ගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී භෝවිඳ් ද, බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩගෙන වැඩෙන එබඳු මහගස් ඇත. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩෙන වෘක්ෂයෝ යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී භෝවිත් නම් බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩ ගෙන වැඩුණු ඒ මහාවෘක්ෂයෝ කවරහු ද ඒ මෙසේ යි: ඇසතු, නුග, පුලිල, දිඹුල්, ඇටකසුක්, ගිවුළු යන මොහු යි. මහණෙනි, ගස් මැඩගෙන වැඩෙන වෘක්ෂයෝ යම් මහගස්වලින් භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දෝ සරස වැටී භෝවිත් නම් බීජයෙහි පටන් ක්‍රමයෙන් වැඩෙන මහසිරුරු ඇති ගස් මැඩගෙන වැඩෙන මහාවෘක්ෂයෝ මොහු යි.

මහණෙනි, එ සෙයින් ම මෙහි ඇතැම් කුලපුත්‍රයෙක් යම්බඳු කාමයන් හැරදමා ගිහිගෙන් නික්ම සසුනෙහි පැවිදි වූයේ වේ ද, හෙතෙමේ එබඳු වූ කාමයන්ගෙන් හෝ එයිනුදු ඉතා පවිත්‍ර වූ කාමයන් ගෙන් හෝ භාත්පසින් බිඳුනා ලද්දේ සරසට (-අපායට) වැටී භෝවී.

මහණෙනි, මේ පස්දෙනෙක් අවුරන්තෝ ය, වසන්තෝ ය, සිත යටපත් කරන්තෝ ය, නුවණ දුබල කරන්තෝ ය, කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, ක්ෂාමප්පාදය අවුරන්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත යටපත් කරන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාදය අවුරන්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත යටපත් කරන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, ඊතම්භිය අවුරන්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත යටපත් කරන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, උඤ්චකුකුභිය අවුරන්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත යටපත් කරන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, විවිකිව්ඡාව අවුරන්තෙකි, වසන්තෙකි, සිත යටපත් කරන්තෙකි, නුවණ දුබල කරන්තෙකි. මහණෙනි, මොහු පස් දෙන අවුරන්තෝ ය, වසන්තෝ ය, සිත යටපත් කරන්තෝ ය, නුවණ දුබල කරන්තෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොණ්ඩයෝ නො අවුරන්තෝ ය, නො වසන්තෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්තෝ ය, වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සතිසංකොඡ්ඡාය නො අවුරන්තෙකි, නො වසන්තෙකි, සිත යටපත් නො කරන්තෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවති ... මහණෙනි, උපෙබ්බාසංකොඡ්ඡාය නො අවුරන්තෙකි, නො වසන්තෙකි, සිත යටපත් නො කරන්තෙකි, වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවති. මහණෙනි, මේ සත් බොණ්ඩයෝ නො අවුරන්තෝ ය, නො වසන්තෝ ය, සිත යටපත් නො කරන්තෝ ය, වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත් යි.

2. 4. 10

නිවරණසුත්තං

586. පඤ්චමෙ භික්ඛවෙ, නිවරණං අත්තිකරණං අවික්ඛකරණං අඤ්ඤාණකරණං පඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපක්ඛියා අනිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමච්ඡදනිවරණං භික්ඛවෙ, අත්තිකරණං අවික්ඛකරණං අඤ්ඤාණකරණං පඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපක්ඛියා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ව්‍යාපාදනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- ටීනමිද්ධනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- උද්ධච්ඡාදනිවරණං භික්ඛවෙ -පෙ- විචිකිට්ඨානිවරණං භික්ඛවෙ, අත්තිකරණං අවික්ඛකරණං අඤ්ඤාණකරණං පඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපක්ඛියා අනිබ්බානසංවත්තනිකං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණං අත්තිකරණං අවික්ඛකරණං අඤ්ඤාණකරණං පඤ්ඤානිරෝධියා විසාතපක්ඛියා අනිබ්බානසංවත්තනිකා.

සත්තමෙ භික්ඛවෙ, ඛොජ්ඣංඝියා චක්ඛුකරණං ඤාණකරණං පඤ්ඤාපුද්ධියා අවිසාතපක්ඛියා නිබ්බානසංවත්තනිකා. කතමෙ සත්ත: සතිසංඛොජ්ඣංඝියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණං ඤාණකරණං පඤ්ඤාපුද්ධියො අවිසාතපක්ඛියො නිබ්බානසංවත්තනිකො -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣංඝියා භික්ඛවෙ, චක්ඛුකරණං ඤාණකරණං පඤ්ඤාපුද්ධියො අවිසාතපක්ඛියො නිබ්බානසංවත්තනිකො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ සත්තං ඛොජ්ඣංඝියා චක්ඛුකරණං ඤාණකරණං පඤ්ඤාපුද්ධියා අවිසාතපක්ඛියා නිබ්බානසංවත්තනිකාති.

නිවරණවග්ගො චතුසෙථා.

තප්පාද්දනං:

ඥෙ කුසලා කිලෙසො ච අනාචරණඤ්ඤොතිසො,
බුධ්‍යාවරණානිවරණං මහාරුක්ඛනිවරණාති.

1. 4. 10

නිවරණ සූත්‍රය

586. මහණෙනි, මේ පස්නිවරණ කෙනෙක් අදබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මොහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, කාමච්ඡද්දනිවරණය අදබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මෝහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, ව්‍යාපාද නිවරණය ... මහණෙනි, ඵ්‍යාමිඤ්ඤනිවරණය .. මහණෙනි, උඤ්චටකකුච්චනිවරණය ... මහණෙනි, විචිකිට්ඨානිවරණය අදබව කරන්නෙකි. නුවණැස නො කරන්නෙකි. මෝහය කරන්නෙකි. නුවණ වළකන්නෙකි. දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස නො පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ පස් නිවරණයෝ අදබව කරන්නෝ ය. නුවණැස නො කරන්නෝ ය. මෝහය කරන්නෝ ය. නුවණ වළකන්නෝ ය. දුක්පසෙහි වූවෝ ය නිවන් පිණිස නො පවත්නෝ ය.

මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නොදුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය. කවර සතෙක් ද යත්: මහණෙනි, සති සම්බොජ්ඣංගය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නො දුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි ... මහණෙනි, උපෙක්ඛාසම්බොජ්ඣංගය නුවණැස කරන්නෙකි. නුවණ කරන්නෙකි. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෙකි. නොදුක්පසෙහි වූවෙකි. නිවන් පිණිස පවත්නෙකි. මහණෙනි, මේ සත් බොජ්ඣංගයෝ නුවණැස කරන්නෝ ය. නුවණ කරන්නෝ ය. නුවණ වැඩීම පිණිස වූවෝ ය. නො දුක්පසෙහි වූවෝ ය. නිවන් පිණිස පවත්නෝ ය.

සිවුවැනි නිවරණ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

කුසල සූත්‍ර දෙක ද කිලෙස, අනාවරණ, යොනිසො, බුද්ධි, ආවරණ, අනිවරණ, මහාරුක්ඛ, නිවරණ යන සූත්‍ර අට ද යි දශ සූත්‍ර කෙනෙකි යි.

5. වක්කවත්තිවග්ගො

2. 5. 1

විධායුක්තං

587. යෙහි කෙව් හිසබවෙ, අතීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තිස්සො විධා පරභිංසු. සංඛ්‍යා තෙ සත්තන්තං බොජ්ඣංගොනං භාවිතන්තං බහුලීකත්තං. යෙහි කෙව් හිසබවෙ, අනාගතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තිස්සො විධා පරභිංසු සංඛ්‍යා තෙ සත්තන්තං බොජ්ඣංගොනං භාවිතන්තං බහුලීකත්තං. යෙහි කෙව් හිසබවෙ, එතරහි සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තිස්සො විධා පරභිංසු, සංඛ්‍යා තෙ සත්තන්තං බොජ්ඣංගොනං භාවිතන්තං බහුලීකත්තං. කතමෙසං සත්තන්තං¹: සතිසංඛ්‍යාජ්ඣංගොසං -පෙ- උපෙට්ඨාසංඛ්‍යාජ්ඣංගොසං. යෙහි කෙව් හිසබවෙ, අතීතමඤ්ඤානං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා තිස්සො විධා පරභිංසු -පෙ- පරභිංසුහි -පෙ- පරභිංසු, සංඛ්‍යා තෙ ඉමෙසං ව සත්තන්තං බොජ්ඣංගොනං භාවිතන්තං බහුලීකත්තං.

2. 5. 2

වක්කවත්තියුක්තං

588. රඤ්ඤෙ හිසබවෙ, වක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා සත්තන්තං රත්තානං පාතුභාවො භොති. කතමෙසං සත්තන්තං: වක්කරත්තානං පාතුභාවො භොති, හස්සරත්තස්ස පාතුභාවො භොති, අස්සරත්තස්ස පාතුභාවො භොති, මණ්ඩරත්තස්ස පාතුභාවො භොති ඉස්සරත්තස්ස පාතුභාවො භොති, ගහපතිරත්තස්ස පාතුභාවො භොති පරිනායකරත්තස්ස පාතුභාවො භොති. රඤ්ඤෙ හිසබවෙ, වක්කවත්තිස්ස පාතුභාවා ඉමෙසං සත්තන්තං රත්තානං පාතුභාවො භොති. තරාගත්තස්ස හිසබවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස සත්තන්තං බොජ්ඣංගොරත්තානං පාතුභාවො භොති. කතමෙසං සත්තන්තං²: සතිසංඛ්‍යාජ්ඣංගොරත්තස්ස³ පාතුභාවො භොති -පෙ- උපෙට්ඨාසංඛ්‍යාජ්ඣංගොරත්තස්ස⁴ පාතුභාවො භොති. තරාගත්තස්ස හිසබවෙ, පාතුභාවා අරහතො සමමාසමුද්ධස්ස ඉමෙසං සත්තන්තං බොජ්ඣංගොරත්තානං පාතුභාවො භොති.

2. 5. 3

මාරයුක්තං

589. මාරසෙනපමඤ්ඤානං වො හිසබවෙ, මග්ගං දෙසිස්සාමි. තං සුභංථ. කතමො ව හිසබවෙ, මාරසෙනපමඤ්ඤානො මග්ගො යදිදං සත්තබොජ්ඣංගො. කතමෙ සත්තං: සතිසංඛ්‍යාජ්ඣංගො -පෙ- උපෙට්ඨාසංඛ්‍යාජ්ඣංගො. අයං වො හිසබවෙ, මාරසෙනපමඤ්ඤානො මග්ගොති.

1. සත්තන්තං බොජ්ඣංගොනං - මර්ගං, සාං.
2. සත්තන්තං බොජ්ඣංගොරත්තානං - සාං.
3. සතිසංඛ්‍යාජ්ඣංගොරත්තස්ස රත්තස්ස - මර්ගං.
4. උපෙට්ඨාසංඛ්‍යාජ්ඣංගොරත්තස්ස රත්තස්ස - මර්ගං.

5. වකකවතනි වර්ගය

2. 5. 4

විධා සූත්‍රය

287. මහණෙනි, ඉතුරුකල යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය හළාහු ද; ඒ සියල්ලෝ සත්බොජහ වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය හළහ. මහණෙනි, මතුකල යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කරන්නාහු ද ඒ සියල්ලෝ සත්බොජහ වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරුකරන්නාහ. මහණෙනි, මෙකල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ සත් බොජහ වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් දුරු කෙරෙති. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජහ ... උපෙසම්බොජහ යි. මහණෙනි, ඉතුරුකල යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ ත්‍රිවිධ මානය දුරු කළාහු ද ... දුරු කරන්නාහු ද ... දුරු කෙරෙද් ද ඒ සියල්ලෝ මේ සත් බොජහ වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ත්‍රිවිධ මානය දුරු කෙරෙති.

2. 5. 2

වකකවතනි සූත්‍රය

588. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් සත්රුවනෙක පහළවීම වේ. කවර සතෙක් ද යත්: සත්රුවනෙහි පහළ වීම වේ. ඇත්රුවනෙහි පහළවීම වේ. අස්ත්‍රුවනෙහි පහළවීම වේ. මිණිත්‍රුවනෙහි පහළවීම වේ. ඉතිරි රුවනෙහි පහළවීම වේ. ගැහැට්ටුවනෙහි පහළ වීම වේ පුත් රුවනෙහි සහළවීම වේ. මහණෙනි, සක්චිති රජුගේ පහළවීමෙන් මේ සත් රුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. මහණෙනි, තරාගත අර්හත් සමුඛාසමුද්ගරුණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් සත් බොජහරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ. කවර සතෙක යත්: සිහිසම්බොජහ රුවනෙහි පහළවීම වේ ... උපෙසම්බොජහරුවනෙහි පහළවීම වේ. මහණෙනි, තරාගත අර්හත් සමුඛාසමුද්ගරුණන් වහන්සේගේ පහළ වීමෙන් මේ සත්බොජහරුවනුන්ගේ පහළවීම වේ යි.

2. 5. 3

මාර සූත්‍රය

589. මහණෙනි, මරසෙන් මඩින මහ කොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, මරසෙන් මඩින මහ කවරේ ද යත්: මේ සත් බොජහ යි. කවර සතෙක් ද යත්: සිහිසම්බොජහ...උපෙසම්බොජහ යි. මහණෙනි, මේ මරසෙන් මඩින මහ යි.

2. 5. 4

දුප්පඤ්ඤාසුත්තං

590. අථ ථෙව් අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසංඛාමි -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: “දුප්පඤ්ඤා එළමුගො දුප්පඤ්ඤා එළමුගො”ති හන්තො, වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “දුප්පඤ්ඤා එළමුගොති වුච්ඡති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣක්ඛානං අභාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤා එළමුගො”ති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සති-සංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣක්ඛානං අභාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “දුප්පඤ්ඤා එළමුගො”ති වුච්ඡති.

2. 5. 5

පඤ්ඤාචසුත්තං

591. “පඤ්ඤාචා අනෙළමුගො පඤ්ඤාචා අනෙළමුගො”ති හන්තො, වුච්ඡති. කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “පඤ්ඤාචා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣක්ඛානං භාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “පඤ්ඤාචා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣක්ඛානං භාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “පඤ්ඤාචා අනෙළමුගො”ති වුච්ඡති.

2. 5. 6

දළිද්දසුත්තං

592. “දළිද්දෙදු දළිද්දෙති හන්තො, වුච්ඡති, කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, දළිද්දෙ”ති වුච්ඡති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු, බොජ්ඣක්ඛානං අභාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො දළිද්දෙති වුච්ඡති. කතමෙසං සත්තන්තං: සතිසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු, සත්තන්තං බොජ්ඣක්ඛානං අභාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො දළිද්දෙති වුච්ඡති.

2. 5. 7

අදළිද්දසුත්තං

593. “අදළිද්දෙදු අදළිද්දෙති හන්තො, වුච්ඡති කිත්තාවතා නු ඛො හන්තො, “අදළිද්දෙති වුච්ඡති”ති? සත්තන්තං ඛො භික්ඛු බොජ්ඣක්ඛානං භාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “අදළිද්දෙ”ති වුච්ඡති කතමෙසං සත්තන්තං? සතිසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස -පෙ- උපෙඛාසංඛොජ්ඣක්ඛායස්ස. ඉමෙසං ඛො භික්ඛු සත්තන්තං බොජ්ඣක්ඛානං භාවිතන්තා අබ්බුලිකත්තො “අදළිද්දෙ”ති වුච්ඡති.

2. 5. 4

දුෂ්කර සූත්‍රය

590. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: වහන්ස, “අනුවණ කෙළතොලු ය, අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්බොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් බොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “අනුවණ කෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ.

2. 5. 5

පඤ්ඤා ව සූත්‍රය

591. වහන්ස, “නුවණැති නොකෙළතොලු ය, නුවණැති නොකෙළ-තොලු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “නුවණැති නොකෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්බොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නුවණැති නොකෙළතොලු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් බොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් “නුවණැති නොකෙළතොලු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 6

දිළිඳු සූත්‍රය

592. වහන්ස, “දිළිඳු ය දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ දෝ යි. මහණ, සත්බොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය .. උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් බොජ්‍ය නොවැඩූ බැවින් නොබහුල කළ බැවින් “දිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 7

අදිළිඳු සූත්‍රය

593 වහන්ස, “නොදිළිඳු ය නොදිළිඳු ය” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ දෝ යි මහණ, සත් බොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ. කවර සතක් ද යත්: සිහිසම්බොජ්‍ය ... උපේසම්බොජ්‍ය යි. මහණ, මේ සත් බොජ්‍ය වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් නොදිළිඳු ය යි කියනු ලැබේ යි.

2. 5. 8

ආදිවට්ඨකං.

594. ආදිවට්ඨකං භික්ඛවෙ, උදයනො එතං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බතිලික්ඛං යදිදං අරුණංගං. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය එතුං පුබ්බධගමං එතං පුබ්බතිලික්ඛං යදිදං කල්‍යාණමිත්තතා. කල්‍යාණමිත්තසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙසසති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරිස්සති. කරුණේ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ. භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙවාසමොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසන්තපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොතිති.

2. 5. 9

අභගසුත්තං.

595. අජ්ඣන්තකං භික්ඛවෙ, අඛගගති කරුණා නාඤ්ඤා එකඛග්ථි සමනුපස්සාමි සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය යථයිදං භික්ඛවෙ, යොනිසොමනසිකාරො. යොනිසොමනසිකාරසමපන්නසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙසසති සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරිස්සති. කරුණේ භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොති. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙවාසමොජ්ඣංඛං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසන්තපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු යොනිසොමනසිකාරසමපන්නො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොතිති.

2. 5. 10

දුතිය අභගසුත්තං.

596. බාහිරං භික්ඛවෙ, අඛගගති කරුණා නාඤ්ඤා එකධම්මෙථි සමනුපස්සාමි සත්තන්තං බොජ්ඣංඛගානං උප්පාදය. යථයිදං භික්ඛවෙ, කල්‍යාණමිත්තතා කල්‍යාණමිත්තසෙසතං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පාවිකඛං. සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙසසති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරිස්සති. කරුණේ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසමොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙවාසමොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසන්තපරිණාමිං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු කල්‍යාණමිත්තො සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ භාවෙති, සත්ත බොජ්ඣංඛගෙ බහුලීකරොතිති.

වකකවත්තිවග්ගො පඤ්චමො.

තත්‍රඥානං:

විධා වකකවත්තිමානෙ දුප්පඤ්ඤා පඤ්ඤවෙන ව දළිඥෙ අදළිඥෙ ව ආදිවට්ඨකෙහි තෙදසා ති.

2. 5. 8

ආදිව සූත්‍රය

594. මහණෙනි, සම මේ අරුණෝදයෙක් වේ ද, උදවන හිරුට මේ පෙරටු ය, මේ පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වයෙක් වේ ද, මහණහට සත්ඛොජ්ජ ඉපදීමට මෙය පෙරටු ය, මෙය පෙරනිමිත්ත ය. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ජ වඩන්නේ ය සත්ඛොජ්ජ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ජ වඩා ද, සත් ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත සිහිසම්බොජ්ජ විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට වඩයි ... උපේසම්බොජ්ජ වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ තෙමේ මෙසේ සත් ඛොජ්ජ වඩයි, සත් ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 9

අධගසූත්‍රය

595. මහණෙනි, මේ යෝනියොමනසිකාරය යම් බදු ද. මහණෙනි සත්ඛොජ්ජ ඉපදීමට ඇතුළත වූ අවයවයක් කොට අන් එක් අවයවයකුදු නො ම දකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ජ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ජ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ජ වඩා ද සත් ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සිහිසම්බොජ්ජ වඩයි...උපේසම්බොජ්ජ වඩයි. මහණෙනි, යෝනියොමනසිකාරසම්පන්න මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ජ වඩයි, සත්ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ යි.

2. 5. 10

දුතියඅධග සූත්‍රය

596. මහණෙනි, මේ කල්‍යාණමිත්‍රත්වය යම්බදු නම් මහණෙනි, සත්ඛොජ්ජ ඉපදීම පිණිස බාහිර වූ අවයවයක් කොට අන් එක් දහමකුදු නො ම දකිමි. මහණෙනි, සත්ඛොජ්ජ වඩන්නේ ය, සත්ඛොජ්ජ බහුල කරන්නේ ය යන මෙය කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණහු විසින් කැමති වියයුතු. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ තෙමේ කෙසේ නම් සත්ඛොජ්ජ වඩා ද සත්ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි. මෙහි මහණ තෙමේ විවෙකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරොධනිස්සිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සිහිසම්බොජ්ජ වඩයි...උපේසම්බොජ්ජ වඩයි. මහණෙනි, කල්‍යාණමිත්‍රත් ඇති මහණ මෙසේ සත්ඛොජ්ජ වඩයි, සත්ඛොජ්ජ බහුල කෙරේ යි.

පස්වැනිවක්කවත්ති වග්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

විධා, වක්කවත්ති, මාර, දුසස්ස, පඤ්ඤව, දළිද්ද, අදළිද්ද, ආදිවයි සූත්‍ර අටෙකි. අධගසූත්‍ර දෙකෙකි. ඔහු (මුළුල්ල) දශයෙකි යි.

6. බෞද්ධකර්මය

2. 6. 1

ආහාරස්තූතං

597. පඤ්චනතං ව වො භික්ඛවෙ' නිවරණානං සත්තනතං ව බෞද්ධකර්මයානං ආහාරං ව අනාහාරං ව දෙසිස්සාමි. තං සුඤ්ඤං, කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය: අඤ්ඤි භික්ඛවෙ, සුභනිමිත්තං. තස්ස අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය: අඤ්ඤි භික්ඛවෙ, පටිසනිමිත්තං. තස්ස අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය,

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය: අඤ්ඤි භික්ඛවෙ, අරති තඤ්ඤි විජමහිතා භග්ගසම්මදෙ වෙතසො ව ලීනත්තං. තස්ස අයොනිසොමනසිකාරබ්බුලිකාරො අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස උප්පාද්ධං, උප්පන්නස්ස වා ථිනමිඤ්ඤස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්ච කුක්කුච්චස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය: අඤ්ඤි භික්ඛවෙ, වෙතසො අවුපසමො. තස්ස අයොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා උද්ධච්චකුක්කුච්චස්ස භියෙශාභාවාය වෙපුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාද්ධං උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙශාභාවාය වෙපුලාය: අඤ්ඤි භික්ඛවෙ, විචිකිච්ඡාට්ඨානියා ධම්මො. තස්ස අයොනිසො මනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය උප්පාද්ධං උප්පන්නාය වා විචිකිච්ඡාය භියෙශාභාවාය වෙපුලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, ආහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොද්ධකර්මයානං උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොද්ධකර්මයානං භාවනාපාරිද්ධරියා අඤ්ඤි භික්ඛවෙ සතිසම්බොද්ධකර්මයානියා ධම්මො. තස්ස යොනිසොමනසිකාර බ්බුලිකාරො, අයමාහාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොද්ධකර්මයානං උප්පාද්ධං උප්පන්නස්ස වා සතිසම්බොද්ධකර්මයානං භාවනාපාරිද්ධරියා.

6. බොජ්ඣංග වර්ගය

2. 6. 1

ආහාර සූත්‍රය

597. මහණෙනි, පස්තිවරණයන්ගේ ද සත්බොජ්ඣංගයන්ගේ ද ආහාරයන් අනාහාරයන් නොපට දේශනා කරන්නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, නූපන් කාමව්‍යන්දය ඉපදීම පිණිසත් උපන් කාමව්‍යන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර (-ප්‍රත්‍යය) කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සුභතිමිත්තෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් කාමව්‍යන්දය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් කාමව්‍යන්දයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, ප්‍රතීයතිමිත්තෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ව්‍යාපාදය ඉපදීම පිණිසත්, උපන් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් ථිතමිද්ධය ඉපදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිද්ධයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, (අධිකුශලධර්මයන්හි) නො ඇල්මෙන් තෙමරියෙන් මැලිකැඩීමෙන් බන්-මනයෙන් සිතේ සැහැවුණු බවෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් ථිතමිද්ධයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් ථිතමිද්ධයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උද්ධව්ඤ්ඤාවයේ ඉපැදීම පිණිසත් උපන් උද්ධව්ඤ්ඤාවයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සිතේ නො සන්සුන් කමෙන් ඇත. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද; නූපන් උද්ධව්ඤ්ඤාවයේ ඉපැදීම පිණිසත්, උපන් උද්ධව්ඤ්ඤාවයේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, විචිකිච්ඡාවට කරුණු වූ දහමිහු ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විචිකිච්ඡාවේ ඉපැදීම පිණිසත්, උපන් විචිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුල බව පිණිසත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සතිසංඛොජ්ඣංගයේ ඉපැදීමටත්, උපන් සතිසංඛොජ්ඣංගය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමෙන් ද යත්: මහණෙනි, සතිසංඛොජ්ඣංගයට කරුණු වූ දහමිහු ඇතියහ. එහි ලා නුනුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සතිසංඛොජ්ඣංගය ඉපැදීමටත්, උපන් සතිසංඛොජ්ඣංගය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤානස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස
භාවනාපාරිච්ඡරියා. අත්ථි භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජාන-
වජ්ජා ධම්මා, භීතප්පඤ්ඤා ධම්මා, කණ්ණසුක්කසප්පච්ඡාගා ධම්මා, තත්ථ
යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය
සමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස
උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.
අත්ථි භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛම්ධාතු පරක්ඛම්ධාතු. තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤාන-
ස්ස උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස
උප්පාද්‍ය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනා පාරිච්ඡරියා. අත්ථි
භික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤානධ්මානියා ධම්මා. තත්ථ යොනිසො මනසිකාර-
බ්බුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස උප්පාද්‍ය
උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤාන-
ස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනා
පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි,¹ වීක්ඛපස්සද්ධි, තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤානස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස
උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා
අත්ථි භික්ඛවෙ, සමථනිච්ඡිත්තං² අබ්‍යන්තරිච්ඡිත්තං, තත්ථ යොනිසො
මනසිකාරබ්බුලීකාරො අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤාන-
ස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා,

කො ව භික්ඛවෙ, ආභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤාන-
ස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස භාවනා
පාරිච්ඡරියා: අත්ථි භික්ඛවෙ, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤානධ්මානියා ධම්මා, තත්ථ
යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා
උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤානස්ස උප්පාද්‍ය, උප්පන්නස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤාන-
ස්ස භාවනාපාරිච්ඡරියා.

1. කායපස්සද්ධි - මජ්ඣිම, සූ. 1.

2. වීක්ඛපස්සද්ධි - මජ්ඣිම, සූ. 1.

3. සමාධිනිච්ඡිත්තං - සී 1, 2, සූ. 1.

මහණෙනි, නූපන් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාර කීමක් ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශල ධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භිත්තභිත්ත ධර්මයෝ කෘෂ්ණ භූක්ත සප්තභාග ධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත් උපන් ධම්මවිවයසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් විරියසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් විරියසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමක් ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඬයෙක් මැළිබැවින් නික්මෙනවියඬයෙක් මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියඬයෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් විරියසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් විරියසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පිතිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් පිතිසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමක් ද යත්: මහණෙනි, පිතිසමොඡ්ඤායට කරුණු වූ දහම් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුලකිරීමෙන් වේ ද නූපන් පිතිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත් උපන් පිතිසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් පසාද්ධිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් පසාද්ධිසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමක් ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවක් සිතෙහි සැහැල්ලු බවක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද නූපන් පසාද්ධිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් පසාද්ධිසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් සමාධිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඡ්ඤාය පිරීමටත් ආහාරය කීමක් ද යත්: මහණෙනි, සමථ නිමිත්තෙක් අවැර්ග නිමිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් සමාධිසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් සමාධිසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

මහණෙනි, නූපන් උපෙඛාසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් උපෙඛාසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් ආහාරය කීමක් ද යත්: මහණෙනි, උපෙඛාසමොඡ්ඤායට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපන් උපෙඛාසමොඡ්ඤාය ඉපදීමටත්, උපන් උපෙඛාසමොඡ්ඤාය වැඩීමෙන් පිරීමටත් මේ ආහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ අසුභනිච්ඡිතං, තඤ්ඤා යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො. අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා කාමච්ඡදස්ස භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, මෙත්තාවෙනොවිමුත්ති. තඤ්ඤා යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ව්‍යාපාදස්ස භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිතමිඤ්ඤා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිතමිඤ්ඤා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, ආරමුඛධාතු නිකමධාතු පරික්ඛමධාතු, තඤ්ඤා යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ථිතමිඤ්ඤා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ථිතමිඤ්ඤා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උඤ්ඤා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උඤ්ඤා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, වෙනසො චූපසමො. තඤ්ඤා යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උඤ්ඤා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උඤ්ඤා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විචිකිච්ඡා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා විචිකිච්ඡා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජානවජ්ජා ධම්මා, භීතපණ්ණා ධම්මා, කණ්ණස්ස කසප්පච්ඡා ධම්මා, තඤ්ඤා යොනිසො මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විචිකිච්ඡා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා විචිකිච්ඡා භියොගාභාවාය වෙට්ඨලාය.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකප්පා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සතිසංකප්පා භාවනාපාරිට්ඨයා : අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සතිසංකප්පා භාවනාපාරිට්ඨයා ධම්මා, තඤ්ඤා මනසිකාරබ්බුලීකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සතිසංකප්පා උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සතිසංකප්පා භාවනාපාරිට්ඨයා.

මහණෙනි, නූපත් කාමච්ඡද්දේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් කාමච්ඡද්දේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර (-ප්‍රත්‍යය නො වේ) ද යත්: මහණෙනි, අසුබ නිමිත්තෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් කාමච්ඡද්දේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් කාමච්ඡද්දේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් ව්‍යාපාදයේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, චෛත්‍යීවිත්තවිමුක්තියෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ව්‍යාපාදයේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් ව්‍යාපාදයේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් ථිතමිඳ්දියේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් ථිතමිඳ්දියේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඪියෙන් මැලි බැවින් නික්මුණු වියඪියෙන් මතු මතු තැන් ඇත්මෙන වියඪියෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ථිතමිඳ්දියේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් ථිතමිඳ්දියේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් උද්ධවඤ්ඤාවේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් උද්ධවඤ්ඤාවේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සිතේ සංසිද්ධියෙන් ඇත. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් උද්ධවඤ්ඤාවේ ඉපැද්ම පිණිසත් බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් විවිකිච්ඡාවේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් විවිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුසලාකුසලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භිතප්‍රණීතධර්මයෝ කෘෂ්ණශුක්ලසප්තභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නුවණින් මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් විවිකිච්ඡාවේ ඉපැද්ම පිණිසත් උපත් විවිකිච්ඡාවේ බොහෝ බව විපුලත්වය පිණිසත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය ඉපැද්මටත් උපත් සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරීමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සතිසංඛොජ්ඣක්ඛයට කරුණු වූ දහමිහු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය ඉපැද්මටත් උපත් සතිසංඛොජ්ඣක්ඛය වැඩිමෙන් පිරීමටත් මේ අනාහාර යි.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, කුසලාකුසලා ධම්මා, සාවජ්ජානවජ්ජා
ධම්මා, භීතපඤ්ඤා ධම්මා කණ්ණස්ස කකසප්පිභාගා ධම්මා, තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤා-
යං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනා-
පාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, ආරම්භධාතු නික්ඛමධාතු පරස්කමධාතු.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා විරිය-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා විරියසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා:
අනී භික්ඛවෙ, පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං ධම්මා, තත්ථ අමනසිකාර-
බ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං
උප්පාදය උප්පන්නස්ස වා පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායං භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, කායපස්සද්ධි, චිත්තපස්සද්ධි.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධි
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා,

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, සමර්ථනිඤ්ඤා, අබ්‍යන්තනිඤ්ඤා. තත්ථ
අමනසිකාරබ්බුලිකාරො. අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා සමාධි-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

කො ව භික්ඛවෙ, අනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙඛා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා: අනී භික්ඛවෙ, උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං ධම්මා.
තත්ථ අමනසිකාරබ්බුලිකාරො, අයමනාභාරො අනුප්පන්නස්ස වා උපෙඛා-
සමොඡ්ඤ්ඤායං උප්පාදය, උප්පන්නස්ස වා උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායං
භාවනාපාරිච්ඡරියා.

මහණෙනි, නූපත් ධම්මවිවිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් ධම්මවිවිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කුශලාකුශලධර්මයෝ සාවද්‍ය අනවද්‍ය ධර්මයෝ භීත-ප්‍රණීතධර්මයෝ කෘෂ්ණශුක්ලසප්තභාගධර්මයෝ ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් ධම්මවිවිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් ධම්මවිවිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් විරියසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් විරිය-සමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පළමු ඇරඹුණු වියඝ්‍රයෙක් මැලිබැවින් නික්මෙන වියඝ්‍රයෙක්, මතු මතු තැන් ඇක්මෙන වියඝ්‍රයෙක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් විරියසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් විරියසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් පිතිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් පිති සමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, පිතිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයාට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් පිතිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් පිතිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් පසාද්ධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් පසාද්ධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, කයෙහි සැහැල්ලු බවෙන් සිතෙහි සැහැල්ලු බවක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් පසාද්ධි-සමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් පසාද්ධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත්, මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් සමාධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් සමාධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, සමථනීථිත්තෙක් අබ්‍යභ්‍යානීථිත්තෙක් ඇත. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් සමාධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් සමාධිසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර යි.

මහණෙනි, නූපත් උපෙඛාසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් උපෙඛාසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් කීමෙන් අනාහාර ද යත්: මහණෙනි, උපෙඛාසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයාට කරුණු වූ දහම්හු ඇතියහ. එහි ලා නො මෙනෙහි කිරීම බහුල කිරීමෙන් වේ ද, නූපත් උපෙඛා-සමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා ඉපදීමටත් උපන් උපෙඛාසමිබ්බොජ්ඣක්ඛයා වැඩීමෙන් පිරිමටත් මේ අනාහාර වේ යි.

2. 6. 2

පරියායසුත්තං

298. අප්ථො ඛො සබ්බසුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං. නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පච්ඡිංසු. අප්ථො ඛො තෙසං භික්ඛුනං එතදභොසි: “අනිසංගො ඛො නාව සාවස්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනුනු මයං යෙන අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධාමෙය්‍යාමා”ති. අප්ථො ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධාමිංසු. උපසඩ්ධාමීත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිස්සියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුදාදිංසු. සමුදාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමඡො ආචුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධර්මං දෙසෙති. “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාතිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය ධරාභුතං භාවෙථා”ති. මයංපි ඛො ආචුසො, සාවකානං එවං ධර්මං දෙසෙම. “එථ තුමෙහ ආචුසො, පඤ්ඤාතිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය ධරාභුතං භාවෙථා”ති. ඉධ නො ආචුසො කො වීසෙසො, කො අධිප්පායො¹, කිං නානාකරණං, සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමොකං වා යදිදං ධර්මදෙසනාය වා ධර්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිකි”

අප්ථො ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිංසු, නප්පට්ඨෙකාසිංසු. අනභිනාදිත්වා අප්පට්ඨෙකාසිත්වා උඨ්ඨායාසනා පකකමිංසු, “හගවතො සතතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානික්ඛාමා”ති. අප්ථො ඛො තෙ භික්ඛු සාවස්ථියං පිණ්ඩාය චරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපානපට්ඨකන්තා යෙන හගවා තෙනුපසඩ්ධාමිංසු. උපසඩ්ධාමීත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදවොචු: “ඉධ මයං හතෙත්ත පුබ්බන්තසමයං. නිවාසෙත්වා පත්තච්චරමාදය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පච්ඡිංසු, තෙසං නො හතෙත්ත, අමොකං එතදභොසි: “අනිසංගො ඛො නාව සාවස්ථියං පිණ්ඩාය චරිතුං, යනුනු මයං යෙන අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධාමෙය්‍යාමා”ති.

අප්ථො මයං හතෙත්ත, යෙන අඤ්ඤාතිස්සියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසඩ්ධාමිංසු. උපසඩ්ධාමීත්වා තෙහි අඤ්ඤාතිස්සියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමුදාදිංසු. සමුදාදනියං කථං සාරාණියං චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසින්නො ඛො අමෙහ හතෙත්ත, තෙ අඤ්ඤාතිස්සියා පරිබ්බාජකා එතදවොචු: “සමඡො ආචුසො ගොතමො සාවකානං එවං ධර්මං දෙසෙති. “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාතිවරණෙ පහාය වෙතසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ සත්තබ්බාජකිංඛෙය්‍ය ධරාභුතං භාවෙථා”ති.

1. අධිප්පායෙසා - මජ්ඣං, සා.

2. 6. 2

පරියාය සූත්‍රය

598. එකල්හි බොහෝ භික්ෂුහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඬු පිණිස පිවිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුන්ට මෙබඳු සිතෙක් විය: “සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් මැනවැ” යි. එකල්හි ඒ භික්ෂුහු අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කරා කොට නිමවා එකත් පස්ව හුන්හ. එකත් පස් ව හුන් ඒ භික්ෂුන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: ඇවැත්නි, “මහණ ගොයුම් සවිවන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි “මහණෙනි, එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නීවරණ පහ කොට සත්බොජ්‍ය තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිද සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසමු.” ඇවැත්නි, එව. තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නීවරණ පහ කොට සත් බොජ්‍ය තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශේෂ කිම? අධික ප්‍රයෝග කිම? නානා කිමැයි.

ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ දෙසුම නො ම පිළිගත්හ, නොම පිළිකෙටි කළහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට “භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සම්පයෙහි මේ දෙසුමහි අරුත දැන ගන්නමෝයි හුනස්නෙන් නැගිට ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්-පසෙක හුන්හ. එකත් පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවතට පිඬු පිණිස පිවිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මේ සිතවිය: “සැවතෙහි පිඬු පිණිස හැසිරෙන්නට තවම කල් වැඩිය. අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් මැනවැ” යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කරා කොට නිමවා එකත් පසෙක හුන්නෙමු. වහන්ස එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ: “ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිවන්ට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නීවරණ පහ කොට සත්බොජ්‍ය තතු සේ වඩව” යි. ඇවැත්නි, අපිත් සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි, එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්නීවරණ පහ කොට සත්බොජ්‍ය තතු සේ වඩව” යි.

මියමි බො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පභාය වෙනසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ, සත්තබොජ්ඣංඛො යථාභූතං භාවෙථා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිපායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමනාකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිකී. අථ බො මයං භනෙත, තෙසං අඤ්ඤාතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිම; නපට්ඨෙකාසිමහ. අනභි- නාදිත්වා අපට්ඨෙකාසිත්වා උට්ඨායාසනා පකකම්මෙහ. “භගවතො සකතිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආරානිස්සාමා”ති.

එවං වාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමසු වචනියා. අත්ථ පනාවුසො පරියායො යං පරියායං ආගමි පඤ්ඤානිවරණා දස භොතකී. සත්තබොජ්ඣංඛො චතුර්ගුණාති? එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමුපාධිස්සනති¹. උත්තරිණි විසාතං ආපජ්ඣස්සනති. තං කිස්ස භෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ, අට්ඨසයම්. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි² සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුහලකෙ සක්කමණුවාහමණියා පජාය සදෙවමනුස්සාය. යො ඉලෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විත්තං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමි පඤ්ඤානිවරණා දස භොතකී: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣක්කං කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා කාමච්ඡන්දෙ තදපි නිවරණං. කාමච්ඡන්දා නිවරණනී ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති.* තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣක්කං බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා බ්‍යාපාදෙ තදපි නිවරණං. බ්‍යාපාදනිවරණනී ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, ථීනං තදපි නිවරණං, යදපි මිද්ධා තදපි නිවරණං. ථීනමිද්ධානිවරණනී ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

යදපි භික්ඛවෙ, උද්ධවං තදපි නිවරණං. යදපි කුකඤ්චං තදපි නිවරණං. උද්ධවකුකඤ්චනිවරණනී ඉතිහිදං උදෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං භොති.

1. සමුපාධිස්සනති - සි 2

2. පස්සිසමාමි - සි 1.

3. ආගව්ඡති. - ස්‍යා.

ඇවැත්නි, ශ්‍රමණ ගෞතමයන්ගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදේශනාව හා සමග ධර්මදේශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අපදෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා වියේෂ්ඨකිම, අධික ප්‍රයෝග කීම නානාකකිමැ' යි. වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අන්තොටු පිරි-වැජ්ජන්ගේ දෙසුම නො ම පිළිගතුවහ. නො ම පිළිකෙටි කළමහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ පමිපයෙහි මෙ වදනෙහි අරුත දැනගන්නලෝ යි හුනස්නෙක් නැඟිට පිටත් ව ගියෙමු.

මහණෙනි, මෙසේ කියන ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙසේ කිව යුතු වන්නාහ: "ඇවැත්නි, යම් නයකට පැමිණ පස්නිවරණ දසයෙක් වේ නම්, සන්බොජ්ඣ තුද්‍රසෙක් වේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත්ද" යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුස්සනා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ (පිළිතුරු) සපයා කියන්නට නො ද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහි ලා (පුළුස්සනා ලද්දේ) යම් සේ නවී එහෙයිනි. මහණෙනි, තරාගත කෙනෙකුත් විසින් හෝ තරාගත සවිචතු විසින් හෝ මෙයින් (-මාගේ සස්නෙන්) අසා (-ඉගෙන) හෝ හැර යලෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බමුන් සහිත ලෙට්හි මහණ බමුණන් සඟිත දෙවි මිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්නිවරණ දසයෙක් වේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි: ඇතුළත (සිය පස් කඳ ඇරබ) යම් කාමච්ඡද්‍රයකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. පිටත (මෙරමා පස් කඳ ඇරබ) යම් කාමච්ඡද්‍රයකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය කාමච්ඡද්‍රනිවරණය යි ගණනට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. පිටත යම් ව්‍යාපාදයෙකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ව්‍යාපාදනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

යම් ථිනයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් මිඤ්ඤකුත් වේ නම් එද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය ථිනමිඤ්ඤනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් උද්ධච්ඡයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. යම් කුණකුට්ඨයකුත් වේ නම් එ ද නිවරණයෙකි. මෙසේ මෙය උද්ධච්ඡකුණකුට්ඨනිවරණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු විචිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු විචිකිච්ඡා තදපි නිවරණං. විචිකිච්ඡා නිවරණානා ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං ටො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමිමි පක්ඛනිවරණා දස හොනති.

කතමො ට භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමිමි සත්ත ඛොජ්ඣායා චතුද්දස හොනති: යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ සති තදපි සතිසම්මොජ්ඣායො. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු සති තදපි සති සම්මොජ්ඣායො. සතිසමෙඛාජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු¹ පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මවිවයසම්මොජ්ඣායො. යදපි බහිද්ධා ධම්මෙසු පඤ්ඤාය පච්චිනති පච්චරති² පරිවිමංසමාපජ්ජති තදපි ධම්මවිවය සම්මොජ්ඣායො. ධම්මවිවයසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායිකං චිරියං තදපි චිරියසම්මොජ්ඣායො. යදපි චේතසිකං චිරියං තදපි චිරියසම්මොජ්ඣායො. චිරියසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සචිතකායචාරා පිති තදපි පිතිසම්මොජ්ඣායො. යදපි අචිතකායචාරා පිති තදපි පිතිසම්මොජ්ඣායො. පිතිසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, කායපාසද්ධි තදපි පාසද්ධිසම්මොජ්ඣායො, යදපි චිත්තපාසද්ධි, තදපි පාසද්ධිසම්මොජ්ඣායො, පාසද්ධිසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, සචිතකෙසා සච්චාරො සමාධි තදපි සමාධි-සම්මොජ්ඣායො, යදපි අචිතකෙසා අච්චාරො සමාධි තදපි සමාධි-සම්මොජ්ඣායො, සමාධිසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති.

යදපි භික්ඛවෙ, අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු උපෙඛා තදපි උපෙඛා-සම්මොජ්ඣායො; යදපි බහිද්ධාධම්මෙසු උපෙඛා තදපි උපෙඛා-සම්මොජ්ඣායො, උපෙඛාසම්මොජ්ඣායොති ඉතිහිදං උද්දෙසං ගව්ඡති. තදම්නාපෙතං පරියායෙන ද්වයං හොති. අයං ටො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමිමි සත්තඛොජ්ඣායා චතුද්දසාති.

1- අජ්ඣන්තධම්මෙසු - පි. 2.

2- ඉච්චිතිවර්ණ - පි 1, 2.

මහණෙනි, ඇතුළත (සිය පස්කඳෙහි) යම් විවිකිව්‍යාධකුත් වේ නම් එ ද නිවර්ණයෙකි. පිටත (අන්තර්ගත) යම් විවිකිව්‍යාධකුත් වේ නම් එ ද නිවර්ණයෙකි. මෙසේ මෙය විවිකිව්‍යාධනිවර්ණය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ පස්නිවර්ණ දසයෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නයයි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්‍ය කුදුසෙක් වේ නම් (ඒ) නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි (-ආධ්‍යාත්මික-සංස්කාරයන්හි) යම් සිතියකුත් වේ නම් එ ද සතිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. පිටත දහමිහි (-බාහිර සංස්කාරයන්හි) යම් සිතියකුත් වේ නම් එ ද සතිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය සතිසම්බොද්ධාදර්ශයයි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි භාත්පයින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් එ ද ධම්ම-විවිකිව්‍යාධනිවර්ණයෙකි. පිටත දහමිහි නුවණින් සොයයි, පරික්ෂා කෙරෙයි භාත්පයින් විමසීමට පැමිණෙයි යන යමක් වේ නම් ඒ ද ධම්මවිවිකිව්‍යාධනිවර්ණයෙකි. මෙසේ මෙය ධම්මවිවිකිව්‍යාධනිවර්ණය යි උදෙසීමට යෙයි. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායික වියාර්යයෙකුත් වේ නම් එ ද විරියසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. යම් චෛතසික වියාර්යයෙකුත් වේ නම් එ ද විරියසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය විරියසම්බොද්ධාදර්ශය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සචිතරක්කසච්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් එ ද ප්‍රීති-සම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. යම් අචිතරක්කසච්චාර ප්‍රීතියෙකුත් වේ නම් එ ද පිතිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය පිතිසම්බොද්ධාදර්ශය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් කායපසාද්ධියෙකුත් වේ නම් එ ද පස්සද්ධිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. යම් චිත්තපස්සද්ධියෙකුත් වේ නම් එ ද පස්සද්ධිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය පස්සද්ධිසම්බොද්ධාදර්ශය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, යම් සචිතරක්කසච්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් එ ද සමාධිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. යම් අචිතරක්කසච්චාර සමාධියෙකුත් වේ නම් එ ද සමාධිසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය සමාධිසම්බොද්ධාදර්ශය යි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ.

මහණෙනි, ඇතුළත දහමිහි යම් මැදහත් බවෙකුත් වේ නම් එ ද උපෙක්ඛාසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. පිටත දහමිහි යම් මැදහත්බවෙකුත් වේ නම් එ ද උපෙක්ඛාසම්බොද්ධාදර්ශයෙකි. මෙසේ මෙය උපෙක්ඛාසම්බොද්ධාදර්ශයයි උදෙසීමට යේ. ඒ මේ නයිනුදු දෙකෙක් වේ මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සත්ඛොජ්‍ය කුදුසෙක් වේ නම් මේ (ඒ) නය යි.

2. 6. 3

අග්ගිසුත්තං.

599. අථ ඛො සමබ්බුලා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං. නිවාසෙත්වා පන්තථිවරමාදය සාවස්ථිං පිණ්ඩාය පච්ඡිංසු -පෙ- (පරියාය සුත්තන්තො-වණ්ණිකකාමොථව) ඵලංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා ඵලමසසු වචනියා: “යස්මිං ආවුසො, සමයෙ ලීනං වීතනං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣ්ඣායානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣ්ඣායානං කාලො භාවනාය: යස්මිං පන්තවුසො සමයෙ උද්ධතං වීතනං හොති, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣ්ඣායානං අකාලො භාවනාය, කතමෙසං තස්මිං සමයෙ බොජ්ඣ්ඣායානං කාලො භාවනායා”ති. ඵලං පුට්ඨා භික්ඛවෙ, අඤ්ඤානිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙච්ච සමාධිසංඝාතී, උත්තරිණි විසාතං ආපජජිත්ථිනි. තං කිත්ථං හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මිං. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි සදේවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සමුභ්වකෙ සසීයමණ්ඩාභ්වණියා පජාය සදේවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන වීතනං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තරාගතෙන වා තරාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

යස්මිං භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං වීතනං හොති අකාලො තස්මිං සමයෙ පස්සද්ධිසමොච්ඡායානං භාවනාය. අකාලො සමාධිසමොච්ඡායානං භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බාසමොච්ඡායානං භාවනාය. තං කිත්ථං හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ වීතනං. තං එතෙහි ධර්මෙහි දුක්ඛප්‍රිට්ඨාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්ස, යො තත් අල්ලානි වෙච්ච තිණානි පකඛිපෙය්‍ය, අල්ලානි ච ගොමයානි පකඛිපෙය්‍ය, අල්ලානි ච කට්ඨානි පකඛිපෙය්‍ය, උදකවාතණි දදෙය්‍ය, පංසුකෙන ච ඔකිරෙය්‍ය, හඬෙය්‍යා නු ඛො යො පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුනි? නො හෙතං හතෙන. ඵලමෙච්ච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං වීතනං හොති, අකාලො තස්මිං සමයෙ පස්සද්ධිසමොච්ඡායානං භාවනාය. අකාලො සමාධිසමොච්ඡායානං භාවනාය. අකාලො උපෙබ්බාසමොච්ඡායානං භාවනාය. තං කිත්ථං හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ වීතනං. තං එතෙහි ධර්මෙහි දුක්ඛප්‍රිට්ඨාපයං හොති.

යස්මිං ච ඛො භික්ඛවෙ, සමයෙ ලීනං වීතනං හොති. කාලො තස්මිං සමයෙ ධර්මවිච්චයමොච්ඡායානං භාවනාය. කාලො විරිය-සමොච්ඡායානං භාවනාය. කාලො පීතිසමොච්ඡායානං භාවනාය. තං කිත්ථං හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ වීතනං. තං එතෙහි ධර්මෙහි සුසප්‍රිට්ඨාපයං හොති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුකාමො අස්ස. යො තත් සුසකානි වෙච්ච තිණානි පකඛි-පෙය්‍ය. සුසකානි ගොමයානි පකඛිපෙය්‍ය. සුසකානි කට්ඨානි පකඛි-පෙය්‍ය. මුඛවාතං ච දදෙය්‍ය. න ච පංසුකෙන ඔකිරෙය්‍ය හඬෙය්‍යා නු ඛො යො පුරිසො පරිත්තං අග්ගිං උජ්ජාලෙතුනි. ඵලං හතෙන. ඵලමෙච්ච ඛො භික්ඛවෙ, යස්මිං සමයෙ ලීනං වීතනං හොති, කාලො තස්මිං සමයෙ ධර්මවිච්චයමොච්ඡායානං භාවනාය. කාලො විරිය-සමොච්ඡායානං භාවනාය. කාලො පීතිසමොච්ඡායානං භාවනාය. තං කිත්ථං හෙතු: ලීනං භික්ඛවෙ වීතනං, තං එතෙහි ධර්මෙහි සුසප්‍රිට්ඨාපයං හොති.

2. 6. 3

අග්ගි සූත්‍රය

599. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන සැවනට පිටු පිණිස පිවිසියහ... (පරියාය සූත්‍රයේ වර්ණනා කළ ක්‍රමය මැයි) මහණෙනි, මෙබඳු වාද ඇති අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙසේ කිය යුතු වන්නාහු: ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කල් ද? එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුයන් වැඩීමට කල් ද? ඇවැත්නි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වූයේ වේ නම් එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කල් ද? එසමයෙහි කවර බෞද්ධ භික්ෂුයන් වැඩීමට කල් ද යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද අන්තොටු පිරිවැජ්ජේ (පිළිතුරු) සපයා කියන්නට නො හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහි ලා යම් සේ නම් එමෙහි. මහණෙනි, තථාගත කෙනකුත් විසින් හෝ තථාගත සම්මත විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත සතුටු කරන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බලින් සහිත ලෙව්හි මහණ බලින් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි එබන්දකු මම නොම දකිමි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. සමාධිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. උපෙක්ඛාසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වේ. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙමේ එහි අමු තණත් බහාලන්නේ නම් අමුගොමත් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුලභත් දෙන්නේ නම් වැලින් ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් හෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස මෙය නොවේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. සමාධිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. උපෙක්ඛාසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට නො කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් නො නගාලිය හැක්කේ වේ යි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ ද; එසමයෙහි ධම්ම-විවයසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. විරියසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. පිතිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්, මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනවින් නගාලිය හැක්කේ වේ යි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මද ගින්නක් දල්වනු කැමැත්තේ වන්නේ ද, හෙතෙමේ එහි විසලි තණත් බහා ලන්නේ නම් විසලි ගොමත් බහා ලන්නේ නම් විසලි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුවසුලභත් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් හෙමේ මද ගින්න දල්වන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත සැහවුණේ වේ නම් එසමයෙහි ධම්මවිවයසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. විරියසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. පිතිසම්බෝධි භික්ෂුයන් වැඩීමට කලි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත සැහවුණේ ය. එය මේ දහමින් මැනවින් නගාලිය හැක්කේ වේ යි.

යසම් භික්ඛවෙ, සමයෙ උද්ධතං වීතං හොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. අකාලො වීරියසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. අකාලො පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු? උද්ධතං භික්ඛවෙ වීතං, තං එතෙහි ධම්මෙහි දුට්ඨපසමං හොති. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහන්තං අභිකම්මං නිබ්බාපෙතුකාමො අස්ස, සො තත් සුක්ඛානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙයා. සුක්ඛානි ගොමයානි පක්ඛපෙයා, සුක්ඛානි කට්ඨානි පක්ඛපෙයා මුඛවාතඤ්ඤා දදෙයා, න ච පංසුකෙන ඔකිරෙයා. හමෙඤා නු ඛො සො පුරිසො මහන්තං අභිකම්මං නිබ්බාපෙතුන්ති? නො හෙතං හන්තෙ, එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උද්ධතං වීතං හොති, අකාලො තසම් සමයෙ ධම්මවිවයසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. අකාලො වීරියසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය, අකාලො පිතිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු උද්ධතං භික්ඛවෙ වීතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි දුට්ඨපසමං හොති.

යසම් භික්ඛවෙ, සමයෙ උද්ධතං වීතං හොති කාලො තසම් සමයෙ පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. කාලො උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු, උද්ධතං භික්ඛවෙ වීතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි සුට්ඨපසමං හොති. සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, පුරිසො මහන්තං අභිකම්මං නිබ්බාපෙතුකාමො අස්ස, සො තත් අලලානි වෙව තිණානි පක්ඛපෙයා, අලලානි වෙව ගොමයානි පක්ඛපෙයා, අලලානි ච කට්ඨානි පක්ඛපෙයා, උද්ධවාතඤ්ඤා දදෙයා, පංසුකෙන ච ඔකිරෙයා, හමෙඤා නු ඛො සො පුරිසො මහන්තං අභිකම්මං නිබ්බාපෙතුන්ති? එවමෙව හන්තෙ. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යසම් සමයෙ උද්ධතං වීතං හොති, කාලො තසම් සමයෙ පස්සද්ධිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. කාලො සමාධිසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය, කාලො උපෙඛාසමොඡ්ඤ්ඤායා භාවනාය. තං කිසං හෙතු, උද්ධතං භික්ඛවෙ වීතං. තං එතෙහි ධම්මෙහි සුට්ඨපසමං හොති. යනි ඛවාහං භික්ඛවෙ සබ්බස්සං වද්මිති.

2. 6. 4

මෙතනසුත්තං

600. එකං සමයං හගවා කොලියෙසු විහරති හලිඤ්චසනං නාම කොලියානං නිගමො. අථ ඛො සමඤ්ඤා භික්ඛු පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පත්තවීරමාදය හලිඤ්චසනං පිණ්ඩාය පටිස්සිංසු. අථ ඛො තෙසං භික්ඛුනා එතදහොසි: “අනිද්දංගො ඛො තාව හලිඤ්චසනෙ පිණ්ඩාය වරිතුං, යනුත්ත මයං යෙන අඤ්ඤිත්තියානං පරිබ්බාපකානං ආරාමො තෙත්ථපසඩ්ධමෙයාමා”ති. අථ ඛො තෙ භික්ඛු යෙන අඤ්ඤිත්තියානං පරිබ්බාපකානං ආරාමො තෙත්ථපසඩ්ධමිංසු. උපසඩ්ධමිත්වා තෙහි අඤ්ඤිත්තියෙහි පරිබ්බාපකෙහි සද්ධිං සමෙවාදිංසු, සමෙවාදනියං කථං සාරාණියං වීතියාරෙත්වා එකමන්තං නිබ්බිදිංසු, එකමන්තං නිබ්බන්තො ඛො තෙ භික්ඛු තෙ අඤ්ඤිත්තියා පරිබ්බාපකා එතදමොට්ඨ:.

1. සතිං ච ඛවාහං මජ්ඣං, සා. සති ඛවාහං-සි 1, 2

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ ද; එසමයෙහි ධර්මවිවිධසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. විරියසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. පිනිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නොසන්සිදුවිය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීනිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි වියළි තණත් බහා ලන්නේ නම් වියළි ගොමත් බහා ලන්නේ නම් වියළි දරන් බහා ලන්නේ නම් මුවසුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලි නො ද ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මහත් ගීනිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, මෙය නො වේ ම ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි ධර්මවිවිධසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. විරියසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. පිනිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට නො කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් නො සන්සිදුවිය හැකි වෙයි.

මහණෙනි, යම් කලෙක සිත නොසන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. සමාධිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. උපෙකාසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නොසන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිදු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, යම් සේ පුරුෂයෙක් මහත් ගීනිකඳක් නිවනු කැමැත්තේ වන්නේ ද; හෙතෙමේ එහි අමු තණත් බහා ලන්නේ නම් අමු ගොමත් බහා ලන්නේ නම් අමු දරන් බහා ලන්නේ නම් සිහිල් සුළඟත් දෙන්නේ නම් වැලිත් ඉසින්නේ නම් ඒ පුරිස් තෙමේ මහත් ගීනිකඳ නිවන්නට සුදුසු ද යි. වහන්ස, එසේ ය. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් කලෙක සිත නො සන්සුන් වේ නම් එසමයෙහි පස්සද්ධිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. සමාධිසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. උපෙකාසම්බන්ධාදර්ශය වඩනට කළි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, සිත නො සන්සුන් ය. එය මේ දහමින් මැනවින් සන්සිදු විය හැක්කේ වෙයි. මහණෙනි, සිහි වූ කළි සියලු යන්ත්‍රී ම කැමති විය යුතු යයි මම කියමි යි.

2. 6. 4

මෙතන සූත්‍රය

600. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෝලිය දනව්වෙහි හළිද්ද වසන නම් කෝලියයන්ගේ නියමගමනි වැඩවසන සේක. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන හළිද්දවසන නියමගමට පිටු පිණිස පිළිසියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂූන්ට මේ සිත විය: හළිද්ද වසනයෙහි පිටු පිණිස හැසිරෙන්නට තවම කල් වැඩි ය. අපි අන් තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹෙන්නමෝ නම් මැනවැ' යි. එකල්හි ඒ භික්ෂූහු අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම වෙත එළඹියහ. එළඹ ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමඟ සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂූන්ට ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජෝ මෙය කීහ:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

සමණො ආවුසො, ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකම්මලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන¹ ඵරිත්වා විහරථ. කරුණාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං කරුණාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන¹ ඵරිත්වා විහරථ. මුද්දිනාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං මුද්දිනාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන¹ ඵරිත්වා විහරථ. උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන¹ ඵරිත්වා විහරථ.”ති.

මයං ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙමි: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකම්මලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලීකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්දිනාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථී, ඉති උදාමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තතාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අප්පමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන¹ ඵරිත්වා විහරථ.”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං සමණස්ස වා ගොතමස්ස අමොකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිනී,

අථ ඛො තෙ භික්ඛු තෙසං අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිං තෙව අභිනාදිංසු, නාප්පටිකොසිංසු, අනභිනාදිනා අප්පටිකොසිත්ථි උට්ඨායාසනා පක්කමිංසු, හගවතො සන්තිකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අත්ථං ආජානිස්සාමාති. අථ ඛො තෙ භික්ඛු හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා පච්ඡාහන්තං පිණ්ඩපාතපටික්කන්තා යෙන හගවා තෙත්ථසංසිතමිංසු, උපසංසිතමිත්ථි හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසීදන්තා ඛො තෙ භික්ඛු හගවන්තං එතදථොට්ඨි: ඉධ මයං හන්තො, පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්කවීරවමාදය හලිද්දවසනං පිණ්ඩාය පටිසිමිතං. තෙසං නො හන්තො, අමොකං එතදථොට්ඨි: “අතිප්පගො ඛො තාව හලිද්දවසනෙ පිණ්ඩාය වරිත්වා, යත්තූන මයං යෙන අඤ්ඤානිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙත්ථසංසිතමෙය්‍යාමා”ති.

1. අධ්‍යාපණෙන මි 1, 2 යා.

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිච්ඡාදන මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි, එවු, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පණ්ණී නිවරණ පහකොට මෙන්සහගිය සිතින් එක්දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව්) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සමාත්මතායෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණි නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මෙන්සහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව්, කුමණ්ණසහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව්) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සමාත්මතායෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත් බවට පැමිණි නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත කුමණ්ණසහගිය සිතින් පතුරුවා වෙසෙව්. මුදිතා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව්) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සමාත්මතායෙන් සියල්ලෙන් යුත් ලොව විපුල වූ මහත්බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත මුදිතා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව්. මැදහත් බව සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්. එසේ දෙවන දිග ද, එසේ තෙවන දිග ද, එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව්) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සමාත්මතායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත්බවට ගිය නොපමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛා සහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව් යි.

ඇවැත්නි, අපි ද සවිච්ඡාදන මෙසේ දහම් දෙසමු: “ඇවැත්නි එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන නිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්...කරුණා සහගත සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ඛාසහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව්. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව්) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සමාත්මතායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත්බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති, දෙමනස් රහිත උපෙක්ඛාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව්” යි. ඇවැත්නි. මෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදෙශනාව හා සමග ධර්මදෙශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහිලා විශේෂ කීම, අධික ප්‍රයෝග කීම, නානාකිකිමැ යි.

එකල්හි ඒ භික්ෂුහු ඒ අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ භාෂිතය නො ම පිළිගත්හ. නොම පිළිකෙටි කළහ. නොපිළිගෙන නොපිළිකෙටි කොට “මේ භාෂිතයේ අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සමීපයෙහි දී දන ගන්නෙමු” යි හුනස්නෙන් නැගී පිටත්ව ගියහ. ඉක්බිති ඒ භික්ෂුහු හලිද්දවසනයෙහි පිටු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ඒ භික්ෂුහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කළහ. වහන්ස, මෙහි අපි පෙරවරු හැදපෙරව පාසිවුරු ගෙන හලිද්දවසනයට පිටු පිණිස පිවිසියෙමු. වහන්ස, ඒ අපට මෙබඳු සිතෙක් විය: “හලිද්දවසනයෙහි පිටු පිණිස හැසිරෙන්නට තව ම කල් වැඩිය, අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ අරම කරා එළඹෙන්නමෝ නම් ඉතා යෙහෙකැයි. වහන්ස, එකල්හි අපි අන්තොටු පිරිවැජ්ජන්ගේ

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අථ ඛො මයං භතො, යෙනඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං ආරාමො තෙනුපසංඛාමිතො. උපසංඛාමිත්වා තෙහි අඤ්ඤතිත්ථියෙහි පරිබ්බාජකෙහි සද්ධිං සමොද්ධිං. සමොද්ධියං කථං සාරාණියං. චිත්තසාරෙත්වා එකමන්තං නිසිද්ධිං. එකමන්තං ක්‍රියිතෙන ඛො අවෙභ භතො, තෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එතදවොද්ධිං:

සමංඝො ආවුසො, ගොතමො සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙති: “එථ තුමෙහ භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපනතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බප්‍රිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන ඵරිත්වා විහරථා”ති.

මසංඝ ඛො ආවුසො, සාවකානං එවං ධම්මං දෙසෙම: “එථ තුමෙහ ආවුසො, පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපනතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බප්‍රිකරණෙ මෙත්තාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ -පෙ- කරුණාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- මුද්දිතාසහගතෙන වෙනසා -පෙ- උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා එකං දිසං ඵරිත්වා විහරථ. තථා දුතියං, තථා තතියං, තථා චතුත්ථිං, ඉති උද්ධමධො තිරියං සබ්බධි සබ්බන්තාය සබ්බාවන්තං ලොකං උපෙබ්බාසහගතෙන වෙනසා විපුලෙන මහග්ගතෙන අපමාණෙන අවෙරෙන අධ්‍යාපණෙන ඵරිත්වා විහරථා”ති. ඉධ නො ආවුසො, කො විසෙසො කො අධිප්පායො කිං නානාකරණං, සමංඝස්ස වා ගොතමස්ස අමොකං වා යදිදං ධම්මදෙසනාය වා ධම්මදෙසනං අනුසාසනියා වා අනුසාසනිකී.

අථ ඛො මයං භතො, තෙසං අඤ්ඤතිත්ථියානං පරිබ්බාජකානං භාසිතං නෙව අභිනාදිමි. නාපට්ඨෙකාසිමි. අනභිනාදිත්වා අපට්ඨෙකාසිත්වා උද්ධායාසනා පක්ඛමිමි, “භගවතො සන්තකෙ එතස්ස භාසිතස්ස අපං ආජානිස්සාමා”ති. එවංවාදිතො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා එවමසු වචනීයා: “කථං භාවිතා පනාවුසො මෙත්තා වෙතොවිමුක්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිම්පරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, කරුණාවෙතොවිමුක්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිම්පරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො, මුද්දිතා වෙතොවිමුක්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිම්පරියොසානා? කථං භාවිතා පනාවුසො උපෙබ්බාවෙතොවිමුක්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිච්චලා කිම්පරියොසානා”ති. එවං පුට්ඨා භික්ඛවෙ අඤ්ඤතිත්ථියා පරිබ්බාජකා න වෙව සමාධිස්සන්ති, උත්තරිණි විසානං ආපරිස්සන්ති. තං කිස්ස හෙතු: යථා තං භික්ඛවෙ අවිසයස්මි. නාහං තං භික්ඛවෙ, පස්සාමි සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බමිකෙ සස්සමිණං බ්‍රාහ්මණියා පරාය සදෙවමනුස්සාය යො ඉමෙසං පඤ්ඤානං වෙය්‍යාකරණෙන විතං ආරාධෙය්‍ය අඤ්ඤානු තථාගතෙන වා තථාගතසාවකෙන වා ඉතො වා පන සුත්වා.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

අරම කරා එළඹුණෙමු. එළඹ ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජන් සමග සතුටු වූමු. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට නිමවා එකත් පසෙක හිඳගත්තෙමු. වහන්ස, එකත්පසෙක හුන් අපට ඒ අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙය කීහ :

ඇවැත්නි, මහණ ගොයුම් සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසයි: “මහණෙනි එව, තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන්සහගිය සිතින් ...එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව... කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ෂා සහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව, එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව). මෙසේ උඩ යට සරස සථානමතායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ෂාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව”යි.

ඇවැත්නි, අපිදු සවිවනට මෙසේ දහම් දෙසමු. “ඇවැත්නි, එව තෙපි සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පඤ්ඤානිවරණ පහ කොට මෙන් සහගිය සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව,...කුළුණු සහගිය සිතින් ... මුදිතා සහගත සිතින් ... උපෙක්ෂාසහගත සිතින් එක් දිගක් පතුරුවා වෙසෙව. එසේ දෙවන දිග ද එසේ තෙවන දිග ද එසේ සිවුවන දිග ද (පතුරුවා වෙසෙව) මෙසේ උඩ යට සරස සියලු තන්හි සථානමතායෙන් සියලු ලොව පැතුරුණු මහත් බවට ගිය නො පමණ වූ වෙර නැති දෙමනස් රහිත උපෙක්ෂාසහගත සිතින් පතුරුවා වෙසෙව” යි. ඇවැත්නි, මෙහි මහණ ගොයුම්හුගේ හා අපගේ යම් මේ ධර්මදේශනාව සමග ධර්මදේශනාවක් හෝ අනුශාසනාව හා සමග අනුශාසනාවක් හෝ ඇද්ද, අප දෙදෙනාගේ මේ පැනවීමෙහි ලා විශේෂ කීම, අධික ප්‍රයෝග කීම, නානාකිකිමැ යි.

වහන්ස, ඉක්බිති අපි ඒ අත්තොටුපිරිවැජ්ජන්ගේ වදන් නොම පිළිගනුමහ. නො ම පිළිකෙටි කළමහ. නො පිළිගෙන නො පිළිකෙටි කොට මේ වදනෙහි අරුත භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සම්පයෙහි දී දනගන්නෙමු යි හුනස්නෙන් නැඟී පිටත්ව ගියෙමු යි. මහණෙනි, මෙබඳු දාද ඇති අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ මෙසේ කියයුතු වන්නාහ: ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මෛත්‍රීවිඤ්ඤානිකිය (අරපණාසමාධිය) කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවිඤ්ඤානිකිය කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද මුදිතා විඤ්ඤානිකිය කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද? ඇවැත්නි, කෙසේ වඩනලද උපෙක්ෂා විඤ්ඤානිකිය කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද යි. මහණෙනි, මෙසේ පුළුවස්නා ලද අත්තොටු පිරිවැජ්ජේ සපයා කියන්නට නො ද හැකි වන්නාහ. මතු දුකටත් පැමිණෙන්නාහ. හේ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, අවිෂය කරුණෙහිලා යම්සේ නම් එමෙනි. මහණෙනි, තථාගත කෙනකුන් විසින් හෝ තථාගත සවිවකු විසින් හෝ මෙයින් අසා හෝ හැර යමෙක් මේ පැන විසඳීමෙන් සිත් ගන්නේ නම් දෙවියන් සහිත මරුන් බඹුන් සහිත ලෙව්හි මහණබවුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජාවෙහි එබන්දකු මම නො ම දකිමි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මෙත්තාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මෙත්තා-සහගතං සතිසංඛොජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- මෙත්තා සහගතං උපෙධා-සංඛොජ්ඣාධං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසංග්ගපරිණාමිං. යො සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ පටිකකුල¹ සඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති පටිකකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති පටිකකුලෙ අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ ව පටිකකුලෙ ව පටිකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති පටිකකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති පටිකකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති පටිකකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලෙ ව පටිකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති පටිකකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ පටිකකුලෙත්ති තද්වග්ගං අභි-නිවජ්ජෙය්‍යා උපෙධකො විහරෙය්‍යං සත්තො සම්පජානොති උපෙධකො තස් විහරති සත්තො සම්පජානො. සුභං වා ඛො පන විමොඛං උපසම්පජ්ජි විහරති, සුභපරමාහං භික්ඛවෙ, මෙත්තා වෙතොවිමුත්තිං වද්මි ඉධ පඤ්ඤස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තිං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, කරුණාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිං පරියොසානා : ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කරුණා-සහගතං සතිසංඛොජ්ඣාධං භාවෙති -පෙ- කරුණාසහගතං උපෙධා-සංඛොජ්ඣාධං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසංග්ගපරිණාමිං. යො සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ පටිකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති. පටිකකුලසඤ්ඤි තස් විහරති, සවෙ ආකඛිති පටිකකුලෙ අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති. අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ ව පටිකකුලෙ ව පටිකකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති, පටිකකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති පටිකකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි විහරෙය්‍යන්ති, අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤි තස් විහරති. සවෙ ආකඛිති අප්පට්ඨකුලෙ ව පටිකකුලෙ ව තද්වග්ගං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙධකො විහරෙය්‍යං සත්තො සම්පජානොති, උපෙධකො තස් විහරති සත්තො සම්පජානො. සංඛොසො වා රූපසඤ්ඤානං සමතිකකමා පටිසසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා අනන්තො ආකාසොති ආකාසානඤ්ඤායතනං උපසම්පජ්ජි විහරති. ආකාසානඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, කරුණාවෙතොවිමුත්තිං වද්මි; ඉධ පඤ්ඤස්ස භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තිං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

1. අප්පට්ඨකුලෙ පටිකකුල - මජ්ඣං, සාං.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද මෙත්‍රීවිතවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද යත්; මහණෙනි, ලෙහි මහණ විවෙකනිසස්ස වරාගනිසස්ස නිරොධනිසස්ස වොයසග්ගපරිණාමි කොට මෙතොසගගන සතිසමොඤ්ඤාය වඩයි... මෙතොසගගන උපෙඛාසමොඤ්ඤාය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි යි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙඤ්ඤා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුක්ඛා ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙඤ්ඤා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුක්ඛා ඇතිව වෙසේ. ඉහවිමොක්ඛායං හෝ පැමිණ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය (අර්හත්වය) අවබෝධ නොකරන මහණහට මෙත්‍රීවිතවිමුක්තිය ශුභය කෙළවර කොට ඇත්තියයි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කරුණාවෙනාවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්තී කුමක් උතුම් කොට ඇත්තී කිනම් අනුසස් ඇත්තී කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තී වේ ද යත්; මහණෙනි, ලෙහි මහණ විවෙකනිසස්ස වරාගනිසස්ස නිරොධනිසස්ස වොයසග්ගපරිණාමි කොට කරුණා සහගතසතිසමොඤ්ඤාය වඩයි... කරුණා සහගත උපෙඛාසමොඤ්ඤාය වඩයි. ඉදින් හෙතෙමේ ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණෙහිත් අනිටු අරමුණෙහිත් අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා අනිටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහිත් ඉටු අරමුණෙහිත් ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා ඉටු හැඟීම් ඇතිව වෙසෙයි. ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපෙඤ්ඤා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුක්ඛා ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහිලා උපෙඤ්ඤා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදුක්ඛා ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් රූපසංඥාවන් ඉක්මවීමෙන් ප්‍රතිසංඥාවන්ගේ අස්තඛායෙන් නානාසංඥාවන්ගේ නොමෙනෙහි කිරීමෙන් ආකාශය අනන්තයයි ආකාශානඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණහට කරුණාවිතවිමුක්තිය ආකාශානඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්තී ය යි මම කියමි.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, මුදිතා වෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු මුදිතාසහගතං සතිසමොඤ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- මුදිතාසහගතං උපෙධාසමොඤ්ඤාධං භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසංගත පරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛ්ඛිති අප්පට්ඨකුලෙ පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යානති, පට්ඨකුලසඤ්ඤී තත්ථ විහරති -පෙ- සචෙ ආකඛ්ඛිති අප්පට්ඨකුලඤ්ඤි පට්ඨකුලඤ්ඤි තද්දහං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙධකො විහරෙය්‍යාං සතො සමපජානොති, උපෙධකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන ආකාසානඤ්ඤායතනං සමතික්කත්ථ අනන්තං විඤ්ඤාණාදී විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං උපසමපජස් විහරති. විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, මුදිතාවෙතොවිමුත්තං වද්ථී, ඉධ පඤ්ඤාසස් භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, උපෙධාවෙතොවිමුත්ති කිංගතිකා හොති කිංපරමා කිංඵලා කිංපරියොසානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු උපෙධාසහගතං සතිසමොඤ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- උපෙධාසහගතං උපෙධාසමොඤ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොසසංගත පරිණාමිං. සො සචෙ ආකඛ්ඛිති අප්පට්ඨකුලෙ පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යානති, පට්ඨකුලසඤ්ඤී තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛ්ඛිති පට්ඨකුලෙ අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යානති, අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤී තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛ්ඛිති අප්පට්ඨකුලෙ ව පට්ඨකුලෙ ව පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යානති, පට්ඨකුලසඤ්ඤී තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛ්ඛිති පට්ඨකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලෙ ව අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤී විහරෙය්‍යානති, අප්පට්ඨකුලසඤ්ඤී තත්ථ විහරති. සචෙ ආකඛ්ඛිති, අප්පට්ඨකුලඤ්ඤි පට්ඨකුලඤ්ඤි තද්දහං අභිනිවජ්ජෙය්‍යා උපෙධකො විහරෙය්‍යාං සතො සමපජානොති, උපෙධකො තත්ථ විහරති සතො සමපජානො. සබ්බසො වා පන විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං සමතික්කත්ථ තත්ථී කිඤ්චිති ආකිඤ්ඤායතනං උපසමපජස් විහරති. ආකිඤ්ඤායතනපරමාහං භික්ඛවෙ, උපෙධාවෙතොවිමුත්තං වද්ථී, ඉධ පඤ්ඤාසස් භික්ඛුනො උත්තරිං විමුත්තං අප්පට්ඨිජ්ඣන්තො.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද මුද්ගාවිත්තවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විචේකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොසසග්ගපරිණාමී කොට මුද්ගාසහගත සතිසමොච්ඡාදකය වෙයි... මුද්ගාසහගත උපෙධාසමොච්ඡාදකය වෙයි. ඉදින් හෙතෙම ඉටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ... ඉදින් ඉටු අරමුණත් අනිටු අරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපේක්ෂා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා උපේක්ෂා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් ආකාශානඤ්ඤායතනය ඉක්මවා විඤ්ඤාණය අනන්තයයි විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණෙහි මුද්ගාවේත්තවිමුක්තිය විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්ති ය යි මම කියමි.

මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද උපෙක්ෂාවිත්තවිමුක්තිය කිනම් ගති ඇත්ති කුමක් උතුම් කොට ඇත්ති කිනම් අනුසස් ඇත්ති කුමක් කෙළවර කොට ඇත්ති වේ ද යත්; මහණෙනි, මෙහි මහණ විචේකනිස්සිත විරාගනිස්සිත නිරෝධනිස්සිත වොසසග්ග-පරිණාමී කොට උපෙධාසහගත සතිසමොච්ඡාදකය වෙයි... උපෙධා සහගත උපෙධාසමොච්ඡාදකය වෙයි. ඉදින් හෙතෙම ඉටු අරමුණෙහි අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටු හැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටු අරමුණෙහි ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටුඅරමුණෙහිත් අනිටුඅරමුණෙහිත් අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා අනිටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් අනිටුඅරමුණෙහිත් ඉටුඅරමුණෙහිත් ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා ඉටුහැඟුම් ඇතිව වෙසේ. ඉදින් ඉටුඅරමුණත් අනිටුඅරමුණත් යන දෙක දුරු කොට උපේක්ෂා ඇතිව සිහි ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නෙමි කැමති වේ නම් එහි ලා උපේක්ෂා ඇතිව සිහි ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව වෙසේ. සර්වප්‍රකාරයෙන් විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනය ඉක්මවා කිසිවක් නැතැයි ආකිඤ්ඤායතනයට පැමිණ හෝ වෙසේ. මහණෙනි, ලොකිකප්‍රඥා ඇති මතු විමුක්තිය අවබෝධ නොකරන මහණෙහි උපෙක්ෂා විත්තවිමුක්තිය ආකිඤ්ඤායතනය පරම කොට ඇත්ති ය යි මම කියමි.

2. 6. 5

සඬගාරවසුන්නං

601. අථ ඛො සඬගාරචො බ්‍රාහ්මණො යෙන හගවා තෙනුපසඬකමි. උපසඬකමිත්වා හගවතා සද්ධිං සමමොදි. සමමොදනියං කථං සාරාණියං විනිසාරෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිකොනො ඛො සඬගාරචො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: කො ණු ඛො හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකදු දීඝරත්තං සජ්ඣායකතා පි මන්තා නාපටිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා? කො පන හො ගොතම, හෙතු කො පච්චයො යෙනෙකදු දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මන්තා පටිහන්ති. පගෙව සජ්ඣායකතාති.

යසමිං ඛො බ්‍රාහ්මණ, සමයෙ කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිසසරණං යථාභූතං නාපජානාති¹. අත්තස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති² න පසසති. පරස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. උභයස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. යෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දප්පො සංසට්ඨො ලාබ්‍යො වා හලිද්දො වා නිලාය³ වා මඤ්ඤට්ඨායො වා, තස්මි වක්ඛමා පුරිසො සකං මුට්ඨිමිත්තං පච්චවෙසමාමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, යසමිං සමයෙ කාමරාගපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන උප්පන්නස්ස ච කාමරාගස්ස නිසසරණං යථාභූතං නාපජානාති. අත්තස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. පරස්මි -පෙ- උභයස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නාපටිහන්ති පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසමිං සමයෙ බ්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිසසරණං යථාභූතං න ජානාති. අත්තස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. පරස්මි -පෙ- උභයස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. යෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දප්පො අභිනා සන්තොනො උක්ඛට්ඨිතො⁴ උසසදකජානො⁵, තස්මි වක්ඛමා පුරිසො සකං මුට්ඨිමිත්තං පච්චවෙසමාමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය. එවමෙව ඛො බ්‍රාහ්මණ, යසමිං සමයෙ බ්‍යාපාදපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පන්නස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිසසරණං යථාභූතං නාපජානාති. අත්තස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. පරස්මි -පෙ- උභයස්මි තසමිං සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මන්තා නාපටිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා.

1. නාපජානාති - සි 1, 2.

2. නාපජානාති - මජ්ඣ, ස්‍යා.

3. හලිද්දො වා මඤ්ඤට්ඨායො වා - සි 1, 2. නිලායා ස්‍යා

4. පක්ඛට්ඨිතො - මජ්ඣ, උක්ඛට්ඨිතො - ස්‍යා,

5. උසසදකජාන - මජ්ඣ, උසසදකජාන - ස්‍යා.

2. 6. 5

සංඛාරය සූත්‍රය

601. එකල්හි සංඛාරය බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කරා කොට නිමවා එකත්පස්ව හුන්නේය. එකත්පස්ව හුන් සංඛාරය බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේය. සැල කෙළේය. හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර පවා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටහේ ද, එයට හේතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිම? හවන් ගෞතමයෙනි, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො හඳුළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ ද, එයට හේතු කිම? ප්‍රත්‍යය කිමැයි.

බමුණ, යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කල මැ නො වැටහෙයි. බමුණ, යම්යේ දියබදුනෙක් ලතුයෙන් හෝ කහ පැහැයෙන් හෝ නිල්පැහැයෙන් හෝ මදවිය පැහැයෙන් හෝ මුසු වූයේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයත්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හඳුළ මන්ත්‍ර කල මැ නො වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි. යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද, උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයත්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හඳුළ මන්ත්‍ර පවා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. බමුණ, යම්යේ දියබදුනෙක් ගින්නෙන් තැවුණේ කැකුරුණේ හටගත් උණුසුම් ඇත්තේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද උපන් ව්‍යාපාද දුරු කිරීමත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයත්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහඳුළ මන්ත්‍ර පවා හඳුළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

පුනර්ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ථිනම්භ්‍ර පරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති ථිනම්භ්‍රපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව ථිනම්භ්‍රාස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති. පරකම්මි -පෙ- උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති. පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දප්පෙතො සෙවාලපණකපරියොනදො, තත්ථ වකඛුමා පුරියො සකං මුඛනිමිත්තං පට්ටවෙකඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙසෙය්‍ය, එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ ථිනම්භ්‍ර පරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති ථිනම්භ්‍රපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව ථිනම්භ්‍රාස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති, අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති, පරකම්මි -පෙ- උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති න පසසති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධව්වකුක්කඛ්වපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති උද්ධව්වකුක්කඛ්වපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව උද්ධව්වකුක්කඛ්වස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති. න පසසති. පරකම්මි -පෙ- උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති. න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ උද්දප්පෙතො වාතෙරිතො චලිතො හනෙතා උමිජාතො, තත්ථ වකඛුමා පුරියො සකං මුඛනිමිත්තං පට්ටවෙකඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ උද්ධව්වකුක්කඛ්වපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති උද්ධව්වකුක්කඛ්වපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව උද්ධව්වකුක්කඛ්වස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. පරකම්මි -පෙ- උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති, දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

පුන ව පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිච්ඡාපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව විචිකිච්ඡාස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. පරකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්දප්පෙතො ආච්ඡො උළිතො කලලිභූතො අක්කකාරෙ නික්ඛිතො. තත්ථ වකඛුමා පුරියො සකං මුඛනිමිත්තං පට්ටවෙකඛමානො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය, න පසෙසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ විචිකිච්ඡාපරිපුට්ඨිතෙන වෙතසා විහරති විචිකිච්ඡාපරෙතෙන, උප්පත්තාස ව විචිකිච්ඡාස නිස්සරණං යථාභූතං නප්පජානාති. අත්තකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. පරකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. උභයකම්මි තසම් සමයෙ යථාභූතං න ජානාති, න පසසති. දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ, හෙතු අයං පට්ටියො යෙනෙකද දීඝරත්තං සජ්ඣායකතාපි මනනා නප්පට්ඨිහන්ති, පගෙව අසජ්ඣායකතා.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මධ්‍යා ලද ථිනමිඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නික්ඛරණයත් තතුයේ නො දනී ද එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී. නො දකී. පරාත්මයන්...එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටහේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු කිම? බමුණ, යම්යේ දියබඳුනෙක් පණක සෙවෙලින් භාත්පයින් වැසුණේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක ථිනමිඤ්ඤයෙන් මධ්‍යා ලද ථිනමිඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ථිනමිඤ්ඤයාගේ නික්ඛරණයත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්...එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහෙයි. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම?

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤයෙන් මධ්‍යා ලද උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤයාගේ නික්ඛරණයත් තතුයේ නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. බමුණ යම්යේ දියබඳුනෙක් සුළඟින් කමුණ වූයේ සැලුණේ බැමුණේ හටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ තතුයේ නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤයෙන් මධ්‍යා ලද උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් උද්ධච්ඡාදකඤ්ඤයාගේ නික්ඛරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. පරාත්මයන්... එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නොවැටහේ.

බමුණ නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විචිකිච්ඡාවෙන් මධ්‍යා ලද විචිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද උපන් විචිකිච්ඡාවගේ දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද; එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි පරාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නොහදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම? බමුණ, යම්යේ දියබඳුනෙක් කැලඹුණේ නොසන්හුන්නේ මඩවූයේ අඳුරෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් නො දන්නේ ය, නො දක්නේ ය. බමුණ එසෙයින් ම විචිකිච්ඡාවෙන් මධ්‍යා ලද විචිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විචිකිච්ඡාවගේ නික්ඛරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දනී ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි පරාත්මයන් තතුයේ නො දනී, නො දකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ නො දනී, නො දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ. නො හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිම? බමුණ යම්හෙයෙකින් ඇතැම් දිනෙක දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර තබා හදළ මන්ත්‍ර පවා නො වැටහේ නම් එයට මේ හේතුවයි, මේ ප්‍රත්‍යයයි.

යසම්ච ච බො බ්‍රාහ්මණ සමයෙ න කාමරාගපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති න කාමරාගපරෙතෙන. උත්තනස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උදපනො අසංඝට්ඨො ලාබ්‍යො වා හලිඤ්ඤා වා නිලායො වා මඤ්ඤට්ඨායො වා, තස්මිං චක්ඛුමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චවේක්ඛමානො යථාභූතං ජානෙය්‍ය, පසෙය්‍ය. එවිතෙව බො බ්‍රාහ්මණ යසම්ච සමයෙ න කාමරාගපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න කාමරාගපරෙතෙන. උත්තනස්ස ච කාමරාගස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති, පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම්ච සමයෙ න බ්‍යාපාදපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උත්තනස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. පරකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති පස්සති. උභයකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උදපනො න අභේතා සන්තතො න උභ්‍යන්ධිතො න උස්සදකජාතො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම්ච සමයෙ න ථිනම්ඤ්ඤපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති න ථිනම්ඤ්ඤපරෙතෙන. උත්තනස්ස ච ථිනම්ඤ්ඤ නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උදපනො න සෙවාලපණ්ණපරියොනඤ්ඤා -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම්ච සමයෙ න උද්ධව්ඤ්ඤාපරිශුද්ධිනෙන චේතසා විහරති, න උද්ධව්ඤ්ඤාපරෙතෙන. උත්තනස්ස ච උද්ධව්ඤ්ඤා නිස්සරණං යථාභූතං පජානාති. අත්තකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. පරකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. උභයකුම්පි තසම්ච සමයෙ යථාභූතං පජානාති, පස්සති. දීඝරත්තං අසජ්ඣායකතාපි මනතා පටිහන්ති, පගෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යථාපි බ්‍රාහ්මණ, උදපනො න වාතෙරිතො, න චලිතො, න භතො, න උමිජාතො -පෙ- පගෙව සජ්ඣායකතා.

බමුණ, යම්කලෙක වූකලී කාමරාගයෙන් නොමඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දැනී ද, එයමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි පරාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. බමුණ යමයේ දියබඳුනෙක් ලෙසින් හෝ කප්පාලයෙන් හෝ නිල් පැහැයෙන් හෝ මදවිය පැහැයෙන් හෝ නුමුසු වූයේ වේ ද; ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුවසටහන බලන්නේ ඇතිසැටියෙන් දන්නේ ය, දක්නේ ය. බමුණ, එසෙයින් ම යම්කලෙක කාමරාගයෙන් නො මඩනා ලද කාමරාගය අනුව නොගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් ඇතිසැටියෙන් දැනී ද, එයමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි පරාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් නොමඩනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද. උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නිසංසරණයත් ඇතිසැටියෙන් දැනී ද, එයමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි පරාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කීම? බමුණ, යමයේ දිය බඳුනෙක් ගින්නෙන් නොතැවුණේ නොකැකැරුණේ නොහටගත් උණුසුම ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ඊතමිඤ්ඤයෙන් නොමඩනා ලද ඊතමිඤ්ඤය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් ඊතමිඤ්ඤයාගේ නිසංසරණයත් ඇතිසැටියෙන් දැනී ද, එයමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි පරාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එයමයෙහි උභයාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කීම? බමුණ, යමයේ දිය බඳුනෙක් සෙවෙල්පෙණින් හාත්පසින් නො වැසුනේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උභයාත්මයෙන් නොමඩනා ලද උභයාත්මය අනුව නොගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උභයාත්මයාගේ නිසංසරණයත් ඇති සැටියෙන් දැනී ද; එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එකල්හි පරාත්මයත් තතුයේ දැනී, දකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතුයේ දැනී දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කීම? බමුණ, යමයේ දිය බඳුනෙක් සුළඟින් කම්පිත නොවූයේ නොසැලුණේ නොබැබුණේ නොහටගත් රළ ඇත්තේ වේ ද ... හදළ මන්ත්‍ර කැල මැ වැටහෙයි.

පුන ච පරං බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිනෙන වෙනසා විහරති, න විචිකිච්ඡාපරෙතෙන. උපපන්නාය ච විචිකිච්ඡාය නික්ඛරණං යථාභූතං පඡානාති. අත්තකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති, පසසති. පරකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති, පසසති. උභයකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති, පසසති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. සෙය්‍යරාපි බ්‍රාහ්මණ, උද්පන්නො අවජා විෂයෙනො අනාවලො ආලොකෙ නික්ඛන්තො. තස්මි වක්ඛමා පුරිසො සකං මුඛනිමිත්තං පච්චෙවෙක්ඛමානො යථාභූතං ඡායෙය්‍ය, පසෙය්‍ය. එවමෙව බො බ්‍රාහ්මණ, යසම් සමයෙ න විචිකිච්ඡාපරිසුට්ඨිනෙන වෙනසා විහරති. න විචිකිච්ඡාපරෙතෙන. උපපන්නාය ච විචිකිච්ඡාය නික්ඛරණං යථාභූතං පඡානාති. අත්තකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති, පසසති. පරකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති, පසසති, උභයකුම්භි තසම් සමයෙ යථාභූතං පඡානාති පසසති. දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා. අයං බො බ්‍රාහ්මණ හෙතු. අයං පට්ටයො. යෙනෙකද දීඝරන්තං අසජ්ඣායකතාපි මනා පටිහනති. පථෙව සජ්ඣායකතා.

සත්තමෙ බ්‍රාහ්මණ, බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනුපකතිලෙසා භාවිතා බහුලිකතා විජ්ඣාචම්බුක්ඛිච්චයචිකිතිරියාය සංවත්තනති. කතමෙ සත්තං? සතිසම්මොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනුපකතිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ඣාචම්බුක්ඛිච්චයචිකිතිරියාය සංවත්තනති. -පෙ- උපෙබාසම්මොජ්ඣංගො බො බ්‍රාහ්මණ, අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනුපකතිලෙසො භාවිතො බහුලිකතො විජ්ඣාචම්බුක්ඛිච්චයචිකිතිරියාය සංවත්තනති. ඉමෙ බො බ්‍රාහ්මණ, සත්තං බොජ්ඣංගො අනාවරණං අනිවරණං වෙනසො අනුපකතිලෙසො භාවිතා බහුලිකතා විජ්ඣාචම්බුක්ඛිච්චයචිකිතිරියාය සංවත්තනති ති. එව. වුත්තෙ සංගාරවො බ්‍රාහ්මණො හගවන්තං එතදවොච: අභික්ඛන්තං හො ගොතම -පෙ- අජ්ඣතග්ගෙ පාණ්දපෙන සරණං ගතනති.

2. 6. 6

අභයසුත්තං

602. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ විහරති ගිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ. අථ බො අභයො රාජකුමාරො යෙන හගවා තෙතුවසංඛාමි. උපසංඛාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදන්තො බො අභයො රාජකුමාරො හගවන්තං එතදවොච: පුරණො හන්තො, කසිසපො එවමාහ: “නත්ථි හෙතු නත්ථි පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදස්සනාය. අහෙතුඅපට්ටයා අඤ්ඤාණං අදස්සනං හොති. නත්ථි හෙතු නත්ථි පට්ටයො ඤාණදස්සනාය අහෙතු අපට්ටයා ඤාණදස්සනං හොතිති. ඉධ හගවා කිමාහා”ති. අත්ථි රාජකුමාර, හෙතු අත්ථි පට්ටයො

1. අහෙතුඅපට්ටයො - සා, මජ්ඣ.

2. ඤාණාය දස්සනාය - මජ්ඣ, සා.

3. ඤාණං දස්සනං - මජ්ඣ, සා.

බමුණ, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම් කලෙක විවිකිව්‍යාවෙන් නො මඩනා ලද විවිකිව්‍යාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් විවිකිව්‍යාවගේ නිශ්ශරණයත් තතු සේ දැනී ද, එසමයෙහි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී දකී. එසමයෙහි පරාත්මයත් තතු සේ දැනී දකී. එසමයෙහි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නො හදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනුම කිම? බමුණ, යම් සේ පහන් වූ වෙසෙසින් පහන් වූ නො කැලඹුණු දියබදුනෙක් එළියෙහි තබන ලද්දේ වේ ද, ඇස් ඇති පුරුෂයෙක් එහි සිය මුව සටහන බලන්නේ තතු සේ දන්නේය. දක්නේය. බමුණ, එසෙයින් ම යම් කලෙක විවිකිව්‍යාවෙන් නොමඩනා ලද විවිකිව්‍යාව අනුව නො ගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් විවිකිව්‍යාවගේ නිශ්ශරණයත් ඇති සැටියෙන් දැනී ද, එකල්හි ආත්මාත්මයත් තතු සේ දැනී, දකී. එකල්හි පරාත්මයත් තතු සේ දැනී, දකී. එකල්හි උභයාත්මයත් තතු සේ දැනී, දකී. දිගුකලක් මුළුල්ලෙහි නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ. හදළ මන්ත්‍ර කියනු ම කිමැ යි. බමුණ, යම් හෙයකින් ඇතැම් දිනෙක දිගු කලක් මුළුල්ලෙහි හදළ මන්ත්‍ර තබා නොහදළ මන්ත්‍ර පවා වැටහේ නම් (එයට) මේ හේතුවයි. මේ ප්‍රත්‍යයයි.

බමුණ, මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ (සිත) නො අවුරන්නෝය. නොවසන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිත්. කවර සත්‍යකැයත්: බමුණ, සත්‍යබෞද්ධය (සිත) නොඅවුරන්නෙකි. නොවසන්නෙකි. සිත නොකෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී... බමුණ, උපෙක්ඛාසමබ්බාද්ධය නො අවුරන්නෙකි. නො වසන්නෙකි. සිත නො කෙලෙසන්නෙකි. වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතී. බමුණ මේ සත්‍යබෞද්ධයෝ නො අවුරන්නෝය; නො වසන්නෝය. සිත නො කෙලෙසන්නෝය. වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු විජ්ජාවිමුක්ඛඵල පසක් කිරීම පිණිස පවතිනැ යි. මෙසේ වදළ කල්හි සඛාරව බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: හවත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි... අද පටන් දිවිහිමියෙන් සරණ ගිය මා උච්චුචකු කොට දරනසේක් වා යි.

2. 6. 6

අභය සූත්‍රය

602. එක් සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සමීපයෙහි භික්ෂුභව්‍යවෙහි වැඩවසනසේක. එකල්හි අභය රාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත්පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් අභයරාජකුමාර භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේය: වහන්ස, පුරුෂකසාපයෝ මෙසේ කියති: නො දැන්මට නො දැක්මට හේතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහේතුක ව අප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ. දැන්මට දැක්මට හේතුවෙක් නැත. ප්‍රත්‍යයෙක් නැත. අහේතුක ව අප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ" යි. මෙහිලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කුමක් වදරනසේක් ද යි... රාජකුමාරය, නො දැන්මට නො දැක්මට හේතුවෙක් ඇත.

අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. සහෙතු සප්පව්වයා¹ අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොති. අස්මි රාජකුමාර හෙතු අස්මි පට්ටයො ඤාණදක්ඛනාය. සහෙතු සප්පව්වයා ඤාණදක්ඛනං හොතිති. කතමො පන හතොත, හෙතු කතමො පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. කරං සහෙතු සප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොතිති.

යස්මිං බො රාජකුමාර, සමයෙ කාමරාගපරිපූර්ණිතෙන වෙතසා විහරති කාමරාගපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච කාමරාගස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවං සහෙතු සප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොති. පුනචපරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ බ්‍යාපාදපරිපූර්ණිතෙන වෙතසා විහරති බ්‍යාපාදපරෙතෙන. උප්පත්තාස්ස ච බ්‍යාපාදස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොති. පුනචපරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ ථිනම්භිද්ධපරිපූර්ණිතෙන වෙතසා විහරති ථිනම්භිද්ධපරෙතෙන. උප්පත්තාස්ස ච ථිනම්භිද්ධස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොති. පුනචපරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ උභව්වකුක්ඛව්වපරිපූර්ණිතෙන වෙතසා විහරති උභව්වකුක්ඛව්වපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච උභව්වකුක්ඛව්වස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති න පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොති. පුනචපරං රාජකුමාර, යස්මිං සමයෙ චිච්චිච්චපරිපූර්ණිතෙන වෙතසා විහරති චිච්චිච්චපරෙතෙන, උප්පත්තාස්ස ච චිච්චිච්චස්ස නික්ඛරණං යථාභූතං න ජානාති, න පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො අඤ්ඤාණාය අදක්ඛනාය එවං සහෙතුසප්පව්වයා අඤ්ඤාණං අදක්ඛනං හොතිති.

කො නාමොයං හතොත ධම්මපරියායොති. නිවරණා නාමෙතෙ රාජකුමාරාති. තග්ග හගව නිවරණා, තග්ග සුගත නිවරණා. එකමෙකෙනපි බො හතොත නිවරණෙන අභිභූතො යථාභූතං න ජානෙය්‍ය න පසෙය්‍ය, කො පන වාදෙ පඤ්ඤිති නිවරණෙහි. කතමො පන හතොත, හෙතු කතමො පට්ටයො ඤාණදක්ඛනාය කරං සහෙතුසප්පව්වයා ඤාණදක්ඛනං හොතිති.

ඉධ රාජකුමාර, භික්ඛු භතිසම්මොජ්ඣංගො භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. සො සති-සම්මොජ්ඣංගො භාවිතෙන විතෙතන යථාභූතං ජානාති පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො ඤාණදක්ඛනාය. එවං සහෙතු සප්පව්වයා ඤාණදක්ඛනං හොති -පෙ- පුනච පරං රාජකුමාර, භික්ඛු උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංගො භාවෙති, විවෙකනිස්සිතං විරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොක්ඛංගපරිණාමිං. සො උපෙබ්බසම්මොජ්ඣංගො භාවිතෙන විතෙතන යථාභූතං ජානාති පක්ඛති. අයමපි බො රාජකුමාර, හෙතු අයං පට්ටයො ඤාණදක්ඛනාය. එවමපි සහෙතුසප්පව්වයා ඤාණදක්ඛනං හොතිති.

1. සහෙතුසප්පව්වයො ... මජ්ඣිම, සං.,

ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහේතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රාජකුමාරය, දැන්මට දැක්මට හේතුවෙක් ඇත. ප්‍රත්‍යයෙක් ඇත. සහේතු සප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ'' යි. වහන්ස, නොදැන්මට නොදැක්මට හේතුව කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහේතු සප්‍රත්‍යය ව නො දැන්ම නො දැක්ම වේ ද යි.

රජකුමර, යම්කලෙක කාමරාගයෙන් මඬනා ලද කාමරාගය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේද; උපන් කාමරාගය දුරු කිරීමත් තතුසේ නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හේතුවකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහේතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ව්‍යාපාදයෙන් මඬනා ලද ව්‍යාපාදය අනුව ගිය සිතින් යුතුව වෙසේ ද; උපන් ව්‍යාපාදයාගේ නිසසරණයත් තතුසේ නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහේතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක ථීනථිඬයෙන් මඬනා ලද ථීනථිඬය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද, උපන් ථීනථිඬයාගේ නිසසරණයත් තතුසේ නො දැනී ද, නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහේතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක උඬවෙකුකකුච්චයෙන් මඬනා ලද උඬවෙකුකකුච්චය අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් උඬවෙකුකකුච්චයාගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහේතු සප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ. රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: යම්කලෙක විවිකිච්ඡාවෙන් මඬනා ලද විවිකිච්ඡාව අනුව ගිය සිතින් වෙසේ ද; උපන් විවිකිච්ඡාවගේ නිසසරණයත් ඇතිසැටියෙන් නො දැනී ද; නො දැකී ද; රජකුමර, නොදැන්මට නොදැක්මට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහේතුසප්‍රත්‍යය ව නොදැන්ම නොදැක්ම වේ යි.

වහන්ස. මේ දහමතය කිනම් ද යි. රජකුමර, මොහු නිවරණ නම්හ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. සුගතයන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් නිවරණයහ. වහන්ස, එක්එක් නිවරණයෙහුදු මඬනා ලද්දේ තතුසේ නො දන්නේය, නො දක්නේය. පඤ්ඤානිවරණයන්ගෙන් (මඬනා ලද්දේ) කවර කපා ද? වහන්ස, දැන්මට දැක්මට හේතු කවරේ ද? ප්‍රත්‍යය කවරේ ද? කෙසේ සහේතුසප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැක්ම වේ ද යි.

රජකුමර, මෙසස්නෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ගපරිණාමී කොට සතිසමොඤ්ඤාභියය වඩයි. හේ සතිසමොඤ්ඤාභියය වැඩූ සිතින් තතුසේදැනී දැකී. රජකුමර, දැනීමට දැනීමට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේ සහේතු සප්‍රත්‍යය ව දැනීම දැක්ම වේ.... රජකුමර, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසග්ග පරිණාමී කොට උපෙධාසමොඤ්ඤාභියය වඩයි. හෙතෙමේ උපෙධාසමොඤ්ඤාභියය වැඩූසිතින් තතුසේ දැනී, දැකී. රජකුමර, දැනීමට දැක්මට මෙ ද හේතුවෙකි, මෙ ද ප්‍රත්‍යයෙකි. මෙසේත් සහේතුසප්‍රත්‍යය ව දැන්ම දැක්ම වේ යි.

කොනාමොයං හනෙත, ධම්මපරියායො'ති. බොජ්ඣංඛිනා නාමෙන රාජකුමාරාති. තස්ස භගව බොජ්ඣංඛිනා, තග්ග සුගත බොජ්ඣංඛිනා. එකමෙකෙනපි බො හනෙත, බොජ්ඣංඛිනෙහි සමන්තාගතො යථාභූතං ජානෙය්‍ය පසෙසය්‍ය, කො පන වාදෙ සත්තභි බොජ්ඣංඛිනෙහි. යො'පි මෙ හනෙත, ගීජ්ඣකුටපබ්බතං ආරොහනස්ස කායකිලමරො විත්තකිලමරො සො'පි මෙ පටිපත්තියංඤ්ඤා, ධම්මො ච මෙ අභිසම්මෙතාති.

බොජ්ඣංඛිගවග්ගො පදමො.

තත්‍රාද්දනං:-

ආභාරපරියායංගි මෙත්තං සංඛාරවෙන ච
අභයො පුළ්ඡිනො පඤ්ඤං ගීජ්ඣකුටමගි පබ්බතෙති.

වහන්ස, මේ දහමනස කීනම් දෑ යි. රජකුමර, මොහු බොජ්ඣංග නම්හ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. සුගතයන් වහන්ස, ඒකාන්තයෙන් බොජ්ඣංගයහ. වහන්ස, එක්එක් බොජ්ඣංගයෙහිදු යුතු වූයේ තතුසේ දන්තේය, දක්තේය. සත්ත-බොජ්ඣංගයෙන් යුතු වූයේ කවර කරා ද? වහන්ස, ගිජ්ඣුඵපච්චට නැගෙන මාගේ කයෙහි යම් විධාවෙක් සිතෙහි විධාවෙක් වී ද, හෙ ද සන්තිසුන්ය. මා විසින් දහම ද අවබෝධ කරන ලද්දේ යි.

සචෑනී බොජ්ඣංගවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ආහාර, පරියාය, අග්ගි, මෙත්ත, සංකාරව යන සූත්‍ර පස ද ගිජ්ඣුඵපච්චෙහි අභයරාජකුමරුන් ප්‍රශ්න විචාළ සූත්‍රය වූ අභය සූත්‍රය ද යි සූත්‍රසයෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

7. ආනාපානවග්ගො

2. 7. 1

අට්ඨකස්සුතං.

603. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසා. කථං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහපථලා ගොති, මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහපථලා ගොති මහානිසංසානි.

2. 7. 2

දුතිය අට්ඨකස්සුතං.

604. අට්ඨකසඤ්ඤාස භික්ඛවෙ, භාවිතාය බහුලිකතාය ධ්වනං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨෙව්ච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කථං භාවිතාය ව බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤාස කථං බහුලිකතාය ධ්වනං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨෙව්ච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතාය බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤාස එවං බහුලිකතාය ධ්වනං ඵලානං අඤ්ඤතරං ඵලං පාටිකඛිං: දිට්ඨෙව්ච ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනානි.

2. 7. 3

තතිය අට්ඨකස්සුතං.

605. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො අසාය සංවත්ඨති. කථං භාවිතා භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො අසාය සංවත්ඨති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බසමොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරෝධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා බො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො අසාය සංවත්ඨති.

7. ආනාපාන වර්ගය

2. 7. 1

අවධික සූත්‍රය

603. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත්ඵල මහත් අනුසස් ඇති වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත්ඵල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථික සංඥාවෙන් යුක්ත සති සමොඤ්ඤාය වඩයි... විවේකය ඇසුරු වුවක් වීරාගය ඇසුරු වුවක් නිරෝධය ඇසුරු වුවක් නිවනට නැඹුරු වුවක් කොට අසථිකසංඥාවෙන් යුක්ත උපෙකා සමොඤ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් ඵල ඇත්තී මහත් අනුසස් ඇත්තී වේ යි.

2. 7. 2

දුතිය අවධික සූත්‍රය

604. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද කල්හි බහුල කරන ලද කල්හි ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ය. දිවුදුම්-යෙහි ම රහත්බව හෝ උපාදන සේස ව ඇති කල්හි අනගම් බව හෝ යි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව කෙසේ වැඩු කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිවුදුම්යෙහි රහත්බව ද උපාදන සේස ව ඇති කල්හි අනගම් බව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවේකනිසංසිත වීරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොයග්ගපරිණාමී කොට අවධිකසංඥාසහගත සතිසමොඤ්ඤාය වඩයි ... අවධිකසංඥාසහගත උපෙකාසමොඤ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිවුදුම්යෙහි ම රහත් බව ද උපාදන සේස ව ඇති කල්හි අනගම් බව ද යන ඵල දෙකින් එක්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු යි.

2. 7. 3

තතිය අවධික සූත්‍රය

605. මහණෙනි, අසථිකසංඥාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අසථිකසංඥාව මහත් වැඩ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවේකනිසංසිත වීරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොයග්ග පරිණාමී කොට අවධිකසංඥා සහගත සතිසමොඤ්ඤාය වඩයි... අවධිකසංඥා සහගත උපෙකා සමොඤ්ඤාය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අවධිකසංඥාව මහත් වැඩ පිණිස පවතී යි.

T-16

2. 7. 4

චතුස් අට්ඨකසුත්තං

606. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකසුත්තං

607. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තතිති.

2. 7. 6

ෂට්ඨ අට්ඨකසුත්තං

608. අට්ඨකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති. කථං භාවිතා ච ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා කථං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- අට්ඨකසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤ්ඤං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමිං. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, අට්ඨකසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාසු විහාරාය සංවත්තතිති.

2. 7. 7-12

පුළුවකසුත්තානි

609-614. පුළුවකසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තතිති.

2. 7. 4

වතුකු අට්ඨකසූත්‍රය

606. මහණෙනි, අට්ඨකසඤ්ඤාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් යෝගසෙබ්බය (නිවන) පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසඤ්ඤාව මහත් යෝගසෙබ්බය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ වීචෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත සතිසම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි ... අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත උපෙබ්බා සම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසඤ්ඤාව මහත් යෝගසෙබ්බය පිණිස පවතී යි.

2. 7. 5

පඤ්චම අට්ඨකසූත්‍රය

607. මහණෙනි, අට්ඨකසඤ්ඤාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් සංවේග පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසංඤ්ඤාව මහත් සංවේග පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ වීචෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත සතිසම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි...අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත උපෙබ්බා සම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසඤ්ඤාව මහත් සංවේගය පිණිස පවතී යි.

2. 7. 6

ඡට්ඨ අට්ඨකසූත්‍රය

608. මහණෙනි, අට්ඨකසඤ්ඤාව වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසඤ්ඤාව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ වීචෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරෝධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත සතිසම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි -ප- අට්ඨකසඤ්ඤා සහගත උපෙබ්බා-සම්මොඡ්ඡාදායකය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද අට්ඨකසඤ්ඤාව මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී යි.

2. 7. 7 — 12

පුළුවක සූත්‍ර

609 - 614 මහණෙනි, පුළුවකසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 7. 13-18

විනිලකසුත්තානි

615-620. විනිලකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 19-24

විච්ඡිද්දකසුත්තානි

621-626. විච්ඡිද්දකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 25-30

උද්ධුමානකසුත්තානි

627-632. උද්ධුමානකසසුඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 31-36

මෙත්තාසුත්තානි

633-638. මෙත්තා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 37-42

කරුණාසුත්තානි

639-644. කරුණා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 43-48

මුද්දිතාසුත්තානි

645-650. මුද්දිතා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 49-54

උපෙඛාසුත්තානි

651-656. උපෙඛා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 7. 55-60

ආනාපානසතිසුත්තානි

657-662. ආනාපානසති භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

ආනාපානවග්ගො සත්තමො.

කසසුද්දනං:

අට්ඨි පුළුව විනිල විච්ඡිද්දකොද්ධුමානකා
මෙත්තා කරුණා මුද්දිතොපෙඛානාපානෙන වානි.

2. 7. 13 - 18

විනිලක සූත්‍ර

615 - 620 මහණෙනි, විනිලක සංකෘතිය ව ... පවති යි.

2. 7. 19 - 24

විවිච්ඡේදක සූත්‍රය

621 - 626 මහණෙනි, විවිච්ඡේදක සංකෘතිය ව ... පවති යි.

2. 7. 25 - 30

උද්ධමානක සූත්‍ර

627 - 632 මහණෙනි, උද්ධමානක සංකෘතිය ව ... පවති යි.

2. 7. 31 - 36

මෙත්තා සූත්‍ර

633 - 638 මහණෙනි, මෙත්තිය ව ... පවති යි.

2. 7. 37 - 42

කරුණා සූත්‍ර

639 - 644 මහණෙනි, කරුණාව ව ... පවති යි.

2. 7. 43 - 48

මුදිතා සූත්‍ර

645 - 650 මහණෙනි, මුදිතාව ව ... පවති යි.

2. 7. 49 - 54

උපෙඛා සූත්‍ර

651 - 656 මහණෙනි, උපෙක්ඛාව ව ... පවති යි.

2. 7. 55 - 60

ආනාපානසති සූත්‍ර

657 - 662 මහණෙනි, ආනාපානසතිය ව ... පවති යි.

සත්වැනි ආනාපානවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

අර්ථක, පුළුවක, විනිලක, විච්ඡේදක, උද්ධමානක, මෙත්තා, කරුණා, මුදිතා උපෙඛා, ආනාපාන යි භවක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැටෙකි.

8. නිරෝධවේගය

2. 8. 1-6

අසුහසුතතානි

663-668. අසුහසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 7-12

මරණසුතතානි

669-674. මරණසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 13-18

ආභාරෙ පටික්කුලසුතතානි

675-680. ආභාරෙ පටික්කුලසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 19-24

සබ්බලොකෙ අනභිරතසුතතානි

681-686. සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 25-30

අනිච්චසුතතානි

687-692. අනිච්චසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 31-36

අනිච්ච දුක්ඛසුතතානි

693-698. අනිච්ච දුක්ඛසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 37-42

දුෂෙක අනත්තසුතතානි

699-704. දුෂෙක අනත්තසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 43-48

පභානසුතතානි

705-710. පභානසඤ්ඤා භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

8, නිරෝධ වර්ගය

2. 8. 1 - 6

අසුහ සුත්‍ර

663 - 668. මහණෙනි, අසුහසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 7 - 12

මරණ සුත්‍ර

669 - 674. මහණෙනි, මරණසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 13 - 18.

ආභාරෙ පටික්කුල සුත්‍ර

675 - 680. මහණෙනි, ආභාරෙ පටික්කුලසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 19 - 24

සබ්බලොකෙ අනභිරත සුත්‍ර

681 - 686. මහණෙනි, සබ්බලොකෙ අනභිරතසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 25 - 30

අනිච්ච සුත්‍ර

687 - 692. මහණෙනි, අනිච්චසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 31 - 36

අනිච්චෙ දුක්ඛ සුත්‍ර

693 - 698. මහණෙනි, අනිච්චෙ දුක්ඛසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 37 - 42

දුක්ඛෙ අනත්ත සුත්‍ර

699 - 704. මහණෙනි, දුක්ඛෙ අනත්ත සඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 43 - 48

පහාන සුත්‍ර

705 - 710. මහණෙනි, පහානසඤ්ඤාව ... පවතී යි.

2. 8. 49-54**විරාගසුත්තානි**

711-716. විරාගසද්දස්ස භික්ඛවෙ -පෙ- සංවත්තනීති.

2. 8. 55**නිරොධසුත්තං**

717. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කරං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලීකතා මහපථලා හොති මහානිසංසානි.

2. 8. 56**දුතිය නිරොධසුත්තං**

718. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතාය බහුලීකතාය ද්විතං ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. කරං භාවිතාය භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කරං බහුලීකතාය ද්විතං ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතාය ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලීකතාය ද්විතං ඵලානං අසද්දතරං ඵලං පාටිකඛං: දිට්ඨව ධම්මෙ අසද්දස්ස, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනානි.

2. 8. 57**තතිය නිරොධසුත්තං**

719. නිරොධසද්දස්ස භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලීකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසද්දස්ස කරං බහුලීකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනි: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසද්දස්සසහගතං සතිසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- නිරොධසද්දස්සසහගතං උපෙබ්බාසංඛොජ්ඣංඛං භාවෙති, විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ නිරොධසද්දස්ස එවං බහුලීකතා මහතො අත්ථාය සංවත්තනීති.

2. 8. 49 - 54

වීරාග සූත්‍ර

711 - 716. මහණෙනි, වීරාගසංකෘතිය ... පවතී යි.

2. 8. 55

නිරෝධ සූත්‍රය

717. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහපථල මහානිසංස වේ. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහපථල මහානිසංස වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ විවේකය ඇසුරු වූවක් වීරාගය ඇසුරු වූවක් නිරෝධය ඇසුරු වූවක් නිවනට නැමෙන සුල්ලක් කොට නිරෝධසංකෘතිය සහගත සන්තිසංකෘතිය වෙයි ... නිරෝධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකෘතිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහපථල මහානිසංස වේ යි.

2: 8. - 56

දුතිය නිරෝධ සූත්‍රය

718. මහණෙනි, නිරෝධ සංකෘතිය වැඩු කල්හි බහුල කළ කල්හි ඵලදෙකින් ඵත්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු: දිට්ඨමියෙහි රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යි. මහණෙනි, නිරෝධ සංකෘතිය කෙසේ වැඩු කල්හි කෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්ඨමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යන ඵලදෙකින් ඵත්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවේකනිසසිත වීරාගනිසසිත නිරෝධනිසසිත වොක්ඛංග පරිණාමී කොට නිරෝධසංකෘතිය සහගත සන්තිසංකෘතිය වෙයි ... නිරෝධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකෘතිය වෙයි. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය මෙසේ වැඩු කල්හි මෙසේ බහුල කළ කල්හි දිට්ඨමියෙහි ම රහත්ඛව හෝ උපාදන සෙස ව ඇති කල්හි අනගමී ඛව හෝ යන ඵල දෙකින් ඵත්තරා ඵලයක් කැමැති විය යුතු යි.

2. 8. 57

තතිය නිරෝධ සූත්‍රය

719. මහණෙනි, නිරෝධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් වැඩ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධසංකෘතිය මහත් වැඩ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙනි මහණ විවේකනිසසිත වීරාගනිසසිත නිරෝධනිසසිත වොක්ඛංග පරිණාමී කොට නිරෝධ සංකෘතිය සමග යෙදුණු සන්තිසංකෘතිය වෙයි ... නිරෝධ සංකෘතිය සමග යෙදුණු උපෙක්ඛාසංකෘතිය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරෝධ සංකෘතිය මහත් වැඩ පිණිස පවතී යි.

2. 8. 58

වතුක් නිරොධසුඤ්ඤා

720. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කරං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො යොගකෙබ්බාය සංවත්තතිති.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරොධසුඤ්ඤා

721. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කරං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො සංවේගාය සංවත්තතිති.

2. 8. 60

ඡට්ඨ නිරොධසුඤ්ඤා

722. නිරොධසඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භාවිතා බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තති. කරං භාවිතා ව භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා කරං බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නිරොධසඤ්ඤාසහගතං සතිසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති -පෙ- නිරොධසඤ්ඤාසහගතං උපෙබ්බාසම්මොඡ්ඤාධං භාවෙති විවෙකනිස්සිතං වීරාගනිස්සිතං නිරොධනිස්සිතං වොස්සග්ගපරිණාමී. එවං භාවිතා ඛො භික්ඛවෙ, නිරොධසඤ්ඤා එවං බහුලිකතා මහතො ඵාසුච්ඡාරාය සංවත්තතිති.

නිරොධවග්ගො අට්ඨමො.

තත්ත්වයන්:-

අසුභමරණාභාර පටිකකුලානභිරතා

අනිවර්තනානුපපාන වීරාගනිරොධොති.

1. 8. 58

වතුත්ථනිරොධ සූත්‍රය

720. මහණෙනි, නිරොධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් යොගක්ෂෙමය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධසංකෘතිය මහත් යොගක්ෂෙමය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරොධ සංකෘතිය සහගත සතිසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි. ... නිරොධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධසංකෘතිය මහත් යොගක්ෂෙමය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 59

පඤ්චම නිරොධ සූත්‍රය

721. මහණෙනි, නිරොධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් සංවේගය පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධසංකෘතිය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සග්ග පරිණාමී කොට නිරොධසංකෘතිය සහගත සතිසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි ... නිරොධසංකෘතිය සහගත උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධසංකෘතිය මහත් සංවේගය පිණිස පවතී යි.

2. 8. 60

ස්වධ නිරොධ සූත්‍රය

722. මහණෙනි, නිරොධසංකෘතිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී මහත් පහසුවිහරණ පිණිස පවතී. මහණෙනි, කෙසේ වඩන ලද කෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධ සංකෘතිය මහත් පහසු විහරණ පිණිස පවතී ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංසිත විරාගනිසංසිත නිරොධනිසංසිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට නිරොධසංකෘතිය සමග යෙදුණු සතිසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි ... නිරොධසංකෘතිය සමග යෙදුණු උපෙක්ඛාසංකොඡ්ඡාදකය වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ වඩන ලද මෙසේ බහුල කරන ලද නිරොධසංකෘතිය මහත් පහසු විහරණය පිණිස පවතී යි.

අටවැනි නිරොධ වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය;

අසුභ, මරණ, ආහාරෙ පටික්කුල, අනභිරත, අනිච්ච, දුක්ඛ, අනත්ත, පහාන, විරාග, නිරොධ යි ඡවක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සැටෙකි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

9. ගම්ගාපෙය්‍යාලො

2. 9. 1-12

ගම්ගාදිසුත්තනානි

723-734. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගම්ගානදී පාවිනනිත්තං පාවින-පොණං පාවිනපඤ්ඤා. එවමෙව ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුත්තිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති, නිබ්බානපොණං නිබ්බානපඤ්ඤා. කප්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුත්තිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බාන-පොණං නිබ්බානපඤ්ඤා. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සතිසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති -පෙ- උපෙධාසංකොජ්ඣංඛං භාවෙති විවෙකනිස්සුතං විරාගනිස්සුතං නිරොධනිස්සුතං වොසංගපරිණාමිං. එවං ටො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සත්තඛොජ්ඣංඛෙහ භාවෙතො සත්ත ඛොජ්ඣංඛෙහ ඛුත්ති-කරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණං නිබ්බාන-පඤ්ඤා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤා. (ආදායසුත්තනානි විඤ්ඤා-තබ්බානි.)

ගම්ගාපෙය්‍යාලො නවමො.

තත්‍රද්දනං:

ජ පාවිනතො නිත්තං ජ ච නිත්තං සමුද්දතො
එතෙ දෙව ධාදස භොතති වග්ගො තෙන පට්ඨිතීති.

10. අප්පමාදවග්ගො

2. 10. 1-10

තථාගතාදි සුත්තනානි

735-744. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා ද්විපද වා චතුසද වා ඛුත්තිකරොති. -පෙ- ඛුත්තිකරොති.

(ඛොජ්ඣංඛෙහවසෙන දස සුත්තනානි විඤ්ඤාතබ්බානි)

අප්පමාදවග්ගො දසමො.

තත්‍රද්දනං :

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිතං
රාජා වන්ධිමසුරියා ච වසන්ත දසමං පදනති.

9. ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය

2. 9. 1 - 12

ගඩගාදි සූත්‍ර

723-734 මහණෙනි, යම්සේ ගඩගානදිය පෙරදිගට නැමුණි පෙර දිගට නැමුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ විවේකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරෝධ නිසංඝිත වොස්සග්ගපරිණාමී කොට සතියඛොජ්‍යඤ්ඤා වඩයි...උපෙඛා. සඛොජ්‍යඤ්ඤා වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සත්ඛොජ්‍ය වඩන්නේ සත්ඛොජ්‍ය බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ යි. ... නිවනට බර වූයේ යි.

(දෙළොස් සූත්‍රාන්තයෝ විස්තර කට යුත්තාහ)

නවවැනි ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාච්ඤානික සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනික සූත්‍ර සයෙකි. මේ මට්ඨක දෙක සූත්‍ර දෙළසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ.

10. අප්පමාද වර්ගය

2. 10. 1 - 10

තථාගතාදි සූත්‍ර

735-744. මහණෙනි, අපා වූද දෙපා වූද සිවුපා වූද ඔහුපා වූ ද යම් තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(ඛොජ්‍යඤ්ඤා වශයෙන් දශසූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුතු.)

දශවැනි අප්පමාද වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මුල, සාර, වසංක, රාජ, චන්දිම, සුරිය, වසු යි සූත්‍ර දශසෙකි.

11. බලකරණීයවගෙන

2. 11. 1-12

බලාදියුතතානි

745-756. සෙය්‍යාපාසි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කලෙන්නා කාරියනති -පෙ- බහුලීකරොතිති.

(බොජ්ඣංගවගෙන ද්වාදසසුතතානා විඤ්ඤාපට්ඨානං)

බලකරණීයවගෙන එකාදසමො.

තත්ත්වං:-

බලං ධීර්ඤ්ඤා නාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙන ආකාසෙන ව දො මෙසා නාවා ආගඤ්ඤා නදීති.

12. එසනාවගෙන

2. 12. 1-40

එසනාදියුතතානි

757-796. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා -පෙ- භාවෙතබ්බොති.

(මග්ගසංයුතසංස්ථානං එසනාවගෙනා වීය විඤ්ඤාපට්ඨානං)

එසනාවගෙනා ද්වාදසමො.

තත්ත්වං:-

එසනා වීධා ආසවො භවො ව දුක්ඛතා තිසෙසා බලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනා නණ්ණාති තෙදසාති.

13. ඔසවගෙන

2. 13. 1 -40

ඔසාදියුතතානි

797-836. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජොසො -පෙ- භාවෙතබ්බොති.

(මග්ගසංයුතසංස්ථානං ඔසවගෙනා වීය විඤ්ඤාපට්ඨානං)

ඔසවගෙනා තෙළසමො.

තත්ත්වං:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගජ්ඣා අනුසයෙන ව කාමභුක්ඛා නිවරණා බන්ධා ඔරුද්ධ මහාගියාති.

11. බලකරණීය වර්ගය

2. 11. 1 - 12

බලාදී සූත්‍ර

745 - 756 මහණෙනි, යම්සේ යම්කිසි බලකරණීයකම්භානනයේ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බොජ්ඣංග වශයෙන් දෙළොස් සූත්‍රානනයේ විතර කටයුතු.)

එකොළොස්වැනි බලකරණීයවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුසබ්, කුම්භ, සූක, ආකාසසූත්‍ර ද මෙයසූත්‍ර දෙක ද නාවා, ආගන්තුක, නදී සූත්‍ර ද යි දෙළසෙකි.

12. එසනා වර්ගය

2. 12. 1 - 40

එසනාදී සූත්‍ර

757-796 මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහ්සංයුක්තයෙහි එසනාවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු)

දෙළොස්වැනි එසනා වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, භව, දුක්ඛතා, බීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි වතුෂ්ක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල සාලියෙකි.

13. ඔසවර්ගය

2. 13. 1 - 40

ඔසාදී සූත්‍ර

797-836 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: කාමොස භවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජාස යි. ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(මහ්සංයුක්තයෙහි ඔසවර්ගය මෙන් විතර කටයුතු.)

තෙළොස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ධ, අභ්‍යසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ ඔරම්භාගිය, උද්ධම්භාගිය යි වතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි.

14. පුන ගඛගාපෙය්‍යාලො

2. 14. 1-36

ගඛගාදිසුතතානි

837-872. (රාගචිතය අමතොගධ නිබ්බානනිත්තාදිවසෙන විඤ්චාරතබ්බානි)

පුනගඛගාපෙය්‍යාලො වුද්දසමො.

තත්‍රඥානං:

ජ පාචිතතො නිත්තා ජ ව නිත්තා සමුද්දතො,
එතෙ දො ආදස භොතති වග්ගො තෙන පවුච්චති.

15. පුන අපපමාදවගෙහො

2. 15. 1-30

තථාගතාදිසුතතානි

873-902. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්චාරතබ්බානි)

පුන අපපමාදවගෙහො පඤ්ඤරසමො.

තත්‍රඥානං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසස්සිතං,
රාජා වජ්ඣමසුරියා ව වජ්ඣෙන දසමං පදනති.

16. පුනබලකරණීයවගෙහො

2. 16. 1-36

බලාදිසුතතානි

903-938. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්චාරතබ්බානි)

පුනබලකරණීයවගෙහො සොළසමො.

තත්‍රඥානං:

බලං ඛිජ්ඣානාගො ව රුක්ඛං කුමෙහන සුකෙත
ආකාසෙන දො මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

14. පුනග්ධගාපෙය්‍යාල වර්තය

2. 14. 1 - 36

ගඬාදි සූත්‍ර

837-872 (රාගචිනය අමනොගධ නිබ්බානනිත්තාදි විසින් විතර කට යුතු.)

තුදුස්වැති පුනග්ධගාපෙය්‍යාල වර්තයයි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

පාචිනනිත්ත ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිත්ත ත්‍රික සයෙකි. මේ මටක දෙක දෙළසෙක් වේ.

(සූත්‍ර මුළුල්ල සතියෙකි.) එයින් වර්ගය කියනු ලැබේ.

15. පුන අප්පමාද වර්තය

2. 15. 1 - 30

තථාගතාදි සූත්‍ර

873-902 (රාගචිනයාදි විසින් විතර කට යුතු.)

පසළොස්වැති පුන අප්පමාද වර්තයයි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වසසික, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වසයි ත්‍රික දශයෙකි. සූත්‍ර තියෙකි.

16. පුන බලකරණිය වර්තය

2. 16. 1 - 36

බලාදි සූත්‍ර

903-938 (රාගචිනයාදි වශයෙන් විතර කට යුතු.)

සොළොස්වැති පුන බලකරණිය වර්තයයි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

බල, බිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යන ත්‍රික ද මෙක ත්‍රික දෙක ද නාවා, ආගන්තුග, නදී ත්‍රික තුන ද යි ත්‍රික දෙළසෙකි. සූත්‍ර සතියෙකි යි.

17. පුන ඵසනා වග්ගො

2. 17. 1-120

ඵසනාදිසුත්තානි

939-1058. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤාපරිච්ඡේදනාදි)

පුනඵසනාවග්ගො සත්තරසමො.

තත්ත්වද්වය:-

ඵසනා විධා ආසවො භවො ව දුක්ඛතා තිසෙසා,
විලං මලඤ්ඤා නිසො ව වේදනා තණ්හාති තෙ දසාති.

18. පුන ඔසවග්ගො

2. 18. 1-120

ඔසාදිසුත්තානි

1059-1178. (රාගචිතයාදිවසෙන විඤ්ඤාපරිච්ඡේදනාදි)

පුනඔසවග්ගො අට්ඨාරසමො.

තත්ත්වද්වය:-

ඔසො යොගො උපාදනං ගජේඤ්ඤා අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛන්ධා ඔරුඤ්ඤාගිහි.

බොජ්ඣංගසංයුතං සමත්තං.

තත්ත්ව වග්ගද්වය:-

පබ්බතො ගිලානුද්ධි නිවරණො වක්ඛවන්ති
බොජ්ඣංගො වාතාපාතො ව නිරොධගඛිණිපෙය්‍යාලා
අත්ථමාදො බලකරණියො ඵසනොසා පුනාදිති
ගඛිණිපෙය්‍යාල ආදිති පඤ්ඤාභට්ඨාරසෙව තෙති.

17. පුන ඵසනාවර්ගය

2. 17. 1 - 120

ඵසනාදි සූත්‍ර

939-1058. (රාගචිතයාදි චිකිත් විතර කටයුතු.)

සතළොස්වැනි පුන ඵසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඵසනා, වීධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්සියවිස්සෙකි.

18. පුන ඔසවර්ගය

2. 18. 1 - 120

ඔසාදි සූත්‍ර

1059-1178 (රාගචිතයාදි චිකිත් විතර කටයුතු.)

අටළොස්වැනි පුනඔස වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගතථ, අනුසය, කාමභූත, නිවරණ, ඛනි, ඔරම්භාභිය, උඤ්චාභාභිය යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍රාන්ත එක්සියවිස්සෙකි.

බොජ්ඣංගසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ග නාමාවලිය:

පබ්බත, ගිලාන, උද්ධි, නිවරණ, වසනවත්ති, බොජ්ඣංග, ආනාපාන, නිරොධ, ගඛනාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, ඵසනා, ඔස යන ඔහු පුන යන්න ආදි කොට ඇති (පුනගඛනාපෙය්‍යාල පුනඅප්පමාද පුන බලකරණිය පුනඵසනා පුනඔස යන පසන් සමග (බොජ්ඣංගසංයුක්ත යෙහි වර්ග) අටළොසෙක් ම වේ.

3. සතිපට්ඨානසංයුතං

1. අමෙපාලිවග්ගො

3. 1. 1

අමෙපාලිසුත්තං

1179. එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමෙපාලිවනෙ. තත්‍ර ධො හගවා භික්‍ෂු ආමනෙත්ති: 'භික්‍ෂවො'ති. 'හදනෙත්'ති තෙ භික්‍ෂු හගවනො පච්චසෙසාසු. හගවා එතදවොච: එකායනො අයං¹ භික්‍ෂවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිඤ්චානං² සමතික්‍ෂමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්‍ෂවෙ, භික්‍ෂු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු වේදනානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. චිත්තෙ චිත්තානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනො අයං භික්‍ෂවෙ, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා, සොකපරිඤ්චානං සමතික්‍ෂමාය, දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය, ඤායස්ස අධිගමාය, නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය. යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමවොච හගවා. අත්තමනා තෙ භික්‍ෂු හගවනො භාසිතං අභිනායුන්ති.

3. 1. 2

සනොයුත්තං

1180. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති අමෙපාලිවනෙ. තත්‍ර ධො හගවා භික්‍ෂු ආමනෙත්ති -පෙ- සනො භික්‍ෂවෙ, භික්‍ෂු විහරෙය්‍ය සම්පජානො. අයං වො අමහාකං අනුසාසතී. කප්ඤ්ච භික්‍ෂවෙ, භික්‍ෂු සනො භොති: ඉධ භික්‍ෂවෙ, භික්‍ෂු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විනෙත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ධො භික්‍ෂවෙ, භික්‍ෂු සනො භොති.

1. එකායනවායං - ඡෙයං, සා.

2. සොකපරිඤ්චානං ඡෙයං, ඤා.

3. සත්වපට්ඨානසංයුත්තස

1. අමබපාලි වර්ගස

3. 1. 1

අමබපාලි සූත්‍රය

1179. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අමබපාලි වෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ “මහණෙනි” යි භික්ෂූන් ඇමතු සේක. ඒ භික්ෂූහු “පින්වතුන් වහන්සැ” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිවදන් ඇස්වූහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළුසේක: මහණෙනි, යම් මේ සතර සත්වපට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් ද, සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස න්‍යාය සංඛ්‍යාත ආයඨඅශ්ටාංගිකමාර්ගය අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එකම මාර්ගය වේ. කවර සතරෙක්ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව විදුමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව සිත් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. දහමහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් මේ සතරසත්වපට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධිය පිණිස ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කරනු පිණිස න්‍යාය අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක් කරනු පිණිස මේ එකම මාර්ගය” යි මෙය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළු සේක. සතුටු සිත් ඇති ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගත්හ යි.

3. 3. 2

යනො සූත්‍රය

1180. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර අමබපාලි වෙතෙහි වැඩ වසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක... මහණෙනි. මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි. මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ... වේදනාවන්හි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

කරුණා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමප්පාදනො භොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අභික්ඛන්තො පටික්ඛන්තො සමප්පාදනකාරී භොති. ආලොකිතෙ විලොකිතෙ සමප්පාදනකාරී භොති. සමුඤ්ජන්තෙ පසාරිතෙ සමප්පාදනකාරී භොති. සංඛ්‍යාථිපක්ඛවිචාරධාරණ සමප්පාදනකාරී භොති. අසිතෙ පිතෙ බාසිතෙ සාසිතෙ සමප්පාදනකාරී භොති. උච්චාරපක්ඛාචකමෙම සමප්පාදනකාරී භොති. ගතෙ ධීතෙ නිසින්නෙ සුතෙත ජාගරිතෙ භාසිතෙ තුණ්හිභාවෙ සමප්පාදනකාරී භොති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමප්පාදනො භොති. සන්තො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය සමප්පාදනො. අයං වො අමිඤ්ඤං අනුස්සාසනීති.

3. 1. 3

භික්ඛුසුත්තං

1181. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසංඛිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසින්නො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං එතදවොච: "සාධු මෙ භන්තෙ, භගවා සංඛිකෙත්තං ධම්මං දෙසෙතු යමහං භගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨො අසමන්තො ආත්‍යාපි පභික්ඛන්තො විහරෙය්‍යන්ති". එවමෙව පනිඨෙකච්චෙ මොසපුරිසා මමෙව¹ අජ්ඣාසකං ධම්මෙව ච භාසිතෙ මමෙව අනුබන්ධිතධ්මං මඤ්ඤන්තිති: "දෙසෙතු මෙ භන්තෙ, භගවා සංඛිකෙත්තං ධම්මං, දෙසෙතු සුගතො සංඛිකෙත්තං ධම්මං, අප්පෙචනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස අත්ථං ආජානෙය්‍යං, අප්පෙචනාමාහං භගවතො භාසිතස්ස දයාදෙ අසිසකති."

තස්මාතිහ නං භික්ඛු ආදිමෙව විජ්‍යාධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු. කො ච ආදි කුසලානං ධම්මානං: සීලඤ්ඤා සුචිසුඤ්ඤා, දිට්ඨි ච උප්පකා. යනො ඛො තෙ භික්ඛු, සීලං සුචිසුඤ්ඤා හවිසෙති, දිට්ඨි ච උප්පකා, තනො නං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය චක්ඛාරො සති. පට්ඨානෙ නිවිධෙත භාවෙය්‍යායි. කතමෙ චක්ඛාරො: ඉධ නං භික්ඛු අජ්ඣාසනං² කායෙ කායානුපස්සී විහරාහි ආත්‍යාපි සමප්පාදනො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. බහිද්ධා³ කායෙ කායානුපස්සී විහරාහි ආත්‍යාපි සමප්පාදනො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අජ්ඣාසනබහිද්ධා⁴ කායෙ කායානුපස්සී විහරාහි ආත්‍යාපි සමප්පාදනො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.

1. මමෙව - මජ්ඣං.

2. අජ්ඣාසනං වා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. බහිද්ධා වා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. අජ්ඣාසනං බහිද්ධා - සී. චූ.

මහණෙනි, මහණ කෙසේ නම් මනා දැනුම් ඇත්තේ වේද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ ඉදිරිගමන්හිද පෙරළා ගමන්හිද මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. ඉදිරිබැලුම්හිද අවට බැලුම්හිද මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. (අත්පා) හැකිළීමෙහි දීග හැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. සහළ පාසිවුරු දැරීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. බිදීමෙහි පිමෙහි කැමෙහි රස විඳීමෙහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. මලමු කමහි මනා දැනුම් ඇතිව කරන සුලු වෙයි. ගමන්හි සිටුමහි හිඳුමහි හිඳුමහි නිදි වැරැමහි බිණුමහි නිසදබැවහි මනා දැනුම් ඇතිව කරනසුලු වෙයි. මහණෙනි, වෙසේ මහණ මනාදැනුම් ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනයයි.

3. 1. 3

හික්මු සුත්‍රය

1181. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹීමේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි නිවන් පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි. මෙහි ඇතැම් හිස් පුරුෂයෝ මෙසේම මට ආරාධනා කෙරෙත්. දහම් දෙසූ කල්හි මා ම ලුහුබැඳියයුතු කොට හඟිනිසි. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා. සුගතයන් වහන්සේ සැකෙවින් මට දහම් දෙසන සේක්වා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දහම් අරුත දැනගන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ. මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ශාසනය පිළිබඳ දයාදයෙක් වන්නෙමි නම් ඉතා යෙහෙකැ යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි කුසල්දහමහි මුල ම පිරිසිදු කරවු. කුසල් දහමුත්තේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු ශීලයත් සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. මහණ, යම් කලෙක තොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදු වන්නේ ද, දෘෂ්ටියත් සෘජු වන්නේ ද එකල්හි මහණ තෙපි ශීලය ඇසුරු කොට ශීලයෙහි පිහිටා සතර සිව්ටන් තුන් අයුරෙකින් වඩන්නහු ය. කවර සිවුදෙනෙක්ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි සිය කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මෙරමා කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසෙවු. සිය මෙරමාකයෙහි කය අනුව බලමින් කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාය ලොකයෙහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසෙවු.

අජ්ඣන්තං වෙදනාසු -පෙ- බ්බිඛා වෙදනාසු -පෙ- අජ්ඣන්ත
බ්බිඛා වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං විනෙත
-පෙ- බ්බිඛා විනෙත -පෙ- අජ්ඣන්තබ්බිඛා විනෙත විනානුපස්සි
විහරාහි -පෙ- අජ්ඣන්තං ධම්මෙසු -පෙ- බ්බිඛා ධම්මෙසු -පෙ-
අජ්ඣන්තබ්බිඛා ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරාහි ආතාපි සමංජානො
සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යනො ඛො තං භික්ඛු
සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ විනාරො සතිපට්ඨානෙ එවං
තිවිධෙන භාවෙස්සසි, තතො තුඤ්ඤං භික්ඛු, යා රත්ත වා දිවසො වා
ආගමීක්ඛති දුඛියෙව පාටිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු නො පරිහානීති.

අර ඛො සො භික්ඛු හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතං අනුමොදිතං
උට්ඨායාසනා හගවතං අභිවාදෙතො පදක්ඛණං කතො පක්ඛාමී. අර
ඛො සො භික්ඛු එකො චූපකට්ඨො අපමනො ආතාපි පතිතො
විහරන්තො න විරක්ඛෙව යක්ඛන්තො කුලපුත්තා සමුදෙව අගාරස්මා
අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුක්ඛරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං සයං අභිඤ්ඤ
සජ්ජිකතො උපසම්පජ්ජ විහාසි. ඛණං ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං
කරණියං, නාපරං ඉත්තොයාති අබ්බාඤ්ඤසි. අඤ්ඤතරො ච පන
සො භික්ඛු අරහතං අභොසිති.

3. 1. 4

සාලාසුක්ඛං

1182. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා කොසලෙසු විහරති
සාලාය¹ බ්‍රාහ්මණගාමෙ. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතස්සි². යෙ
තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවිරපබ්බජිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං,
තෙ වො³ භික්ඛවෙ, භික්ඛු චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාද-
පෙනබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා පතිට්ඨාපෙනබ්බා. කතමෙසං චතුක්ඛං: එර
තුමෙහ ආවුසො, කායෙ කායානුපස්සිනො විහරට්, ආතාපිනො සමංජානා
එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායස්ස යථාභූතං
ඤාණං. වෙදනාසු වෙදනානුපස්සිනො විහරට්, ආතාපිනො සමංජානා
එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා, වෙදනානං යථා-
භූතං ඤාණං. විනෙත විනානුපස්සිනො විහරට් ආතාපිනො සමංජානා
එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා වික්ඛස්ස යථාභූතං
ඤාණං. ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරට්, ආතාපිනො සමංජානා
එකොදිභූතා විප්පසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මානං
යථාභූතං ඤාණං.

1. සාලාය - මජ්ඣ, කොසලාය - ස්‍යා.

2. ආමනෙතසි පෙ - එතදවොච - මජ්ඣ, ස්‍යා.

3. තෙ වෙ - සී 1, 2

සිය වේදනාවන්හි ... මෙරමා වේදනාවන්හි...සිය මෙරමා වේදනාවන්හි වේදනා අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය සිත්හි ... මෙරමා සිත්හි ... සිය මෙරමා සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව වෙසෙවු ... සිය දහමිහි ... මෙරමා දහමිහි ... සිය මෙරමා දහමිහි දහම අනුව බලන සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සිලය ඇසුරු කොට සිලයෙහි පිහිටා මේ සිවු සිව්වන් මෙසේ තුන් අයුරෙන් වඩන්නහු නම් මහණ එකල්හි නොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහමිහි වැඩිමෙක්ම කැමැති වියයුතු. පිරිහීමෙක් නොකැමැති වියයුතු.

ඉක්බිති ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමොදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියේය. එකල්හි ඒ මහණ එකලාව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයේ නොපමාව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තේ භීවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නේ නොබෝ කලකින් ම කුලපුත්තු යමක් පිණිස මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික්ම යස්නෙහි පැවිදි වෙද්දී, මහබ්බසර කෙළවර වූ ඒ අනුත්තර අර්හත්තිය තෙමේ ම වෙසෙස්නුවණින් පසක් කොට ඊට පැමිණ වීසිය. ඉපැද්ම ගෙවීණ. බබ්බසර වැය නිමවන ලදී. කටයුතු කරන ලදී, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනගන්නේය. ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක්ද වී යයි.

3. 1. 4

සාලා සූත්‍රය

1182. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් දනව්වෙහි සාලා නම් බමුණුගමිහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, අලුත පැවිදි වූ ළඟදී මෙයස්තට පැමිණිය යම් ඒ නවක භික්ෂූහු වෙන් නම් මහණෙනි, ඒ භික්ෂූහු තොප විසින් සිවුසිව්වන් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවිය යුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවියයුතුවහ. කවර සැරක්ද යත්: ඇවැත්නි, එව තෙපි කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව කය තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රචිත්ත ව වෙසෙවු. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව වේදනාවන් තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රචිත්ත ව වෙසෙවු. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟසිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව සිත තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රචිත්ත ව වෙසෙවු. දහමිහි දහම අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව එකඟ සිත් ඇති ව වෙසෙසින් පහන් සිත් ඇති ව දහම තතුයේ දැනුම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රචිත්ත ව වෙසෙවු.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

යෙ'පි නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සෙධා අපසන්නමානසා අනුක්ඛරං යොගසෙකමං පස්සයමානා විහරන්ති. තෙ'පි කායෙ කායානුපසස්සිතො විහරන්ති, ආතාපිතො සමපජානා එකොදිභූතා විපසසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායසස පරිඤ්ඤාය. වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සිතො විහරන්ති -පෙ- වෙදනානං¹ පරිඤ්ඤාය. වීතෙන විත්තානුපසස්සිතො විහරන්ති -පෙ- විත්තසස පරිඤ්ඤාය. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිතො විහරන්ති ආතාපිතො සමපජානා එකොදිභූතා විපසසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මානං පරිඤ්ඤාය.

යෙ'පි නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහතො ධිණ්ණසවා වුසිතවනොතා කතකරණියා ඕභිතභාරා අනුපසන්නසද්දා පරිකම්ණහවසංයොජනා සමච්ඡෙදඤ්ඤවිමුක්තා. තෙ'පි කායෙ කායානුපසස්සිතො විහරන්ති, ආතාපිතො සමපජානා එකොදිභූතා විපසසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා කායෙන විසංයුක්තා. වෙදනාසු වෙදනානුපසස්සිතො විහරන්ති -පෙ- වෙදනාහි විසංයුක්තා. වීතෙන විත්තානුපසස්සිතො විහරන්ති -පෙ- වීතෙන විසංයුක්තා. ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සිතො විහරන්ති ආතාපිතො සමපජානා එකොදිභූතා විපසසන්නවිත්තා සමාහිතා එකග්ගවිත්තා ධම්මෙහි විසංයුක්තා. යෙ'පි නෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු නවා අවිරපබ්බජිතා අධුනාගතා ඉමං ධම්මවිනයං, නෙ වො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙතඛො නිවෙසෙතඛො පතිට්ඨාපෙතඛොති.

3. 1. 5

කුසලරාසිසුත්තං

1183. අකුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො² පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොහ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං. කතමෙ පඤ්ඤා: කාමිජ්ජද්දනිවරණං ධ්‍යාපාදනිවරණං ටීනම්ඛනිවරණං උරුච්චකුක්කඤ්චනිවරණං විචිකිච්ඡානිවරණං. අකුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ පඤ්ඤානිවරණෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොහ'යං භික්ඛවෙ, අකුසලරාසි යදිදං පඤ්ඤා නිවරණං.

කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොහ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- වීතෙන -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසස්සි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ සමමා වදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලොහ'යං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානාති.

1. වෙදනා - සි 1, 2.

2. සමමාවදමානො - සි 1, 2.

මහණෙනි, යම් ඒ භික්ෂු කෙනෙක් ඥාණය වුවාහු නොපැමිණි රහත්බව ඇත්තාහු අනුත්තරයොගසංකමය (නිවන) පතමින් වෙසෙත් ද, ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙයින් පහන්යින් ඇතිව කය පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිත ව එකාග්‍රචිත්තව වෙසෙත්. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලුව ... විදුම පිරිසිදු දැනීම පිණිස වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිත් පිරිසිදු දැනුම පිණිස වෙසෙත්. දහමහි දහම අනුව බලනසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙයින් පහන්යින් ඇතිව දහම පිරිසිදු දැනීම පිණිස සමාහිතව එකාග්‍රචිත්තව වෙසෙත්.

මහණෙනි, රහත් වූ ක්ෂිණ වූ ආශ්‍රව ඇති වැය නිමවූ බලසර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා නැඹු බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණියොත් සතිපට්ඨාන අර්හත්ත්වය ඇති සෙය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු යම් ඒ මහණ කෙනෙකුත් වෙන් නම් ඔහුත් කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලුව වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟ වූ සිත් ඇතිව වෙසෙයින් පහන් සිත් ඇතිව සමාහිතව එකාග්‍රචිත්තව කයින් වෙන් ව වෙසෙත්. විදුමහි විදුම අනුව බලනසුලුව ... විදුමින් වෙන් ව වෙසෙත්. සිත්හි සිත් අනුව බලනසුලුව ... සිතින් වෙන් ව වෙසෙත්. දහමහි දහම අනුව බලනසුලුව වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව එකඟයින් ඇතිව වෙසෙයින් පහන්යින් ඇතිව සමාහිතව එකාග්‍රචිත්තව දහමින් වෙන් ව වෙසෙත්. මහණෙනි, යම් ඒ මහණ කෙනෙක් නවක ද, අලුත පැවිදි වුවාහු ද, මෙයස්තව ළඟදී පැමිණියාහු ද මහණෙනි, ඔහු නොප විසින් සිවුසිවටන් වඩනු පිණිස සමාදන් කරවියයුතුවහ. වැස්වියයුතුවහ. පිහිටුවියයුතුවහ යි.

3. 1. 5

කුසලරාසි සූත්‍රය

1183. මහණෙනි, අකුසලරාසි යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ පඤ්ඤානිවරණ කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මහණෙනි, මේ හුදු අකුසලරාසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: කාමේෂ්ඤ නිවරණයැ ව්‍යාපාරනිවරණයැ ඊතම්ඤානිවරණයැ උඤ්චකක්කුච්ච නිවරණයැ විචිකිච්ඡානිවරණය යි. මහණෙනි, අකුසලරාසි යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ පඤ්ඤානිවරණයකි. මහණෙනි, යම් මේ පඤ්ඤානිවරණයෝ වෙන් නම් මේ හුදු අකුසලරාසි යි.

මහණෙනි, කුසලරාසි යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සිවුසිවටන් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටන් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසෙකි. කවර සහරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසේ. මහණෙනි, කුසලරාසි යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ සිවුසිවටන් කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සිවුසිවටන් වේ නම් මේ හුදු කුසලරාසි යි.

3. 1. 6

සකුණුසිසුතං

1184. භූතපුබ්බං භික්ඛවෙ, සකුණුසි ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපානතා අග්ගහෙයි. අරං ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො සකුණුසියා හරියමානො එවං හි පරිදෙවෙයි: “මයමෙවමනා¹ අලකඛිකා. මයං අපාපුඤ්ඤා, යෙ මයං අගොචරෙ වරිමනා² පරවිසයෙ. සවජ්ජ මයං ගොචරෙ වරෙය්‍යාම සකෙ පෙත්තකෙ විසයෙ, නවායං³ සකුණුසි අලං අභවික්ඛ යදිදං යුඤ්ඤායා”ති. කො පන තෙ ලාප ගොචරො සකො පෙත්තකො විසයොති. යදිදං නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානන්ති. අරං ඛො භික්ඛවෙ, සකුණුසි සකෙ බලෙ අපසුඤ්ඤා සකෙ බලෙ අවචමානා⁴ අමුඤ්ඤි, ගච්ඡ ඛො ත්වා ලාප, තත්ථාපි මෙ ගතත්වා න මොක්ඛසිති.

අරං ඛො භික්ඛවෙ, ලාපො සකුණො නඩගලකට්ඨකරණං ලෙඩ්ඛුට්ඨානං ගතත්වා මහනාං ලෙඩ්ඛුං අභිරුහිත්වා සකුණුසිං අවචමානො⁵ අට්ඨාසි, එහි ඛොද්දති⁶ සකුණුසි, එහි ඛොද්දති සකුණුගහිති. අරං ඛො සා භික්ඛවෙ, සකුණුසි සකෙ බලෙ අපසුඤ්ඤා සකෙ බලෙ අවචමානා උභො පකෙඛ සන්ධායා⁷ ලාපං සකුණං සහසා අජ්ඣාපානතා. යද ඛො භික්ඛවෙ, අඤ්ඤාසි ලාපො සකුණො බහු ආගතා⁸ ඛො මහායං සකුණුගහිති. අරං තසෙසව ලෙඩ්ඛුසස අනාරං පච්චුපාදි. අරං ඛො භික්ඛවෙ, සකුණුගහි තසෙසව උරං පව්චනාලෙයි. එවං හෙතං⁹ භික්ඛවෙ, හොති යො අගොචරෙ වරති පරවිසයෙ.

තඤ්ඤාතිභ භික්ඛවෙ, මා අගොචරෙ වරිත්ථ පරවිසයෙ. අගොචරෙ භික්ඛවෙ, වරතං පරවිසයෙ උච්ඡති මාරො ඔතාරං. උච්ඡති මාරො ආරම්භණං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො: යදිදං පඤ්ඤා කාමගුණා. කතමෙ පඤ්ඤා: වක්ඛුච්ඡෙඤ්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. සොතව්ඤ්ඤායා සඤ්ඤා -පෙ- සානව්ඤ්ඤායා ගන්ධා -පෙ- ජීව්හාව්ඤ්ඤායා රසා -පෙ- කායව්ඤ්ඤායා ථොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංහිතා රජනීයා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොචරො පරවිසයො.

1. මයමෙවමන - මජ්ඣං, සා.
2. වරිමන - මජ්ඣං, සා.
3. නවායං - මජ්ඣං, සා.
4. අපාපුඤ්ඤා - මජ්ඣං, අවාදමානා - සා.
5. වඳමානො - මජ්ඣං, සා.
6. ද්දතිමෙ - මජ්ඣං, සා.
7. සන්ධායා - මජ්ඣං.
8. බහුං ආගතා - සී 1, 2.
9. හිතං - මජ්ඣං.

3. 1. 6

සකුණංගි සූත්‍රය

1184. මහණෙනි, පෙර ගිජුලිහිණියක් සැහැසිකමින් පැමිණ කැට කුරුල්ලකු අල්ලා ගත්තා ය. මහණෙනි, එකල්හි කැට කුරුල්ල තෙමේ ගිජුලිහිණිය විසින් හැර ගෙන යනු ලබන්නේ මෙසේ හැඩිය: යම්බඳු අපි අගොවර වූ අනුන් අයත් විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් (ඒ) අපි ම කාලකන්නි වමහ. අපි ම පින් නැත්තමහ. ඉදින් අපි ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසුරුණමෝ නම් මේ ගිජුලිහිණි මේ සුද්ධයට නොද සමත් වන්නිය යි. එම්බල කැටකුරුල්ල තාගේ ගොදුරු වූ සියපියසතු විෂය කීමෙන් දු''යි. නඟුලෙන් සාන ලද කෙතෙහි කැට නැති තැනයි. මහණෙනි, එකල්හි ගිජුලිහිණි සිය බලයෙහි තදව සිට සියබලය වනමින් එම්බල කැටකුරුල්ල, තෝ යා, එහි ද ගොස් මාගෙන් නො මිඳෙන්නේ යැ යි මිදුවා ය.

මහණෙනි, ඉක්බිති කැටකුරුල්ල තෙමේ නඟුලෙන් සාන ලද කැට නැති තැනකට ගොස් මහත් කැටකට නැග “ගිජුලිහිණිය, දන් එව, ගිජුලිහිණිය දන් එව”යි ගිජුලිහිණියට කියමින් සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි ඒ ගිජුලිහිණි සියබලයෙහි තද කොට සිටගෙන සියබලය වනමින් දෙපියාපත් නඟා කැටකුරුල්ලා වෙත සැහැසි කමින් පැමිණියා ය. මහණෙනි, යම් කලෙක කැටකුරුල්ල තෙමේ ගිජුලිහිණි මා පිණිය බොහෝ දුර ආවා යි දැන ගත්තේ නම් එකල්හි ඒ කැටෙහිම ඇතුළුව පිටිසියේ ය. මහණෙනි, එකල ගිජුලිහිණිය එහි ම ළය තළාගත්තා ය. මහණෙනි, යමෙක් අගෝවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරේ නම් එය මෙසේම වේ.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහිලා අගෝවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි තහමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගෝවර වූ මෙරමා අයත් විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන් පිළිබඳව මරු අවකාශ ලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් ලබන්නේ ය. මහණෙනි, මහණහට අගෝවර වූ මෙරමා අයත් විෂය කීමෙන් ද යත්: මේ පඤ්ඤාමගුණයෝ යි. කවර පසෙක් ද යත්: ඉටුකැමති මනවධන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දතයුතු රූපයෝ යැ.. කනින් දතයුතු ශබ්දයෝ යැ ... නැහැයෙන් දතයුතු ගන්ධයෝ යැ... දිවෙන් දතයුතු රසයෝ යැ. ඉටු කැමති මනවධන පියදෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දතයුතු ස්පර්ශයෝ යි. මහණෙනි, මේ මහණහට අගෝවර වූ මෙරමා අයත් විෂය යි.

ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ න ලව්ඡති මාරො ඔතාරං, න ලව්ඡති මාරො ආරම්මං. කො ව භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයො, යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී චිත්තෙ ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී චිත්තෙ ආතාපී සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයොති.

3. 1. 7

මකකට්ඨුතතං.

1185. අපී භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා වීසමා දෙසා, යත්ත නෙව මකකට්ඨානං වාරී න මනුස්සානං. අපී භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස දුග්ගා වීසමා දෙසා යත්ත මකකට්ඨානං භිමවතො වාරී න මනුස්සානං. අපී භික්ඛවෙ, භිමවතො පබ්බතරාජස්ස සම භූමිභාගා රමණියා, යත්ත මකකට්ඨානං වෙව වාරී මනුස්සානං. තත්ථ භික්ඛවෙ, දුර්ග්ග මකකට්ඨීරීපු ලෙපං ඔධෙධිනි මකකට්ඨානං බාධනාය තත්ථ භික්ඛවෙ, යෙ තෙ මකකට්ඨානං අබාලජාතිකා¹ අලොලජාතිකා² තෙ තං ලෙපං දිස්වා ආරකා පරිවජෙජන්ති³. යො පන යො හොති මකකට්ඨානං බාලජාතිකො ලොලජාතිකො යො තං ලෙපං උපසංචිතමිත්වා හත්තෙ ගණන්ති. යො තත්ත ධර්මකිති. හත්තං මොවෙසසාමීති දුතියෙන හත්තෙ ගණන්ති, යො තත්ත ධර්මකිති. උභො හත්තං මොවෙසසාමීති පාදෙන ගණන්ති, යො තත්ත ධර්මකිති. උභො හත්තං මොවෙසසාමීති පාදං වාති⁴ දුතියෙන පාදෙන ගණන්ති, යො තත්ත ධර්මකිති. උභො හත්තං මොවෙසසාමීති පාදෙ වාති තුණ්ණෙන ගණන්ති, යො තත්ත ධර්මකිති. එවං භි යො භික්ඛවෙ, මකකට්ඨානං පසංචිද්ධිතො ඵනං⁵ සෙති අනගං ආපනො වාසනං ආපනො යථාකාමකරණියො දුර්ග්ගස්ස. තමෙනං භික්ඛවෙ, දුර්ග්ග විජ්ඣන්තො⁶ තස්මිං යෙව මකකට්ඨානං උද්ධරිතො අවිසංජෙජන්තො⁷ යෙන කාමං පකාමති. එවං භි තං භික්ඛවෙ, හොති යො අගොවරෙ වරති පරවීසයෙ.

1. ජාතියං - සි 1, 2.

2. පරිවජෙජති - මජ්ඣ.

3. පාදං වාති - සිමු, සි 1, 2.

4. පනෙතොධිතො දුතං - මජ්ඣ, සා.

5. කුසලං - සි 1, 2.

6. තස්මිං යෙව කම්මකම්මාදරෙ අවිසංජෙජන්තො - මජ්ඣ, තස්මිං යෙව

මකකට්ඨානං උද්ධරිතො අවිසංජෙජන්තො - සි 1, 2.

7. එවං හෙතං - මජ්ඣ, එවං හෙතං - සා.

මහණෙනි, ගෝවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි ගෝවර වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන් පිළිබඳව මරු අවකාශයක් නොලබන්නේ ය. මරු අරමුණක් නොලබන්නේ ය. මහණෙනි මහණහට ගෝවර වූ සිය පියසතු විෂය කීමෙන් ද යත්: මේ සිවු සිව්වන්හු යි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි...සිත්හි...දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ මහණහට ගෝවර වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 7

මකකට සූත්‍රය

1185. මහණෙනි, යම් තැනෙක වදුරන්ගේත් හැසිරීමෙන් නොවේද, මිනිසුන්ගේත් හැසිරීමෙන් නොවේද, හිමවත් පවුරුගේ (එබඳු) යා නොහැකි වියම පෙදෙස් ඇත. මහණෙනි, යම්තැනෙක වදුරන්ගේ හැසිරීමෙන් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමෙන් නොවේද, හිමවත් පවුරුගේ එබඳු යා නොහැකි වියම පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, යම් පෙදෙසක වදුරන්ගේ හැසිරීමත් වේද, මිනිසුන්ගේ හැසිරීමත් වේද, හිමවත් පවුරුගේ එබඳු සිත්කලු සමබ්බි පෙදෙස්ද ඇත. මහණෙනි, එහි වැද්දේ වදුරුමංහි වදුරන් නසන පිණිස වදුරුලහවු ගල්වා තබන්. මහණෙනි, එහි යම් ඒ වදුරුකෙනෙක් බාලගති නැත්තාහුද ලොල්ගති නැත්තාහුද ඔහු ඒ ලහවු දැක දුරින් දුරු කෙරෙත්. යම් ඒ වදුරෙක් බාලගති ඇත්තේ.ලොල්ගති ඇත්තේ වේ නම් හේ ඒ ලහවු කරා එළඹ අතින් ගනී. හේ එහි බැදේ. අත මුදන්නෙමි යි දෙවැනි අතින් ගනී. හේ එහි බැදේ. දැන මුදන්නෙමි යි පයින් ගනී. හේ එහි බැදේ දැනත් පයත් මුදන්නෙමි යි දෙවැනි පයින් ගනී. හේ එහි බැදේ. දැනත් දෙපයත් මුදන්නෙමි යි තුඩින් ගනී. හේ එහි බැදේ. මහණෙනි, මෙසේ ඒ වදුරා පස්තැනෙකින් එල්ලන ලද්දේ අනයට පැමිණියේ ව්‍යසනයට පැමිණියේ වැද්ද විසින් යම් කැමති පරිද්දක් කළ හැකි වූයේ තනනමින් හොච්. මහණෙනි, වැද්ද ඒ වදුරා එහි දීම විද උදුරා අත් නොහැර යම් කැමති දිගකට යේ. මහණෙනි, යමෙක් අගෝවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරේ නම් ඒ මෙසේ වෙයි.

තසමානිභ භික්ඛවෙ, මා අගොවරෙ වරිත්ථ පරච්ඡයෙ. අගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං පරච්ඡයෙ ලව්ඡනී මාරො ඔතාරං, ලව්ඡනී මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොවරො පරච්ඡයො: යදිදං පඤ්ඤාමග්ගං. කතමෙ පඤ්ඤා: චක්ඛුච්ඤායා රූපා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා -පෙ- කායච්ඤායා ඵොට්ඨබ්බා ඉට්ඨා කන්තා මනාපා පියරූපා කාමුපසංභිතා රජනීයා. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අගොවරො පරච්ඡයො.

ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරථ සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ. ගොවරෙ භික්ඛවෙ, වරතං සකෙ පෙත්තකෙ වීසයෙ න ලව්ඡනී මාරො ඔතාරං, න ලව්ඡනී මාරො ආරම්භං. කො ච භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයො: යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වානාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපය්ඨී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ථෙදනාසු -පෙ- වීගෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපය්ඨී විහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො ගොවරො සකො පෙත්තකො වීසයොති.

3. 1. 8

සුද්දසුතං

1186. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාමනං¹ වා නානවට්ඨෙහි සුපෙහි පවිච්ඡට්ඨිතො අස්ස: අමිඤ්ඤානෙහිපි තිත්තකණ්ඨෙහිපි කට්ඨකණ්ඨෙහිපි මධුරගණ්ඨෙහිපි ධාරිකෙහිපි අධාරිකෙහිපි ලොභිකෙහිපි අලොභිකෙහිපි. සධො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු² නිමිත්තං න උග්ගණ්ඨාති: ඉදං වා මෙ අජ්ජ හතතු² සුපෙය්‍යං රුච්චති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමස්ස වා බහුං ගණ්ඨාති, ඉමස්ස වා වණ්ණං භාසති, අමිඤ්ඤානං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්චති, අමිඤ්ඤානස්ස වා අභිහරති, අමිඤ්ඤානස්ස වා බහුං ගණ්ඨාති, අමිඤ්ඤානස්ස වා වණ්ණං භාසති, තිත්තකණ්ඨං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- කට්ඨකණ්ඨං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- මධුරගණ්ඨං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ධාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අධාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුච්චති, අලොභිකස්ස වා අභිහරති, අලොභිකස්ස වා බහුං ගණ්ඨාති, අලොභිකස්ස වා වණ්ණං භාසති. සධො සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ නවෙව ලාභී හොති: අච්ඡාදනස්ස, න ලාභී වෙතනස්ස, න ලාභී අභිභාරානං. තංකිස්ස හෙතු: තරා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අව්‍යානො අකුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං න උග්ගණ්ඨාති.

1. රාජමහාමනානං - සිමු.

2. හතත - මජ්ඣං, සා.

මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා අගෝවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි නහමක් හැසිරෙවු. මහණෙනි, අගෝවර වූ මෙරමා සතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු ලබන්නේය. මරු අරමුණක් ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට අගෝවර වූ මෙරමා සතු විෂය කීමෙන්ද යත්: මේ පස්කම්ගුණයි. කවර පසෙක් ද යත්; ඉටු කැමති මනවඩන පිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු ඇසින් දකසුතු රු යැ... ඉටු කැමති මනවඩන පිය දෑ වූ කාමයෙන් යුත් ඇලුම් කටයුතු කයින් දකසුතු පහස් යැ. මහණෙනි, මේ මහණහට අගෝවර වූ මෙරමා සතු විෂය යි.

මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙවු. මහණෙනි, ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂයෙහි හැසිරෙන්නවුන්ගේ බැසගැනීම මරු නො ලබන්නේය. මරු අරමුණක් නො ලබන්නේය. මහණෙනි, මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය කීමෙන් ද යත්: මේ සිවු සිව්වැනි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, වෙසස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කායලෝකයෙහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිති දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ මහණහට ගොදුරු වූ සිය පියසතු විෂය යි.

3. 1. 8

සුදසුත්‍රය

1186. මහණෙනි, යම්සේ බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරස ඇත්තා වූත් කරරස නැත්තා වූත් ලුණුරස ඇත්තා වූත් ලුණුරස නැත්තා වූත් නත් වැදෑරුම් සුපයෙන් යුතු ව රජු වෙත හෝ රජමහඇමතිසතු වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේ ද, මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි තම ස්වාමියාගේ (භොජන) නිමිත්ත නො උගනියි. “අද මාගේ ස්වාමීහට මේ සුපරසය රුපී වේ ය හෝ, මෙය ගැනීමට අත දිගුකරයි හෝ, මෙය බොහෝ කොට ගනියි හෝ, මෙහි ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමීහට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුපී වේ යි හෝ, ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනියි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ, අද මාගේ ස්වාමීහට කුළු කොටස් ඇති ... හෝ... අද මාගේ සැමියාට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ, ... අද මාගේ සැමියාට කරරස ඇති හෝ, ... අද මාගේ ස්වාමීහට කරරස නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරස ඇති හෝ .. අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරස නැති සුපරසය රුපී වේ ය හෝ ලුණුරස නැති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ලුණු රස නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනි යි හෝ ලුණු රස නැති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ මේ අරක්කැමි වස්ත්‍ර නො ද ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් නො ද ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමීහුගේ භොජන නිමිත්ත නො උගනියි ද එහෙයිනි.

එවිමෙව ඛො භික්ඛවෙ, ඉධෙකච්චො බාලො අච්චානො අකුසලො භික්ඛු කායෙ න කායානුපසයි¹ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ න කායානුපසසිනො² විහරතො විතං න සමාධියති, උපකතිලෙසා න පභීයනති. සො තං නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු න ධම්මානුපසයි³ විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු න ධම්මානුපසසිනො⁴ විහරතො විතං න සමාධියති, උපකතිලෙසා න පභීයනති, සො තං නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති, සබ්බො සො භික්ඛවෙ, බාලො අච්චානො අකුසලො භික්ඛු නෙවෙව ලාභී හොති දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං,⁵ න ලාභී සතිසමපජ්ඣස්සි. තං කියස්ස හෙතු? තථා හි සො භික්ඛවෙ, බාලො අච්චානො අකුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිත්තං න උග්ගණ්හාති.

සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියනො කුසලො සුදෙ රාජානං වා රාජමහාමනං වා නානච්චයෙහි සුපෙහි පච්චුපච්චිතො අස්ස: අභි-ලග්ගෙහිපි තිත්තකග්ගෙහිපි කට්ඨකග්ගෙහිපි මධුරග්ගෙහිපි ධාරිකෙහිපි අධාරිකෙහිපි ලොභිකෙහිපි අලොභිකෙහිපි. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියනො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණ්හාති: “ඉදං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචති, ඉමස්ස වා අභිහරති, ඉමස්ස වා බහුං ගණ්හාති, ඉමස්ස වා වණ්ණං භාසති, අභිඤ්ඤානං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචති, අභිඤ්ඤාස්ස වා අභිහරති, අභිඤ්ඤාස්ස වා බහුං ගණ්හාති, අභිඤ්ඤාස්ස වා වණ්ණං භාසති. තිත්තකග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- කට්ඨකග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- මධුරග්ගං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ධාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අධාරිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- ලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු -පෙ- අලොභිකං වා මෙ අජ්ජ හතතු සුපෙය්‍යං රුචති, අලොභිකස්ස වා අභිහරති, අලොභිකස්ස වා බහුං ගණ්හාති. අලොභිකස්ස වා වණ්ණං භාසති. සබ්බො සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියනො කුසලො සුදෙ ලාභී වෙව හොති අව්‍යාදාස්ස, ලාභී චෙතනස්ස, ලාභී අභිහාරානං. තං කියස්ස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පණ්ඩිතො වියනො කුසලො සුදෙ සකස්ස හතතු නිමිත්තං උග්ගණ්හාති.

1. කායෙ කායානුපසයි - මජ්ඣං, සා. 1.

2. කායෙ කායානුපසසිනො - මජ්ඣං, සා. 1.

3. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි - මජ්ඣං, සා. 1.

4. ධම්මෙසු ධම්මානුපසසිනො - මජ්ඣං, සා. 1.

5. දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං - මජ්ඣං, සා. 1.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ නො වේ. කෙලෙස් ප්‍රභීණ නො වේ. හේ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට නො වෙසේ. දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව නො වෙසෙන ඔහු ගේ සිත එකඟ නො වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රභීණ නො වේ. හේ ඒ නිමිත්ත නො උගනියි. මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ දිවුදම්යෙහි සුව විහරණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. සිහි නුවණ නො ද ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, බාල වූ අව්‍යක්ත වූ අදක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත නො උගනී ද එහෙයිනි.

මහණෙනි, යම්සේ පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ අරක්කැමියෙක් ඇඹුල් කොටස් ඇත්තා වූත් තිත්ත කොටස් ඇත්තා වූත් කුළු කොටස් ඇත්තා වූත් මිහිරි කොටස් ඇත්තා වූත් කරරය ඇත්තා වූත් කරරය නැත්තා වූත් ලුණුරය ඇත්තා වූත් ලුණුරය නැත්තා වූත් නන් වැදෑරුම් සුපයෙන් යුතු ව රජු වෙත හෝ රජමහආමන්යකු වෙත හෝ එළඹ සිටියේ වන්නේ ද, මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය සැමියාගේ හෝජන නිමිත්ත උගනියි. “අද මාගේ සැමියාට මේ සුපරසය රුචි වේ යි හෝ මෙයට අත දිගුකරයි හෝ මෙයින් බොහෝ ගනි යි හෝ මෙහි ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමීහට ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයෙන් බොහෝ ගනි යි හෝ ඇඹුල් කොටස් ඇති සුපයේ ගුණ කියා යි හෝ අද මාගේ ස්වාමීහට තිත්ත කොටස් ඇති ... හෝ, අද මාගේ ස්වාමීහට කුළු කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට මිහිරි කොටස් ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට කරරය ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට කරරය නැති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරය ඇති හෝ ... අද මාගේ ස්වාමීහට ලුණුරය නැති සුපරසය රුචි වේ යි හෝ ලුණුරය නැති සුපයට අත දිගුකරයි හෝ ලුණුරය නැති සුපයෙන් බොහෝ ගනි යි හෝ ලුණුරය නැති සුපයෙහි ගුණ කියා යි හෝ” යි. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ අරක්කැමි වස්ත්‍ර ලබනසුලු වෙයි. වැටුප් ලබනසුලු වෙයි. පඩුරු ලබනසුලු වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ අරක්කැමි සිය ස්වාමීහුගේ භෝජන නිමිත්ත උගනී එහෙයිනි.

එවලෙව බො භික්ඛවෙ, ඉධෙකවෙවා පඤ්ඤා වියතො කුසලො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති දාතෘපි සමප්පාදො සත්ථා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කිලෙසා පභීයතාති, සො තං නිමිත්තං උග්ගණ්හාති. වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සී විහරති ආතෘපි සමප්පාදො සත්ථා විනෙයා ලොකෙ අභිෂ්ඨාදෙමනස්සං. තස්ස ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සිනො විහරතො විතං සමාධියති, උපකක්කිලෙසා පභීයතාති, සො තං නිමිත්තං උග්ගණ්හාති. සබො සො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා වියතො කුසලො භික්ඛු ලාභී වෙව හොති දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරානං, ලාභී හොති සතිසමප්පාදකස්ස. තං කිසස හෙතු: තථා හි සො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා ව්‍යතො කුසලො භික්ඛු සකස්ස විතස්ස නිමිත්තං උග්ගණ්හාතිති.

3. 1. 9

ගිලානසුතං

1187. එකං සමයං හගවා වෙසාලියං විහරති බෙලුවගාමකෝ. තත්‍ර බො හගවා භික්ඛු ආමනොසි: “එථ තුමො භික්ඛවෙ, සාමනනා¹ වෙසාලියා යථාමිත්තං යථාසන්දිට්ඨං යථාසමහන්තං වස්සං උපෙථ. ඉධෙවාහං බෙලුවගාමකෙ වස්සං උපගව්‍යාමී²”ති. “එවං හතො”ති බො තෙ භික්ඛු හගවතො පටිසස්සඤ්ඤා සාමනනා වෙසාලියා යථාමිත්තං යථාසන්දිට්ඨං යථාසමහන්තං වස්සං උපගක්ඤ්ඤං. හගවා පන තස්සෙව බෙලුවගාමකෝ වස්සං උපගක්ඤ්ඤං. අථ බො හගවතො වස්සුපගතස්ස බරො ආබාධො උප්පජ්ඣති. බාලො වෙදනා වත්තනා මාරණනාතිකා. තා³ සුදං හගවා සතො සමප්පාදො අධිවාසෙසි අවිහංකරාමානො. අථ බො හගවතො එතදහොසි: න බො පන මෙතං පතිරුපං යො’හං අනාමනොකා උපට්ඨාමෙ, අනපලොකෙකා භික්ඛුසඤ්ඤා පටිනිබ්බායෙය්‍යං⁴. යනනුනාහං ඉමං ආබාධං විරියෙන පටිප්පණාමෙකා⁵ ජීවිතසංඛාරං අධිට්ඨාය විහරෙය්‍යනාති. අථ බො හගවා තං ආබාධං විරියෙන පටිප්පණාමෙකා ජීවිතසංඛාරං අධිට්ඨාය විහාසි. අථ බො හගවා ගිලානා වුට්ඨිතො⁶ අවිරවුට්ඨිතො ගෙලකුසු විහාරපච්ඡායායං⁷ පඤ්ඤානො ආසනො නිසීදී.

1. වෙථවගාමකෙ - මජ්ඣං.

2. සමනනා - මජ්ඣං, සා.

3. හගවා පන බෙලුවගාමකෙ - සී 1, 2.

4. තත්‍ර සුදං - මජ්ඣං, සා.

5. පටිප්පණාමෙකා - සී 1.

6. පටිප්පණාමෙකා - මජ්ඣං.

7. ගිලානවුට්ඨිතො - මජ්ඣං.

8. විහාරපච්ඡායායං - සී 1, 2, සා.

මහණෙනි, එසෙයින් ම මෙහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඇතැම් මහණෙක් කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කායලෝකයෙහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රභීණ වේ. හේ ඒ නිමිත්ත උගනී. වෙදනාහි ... සිත්හි .. දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත එකඟ වෙයි. කෙලෙස් ප්‍රභීණ වේ. හේ ඒ නිමිත්ත උගනී. මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මේ මහණ දිට්‍ඨදුමයෙහි සුබවිහරණ ලබනසුලු ද වෙයි. සිහිනුවණ ලබනසුලු ද වෙයි. ඒ කවර හෙයින් යත්: මහණෙනි, පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ දක්‍ෂ වූ ඒ මහණ සිය සිතෙහි නිමිත්ත උගනී එහෙයින් යි.

3. 1. 9

ගීලාන සූත්‍රය

1187. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසල්පුර සමීපයෙහි බෙළුවගමහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, එවු. නෙපි මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹෙවු. මම මෙහි බෙලුවගමහි ම වස් එළඹෙමි” යි. වහන්ස, එසේ යයි ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට පිළිතුරු දී මිතුරුකම් ඇති සේ දුටුපමණින් වූ මිතුරුකම් ඇති සේ දැඩිලෙස වූ මිතුරුකම් ඇති සේ විසල්පුර අවට වස් එළඹුණහ. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වනාහි එහි ම බෙලුවගමහි වස් එළඹුණු සේක. එකල්හි වස් එළඹුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට කුරු ආබාධයෙන් උපන. මරණය කරා පමුණුවන දැඩි ඵෙදනාවෝ පවතින්. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව නොපෙළෙමින් ඒ වෙදනා ඉවසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු සිතෙක් විය: “යමබඳු මම උචාවත් කරන්නාවුන් නො අමතා බික්සහන නො දන්වා පිරිනිවෙමි නම් මට එය සුදුසු නො වෙයි. මම මේ රොගය වියඞ්සෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර (ජීවිතය පවතින සේ) අධිෂ්ඨාන කොට වෙසෙන්නෙමි නම් මැනැවැ” යි. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඒ ආබාධය වියඞ්සෙන් යටපත් කොට ජීවිතසංස්කාර අධිෂ්ඨාන කොට වැඩවුසූ සේක. ඉක්බිති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ගීලන්බවෙන් නැගීසිටි සේක. ගීලන්බවෙන් නැගී සිටි නොබෝකල් ඇති සේක වෙහෙර පසුපස සෙවණැල්ලෙහි පැනැ වූ අසුන්හි වැඩහුන් සේක.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන හගවා තෙනුපසඛක්ඛි. උපසඛක්ඛිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසින්නො ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච:* “දිට්ඨං හනෙත, හගවතො ඛමනීයං, දිට්ඨං හනෙත, හගවතො යාපනීයං, අපි මෙ හනෙත, මධුරකජාතො වීය කායො. දිසාපි මෙ න පක්ඛායකති. ධර්මාපි මං නසංවිහන්ති, හගවතො ගෙලලෙඤ්ඤන්. අපි ච මෙ හනෙත, අහොසි: කාවිදෙව අසසාසමන්තා¹ න තාව හගවා පරිනිබ්බායිසසති. න තාව හගවා භික්ඛුසංඛං ආරභ්වා කිඤ්චිදෙව උද්ගරති”ති.

කිම්පනද්වති ආනන්ද භික්ඛුසංඛො මයි පච්චාසිංසති: දෙසිතො ආනන්ද, මයා ධම්මො අනන්තරං අඛණ්ණිකං කත්වා, නත්තානන්ද, තථාගතස්ස ධම්මෙසු ආචරියමුලස්සි. යත්තං² නූත ආනන්ද, එවමස්ස අහං භික්ඛුසංඛං පරිහරිස්සාමිති වා, මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසංඛොති වා යො නූත ආනන්ද, භික්ඛුසංඛං ආරභ්වා කිඤ්චිදෙව උද්ගරෙය්. තථාගතස්ස ඛො ආනන්ද, න එවං හොති අහං භික්ඛුසංඛං පරිහරිස්සාමිති වා මමුද්දෙසිකො භික්ඛුසංඛොති වා, සතිං ආනන්ද, තථාගතො භික්ඛුසංඛං ආරභ්වා කිඤ්චිදෙව උද්ගරිසාති: එතරහි ඛො පනානන්ද, ජිණ්ණො වුඤ්ඤා මහලලකො අද්ධගතො වයො අනුසංකො ආසිතියො මෙ වයො වත්තති. සෙය්පාචාපි ආනන්ද, ජජ්ජරසකටං³ වෙච්චිසස්සකෙන⁴ යාපෙති; එවමෙව ඛො ආනන්ද, වෙච්චිසස්සකෙන මණ්ණෙ තථාගතස්ස කායො යාපෙති.

යස්මිං ආනන්ද, සමයෙ තථාගතො සංඛනිමිත්තානං අමනසිකාරා එකවදානං වෙදනානං නිරොධා අනිමිත්තං වෙනොසමාධිං උපසමපජ්ජ විහරති. එසුතරං ආනන්ද, තස්මිං සමයෙ තථාගතස්ස හොති. තස්මා තිහානන්ද, අත්තදීපා විහරථ අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං. කථඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජාතො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතො -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජාතො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං. යෙ හි කෙච්චි ආනන්ද, එතරහි වා මමච්චියෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සාති අත්තසරණං අනාඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනාඤ්ඤසරණං නමනග්ගෙ මෙ තෙ ආනන්ද, භික්ඛු හවිස්සාති යෙ කෙච්චි සික්ඛාකාමාති.

1. අසාදමන්තා - සි 1, 2.

2. යනුත - යනා.

3. ජරසකටං - .

4. වෙච්චිසස්සකෙන - සි 1, 2. වෙච්චිසස්සකෙන - මජ්ඣං, වෙච්චිසස්සකෙන - PTS.

* “දිට්ඨං මෙ හනෙත හගවතො එසු” ඉති පාඨො මජ්ඣං පොඤ්ඤා එත් දිසස්සෙ.

එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැදෑ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට ඉවසිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේට යැපිය හැකි ය යි දක්නා ලදී. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ ගිලන්බව හේතු කොට ගෙන මාගේ සිරුර ද තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නො වැටහේ. වහන්ස, තව ද භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දැන් ම නො පිරිනිවෙන සේක. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බික්සහන ඇරඹ නව ම කිසිවක් ගෙනහැර නොපාන (අන්තිම අවවාදය නොකරන) සේකැ” යි කිසියම් අස්වැසිලි මාත්‍රයක් වී ය යි.

ආනන්ද, බික්සහන මා කෙරෙහි කුමක් අපේක්ෂා කෙරේ ද? ආනන්ද, මා විසින් අනන්තර—අබාහිර (—නො සහවා)නො කොට දහම් දෙසන ලදී. ආනන්ද, තරාගත දහමිහි ආවාය් ඉෂ්ඨි නැත. ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේ ව)” යි හෝ යමකුට ඵකාන්ත යෙන් මෙබඳු අදහසක් වන්නේ ද ආනන්ද, හේ ඵකාන්තයෙන් බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙන හැර පාහේ (කිසියම් අවවාදයක් දෙන්නේ) නම් ආනන්ද, “මම බික්සහන පරිහරණය කරන්නෙමි යි හෝ බික්සහන මා උදෙසියයුතු කොට ඇත්තේ (වේ ව)” යි හෝ තරාගතයන් හට වූකලී මෙබඳු සිතෙක් නො වේ. ආනන්ද, ඒ තරාගත බික්සහන ඇරඹ කිසිවක් ගෙනහැර පාහේ ද ආනන්ද, දැන් වූකලී දිරුයෙමි වාදායෙමි මහලු වූයෙමි කල්ගත වූයෙමි පිළිවෙළින් මහලුවියට පැමිණියෙමි මාගේ අසුවැනි විය පවතී. ආනන්ද, දිරු ගැලක් යම්සේ හුණ මුසු පිළියකරින් යැපේ ද ආනන්ද, එපරිද්දෙන් තරාගතයන්ගේ කය හුණ මුසු පිළියකරින් මෙන් යැපේ.

ආනන්ද, යම්කලෙක තරාගත තෙමේ සියලු නිමිති මෙනෙහි නො කිරීමෙන් ඇතැම් වෙදනාවන්ගේ නිරෝධයෙන් නිමිති රහිත වූ චිත්ත-සමාධියට පැමිණ වෙසේ ද, ආනන්ද, එසමයෙහි තරාගතයන්ට ඉතා පහසු වෙයි. ආනන්ද, එහෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු. ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නායුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි ද්වි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නායුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි ද්විලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට අනුන් පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙන්නාහු ද, යම්කිසි කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු ද ආනන්ද, ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 1. 10

භික්ඛුනුපස්සයස්සතං

1188. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවිරමාදය යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනුපස්සයො¹ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමීත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදි. අථ ඛො සම්මෙත්තො භික්ඛුනියො යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු. උපසඤ්ඤාමීත්වා ආයස්මිනං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා ඛො තා භික්ඛුනියො ආයස්මිනං ආනන්දං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙත, ආනන්ද, සම්මෙත්තො භික්ඛුනියො චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා² විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානෙති”ති. “එවමෙතං භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කොචි භගිනියො, භික්ඛු වා භික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තො³ විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛිං” “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානිත්තෙති”ති. අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තා භික්ඛුනියො ධම්මො කථාය සන්දර්ශෙත්වා සමාදරෙත්වා සමුත්තරෙත්වා සමපහංසෙත්වා උට්ඨායාසනා පක්ඛාමි.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සාවස්මියං පිණ්ඩාය වරිත්වා පට්ඨා-
හන්තං පිණ්ඩපාතපටිකානෙතො යෙන භගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤා-
මීත්වා භගවන්තං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසිත්වා
ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ භගවන්තං එතදවොච: ඉධාහං භනෙත,
පුබ්බන්තසමයං නිවාසෙත්වා පක්ඛවිරමාදය යෙනඤ්ඤතරො භික්ඛුනු-
පස්සයො තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමීත්වා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසීදිං.
අථ ඛො භනෙත, සම්මෙත්තො භික්ඛුනියො යෙනාහං තෙනුපසඤ්ඤාමිංසු.
උපසඤ්ඤාමීත්වා මං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසීදිංසු. එකමන්තං නිසිත්වා
ඛො භනෙත, තා භික්ඛුනියො මං එතදවොචුං: “ඉධ භනෙත
ආනන්ද, සම්මෙත්තො භික්ඛුනියො චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා
විහරන්තියො උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානෙති”ති.
එවං චුන්තාහං භනෙත, තා භික්ඛුනියො එතදවොචුං: “එවමෙතං
භගිනියො, එවමෙතං භගිනියො, යො හි කොචි භගිනියො, භික්ඛු වා
භික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙස්ස සුපට්ඨිතවිත්තො විහරති, තස්සෙතං
පාටිකඛිං: “උළාරං පුබ්බන්තාපරං විසෙසං සඤ්ජානිත්තෙති”ති.

1. භික්ඛුනුපස්සය - සී 1.

2. සුපට්ඨිතවිත්තා - මජ්ඣ.

3. සුපට්ඨිතවිත්තා - සී 1.

3. 1. 10

හික්ඛුනුපසසය සූත්‍රය

1188. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙර ව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් වෙත එළඹියහ. එළඹ පැනවූ අසුන්හි වැඩ හුන්හ. එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශේෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශේෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු යි. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ දහැම කථාවෙන් ඒ මෙහෙණුන් කරුණු දක්වා සමාදන් කරවා තෙද ගත්වා සතුටු කරවා හුනස්නෙන් නැඟී ගියහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සැවැත් නුවර පිඬු පිණිස හැසිර පසුබත පිණ්ඩපාතයෙන් වැළකුණාහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මෙහි මම පෙරවරු හැඳ පෙරව පාසිවුරු ගෙන එක්තරා මෙහෙණ අසපුවක් කරා එළඹියෙමි. එළඹ පැනවූ අස්නෙහි හුන්නෙමි. වහන්ස, එකල්හි බොහෝ මෙහෙණහු මා වෙත එළඹියහ. එළඹ මා වැඳ එකත්පස්ව හුන්හ. වහන්ස, එකත්පස් ව හුන් ඒ මෙහෙණහු මට මෙය කීහ: “වහන්ස, ආනන්දයෙනි, මෙහි බොහෝ මෙහෙණහු සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු පෙරට වඩා උදර විශේෂයක් පසු ව හඳුනති” යි. වහන්ස, එසේ කියන ලද මම ඒ මෙහෙණහුට මෙය කීමි: “නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, එය එසේ ය. නැගණියෙනි, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණෙක් හෝ සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර විශේෂයක් පසු ව හඳුනන්නේ ය යන මෙය කැමති විය යුතු” යි.

එවමෙනං ආනන්ද, එවමෙනං ආනන්ද, යො හි කොච්ඡි ආනන්ද, හික්ඛු වා හික්ඛුනී වා චතුස්ස සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිතො විහරති, තස්සෙතං පාටිකඛං: “උළාරං පුබ්බෙතාපරං විසෙසං සඤ්ජානිස්සති”ති. කතමෙසු චතුස්ස: ඉධානන්ද, හික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරතො කායාරම්මණො වා උපපජ්ජති, කායසමීං පරිළාහො, වෙනසො වා ලීනත්තං, බහිඤ්ඤා වා විත්තං වික්ඛිපති. තෙන භානන්ද, හික්ඛුනා කිස්සීවිදෙව පසාදනීයෙ නිමිත්තෙ විත්තං පණ්දහිතබ්බං. තස්ස කිස්සීවිදෙව පසාදනීයෙ නිමිත්තෙ විත්තං පණ්දහතො පාමුජ්ජං ජායති. පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමහති. පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදියති. සුඛිනො විත්තං සමාධියති. යො ඉති පටිසඤ්චිකංති: යස්ස බො‘හං අත්ථාය විත්තං පණ්දහිං, යො මෙ අත්ථො අභිනිස්සන්තො, හන්දදති පටිසංහරාමීති. යො පටිසංහරති වෙව න ච විතස්සෙකති. න ච විචාරෙති. “අවි-තකෙකාමි අවිචාරො අජ්ඣන්තං සතිමා සුඛිතස්මි”ති පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු වෙදනාසු වෙදනානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස වෙදනාසු වෙදනානුපස්සිනො විහරතො වෙදනාරම්මණො වා උපපජ්ජති කායසමීං පරිළාහො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු විතෙ විත්තානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස විතෙ විත්තානුපස්සිනො විහරතො විත්තාරම්මණො වා උපපජ්ජති කායසමීං පරිළාහො -පෙ- පජානාති.

පුනචපරං ආනන්ද, හික්ඛු ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරතො ධම්මාරම්මණො වා උපපජ්ජති කායසමීං පරිළාහො, වෙනසො වා ලීනත්තං. බහිඤ්ඤා වා විත්තං වික්ඛිපති. තෙන භානන්ද, හික්ඛුනා කිස්සීවිදෙව පසාදනීයෙ නිමිත්තෙ විත්තං පණ්දහිතබ්බං. තස්ස කිස්සීවිදෙව පසාදනීයෙ නිමිත්තෙ විත්තං පණ්දහතො පාමුජ්ජං ජායති, පමුදිතස්ස පිති ජායති, පිතිමනස්ස කායො පස්සමහති, පස්සඤ්ඤාකායො සුඛං වෙදෙති, සුඛිනො විත්තං සමාධියති. යො ඉති පටිසඤ්චිකංති: “යස්ස බො‘හං අත්ථාය විත්තං පණ්දහිං, යො මෙ අත්ථො අභිනිස්සන්තො, හන්දදති පටිසංහරාමී”ති. යො පටිසංහරති වෙව න ච විතස්සෙකති, න ච විචාරෙති, අවි-තකෙකාමි අවිචාරො අජ්ඣන්තං සතිමා සුඛිතස්මි”ති පජානාති. එව: බො ආනන්ද, පණ්දාය ගාචනා හොති.

ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, එය එසේ ය. ආනන්ද, යම්කිසි මහණෙක් හෝ මෙහෙණක් හෝ සිද්ධිසිව්වන්හි මැනවින් ඵලඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසේ නම් ඔහු විසින් පෙරට වඩා උදර වූ ච්ඡේදයක් පසු ව හඳුනාන්නේ ය යන මෙය කැමති වියයුතු. කවර සතරෙක ද යත්: ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කය අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී. සිතේ සැහවුණු බවෙක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරෙයි. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු යි. කිසියම් පැහැදියයුතු නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුද්ධභාවය උපදී. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියින් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විඳි යි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි: “මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපන. ඒකාන්තයෙන් දැන් (පැහැදියයුතු නිමිත්තෙන් සිත) ආපසු හැර ගනිමි” යි. හෙතෙමේ ආපසු හැර ගැනීමත් කෙරෙයි. නො ද විතර්ක කෙරෙයි. නො ද විචාර කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙම විචාර නැත්තෙම ඇතුළත සිහි ඇත්තෙම හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ වේදනාවන්හි වේදනා අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව වේදනාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වේදනාවන්හි වේදනා අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට වේදනා අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී ... දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇත් ව සිත්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට සිත් අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී ... දනගනී.

ආනන්ද, නැවත අනෙකක් ද කියමි: මහණ දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහම අරමුණු කොට ඇති කයෙහි දැවිල්ලෙක් හෝ උපදී. සිතේ සැහවුණු බවෙක් හෝ වේ. පිටත හෝ සිත විසිරේ. ආනන්ද, ඒ මහණහු විසින් පැහැදිය යුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවියයුතු. පැහැදියයුතු කිසියම් නිමිත්තෙක සිත පිහිටුවන ඔහුට ප්‍රමුද්ධ භාවය උපදී. හටගත් ප්‍රමොද ඇත්තහුට ප්‍රීතිය උපදී. ප්‍රීතියින් ඇත්තහුගේ කය සැහැල්ලු වේ. සැහැල්ලු කය ඇත්තේ සුව විඳි. සුව ඇත්තහුගේ සිත එකඟ වේ. හේ මම යමක් පිණිස සිත පිහිටුවෙමි නම් ඒ අරුත මට නිපන. ඒකාන්තයෙන් දැන් ආපසු හැර ගනිමි” යි මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. හේ ආපසු හැර ගැනීමත් කෙරෙයි. විතර්ක නො ද කෙරෙයි. විචාර නො ද කෙරෙයි. විතර්ක නැත්තෙම විචාර නැත්තෙම ඇතුළත සිහි ඇත්තෙම හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දනගනී. ආනන්ද, මෙසේ (සිත)පිහිටුවා වැඩීම වේ.

කරණානන්ද, අප්පඤ්චාය භාවනා හොති: බ්බිඤ්ඤා ආනන්ද, භික්ඛු විතං අප්පඤ්චාය “අප්පඤ්චිතං මෙ බ්බිඤ්ඤා විතතති” පජානාති. අර පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පඤ්චිතනති පජානාති. අර ච පන කායෙ කායානුපෙසි විහරාමි ආකාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බ්බිඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු විතං අප්පඤ්චාය “අප්පඤ්චිතං මෙ බ්බිඤ්ඤා විතතති” පජානාති. අර පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පඤ්චිතනති පජානාති. අර ච පන වේදනාසු වේදනානුපෙසි විහරාමි, ආකාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බ්බිඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු විතං අප්පඤ්චාය “අප්පඤ්චිතං මෙ බ්බිඤ්ඤා විතතති” පජානාති. අර පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පඤ්චිතනති පජානාති. අර ච පන විතො විතානුපෙසි විහරාමි ආකාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති.

බ්බිඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු විතං අප්පඤ්චාය “අප්පඤ්චිතං මෙ බ්බිඤ්ඤා විතතති” පජානාති. අර පච්ඡා පුරෙ අසඬ්ඛිතං විමුක්තං අප්පඤ්චිතනති පජානාති. අර ච පන ධම්මෙසු ධම්මානුපෙසි විහරාමි ආකාපි සමපජානො සතිමා සුඛිතස්මිති පජානාති. එවං ඛො ආනන්ද, අප්පඤ්චාය භාවනා හොති.

ඉති ඛො ආනන්ද, දෙසිතා මයා පඤ්චාය භාවනා, දෙසිතා අප්පඤ්චාය භාවනා. යං ආනන්ද, සක්ඛාරා කරණියං සාවකානං භිතෙසිතා අනුකම්පකෙන අනුකම්පං උපාදය, කතං වො තං මයා: එතාති ආනන්ද, රුක්ඛමූලාති, එතාති සුඤ්ඤගාරාති, ක්කායරානන්ද, මා පමාදස්, මා පච්ඡා විපට්ඨාරිතො අහුවස්, අයං වො අමකානං අනුසාසතිති.

අමබ්භාලිවග්ගො පඨමො.

තත්ත්වද්දනං:

අමබ්භාලි සතො භික්ඛු සාලා කුසලරාසි ච
සකුණන්ති මකකටො සුදෙ ගිලානො භික්ඛුනුපස්සයොති.

1. සුමමස්මිති - මජ්ඣිම, සත්ථ.

ආනන්ද, (සිත) නොපිහිටුවා වැඩීම කෙසේ වේ ද යත්: ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නොපිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නොපිහිටුවන ලද්දේ දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුය කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි. හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දැනගනී. නැවත පසුව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුය වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දැනගනී. යළි පසු ව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුය සිත්හි සිත් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දැනගනී.

ආනන්ද, මහණ පිටත සිත නො පිහිටුවා මාගේ සිත පිටත නො පිහිටුවන ලද්දේ දැනගනී. යළි පසු ව පෙර නො හැකුළුණේ මිදුණේ නො පිහිටුවන ලද්දේ ය යි දැනගනී. එසේ වතුය දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙම මනාදැනුම ඇතියෙම සිහි ඇතියෙම වෙසෙමි, හටගත් සුව ඇත්තෙම වෙමි යි දැනගනී. ආනන්ද, මෙසේ (සිත) නො පිහිටුවා වැඩීම වේ.

ආනන්ද, මෙසේ මා විසින් සිත පිහිටුවා වැඩීම දේශනා කරන ලදී. සිත නො පිහිටුවා වැඩීම දේශනා කරන ලදී. ආනන්ද, සවිචන්ට වැඩ කැමති අනුකම්පා කරන ශාස්තෘවරයකු විසින් අනුකම්පාව නිසා යමක් කටයුතු නම් මා විසින් එය තොපට කරන ලදී. ආනන්ද, තෙල රුක්මුල් ඇත. තෙල ශුන්‍යාශාර ඇත. ආනන්ද, ධ්‍යාන කරව්. නහමක් පමාදව්. පසුව නහමක් විපිළිසර ඇත්තෝ වව්. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

පළමුවැනි අමබපාලිවග්ගී යි.

එහි සුත්‍ර නාමාවලිය:

අමබපාලි, සතො, භික්ඛු, සාලා, කුසලරාසි, සකුණංගි, මක්ඛට, සුද, ගිලාන, භික්ඛුනුපක්‍ෂස යි දශසුත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

2. නාලඤ්චශෝභා

3. 2. 1

මහාපුරිසසූතකං.

1189. සාවකපීයං -

අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුකො යෙන හගවා තෙනුපසඬිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා සාරිපුකො හගවන්තං එතදවොච: “මහාපුරිසො මහාපුරිසොති හනෙත, වුච්චති, කිත්තාවතා නු ඛො: හනෙත, මහාපුරිසො හොති” ති: විමුක්තචිත්තන්තා ඛො ‘හං සාරිපුක්ත මහාපුරිසොති වදම්. අවිමුක්තචිත්තන්තා නො මහාපුරිසොති වදම්, කථංඤා සාරිපුක්ත, විමුක්තචිත්තො හොති: ඉධ සාරිපුක්ත, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති. ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං, තස්ස කායෙ කායානුපස්සිනො විහරන්තො විත්තං විරජ්ජති; විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති, ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සිනො විහරන්තො විත්තං විරජ්ජති, විමුච්චති, අනුපාදය ආසවෙහි. එවං ඛො සාරිපුක්ත, විමුක්තචිත්තො හොති, විමුක්ත-චිත්තන්තා ඛො ‘හං සාරිපුක්ත, මහාපුරිසොති වදම්. අවිමුක්තචිත්තන්තා නො මහාපුරිසොති වදම්.

3. 2. 2

නාලඤ්ඤාසූතකං.

1190. එකං සමයං හගවා නාලඤ්ඤා විහරති පාවාරිකම්බවනො. අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුකො යෙන හගවා තෙනුපසඬිකම්. -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො ආයස්මා සාරිපුකො හගවන්තං එතදවොච: “එවං පසකොන්තො ‘හං හනෙත, හගවති ‘න වාහු න ව හවික්කති, න චෙතර්හි විජ්ජති, අසෙසං සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා හගවතා භියොගා ‘භික්ඛු-නරො යදිදං සමොධිය’ තති.

2. නාලන්දාවගීය

3. 2. 1

මහාපුරිස සූත්‍රය

1189. සැවැත්තුවර—

එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ... එකත් පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, මහාපුරිස මහාපුරිස” යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් මහාපුරිස වේ ද?” යි. සාරිපුඤ්ඤ, මියුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නො මියුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි. සාරිපුඤ්ඤ කෙසේ නම් මියුණු සිත් ඇත්තේ වේ ද යත්: සාරිපුඤ්ඤ, මෙසස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. විදුමහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුගේ සිත නො ඇලේ. උපාදන රහිත ව කෙලෙසුන්ගෙන් මිදේ. සාරිපුඤ්ඤ, මෙසේ මියුණු සිත් ඇත්තේ වෙයි. සාරිපුඤ්ඤ, මියුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස ය යි මම කියමි. නොමියුණු සිත් ඇති බැවින් මහාපුරිස නො වේ ය යි කියමි යි.

3. 2. 2

නාලන්දා සූත්‍රය

1190. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නාලන්දානුවර සමීපයෙහි පාවාරික අභිවෙනෙහි වැඩවසන සේක. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ.. එකත්පස් ව හුන් සැරියුත් තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: “වහන්ස, යම් මේ සවිතේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උඤ්ඤතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දැනුණු නැත්තේ ය” යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි.

උළාරාත්‍යත්‍රායං¹ සාරිපුත්ත, ආසති වාචා භාසිතා, එකංසො ගභිතො, සීහනාදෙ නදිතො, එවං පසනොහං හතොන, හගවති: “න වාහු න ච හවිසසනි න චේතරහි විජ්ජති අදෙඤ්ඤ සමඤ්ඤො වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤො වා හගවතා භියොයාභිඤ්ඤතරො යදිදං සඤ්ඤොධිය”²තති. කිත්තු තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ අහෙසුං අතීතමඤ්ඤානං අරහතොනා සමුදාසමබ්බුද්ධා සබ්බෙ තෙ හගවතොනා චේතසා චේතො පරිච්ච විදිතා. එවංසිලො තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංධම්මා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා, එවංචිහාරිතො තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වා එවංචිමුත්තා තෙ හගවතොනා අහෙසුං ඉති වාති? නොහෙතං හතොන,

කිමපන තෙ සාරිපුත්ත, යෙ තෙ හවිසසනති අනාගතමඤ්ඤානං අරහතොනා සමුදාසමබ්බුද්ධා, සබ්බෙ තෙ හගවතොනා චේතසා චේතො පරිච්ච විදිතා: “එවංසිලො තෙ හගවතොනා හවිසසනති ඉති වා, එවං-ධම්මා තෙ හගවතොනා හවිසසනති ඉති වා, එවංපඤ්ඤා තෙ හග-වතොනා හවිසසනති ඉති වා, එවංචිහාරිතො තෙ හගවතොනා, හවිසසනති ඉති වා, එවංචිමුත්තා තෙ හගවතොනා හවිසසනති ඉති වාති? නො හෙතං හතොන,

කිං පන තෙ³ සාරිපුත්ත, එතරහි අරහං සමුදාසමබ්බුද්ධො චේතසා චේතො පරිච්ච විදිතො: “එවංසිලො හගවා ඉති වා, එවංධම්මො හගවා ඉති වා, එවංපඤ්ඤා හගවා ඉති වා, එවංචිහාරි හගවා ඉති වා, එවං-චිමුත්තො හගවා ඉතිපපවා”⁴ති? නො හෙතං හතොන. එසු ව තෙ සාරිපුත්ත, අතීතානාගතපච්චුපනෙත්තස්ස අරහතොනස්ස සමුදාසමබ්බුද්ධස්ස චේතොපරියඤ්ඤාණං⁵ නත්ථි. අථ කිංඤ්ඤාති තයා⁶ සාරිපුත්ත, උළාරා ආසති වාචා භාසිතා. එකංසො ගභිතො, සීහනාදෙ නදිතො: “එවං පසනොහං හතොන, හගවති නවාහු නව හවිසසනි න චේතරහි විජ්ජති අදෙඤ්ඤ සමඤ්ඤො වා බ්‍රාහ්මඤ්ඤො වා හගවතා භියොයාභිඤ්ඤතරො යදිදං සඤ්ඤොධිය”⁷තති.

1. උළාරා මො ත්‍රායං - මජ්ඣං, සා.

2. ත්‍රායං - මජ්ඣං, සා.

3. චේතොපරියඤ්ඤාණං - සී 1, 2. සා.

4. ත්‍රායං - මජ්ඣං, සා.

සාරිපුත්ත, සචිතේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහ නුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්ඛරිතර ඤාණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ නො ද වී ය, නො ද වන්නේ ය, දැනුණු නැත්තේ ය යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි යන මේ ශ්‍රේෂ්ඨ අකමසා වචනයක් මෙහි ලා කියන ලදී. ඵකානායෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලදී. සාරිපුත්ත, කිම? ඉතුන්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ “තොප විසින් ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වූ සේකැයි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වූ සේකැ යි හෝ ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු චිත්ති ඇත්තෝ වූ සේකැ” යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දෝ ද? යි වහන්ස මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? මතුකල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වන සේක් නම් ඒ සියලු සම්බුදුවරයෝ තොප විසින් “ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු සිල් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු දහම් ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු නුවණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ලා මෙබඳු විහරණ ඇත්තෝ වන්නාහ යි හෝ ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා මෙබඳු චිත්ති ඇත්තෝ වන්නාහ” යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි වහන්ස, මෙය නැත් ම ය.

සාරිපුත්ත, කිමෙක් ද? තොප විසින් දන් අර්හත් සම්මාසම්බුදුරජ “භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු සිල් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු දහම් ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු ප්‍රඥා ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු විහරණ ඇති සේකැ යි හෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙබඳු චිත්ති ඇති සේකැ යි හෝ සිතීන් සිත පිරිසිදු දන්නා ලද්දහු ද? යි. වහන්ස, මෙය නැත් ම ය. සාරිපුත්ත, මෙහි ලා තොපට අනිකානාගතපච්චෙදන අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයන් කෙරෙහි වේතොපරියඤාණයෙක් (=සිතීන් සිත පිරිසිදු දැනීමේ නුවණෙක්) නැත. එකල්හි කුමක් හෙයින් තොප විසින් “වහන්ස, යම් මේ සචිතේ නුවණෙහි හෝ රහත්මහනුවණෙහි ලා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට වඩා උක්ඛරිතර නුවණ ඇති අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් නො ද වී ය. නො ද වන්නේ ය. දැනුණු නැතැ යි මෙසේ මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කෙරෙහි පැහැදිණිමි” යි ශ්‍රේෂ්ඨ අකමසා වචනයක් කියන ලද ද: ඵකානායෙන් ගන්නා ලද සිංහනාදයෙක් පවත්වන ලද ද? යි.

න ඛො ථෙම¹ හනෙත, අතීතානාගතච්ඡුප්පකොසු අරහනොසු සමමාසමුද්දොසු වෙනොපරියඤ්ඤං අස්සී. අපි ච ධම්මනවයො විදිතො. සෙය්‍යථාපි හනෙත, රඤ්ඤා පච්චනතිමං නගරං දළහුදුපං² දළහපාකාරතොරණං එකආරං, තත්‍රස්ස දෙවාරිකො පණ්ඩිතො ව්‍යතෙනා මෙධාවි අඤ්ඤානානං නිවාරෙතා ඤානානං පච්චෙසෙතා, සො තස්ස නගරස්ස සමනො අනුපරියායපථං අනුක්කමමානො න පසෙසය්‍ය පාකාරසන්ධිං වා පාකාරවිවරං වා අනතමසො බිළාලනික්කමනමන්තමි, තස්ස එවමස්ස, යෙ කෙවි ඔලාරිකා පාණං ඉමං නගරං පටිසන්ති වා නික්කමන්ති වා සබ්බෙ තෙ ඉමිනාච ආරොන පටිසන්ති වා නික්කමන්ති වාති.

එවමෙව ඛො ථෙම³ හනෙත, ධම්මනවයො විදිතො: “යෙපි තෙ හනෙත අහෙසුං අතීතමිද්ධානං අරහනෙතා සමමාසමුද්දො. සබ්බෙ තෙ හගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනො⁴ සත්තබොජ්ඣංඛෙය යථාභූතං භාවෙඤා අනුතරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්දොසු. යෙපි තෙ හනෙත. හවිස්සන්ති අනාගතමිද්ධානං අරහනොසු සමමාසමුද්දො සබ්බෙ තෙ හගවනෙතා පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනො⁵ සත්තබොජ්ඣංඛෙය යථාභූතං භාවෙඤා අනුතරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්දොසු. හගවාපි හනෙත, එතරහි අරහං සමමා සමුද්දො පඤ්ඤානිවරණෙ පහාය වෙනසො උපකතිලෙසෙ පඤ්ඤාය දුබ්බලිකරණෙ චතුසු සතිපට්ඨානෙසු සුපට්ඨිතවිනො සත්තබොජ්ඣංඛෙය යථාභූතං භාවෙඤා අනුතරං සමමාසමොධිං අභිසමුද්දො”ති.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, තස්මානිහ ඤාං සාරිපුත්ත, ඉමං ධම්මපරියායං අභික්ඛණං භාසෙය්‍යාසි⁶, භික්ඛුනං භික්ඛුනීනං උපාසකානං උපාසිකානං. යෙසමුපි භි සාරිපුත්ත, මොසපුරියානං හවිස්සන්ති තථාගතෙ කඛ්ඛා වා විමති වා තෙසමිදිමං ධම්මපරියායං සුඤ්ඤා යා තථාගතෙ⁷ කඛ්ඛා වා විමති වා සා පභිධිස්සන්ති ති.

1. න ඛො ථෙම නං - ස්‍යා.

2. දළහුදුපං - මජ්ඣං, දළහආලං - ස්‍යා.

3. ඛො හනෙත - සි 1, 2.

4. සුපට්ඨිතවිනො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. භාවෙය්‍යාසි - සි 1.

6. සුඤ්ඤා තථාගතෙ - සි 1, 2.

වහන්ස, අතීතානාගතපඤ්ඤාන වූ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරුණන් වහන්සේ කෙරෙහි චේතොපරිය ඤාණයෙක් මට නැත. එසේ වුව ද, දහම් අනු ව දන්තා ලදී. වහන්ස, යම්සේ රජකුට දඩ්පවුරු ඇති දඩ්පවුරු තොරන් ඇති එක් දෙරක් ඇති පසල්නුවරෙක් වේ ද; එහි පණ්ඩිත වූ ව්‍යක්ත වූ නුවණ ඇති නො අඳුනන්නවුන් වළක්වන අඳුනන්නවුන් ඇතුළු කරන දෙරවුපල්ලෙක් වන්නේ ය. හෝ ඒ නුවර භාත්පස පවුර අවට මහ අනුව යන්නේ යටත් පිරිසෙයින් බළලුන් නික්මෙන පමණ වූත් පවුරුයන්ධියක් (=ගඩොළු දෙකක් ඉවත් වූ තැනක්) හෝ පවුරු සිදුරක් (=සුන්දැනක්) හෝ නොදක්නේ ය. ඔහුට මෙසේ සිත් වන්නේ ය. යම්කිසි ඔඤ්ඤා ප්‍රාණිහු මේ නුවරට පිවිසෙත් නම් හෝ නික්මෙත් නම් හෝ ඒ සියල්ලෝ ම දෙරින් ම පිවිසෙත් හෝ නික්මෙත් හෝ යි.

වහන්ස, එසෙයින් ම මා විසින් දහම් අනු ව දන්තා ලද්දේ ය. වහන්ස, ඉතුන්කල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළ වූ සේක් ද; ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්තීවරණ පහ කොට සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්බොජ්‍ය තතු සේ වඩා අනුභව වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේක. වහන්ස, මතුකල යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ පහළවන සේක් නම් ඒ සියලු භාග්‍යවතුන් වහන්සේලා සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරන පස්තීවරණ පහ කොට සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇති සේක් සත්බොජ්‍ය තතුසේ වඩා අනුභව වූ සම්මාසම්බෝධිය අවබෝධ කරන සේක. වහන්ස, මෙකල අර්හත් සම්මා සම්බුද්ධ වූ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ද සිත කෙලෙසන නුවණ දුබල කරණ පස්තීවරණ පහ කොට සිවුසිව්වන්හි මැනවින් එළඹ සිටි සිත් ඇතිසේක් සත්බොජ්‍ය තතුසේ වඩා අනුභව වූ සම්මා සම්බෝධිය අවබෝධ කළ සේකැ යි..

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි මේ දහම්නය මහණුනට මෙහෙණනට උවසුනට උවසියනට එක්වත් කියන්නහු. සාරිපුත්ත, යම් භික්ෂුරුණයනට දු තථාගතයන් කෙරෙහි යම් සැකයෙක් හෝ විමතිසේක් හෝ වන්නේ නම් මේ දහම්නය අසා ඔවුන්ගේත් තථාගතයන් කෙරෙහි වූ යම් සැකයෙක් හෝ විමතිසේක් හෝ වේ ද; එය ප්‍රතීණ වන්නේ යි.

3. 2. 3

වුඤ්ඤානං

1191. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤාං විහරති ජෙතවනෙ අනාරාම-
පිණ්ඩකස්ස ආරාමෙ තෙන ඛො පන සමයෙන ආයස්මා සාරිපුත්තො
මගධෙසු උභරති නාළකගාමකේ¹, ආබාධිකො දුක්ඛිනො බාළහගිලානො.
වුඤ්ඤා ව සමණ්ණදෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස උපට්ඨාකො භොති.
අථ ඛො ආයස්මා සාරිපුත්තො තෙනෙව ආබාධෙන පරිනිබ්බාසී.
අථ ඛො වුඤ්ඤා සමණ්ණදෙසො ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස පක්ඛවිවරං
ආදය යෙන සාවඤ්ඤා ජෙතවනං අනාරාමපිණ්ඩකස්ස ආරාමො, යෙනායස්මා
ආනන්දෙ තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො ආයස්මතො ආනන්දං අභිවා-
දෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො වුඤ්ඤා සමණ්ණදෙසො
ආයස්මතො ආනන්දං එතදවොච:

“ආයස්මා හතෙන, සාරිපුත්තො පරිනිබ්බුතො. ඉදමස්ස පක්ඛ-
විවර”ඤ්ඤා. අඤ්ඤා ඛො ඉදං ආවුසො කථාපාහනං හගවන්තං දස්සන්තාය.
ආයාමාවුසො වුඤ්ඤා, යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො
හගවතො එතමඤ්ඤා ආරොචෙස්සාමාති. එවං හතෙන”ති ඛො වුඤ්ඤා
සමණ්ණදෙසො ආයස්මතො ආනන්දස්ස පට්ටපෙස්සාසී. අථ ඛො ආයස්මා
ව ආනන්දෙ වුඤ්ඤා ව සමණ්ණදෙසො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිතො
හගවන්තං අභිවාදෙතො එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසීදෙතො ඛො ආයස්මා
ආනන්දෙ හගවන්තං එතදවොච: “අයං හතෙන, වුඤ්ඤා සමණ්ණදෙසො එවමහ.
ආයස්මා හතෙන, සාරිපුත්තො පරිනිබ්බුතො, ඉදමස්ස පක්ඛවිවර”ඤ්ඤා. අපි ව මෙ
හතෙන, මධුරක-ථානො විය කායො. දිසාපි මෙ න පක්ඛායන්. ධර්මාපි ම-
නස්සට්ඨන්ති. ආයස්මා සාරිපුත්තො පරිනිබ්බුතො”ති සුඤ්ඤාති.

කිනත්ත ඛො තෙ ආනන්ද, සාරිපුත්තො සීලකඤ්ඤා වා ආදය පරි-
නිබ්බුතො, සමාධිකඤ්ඤා වා ආදය පරිනිබ්බුතො, පඤ්ඤාකඤ්ඤා වා
ආදය පරිනිබ්බුතො, විමුක්තිකඤ්ඤා වා ආදය පරිනිබ්බුතො, විමුක්තිඤ්ඤා-
දස්සනකඤ්ඤා වා ආදය පරිනිබ්බුතොති? න ඛො මෙ හතෙන.² ආයස්මා
සාරිපුත්තො සීලකඤ්ඤා වා ආදය පරිනිබ්බුතො -පෙ- විමුක්තිඤ්ඤා-
දස්සනකඤ්ඤා වා ආදය පරිනිබ්බුතො. අපි ව හතෙන, ආයස්මා සාරිපුත්තො
ඔවාදකො අහොසි, විඤ්ඤාපකො සන්ධස්සකො සමාදායකො සමුත්තපකො
සමපහංසකො අකිලාසු ධම්මදෙසනාය, අනුග්ගාහකො සමුත්තපාරිතං. තං
මයං ආයස්මතො සාරිපුත්තස්ස ධම්මොථං ධම්මභොගං ධම්මානුග්ගහං
අනුස්සරාමාති.

1. නාලගාමකෙ - සී 1, 2.

2. න ඛො මෙ තං හතෙන - සී 1, 2.

න ව ඛො මෙ හතෙන - මඤ්ඤා.

3. 2. 3

වුඤ්ඤා

1191. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවත සමීපයෙහි අනෙපිටු සිටුහුගේ දෙවරම්හි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මගදදනව්වෙහි නාළකගම්හි හටගත් ආබාධ ඇත්තාහු දුකට පැමිණියාහු දැඩියේ ගිලන් වූවාහු වැඩවෙසෙති. වුඤ්ඤාගරණ තෙමේත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ට උච්චත් කරන්නේ වේ. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ඒ ආබාධයෙන් ම පිරිනිවියහ. ඉක්බිති වුඤ්ඤාගරණ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ පාසිවුරු ගෙන සැවැත්තුවර අනෙපිටුසිටුහුගේ දෙවරම්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන් වැඳ එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් වුඤ්ඤාගරණ ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන්ට මෙය කී ය.

වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු යි ඇවැත්නි, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දකිනු වස් මේකතාපට්ඨරෙක් ඇත. ඇවත වුඤ්ඤා, යමි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹෙන්නෙමු. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මේ අරුත සැලකෙන්නෙමු යි. වහන්ස, එසේ ය යි වුඤ්ඤාගරණ ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවන්ට පිළිතුරු දිනි. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝත් වුඤ්ඤාගරණුවෝත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පසෙක හුන්න. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් ආනඤ්ඤා තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, මේ වුඤ්ඤාගරණ මෙසේ කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ. මේ උන්වහන්සේගේ පාසිවුරු” යි. වහන්ස, තව ද ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ පිරිනිවියහ යි අසා මාගේ සිරුර තද වූවාක් මෙනි. දිශාවෝ ද මට පැහැදිලි නො වෙත්. දහම් ද මට නොවැටහේ යි.

ආනඤ්ඤා, කීමෙක් ද? සැරියුත් තොපගේ ශීලස්කන්ධය හෝ ධර්මය පිරිනිවියේ ද? සමාධිස්කන්ධය හෝ ධර්මය පිරිනිවියේ ද? ප්‍රඥාස්කන්ධය හෝ ධර්මය පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිස්කන්ධය හෝ ධර්මය පිරිනිවියේ ද? විමුක්තිඥානදර්ශනස්කන්ධය හෝ ධර්මය පිරිනිවියේ ද? යි. වහන්ස, ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ මාගේ ශීලස්කන්ධය හෝ ධර්මය නො පිරිනිවියහ ... මාගේ විමුක්තිඥාන-දර්ශනස්කන්ධය හෝ ධර්මය නො ම පිරිනිවියහ. වහන්ස, එතෙකුදු වුවත් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ අවවාද කරන්නෙක් කරුණු අභවන්නෙක් කරුණු දක්වන්නෙක් සමාදන් කරවන්නෙක් තෙද ගන්වන්නෙක් සතුටු කරවන්නෙක් දම්දෙසුම්හි නො පසුබස්නෙක් සමුම්භරුන්ට අනුග්‍රහ කරන්නෙක් වූහ. අපි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවන්ගේ ඒ ධර්මාපස ධර්මභාග්‍ය ධර්මානුග්‍රහ සිහි කරමු යි.

නනු තං ආනන්ද, මයා පටිගච්චිව අකංඛාතං: “සංඛේති පියෙහි
 භොපෙහි නානාභාවො විනාභාවො අඤ්ඤාථාභාවො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද,
 ලොකා යං තං ජාතං භූතං සංඛිතං පලොකධම්මං තං වත මා පලුප්පිති,
 නෙතං යානං චිත්තං, සෙය්‍යාථාපි ආනන්ද, මහතො රුක්ඛස්ස නිට්ඨතො
 සාරවතො සො මහනාතතරො ඛන්ධො සො පලුප්පෙය්‍ය, එවමෙව ඛො
 ආනන්ද, මහතො භික්ඛුසංඝස්ස නිට්ඨතො සාරවතො සාරිපුත්තො පරි-
 නිබ්බුතො, තං කුතෙස්ස ආනන්ද, ලොකා යං තං ජාතං භූතං සංඛිතං
 පලොකධම්මං තං වත මා පලුප්පිති, නෙතං යානං චිත්තං. තස්මාතිභානන්ද,
 අත්තදීපා විහරට්ඨ, අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණා ධම්මදීපා ධම්මසරණා
 අනඤ්ඤසරණා.

කථඤ්ඤානන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනඤ්ඤසරණො.
 ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො: ඉධානන්ද, භික්ඛු කායෙ
 කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
 අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි
 විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං.
 එවං ඛො ආනන්ද, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණො අනඤ්ඤසරණො
 ධම්මදීපො ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො. යෙහි කෙවි ආනන්ද, එතරහි
 වා මමච්චියෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණා අනඤ්ඤසරණො
 ධම්මදීපා ධම්මසරණො අනඤ්ඤසරණො. තමතභ්ගො මෙ ඛෙ ආනන්ද,
 භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ කෙවි පිකංකාකාමා’ති.

3. 2. 4

උක්කචෙලසුත්තං

1192. එකං සමයං හගවා වජ්ජීසු විහරති උක්කචෙලායං.
 නදියා තීරෙ මහතා භික්ඛුසංඝො සද්ධිං අවිරපරිනිබ්බුතෙසු
 සාරිපුත්තමොගගලානෙසු. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා
 භික්ඛුසංඝපරිවුතො අලොකාකායෙ නිසිංහො හොති අථ ඛො
 හගවා තුණ්හිභූතං භික්ඛුසංඝං අනුච්චොකෙස්සා භික්ඛු ආමනෙත්ති:

ත ඛො මෙතං භනෙත - සී - 1, 2, න ව ඛො මෙ භනෙත මජ්ඣං.

ආනන්ද, සියලු ප්‍රියමනාප වස්තුවලින් වෙනස්වනබව වෙන්වන බව අන්අයුරකට පැමිණෙනබව මා විසින් පළමු කොට ම කියන ලද්දේ නො වේ ද? ආනන්ද, ඒ යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්තේ ද වැනසෙන සැහැවී ඇත්තේ ද; එය එකානත-යෙන් විනාශ නො වේවා යන ඒ කරුණ මෙහි ලා කොයින් ලැබිය හැකි ද මේ කරුණ නැත්තේ ය. ආනන්ද, යම්යේ පවත්නා හර ඇති මහත්රුකෙක යම් ඉතාමහත් කදෙක් වේ ද; එය නැසෙන්නේ ය. ආනන්ද, එසෙයින් ම පවත්නා හර ඇති මහත් ඛික්ඛහන පිළිබඳ සැරියුත් පිරිනිව්‍යේ ය. ආනන්ද, යමක් උපන්නේ ද වූයේ ද හෙතු-ප්‍රත්‍යයෙන් හටගත්තේ ද වැනසෙන සැහැවී ඇත්තේ ද; එය එකානත-යෙන් නො නැසේ වා යන ඒ කාරණය මෙහි ලා කොයින් ලැබිය හැකි ද මේ කාරණය නැත්තේ ය. ආනන්ද, එසෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

ආනන්ද, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්; ආනන්ද, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දුඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි... සිත්හි ... දහම්හි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දුඬිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ආනන්ද, මෙසේ මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම් පිහිට කොට දහම් සරණ කොට අනෙකක් පිහිට නො කොට වෙසෙන්නාහු නම් ආනන්ද, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් ශික්ෂාකාමී වන්නාහු නම් ඒ මේ භික්ෂුහු අග්‍රතම වෙති යි.

3. 2. 4

උක්කවෙල සූත්‍රය

1192. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිව් නො බෝකල් ඇති සමයෙහි වැදෑදනවමෙහි උක්කවෙලා නුවර සමීපයෙහි ගඟගා ගංඉවුරෙහි මහත් ඛික්ඛහන සමග වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඛික්ඛහන විසින් පිරිවරන ලද සේක් එළිමහනහි වැඩහුන් සේක් වෙති. එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ නිහඬ ඛික්ඛහන දෙස බලා භික්ෂූන් ඇමතු සේක:

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“අපි ඩ ධ්වායං¹ භික්ඛවෙ, පරිසා සුඤ්ඤා විය ධායති පරිනිබ්බුතෙසු සාරිපුත්තමොග්ගලානෙසු අසුඤ්ඤා මෙ² සා භික්ඛවෙ, පරිසා³ භොති අනපෙධා තස්සං දිසායං භොති, යස්සං දිසායං සාරිපුත්තමොග්ගලානා විහරන්ති. යෙ⁴ පි තෙ භික්ඛවෙ, අහෙසුං අතීතමද්ධානං අරහතොනා සමාසමුද්ධා, තෙසමපි හගවන්තානං එතපරමං යෙව සාවකස්සුගං අභොසි, සෙයාරාපි මග්ගං සාරිපුත්තමොග්ගලානා. යෙ⁵ පි තෙ භික්ඛවෙ, හවිස්සන්ති අනාගතමද්ධානං අරහතොනා සමාසමුද්ධා, තෙසමපි හගවන්තානං එතපරමං යෙව සාවකස්සුගං හවිස්සති, සෙයාරාපි මග්ගං සාරිපුත්තමොග්ගලානා. අවජරියං භික්ඛවෙ, සාවකානං අබ්භූතං භික්ඛවෙ, සාවකානං සත්ථිසමානා ව⁴ යාසනකරා හවිස්සන්ති ඔවාදපතිකරා චතුන්නඤ්ඤා පරිසානං පියා හවිස්සන්ති මනාපා ගරුභාවනීයා ව. අවජරියං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස, අබ්භූතං භික්ඛවෙ, තථාගතස්ස එවරුපෙපි නාම සාවකස්සුගෙ⁵ පරිනිබ්බුතෙ නන්ති තථාගතස්ස සොකො වා පරිදෙවො වා. තං කුතෙත්ථ භික්ඛවෙ, යං තං ජාතං භූතං සංඛිතං පලොකධම්මං, තං වත මා පලුජජීති නෙතං යානං විජජති.

සෙයාරාපි භික්ඛවෙ, මහතො රුක්ඛස්ස තිට්ඨතො සාරවතො යෙ මහන්තතරා ධ්වං තෙ පලුජජයස්සං, එවමෙව ධො භික්ඛවෙ, මහතො භික්ඛුසංඝස්ස තිට්ඨතො සාරවතො සාරිපුත්තමොග්ගලානා පරිනිබ්බුතා. තං ඤාතෙත්ථ භික්ඛවෙ ලබ්භා, යං තං ජාතං භූතං සංඛිතං පලොක-ධම්මං, තං වත මා පලුජජීති නෙතං යානං විජජති. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, අත්තදීපා විහරං අත්තසරණං අනඤ්ඤසරණං ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනඤ්ඤසරණං.

කථංඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනඤ්ඤ සරණං ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනඤ්ඤසරණං ඉධ භික්ඛවෙ-භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා චිත්තෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා චිත්තෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ධො භික්ඛවෙ, භික්ඛු අත්තදීපො විහරති අත්තසරණං අනඤ්ඤසරණං ධම්මදීපො ධම්මසරණං අනඤ්ඤසරණං. යෙ හි කෙවි භික්ඛවෙ, එතරහි වා මමෙවයෙ වා අත්තදීපා විහරිස්සන්ති අත්තසරණං අනඤ්ඤසරණං, ධම්මදීපා ධම්මසරණං අනඤ්ඤසරණං. තමතග්ගො වෙ තෙ භික්ඛවෙ, භික්ඛු හවිස්සන්ති යෙ හි කෙවි සිංඛාකාමාති.

1. අපි මහායං - මජ්ඣං, අපි ධො මහායං - සායං.

2. අසුඤ්ඤා සා - සි 1, 2, අසුඤ්ඤා මෙ භික්ඛවෙ - මජ්ඣං.

3. දිසා - සි 1, 2, සායං.

4. සත්ථි ව නාම - මජ්ඣං, සායං,

5. සාවකස්සුගෙ - සි 1, 2.

මහණෙනි, සැරියුත්මුගලන් දෙනම පිරිනිව් කල්හි මේ මුළු පිරිස ම භික්ෂු වූවායේ වැටහේ. මහණෙනි, යම් දිගෙක සැරියුත් මුගලන් දෙනම වෙසෙත් නම් මාගේ ඒ පිරිස නො සිස් වේ. ඒ දික්හි පුනපුනා අපේක්ෂාව වේ. මහණෙනි, අතීතකාලයෙහි යම් ඒ අර්හත් සම්මාසම්බුදුවරයෝ වූ නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්—මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වී ය. මහණෙනි, අනාගතකාලයෙහි යම් ඒ අර්හත්සම්මාසම්බුදුවරයෝ වන්නාහු නම් ඒ භාග්‍යවතුන්ට ද දැන් මට සැරියුත්මුගලන් දෙනම යම්සේ නම් එබඳු වූ ම සවුයුවලෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, සච්චන්තේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, සච්චන්තේ පුදුමයෙකි. ශාස්තෘසම වූවෝ ම සස්න කරන්නෝ අව්වාදය අනු ව ක්‍රියා කරන්නෝ වන්නාහ. සිවුපිරිසට ප්‍රිය වූවෝ ද මන වඩන්නෝ ද ගරු කටයුත්තෝ ද වන්නාහ. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ අසිරියෙකි. මහණෙනි, තථාගතයන්ගේ පුදුමයෙකි. මෙබඳු වූ ම ශ්‍රාවකයුග්මයක් පිරිනිව්කල්හි දු තථාගතයන්ට ශෝකයෙක් හෝ වැලපීමක් හෝ නැති මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හේතුයෙන් හටගන්නේ ද වැනසීම සම්භාව කොට ඇත්තේ ද; එය ඒකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය.

මහණෙනි. යම්සේ හර ඇති සිටුනා මහත්රුකෙක යම් ඉතා මහත් කඳහු වෙත් නම් ඔහු වැනසෙන්නාහ. මහණෙනි, එසෙයින් ම හර ඇති සිටුනා මහත්බික්සහනගේ සැරියුත්මුගලන්හු පිරිනිව්සහ. මහණෙනි, ඒ යමක් උපන්නේ ද පහළ වූයේ ද හේතුයෙන් හටගන්නේ ද වැනසීම සම්භාව කොට ඇත්තේ ද; එය ඒකාන්තයෙන් නො වැනසේවා යන මේ කාරණය මෙහි ලා කොසින් ලැබිය හැකි ද, මේ කාරණය නැත්තේ ය. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසෙවු.

මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්දොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ වේදනාහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනු ව බලනසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්දොබ හා දෙමිනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මහණ මෙසේ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වෙසේ. මහණෙනි, යම්කිසි භික්ෂු කෙනෙක් දැන් හෝ මාගේ ඇවෑමෙහි හෝ තමා පිහිට කොට තමා සරණ කොට මෙරමා පිහිට නො කොට දහම පිහිට කොට දහම සරණ කොට අනිකක් පිහිට නො කොට වසන්නාහු ද, මහණෙනි, යම්කිසි කෙනෙක් ඤික්ෂාකාමී වන්නාහු ද, මහණෙනි, ඒ මේ භික්ෂූහු අග්‍රන්ත වෙති යි.

3. 2. 5

බාහියසුත්තං

1193. අරං ඛො ආයස්මා බාහියො¹ යෙන හගවා තෙනුපසංකම්.
 -පෙ- එකමනං නිසින්නො ඛො ආයස්මා බාහියො හගවනං.
 එතදවොච: “සාධු මෙ හතොත හගවා සංඛින්නෙන ධම්මං දෙසෙතු
 යමහං හගවතො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො වූපකට්ඨා අපමන්නො ආනාපි
 පභිතන්නො විහරෙය්‍යහම්”.

තස්මාතිහ නං බාහිය, ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධම්මෙසු.
 කොවාදි කුසලානං ධම්මානං: සිලංකා සුවිසුඤ්ඤා, දිට්ඨි ව උජුකා.
 යතො ඛො තෙ බාහිය, සිලංකා සුවිසුඤ්ඤා හවිස්සති, දිට්ඨි ව උජුකා.
 තතො නං බාහිය, සිලං නිසංඝාය සිලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො
 සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාසි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ නං බාහිය කායෙ
 කායානුපස්සි විහරසි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
 අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානු-
 පස්සි විහරසි ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ
 අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යතො ඛො නං බාහිය, සිලං නිසංඝාය සිලෙ
 පතිට්ඨාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ එවං භාවෙය්‍යාසි තතො
 තුස්සාං බාහිය, යා රත්ති වා දිට්ඨො වා ආගමිස්සති වුද්ධියෙව
 පාවිකඛිං කුසලෙසු ධම්මෙසු, නො පරිහානී”ති.

අරං ඛො ආයස්මා බාහියො හගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො
 අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා හගවනං අභිවාදෙතො පදකඛිණං කතො
 පක්කාමි. අරං ඛො ආයස්මා බාහියො එකො වූපකට්ඨා අපමන්නො
 ආනාපි පභිතන්නො විහරතොතා න වීරසෙසව යසාසකාය කුලපුත්තො
 සංචිද්දෙව ආභාරස්මා අනාගාරියං පබ්බජහම්, තදනුත්තරං බ්‍රහ්මචරිය-
 පරියොසානං දිට්ඨෙව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සම්මකතො උපසම්පජ්ජ
 විහාසි, ථිණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං
 ඉත්තොයාති අබ්බාදෙසාසි. අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා බාහියො
 අරහතං අහොසිති.

3. 2. 6

උත්තියසුත්තං

1194. අරං ඛො ආයස්මා උත්තියො² යෙන හගවා තෙනුපසංකම්
 -පෙ- තතො නං උත්තිය, ගම්ඝස්සි මවුට්ඨෙය්‍යාසනං පාරහම් -පෙ-
 අඤ්ඤතරො ව පනායස්මා උත්තියො අරහතං අහොසිති.

1. බාහිකො - සි 1, 2.

2. උත්තියකො - සි 1, 2.

3. 2. 5

බාහිය සූත්‍රය

1193. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය. ... එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා වූයෙමි ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නොපමා වූයෙමි කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කායචිත්තදෙක්හි අපේක්ෂා රහිතයෙමි වසන්තොමි නම් එබඳු දහමක් මට සැකෙවින් දෙසන සේක්වා යි.

බාහිය එහෙයින් මෙහි ලා තෙපි කුසල්දහමිහි මුල ම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමින්ගේ මුල කවරේ ද යත්: ඉතා පිරිසිදු වූ සීලයත් ඉතා සෘජු වූ දෘෂ්ටියත් ය. බාහිය, යම් කලෙක තොපගේ ශීලය ඉතා පිරිසිදුත් දෘෂ්ටිය ඉතා සෘජුත් වන්නේ නම් බාහිය, එකල්හි තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටත් වඩන්නාහු ය. කවර සිවු දෙනෙක් ද යත්: බාහිය, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. වේදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. බාහිය, යම් කලෙක තෙපි සීලය ඇසුරු කොට සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටත් මෙසේ වඩන්නාහු ද, බාහිය, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම්, කුසල්දහමිහි වැඩිමෙක් ම කැමැති වියයුතු, පිරිහීමෙන් නො කැමැති වියයුතු යි.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ පැදකුණු කොට පිටත් ව ගියේ ය. ඉක්බිති ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් ව නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන්නාහු නො බෝකලකින් ම යමක් පිණිස කුලපුත්තු මැනවින් ම ගිහිගෙන් නික් ම සස්තෙහි පැවිදි වෙන් නම් අනුඤ්ඤා වූ මහබ්බසර කෙළවර වූ ඒ අර්හතිය දිවුදම්යෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වියුහ. ඉපැද් ම ගෙවිණ. බබ්බසර වැය නිමවන ලදී කටයුතු කරන ලදී. මේබැව් පිණිස අනෙකක් නැතැ යි දැන ගත්හ. ආයුෂ්මත් බාහිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 6

උත්තිය සූත්‍රය

1194. එකල්හි ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. උත්තිය, එකල්හි තෙපි සසර පරතොරට යන්නාහු යි ... ආයුෂ්මත් උත්තිය තෙරණුවෝ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 2. 7

අරියසුත්තං

1195. චන්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා අරියා නියයානිකා නියයානික තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛසංඛයාය. කතමෙ චන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, චන්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා බහුලීකතා අරියා නියයානිකා නියයානික තක්කරස්ස සමමා දුක්ඛසංඛයායාති.

3. 2. 8

බ්‍රහ්මසුත්තං

1196. එකං සමයං භගවා උරුච්චලායං විහරති නාජ්ජා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජපාලනිශ්‍රොධෙ පට්ඨමාභිසම්බුද්ධො. අථ ඛො භගවතො රහොගතස්ස පතිසලලිනස්ස එවං වෙනසො පරිවිතකෙකා උදපාදී: "එකායනො'යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිඤ්චානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං චන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ චන්තාරො: කායෙ වා භික්ඛු කායානුපස්සී විහරෙය්‍ය, ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙයා ලොකො අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. වෙදනාසු වා භික්ඛු -පෙ- විතෙත වා භික්ඛු -පෙ- ධම්මෙසු වා භික්ඛු ධම්මානුපස්සී විහරෙය්‍ය ආතාපි සමපඡානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්ස. එකායනො'යං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිඤ්චානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සම්මිකිරියාය යදිදං චන්තාරො සතිපට්ඨානා"ති.

අථ ඛො බ්‍රහ්මා සහම්පති භගවතො වෙනසා වෙනො පරිවිතකක-
මඤ්ඤාය සෙයාරාපි නාම බලවා පුරිසො සම්මිඤ්ඤිතං වා බාහං
පසාරෙය්‍ය පසාරිතං වා බාහං සම්මිඤ්ඤාය, එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ
අනාරම්භො භගවතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො බ්‍රහ්මා
සහම්පති එකං උත්තරාසංඝං කරිඤා යෙන භගවා තෙනඤ්ජි-
පණාමෙඤා භගවතං එතදවොච:

3. 2. 7

අරිය සූත්‍රය

1195. මහණෙනි, වඩන ලද බහුල කරන ලද ආයාඪ වූ නෛයඝාණික වූ මේ සිවුසිව්වන්හු ඒ අනු ව පිළිපත්තහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවන්. කවර සතරෙක් ද යත්; මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දඩ් ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, ආයාඪ වූ නෛයඝාණික වූ මේ සිවු-සිව්වන්හු වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ඒ අනු ව පිළිපත්තහු මැනවින් දුක් ගෙවීම පිණිස පමුණුවති යි.

3. 2. 8

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1196. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල් දැනවිටෙහි තෙරඤ්ජරාගංඉඩුරෙහි අප්පල් තුගරුකමුල වැඩවසන සේක. එකල්හි රහසිගත ව විවෙකයෙන් යුතු ව වැඩවෙසෙන භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු වික්ඛම්බකයෙක් පහළ විය. යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙද් ද; සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝක-පරිදේවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඅට්ඨිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ ය. කවර සතරෙක් ද යත්; මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ වෙදනාහි හෝ ... මහණ සිත්හි හෝ ... මහණ දහමිහි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙවිහි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙන් නම් සත්ත්වයන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝක-පරිදේවයන් ඉක්ම වීම පිණිස දුක්දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඅට්ඨිමහ අවබෝධ කිරීම පිණිස නිවන පසක් කිරීම පිණිස මේ එක ම මහ වේ යි.

එකල්හි සහප්පති බ්‍රහ්ම සියසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වික්ඛම්බකය දැන යම් සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගුකළ අතක් හෝ හකුළුවන්නේ ද එසෙයින් ම බබ්ලොව අතුරුධන් ව භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහප්පති බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට ඇදිලිබැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ'' ය.

“එවිමෙනං හගවා, එවිමෙනං සුගත, එකායනෝ‘යං හතෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිඤ්ඤානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වත්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වත්තාරො : කායෙ වා හතෙන, භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හතෙන, භික්ඛු -පෙ-විතෙන වා හතෙන, භික්ඛු -පෙ-ධම්මෙසු වා හතෙන, භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය්‍ය, ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනෝ‘යං හතෙන, මග්ගො සත්තානං විසුඤ්ඤායා සොකපරිඤ්ඤානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං¹ වත්තාරො සතිපට්ඨානා”ති. ඉදමවොව ඉභමා සහසෙති, ඉදං වචා අපාපරං එතදවොව :

එකායනං ජාතිබයනාදසයි මග්ගං පජානාති භික්ඛානුකම්භි
එතෙන මග්ගෙන අතරිංසු පුබ්බෙ තරිස්සෙති යෙ ව තරනති ඔසෙති.

3. 2. 9

සෙදකසුත්තං

1197. එකං සමයං හගවා සුඛෙහසු² විහරති සෙදකං නාම සුඛොනං නිගමො. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙතයි : භුතපුබ්බං භික්ඛවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො වණ්ඩාලවංසං උස්සාපෙථා මෙදකරාලිකං අනෙතවාසිං ආමනෙතයි : “එහි ඤං සමම මෙදකරාලිකෙ, වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිථා මම උපරික්ඛෙඨි තිට්ඨාහිති. එවං ආවරියාති ඛො භික්ඛවෙ, මෙදකරාලිකා අනෙතවාසි වණ්ඩාලවංසිකස්ස පටිසුඤ්ඤා වණ්ඩාලවංසං අභිරුහිථා ආවරියස්ස උපරික්ඛෙඨි අට්ඨාසි. අථ ඛො භික්ඛවෙ, වණ්ඩාලවංසිකො මෙදකරාලිකං අනෙතවාසිං එතදවොව : “ඤං සමම මෙදකරාලිකෙ, මමං රක්ඛ. අහං තවං රක්ඛිස්සාමි. එවං මයං අඤ්ඤමඤ්ඤගුණා අඤ්ඤමඤ්ඤරක්ඛිතා සිංසානි වෙව දසෙස්සස්සාම, ලාභෙ ව ලථ්ථාම, සොඤ්ඤානා ව වණ්ඩාලවංසා ඔරොභිස්සාමාති. එවං වුත්තෙ භික්ඛවෙ, මෙදකරාලිකා අනෙතවාසි වණ්ඩාලවංසිකං එතදවොව : “න ඛො නාමෙනං ආවරිය, එවං භවිස්සති, ඤං ආවරිය, අත්තානං රක්ඛ, අහං අත්තානං රක්ඛිස්සාමි. එවං මයං අත්තගුණා අත්තරක්ඛිතා සිංසානි වෙව දසෙස්සස්සාම, ලාභඤ්ඤා ලථ්ථාම, සොඤ්ඤානා ව වණ්ඩාලවංසා ඔරොභෙස්සාමා”ති.

1. යදිමෙ - සි 1, 2.

2. සුඛෙහසු - සි 1, 2. සුඛෙහසු - ස්‍යා.

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවු සිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමනස් දුරු කිරීමට අවිඥානික අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මග ය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි හෝ කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ වෙදනාහි හෝ ... වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ ... වහන්ස, මහණ තෙමේ දහමිහි හෝ දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් මේ සිවුසිව්වන්හු වෙත් නම් සත්ත්වයන්ගේ විසුද්ධියට සෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීමට දුක්දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මග වේ යි. සහම්පතී බ්‍රහ්ම මෙය කියා: මෙය කියා යළි මතු ද මෙය කී ය:

නිවන දක්නා වූ භික්ෂුකම්පා ඇති (භාග්‍යවතුන් වහන්සේ) එක ම මග දන්නාසේක. යම් කෙනෙක් චතුරෝසය පෙර තරණය කළාහු ද, මතු තරණය කරන්නාහු ද, දන් තරණය කෙරෙද්දී (මුහු) මේ මගින් තරණය කළහ. කරන්නාහ. කෙරෙති යි.

3. 2. 9

සේදක සූත්‍රය

1197. එක් කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභ්ම දනව්වෙහි සුභ්මයන්ගේ සේදක නම් නියමිතව වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතුවේ. මහණෙනි, පෙර වණ්ඩාලවංශිකයෙක් සැබොල්ලුණුගස ඔසොවා “යහළු මෙදකරාලිකාවනි, එවු තෙපි සැබොල්ලුණුගසට නැඟී මාගේ කඳ මතුයෙහි සිටිවු” යි. මෙදකරාලිකා නම් අතවැස්සා ඇමතී ය.

මහණෙනි, ඇදුර, එසේ ය යි මෙදකරාලිකා අතවැසි වණ්ඩාල-වංශිකයාට පිළිතුරු දී වණ්ඩාලවංශයට නැඟී ඇදුරාගේ කඳමතුයෙහි සිටියේ ය. මහණෙනි, එකල්හි වණ්ඩාලවංශික මෙදකරාලිකා අතවැස්සාට මෙය කී ය: යහළු මෙදකරාලිකාවනි, තෙපි මා රකිවු. මම තෙපි රකින්නෙමි. මෙසේ අපි ඔවුනොවුන් විසින් ගෞරවය කරන ලද්දෙමේ ඔවුනොවුන් විසින් රක්නා ලද්දෙමේ ශිල්ප ද දක්වන්නෙමු ලාභ ද ලබන්නෙමු. සුවසේ සැබොල්ලුණුගසින් ද බසින්නෙමු” යි. මහණෙනි, එසේ කී කල්හි මෙදකරාලිකා අතවැසි වණ්ඩාලවංශිකයාට මෙය කී ය: ඇදුර, මෙය එසේ නො ම වන්නේ ය. ඇදුර, තෙපි තමා රකිවු. මම ද තමා රකින්නෙමි. මෙසේ අපි තමා විසින් ගෞරවය කරන ලද්දෙමේ තමා විසින් රක්නා ලද්දෙමේ ශිල්ප ද දක්වන්නෙමු ලාභ ද ලබන්නෙමු, වණ්ඩාලවංශයෙන් ද සුවසේ බසින්නෙමු” යි.

“සො නත්ඤ්ඤායොති හගවා අවොව: යථා මෙදකථාලිකා අනෙතවාසී ආවරියං අවොව. අනුතානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං. අනුතානං භික්ඛවෙ, රක්ඛනෙතා පරං රක්ඛති. පරං රක්ඛනෙතා අනුතානං රක්ඛති. කර්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, අනුතානං රක්ඛනෙතා පරං රක්ඛති, ආසෙවනාය භාවනාය බහුලිකලෙමන. එවං ඛො භික්ඛවෙ, අනුතානං රක්ඛනෙතා පරං රක්ඛති. කර්ඤ්ඤා භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනෙතා අනුතානං රක්ඛති, බන්ධනාය අවිහිංසාය මෙතෙවිකතාය අනුදායනාය. එවං ඛො භික්ඛවෙ, පරං රක්ඛනෙතා අනුතානං රක්ඛති. “අනුතානං භික්ඛවෙ, රක්ඛස්සාමී”ති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, පරං රක්ඛස්සාමීති සතිපට්ඨානං සෙවිතබ්බං, අනුතානං භික්ඛවෙ රක්ඛනෙතා පරං රක්ඛති, පරං රක්ඛනෙතා අනුතානං රක්ඛති.”

3. 2. 10

ජනපදකල්‍යාණීසුත්තං

1198 එකං සමයං හගවා සුමොසු විහරති සෙදකං නාම සුමානං නිගමො. තත්‍ර ඛො හගවා භික්ඛු ආමනෙසයි: “සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ජනපදකල්‍යාණී, “ජනපදකල්‍යාණී”ති ඛො භික්ඛවෙ, මහජනකායො සන්තිපතෙය්‍ය. සා ඛො පනස්ස ජනපදකල්‍යාණී පරමපාසාවතී¹ නවෙව, පරමපාසාවතී ගීතෙ, ජනපදකල්‍යාණී නවෙව ගායතීති ඛො භික්ඛවෙ, භිදෙය්‍යාසොමනාය මහජනකායො සන්තිපතෙය්‍ය, අථ පුරිසො ආගච්ඡෙය්‍ය ජීවිතුකාමො අමරිතුකාමො සුඛකාමො දුක්ඛපටිකතුලො. තමෙනෙවං² වදෙය්‍යු: අයං තෙ අමොන-පුරිස, සමතිත්තකො තෙලපනො අනුතරො³ උභයසමයං⁴ අනුතරො ජනපදකල්‍යාණියා පරිභාරෙතබ්බො⁵, පුරිසො වෙකො⁶ උක්ඛන්තාසිකො පිට්ඨිතො පිට්ඨිතො අනුබන්ධිකති යතෙව නං රොකමපි ජබ්බසස්සති තතෙව තෙ සිරො පාතෙස්සතිති. තං කිං මඤ්ඤං භික්ඛවෙ, අපි නු සො පුරිසො අමුං තෙලපනං අමනසිකරිත්වා බහිඤ්ඤා පමාදං ආහරෙය්‍යාති?” නො හෙතං හතෙත.

උපමා ඛො ම්‍යායං භික්ඛවෙ, කතා අත්ඤ්ඤා විඤ්ඤාපනාය. අයං වෙස් අපො: “සමතිත්තකො තෙලපනොති ඛො භික්ඛවෙ, කායගතාය එතං සතියා අධිවචනං. තස්මාතිහ භික්ඛවෙ, එවං සික්ඛිතබ්බං කායගතා නො සති භාවිතා හවිස්සති බහුලිකතා යාතිකතා වඤ්ඤාතා අනුට්ඨිතා පරිචිතා සුසමාරඤ්ඤාති.” එවං හි වො භික්ඛවෙ, සික්ඛිතබ්බතති.

නාලඤ්ඤා වග්ගො දුතියො.

තත්‍රඤ්ඤා:

මහාපුරිසො ව නාලඤ්ඤා වුඤ්ඤා වෙලො ව බාහියො
උත්තරො අරියො බ්‍රහ්මා සෙදකං ජනපදෙන වාති.

1. පරමපාසාවතී - සි, 1, 2,
2. තමෙනං එවං - මජ්ඣ, ස්‍යා.
3. අනුතරො ව - මජ්ඣ, ස්‍යා.
4. මහාසමයං - මජ්ඣ, ස්‍යා.

5. පරිභාරිතබ්බො - මජ්ඣ, ස්‍යා.
6. ව තෙ - මජ්ඣ, ස්‍යා.
7. ආහරෙය්‍යාසි - සි 1, 2,

“මෙදකපාලිකා අතවැසි තෙමේ ඇදුරාට යම්යේ කියේ නම් එය එහි න්‍යායය” යි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වදළ සේක. “මහණෙනි, තමා රක්තෙමි” යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තේ මෙරමා රකිති. මහණෙනි, කෙසේ නම් තමා රක්තේ මෙරමා රකි ද යත්: කමටහන් සෙවුමෙනි, වැඩිමෙනි, බහුල කිරීමෙනි, මෙසේ තමා රක්තේ මෙරමා රකි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මෙරමා රක්තේ තමා රකි ද යත්: ඉවසීමෙනි, කරුණායෙනි, මෙන්සිත් ඇති බැවිනි, මුදු බැවිනි. මහණෙනි, මෙසේ මෙරමා රක්තේ තමා රකිති. මහණෙනි, තමා රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මෙරමා රක්තෙමි යි සිව්වන් සෙවියයුතු යි. මහණෙනි, තමා රක්තේ මෙරමා රකිති. මෙරමා රක්තේ තමා රකි යි.

3. 2. 10

ජනපදකල්‍යාණී සූත්‍රය

1198. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සුභද්‍රාවෙහි සුභමයන්ගේ සෙදක නම් ක්‍රියාමග්ගි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, ජනපදකල්‍යාණීය යම්යේ ද; මහණෙනි, ජනපදකල්‍යාණී යයි (ඇසුකෙණෙහි) මහජන සමූහයා රැස්වන්නේ ය. ඒ ජනපදකල්‍යාණී නොමෝ නැටුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති ගැයුමෙහි ඉතා උතුම් පැවතුම් ඇත්ති වන්නී ය. මහණෙනි, දනවුකල්‍යාණ නටයි, ගයයි ඇසු කෙණෙහි බෙහෙවින් ම මහජනසමූහයා රැස්වන්නේ ය. එකල්හි ජීවත්වනු කැමති නො මැරෙනු කැමති සුව කැමති දුක පිළිකල් කරන පුරුෂයෙක් එන්නේ ය. ඒ මොහුට මෙසේ කියන්නාහු ය: “එම්බල පුරුෂය, මුව්ට සම කොට පිරුණු මේ තෙල් බඳුන මහාසමූහයා අතරෙන් දනවුකල්‍යාණ අතරෙන් ගෙන යායුතු. ඔසවා ගත් කඩු ඇති පුරුෂයෙක් පසුපස ලුහුබඳනේ ය. යම් මැ තැනෙක එයින් ස්වල්පයකුදු ඉවතලන්නේ නම් එහි ම තාගේ හිස කපා හෙළන්නේ” යි. මහණෙනි, ඒ කීමැ යි හඬවු ද? ඒ පුරුෂ තෙමේ ඒ තෙල් බඳුන නො මෙනෙහි කොට බැහැර පමාවට එළඹෙන්නේ ද? වහන්ස, එය නො වේ ම ය.

මහණෙනි, අරුත් දන්වනු පිණිස මා විසින් මේ උපමාවක් කරන ලදි. මේ එහි අර්ථ යි: මහණෙනි, “මුව්ට සම කොට පිරුණු තෙල්බඳුනැ” යි කාශියසිහියට මේ නමෙකි. මහණෙනි, එහෙයින් මෙහි ලා මෙසේ භික්ෂියයුතු යි: අප විසින් කායගතාසනිය වඩන ලද්දී බහුල කරන ලද්දී යානයක් මෙන් කරන ලද්දී වස්තුවක් මෙන් කරන ලද්දී දැඩියේ පිහිටුවන ලද්දී පුරුදු කරන ලද්දී මැනවින් අරඹන ලද්දී වන්නී ය” යි. මහණෙනි, තොප විසින් මෙසේ ම භික්ෂිය යුතු යි.

දෙවැනිනාලන්ද වර්ගය යි.

එහි සූත්‍රාන්‍යාමාවලිය:

මහාපුරිස, නාලන්ද, චූන්ද, උක්කවෙට්ට, බාහිය, උක්කිය, අරිය, මුඛම යන සූත්‍ර අට ය. සෙදක ජනපදකල්‍යාණී ය යි සූත්‍ර දශමයකි.

3. සිලට්ඨිනිවග්ගො

3. 3. 1

සිලසුත්තං

1199. එකං සමයං ආයස්මා ච ආනන්ද ආයස්මා ච හඤ්ජාපලිපුත්තෙ විහරති කුක්කුචාරාමෙ. අථ ඔවා ආයස්මා හඤ්ජාසායනනසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතො යෙනායස්මා ආනන්ද තෙනුපසංචතම්. උපසංචාදිත්වා ආයස්මා ආනන්දෙන සද්ධිං සමමොදි-පෙ-ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “යානිමානි ආවුසො ආනන්ද, කුසලානි සිලානි වුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සිලානි කිමඤ්ඤානි වුත්තානි හගවතා”ති. සාධු සාධු ආවුසො හඤ්ජ, හඤ්ජකො-ඔවා තෙ ආවුසො හඤ්ජ, උමිඤ්ඤො,¹ හඤ්ජකං පටිභානං, කල්යාණි පරිපුට්ඨා, “එවං හි ත්වං ආවුසො හඤ්ජ, පුට්ඨසි: යානිමානි ආවුසො ආනන්ද කුසලානි සිලානි වුත්තානි හගවතා ඉමානි කුසලානි සිලානි කිමඤ්ඤානි වුත්තානි හගවතා”ති. එවමාවුසොති.

යානිමානි, ආවුසො හඤ්ජ, කුසලානි සිලානි වුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සිලානි යාවදෙව චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය වුත්තානි හගවතා. කතමෙසං චතුක්කං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙවනස්සං. යානිමානි ආවුසො හඤ්ජ, කුසලානි සිලානි වුත්තානි හගවතා, ඉමානි කුසලානි සිලානි යාවදෙව ඉමෙසං චතුක්කං සතිපට්ඨානානං භාවනාය වුත්තානි හගවතාති.

3. 3. 2

සීතිසුත්තං

1200. කුක්කුචාරාමෙ:

කො නු ඔවා ආවුසො ආනන්ද, හෙතු කො පට්ඨයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමො න විරට්ඨිතිකො භොති. කොපනා-වුසො ආනන්ද, හෙතු කො පට්ඨයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධිමො විරට්ඨිතිකො භොතිති? සාධු සාධු ආවුසො හඤ්ජ, හඤ්ජකො

1. උමිඤ්ඤො - මජ්ඣං.

3. සිලටයිනි වර්ගය

3. 3. 1

සිල සූත්‍රය

1199. එක්කලෙක ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවෝ ද ආයුෂමත් හද්දතෙරණුවෝ ද පැළලුප්තුවර කුක්කුටාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එකල්හි ආයුෂමත් හද්දතෙරණුවෝ සවස්කල විවේකයෙන් නැගී සිටියෝ ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂමත් ආනන්දතෙරණුවන් සමග සතුටුවූහ... ආයුෂමත් අනද තෙරණුවන්ට මෙය කීහ: ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ද, මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ද යි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි මැනවි: ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපතී. ප්‍රතිභානය යහපතී. පරිපූර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුල්වූ ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් කුමක් පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද ද යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් සිවුසිවටත් වැඩිම පිණිස භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලදී. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙයස්තෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුම්හි... සිත්හි... දහම්හි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, යම් මේ කුසල්සිල් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද නම් මේ කුසල්සිල් මේ සිවුසිවටත් වැඩිම පිණිස ම භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් වදරන ලද යි.

3. 3. 2

යීනි සූත්‍රය

1200. කුක්කුටාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයෙකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවිකල්හි සද්ධම්ම වීරයථිත්ත නො වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයෙකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිවි කල්හි සද්ධම්ම වීරයථිත්ත වේ නම් ඊට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද යි? ඇවැත්නි, හද්දයෙනි, මැනවි, මැනවි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ ප්‍රශ්න විමර්ශනය යහපතී. ප්‍රතිභානය යහපතී. පරිපූර්ණව මැනවි. ඇවැත්නි,

බො තෙ ආවුසො හද්ද, උමමග්ගො, හද්දකං පච්ඡානං, කල්‍යාණි-පරිපුච්ඡා, එවං හි කං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි: “කො නු බො ආවුසො ආනද්ද හෙතු, කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරි-නිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරට්ඨිතිකො හොති, කො පනාවුසො ආනද්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරට්ඨිතිකො හොති”ති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබ්හුලි-කතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරට්ඨිතිකො හොති. චතුත්තං ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බ්හුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරට්ඨිතිකො හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු-පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබ්හුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො න විරට්ඨිතිකො හොති. ඉමෙසං බො ආවුසො චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බ්හුලිකතතො තථාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සද්ධමමො විරට්ඨිතිකො හොති.

3. 3. 3

පරිභානසුත්තං

1201. කුක්කුමාරාමෙ :

කො නු බො ආවුසො ආනද්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො¹ ආනද්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති? සාධු සාධු ආවුසො හද්ද, හද්දකො බො තෙ ආවුසො හද්ද, උමමග්ගො, හද්දකං පච්ඡානං, කල්‍යාණි පරිපුච්ඡා එවං හි කං ආවුසො හද්ද, පුච්ඡයි: “කො නු බො ආවුසො ආනද්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති, කො පනාවුසො ආනද්ද, හෙතු කො පච්චයො යෙන සද්ධමමපරිභානං හොති. එවමාවුසොති.

චතුත්තං බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබ්හුලි-කතතො සද්ධමමපරිභානං හොති, චතුත්තං බො ආවුසො සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බ්හුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොති. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු-පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං අභාවිතතො අබ්හුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොති. ඉමෙසං බො ආවුසො, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො බ්හුලිකතතො සද්ධමමපරිභානං හොති.

1. කො නු බො ආවුසො - මජ්ඣ., සා.

හද්දයෙනි, මෙසේ තෙපි පුළුචුසුහු ද? “ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික නො වේ නම් එයට කීමෙන් හේතු ද? කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික වේ නම් ඊට කීමෙන් හේතු ද? කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද”යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිට්ඨිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික නො වෙයි. ඇවැත්නි, සිට්ඨිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිට්ඨිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික නො වෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිට්ඨිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් වහන්සේ පිරිනිව් කල්හි සඤ්ඤාමය වීරයානික වේ යි.

3. 3. 3

පරිභාන සූත්‍රය

1201. කුක්කුචාරාමයෙහි :

ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සද්දහම පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙන් හේතු ද? කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද? ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සද්දහම නො පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙන් හේතු ද? කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද? යි. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, මැනව් මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තොපගේ නුවණ සෙවීම යහපති. වැටහීම යහපති. පිළිවිසුම මැනව්. ඇවැත්නි හද්දයෙනි, තෙපි මෙසේ පුළුචුසුහු ද? “ඇවැත්නි ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සද්දහම පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙන් හේතු ද, කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද, ඇවැත්නි, ආනන්දයෙනි, යම් භෙයකින් සද්දහම නො පිරිහීම වේ නම් එයට කීමෙන් හේතු ද, කීමෙන් ප්‍රත්‍යය ද” යි. ඇවැත්නි, එසේ යි.

ඇවැත්නි, සිට්ඨිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සද්දහම පිරිහීම වෙයි. ඇවැත්නි, සිට්ඨිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සද්දහම නො පිරිහීම වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වෙර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි... සිත්හි... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිට්ඨිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් සද්දහම පිරිහීම වේ. ඇවැත්නි, මේ සිට්ඨිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සද්දහම නො පිරිහීම වේ යි.

3. 3. 4

සුඛකස්සුතං

1202. සාවස්ථියං :

වික්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානාං. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ටො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානාති.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණස්සුතං

1203. සාවස්ථියං :

අථ ටො අඤ්ඤතරො බ්‍රාහ්මණො යෙන භගවා තෙනුපසඛ්ඤාමි. උපසඛ්ඤාමිතො භගවතා සද්ධිං සමමුච්ඡාදි. සමමුච්ඡාදනීයං කථං සාරාණියං වීතියාරොචා එකමනතං නිසීදි. එකමනතං නිසීදෙතො ටො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච: “කො නු ටො හො ගොතම භෙතු කො පච්චයො යෙන තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා න වීරඤ්ඤිකො හොති, කො පන හො ගොතම, භෙතු කො පච්චයො යෙන තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා වීරඤ්ඤිකො හොති”ති.

චතුක්ඛං ටො බ්‍රාහ්මණ සතිපට්ඨානානං අභාවිතන්තා අබ්හුලී-කතන්තා තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා න වීරඤ්ඤිකො හොති. චතුක්ඛාඤ්ඤා ටො බ්‍රාහ්මණ, සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මලීකතන්තා තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා වීරඤ්ඤිකො හොති. කතමෙසං චතුක්ඛානං: “ඉධ බ්‍රාහ්මණ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි විහරති ආතාපි සමප-ජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ටො බ්‍රාහ්මණ, චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං අභාවිතන්තා අබ්හුලීකතන්තා තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා න වීරඤ්ඤිකො හොති. ඉමෙසං ඤ්ඤා ටො බ්‍රාහ්මණ චතුක්ඛං සතිපට්ඨානානං භාවිතන්තා බ්‍රහ්මලීකතන්තා තරාගතෙ පරිනිබ්බුතෙ සඤ්ඤෙමා වීරඤ්ඤිකො හොති”ති. එවං චුතො සො බ්‍රාහ්මණො භගවතනං එතදවොච: “අභිසකනතං හො ගොතම, අභිසකනතං හො ගොතම, -පෙ- අජ්ජතග්ගො පාණ්ණපෙතං සරණං ගත”නති.

3. 3. 4

සුද්ධක සූත්‍රය

1202. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මොහු සතර සත්පට්ඨානයෝ යි.

3. 3. 5

බ්‍රාහ්මණ සූත්‍රය

1203. සැවැත්තුවර:

එකල්හි එක්තරා බමුණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු විය යුතු සිහි කටයුතු කතා කොට ගිව්වා එකත්පස් ව හුන්තෝ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැල කෙළේ ය: “හවන් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික නො වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? හවන් ගෞතමයෙනි, යම් භෙයකින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික වේ නම් එයට කීමෙක් හේතු ද? කීමෙක් ප්‍රත්‍යය ද? යි.”

බමුණ, සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික නො වෙයි. බමුණ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික වේ. කවර සතරෙක් ද යත්: බමුණ, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් නො වැඩු බැවින් නො බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික නො වෙයි. බමුණ, මේ සිවු සිව්වන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් තරාගතයන් පිරිනිව් කල්හි සද්ධම්මය වීරස්ථිතික වේ යි. මෙසේ වදළ කල්හි ඒ බමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, හවන් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි, ... අද පටන් දිවිහිම කොට සරණ ගිය (මා උවසුවකු කොට දරන සේක්වා)” යි.

3. 3. 6

පදෙසසුත්තං

1204. එකං සමයං ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහා මොග්ගල්ලානො ආයස්මා ව අනුරුද්ධො සාකෙතෙ භිහරන්ති, කණ්ඩකී-වනෙ¹. අරං බො ආයස්මා ව සාරිපුත්තො ආයස්මා ව මහාමොග්ගල්ලානො සායනසමයං පටිසල්ලානා වුට්ඨිතා යෙනායස්මා අනුරුද්ධො තෙත්ථපසංකම්පිසු. උපසිංකම්පිතා ආයස්මතා අනුරුද්ධො සද්ධිං සම්මොදිංසු. සම්මොදනීයං කරං සාරාණීයං චිතිසාරෙඤ්ඤා එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිදෙනො බො ආයස්මා සාරිපුත්තො ආයස්මන්තං අනුරුද්ධං එතදවොච: “සෙබො සෙබොති” ආවුසො අනුරුද්ධ, වුවවති, කිත්තාවතා නු බො ආවුසො සෙබො හොති”ති.

වතුන්හා බො ආවුසො සතිපට්ඨානානං පදෙසං භාවිතත්තා සෙබො හොති. කතමෙසං වතුන්හා: ඉධාවුසො භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා චිත්තයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා චිත්තයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො වතුන්හා සතිපට්ඨානානං පදෙසං භාවිතත්තා සෙබො හොතිති.

3. 3. 7

සමත්තසුත්තං

1205. කණ්ඩකීවනෙ :

අසෙබො අසෙබොති ආවුසො අනුරුද්ධ වුවවති, කිත්තාවතා නු බො ආවුසො, අසෙබො හොතිති: වතුන්හා බො ආවුසො, සතිපට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොති. කතමෙසං වතුන්හා: ඉධාවුසො, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා චිත්තයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- චිත්තෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි චිහරති ආතාපි සම්පජානො සතිමා චිත්තයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං බො ආවුසො, වතුන්හා සතිපට්ඨානානං සමන්තං භාවිතත්තා අසෙබො හොතිති.

1. කණ්ඩකීවනෙ - මජ්ඣං.

2. සෙබො සෙබොති - සනා.

3. 3. 6

පදෙස සූත්‍රය

1204. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවෝත් සාකෙතනුවර සමීපයෙහි කණ්ටකී වනයෙහි වැඩ වෙසෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝත් ආයුෂ්මත් මහමුගලන් තෙරණුවෝත් සවස්කල විවේකයෙන් නැගී සිටියාහු ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් වෙත එළඹියහ. එළඹ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන් සමග සතුටු වූහ. සතුටු විය යුතු සිහි කට යුතු කතා කොට නිමවා එකත්පසෙක හුන්හ. එකත්පසෙක හුන් ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරණුවෝ ආයුෂ්මත් අනුරුද්ධ තෙරණුවන්ට මෙය වදාළහ: “ඇවැත්නි, අනුරුද්ධයෙනි, සෙබ ය සෙබ ය යි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් සෙබ වේ ද?” යි.

ඇවැත්නි, සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වෙයි. කවර සතරක ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් පිළිබඳ කොටසක් වැඩු බැවින් සෙබ වේ යි.

3. 3. 7

සමකත සූත්‍රය

1205. කණ්ටකීවනයෙහි :

ඇවැත්නි අනුරුද්ධයෙනි, අසෙබ ය අසෙබ යයි කියනු ලැබේ. ඇවැත්නි, කෙතෙකින් අසෙබ වේ ද යි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ. කවර සතරෙක් ද? යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මහණතෙමේ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් මුළුමනින් වැඩු බැවින් අසෙබ වේ යි.

3. 3. 8

ලොකස්සුතං.

1206. කණ්ඩකිවනෙ :

කතමෙසං ආයස්මා අනුරුද්ධා¹ ධම්මානං භාවිතතො ඛණ්ඩි-
කතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතාති? “වතුනං ඛො ආච්ඡො, සතිපට්ඨා-
නානං භාවිතතො ඛණ්ඩිකතතො මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතො. කතමෙසං
වතුනං: ඉධාහං ආච්ඡො, කායෙ කායානුපස්සි වීහරාමී ආතාපි
සමපජානො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු
-පෙ- වීනෙ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සි වීහරාමී ආතාපි සමප-
ජානො සතිමා වීනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො
ආච්ඡො වතුනං සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛණ්ඩිකතතො
මහාභිඤ්ඤිතං පනෙතො. ඉමෙසං ඛො පනාහං ආච්ඡො වතුනං
සතිපට්ඨානානං භාවිතතො ඛණ්ඩිකතතො සහස්සං ලොකං
අභිජානාමී”ති.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪස්සුතං.

1207. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ වීහරති වෙථවනෙ
කලඤ්ඤතිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන සිරිවඩ්ඪො ගහපති
ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලාගිලානො. අථ ඛො සිරිවඩ්ඪො
ගහපති අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙකසි: “එහි ත්වං අමෙහා පුරිස,
යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංකම, උපසංකමීතිං මම වචනෙන
ආයස්මතො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වතු, සිරිවඩ්ඪො හතෙන
ගහපති ආබාධිකො හොති දුක්ඛිතො බාලාගිලානො, යො ආයස්මතො
ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වතුති”ති. එවං ච වදෙහි: සාධු කිර හතෙන,
ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන ච සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතීනො නිවෙසනං
තෙනුපසංකමතු අනුකමපං උපාදයා”ති.

1. ආච්ඡො අනුරුද්ධ - මජ්ඣ.

2. වදෙහි - සිමු, සි 2, වදෙහි - සි 1.

3. 3. 8

ලොක සූත්‍රය

1206. කණ්ඩකිවනයෙහි:

ආයුෂමත් අනුරුද්ධයෝ කවර දහම් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහාභිඥ (මහනුවණැති) බවට පැමිණියෝ දූ යි. ඇවැත්නි, සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙමි යි. කවර සතරෙක් ද යත්: ඇවැත්නි, මෙහි මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි මනාදුනුම ඇතියෙමි සිහි ඇතියෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වේදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම් අනු ව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දුනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහම්ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවු සිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහනුවණැති බවට පැමිණියෙමි. ඇවැත්නි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මම දහසක් ලොව වෙසෙසින් දනිමි යි.

3. 3. 9

සිරිවඩ්ඪ සූත්‍රය

1207. එක්සමයෙක ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහ-නුවර සම්පයෙහි කලඤ්ඤානිවාස නම් වෙළඳනාරාමයෙහි වැඩවෙසෙති. එසමයෙහි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුක්ඛ පැමිණියේ දැඩි සේ ශීලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. එමබල පුරුෂය, එව. තෝ ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹෙව. එළඹ “වහන්ස, සිරිවඩ්ඪ ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුක්ඛ පැමිණියේ දැඩි සේ ශීලන් වූයේ වෙයි. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂමතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදි” යි මා වදනින් ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවන්ගේ පා හිසින් වදුව, මෙසේත් කියව: වහන්ස, ආයුෂමත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩ්ඪ ගැහැව්හුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක් නම් මැනැවැ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

“එවං භනෙත”ති ඛො ඥා පුරිසො සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස පටිඤ්ඤායා යෙනායස්මා ආනන්දෙ තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමීන්ධා ආයස්මන්තං ආනන්දං අභිවාදෙත්වා එකමන්තං නිසිදි. එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො සො පුරිසො ආයස්මන්තං ආනන්දං එතදවොච: “සිරිවඩ්ඪො භනෙත, ගහපති ආබාධිකො දුක්ඛිතො බාලභගීලානො, සො ආයස්මනො ආනන්දස්ස පාදෙ සිරසා වන්දති, එවංඤ්ච වදෙති: “සාධු කීර භනෙත, ආයස්මා ආනන්දෙ යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං, තෙනුපසංඛාමතු, අනුකම්මං උපාදයා”ති. අධිවාසෙසි ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ තුණ්හිභාවෙන.

අථ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ පුබ්බන්තසම්මං නිවාසෙත්වා පක්ඛවිවරමාදය යෙන සිරිවඩ්ඪස්ස ගහපතිස්ස නිවෙසනං තෙනුපසංඛාමි. උපසංඛාමීන්ධා පඤ්ඤානෙත ආසනෙ නිසිදි. නිසංඝ ඛො ආයස්මා ආනන්දෙ සිරිවඩ්ඪං ගහපතිං එතදවොච: කච්චි තෙ ගහපති ඛමනීයං, කච්චි යාපනීයං, කච්චි දුක්ඛා වෙදනා පටික්ඛමන්ති නො අභික්ඛමන්ති, පටික්ඛමොසානං පඤ්ඤයති නො අභික්ඛමොති? න මෙ භනෙත ඛමනීයං, න යාපනීයං බාලො මෙ දුක්ඛා වෙදනා අභික්ඛමන්ති නො පටික්ඛමන්ති, අභික්ඛමොසානං පඤ්ඤයති නො පටික්ඛමොති. තස්මාතිහ තෙ ගහපති, එවං සික්ඛිතඛං: “කායෙ කායානුපසංචි විහරිස්සාමි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුසංචි විහරිස්සාමි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සන්ති” එවං හි තෙ ගහපති, සික්ඛිතඛන්ති.

යෙ’මෙ භනෙත, භගවතා වත්තාරො සතිපට්ඨානා දෙසිතා, සංවිජ්ජන්ති තෙ ධම්මො¹ මයි. අහංඤ්ච තෙසු ධම්මෙසු සන්දිස්සාමි. අහං භනෙත, කායෙ කායානුපසංචි විහරාමි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසංචි විහරාමි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යාති වීමාති භනෙත, භගවතා පඤ්ඤා-රම්භාගියාති සංයොජනාති දෙසිතාති, නාහං තෙසං කිංඤ්ච අත්තති අපැඤ්ඤාං සමනුපස්සාමිති. ලාභා තෙ ගහපති, සුලඤ්ඤං තෙ ගහපති, අනාගාමීඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතන්ති.

1. සංවිජ්ජනෙත රහතධම්මො ටෙයි සිමු, සි 1, 2.

“එසේ ය හිමියනි” යි ඒ පුරිස් සිරිවඩු ගැහැවිහට පිළිතුරු දී ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වෙත එළඹියේ ය. එළඹ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවන් වැඳ එකත්පස් ව හුන්නේ ය. එකත්පස් ව හුන් ඒ පුරිස් ආයුෂ්මත් අනුතෙරණුවන්ට මෙය සැලකෙළේ ය: වහන්ස, සිරිවඩු ගැහැව් තෙමේ හටගත් ආබාධ ඇත්තේ ය. දුකට පැමිණියේ ය. දැඩි සේ ගිලන් වූයේ ය. හෙතෙමේ ආනන්ද ආයුෂ්මතුන් වහන්සේගේ පා හිසින් වදියි. මෙසේත් කියයි: “වහන්ස, ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ අනුකම්පා පිණිස සිරිවඩු ගැහැව්හුගේ නිවෙස වෙත එළඹෙන සේක්නම් මැනවැ” යි. ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ නිහඬබැවින් ඉවසූහ.

ඉක්බිති ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ පෙරවරු හැඳ පෙට ව පාසිවුරු හෙත සිරිවඩු ගැහැව්හුගේ නිවෙස වෙත එළඹියහ. එළඹ පැන වූ අස්නෙහි වැඩහුන්හ. වැඩහිඳ ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ සිරිවඩු ගැහැවිහට මෙය වදළහ: ගැහැව්, කීම නොපට ඉවසිය හැකි ද? කීම යැපිය හැකි ද? කීම දුක් වෙදනාවෝ අඩු වෙද්ද? වැඩි නො වෙද් ද? ඔවුන්ගේ අඩු වීම පැනේ ද? වැඩි වීමෙන් නො පැනේ ද? යි. වහන්ස, මට ඉවසිය නො හැක්ක. යැපිය නො හැකි. මාගේ දැඩි දුක් වෙදනාවෝ වැඩි වෙති. අඩු නො වෙත්. ඔවුන්ගේ වැඩි වීම පැනෙයි, අඩු වීමෙන් නො පැනේ යි. ගැහැව්, එහෙයින් මෙහි ලා නොප විසින් මෙසේ හික්මිය යුතු: “කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි. වෙදනා ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනාදැනුම් ඇතිව සිහි ඇතිව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නෙමි” යි. ගැහැව්, මෙසේ ම නොප විසින් හික්මිය යුතු යි.

වහන්ස, යම් මේ සිවුසිව්වන්හු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද්දහු ද, ඒ දහම්හු මා කෙරෙහි ඇතියහ. මම ද ඒ දහමිහි මැනවින් දීස්වෙමි. වහන්ස, මම කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම් අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදැනුම් ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ච ඔරමනාගියසංයෝජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දේශනා කරන ලද්දහු නම් ඔවුනතුරන් ප්‍රභීණ නො වූ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දකිමි යි. ගැහැව්, නොපට ලාභයෙකි. ගැහැව්, නොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැව්, අනාගාමී ඵලය නොප විසින් පවසන ලදී යි.

3. 3. 10

මානදින්නසුත්තං

1208. එකං සමයං ආයස්මා ආනන්දෙ රාජගහෙ විහරති වෙළුවනෙ කලඤ්ඤනිවාපෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන මානදින්නො ගහපති ආබාධිකො හොති, දුක්ඛිනො බාළාගිලානො. අථ ඛො මානදින්නො ගහපති අඤ්ඤතරං පුරිසං ආමනෙතයි: -පෙ- එවරුපාය වාහං හතෙත, දුක්ඛාය වෙදනාය ඵුට්ඨො සමානො කායෙ කායානු-පස්සි විහරාමී ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධම්මානු-පස්සි විහරාමී ආනාපි සමපජානො සතිමා විනයො ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං යානි වී'මානි හතෙත හගවතා පඤ්ඤාරම්භාගියානි සංයොජනානි දෙසිතානි, නාහං හතෙත තෙසං කිඤ්චි අත්තනි අප්පභිනං සමනුපස්සාමී''ති. ලාභා තෙ ගහපති සුලඤං තෙ ගහපති ''අනාගාමීඵලං තයා ගහපති, බ්‍යාකතනති.''

සිලට්ඨිකිවග්ගො තතිසො.

තත්‍රාද්දනං:

සිලං ධීති පරිභානං සුඤ්ඤං ප්‍රාග්මණෙන ව
පදෙසං සමන්තං ලොකො සිරිවට්ඨො මානදින්නොති.

3. 3. 10

මානදින්න සූත්‍රය

1208. එක්කලෙක ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ රජගහනුවර සම්පයෙහි කලන්දකනිවාස නම් වෙළඳව්‍යාපාරයෙහි වැඩ වෙසෙති. එසමයෙහි මානදින්න ගැහැව් හටගත් ආබාධ ඇත්තේ දුකට පැමිණියේ දැඩි සේ ගිලන් වූයේ වෙයි. එකල්හි මානදින්න ගැහැව් එක්තරා පුරුෂයකු ඇමති ය. ... වහන්ස, මම මෙබඳු දුක්වේදනාවකින් පහස්නා ලද්දෙමි කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇත්තෙමි මනාදුනුම ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වේදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වෙර ඇත්තෙමි මනාදුනුම ඇත්තෙමි සිහි ඇත්තෙමි දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙමි. වහන්ස, යම් මේ පඤ්ච ඔරමභාගිය සංයෝජන කෙනෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් දෙසන ලදු නම් වහන්ස, ඔවුනතර අප්‍රභිණ කිසිවක් තමා කෙරෙහි මම නො ම දක්මි යි. ගැහැව්, තොපට ලාභයෙකි. ගැහැව්, තොපට මනා ලැබීමෙකි. ගැහැව්, තොප විසින් අනගැමි-එලය පවසන ලද යි.

තෙවැනි සිලට්ඨිතිවර්ග යි

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:

සිල, ධීති, පරිභාණ, සුද්ධික, බ්‍රාහ්මණ, පදෙස, සමකත, ලොක සිරිවට්ඨ, මානදින්නයි සූත්‍රාන්ත දශයෙකි යි.

4. අනුක්‍රමය

3. 4. 1

අනුක්‍රමය

1209. සාමාන්‍ය :

අයං කායෙ කායානුපස්සනාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනුක්‍රම-
තෙසු ධර්මෙසු වක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි,
විජ්ජා උදපාදි, ආලෝකො උදපාදි. සා ඛො පනායං කායෙ
කායානුපස්සනා භාවෙතඛො'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ- භාවිතාති මෙ
භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනුක්‍රමතෙසු ධර්මෙසු වක්ඛං උදපාදි, ඤාණං
උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලෝකො උදපාදි. අයං
වේදනාසු වේදනානුපස්සනා'ති -පෙ- අයං විතෙත විතානුපස්සනා'ති
-පෙ- අයං ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සනා'ති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ
අනුක්‍රමතෙසු ධර්මෙසු වක්ඛං උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා
උදපාදි; විජ්ජා උදපාදි, ආලෝකො උදපාදි, සා ඛො පනායං
ධර්මෙසු ධර්මානුපස්සනා භාවෙතඛො'ති මෙ භික්ඛවෙ -පෙ-
භාවිතාති මෙ භික්ඛවෙ, පුබ්බෙ අනුක්‍රමතෙසු ධර්මෙසු වක්ඛං
උදපාදි, ඤාණං උදපාදි, පඤ්ඤා උදපාදි, විජ්ජා උදපාදි, ආලෝකො
උදපාදි'ති.

3. 4. 2

විරාගසුත්තං

1210. වක්ඛාරො මෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුට්ඨිකතා
ඵකන්තනිඛිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය අභිඤ්ඤාය සමෙඛාධාය
නිබ්බානාය සංවත්තනති. කතමෙ වක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු
කායෙ කායානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වේදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු
ධර්මානුපස්සි විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ
අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා
භාවිතා ඛුට්ඨිකතා ඵකන්තනිඛිද්දය විරාගාය නිරොධාය උපසමාය
අභිඤ්ඤාය සමෙඛාධාය නිබ්බානාය සංවත්තනති.

4. අනනුසංගත චරිතය

3. 4. 1

අනනුසංගත සූත්‍රය

1209. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ කයෙහි කය අනුව දෑක්ම ය යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය, නැණ පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ කයෙහි කය අනුව දෑක්ම වැඩිය යුතු ය යි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මේ වෙදනාවන්හි වෙදනා අනුව දෑක්ම යයි. ... මේ සිත්හි සිත් අනුව දෑක්ම යයි ... මහණෙනි, මේ දහමිහි දහම අනුව දෑක්ම යයි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය. මහණෙනි, ඒ මේ දහමිහි දහම අනුව දෑක්ම වැඩිය යුතු යයි මා විසින් ... මහණෙනි, වඩන ලද යි මා විසින් පෙර නො ඇසුවීරු දහමිහි ඇස පහළ විය. නැන පහළ විය. පැන පහළ විය. විදු පහළ විය. ඵලිය පහළ විය යයි.

3. 4. 2

විරාග සූත්‍රය

1210. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඵකාන්ත නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය කෙටුණාපගමය විශිෂ්ටඥානය වතුසසන්තාවබොධය නිර්වාණය පිණිස පවතිත්. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස යුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමිහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනාදනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමිලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස යුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන්හු වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු ඵකාන්ත නිර්වේදය විරාගය නිරෝධය කෙටුණාපගමය විශිෂ්ටඥානය වතුසසන්තාවබොධය නිර්වාණය පිණිස පවතිත් යි.

T-21

3. 4. 3

විරඬසුත්තං

1211. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා විරඬො තෙසං අරියො¹ මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානා විරඬා, විරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමී. යෙසං කෙසඤ්චි භික්ඛවෙ, ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානා ආරඬා, ආරඬො තෙසං අරියො මග්ගො සම්මා දුක්ඛක්ඛයගාමීති.

3. 4. 4

භාවිතසුත්තං

1212. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුද්ධිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනති. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවිතා ඛුද්ධිකතා අපාරා පාරං ගමනාය සංවත්තනතිති.

3. 4. 5

සන්තොසුත්තං

1213. සන්තො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙයා සම්පජානො, අයං වො අමොකං අනුසාසති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සන්තො හොති. කප්ඤ්ච භික්ඛවෙ භික්ඛු සම්පජානො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුන්තො විදිතා වෙදනා උපපජනති, විදිතා උපවම්භනති, විදිතා අඛණ්ඨං ගවජනති. විදිතා විතක්ඛා උපපජනති, විදිතා උපවම්භනති, විදිතා අඛණ්ඨං ගවජනති. විදිතා සඤ්ඤා උපපජනති, විදිතා උපවම්භනති, විදිතා අඛණ්ඨං ගවජනති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සම්පජානො හොති සන්තො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙයා සම්පජානො, අයං වො අමොකං අනුසාසතිති.

1. අරියො අට්ඨකිකො මග්ගො - සං.

3. 4. 3

විරජ් සූත්‍රය

1211. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මග අරඹන ලද්දේ ය. කවර සිවුසිව්වන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නා සුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මෙ සිවුසිව්වන්හු වරද්දන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මග වරද්දන ලද්දේ ය. මහණෙනි, යම් කිසි කෙනෙකුන් විසින් මෙ සිවුසිව්වන්හු අරඹන ලද්දහු නම් ඔවුන් විසින් මැනවින් දුක් ගෙවීමට යන අර්මග අරඹන ලද්දේ යි.

3. 4. 4

භාවික සූත්‍රය

1212. මහණෙනි, මේ සතරසතිපට්ඨානයේ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත්, කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව .. වෙදනාහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සතර සතිපට්ඨානයේ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු මෙතෙරින් එතෙරට යෑම පිණිස පවතිත් යි.

3. 4. 5

සතො සූත්‍රය

1213. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝය. මෙය නොපට අපගේ අනුසායනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව ... විදුමහි ..... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණහට වෙදනාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු ඵලඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. විතර්කයෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු ඵලඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. සංඥාවෝ දන්තා ලද්දහු උපදිත්. දන්තා ලද්දහු ඵලඹ සිටිත්. දන්තා ලද්දහු වැනසීමට යෙත්. මහණෙනි, මෙසේ මහණ මනා දැනුම ඇත්තේ වෙයි. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව වෙසෙන්නෝ ය. මේ නොපට අපගේ අනුසායනා යි.

3. 4. 6

අඤ්ඤාසුත්තං

1214. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානා, කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ධො භික්ඛවෙ, චතුත්තං සත්පට්ඨානානං භාවිතතො බහුලිකතතො ද්විත්තං ඵලානං අඤ්ඤිතරං ඵලං පාවිකඛං: “දිට්ඨෙව ධම්මෙ අඤ්ඤ, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා”ති.

3. 4. 7

ජන්දසුත්තං

1215. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානා කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපසයිතො විහරතො යො කායස්මි ජන්දසු යො පභීයති. ජන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. වෙදනාසු -පෙ- යො වෙදනාසු¹ ජන්දසු යො පභීයති. ජන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- යො විතෙතස්මි ජන්දසු යො පභීයති. ජන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපසයිතො විහරතො යො ධම්මෙසු ජන්දසු යො පභීයති, ජන්දස්ස පභානා අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

3. 4. 8

පරිඤ්ඤාතසුත්තං

1216. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානා, කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස කායෙ කායානුපසයිතො විහරතො කායො පරිඤ්ඤාතො හොති. කායස්ස පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. වෙදනාසු -පෙ- වෙදනා පරිඤ්ඤාතො හොති. වෙදනානා² පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. විතෙත -පෙ- විතො පරිඤ්ඤාතො හොති. විතාස්ස පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොති. ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සත්ථා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. තස්ස ධම්මෙසු ධම්මානුපසයිතො විහරතො ධම්මො පරිඤ්ඤාතො හොති, ධම්මානං පරිඤ්ඤාතතො අමතං සච්ඡිකතං හොතිති.

1. වෙදනාය - සිඳු.

2. වෙදනාය - සිඳු.

3. 4. 6

අසංකෘත සූත්‍රය

1214. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව ... විදුමිති ... සිත්ති ... දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතර සත්පට්ඨාන වැඩු බැවින් ඔහුල කළ බැවින් උගය ඵලයන්ගෙන් එක්තරා ඵලයක් කැමති විය යුතු යි. දිවුදුමියෙහි රහත්බව හෝ උපාදානශේෂ ට ඇති කල්හි අනගාමී බව හෝ යි.

3. 4. 7

ජන්ද සූත්‍රය

1215. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන සතරකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව කාලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට කයෙහි යම් තෘෂ්ණාජන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ජන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වේදනාහි ... වේදනායෙහි යම් තෘෂ්ණාජන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ජන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ සිත්ති ... සිත්ති යම් තෘෂ්ණාජන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ජන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමලෙවිති දුඛි ලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහුට දහමිති යම් තෘෂ්ණාජන්දයෙක් වේ නම් එය ප්‍රතීණ වේ. ජන්දය ප්‍රතීණ වීමෙන් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ යි.

3. 4. 8

පරික්කාන සූත්‍රය

1216. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව කාලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් කය පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වෙයි. කය පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. වේදනාහි ... වේදනාව පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වේ. වේදනාව පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක් කරන ලද්දේ වේ. සිත්ති ... සිත පිරිසිදු දන්තා ලද්දේ වේ. සිත පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිති ඇති ව දහමලෙවිති දුඛිලොඛ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහමිති දහම අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන ඔහු විසින් දහමහු පිරිසිදු දන්තා ලද්දහු වෙති. දහම පිරිසිදු දන් බැවින් නිවන පසක්කරන ලද්දේ වේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. 4. 9

භාවනාසුත්තං.

1217. චතුත්තං භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානානං භාවනං දෙසිසුංසාමී. නං සුඤ්ඤාරං කතමා ව භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. අයං ටො භික්ඛවෙ,¹ චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනානි.

3. 4. 10

විභවගුප්පකං.

1218. සතිපට්ඨානඤ්ච වො භික්ඛවෙ, දෙසිසුංසාමී සතිපට්ඨාන-භාවනාඤ්ච සතිපට්ඨානභාවනාගාමිනීඤ්ච පටිපදං. නං සුඤ්ඤාරං කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානං.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සමුදයධම්මානුපසයි කායසමී. විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. වයධම්මානුපසයි කායසමී. විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. සමුදයවයධම්මානුපසයි කායසමී. විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමන්ත්‍යං. සමුදයධම්මානුපසයි වෙදනාසු විහරති -පෙ- වයධම්මානුපසයි වෙදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයවය-ධම්මානුපසයි වෙදනාසු විහරති -පෙ- සමුදයධම්මානුපසයි විතෙතසමී.

1. අයං භික්ඛවෙ - සී 1, 2.

3. 4. 9

භාවනා සූත්‍රය

1217. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම දේශනා කරන්නෙහි. එය අසවු. මහණෙනි, සිවු සිව්වන් වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සිවුසිව්වන් වැඩීම යි.

3. 4. 10

විහසිග සූත්‍රය

1218. මහණෙනි, සතිපට්ඨානයත් සතිපට්ඨාන වැඩීමත් සතිපට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙතත් තොපට දේශනා කරන්නෙහි. එය අසවු. මහණෙනි, සතිපට්ඨාන කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනාදැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරුකොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සතිපට්ඨාන යයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සතිපට්ඨාන වැඩීම කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි වැනසුම සැඟවී පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. කයෙහි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම ස්වභාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. වේදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වේදනාවන්හි වැනසුම ස්වභාවය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. වේදනාවන්හි හටගැනුම් ස්වභාවය හා වැනසුම ස්වභාවය අනුව දක්නාසුලු ව ... වෙසේ ... සිත්හි

විහරති -පෙ- වයධමොක්ඛපසයි විත්තසමිං විහරති -පෙ- සමුදයවය-
ධමමොක්ඛපසයි විත්තසමිං විහරති -පෙ- සමුදයධමමොක්ඛපසයි ධමමෙසු
විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙ-
මනස්සං. වයධමොක්ඛපසයි ධමමෙසු විහරති ආනාපි සමපජානො
සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. සමුදයවයධමොක්ඛ-
පසයි ධමමෙසු විහරති ආනාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය
ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ සතිපට්ඨානභාවනා.

කතමා ව භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනාගාමීනී පටිපදා අයවෙව
අරියො අට්ඨබ්බිකො මග්ගො. සෙය්‍යථිදං සමුදාදිට්ඨි -පෙ- සමුදා-
යමාධි. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, සතිපට්ඨානභාවනාගාමීනී පටිපදානි.

අනත්තසුඤ්ඤාවග්ගො චතුසො.

තත්ත්වදානං :

අනත්තසුඤ්ඤං විරාගො ව විරදං භාවිතො සමො
අඤ්ඤා ව ඡන්දො පරිඤ්ඤානො භාවනා විහරෙත්තො චාති.

භටගැනුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව ... වෙසේ. සිත්හි භටගැනුම් සම්භාවය හා වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව වෙසේ. දහම්හි භටගැනුම් සම්භාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි වැනසුම් සම්භාවය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. දහම්හි භටගැනුම් සම්භාවය හා වැනසුම් සම්භාවය පුනපුනා දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන වැඩීමය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සත්පට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙත කවරේද යත්: මේ අරිඅට්ඨිමග මැ යි. එනම්: සමමාදිට්ඨි ... සමමාසමාධි යි. මහණෙනි, මේ සත්පට්ඨාන වැඩීමට යන පිළිවෙතැ යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි අනනුස්සුතවර්ගී යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

අනනුස්සුත, වීරාග, වීරඤ්ඤා, භාවිත, සතො, අඤ්ඤා, ඡන්ද, පරිඤ්ඤා, භාවනා යන සූත්‍ර නවය විභක්ඛ සූත්‍රයෙන් දසයෙන් වේ යි.

5. අමතවයෝ

3. 5. 1

අමතසුතනං

1219. චතුස්ස භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානොස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ. මා වො අමතං පනස්ස. කතමෙස්ස චතුස්ස: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාස්ස -පෙ- විතෙක -පෙ- ධම්මෙස්ස ධම්මානුපසයි විහරති ආකාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙස්ස භික්ඛවෙ, චතුස්ස සත්පට්ඨානොස්ස සුපට්ඨිතවිත්තා විහරථ, මා වො අමතං පනස්සාති.

3. 5. 2

සමුදයසුතනං

1220. සාවඤ්ඤා :

චතුත්තං භික්ඛවෙ, සත්පට්ඨානානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා දෙයිසසාමී. තං සුඤ්ඤාථ. කො ච භික්ඛවෙ, කායස්ස සමුදයො. ආභාරසමුදයා කායස්ස සමුදයො¹, ආභාරනිරෝධා කායස්ස අත්ථගමො. ඵස්සසමුදයා වෙදනානං සමුදයො² ඵස්සනිරෝධා වෙදනානං අත්ථගමො. නාමරූපසමුදයා විත්තස්ස සමුදයො. නාමරූපනිරෝධා විත්තස්ස අත්ථගමො. මනසිකාරසමුදයා ධම්මානං සමුදයො. මනසිකාරනිරෝධා ධම්මානං අත්ථගමොති.

3. 5. 3

මගගසුතනං

1221. එකං සමයං හගවා සාවඤ්ඤා විහරති ජෙතවනෙ අනාථ-සිඤ්ඤාසස ආරාමෙ, තත්‍ර ධො හගවා භික්ඛු ආමනෙතයි. එකමීදහං භික්ඛවෙ, සමයං උරුවෙලායං විහරාමී, නජ්ජා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජසාලනිශ්‍රොධෙ පට්ඨාභිසම්බුද්ධො. තස්ස මඤ්ඤා භික්ඛවෙ, රහො-ගතස්ස පතිසල්ලිනස්ස එවං වේතයො පරිවිතකෙකා උදපාදි:

1. කායසමුදයො - සිමු.

2. වෙදනාසමුදයො - සිමු, 81.

5. අමත වර්ගය

3. 5. 1

අමත සූත්‍රය

1219. මහණෙනි, සිටු සිට්ටන්හි එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙවු. තොපට භවන නො නැසේවා. කවර සිටු සිට්ටන්හි ද යන: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දඩ්දොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දඩ්දොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සිටු සිට්ටන්හි එළඹ සිටි සිත් ඇති ව වෙසෙවු. තොපට භවන නො නැසේවා යි.

3. 5. 2

සමුදය සූත්‍රය

1220. සැවැත්තුවර :

මහණෙනි, සිටුසිට්ටන් හි සමුදයන් අකමයන් දේශනා කරන- නෙමි. එය අසවු. මහණෙනි, කයෙහි සමුදය කීමෙන් ද යන: ආහාරසමුදයයෙන් කයෙහි හට ගැනීම වේ, ආහාරනිරෝධයෙන් කයෙහි අස්තඛණ්ඩය වේ. එසස සමුදයයෙන් වේදනාවන්ගේ හට ගැනීම වේ. එසස නිරෝධයෙන් වේදනාවන්ගේ අස්තඛණ්ඩය වේ. නාමරූපසමුදයයෙන් සිතේහටගැනීම වේ. නාමරූපනිරෝධයෙන් සිතේ අස්තඛණ්ඩය වේ. මනසිකාරසමුදයයෙන් ධර්මයන්ගේ හටගැනීම වේ. මනසිකාරනිරෝධයෙන් ධර්මයන්ගේ අස්තඛණ්ඩය වේයි.

3. 5. 3

මග්ග සූත්‍රය

1221. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීපයෙහි අනේසිටු සිටුහුගේ දෙවරමිනි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, මම බුදු ව පළමු කොට එක්සමයෙක උරුවෙල්දනවුහි තොරඤ්ඤා ගංගුවරෙහි අප්පල්නුගරුක මුල්හි වෙසෙමි. මහණෙනි, එකලා වූ විවේකයෙන් යුත් ඒ මට මෙබඳු විනවිතර්කයෙක් පහළ විය:

එකායනොයං¹ මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං² සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය, යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: කායෙ වා භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය්, ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය් ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා භික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය් -පෙ- විනෙත වා භික්ඛු වින්නානුපසයි විහරෙය් -පෙ- ධම්මෙසු වා භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය් ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය් ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනොයං මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා³ ති.³

අප්ථං ඛො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මා සහමපති මම වෙනසා වෙනො පරිචිතක්කමඤ්ඤාය සෙය්‍යරාපි නාම බලවා පුරිසො සමමිඤ්ජිතං වා බාහං පසාරෙය්, පසාරිතං වා බාහං සමමිඤ්ජය්. එවමෙවං බ්‍රහ්මලොකෙ අනාරභිතො මම පුරතො පාතුරහොසි. අප්ථං ඛො භික්ඛවෙ, බ්‍රහ්මා සහමපති එකංසං උත්තරාසඤ්ඤා කරිතො යෙනාහං තොඤ්ජුට්ඨිං පනාමෙතො මං එතදවොච:

එවමෙතං හගවා, එවමෙතං සුගත, එකායනොයං හතොත, මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වන්තාරො: කායෙ වා හතෙන, භික්ඛු කායානුපසයි විහරෙය් ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය් ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු වා හතෙන භික්ඛු වෙදනානුපසයි විහරෙය් -පෙ- විනෙත වා හතෙන භික්ඛු වින්නානුපසයි විහරෙය් -පෙ- ධම්මෙසු වා හතෙන, භික්ඛු ධම්මානුපසයි විහරෙය් ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය් ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එකායනොයං හතොත මග්ගො සත්තානං විසුද්ධියා සොකපරිද්දවානං සමතික්කමාය දුක්ඛදෙමනස්සානං අත්ථගමාය ඤායස්ස අධිගමාය නිබ්බානස්ස සච්ඡිකිරියාය යදිදං වන්තාරො සතිපට්ඨානාති. ඉදමවොච. භික්ඛවෙ බ්‍රහ්මා සහමපති ඉදං වතො අපාපරං එතදවොච:

එකායනං ජාතිබයනාදසයි⁴

මග්ගං පජානාති හිතානුකම්බො

එතෙන මග්ගෙන අතංසු⁵ පුරෙඛි

නරිසස්සන්ඨි යෙ ව තරහති ඔසන්ඨි.

1. එකායනොයං - සායා, මජ්ඣං.

2. සොකපරිද්දවානං - මජ්ඣං, සායා.

3. සතිපට්ඨානා - සායා.

4. බයඤ්ඤා දසයි - සී 2.

5. අතරිංසු - සායා, තරිංසු, මජ්ඣං.

“යම් මේ සතරසතීපට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සතියන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීම පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කිරීම පිණිස අරිඳවතිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කිරීම පිණිස මේ එක ම මහය. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. මහණ විදුමහි හෝ විදුම අනුව දක්නාසුලු ව... වෙසෙන්නේ ය. මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනුව දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නේ ය. මහණ දහමහි හෝ දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. යම් මේ සතරසතීපට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සතියන්ගේ විශුද්ධිය පිණිස ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවනු පිණිස දුක් දෙමනස් දුරු කරනු පිණිස අරිඳවතිමහ අවබෝධ කරනු පිණිස නිවන පසක්කරනු පිණිස මේ එක ම මහ වේ”යි.

මහණෙනි, එකල්හි සහම්පතී බ්‍රහ්මකෙමේ මාගේ විත්තපරිවිතරකය සියසිතින් දන යම්යේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුලු අතක් හෝ දිගු කරන්නේ ද; දිගු කළ අතක් හෝ හකුලුවන්නේ ද; එසෙයින් ම බඹලොව අතුරුදන් ව මා ඉදිරියෙහි පහළ විය. මහණෙනි, ඉක්බිති සහම්පතී බ්‍රහ්ම උතුරුසහ එකස් කොට මා වෙත එළඹූ ඇදිලි බැඳ මට මෙසේ සැලකෙළේ ය:

භාග්‍යවතුන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, මෙය එසේ ය. වහන්ස, යම් මේ සතරසතීපට්ඨාන කෙනෙක් වෙත් නම් සතියන්ගේ විශුද්ධියට ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක්කිරීමට මේ එක ම මහය. කවර සතරෙක් ද යත්: වහන්ස, මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ විදුමහි හෝ විදුම අනුව දක්නාසුලු ව...වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ සිත්හි හෝ සිත් අනුව දක්නාසුලු ව...වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, මහණ දහමහි හෝ දහම අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් නවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇතිව සිහි ඇතිව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙන්නේ ය. වහන්ස, යම් මේ සතර සතීපට්ඨානකෙනෙක් වෙත් නම් සතියන්ගේ විශුද්ධියට ශෝකපරිදේවයන් ඉක්මවීමට දුක් දෙමනස් දුරු කිරීමට ඤායය අවබෝධ කිරීමට නිවන පසක් කිරීමට මේ එක ම මහ වේ යි. මහණෙනි, සහම්පතී බ්‍රහ්ම කෙමේ මෙය කී ය. මෙය කියා යළි මේ ගය ද කී:

නිවන දක්නාසුලු වූ භික්ෂානුකම්පා ඇති භාග්‍යවතුන් වහන්සේ එකායනමාඨිය (-සිවුසිව්වන්) දන්නා සේක. යම් කෙනෙක් (දන් යම් මහකින්) චතුරොස තරණය කෙරෙත් නම් පෙරන් මේ මහින් තරණය කළහ. (මතුන්) තරණය කරන්නාහ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

3. 5. 4

සනොසුත්තං

1222. යනො භික්ඛවෙ, භික්ඛු විහරෙය්‍ය අයං වො අමොකං අනුසාසනී. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු යනො හොති: ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. එවං ඛො භික්ඛවෙ භික්ඛු යනො හොති. යනො භික්ඛවෙ භික්ඛු විහරෙය්‍ය, අයං වො අමොකං අනුසාසනී.

3. 5. 5

කුසලරාසිසුත්තං

1223. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො වායං¹ භික්ඛවෙ, කුසලරාසි යදිදං වක්ඛාරො සතිපට්ඨානා. කතමෙ වක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. කුසලරාසිති භික්ඛවෙ, වදමානො ඉමෙ වක්ඛාරො සතිපට්ඨානෙ සම්මාවදමානො වදෙය්‍ය. කෙවලො හයං භික්ඛවෙ, කුසලරාසි. යදිදං වක්ඛාරො සතිපට්ඨානාති.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛසුත්තං

1224. අථ ඛො අඤ්ඤිතරො භික්ඛු යෙන හගවා නෙත්තපසධකම්. උපසඬකම්භා හගවන්තං අභිවාදෙථා එකමන්තං නිසීදි. එකමන්තං නිසික්කො ඛො යො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච: "සාධු මෙ හන්තො, හගවා සඬකික්කන්ත ධම්මං දෙසෙතු, යමහං හගවන්තො ධම්මං සුඤ්ඤා එකො චූපකට්ඨො අපමන්තො ආතාපි පභිතන්තො විහරෙය්‍යන්ති."

1. කෙවලොභායං - මජ්ඣං, සායං.

3. 5. 4

යතො සුත්‍රය

1222. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇති ව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ සිහි ඇත්තේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි...සිත්හි...දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මෙසේ මහණ සිහි ඇත්තේ වේ. මහණෙනි, මහණ සිහි ඇතිව වෙසෙන්නේ ය. මේ තොපට අපගේ අනුශාසනා යි.

3. 5. 5

කුසලරාසි සුත්‍රය

1223. මහණෙනි, කුසල්ධසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ සතිපට්ඨානසතර කියන්නේ ය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් ධර්මයකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව විදුමහි...සිත්හි...දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇතිව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇතිව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, කුසල්ධසැ යි කියන්නෙක් මැනවින් කියන්නේ මේ යතරසතිපට්ඨාන කියන්නේය. මහණෙනි, යම් මේ සතිපට්ඨාන සතරෙක් වේ නම් මෙය හුදු කුසල් ධර්මයකි යි.

3. 5. 6

පාතිමොක්ඛ සුත්‍රය

1224. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද එකත් පස් ව හුන්නේය. එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළේ ය: “වහන්ස, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගෙන් යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙත් වෙන් වූයෙමි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි භිවන පිණිස මෙහෙයූ සිත් ඇතියෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දේශනා කරනු මැනවි”යි.

තසමානිහ ත්‍වං භික්ඛු, ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධර්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධර්මානං: ඉධ ත්‍වං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවර-සංවුත්තො විහරාහි ආචාරගොචරසම්පන්නො අනුමන්නෙසු වජ්ජෙසු හයදස්සාථි සමාදය සික්ඛස්සි සික්ඛාපදෙසු. යතො ඛො ත්‍වං භික්ඛු පාතිමොක්ඛසංවරසංවුත්තො විහරිස්සස්සි ආචාරගොචරසම්පන්නො අනු-මන්නෙසු වජ්ජෙසු හයදස්සාථි සමාදය සික්ඛස්සි සික්ඛාපදෙසු, තතො ත්‍වං භික්ඛු සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාස්සි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්‍වං භික්ඛු කායෙ කායානු-පසයි විහරාහි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානු-පසයි විහරාහි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යතො ඛො ත්‍වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵට්ඨං භාවෙස්සස්සි, තතො තුඤ්ඤා භික්ඛු, යා රත්ති වා දිව්වෙසො වා ආගමිස්සති වුද්ධියෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු. තො පරිභානීති. අථ ඛො සො භික්ඛු භගවතො භාසිතං -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අහොසීති.

3. 5. 7

දුට්ඨිකසුත්තං

1225. අථ ඛො අඤ්ඤතරො භික්ඛු යෙන භගවා තෙනුපසඛන්ථි -පෙ- ඵකමන්තං නිසින්නො ඛො යො භික්ඛු භගවන්තං ඵතද්වොච: “සාධු මෙ භනෙත්ථ, භගවා සංඛින්නෙන ධර්මං දෙසෙතු, යමහං භගවතො ධර්මං සුත්වා එතො වුපකට්ඨා අප්පමන්නො ආතාපි පහිතන්නො විහරෙය්‍යාසීති.”

තසමානිහ ත්‍වං භික්ඛු ආදිමෙව විසොධෙති කුසලෙසු ධර්මෙසු. කො ව ආදි කුසලානං ධර්මානං. ඉධ ත්‍වං භික්ඛු, කායදුට්ඨිකං පහාය කායසුට්ඨිකං භාවෙස්සස්සි. වච්ඡුච්චරිකං පහාය වච්ඡුච්චරිකං භාවෙස්සස්සි. මනෝදුට්ඨිකං පහාය මනෝසුට්ඨිකං භාවෙස්සස්සි. යතො ඛො ත්‍වං භික්ඛු, කායදුට්ඨිකං පහාය කායසුට්ඨිකං භාවෙස්සස්සි, වච්ඡුච්චරිකං පහාය වච්ඡුච්චරිකං භාවෙස්සස්සි, මනෝදුට්ඨිකං පහාය මනෝසුට්ඨිකං භාවෙස්සස්සි, තතො ත්‍වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ භාවෙය්‍යාස්සි. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ ත්‍වං භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරාහි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විනෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසයි විහරාහි ආතාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යතො ඛො ත්‍වං භික්ඛු, සීලං නිස්සාය සීලෙ පතිට්ඨාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානෙ ඵට්ඨං භාවෙස්සස්සි, තතො තුඤ්ඤා භික්ඛු, යා රත්ති වා දිව්වෙසො වා ආග-මිස්සති වුද්ධි යෙව පාටිකඛ්ඛා කුසලෙසු ධර්මෙසු තො පරිභානීති. -පෙ- අඤ්ඤතරො ව පන සො භික්ඛු අරහතං අහොසීති.

1. සික්ඛස්සු - මජ්ඣං, සායා.

මහණ, එහෙයින් මෙහිලා තෙපි කුසල්දහමිහි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ තෙපි මෙහි ප්‍රාති-මොක්ඛාසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවරසමානතාව අණුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙවු. සිබ්පදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු. මහණ, යම්කලෙක තෙපි ප්‍රාතිමොක්ඛාසංවරයෙන් සංවෘත ව ආචාරගොවරසමානතාව අණුමාත්‍ර වූ ද වරදෙහි බිය දක්නාසුලු ව වෙසෙන්නහු නම් සිබ්පදෙහි සමාදන් ව හික්මෙවු නම් මහණ, එකල තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුමිහි...සිත්හි...දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, යම් කලෙක තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවු සිවටන් මෙසේ වඩන්නහු නම් මහණ, එකල තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙත් ද, කුසල්දහමිහි වැඩීම ම කැමති විය යුතු. පිරිහීම නොකැමති විය යුතු. එකල්හි ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව ... ඒ මහණ රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් ද වූහ යි.

3. 5. 7

ද්විවර්ත සූත්‍රය

1225. එකල්හි එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹීමේ ය ... එකත්පසෙක හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: "විඤ්ඤා, මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ යම් දහමක් අසා එකලා ව ගණයා කෙරෙන් වෙන් වූයෙමි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇතියෙමි කාදිවදෙක්හි නිරපෙක්ඛකයෙමි වෙසෙන්නෙමි නම් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ (එබඳු) දහමක් සැකෙවින් මට දේශනා කරන සේක් නම් මැනවි" යි.

මහණ, එසේ නම් තෙපි මෙහිලා කුසල්දහමිහි මුලම පිරිසිදු කරවු. කුසල්දහමුන්ගේ මුල කීමෙක් ද යත්: මහණ මෙහි තෙපි කාය දුශ්චරිතය හැර කායසුවරිතය වඩන්නහු වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුවරිතය වඩන්නහු. මනෝ දුශ්චරිතය හැර මනෝසුවරිතය වඩන්නහු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක කායදුශ්චරිතය හැර කායසුවරිතය වඩන්නහු නම් වාග්දුශ්චරිතය හැර වාක්සුවරිතය වඩන්නහු නම් මනෝදුශ්චරිතය හැර මනෝසුවරිතය වඩන්නහු නම් මහණ, එකල්හි තෙපි සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා සිවුසිවටන් වඩන්නහු. කවර සිවුසිවටන් හු ද යත්: මහණ, මෙහි තෙපි කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. විදුමිහි ... සිත්හි .. දහමිහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙවිහි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙවු. මහණ, තෙපි යම් කලෙක සීලය නිසා සීලයෙහි පිහිටා මේ සිවුසිවටන් මෙසේ වඩන්නහු ද; මහණ, එකල්හි තොපට යම් රැයෙක් හෝ දවාලෙක් හෝ පැමිණෙන්නේ නම් කුසල්දහමිහි පිරිහීමෙක් නො ව වැඩීමෙක් ම කැමති විය යුතු යි ... ඒ මහණ ද රහතුන් අතුරෙන් එක්තරා කෙනෙක් වූහ යි.

3. 5. 8

මිත්තසුත්තං

1226. යෙ භික්ඛවෙ, අනුක්මෙපයාරාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤයානුං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බා. කතමෙසං චතුත්තං: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. යෙ භික්ඛවෙ, අනුක්මෙපයාරාථ, යෙ ච සොතබ්බං මඤ්ඤයානුං, මිත්තා වා අමච්චා වා ඤාතී වා සාලොභිතා වා, තෙ වො භික්ඛවෙ, ඉමෙසං චතුත්තං සතිපට්ඨානානං භාවනාය සමාදපෙතබ්බා, නිවෙසෙතබ්බා, පතිට්ඨාපෙතබ්බාති.

3. 5. 9

වෙදනාසුත්තං

1227. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ වෙදනා, කතමා තිස්සො: සුඛා වෙදනා, දුක්ඛා වෙදනා, අදුක්ඛම්පුඛා වෙදනා. ඉමා ඛො භික්ඛවෙ තිස්සො වෙදනා. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සත්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමාසං ඛො භික්ඛවෙ, තිස්සත්තං වෙදනානං පරිඤ්ඤාය ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

3. 5. 10

ආසවස්සුත්තං

1228. තයො'මෙ භික්ඛවෙ ආසවා. කතමෙ තයො: කාමාසවො භවාසවො අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, තයො ආසවා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණත්තං ආසවානං පභානාය චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ චක්ඛාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. වෙදනාසු -පෙ- විතෙත -පෙ- ධර්මෙසු ධම්මානුපස්සී විහරති ආතාපි සමපජානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, තිණ්ණත්තං ආසවානං පභානාය ඉමෙ චක්ඛාරො සතිපට්ඨානා භාවෙතබ්බාති.

අමතවග්ගො පඤ්චමො.

කත්තුඤ්ඤානං:

අමතං සමුදයො මග්ගො සතො කුසලරාසී ව,
පාතිමොසබ්බං දුට්ඨිතං මිත්තො වෙදනා'සවෙනාති.

3. 5. 8

මිත්ත සූත්‍රය

1226. මහණෙනි, මිතුරු වූ භෝ ඇමති (යහළු) වූ භෝ නැ වූ භෝ සහලේ නැ වූ භෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් යම් කෙනෙක් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ. වැස් විය යුතු හ. පිහිටු විය යුතු හ. කවර සිවුසිවටන් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මිතුරු වූ භෝ ඇමති වූ භෝ සහලේ නැ වූ භෝ යම් කෙනෙකුන්ට අනුකම්පා කරන්නාහු නම් යම් කෙනෙකුන් ඇහුම්කන් දිය යුතු කොට හඟනාහු නම් මහණෙනි, තොප විසින් ඔහු මේ සිවුසිවටන් වැඩිමෙහි සමාදන් කරවිය යුතු හ, වැස්විය යුතු හ, පිහිටු විය යුතු හ යි.

3. 5. 9

වේදනා සූත්‍රය

1227. මහණෙනි, මේ වේදනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: සුවවේදනා ය, දුක්වේදනා ය, නොදුක්නොසුවවේදනා යි. මහණෙනි, මොහු තුන්වේදනාවෝ යි. මහණෙනි, මේ තුන්වේදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස සිවුසිවටන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිවටන්හුද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව ... විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ තුන්වේදනාවන් පිරිසිඳ දැනීම පිණිස මේ සිවුසිවටන්හු වැඩිය යුතු හ යි.

3. 5. 10

ආසව සූත්‍රය

1228. මහණෙනි, මේ ආසව තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමාසවය, භවාසවය, අවිද්‍යාසවය යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන යි. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනුව දක්නාසුලුව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහම ලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ ආසව තුන පැහීම පිණිස මේ සතිපට්ඨාන සතර වැඩිය යුතු යි.

පස්වැනි අමත වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

අමත, සමුදය, මහා, සත්තා කුසලරාසි, පාතිමොක්ඛ, දුට්ඨරිත, චික්ඛා, වේදනා, ආසව යි දශසූත්‍රාන්තකෙනෙකි යි.

6. ගඩගාපෙය්‍යාලවගෙණා

3. 6. 1 - 48

ගඩගාදිසුත්තානි

1229-1276. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, ගඩගා නදී පාවිනනිකං පාවිනපෙණං පාවිනපඤ්ඤාරා -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති. (ගඩගා-පෙය්‍යාලං සතිපට්ඨානවසෙන විජාරෙතබ්බං.)

ගඩගාපෙය්‍යාලවගෙණා ඡට්ටේයා.

තත්‍රඥානං:-

ඡ පාවිනතො නිත්තං ඡ ච නිත්තං සමුද්දතො,
එතෙ ඥෙ ද්වාදස භොග්ගි වගෙණා තෙන පට්ඨවතීති.

(විවෙකනිසංස්කෘතාදිවසෙන රාගචිත්තයපරියොසානාදිවසෙන අමනො-ගධාදිවසෙන නිබ්බානනිත්තාදිවසෙන ච එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කථා අට්ඨවත්තාලීසසුත්තනිත්තං විජාරෙතබ්බං.)

7. අපපමාදවගෙණා

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සුත්තානි

1277-1316. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා ද්විපද වා චතුසද වා ඛණ්ණසද වා -පෙ- ඛණ්ණලීකරොතිති. (අපපමාදවගෙණා සතිපට්ඨානවසෙන විජාරෙතබ්බං.)

අපපමාදවගෙණා සත්තමො.

තත්‍රඥානං:

තථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිකං,
රාජා වැද්දිමසුරියා ච වජ්ජෙන දසමං පදංගි.

(අත්‍රාපි එකෙකසමිං වත්තාරො වත්තාරො කථා වත්තාලීසසුත්තනිත්තං විජාරෙතබ්බං.)

6. ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය

3. 6. 1 - 48

ගඩගාදි සූත්‍ර

1229 - 1276. මහණෙනි, යම්සේ ගඩගානදිය පෙරදිගට නැමුණී පෙරදිගට නැමුණු වුවා පෙරදිගට බර වුවා වේ ද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ගඩගාපෙය්‍යාලවර්ගය සතිපට්ඨාන වශයෙන් විස්තර කට යුතු)

සචෑති ගඩගාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචිනනිත්‍යසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දනිත්‍යසූත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. මේ දෙකොටස දෙළොස් චතුෂ්කයෙක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. (සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි).

(විවේක නිසස්සාදි වශයෙන් ද රාගචිත්‍යපරියොසානාදි වශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනිත්‍යාදි වශයෙන් ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලියි සූත්‍රාන්තයෝ විතර් කට යුතු වෙත්.)

7. අප්පමාද වර්ගය

3. 7. 1 - 40

තථාගතාදි සූත්‍ර

1277 - 1316. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද බුහුපා වූ ද යම්තාක් සකයෝ වෙද්දු ... බහුල කෙරේ යි.

(අපමාදවර්ගය සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

සත්චෑති අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර වසසික, රාජ, චන්දිම, සුරිය, වස යි චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

(මෙහි ද එකෙක සතරක් සතරක් කොට සමසාලියි සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතු).

8. බලකරණියවගෙහා

3. 8. 1 - 48

බලාදිසුතතානි

1317-1364. සෙයාරාපි හිසබවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කළමනා කසිරනා - පෙ- බහුලිකරොති.

(බලකරණියවගෙහා සතිපට්ඨානවසෙන විජාරෙතබ්බො.)

බලකරණියවගෙහා අධ්වමො.

තත්තුඤ්ජනා:

බලං බීරඤ්ඤා නාගො ව රුක්ඛං ඤාමෙහන සුකිනං,
ආකාසෙන දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

(අත්ත ව එකසමී වාතාරො වාතාරො කතවා අධ්වවතාරාලිස-
සුතනනා විජාරෙතබ්බො.)

9. එසනාවගෙහා

3. 9. 1 - 160

එසනාදිසුතතානි

1365-1524. තිසෙසා ඉමා හිසබවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා:
කාමෙසනා හවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා. -පෙ- භාවෙතබ්බොති.

(එසනාවගෙහා සතිපට්ඨානවසෙන විජාරෙතබ්බො.)

එසනාවගෙහා නවමො.

තත්තුඤ්ජනා:

එසනා වීධා ආසවො හවො දුක්ඛතා ව තිසෙසා,
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනාතණ්හානි වාති.

(වුත්තනසෙන ව තානි අභිඤ්ඤාය පරිඤ්ඤාය පරික්ඛයාය පභා-
නායානි චතුරා විහරන්තො ව එකෙකසමී සොළස සොළස කතවා
එකසනසට්ඨි සුතනනා විජාරෙතබ්බො.)

8. බලකරණය වර්ගය

3. 8. 1 - 48

බලාදී සූත්‍ර

1317 - 1364. මහණෙනි, යම්යෙ යථිකිසි බලකරණයකමාන්තයෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේයි.

(බලකරණයවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

අටවැනි බලකරණයවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ක, කුමභ, සූක, ආකාස, යන වතුෂ්ක සත ද මෙසවතුෂ්ක දෙක ද නාවා, ආගන්තුග, නදී, වතුෂ්ක තුන ද සි මුළුල්ල දෙළොසෙකි. සූත්‍ර අටසාලිසෙකි යි.

(මෙහි දු එකෙක සතරක් සතරක් කොට අටසාලිය සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතුහ.)

9. එසනා වර්ගය

3. 9. 1 - 160

එසනාදී සූත්‍ර

1365 - 1524. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙ කි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමේසනා භවේසනා, භ්‍රම්මචරියේසනා යි ... වැඩිය යුත්තේ යි.

(එසනාවර්ගය ද, සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

නවවැනි එසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රාමාවලිය:

එසනා විධා ආසව භව දුක්ඛතා බිල මල නිස වෙදනා තණතා යි භොධශක දශයෙ කි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි.

(කියන ලද සිවුනසින් ද, නැවත මවුන් අභිඤ්ඤා ය පරිඤ්ඤා ය පරික්ඛයාය පභානාය යි සිවුනසින් ද බෙදන්නහු විසින් එකෙක සොළස සොළස කොට එක්සියසැට සූත්‍රාන්තයෝ විතර කට යුතු හ.)

10. ඔසවගො

3. 10. 1-159

ඔසාදිසුත්තානි

1625-1683. වත්තාරො මෙ භික්ඛවෙ ඔසා. කතමෙ වත්තාරො: කාමොසො භවොසො දිට්ඨොසො අවිජ්ජාසො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො ඔසා. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, චතුත්තං ඔසානං අභිඤ්ඤාය වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: -පෙ-භාවෙනබ්බාති.

3. 10. 160

උද්ධමභාගියසුත්තං

1684. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමභාගියානි සංයොජනානි කතමානි පඤ්ඤා: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධමං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමභාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පභානාය වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙනබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු කායෙ කායානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමග්ගං *. වෙදනාසු -පෙ- විනෙහ -පෙ- ධම්මෙසු ධම්මානුපසයි විහරති ආනාපි සම්පජානො සතිමා විනෙය්‍ය ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමග්ගස්සං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමභාගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වත්තාරො සතිපට්ඨානා භාවෙනබ්බාති.

(ඔසවගො සතිපට්ඨානවස්ථා විස්තරෙතබ්බො.)

ඔසවගො දසමො.

තත්තුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාද්දනං ගඤ්ඤං අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණං ඛෙදා ඔරුද්ධමභාගියාති.

(අත්තාපි යථා ඵසනාවගො ඵකසතසට්ඨි සුත්තන්තා විස්තරෙතබ්බො.)

සතිපට්ඨානසංයුත්තං සමත්තං.

තත්තු වග්ගද්දනං:

අඛෙපාපි ව නාලජෙද්ද සිලට්ඨිත්තානනුස්සත්තා
අමතො ගඤ්ඤාසමාද්ද බලකරණියෙසනොසාති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

10. ඔසවර්ගය

3. 10. 1 - 159

ඔසාදි සූත්‍ර

1525 - 1683 මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක්ද යත් : කාමොස හවොස දිට්ඨොස අවිජ්ජොස යි. මහණෙනි, මේ ඔස සතර යි. මහණෙනි, මේ චතුරොසයන් වෙසෙසින් දැනීම පිණිස සිවුසිව්වන් වැඩිය යුතු. කවර සතරෙක්ද යත් : ... වැඩිය යුත්තේ යි.

3. 10. 160

උද්ධමනාගිය සූත්‍රය

1684. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගියසංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත් : රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව්ව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පස යි. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගිය සංයෝජන පස පැහීම පිණිස සිවුසිව්වන් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසිව්වන්හුද යත් : මහණෙනි, මෙහි මහණ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මුනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව කාලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. විදුමහි ... සින්නි ... දහමහි දහම් අනුව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම ඇති ව සිහි ඇති ව දහම් ලෙව්හි දැඩිලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසේ. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගියසංයෝජන පස පැහීම පිණිස මේ සිවුසිව්වන්හු වැඩිය යුතුහ යි.

(ඔස වර්ගය ද සිව්වන් විසින් විතර කට යුතු)

දශවැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය :

ඔස, යෝග, උපාදන, ගන්ථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්භාගිය, උද්ධමනාගිය යි ණොධගක දශයෙකි. (සූත්‍ර එක්සියසැටෙකි) යි.

(මෙහි දු එසනාවර්ගයෙහි මෙන් එක්සියසැටසූත්‍රානන්යෝ විතර කට යුතුහ.)

සතිපට්ඨානසංයුක්තය නිමිසේ යි.

එහි වර්ගනාමාවලිය :

අම්බපාලි, නාලන්ද, සීලට්ඨිකි, අනානුස්සුත, අමත, ගඛාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි (සතිපට්ඨානසංයුක්තයෙහි වර්ග දශයෙකි යි.)

4. ඉන්ද්‍රියසංයුතතා.

1. සුඛකවගෙනා

4. 1. 1

සුඛ¹කසුතතා

1685. සාවස්සියං —

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ච ඉන්ද්‍රියානිති.

4. 1. 2

සොතසුතතා

1686. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං විරිසිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤිත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤිත්‍රියං ඉන්ද්‍රියානං² අසසාදඤ්ඤි ආදීනවඤ්ඤි නිසසරණඤ්ඤි යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනෙනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධි-පරායණොති.

4. 1. 3

දුතිය සොතසුතතා

1687. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤිත්‍රියං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤි අත්ථගමඤ්ඤි අසසාදඤ්ඤි ආදීනවඤ්ඤි නිසසරණඤ්ඤි යථාභූතං පජානාති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනෙනා අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොධි-පරායණොති.

4. 1. 4

අරහත්තසුතතා

1688. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු³ ඉමෙසං පඤ්ඤිත්‍රියං ඉන්ද්‍රියානං අසසාදඤ්ඤි ආදීනවඤ්ඤි නිසසරණඤ්ඤි යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද වීම්බනො හොති. අයං වුච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඛිණ්ණසම්මො වුසිත්ථා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුපත්තසද්ධො පටිකම්මභවසංයොජනො සම්මදඤ්ඤිවීම්බනොති.

1. සුඛක - මඡසං, ස්‍යා.

2. ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤි අත්ථගමඤ්ඤි - ස්‍යා.

3. යතො ඛො භික්ඛවෙ අරියසාවකො - මඡසං.

4. ඉන්ද්‍රිය සංසුන්‍යය

1. සුද්ධකවර්ගය

4. 1. 1

සුද්ධක සූත්‍රය

1685. සැවැත්තුවර—

මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි, කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ පස ඉන්ද්‍රියෝ යි.

4. 1. 2

යොත සූත්‍රය

1686. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය විරිධිත්තද්‍රිය සතිත්තද්‍රිය සමාධිත්තද්‍රිය පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරීසවු මේ පසිඳුරන්ගේ රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුයේ දැනී ද; මහණෙනි, මේ අරීසවු නිශ්චි නොහෙතසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝතාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 3

දුතිය යොත සූත්‍රය

1687. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක අරීසවු මේ පසිඳුරන්ගේ හටගැන්මත් වැනසුමත් රස විඳගැන්මත් දෙසත් නික්ම යෑමත් තතුයේ දැනී ද; මහණෙනි, මේ අරීසවු නිශ්චි නොහෙතසුලු නියත වූ සංකොධිය පිහිට කොට ඇති සෝතාපන්න යි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 4

අරහත්ත සූත්‍රය

1688. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්තද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ, මේ පසිඳුරන්ගේ ආස්වාදයත් ආදිනවයත් නිසංසරණයත් තතුයේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේ ද; මහණෙනි, මේ මහණ ඝෟසවු ආසුට ඇති වැය නිම වූ බලසර ඇති කළ කටසුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි රහත්බැව් ඇති ඝෟස වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැ යි කියනු ලැබේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 1. 5

දුතිය අරහත්තසුත්තං

1689. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද විමුක්තො භොති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ධිණ්ණසථො වුසිත්වා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුපත්තසද්දෙවො පරික්ඛණ්භවසංයොජනො සමදදඤ්ඤා විමුක්තොති.

4. 1. 6

සමණසුත්තං

1690. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා : සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං නාපජානන්ති, න මෙනෙ භික්ඛවෙ සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සමණෙසු වා සමණසම්මතො බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතො. න ච පන තෙ¹ ආයසමනෙතො සාමඤ්ඤාත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

යෙ ච ඛො කෙවි² භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානන්ති, තෙ ඛො, මෙ භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සමණෙසු වා³ සමණසම්මතො බ්‍රාහ්මණෙසු වා⁴ බ්‍රාහ්මණසම්මතො. තෙ ච පතායසමනෙතො සාමඤ්ඤාත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

4. 1. 7

දුතිය සමණසුත්තං

1691. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සද්ධිත්‍රියං නාපජානන්ති. සද්ධිත්‍රියං සමුදයං නාපජානන්ති, සද්ධිත්‍රියනිරෝධො නාපජානන්ති, සද්ධිත්‍රියනිරෝධගාමිනීපථපදං නාපජානන්ති. විරිසිත්‍රියං නාපජානන්ති -පෙ- සතිත්‍රියං නාපජානන්ති -පෙ- සමාධිත්‍රියං නාපජානන්ති -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං නාපජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියං සමුදයං නාපජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධො නාපජානන්ති, පඤ්ඤාත්‍රියනිරෝධගාමිනීපථපදං නාපජානන්ති. නමෙනෙ භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා සමණෙසු වා සමණසම්මතො බ්‍රාහ්මණෙසු වා බ්‍රාහ්මණසම්මතො. න ච පන තෙ ආයසමනෙතො සාමඤ්ඤාත්ථං වා බ්‍රහ්මඤ්ඤාත්ථං වා දිට්ඨෙවධම්මෙම සයං අභිඤ්ඤාසම්මතො උපසම්පජ්ජ විහරන්ති.

1. පතෙතෙ - මජ්ඣං, යතා

2. තෙ සතා

3. සමණෙසු වෙව - සිමු, සි 1, 2

4. බ්‍රාහ්මණෙසු ව - සිමු, සි 1, 2

4. 1. 5

දුතිය අරහන්ත සූත්‍රය

1689. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඩගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුයේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුණේ වේද; මහණෙනි, මේ මහණ ඤය වූ ආසුව ඇති වැය නිම වූ බබ්බර ඇති කළ සිවුමහ කිස ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි සාරී ඇති ඤය වූ හවසංයොජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

4. 1. 6

සමණ සූත්‍රය

1690. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඩගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුයේ නොදනින්ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණහු හෝ බමුණුහු හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහි යි සමුච්ඡත නො වෙති. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණහි යි සමුච්ඡත නො වෙති. ඒ ආයුෂ්මත් හු මහණබවෙහි අරුත හෝ බමුණු බවෙහි අරුත හෝ දිට්ඨමයෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

මහණෙනි, යම්කිසි මහණකෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයන් අස්තඩගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිශ්ශරණයන් තතුයේ දනින්ද; මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහින් මහණහි යි සමුච්ඡත. බමුණන් කෙරෙහින් බමුණහි යි සමුච්ඡත. ඒ ඇවැත්නු ද (මාර්ගඵල සංඛ්‍යාත) ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය බ්‍රහ්මණ්‍යාර්ථය දිට්ඨමයෙහි තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 7

දුතිය සමණ සූත්‍රය

1691. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය නො දනින්ද, සද්ධිත්තිය සමුදය නො දනින්ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධය නො දනින්ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනින්ද, විරිසිත්තිය නොදනින්ද, ... සතිත්තිය නොදනින්ද, ... සමාධිත්තිය නොදනින්ද, ... පඤ්ඤිත්තිය නොදනින්ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය නො දනින්ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධය නො දනින්ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධගාමිනිපටිපදාව නො දනින්ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහි හෝ මහණහි යි සමුච්ඡත නො වෙත්. බමුණන් කෙරෙහි හෝ බමුණු යයි සමුච්ඡත නො වෙත්. ඒ ඇවැත්නු ශ්‍රාමණ්‍යාර්ථය හෝ බ්‍රහ්මණ්‍යාර්ථය හෝ දිට්ඨමයෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ නො ද වෙසෙත්.

යෙ ව ටො කෙවි භික්ඛවෙ; සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සඤ්ඤිතස්ස පජානන්ති, සඤ්ඤිතස්සමුදයං පජානන්ති, සඤ්ඤිතස්සතිරොධං පජානන්ති සඤ්ඤිතස්සතිරොධගාමිනිපටිපදං පජානන්ති, විරිසිතස්සං පජානන්ති -පෙ- සතිත්ථයං පජානන්ති -පෙ- සමාධිත්ථයං පජානන්ති -පෙ- පඤ්ඤිතස්ස පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සමුදයං පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සතිරොධං පජානන්ති, පඤ්ඤිතස්සතිරොධගාමිනිපටිපදං පජානන්ති; තෙ ටො මෙ භික්ඛවෙ, සමණා වා බ්‍රාහ්මණා වා සමණෙසු වෙව¹ සමණසංඝො බ්‍රාහ්මණෙසු ව² බ්‍රාහ්මණසමිතො. තෙ ව පනායසමනො සාමඤ්ඤාසු බ්‍රහ්මඤ්ඤාසු දිට්ඨෙවධමෙම සයං අභිඤ්ඤාසංඝිකස්වා උපසමපස් විහරන්තිති.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බසුත්තං

1692. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤිතස්සං -පෙ- පඤ්ඤිතස්සං. කතං ව භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං: වතුසු සොතාපත්තිඅබ්බසු.³ එතං සඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං. කතං ව භික්ඛවෙ, විරිසිතස්සං දට්ඨබ්බං: වතුසු සංඝපට්ඨානෙසු. එතං විරිසිතස්සං දට්ඨබ්බං. කතං ව භික්ඛවෙ, සතිත්ථයං දට්ඨබ්බං: වතුසු සතිපට්ඨානෙසු. එතං සතිත්ථයං දට්ඨබ්බං. කතං ව භික්ඛවෙ, සමාධිත්ථයං දට්ඨබ්බං: වතුසු ඤානෙසු. එතං සමාධිත්ථයං දට්ඨබ්බං. කතං ව භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං: වතුසු අරියසංඝෙසු. එතං පඤ්ඤිතස්සං දට්ඨබ්බං. ඉමානි ටො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතස්සානිති.

4. 1. 9

විභංගසුත්තං

1693. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤිතස්සං -පෙ- පඤ්ඤිතස්සං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං, ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්ධො භොති, සද්දහති තථාගතස්ස බොධිං: “ඉතිපි සො භගවා අරහං සමාසමුද්ධො විජ්ජාවරණසමපනො සුගතො ලොකවිද්ද අනුත්තරො පුරිසද්දමසාරථී⁴ සත්ථා දෙවමනුස්සානං බ්‍රද්ධො භගවා”⁵ති. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සඤ්ඤිතස්සං.

කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ විරිසිතස්සං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ආරඤ්චිරියො විහරති, අකුසලානං ධම්මානං පහානාය, කුසලානං ධම්මානං උපසමපදය⁶ ථාමවා දළහපරික්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු ධමමෙසු. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, විරිසිතස්සං.

1. සමණෙසු වා - සිමු, සි 1, 2

2. බ්‍රාහ්මණෙසු වා - සිමු, සි 1, 2

3. සොතාපත්තිඅබ්බසු - මජ්ඣං, සො

4. සාරථී - මජ්ඣං, සො

5. උපාදය - සි 1, 2

මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සද්ධිත්තිය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය සමුදය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, සද්ධිත්තිය නිරෝධගාමිනීපටිපදාව දනිත් ද, විරිසිත්තිය දනිත් ද ... සතිත්තිය දනිත් ද ... සමාධිත්තිය දනිත් ද ... පඤ්ඤිත්තිය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය සමුදය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධය දනිත් ද, පඤ්ඤිත්තිය නිරෝධගාමිනී පටිපදාව දනිත් ද, මහණෙනි, ඒ මේ මහණෝ හෝ බමුණෝ හෝ මහණුන් කෙරෙහිත් මහණ යයි සම්මත හ. බමුණන් කෙරෙහිත් බමුණු යයි සම්මත හ. ඒ ඇවැත්හු ද ශ්‍රාමණ්ඩාර්ථය ද, බ්‍රහ්මණ්ඩාර්ථය ද, දිවුදුම්මයෙහි ම වෙසෙසින් දන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 1. 8

දට්ඨබ්බ සූත්‍රය

1692. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කොහි ලා දත යුතු ද යත්: සිවුසොවන්අංගනිය. මෙහි ලා සද්ධිත්තිය දතයුතු. මහණෙනි, විරිසිත්තිය කොහි ලා දත යුතු ද යත්: සිවුසම්පදහන්ති ය. මෙහි ලා විරිසිත්තිය දත යුතු. මහණෙනි, සතිත්තිය කොහි ලා දත යුතු ද යත්: සිවුසිව්වන් ති ය. මෙහි ලා සතිත්තිය දත යුතු. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කොහි ලා දත යුතු ද යත්: සිවුදුගන් ති ය. මෙහි ලා සමාධිත්තිය දත යුතු. මහණෙනි, පඤ්ඤිත්තිය කොහි ලා දත යුතු ද යත්: සිවුඅරිසස් ති ය. මෙහි ලා පඤ්ඤිත්තිය දත යුතු. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 1. 9

විහබ්බ සූත්‍රය

1693. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදහැ ඇත්තේ වේ, “ඒ භාග්‍යාවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අර්හත් හ. සමොසම්බුද්ධ හ. විජ්ජාවරණ සමපන්න හ. සුගත් හ. ලොකවිද් හ. අනුක්‍රමපුරිසදම්මසාරථි හ. දෙවි මිනිසුන්ට ශාස්තෘ හ. බුද්ධ හ. භගවත්හ” යි තරාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධව හදහ යි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, විරිසිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු-අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස්කිරීම පිණිස පිරිපුන් වැර ඇත්තේ කුසල්දහම්හි තීර වැර ඇත්තේ දැඩි පැරකුම් ඇත්තේ නො බහා තැබූ බුර ඇත්තේ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ විරිසිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සත්තද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සත්ථා භොති පරමෙන සත්තෙපකෙකතා සමනනාගතො වීරකතමි වීරභාසිකමපි සරිතා අනුස්සරිතා. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ, සත්තද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධිතද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො වොසසංඝාරමමං¹ කරිතො ලහති සමාධිං, ලහති විතංසස්ස එකග්ගතං. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ සමාධිතද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ පඤ්ඤිතද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා භොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤා සමනනාගතො, අරියාය නිබ්බේධිකාය සමවොද්ධකවකයගාමිනියා. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ පඤ්ඤිතද්දියං. ඉමාති බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිතද්දියානිති.

4. 1. 10

දුතිය විභවගසුත්තං

1694. පඤ්චමාභි භික්ඛවෙ, ඉත්තද්දියාති: කතමානි පඤ්ච : සද්ධිතද්දියං -පෙ- පඤ්ඤිතද්දියං. කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සද්ධිතද්දියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්ධො භොති සද්දහති තරාගතස්ස බොධිං. “ඉතිපි සො භගවා -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භගවා”ති. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ සද්ධිතද්දියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, වීරිසිතද්දියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො ආරඬුවිරියො විහරති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසමපදය රාමවා දළාපරකකමො අනිකම්මකධුරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. සො අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා² අසමෙවාසාය භීයොනාභාවාය වෙසුලොය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉදං වුවවති භික්ඛවෙ, වීරිසිතද්දියං.

1. වට්ඨසංඝාරමමං වා - සී 1, 2

2. සමාපක්ඛියා - සා

මහණෙනි, සතින්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු-
තෙමේ සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර
කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනු
යේ වෙයි. මහණෙනි, මේ සතින්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු
නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිත්හි උකහබව ලබයි.
මහණෙනි, මේ සමාධිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරිසවු පැණ ඇතියේ උදයවාය පිරිසිදු දක්නා ආයා වූ නිර්වේදයට
සමත් වූ, මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි.
මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු
පසිඳුරෝ යි.

4. 1. 10

දුතිය විභධා සූත්‍රය

1694. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක්ද යත්:
සද්ධිත්ද්‍රිය ... පඤ්ඤිත්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්:
මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සැදහැත්තේ වෙයි. “ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ
මෙකරුණෙනු දු ... දෙවිච්ඡින්නට ශාස්තෘ, බුද්ධ, භගවත් හ යි
තරාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධිබව හදහයි. මහණෙනි, මේ සද්ධිත්ද්‍රිය යි
කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, චිරිසිත්ද්‍රිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි
අරිසවු අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස කුසල්දහම් රැස් කිරීම පිණිස
ඇරැඹුණු වැර ඇතියේ කුසල්දහමි තිරවැර ඇතියේ දැඩිපැරකුම්
ඇතියේ නොබහා නැඹු වැර ඇතියේ වෙසෙයි. භේ නූපත් ලාමක
අකුසල්දහම් නොඉපැදීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපත් ලාමක
අකුසල්දහම් පැහිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. නූපත්
කුසල්දහම් ඉපැත්ම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර
අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. උපත්
කුසල්දහම් පැවැත්ම පිණිස නොමුළා බව පිණිස බොහෝ බව පිණිස
විප්‍රලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි.
වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. පදහන් වැර කෙරෙයි. මහණෙනි,
මෙය චිරිසිත්ද්‍රිය යි කියනු ලැබේ.

T-23

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සතිමා භොති පරමෙන සතිනෙපකෙකත සමන්තාගතො වීරකතමපි වීරභාසිතමපි සරිතා අනුක්‍රීයරිතා. සො කායෙ කායානුපසයි විහරති -පෙ- වෙදනාසු -පෙ- විභේන -පෙ- ධර්මෙසු ධර්මානුපසයි විහරති ආනාපි සමපානො සතිමා විනෙයා ලොකෙ අභිජ්ඣාදෙමනස්සං. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සතින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ අරියසාවකො වොස්සභාරමඤ්ඤං කරිඤ්ඤා ලහති සමාධිං, ලහති චිත්තසෙක්කභග්ගතං. සො විවිච්ඡෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධර්මෙහි සචිත්තකං සචිචාරං විකෙකපං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. විතකකච්චාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. සුඛස්ස ව පහානා දුක්ඛස්ස ව පහානා සුඛෙව සොමනස්සදෙමනස්සානං අසුගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සමාධින්ද්‍රියං.

කතමඤ්ච භික්ඛවෙ, පඤ්ඤින්ද්‍රියං : ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා භොති උදයසුගාමිනියා පඤ්ඤා සමන්තාගතො අරියාය නිබ්බිධිකාය සම්මාදුක්ඛස්සයගාමිනියා. සො 'ඉදං දුක්ඛනි' යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛසමුදයො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛ- නිරෝධො'ති යථාභූතං පජානාති. 'අයං දුක්ඛනිරෝධගාමිනීපච්ඡද'ති යථාභූතං පජානාති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, පඤ්ඤින්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චින්ද්‍රියානීති.

සුද්ධකවග්ගො පඨමො.

කත්‍රැග්ගො :

සුද්ධකඤ්ච ඥෙඤ්ඤා සොනා අරහතො පරෙ දුවෙ,
ඥෙඤ්ඤා සමඤ්ඤා ව දට්ඨබ්බං විහබ්බා අපරෙ දුවෙති.

මහණෙනි, සත්ත්වය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු සිහි ඇතියේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහි කරනුයේ වෙයි. හෙ කයෙහි කය අනු ව දක්නාසුලු ව ... වෙසෙයි. විදුමහි ... සිත්හි ... දහමහි දහම අනු ව දක්නාසුලු ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව මනා දැනුම් ඇති ව සිහි ඇති ව දහමලෙව්හි දැඩි ලොබ හා දෙමනස දුරු කොට වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සත්ත්වය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, සමාධිත්වය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබයි. සිතෙහි එකඟබව ලබයි. හේ කාමයන්ගෙන් වෙන් ව ම අකුසල්දහමුන්ගෙන් වෙන් ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දහැනට පැමිණ වෙසෙයි. විතර්කවිචාරයන් සන්තිදීමෙන් ... දෙවන දහැනට ... තෙවන දහැනට පැමිණ වෙසෙයි, සුවත් පැහීමෙන් දුකත් පැහීමෙන් පළමු ම සොම්නස් දෙමනසුන්ගේ අස්තඛණ්ඩයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැඳීන් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදුබැව් ඇති සිවු වන දහැනට පැමිණ වෙසෙයි. මහණෙනි, මේ සමාධිත්වය යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, පඤ්ඤාත්වය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු පැණැතියේ උදයවාය පිරිසිදු දන්තා ආයඹ වූ භිච්චියට සමත් වූ මැනැවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන නුවණින් යුතු වූයේ වෙයි. හේ මේ දුකැයි තතුයේ දනියි. මේ දුක්ඛසමුදය යි තතුයේ දනියි. මේ දුක්ඛනිරෝධය යි තතුයේ දනියි මේ දුක්ඛනිරෝධගාමිණී පටිපදය යි තතුයේ දනියි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤාත්වය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

පළමුවැනි සුද්ධක වර්ග යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

සුද්ධක සූත්‍රය ද සොත සූත්‍ර දෙක ද අනෙක් අරහත්ත සූත්‍ර දෙක ද සමණ සූත්‍ර දෙක ද දට්ඨබ්බසූත්‍රය ද අනෙක් විභංග සූත්‍ර දෙක ද යි (මුළුල්ල දශයෙකි)යි.

2. මුද්‍රකර්මයෝග

4. 2. 1

පටිලාභසුත්තං

1695. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. කතලෙඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සද්ධිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සද්දො හොති, සද්දභති තථාගතස්ස බොධිං: "ඉතිපි සො හගවා අරහං සමුදාසමුද්ධො -පෙ- සත්ථා දෙවමනුස්සානං බුද්ධො භවා"ති. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සද්ධිනද්‍රියං. කතලෙඤ්ඤා භික්ඛවෙ, විරිසිනද්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, වන්හාරො සමප්පසාදානො ආරඤ්ඤා විරියං පටිලභති, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, විරිසිනද්‍රියං. කතලෙඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සතිනද්‍රියං: යං බො භික්ඛවෙ, වන්හාරො සතිපට්ඨානො ආරඤ්ඤා සතිං පටිලභති, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සතිනද්‍රියං. කතලෙඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සමාධිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො වොස්සග්ගාරමම ඤා කරිතා ලභති සමාධිං, ලභති විඤ්ඤා ඵකාග්ගතං, ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, සමාධිනද්‍රියං. කතලෙඤ්ඤා භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිනද්‍රියං: ඉධ භික්ඛවෙ, අරියසාවකො පඤ්ඤවා හොති උදයත්ථගාමිනියා පඤ්ඤා සමුදාසමුද්ධො අරියාය නිබ්බට්ඨිකාය සමමා දුක්ඛාකම්භයගාමිනියා. ඉදං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානිති.

4. 2. 2

සඩ්ධිත්තසුත්තං

1696. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානි. ඉමෙයං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානා ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපුර්ණා අරහං හොති. තතො මුද්දරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්දරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දරෙහි සොනාපකො හොති. තතො මුද්දරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 2. 3

දුතිය සඩ්ධිත්තසුත්තං

1697. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිනද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤිනද්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චනද්‍රියානි. ඉමෙයං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානා ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපුර්ණා අරහං හොති. තතො මුද්දරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්දරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දරෙහි සොනාපකො හොති. තතො මුද්දරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දරෙහි සද්ධානුසාරී හොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවේදනානා ඵලවේදනානා [හොති, ඵලවේදනානා සුඤ්ඤාවේදනානා*]ති.

* අයං පාඨො පි 1, 2 පොත්වනසු නදියානෙ

2. මුද්‍රාණ වර්ගය

4. 2. 1

පටිලාභ සූත්‍රය

1695. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, සද්ධිත්තිය කවරේ ද යත්: භෙණෙනි, මෙහි අරිසවු සාද්දානියේ වෙයි. ඒ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙකරුණෙනුදු අරහත්හ. සමොසම්බුද්ධහ. ... දෙවිනිසුන්ට ශාස්තෘහ. බුද්ධහ. හගවත්හ යි. තරාගතයන් වහන්සේගේ බුද්ධත්ව හැරෙයි. භෙණෙනි, මේ සද්ධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, විරිදිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිවුසම්පදහත් ඇරබ යම් වැරක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ විරිදිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සතිත්තිය කවරේ ද යත්: භෙණෙනි, සිවුසිව්වන් ඇරබ යම් සිහියක් පිළිලබා නම් මහණෙනි, මේ සතිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සමාධිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබා නම් සිතේ එකඟකම ලබා නම් මහණෙනි, මේ සමාධිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, පඤ්ඤිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අරිසවු පැණැනියේ උදයවාය පිරිසිදු දන්තා ආයාස වූ නිවේදයට සමත් වූ මැනවින් දුක් ගෙවීමට පමුණුවන තුවණින් යුතු වූයේ වේ නම් මහණෙනි, මේ පඤ්ඤිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 2. 2

සංකිත්ත සූත්‍රය

1696. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් රැස්කළ බැවින් පිරු බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන් හෙතු කොට ගෙන අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත් හෙතු කොට ගෙන සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත් හෙතු කොට ගෙන සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත් හෙතු කොට ගෙන ධර්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත් හෙතු කොට ගෙන සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 2. 3

දුතිය සංකිත්ත සූත්‍රය

1697. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිත්තිය ... පඤ්ඤිත්තිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිදුරන් සචාරෙන් පිරිපුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉදුරන්ගෙන් අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත්ගෙන් ධර්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවත්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියනානාකියෙන් ඵලනානාකිය ද [ඵලනානාකියෙන් පුද්ගලනානාකිය ද] වේ යි.

4. 2. 4

තනිය සඬ්ඨිතසුත්තං

1698. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඨිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපනෙතා හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඬානුසාරී හොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිත්තවාහං භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි වද්දමිති.

4. 2. 5

විජාරසුත්තං

1699. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඨිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනතරා පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහට්ඨ පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඬබාර පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඬබාරපරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උඬංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපනෙතා හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඬානුසාරී හොති.

4. 2. 6

දුතිය විජාරසුත්තං

1700. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඬ්ඨිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනතරා පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහට්ඨ පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඬබාර පරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඬබාරපරිනිබ්බායී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උඬංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපනෙතා හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සඬානුසාරී හොති. ඉති ඛො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියවෙමත්තතා ඵලවෙමත්තතා හොති ඵලවෙමත්තතා පුග්ගලවෙමත්තතා.

4. 2. 4

තනියසංඛ්‍යාත සූත්‍රය

1698. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සංකීර්ණය ... පඤ්ඤානුසංයමය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිසුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු ඉඳුරන්ගෙන් අනගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිසුන් රහත්මහ කරන්නේ රහත්බව සපයයි. පෙදෙස් වූ යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන් පල සපයයි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නො ම වදහයි මම කියමිනි.

4. 2. 5

විසාර සූත්‍රය

1699 මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සංකීර්ණය ... පඤ්ඤානුසංයමය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිසුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් ඉඳුරන්ගෙන් (ආයු මැද නොයික්මවා) අතර කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු හෙවත් රහත්වනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් (ආයු මැද ඉක්මවා) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ නැති ව (සුවසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් පියෝ ඇති ව (දුකසේ) කෙලෙස් පිරිනිවනින් පිරිනිවෙනසුලු වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් අකනිටා යනසුලු උදාසීනතාවයෙන් හෙවත් අවිභවයෙහි පවත් සිවුබිලිලොව උපදින්නෙක් වෙයි. එයට වඩා මොළොක්වුවන්ගෙන් සෙදගැමි වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සෝවන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි.

4. 2. 6

දුතිය විසාර සූත්‍රය

1700. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සංකීර්ණය ... පඤ්ඤානුසංයමය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිසුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මෘදු වුවන්ගෙන් අනාගාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් උපහවපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අසබ්බාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සසබ්බාරපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උදාසීනතාවය වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සොනාපක්ඛ වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වේ. මහණෙනි, මෙසේ ඉන්ද්‍රියනානාකියෙන් ඵලනානාකිය ද ඵලනානාකියෙන් සුදාලනානාකිය ද වේ යි.

4. 2. 7

තනිය විකාරප්පතනං

1701. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ච: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤත්‍රියං. ඉමානි බො භික්ඛවෙ, පඤ්චත්‍රියානි. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං. ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපූරත්තා අරහං භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාරාපරිනිබ්බාධී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උපහරිතපරිනිබ්බාධී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අසඛාර-පරිනිබ්බාධී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සසඛාරපරිනිබ්බාධී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි උභංසොතො භොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොතාපත්තො භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි ධම්මානුසාරී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සද්ධිානුසාරී භොති. ඉති බො භික්ඛවෙ, පරිපූරං පරිපූරකාරී ආරාධෙති. පදෙසං පදෙසකාරී ආරාධෙති. අවඤ්ඤානිත්තෙවාහං භික්ඛවෙ, පඤ්චත්‍රියානි වදමිති.

4. 2. 8

පටිපත්‍යාසුතතං

1702. පඤ්චානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාන්ද්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාන්ද්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමන්තා පරිපුරන්නා අරහං භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අරහනාථ්වසංචිකිරියාය පටිපකොනා භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි අනාගාමීථ්වසංචිකිරියාය පටිපකොනා භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමී භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සකදගාමීථ්වසංචිකිරියාය පටිපකොනා භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොභාපකොනා භොති. තතො මුද්‍රතරෙහි සොභාපකතිථ්වසංචිකිරියාය පටිපකොනා භොති. යස්ස ඛො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්ඤාන්ද්‍රියානි සංකේතා සංකං සංකප්පා සංකං තඤ්ඤි, තමහං බාහිරො පුට්ඨස්සනපඤ්ඤා ධරොති වදමීති.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 2. 7

තභිය විකාර සූත්‍රය

1701. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිසුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනාරාමපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් උපහතපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අසභ්‍යාරාමපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සසභ්‍යාරාමපරිනිබ්බාසී වේ. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අකනිට්ඨගාමී උද්ධංගොත වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සකදගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සොනාපකා වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වෙයි. මහණෙනි, මෙසේ පිරිසුන් රහත්මග කරන්නේ රහත්බව සපය යි, යට තුන්මහ කරන්නේ යට තුන්පල සපය යි. මහණෙනි, පසිඳුරෝ නො ම වදහයි මම කියමි යි.

4. 2. 8

පටිපත්ත සූත්‍රය

1702. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිසුන් බැවින් රහත් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් රහත්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් අනගාමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගාමී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෙදගාමීපල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝචන් වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වූවන්ගෙන් සෝචන්පල පසක් කරනු වස් පිළිපන්නේ වෙයි. මහණෙනි, යමකුට මේ පසිඳුරෝ මුළුමනින් සියලු අයුරින් නැද්ද, හෙතෙමේ බැහැර වූ පුහුණුන් පසෙහි සිටියේ ය යි මම කියමි යි.

4. 2. 9

සම්පන්නසුත්තං

1703. අථ ඛො අඤ්ඤානරො භික්ඛු යෙන හගවා තෙනුපසඬකම්
 -පෙ- එකමන්තං නිසිනෙතා ඛො සො භික්ඛු හගවන්තං එතදවොච:
 “ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො”ති හන්තො වුච්චති, කිත්තාවතා නු
 ඛො හන්තො, ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො භොතීති? ඉධ භික්ඛු, භික්ඛු සද්ධිත්‍රියං
 භාවෙති උපසමගාමී. සම්මොධගාමී. -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවෙති
 උපසමගාමී. සම්මොධගාමී. එත්තාවතා ඛො භික්ඛු, ඉන්ද්‍රියසම්පන්නො
 භොතීති.

4. 2. 10

ආසවක්ඛයසුත්තං

1704. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං
 -පෙ- පඤ්චිත්‍රියං. ඉමාහි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්‍රියානි. ඉමෙසං
 ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතත්තා ඛහුලිකත්තො භික්ඛු
 ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුක්ඛං. පඤ්ඤාදිමුක්ඛං දිට්ඨං ධම්මෙ
 සයං අභිඤ්ඤාසම්මකත්වා උපසමපජ්ජ ව්හරතීති.

මුද්දතරවග්ගො දුතියො.

තත්ත්වද්දනං:

පටිලාභො කිසම්ඛිත්තො විජාරො අපරෙ තයො
 පටිපන්නො ච සම්පන්නො දසමො ආසවක්ඛයොති.

4. 2. 9

සම්පන්න සූත්‍රය

1703. ඉක්බිති එක්තරා මහණෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කරා එළඹියේ ය ... එකත්පස් ව හුන් ඒ මහණ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය. වහන්ස, ඉන්ද්‍රියසම්පන්නය ඉන්ද්‍රිය-සම්පන්නය යි කියනු ලැබේ. වහන්ස, කෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසම්පන්න වේද යි? මහණ, මෙහි මහණතෙමේ කෙලෙස් සංහිදීමට පමුණු-වනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණුවනසුලු සඬිඤ්ඤා වඩයි ... කෙලෙස් සංසිදුවීමට පමුණුවනසුලු සිවුමහනැණ පිළිවිදීමට පමුණු-වනසුලු පඤ්ඤාඤ්ඤා වඩයි. මහණ මෙනෙකින් ඉන්ද්‍රියසම්පන්න (-පිරිපුන් ඉඳුරන් ඇත්තේ) වේ යි.

4. 2. 10

ආසවකඛය සූත්‍රය

1704. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඬිඤ්ඤා ... පඤ්ඤාඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් මහණ තෙමේ ආප්‍රවයන් ඝෞර්වය කිරීමෙන් අනාසුච වූ ඵලසමාධියත් ඵලප්‍රඥාවත් දිට්‍රදුමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසේ යි.

දෙවෙනි මුද්‍රාකර වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පටිලාභ සූත්‍රය, සධ්වික්ඛ සූත්‍ර තුන ය, අනෙක් විඤ්ඤා සූත්‍ර තුන ය, පටිපත්තියම්පන්නසූත්‍ර දෙක ය. දශවන ආසවකඛයසූත්‍ර ය යි දශසූත්‍රාන්ත කෙනෙකි යි.

3. ජලිනද්‍රියවග්ගො

4. 3. 1

පුනඛ්‍යවසුත්තං

1705. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී කතමානී පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං.
 -පෙ- පඤ්ඤාදිත්‍රියං. යාවකිවාහං¹ භික්ඛවෙ, ඉමෙසං පඤ්ඤාතං ඉන්ද්‍රියානං
 සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං
 නාඛ්‍යාඤ්ඤාසිං, නෙවි තාවාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ ලොකෙ සමාරකෙ
 සබ්බභවකෙ සසසමණ්‍යාභිමුඤ්ඤා පජාය සදෙවමනුසසාය අනුත්තරං
 සමුච්ඡෙදොධිං අභිසමුද්ධො පට්ටඤ්ඤාසිං. යතො ව ඛො'හං භික්ඛවෙ,
 ඉමෙසං පඤ්ඤාතං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා
 නික්ඛරණඤ්ඤා යථාභූතං අඛ්‍යාඤ්ඤාසිං, අථාහං භික්ඛවෙ, සදෙවකෙ
 ලොකෙ සමාරකෙ සබ්බභවකෙ සසසමණ්‍යාභිමුඤ්ඤා පජාය සදෙව-
 මනුසසාය අනුත්තරං සමුච්ඡෙදොධිං අභිසමුද්ධො පට්ටඤ්ඤාසිං.
 ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දසසනං උදපාදී, අකුප්පා මෙ වෙතොවිමුත්තං,
 අයමනභිමා ජාති, නත්ථිදනී පුනඛ්‍යවොති.

4. 3. 2

ජීවිතින්ද්‍රියසුත්තං

1706. තීනිමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී. කතමානී තීනී: ඉත්ථිත්‍රියං
 පුරිසිත්‍රියං ජීවිතිත්‍රියං. ඉමානී ඛො භික්ඛවෙ, තීනී ඉන්ද්‍රියානීනී.

4. 3. 3

අඤ්ඤාත්‍රියසුත්තං

1707. තීනිමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී කතමානී තීනී: අනඤ්ඤා-
 තඤ්ඤාසාමීතිත්‍රියං, අඤ්ඤාදිත්‍රියං, අඤ්ඤාතාදිත්‍රියං. ඉමානී ඛො
 භික්ඛවෙ, තීනී ඉන්ද්‍රියානීනී.

1. යාවකිවාහං - මජ්ඣං, සත්ථ

3. ඡළිත්ථිය වර්ගය

4.3. 1

පුනබ්බව සූත්‍රය

1705. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය යි. මහණෙනි, මම යම්කාක් මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයයන් අසන්නමයන් ආස්වාදයන් නිසංසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද, මහණෙනි, එකාක් මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුක්‍රමය වූ සමාසමොධිය (=බුද්ධිකය) අවබෝධ කෙළෙමැ යි නො ම පිළිණ කෙළෙමි. මහණෙනි, මම යම් කලෙක මේ පසිදුරන්ගේ සමුදයයන් අසන්නමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසංසරණයන් තතුසේ දන්නෙමි ද, මහණෙනි, එකල්හි මම දෙවියන් සහිත මරුන් සහිත බඹුන් සහිත ලෙව්හි මහණබමුණන් සහිත දෙවිමිනිසුන් සහිත ප්‍රජායෙහි අනුක්‍රමය වූ සමාසමොධිය අවබෝධ කෙළෙමැ යි පිළින කෙළෙමි. මට පස්විකුම්භණ ද පහළ විය. මාගේ අරහත්ඵලවිමුක්තිය නො සැලේ (නො පිරිහේ). මේ අත්තිම ඉපැද්ම යි. දන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 2

ජීවිතින්ද්‍රිය සූත්‍රය

1706. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ඉන්ද්‍රිය පුරිසින්ද්‍රිය ජීවිතින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉදුරෝ යි.

4. 3. 3

අකඤ්ඤාන්ද්‍රිය සූත්‍රය

1707. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්, අනඤ්ඤානඤ්ඤාසම්පන්නින්ද්‍රිය, අකඤ්ඤාන්ද්‍රිය, අකඤ්ඤාභාවින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු තුන් ඉදුරෝ යි.

4. 3. 4

එකබ්ථිසුත්තං

1708. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධිත්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාත්‍රියානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමත්තා පරිපුරත්තා අරහං හොති. තතො මුද්දතරෙහි අනතරා පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි උපහච්චපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි අසංඛාර පරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි සසංඛාරපරිනිබ්බායි හොති. තතො මුද්දතරෙහි උද්ධංසොතො හොති අකනිට්ඨගාමී. තතො මුද්දතරෙහි සකදගාමී හොති. තතො මුද්දතරෙහි එකබ්ථි හොති. තතො මුද්දතරෙහි කොලංකොලො හොති. තතො මුද්දතරෙහි සත්තකඛතභූපරමෝ¹ හොති. තතො මුද්දතරෙහි ධම්මානුසාරී හොති. තතො මුද්දතරෙහි සද්ධානුසාරී හොතිති.

4. 3. 5

සුද්ධකසුත්තං

1709. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: චක්ඛුත්‍රියං සොතිත්‍රියං ඝාතිත්‍රියං ජිහ්විත්‍රියං කායිත්‍රියං මනිත්‍රියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, ඡ ඉන්ද්‍රියානීති.

4. 3. 6

සොතාපනනසුත්තං

1710. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: චක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපනො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොදිපරායණොති.

4. 3. 7

අරහනසුත්තං

1711. ජයිමානි භික්ඛවෙ; ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ: චක්ඛුත්‍රියං -පෙ- මනිත්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං ඡන්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අසුගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාදු විමුක්තො හොති. අයං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං බිණ්ණසවො වුසිතවා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුපත්තං සද්දෙත්වා පරික්ඛණ්ඩසංඤ්ඤාපතො සම්මද්දඤ්ඤාවිමුක්තොති.

1. සත්තකඛතභූ පරමො - සත්ත

4. 3. 4

එකබිච් සූත්‍රය

1708. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සද්ධිඡ්‍යය ... පඤ්ඤාඡ්‍යය යි, මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ ය. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් මුළුමනින් පිරිපුන් බැවින් රහත් වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අන්තරාපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් උපහම්මපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අසම්බාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සසම්බාරපරිනිබ්බායී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් අකනිඤ්ඤාමී උදාසොන වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සකදගාමී වේ. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ඒකබිච් (=එක් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් කොලංකොල (=දෙතුන් පිළිසඳක් ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සත්තකම්මකපරම (=සත්වන පිළිසඳ කෙළවරකොට ඇත්තේ) වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් ධම්මානුසාරී වෙයි. එයට වඩා මොළොක් වුවන්ගෙන් සද්ධානුසාරී වේ යි.

4. 3. 5

සුඛක සූත්‍රය

1709. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වතඤ්ඤා සොතිඡ්‍යය සාතිඡ්‍යය ජීවිතිඡ්‍යය කායිඡ්‍යය මනිඡ්‍යය යි. මහණෙනි, මොහු සඉදුරෝ යි.

4. 3. 6

සොතාපන්න සූත්‍රය

1710. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වතඤ්ඤා ... මනිඡ්‍යය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයත් අස්තගමයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිසංසරණයත් තතුයේ දැනී ද, මහණෙනි, මේ අරිසවු සිවුඅසාහි නොහෙන සැහැවි ඇති නියත වූ මතු තුන්මහ නමැති සමෙකායිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් පුභුල් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 3. 7

අරහත්ත සූත්‍රය

1711. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වතඤ්ඤා ... මනිඡ්‍යය යි. මහණෙනි, යම්කලෙක මහණ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයත් අස්තගමයත් ආස්වාදයත් ආදීනවයත් නිසංසරණයත් තතුයේ දැන උපාදාන රහිත ව මිදුනේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ඤාය කළ ආසුචි ඇති වැස නිම වූ බබ්බර ඇති කළ සිවුමහ කටයුතු ඇති බහා තැබූ කෙලෙස් බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාභීය ඇති ඤාය කළ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැයි කියනු ලැබේ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

4. 3. 8

බුද්ධසුත්තං

1712. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි ඡ; වක්ඛුන්ද්‍රියං.
 -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යාවකිවාහං භික්ඛවෙ, ඉමෙසං ඡත්තං ඉන්ද්‍රියානං
 සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරභඤ්ඤා යථාභූතං
 නාබ්භඤ්ඤාසිං. -පෙ- ඤාණඤ්ඤා පන මෙ දස්සනං උද්භාදි. අකුප්පා
 මෙ චෙතොවිමුක්ඛි. අයමනභිමා ජාති. නස්සිද්ධති පුනබ්භවොති.

4. 3. 9

සමණ්‍යාහමණසුත්තං

1713. ජයිමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි ඡ; වක්ඛුන්ද්‍රියං.
 -පෙ- මනින්ද්‍රියං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා
 ඉමෙසං ඡත්තං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා
 නිසසරභඤ්ඤා යථාභූතං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති -පෙ- සයං
 අභිඤ්ඤාසංඝිකස්සා උපසම්පජ්ජා විහරන්තිති.

4. 3. 10

දුතිය සමණ්‍යාහමණසුත්තං

1714. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා වක්ඛුන්ද්‍රියං.
 නප්පජානන්ති, වක්ඛුන්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, වක්ඛුන්ද්‍රියනිරෝධං
 නප්පජානන්ති, වක්ඛුන්ද්‍රියනිරෝධගාමිනීපටිපදං නප්පජානන්ති. සොකිත්ථයං
 නප්පජානන්ති -පෙ- සානින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- ජිඤ්ඤාන්ද්‍රියං
 නප්පජානන්ති -පෙ- කායින්ද්‍රියං නප්පජානන්ති -පෙ- මනින්ද්‍රියං
 නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියසමුදයං නප්පජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධං නප්ප-
 ජානන්ති, මනින්ද්‍රියනිරෝධගාමිනීපටිපදං නප්පජානන්ති -පෙ- පජානන්ති
 -පෙ- සයං අභිඤ්ඤා සංඝිකස්සා උපසම්පජ්ජා විහරන්තිති.

ජළිනද්‍රියවග්ගො තතියො.

තත්‍රාදිතා:

පුනබ්භවො ජීවිතඤ්ඤා ඵකඛිජී ව සුඛං,
 සොනාපනෙහා'රහං බුද්ධො දොව සමණ්‍යාහමණාති.

4. 3. 8

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1712. මහණෙනි, මේ ඉඤ්ඤා සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛඤ්ඤා ... මනීඤ්ඤා යි. මහණෙනි, මම යම්කාක් මේ සඉදුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දන්නෙමි ද ... මට පස්විකුල නැණ ද පහළ විය. මාගේ අර්හත්ඵල විමුක්තිය නො සැලේ. මේ කෙළවර ඉපැදීම ය. දැන් පුනර්භවයෙක් නැතැ යි.

4. 3. 9

සමණශ්‍රාහමණ සූත්‍රය

1713. මහණෙනි, මේ ඉඤ්ඤා සයෙකි. කවර සයෙක් ද යත්: වක්ඛඤ්ඤා ... මනීඤ්ඤා යි. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුසේ නො දනිත් ද ... දනිත් ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසින් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 3. 10

දුතිය සමණශ්‍රාහමණ සූත්‍රය

1714. මහණෙනි, යම්කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ වක්ඛඤ්ඤා නො දනිත්ද, වක්ඛඤ්ඤා සමුදය නො දනිත්ද, වක්ඛඤ්ඤා නිරෝධය නො දනිත්ද, වක්ඛඤ්ඤා නිරෝධගාමීනීපටිපදාව නො දනිත්ද, සොතිඤ්ඤා නො දනිත්ද ... සානිඤ්ඤා නො දනිත් ද ... ජිවහිඤ්ඤා නො දනිත් ද ... කායිඤ්ඤා නො දනිත්ද ... මනීඤ්ඤා නො දනිත්ද, මනීඤ්ඤා සමුදය නො දනිත්ද, මනීඤ්ඤා නිරෝධය නො දනිත් ද, මනීඤ්ඤා නිරෝධගාමීනීපටිපදාව නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසින් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

තෙවැනි ජළිඤ්ඤාවම යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

පුනර්භව, ජීවිතීඤ්ඤා, අඤ්ඤාඤ්ඤා, එක්ඛිථි, සුඛික, සොනාපනන, අරහන්ත, බ්‍රහ්ම යි සූත්‍ර අටෙක් ද සමණශ්‍රාහමණ සූත්‍ර දෙකෙක් ද වෙති යි.

4. සුඛිනිද්‍රියවශෙනා

4. 4. 1

සුඛධකසුත්තං

1715. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනස්සින්ද්‍රියං දෙමනස්සින්ද්‍රියං උපෙක්ඛින්ද්‍රියං, ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 2

සොතාපන්නසුත්තං

1716. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං දුක්ඛින්ද්‍රියං සොමනස්සින්ද්‍රියං දෙමනස්සින්ද්‍රියං උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකො ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසාසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං පජානාති, අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, අරියසාවකො සොතාපන්නො අවිනිපාතධම්මො නියතො සම්මොදිපරායණොති.

4. 4. 3

අරහන්නසුත්තං

1717. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුඛින්ද්‍රියං -පෙ- උපෙක්ඛින්ද්‍රියං. යතො ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසාසාදඤ්ඤා ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං විදිත්වා අනුපාද වම්බනො භොති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අරහං ඩිණ්ණසම්මානං වුසිත්වා කතකරණියො ඔභිතභාරො අනුප්පන්න-සද්දෙසො පරික්ඛණ්ණවසංයොජනො සම්මද්දසුඤ්ඤා වම්බනොති.

4. සුඛින්ද්‍රිය චර්ගය

4. 4. 1

සුඛක සූත්‍රය

1715. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 2

සොක සූත්‍රය

1716. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය දුක්ඛින්ද්‍රිය සොමනස්සින්ද්‍රිය දෙමනස්සින්ද්‍රිය උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක අරිසවු තෙමේ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතු සේ දැනී ද, මහණෙනි, මේ අරිසවු තෙමේ සිවුඅපායෙහි නො හෙනසුලු නියත වූ සමොධිය පිහිට කොට ඇති සෝවන් යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 3

අරහන්ත සූත්‍රය

1717. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛින්ද්‍රිය ... උපෙක්ඛින්ද්‍රිය යි. මහණෙනි, යම් කලෙක මහණ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයයන් අස්තගමයන් ආස්වාදයන්, ආදීනවයන් නිසසරණයන් තතුයේ දැන මිදුණේ වේ ද, මහණෙනි, මේ මහණ ඝෟස කළ ආශ්‍රව ඇති වැය නිම වූ බ්‍රහ්මාර ඇති කළ කටයුතු ඇති බහා තැබූ බර ඇති පිළිවෙළින් පැමිණි ස්වාභී ඇති සහමුලින් ඝෟස වූ භවසංයෝජන ඇති මැනවින් දැන මිදුණු රහතැ යි කියනු ලැබේ යි.

4. 4. 4

සමණව්‍යාභමණසුත්තං

1718. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී. කතමානී පඤ්ඤා: සුඛිත්ථියං.
 -පෙ- උපෙක්ඛිත්ථියං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා ව්‍යාභමණා වා
 ඉමෙසං පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං සමුදයඤ්ඤා අත්ථගමඤ්ඤා අසංසාදඤ්ඤා
 ආදීනවඤ්ඤා නිසසරණඤ්ඤා යථාභූතං තපප්පානානං -පෙ- පජානානං
 -පෙ- සයං අභිඤ්ඤාසම්මකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ වීභරතීති.

4. 4. 5

දුතිය සමණව්‍යාභමණසුත්තං

1719. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී. කතමානී පඤ්ඤා: සුඛිත්ථියං.
 -පෙ- උපෙක්ඛිත්ථියං. යෙ භි කෙවි භික්ඛවෙ, සමණා වා ව්‍යාභමණා වා
 සුඛිත්ථියං තපප්පානානං, සුඛිත්ථියසමුදයං තපප්පානානං, සුඛිත්ථියනිරෝධං
 තපප්පානානං, සුඛිත්ථියනිරෝධගාමිනීපටිපදං තපප්පානානං. දුක්ඛිත්ථියං
 තපප්පානානං -පෙ- සොමනස්සිත්ථියං තපප්පානානං -පෙ- දෙම-
 නස්සිත්ථියං තපප්පානානං -පෙ- උපෙක්ඛිත්ථියං තපප්පානානං. උපෙක්ඛිත්ථියං
 සමුදයං තපප්පානානං උපෙක්ඛිත්ථියනිරෝධං තපප්පානානං, උපෙක්ඛිත්ථියං
 නිරෝධගාමිනීපටිපදං තපප්පානානං -පෙ- පජානානං -පෙ- සයං
 අභිඤ්ඤාසම්මකඤ්ඤා උපසම්පජ්ජ වීභරතීති.

4. 4. 6

විභංගිකසුත්තං

1720. පඤ්චමානී භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානී. කතමානී පඤ්ඤා: සුඛිත්ථියං.
 -පෙ- උපෙක්ඛිත්ථියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුඛිත්ථියං: යං ඛො භික්ඛවෙ,
 කායිකං සුඛං, කායිකං සාතං කායසම්මසසජං සුඛං සාතං වෙදයිතං,
 ඉදං චූට්ඨනී භික්ඛවෙ, සුඛිත්ථියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛිත්ථියං:
 යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං කායසම්මසසජං
 දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං, ඉදං චූට්ඨනී භික්ඛවෙ, දුක්ඛිත්ථියං. කතමඤ්ඤා
 භික්ඛවෙ, සොමනස්සිත්ථියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං
 චේතසිකං සාතං මනෝසම්මසසජං සුඛං සාතං වෙදයිතං, ඉදං චූට්ඨනී
 භික්ඛවෙ, සොමනස්සිත්ථියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙමනස්සිත්ථියං:
 යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසාතං මනෝ-
 සම්මසසජං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං, ඉදං චූට්ඨනී භික්ඛවෙ, දෙම-
 නස්සිත්ථියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්ථියං: යං ඛො භික්ඛවෙ,
 කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙදයිතං, ඉදං
 චූට්ඨනී භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්ථියං. ඉමානී ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්ථියානීති.

4. 4. 4

සමණඛාත්මණ සූත්‍රය

1718. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය ... උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ මේ පසිඳුරන්ගේ සමුදයන් අස්භවයෙන් ආස්වාදයන් ආදීනවයන් නික්මගියෙන් තතු සේ නො දනිත්ද ... දනිත්ද ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 5

දුතිය සමණඛාත්මණ සූත්‍රය

1719. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය ... උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, යම් කිසි මහණ කෙනෙක් හෝ බමුණු කෙනෙක් හෝ සුඛිත්තිය නො දනිත් ද. සුඛිත්තියසමුදයය නො දනිත් ද සුඛිත්තියනිරෝධය නො දනිත් ද සුඛිත්තියනිරෝධ-ගාමිනීපටිපදාව නො දනිත් ද දුක්ඛිත්තිය නො දනිත් ද ... සොමනස්සිත්තිය නො දනිත් ද ... දෙමනස්සිත්තිය නො දනිත් ද ... උපෙක්ඛිත්තිය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛිත්තියසමුදය නො දනිත්ද...උපෙක්ඛිත්තියනිරෝධය නො දනිත් ද... උපෙක්ඛිත්තියනිරෝධගාමිනීපටිපදාව නො දනිත් ... දනිත් ... තුමු වෙසෙසින් දැන පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙති යි.

4. 4. 6

විහඩා සූත්‍රය

1720. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය ... උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, සුඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කායහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ සුඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති දුක් වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති අමිහිරි වූ කායහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ දුක්ඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ සොමනස්සිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ දෙමනස්සිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්‍ර සොන සාන ජිව්‍යාප්‍රසාද වස්තු කොට ඇත්තා වූ හෝ සිත පිළිබඳ වූ හෝ නො ම මිහිරි වූත් නොම අමිහිරි වූත් යම් වෙදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, මොහු පසිඳුරෝ යි.

4. 4. 7

දුතිය විභසිගසුත්තං

1721. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි කතමානි පඤ්ඤා: සුචිත්තියං -පෙ- උපෙක්ඛිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුචිත්තියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං කායිකං සාතං කායසම්මසාරං සුඛං සාතං වෙදයිතං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සුචිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දුක්ඛිත්තියං: -පෙ- කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්තියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙව සාතං නාසාතං වෙදයිතං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්තියං. තත්‍ර භික්ඛවෙ යඤ්ඤා සුචිත්තියං යඤ්ඤා සොමනස්සිත්තියං සුඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. යඤ්ඤා දුක්ඛිත්තියං යඤ්ඤා දෙවනස්සිත්තියං තත්‍ර භික්ඛවෙ, දුක්ඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. තත්‍ර භික්ඛවෙ, යම්දං¹ උපෙක්ඛිත්තියං අදුක්ඛමසුඛා සා වෙදනා දට්ඨබ්බා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චන්ද්‍රියානිති.

4. 4. 8

තතිය විභසිගසුත්තං

1722. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සුචිත්තියං -පෙ- උපෙක්ඛිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සුචිත්තියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං සුඛං, කායිකං සාතං, කායසම්මසාරං සුඛං සාතං වෙදයිතං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සුචිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ දුක්ඛිත්තියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං දුක්ඛං කායිකං අසාතං, කායසම්මසාරං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ දුක්ඛිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, සොමනස්සිත්තියං: යං ඛො භික්ඛවෙ, චේතසිකං සුඛං චේතසිකං සාතං මනෝසම්මසාරං සුඛං සාතං වෙදයිතං. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, සොමනස්සිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, දෙවනස්සිත්තියං: යඤ්ඤා භික්ඛවෙ, චේතසිකං දුක්ඛං චේතසිකං අසාතං මනෝසම්මසාරං දුක්ඛං අසාතං වෙදයිතං. ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, දෙවනස්සිත්තියං. කතමඤ්ඤා භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්තියං. යං ඛො භික්ඛවෙ, කායිකං වා චේතසිකං වා නෙවසාතං නාසාතං වෙදයිතං, ඉදං වුට්ඨති භික්ඛවෙ, උපෙක්ඛිත්තියං.

1. යදිදං - මජ්ඣං, සත්ථා

4. 4. 7

දුක්ඛය විභවිත සූත්‍රය

1721. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය ... උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, සුඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති සුව වූ කායප්‍රසාදය වස්තු කොට ඇති මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මෙය සුඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛිත්තිය කවරේ ද යත්: ... මහණෙනි, උපෙක්ඛිත්තිය කවරේද යත්: මහණෙනි, වක්ඛු සොන සාන ජීව්‍යාප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ චෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ ත් නො ම අමිහිරි වූ ත් යම් වේදනාවක් වේ ද, මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එහි යම් සුඛිත්තියයකුත් යම් සොමනස්සිත්තියයකුත් වේ නම් එය සුවවේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛිත්තියයකුත් යම් දෙමනස්සිත්තියයකුත් වේ නම් එය දුක් වේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛිත්තියයෙක් වේ නම් එය නොදුක් නොසුවවේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, මොහු පසිදුරෝ යි.

4. 4. 8

තක්ඛය විභවිත සූත්‍රය

1722. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය ... උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, සුඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක සුව වූ කායප්‍රසාදවාස්තුක මිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සුඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දුක්ඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, කායප්‍රසාදවාස්තුක අමිහිරි වූ කාපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දුක්ඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, සොමනස්සිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ සුව වූ සිත පිළිබඳ මිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් සුව වූ මිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ සොමනස්සිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, දෙමනස්සිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, සිත පිළිබඳ දුක් වූ සිත පිළිබඳ අමිහිරි වූ මනපහසින් හටගත් දුක් වූ අමිහිරි වූ යම් වේදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ දෙමනස්සිත්තිය යි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, උපෙක්ඛිත්තිය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, වක්ඛුරාදිවතු:ප්‍රසාදවාස්තුක වූ හෝ චෛතසික වූ හෝ නො ම මිහිරි වූ ත් නො ම අමිහිරි වූ ත් යම් වේදනාවක් වේ නම් මහණෙනි, මේ උපෙක්ඛිත්තිය යි කියනු ලැබේ.

නත්‍ර භික්ඛවෙ, යඤ්චි සුඛිත්‍යං යඤ්චි සොමනසිත්‍යං සුඛා යා වෙදනා දට්ඨබ්බා. නත්‍ර භික්ඛවෙ, යඤ්චි දුක්ඛිත්‍යං යඤ්චි දෙමනසිත්‍යං දුක්ඛා යා වෙදනා දට්ඨබ්බා. නත්‍ර භික්ඛවෙ, යමීදං උපෙකිත්‍යං අදුක්ඛමසුඛා යා වෙදනා දට්ඨබ්බා. ඉති ටො භික්ඛවෙ, ඉමානි පඤ්චත්‍යානි පඤ්ච හුදා තීනි භොතන්. තීනි හුදා පඤ්ච භොතානි පරියායෙතානි.

4. 4. 9

කට්ඨාසමසුත්තං

1723. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉත්‍යයානි. කතමානි පඤ්ච: සුඛිත්‍යං සොමනසිත්‍යං දුක්ඛිත්‍යං දෙමනසිත්‍යං උපෙකිත්‍යං. සුඛවේදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සුඛිත්‍යං. සො සුඛිතො ව සමානො සුඛිතොසමීති පජානාති. තසෙසව සුඛවේදනීයස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවේදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නං සුඛිත්‍යං තං නිරුජ්ඣති. නං වූපසමමනීති පජානාති. දුක්ඛවේදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති දුක්ඛිත්‍යං. සො දුක්ඛිතො ව සමානො දුක්ඛිතොසමීති පජානාති. තසෙසව දුක්ඛවේදනීයස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, දුක්ඛවේදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නං දුක්ඛිත්‍යං තං නිරුජ්ඣති. නං වූපසමමනීති පජානාති.

සොමනසාවේදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති සොමනසිත්‍යං. සො සුමනො ව සමානො සුමනොසමීති පජානාති. තසෙසව සොමනසාවේදනීයස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං. සොමනසාවේදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නං සොමනසිත්‍යං, තං නිරුජ්ඣති. නං වූපසමමනීති පජානාති. දෙමනසාවේදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති දෙමනසිත්‍යං. සො දෙමනො ව සමානො දෙමනොසමීති පජානාති. තසෙසව දෙමනසාවේදනීයස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං. දෙමනසාවේදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නං දෙමනසිත්‍යං, තං නිරුජ්ඣති. නං වූපසමමනීති පජානාති. උපෙකාවේදනීයං භික්ඛවෙ, එසං පටිච්ච උපපජ්ඣති උපෙකිත්‍යං. සො උපෙකිතො ව සමානො උපෙකිතොසමීති පජානාති. තසෙසව උපෙකාවේදනීයස්ස එසංසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං. උපෙකාවේදනීයං එසං පටිච්ච උපපන්නං උපෙකිත්‍යං, තං නිරුජ්ඣති. නං වූපසමමනීති පජානාති.

1. වූපසමමනී - පජා.

මහණෙනි, එහි යම් සුඛිත්තියෙකුත් යම් සොමනස්සන්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය සුවවේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් දුක්ඛිත්තියෙකුත් යම් දෙමනස්සන්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය දුක්වේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, එහි යම් මේ උපෙක්ඛිත්තියෙකුත් වේ නම් එය නොදුක් නොසුව වේදනා යි දක්කයුතු. මහණෙනි, මෙසේ මේ පසිඳුරෝ පස් අයුරු ව ත්‍රිවිධ වෙති, තුන් අයුරු ව පක්ඛවිධ වෙති යි.

4. 4. 9

කට්ඨාසම සූත්‍රය

1723. මහණෙනි, මේ ඉදුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සුඛිත්තිය දුක්ඛිත්තිය සොමනස්සන්ද්‍රිය දෙමනස්සන්ද්‍රිය උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, සුව වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සුඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිත්තියෙහි යි දනගනී. සුවවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සුවවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සුඛිත්තියෙකුත් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දනගනී. මහණෙනි, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දුක්ඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් දුක් ඇත්තේ ම දුක්ඛිත්තියෙහි යි දනගනී. දුක්වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දුක්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දුක්ඛිත්තියෙකුත් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දනගනී.

මහණෙනි, සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා සොමනස්සන්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ සුඛිත්තියෙහි ඇත්තේ ම සුමනස්සි යි දනගනී. සොමනස්සවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සොමනස්ස වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් සොමනස්සන්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දනගනී. මහණෙනි, දෙමනස්සවේදනාවට හිත වූ පහස නිසා දෙමනස්සන්ද්‍රියය උපදී. හෙතෙමේ දුක්ඛිත්තියෙහි ඇත්තේ ම දුර්මනස්සි යි දනගනී. දෙමනස්ස වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, දෙමනස්ස වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් දෙමනස්සන්ද්‍රියයෙකුත් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දනගනී. මහණෙනි, මැදගන්වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපෙක්ඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ මැදගන් බැව් ඇත්තේ ම උපෙක්ඛිත්තියෙහි යි දනගනී. උපෙක්ඛිත්තිය වේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරොධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, උපෙක්ඛිත්තිය වේදනාවට හිත වූ පහස නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛිත්තියෙකුත් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දනගනී.

සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, දීනං කට්ඨානං සත්ථානසමොධානා උසමා ජායති. තෙජො අභිනිබ්බතති. තෙසං යෙව් කට්ඨානං නානාභාවා විනිකෙඛපා¹ යා තජ්ජා උසමා සා නිරුජ්ඣති. සා චූපසලෙති, එවලෙව ඛො භික්ඛවෙ, සුඛවෙදනියං එසසං පටිච්ච උප්පජ්ජති සුඛිත්ථියං. සො සුඛිත්තොව සමානො සුඛිත්තොසමීති පජානාති. තසෙව සුඛවෙදනියස්ස එසසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, සුඛවෙදනියං එසසං පටිච්ච උප්පන්නං සුඛිත්ථියං තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසලෙතිති පජානාති. දුක්ඛවෙදනියං -පෙ- සොමනස්සවෙදනියං -පෙ- දෙමනස්සවෙදනියං -පෙ- උපෙඛාවෙදනියං භික්ඛවෙ, එසසං පටිච්ච උප්පජ්ජති උපෙඛිත්ථියං, සො උපෙඛිත්තොව සමානො උපෙඛිත්තොසමීති පජානාති. තසෙව උපෙඛාවෙදනියස්ස එසසස්ස නිරොධා යං තජ්ජං වෙදයිතං, උපෙඛාවෙදනියං එසසං පටිච්ච උප්පන්නං උපෙඛිත්ථියං. තං නිරුජ්ඣති, තං චූපසලෙතිති පජානාතිති.

4. 4. 10

උප්පට්ඨපාටිකසූත්තං

1724. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: දුක්ඛිත්ථියං දෙමනස්සිත්ථියං සුඛිත්ථියං සොමනස්සිත්ථියං උපෙඛිත්ථියං. ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අප්පමත්තස්ස ආතාපිනො පභිත්තාස්ස විහරතො උප්පජ්ජති දුක්ඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උප්පන්නං ඛො මෙ ඉදං දුක්ඛිත්ථියං, තඤ්ඤා ඛො සන්තීන්තං සන්දනං සසඛිබ්බරං සප්පච්චියං. තං වත* අනිච්ඡතං අනිදනං අසඛිබ්බරං අප්පච්චියං දුක්ඛිත්ථියං උප්පජ්ජන්තී”ති නෙත්තං යානං විජ්ජති සො දුක්ඛිත්ථියඤ්ඤා පජානාති. දුක්ඛිත්ථියනිරොධඤ්ඤා පජානාති. යඤ්ඤා චූප්පන්නං දුක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. තඤ්ඤා පජානාති. කඤ්ඤා චූප්පන්නං දුක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විචිත්තෙව කාලෙහි විචිත්තෙ අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතකකං සට්ඨාරං විචෙකජං පිතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එඤ්ඤා චූප්පන්නං දුක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දුක්ඛිත්ථියස්ස නිරොධං තථන්තාය³ වින්තං උපසංහරති.⁴

1. නානාභාවනිකෙඛපා - යා.

2. තඤ්ඤා - මජ්ඣං, යා.

3. තදස්සාය - මජ්ඣං, යා.

4. උපසංහරාපි සි 1, 2.

මහණෙනි, යම්සේ හිනිගානා දඩු දෙකෙක් ගැටීමෙන් හා එක්-වීමෙන් උණුසුම උපදී ද, හින්තා හටගනී ද, ඒ දඩු දෙකේ ම වෙන් වීමෙන් වෙන් කොට තැබීමෙන් එයින් හටගත් යම් උණුසුමක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ ද, එය සන්තිදේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම සුවවේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා සුඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ හටගත් සුව ඇත්තේ ම සුඛිතයෙමි යි දනගනී. සුවවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරෝධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, සුවවේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපන් යම් සුඛිත්තියෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ, එය සන්තිදේ යි දනගනී. දුක්වේදනාවට හිත වූ ... සොම්නස්වේදනාවට හිත වූ ... දෙමනස්වේදනාවට හිත වූ ... මැදහත්වේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපෙක්ඛිත්තිය උපදී. හෙතෙමේ උපෙක්ඛා ඇත්තේ ම උපෙක්ඛකයෙමි යි දනගනී. උපෙක්ඛාවේදනාවට හිත වූ ඒ පහසෙහි ම නිරෝධයෙන් එයින් හටගත් යම් වේදනාවක්, උපෙක්ඛාවේදනාවට හිත වූ පහසු නිසා උපන් යම් උපෙක්ඛිත්තියෙක් වේ නම් එය නිරුද්ධ වේ. එය සන්තිදේ යි දනගනී යි.

4. 4. 10

උප්පට්ඨානික සූත්‍රය

1724. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: දුක්ඛිත්තිය, දෙමනස්සිත්තිය, සුඛිත්තිය, සොම්නස්සිත්තිය, උපෙක්ඛිත්තිය යි. මහණෙනි, මෙහි, නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව තිවත් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට දුක්ඛිත්තිය උපදී. හේ මෙසේ දනගනී. මට මේ දුක්ඛිත්තිය උපත, භෙද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය, ඒ දුක්ඛිත්තිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේය යන මෙකරුණ එකානන්තයෙන් නැත. හේ දුක්ඛිත්තියයන් දනගනී. දුක්ඛිත්තිය සමුදයයන් දනගනී. දුක්ඛිත්තියනිරෝධයන් දනගනී. යම් තැනක උපන් දුක්ඛිත්තිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දනගනී. කොහි උපන් දුක්ඛිත්තිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙනි මහණ කාමයන්ගෙන් වෙන්ව ම අකුසල් දහමුත්ගෙන් වෙන්ව ම විතර්ක සහිත විචාර සහිත විවේකයෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති පළමුවන දෘතාව පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් දුක්ඛිත්තිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දුක්ඛිත්තියයේ නිරෝධය දත්තේ ය, ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමන්නස්ස ආනාපිනො පභිතන්නස්ස විහරතො උපපජ්ඣති දෙමනස්සිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උපපන්නං ඛො මෙ ඉදං දෙමනස්සිත්ථියං. නඤ්ඤං ඛො සනිච්ඡිනං, සනිද්දනං සසම්ඛාරං සප්පච්චියං. තං වත අනිච්ඡිතං අනිද්දනං අසම්ඛාරං අප්පච්චියං දෙමනස්සිත්ථියං උපපජ්ඣස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. සො දෙමනස්සිත්ථියඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියසම්මුදයඤ්ඤා පජානාති. දෙමනස්සිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති නඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු විතක්ඛවිචාරානං චූප්පමා අජ්ඣත්තං සම්පයාදනං චෙතසො එකොදිහාවං අවිතක්ඛං අවිචාරං සමාධිපං පිනිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං දෙමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි දෙමනස්සිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විත්තං උපසංහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමන්නස්ස ආනාපිනො පභිතන්නස්ස විහරතො උපපජ්ඣති සුඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති: “උපපන්නං ඛො මෙ ඉදං සුඛිත්ථියං. නඤ්ඤං ඛො සනිච්ඡිතං සනිද්දනං සසම්ඛාරං සප්පච්චියං, තං වත අනිච්ඡිතං අනිද්දනං අසම්ඛාරං අප්පච්චියං සුඛිත්ථියං උපපජ්ඣස්සති”ති නෙතං යානං විජ්ජති. සො සුඛිත්ථියඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියසම්මුදයඤ්ඤා පජානාති, සුඛිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති, යත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති නඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු පිනියා ව විරාගා උපෙබ්බකො ව විහරති. සත්ථො ව සම්පජානො සුඛඤ්ඤා කායෙන පටිසංවේදෙති යං තං අරියා ආවික්ඛන්ති උපෙබ්බකො සනිමා සුඛං විහාරිති නතිසජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ චූප්පන්නං සුඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං චූච්චති භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සුඛිත්ථියස්ස නිරෝධං තථත්තාය විත්තං උපසංහරති.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට දෙමනසිත්‍යය උපදී. හෙතෙම මෙසේ දනගනී. මට මේ දෙමනසිත්‍යය උපත. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ දෙමනසිත්‍යය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ ඒකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම දෙමනසිත්‍යයන් දනගනී. දෙමනසිත්‍යයසමුදයයන් දනගනී. දෙමනසිත්‍යයනිරෝධයන් දනගනී. යම් තැනෙක උපන් දෙමනසිත්‍යය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දනගනී කොහි උපන් දෙමනසිත්‍යයය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ විතර්ක විචාරයන් සන්තිදීමෙන් තම සිත්හි පැහැදීම ඇති සිතේ එකඟ බැව් ඇති විතර්ක රහිත විචාර රහිත සමාධියෙන් හටගත් ප්‍රීතිය හා සුවය ඇති දෙවන දහනට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් දෙමනසිත්‍යය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ දෙමනසිත්‍යයයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නොපමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සුඛිත්‍යය උපදී. හේ මෙසේ දනගනී. මට මේ සුඛිත්‍යය උපත. එ ද නිමිති සහිත ය. නිදන සහිත ය. සංස්කාර සහිත ය. ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සුඛිත්‍යයය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මේ කරුණ එකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙම සුඛිත්‍යයයන් දනගනී. සුඛිත්‍යයසමුදයයන් දනගනී. සුඛිත්‍යයනිරෝධයන් දනගනී. යම් තැනෙක උපන් සුඛිත්‍යය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දනගනී. කොහි උපන් සුඛිත්‍යය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙ සස්තෙහි මහණ ප්‍රීතියෙහිත් නො ඇල්මෙන් උපෙක්ඛා ව වෙසෙයි. සිහි ඇත්තේත් මනා දුනුම් ඇත්තේත් කයින් සුවත් වීදියි. ආයාසයෝ යම් ඒ දහනක් උපෙක්ඛා ඇත්තේ ය සිහි ඇත්තේ ය සුව විහරණ ඇත්තේ යයි කියන්නම් (ඒ) තෙවන දහනට පැමිණ වෙසෙ යි. මෙහි උපන් සුඛිත්‍යය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වෙයි. මහණෙනි, මේ මහණ සුඛිත්‍යයයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එළවා යි කියනු ලැබේ.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනස්ස ආත්තපිනො පභිත්තස්ස විහරතො උපපජ්ඣති සොමනස්සිත්ථියං. සො එවං පජානාති ‘උපපන්නං ඛො මෙ ඉදං සොමනස්සිත්ථියං. තඤ්ඤි සනිමිත්තං සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සපට්ඨයං. තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අපට්ඨයං සොමනස්සිත්ථියං. උපපජ්ඣස්සීති නෙතං යානං විජ්ජති. ‘සො සොමනස්සිත්ථියඤ්ඤා පජානාති. සොමනස්සිත්ථියසමුදයඤ්ඤා පජානාති. සොමනස්සිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ වුප්පන්නං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති, තඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ වුප්පන්නං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සුඛස්ස ච පභානා දුක්ඛස්ස ච පභානා පුබ්බෙව සොමනස්සද්දෙමනස්සානං අත්ථගමා අදුක්ඛං අසුඛං උපෙඛාසතිපාරිසුද්ධිං චතුස්සකානං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ වුප්පන්නං සොමනස්සිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි සොමනස්සිත්ථියස්ස නිරෝධං, තථත්තාය විත්තං උපසංහරති.

ඉධ පන භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො අපමනස්ස ආත්තපිනො පභිත්තස්ස විහරතො උපපජ්ඣති උපෙක්ඛිත්ථියං. සො එවං පජානාති. ‘උපපන්නං ඛො මෙ ඉදං උපෙක්ඛිත්ථියං. තඤ්ඤා ඛො සනිමිත්තං සනිද්දනං සසඤ්ඤාරං සපට්ඨයං’ තං වත අනිමිත්තං අනිද්දනං අසඤ්ඤාරං අපට්ඨයං උපෙක්ඛිත්ථියං. උපපජ්ඣස්සීති නෙතං යානං විජ්ජති, සො උපෙක්ඛිත්ථියඤ්ඤා පජානාති, උපෙක්ඛිත්ථියසමුදයඤ්ඤා පජානාති, උපෙක්ඛිත්ථියනිරෝධඤ්ඤා පජානාති. යත්ථ වුප්පන්නං උපෙක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති තඤ්ඤා පජානාති. කත්ථ වුප්පන්නං උපෙක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සබ්බෙසා නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං සමභික්ඛවෙ සඤ්ඤාවෙදිතනිරෝධං උපසම්පජ්ජ විහරති. එත්ථ වුප්පන්නං උපෙක්ඛිත්ථියං අපරිසෙසං නිරුජ්ඣති. අයං වුවච්ඡි භික්ඛවෙ, භික්ඛු අඤ්ඤාසි උපෙක්ඛිත්ථියස්ස නිරෝධං, තථත්තාය ‘විත්තං උපසංහරති.

සුඛිත්ථියවග්ගො චතුසො.

තත්තාද්දනං:

සුඛං සොනො අරහං දුට්ඨෙ සමණ්ණාහමණා,
විහරෙය්න තයො වුත්තා කට්ඨො උපට්ඨාපිකතඤ්.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට සොමනස්සින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී: මට මේ සොමනස්සින්ද්‍රිය උපත. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ සොමනස්සින්ද්‍රිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ ඵකාන්තයෙන් නැත්තේ ය. හෙතෙමේ සොමනස්සින්ද්‍රියයන් දැන ගනී. සොමනස්සින්ද්‍රියසමුදයයන් දැන ගනී. සොමනස්සින්ද්‍රියනිරෝධයන් දැනගනී. යම් තැනෙක උපන් සොමනස්සින්ද්‍රිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ නම් එයන් දැනගනී. කොහි උපන් සොමනස්සින්ද්‍රියය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ සුවත් පැහීමෙන් දුක් පැහීමෙන් පළමු ම සොමනස්සින්ද්‍රියයන්ගේ අස්තගමයෙන් නොදුක් වූ නොසුව වූ මැදහත් බැවින් හා සිහියෙන් හටගත් පිරිසුදු බැව් ඇති සිවුවන දහැනට පැමිණ වෙසෙයි. මෙහි උපන් සොමනස්සින්ද්‍රිය නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ සොමනස්සින්ද්‍රියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, මෙහි නො පමා ව කෙලෙස් තවන වැර ඇති ව නිවන් පිණිස මෙහෙයු සිත් ඇති ව වෙසෙන මහණහට උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපදී. හෙතෙමේ මෙසේ දැනගනී. මට මේ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය උපත. එ ද නිමිති සහිත ය, නිදන සහිත ය, සංස්කාර සහිත ය, ප්‍රත්‍යය සහිත ය. ඒ උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිමිති රහිත ව නිදන රහිත ව සංස්කාර රහිත ව ප්‍රත්‍යය රහිත ව උපදනේ ය යන මෙකරුණ ඵකාන්තයෙන් නැත. හෙතෙමේ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයන් දැනගනී, උපෙක්ඛින්ද්‍රියසමුදයයන් දැනගනී, උපෙක්ඛින්ද්‍රියනිරෝධයන් දැනගනී, යම් තැනෙක උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ නම් එ ද දැනගනී. කොහි උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ ද යත්: මහණෙනි, මේ සස්තෙහි මහණ සර්වප්‍රකාරයෙන් නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනය ඉක්මවා සඤ්ඤාවේදයිතනිරෝධයට පැමිණ වෙසේ. මෙහි උපන් උපෙක්ඛින්ද්‍රිය නිරවශේෂ ව නිරුද්ධ වේ. මහණෙනි, මේ මහණ උපෙක්ඛින්ද්‍රියයේ නිරෝධය දන්නේ ය. ඒ බැව් පිණිස සිත එලවා යි කියනු ලැබේ යි.

සිවුවැනි සුඛින්ද්‍රිය වර්ග යි.

එහි සූත්‍ර නාමාවලිය:-

සුඛික, සොකාපන්න, අරහන්ත යි සූත්‍ර තුනෙකි. සමණබ්‍රාහ්මණ සූත්‍ර දෙකෙකි. විභක්ත නමින් තුනෙන් කියන ලදී. කට්ඨොපම, උප්පට්ඨාපටික යි සූත්‍ර දෙකකි යි මුළුල්ල දශයෙකි.

5. ජරාධර්මය

4. 5. 1

ජරාසූතකං

1725. එකං සමයං හගවා සාවකපියං විහරති පුබ්බාරාමේ මහාරාමානුපාසාදෙ. තෙන ඛො පන සමයෙන හගවා සායනකසමයං පටිසලානා වුට්ඨිතො පටිපාත්තපෙ¹ නිසිතො හොති පිට්ඨි. ඛතාපයමානො. අථ ඛො ආයඤ්ඤා ආනාදෙයෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තං අභිවාදෙත්වා හගවන්තො ගඤ්ඤාති පාඤ්ඤා අනොමාසනො හගවන්තං එතදවොච: “අච්ඡරියං හරෙතං, අබ්බතං හරෙතං, න වෙට්ඨති² හරෙතං, හගවන්තො නාව පරිසුද්ධො හොති ජරිවණ්ණො පරියොදනො. සිට්ඨානි ව ගඤ්ඤාති සබ්බානි³ වලිජාතානි.⁴ පුරතො පඤ්ඤාතො ව කායො. දිස්සති ව ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාප්පතං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොකිත්ථියස්ස සාතිත්ථියස්ස ජිහ්විත්ථියස්ස කායිත්ථියස්සානි.

එවං හෙතං ආනාදං, හොති ජරාධර්මො යොබ්බසෙසං. ඛායාධර්මො ආරොගො. මරණධර්මො ජීවිතෙ. න වෙට්ඨ තාව පරිසුද්ධො හොති ජරිවණ්ණො පරියොදනො. සිට්ඨානි ව හොති ගඤ්ඤාති සබ්බානි වලිජාතානි. පුරතො පඤ්ඤාතො ව කායො. දිස්සති ව ඉන්ද්‍රියානං අඤ්ඤාප්පතං: වක්ඛන්ද්‍රියස්ස සොකිත්ථියස්ස සාතිත්ථියස්ස ජිහ්විත්ථියස්ස කායිත්ථියස්සානි. ඉදං වො සුගතො අරාපරං එතදවොච සත්ථා:

ධිතං⁵ ජමි ජරෙ අත්ථි පුබ්බණ්ණකරණි ජරෙ,
නාව මනොරමං බිම්බං ජරාය අභිමුද්ධං.

යො⁶ ව වසසතං ජීවෙ සොපි මච්ඡපරායණො⁷
න කිඤ්චි පරිවණ්ණති සබ්බමොචාභිමග්ගතිති.

4. 5. 2

උණ්ණාහග්‍රාහමණසූතකං

1726. අථ ඛො උණ්ණාහො ග්‍රාහමණො යෙන හගවා තෙනුපසඤ්ඤාමි. උපසඤ්ඤාමිත්වා හගවන්තාසඤ්ඤා සමමාදි. සමමාදනියං කරං සාරාණියං විනිසාරත්වා එකමන්තං නිසිදි, එකමන්තං නිසිතො ඛො උණ්ණාහො ග්‍රාහමණො හගවන්තං එතදවොච: “පඤ්ඤාමානි හො ගොතම, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පට්ඨනුහොතති. කතමානි පඤ්ඤා: වක්ඛන්ද්‍රියං - පෙ - කායිත්ථියං. ඉමෙසං නු ඛො හො ගොතම, පඤ්ඤාතං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤාමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පට්ඨනුහොතානානං කිං පටිසරණං කො ව නෙසං ගොවරවිසයං පට්ඨනුහොතිති.

1. පටිපාත්තපෙ - ස්‍යා.
2. වෙට්ඨති - මජ්ඣ.
3. සත්ථානි - ස්‍යා 1 සි 1, 2.
4. වලිජාතානි - මජ්ඣ.

5. ධිතං - මිච්ඡ, ධිතං - ස්‍යා.
6. යොපි - ස්‍යා.
7. සංග්ගි මච්ඡපරායණං - ස්‍යා.

5. ජරාවර්ගය

4. 5. 1

ජරා සූත්‍රය

1725. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවක සමීපයෙහි මීගාරමාකුපාසාද නම් පූර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එසමයෙහි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සවස්කල පලසමච්ඡිත් නැගී සිටි සේක් වෙහෙර පසුපස සෙවනෙහි පිට තවමින් වැඩහුන් සේක් වෙති. එකල්හි ආයුෂ්මත් ආනන්ද තෙරණුවෝ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ අවයව අතින් පිරිමදිමින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ඇසිරියෙකි, වහන්ස, පුදුමයෙකි, වහන්ස, භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිව්පැහැය පෙරමෙන් දැන් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද භාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවයවයෝ ලිහිල්හ. හටගත් රැළි ඇතියහ. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ ය. ඉඳුරන්ගේත් එනම්: වක්කුන්දියයේත් සොතින්දියයේත් සාතින්දියයේත් ජීවිතින්දියයේත් කායින්දියයේත් වෙනස් බවක් පෙනේ.

ආනන්ද, ඒ එසේ ම ය. යොවුන් බැවිහි දිරන ස්වභාව ඇත්තේ නිරෝගී බැවිහි රෝගී ස්වභාව ඇත්තේ දිවියෙහි මැරෙන ස්වභාව ඇත්තේ වෙයි. සිව්පැහැය ඒකාක් නො ද පිරිසිදු වේ. නො ද භාත්පසින් බබළන්නේ වේ. සියලු අවයවයෝ ලිහිල් වූවාහු හටගත් රැළි ඇත්තාහු ද වෙති. කය ද ඉදිරියට නැඹුරු වූයේ වේ. ඉඳුරන්ගේ ද එනම් වක්කුන්දියයේත් සොතින්දියයේත් සාතින්දියයේත් ජීවිතින්දියයේත් කායින්දියයේත් වෙනස්බවක් පෙනේ යි. භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙය වදළ සේක. සුගත වූ ශාස්තෘන් වහන්සේ මෙය වදාරා යළි මතු ද මෙය වදළ සේක:

එම්බල ලාමක ජරාව, දුර්වර්ණතා කරනසුලු ජරාව, තට නින්ද වේවා. එතාක් මනරම් සිරුර ජරාවෙන් මඩනා ලද්දේ ය.

යමෙක් සියවසක් ජීවත්වතු දු හෙතෙමෙන් මරු වසහ වන්නේ ය. කිසිවක් අත් නො හරී. සියල්ල ම මැඩලා යි.

4. 5. 2

උණ්ණාහඬාත්මණ සූත්‍රය

1726. එකල්හි උණ්ණාහ ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සමග සතුටු විය. සතුටු වියයුතු සිහි කටයුතු කරාව කොට නිවා එකත්පසෙක හුන්නේ ය. එකත්පසෙක හුන් උණ්ණාහ ඛමුණු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය කීය: “හවන් ගෞතමයෙනි, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: වක්කුන්දියය ... කායින්දිය යි. හවන් ගෞතමයෙනි, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිනා මේ පසිඳුරන්ට කිමෙක් පිළිසරණ ද? කවරෙක් ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳි ද යි.

පඤ්චමානි බ්‍රාහ්මණ, ඉන්ද්‍රියානි නානාවිසයානි නානාගොවරානි න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පව්වනුභොනාති. කතමානි පඤ්ඤා; වක්ඛන්ද්‍රියං -පෙ- කායින්ද්‍රියං. ඉමෙසං ඛො බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං නානාවිසයානං නානාගොවරානං න අඤ්ඤමඤ්ඤස්ස ගොවරවිසයං පව්වනුභොනානානං මනො පටිසරණං. මනොව¹ තෙසං ගොවරවිසයං පව්වනුභොතීති. මනස්ස පන භො ගොතම කිං පටිසරණංති? මනස්ස ඛො බ්‍රාහ්මණ, සති පටිසරණංති. සතියා පන භො ගොතම, කිං පටිසරණංති? සතියා ඛො බ්‍රාහ්මණ, චිත්‍රිකි පටිසරණංති. චිත්‍රිකියා පන භො ගොතම කිං පටිසරණංති? චිත්‍රිකියා ඛො බ්‍රාහ්මණ, නිබ්බානං පටිසරණංති. නිබ්බානාස්ස පන භො ගොතම, කිං පටිසරණංති? අව්චසරා බ්‍රාහ්මණ, පඤ්ඤා. නාසක්ඛි පඤ්ඤස්ස පරියන්තං ගහෙතුං. නිබ්බානොගධං හි බ්‍රාහ්මණ බ්‍රහ්මවරියං චුක්ඛති නිබ්බානපරායණං නිබ්බානපරියොසානංති. අථ ඛො උණණොහො බ්‍රාහ්මණො භගවතො භාසිතං අභිනන්දිතො අනුමොදිතො උට්ඨායාසනා භගවතං අභිවාදෙතො පදක්ඛණං කතො පක්කමි.

අථ ඛො භගවා අචීරපක්කනෙන උණණොහෙ බ්‍රාහ්මණෙ භික්ඛු ආමනෙතයි; “සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, කුටාගාරෙ වා කුටාගාරසාලායං වා* පාචිතවාතපානා සුරියෙ උග්ගච්ඡනෙන වාතපානෙන රුචි පටිසිතො කථාස්ස පතිට්ඨිතාති. පච්ඡිමාය භනෙත භික්ඛියන්ති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, උණණොහස්ස බ්‍රාහ්මණස්ස තථාගතෙ සද්ධා නිවිට්ඨා, මූලජාතා පතිට්ඨිතා දළහා අසංභාරියා සමණෙන වා බ්‍රාහ්මණෙන වා දෙවෙන වා මාරෙන වා බ්‍රහ්මිණා වා කෙනචී වා ලොකස්මිං. ඉමමිහි වෙ භික්ඛවෙ, සමයෙ උණණොහො බ්‍රාහ්මණො කාලං කරෙය්‍ය, නත්ති තං සංයොජනං යෙන සංයොජනෙන සංයුතො උණණොහො බ්‍රාහ්මණො පුන ඉමං ලොකං ආගට්ඨෙය්‍යාති.

4. 5. 3

සාකෙතසුත්තං.

1727. එකං සමයං භගවා සාකෙතෙ වීහරති අක්ඛන්ධනෙ මිගදයෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනෙතයි. අත්ථි නු ඛො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගම්ම යානී පඤ්චන්ද්‍රියානි තානි පඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණි භොනති, යානි පඤ්ඤා බ්‍රාහ්මණි තානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භොනතිති? භගවද්වුලකා නො භනෙත, ධම්මො -පෙ-

1. මනො ව - යනා, සි 1.

2. කුටාගාරං වා කුටාගාරසාලා වා උක්කරාය - සිමු.

බමුණ, මේ පසිඳුරෝ වෙන් වෙන් විෂය ඇත්තාහු වෙන් වෙන් අරමුණු ඇත්තාහු ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳිත්. කවර පසෙක් ද යත්: වක්කුන්ද්‍රිය ය ... කායින්ද්‍රිය යි. බමුණ, වෙන් වෙන් විෂය ඇති වෙන් වෙන් අරමුණු ඇති ඔවුනොවුන්ගේ අරමුණු විෂය නො විඳින මේ පසිඳුරන්ට සිත පිළිසරණ යි. සිත ම ඔවුන්ගේ අරමුණු විෂය විඳී යි. හවත් ගෞතමයෙනි, සිතට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතට සිතිය පිළිසරණ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, සිතියට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, සිතියට විමුක්තිය පිළිසරණ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, විමුක්තියට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ, විමුක්තියට නිවන පිළිසරණ යි. හවත් ගෞතමයෙනි, නිවනට කීමෙක් පිළිසරණ ද යි? බමුණ ප්‍රශ්නය ඉක්මවා ගියෙහි ය. ප්‍රශ්නයෙහි කෙළවර ගැනීමට නො හැකි විය. බමුණ නිවනට ඇතුළත් වූවක් නිවන පිහිට කොට ඇත්තක් නිවන කෙළවර කොට ඇත්තක් කොට බඹසර වෙසෙන්නේ යි. එකල්හි උණණහ බමුණු තෙමේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ දේශනාව පිළිගෙන අනුමෝදන් ව හුනස්නෙන් නැගී, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැද පැදකුණු කොට ගියේ ය.

එකල්හි භාග්‍යවතුන් වහන්සේ උණණහ බමුණා නික්ම ගිය නොබෝ කලකින් භික්ෂූන් ඇමතුසේක. මහණෙනි, කුළුගෙයක හෝ කුළුගේහලක හෝ පෙරදිග වාකවුළු යම් සේ ද හිරු උදවන කල්හි වාකවුළුවෙන් හිරුඳය පිවිය කොහි පිහිටියා වන්නේ ද යි? වහන්ස, පැයුළු බිතෙහි ය, මහණෙනි, එසෙයින් ම උණණහ බමුණට තථාගතයන් කෙරෙහි ඇතුළට පිවිසි හටගත් මුල් ඇති දැඩි වූ මහණකු විසින් හෝ බමුණකු විසින් හෝ දෙවියකු විසින් හෝ මරකු විසින් හෝ බඹකු විසින් හෝ ලොව කිසිවකු විසින් හෝ නො වැනසිය හැකි සැදහැ පිහිටියා ය. මහණෙනි, ඉදින් උණණහ බමුණු මෙයමයෙහි කලුරිය කරන්නේ නමුදු යම් සංයෝජනයෙකින් යුත් උණණහ බමුණු නැවත මෙලොවට පැමිණෙන්නේ නම් එබඳු සංයෝජනයක් නැතැ යි.

4. 5. 3

සාකේතසූත්‍රය

1727. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සාකේතනුවර යම්පයෙහි මීඟ්‍රය නම් වූ අඳුන්වෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙන් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද? යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙන් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද? එබඳු නයෙක් ඇද්ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ගෙන ඇතියහ ...

අඤ්ඤා භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම යාති පඤ්ඤානි තාති පඤ්ඤා බලාති භොතහි, යාති පඤ්ඤා බලාති තාති පඤ්ඤානි භොතහි. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම යාති පඤ්ඤානි තාති පඤ්ඤා බලාති භොතහි, යාති පඤ්ඤා බලාති තාති පඤ්ඤානි භොතහි: යං භික්ඛවෙ, සඤ්ඤායං නං සඤ්ඤාබලං, යං සඤ්ඤාබලං නං සඤ්ඤායං. යං විරිද්ධියං නං විරිද්ධිබලං, යං විරිද්ධිබලං නං විරිද්ධියං, යං සතින්ද්‍රියං නං සතිබලං, යං සතිබලං නං සතින්ද්‍රියං. යං සමාධින්ද්‍රියං නං සමාධිබලං, යං සමාධිබලං නං සමාධින්ද්‍රියං. යං පඤ්ඤානි නං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං නං පඤ්ඤානි.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ නදී පාචිනනිකා පාචිනපොණා පාචින-පඤ්ඤා, තස්සා අස්ස මජ්ඣෙ 1 දීපො, අඤ්ඤා භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා ඵකො සොනොතෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. අඤ්ඤා පන භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොනානිතෙව. සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා ඵකො සොනොතෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති? යං 2 භික්ඛවෙ, තස්ස දීපස්ස පුරස්මනො 3 උදකං යඤ්ඤා පච්ඡමනො උදකං, අයං ඛො භික්ඛවෙ පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා ඵකො සොනොතෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොනානිතෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති, යං භික්ඛවෙ, තස්ස දීපස්ස උත්තරනො උදකං යඤ්ඤා උත්තරනො උදකං, අයං ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම තස්සා නදියා දෙව සොනානිතෙව සඤ්ඤා ගව්ඡති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යං සඤ්ඤායං නං සඤ්ඤාබලං යං සඤ්ඤාබලං නං සඤ්ඤායං -පෙ- යං පඤ්ඤානි නං පඤ්ඤාබලං, යං පඤ්ඤාබලං නං පඤ්ඤානි. පඤ්ඤානං භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතා බහුලිකතතා භික්ඛු ආසවානං ඛයා අනාසවං වෙතොවිමුත්තං පඤ්ඤාවිමුත්තං දිට්ඨොව ධම්මෙ සයං අභිඤ්ඤා සමීක්ඛා උපසම්පජ්ඣති.

4. 5. 4

පුබ්බකොට්ඨකපුත්තං

1728. එකං සමයං හගවා යාවතපියං විහරති පුබ්බකොට්ඨකෙ. තත්‍ර ඛො හගවා ආයසමනං සාරිපුත්තං ආමනොගමි. සද්දහාසි 4 තං සාරිපුත්තං, සද්ධින්ද්‍රියං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගමං හොති, අමතපරායනං අමතපරියොසානං, විරිද්ධියං -පෙ- සතින්ද්‍රියං -පෙ- සමාධින්ද්‍රියං -පෙ- පඤ්ඤානි නං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගමං හොති අමතපරායනං අමතපරියොසානානි?

1. තස්සා මජ්ඣෙ - මජ්ඣං, භා.
2. යඤ්ඤා - මජ්ඣං, සා.
3. පුරස්මනො - මජ්ඣං.
4. සද්දහසි - මජ්ඣං, යා.

මහණෙනි යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙන් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙන් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ යම් කෙනෙක් පසිඳුරෝ වෙන් නම් ඔහු පස්බලයෝ වෙද්ද, යම් කෙනෙක් පස්බලයෝ වෙන් නම් ඔහු පසිඳුරෝ වෙද්ද, ඒ නය කවරේ ද, යත්: මහණෙනි, යමෙක් සද්ධිත්තිය ය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිත්තිය වේ. යමෙක් විරිදිත්තිය වේ නම් එය විරිදිබලය වේ. යමෙක් විරිදිබලය වේ නම් එය විරිදිත්තිය වේ. යමෙක් සතිත්තිය වේ නම් එය සතිබලය වේ. යමෙක් සතිබලය වේ නම් එය සතිත්තිය වේ. යමෙක් සමාධිත්තිය වේ නම් එය සමාධිබලය වේ. යමෙක් සමාධිබලය වේ නම් එය සමාධිත්තිය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාත්තිය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤාත්තිය වේ.

මහණෙනි, යම්සේ පෙරදිගට නැමුණු පෙරදිගට නැමුණු වූ පෙරදිගට බර වූ නදියක් වේද. එහි මැද දිවයිනෙක් වන්නේ ය. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙසැඩපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම සැඩපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි පෙරදිග කෙළවර යම් දියෙක් වේද. පැළදිග කෙළවර යම් දියෙකුත් වේද, මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි එක ම දියපහරෙකැයි ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, ඒ දිවයිනෙහි උතුරු කෙළවර යම් දියෙක් වේද, දකුණු කෙළවර යම් දියකුත් වේද මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ ඒ නදියෙහි දෙදියපහරෙකැයි ම ගිණුමට යේ නම් මේ ඒ නයයි. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමෙක් සද්ධිත්තිය වේ නම් එය සඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් සඤ්ඤාබලය වේ නම් එය සද්ධිත්තිය වේ ... යමෙක් පඤ්ඤාත්තිය වේ නම් එය පඤ්ඤාබලය වේ. යමෙක් පඤ්ඤාබලය වේ නම් එය පඤ්ඤාත්තිය වේ. මහණෙනි, මේ පසිඳුරන් වැඩූ බැවින් මහණනෙමේ ආශ්‍රවයන් සෞ කිරීමෙන් අනාශ්‍රව වූ ඵලසමාධියන් ඵලප්‍රඥාවන් දිට්‍ර දූමියෙහි ම තෙමේ වෙසෙසින් දූත පසක් කොට එයට පැමිණ වෙසෙයි.

4. 5. 4

පුබ්බ කොට්ඨක සූත්‍රය

1728. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සම්පයෙහි පුබ්බකොට්ඨකයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සාරිපුත්ත තෙරණුවන් ඇමතු යේක: සාරිපුත්ත සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. විරිදිත්තිය ... සතිත්තිය ... සමාධිත්තිය ... පඤ්ඤාත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි තෙපි හදහනු ද යි.

නට්වාහං එත්ථ හතොත, හගවතො සද්ධාය ගච්ඡාමි ‘‘සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං හි හතොත, අඤ්ඤානං අසස අදිට්ඨං¹ අවිදිතං අසඤ්ඤිතං අඵසස්සිතං² පඤ්ඤාය, තෙ තත්ථ පරෙසං සද්ධාය ගච්ඡය්‍යුං: සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං ඤානං චිත්තං සඤ්ඤානං ඵසස්සිතං පඤ්ඤාය, නික්ඛාඛිං තෙ තත්ථ නිබ්බිවිකිච්ඡා, සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. මග්ගමි ඛො එතං හතොත, ඤානං චිත්තං සඤ්ඤානං ඵසස්සිතං පඤ්ඤාය. නික්ඛාඛිං තෙ තත්ථ නිබ්බිවිකිච්ඡා සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං.’’

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යෙසං භෙතං³ සාරිපුත්ත, අඤ්ඤානං අසස අදිට්ඨං අවිදිතං අසඤ්ඤිතං අඵසස්සිතං පඤ්ඤාය තෙ තත්ථ පරෙසං සද්ධාය ගච්ඡය්‍යුං, සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං. යෙසං ඤානං චිත්තං සාරිපුත්ත, ඤානං චිත්තං සඤ්ඤානං ඵසස්සිතං පඤ්ඤාය නික්ඛාඛිං තෙ තත්ථ නිබ්බිවිකිච්ඡා, සද්ධිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං -පෙ- පඤ්ඤිත්‍රියං භාවිතං බහුලීකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං අමතපරියොසානං.’’

1. අඤ්ඤානං අදිට්ඨං - සත්‍ය.

2. අඵසස්සිතං - පි 1, සත්‍ය.

3. යෙසං භෙතිතං - සත්‍ය.

වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි. මෙහි ලා මම භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) නො යෙමි. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් නො දන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසිනුදු මෙය දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහි ලා නිසැක වූවාහු පහවූ විවිකිච්ඡා ඇත්තාහු වෙත්. වහන්ස, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ම විසිනුදු මෙය දන්නා ලද්දේ ය. දක්නා ලද්දේ ය. අවබෝධ කරන ලද්දේ ය. පසක් කරන ලද්දේ ය. නුවණින් පහස්නා ලද්දේ ය. මම එහිලා නිසැකයෙමි. පහ වූ විවිකිච්ඡා ඇතියෙමි යි.

සාරිපුත්ත මැනවි, මැනවි, සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසින් මෙය නොදන්නා ලද්දේ නො දක්නා ලද්දේ අවබෝධ නො කරන ලද්දේ නො පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් නො පහස්නා ලද්දේ වන්නේ නම් ඔහු එහිලා මෙරමා (වදන්) ඇදහීමෙන් (නිමාවට) යන්නාහු ය. සාරිපුත්ත, සද්ධිත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ යි යම් කෙනකුත් විසිනුදු මෙය දන්නා ලද්දේ දක්නා ලද්දේ අවබෝධ කරන ලද්දේ පසක් කරන ලද්දේ නුවණින් පහස්නා ලද්දේ වේ නම් ඔහු එහිලා නිසැකයහ. පහ වූ විවිකිච්ඡා ඇතියහ යි.

4. 5. 5

පුබ්බාරාමස්සතං.

1729. එකං සමයං හගවා සාවසථියං චිහරති පුබ්බාරාමෙ මිගාරමාතුපාසාදෙ. නත්තං ධො භික්ඛවෙ ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ධිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. හගවලුලුකා නො හනෙත්ත, ධග්ගා -පෙ- එකස්ස ධො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ධිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. කතමස්ස එකස්ස? පඤ්ඤාදිත්‍රියස්ස. පඤ්ඤාවතො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස තදනවයා සද්ධා සණ්ඨාති. තදනවයං චරියං සණ්ඨාති. තදනවයා සති සණ්ඨාති. තදනවයො සමාධි සණ්ඨාති. ඉමස්ස ධො භික්ඛවෙ, එකස්ස ඉන්ද්‍රියස්ස භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ධිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාමස්සතං.

1730. කතින්තං නු ධො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ධිණ්ණ ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති? හගවලුලුකා නො හනෙත්ත, ධග්ගා -පෙ- දවිත්තං ධො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති. “ධිණ්ණ ජාති වුසිතං, බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමීති. කතමෙයං දවිත්තං: අරියාය ව පඤ්ඤා, අරියාය ව විමුක්ඛයා. යා භික්ඛ භික්ඛවෙ, අරියා පඤ්ඤා තදස්ස පඤ්ඤාදිත්‍රියං, යා භික්ඛ භික්ඛවෙ, අරියා විමුක්ඛ තදස්ස සමාධිත්‍රියං, ඉමෙයං ධො භික්ඛවෙ, දවිත්තං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලිකතතො ධිණ්ණසවො භික්ඛු අඤ්ඤං ව්‍යාකරොති: “ධිණ්ණ ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති.

1. කතින්තං - සා,.

4. 5. 5

පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1729. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ සැවැත්තුවර සමීප-
යෙහි මිහාරමාතුපාසාද නම් සුර්වාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී
භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... මහණෙනි, කෙනෙක්
ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ
“ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි.
මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ
කෙරේ ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ.
... මහණෙනි, එක් ඉන්ද්‍රියයක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින්
ක්ෂීණාස්‍රව මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බර වැස නිමවන ලදි.
කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනිමි”යි
අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර එකක් ද යත්: පඤ්ඤිත්‍රිය යි.
මහණෙනි, පැනවත් අරියවුහට ඒ අනුව යන සැදහැ පිහිටයි.
ඒ අනුව යන වැර පිහිටයි. ඒ අනුව යන සිහිය පිහිටයි. ඒ අනුව
යන සමාධිය පිහිටයි. මහණෙනි, මේ එක් ඉන්ද්‍රියය වැඩූ බැවින්
බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බර
වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක්
නැතැයි දැනිමි”යි රහත් බව ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

4. 5. 6

දුතිය පුබ්බාරාම සූත්‍රය

1730. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දැනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු
හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ .. මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය දෙකක් වැඩූ
බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ.
බබ්බර වැස නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස
අනෙකක් නැතැයි දැනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි. කවර
දෙකක් ද යත්: ආයඨ වූ ප්‍රඥවත් ආයඨවූ විමුක්තියක් ය. මහණෙනි,
ඔහුගේ යම් ආයඨ වූ ප්‍රඥවත් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤිත්‍රිය යි.
මහණෙනි ඔහුගේ යම් ආයඨ වූ විමුක්තියක් වේ නම් එය ඔහුගේ
සමාධිත්‍රිය යි. මහණෙනි, මේ දෙඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ
බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්බර වැස නිමවන
ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි
දැනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරෙයි.

4. 5. 7

තනිය පුබ්බාරාමස්සත්තං

1731. කතියං නු ටො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලී-
කතතො ටිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
භගවම්බුලකා නො භනෙත, ධම්මා -පෙ- චතුර්තං ටො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො ටිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං චතුර්තං: විරිදිත්‍රියස්ස
සතිත්‍රියස්ස සමාධිත්‍රියස්ස පඤ්ඤිත්‍රියස්ස. ඉමෙසං ටො භික්ඛවෙ,
චතුර්තං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො ටිණාසවො භික්ඛු
අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං
කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 8

චතුසු පුබ්බාරාමස්සත්තං

1732. කතියං නු ටො භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලී-
කතතො ටිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති,
වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති?
භගවම්බුලකා නො භනෙත, ධම්මා -පෙ- පඤ්ඤානං ටො භික්ඛවෙ,
ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො ටිණාසවො භික්ඛු අඤ්ඤං
බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කතමෙසං පඤ්ඤානං: සධිත්‍රියස්ස
විරිදිත්‍රියස්ස සතිත්‍රියස්ස සමාධිත්‍රියස්ස පඤ්ඤිත්‍රියස්ස. ඉමෙසං
ටො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො බහුලීකතතො ටිණා-
සවො භික්ඛු අඤ්ඤං බ්‍යාකරොති: “ටිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං,
කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති.

4. 5. 9

පිණ්ඩාලස්සත්තං

1733. එකං සමයං භගවා කොසඬියං විහරති සොසිකාරාමෙ,
තෙන ටො පන සමයෙන ආයසමනා පිණ්ඩාලභාරආර්ථෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා හොති: “ටිණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං,
නාපරං ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. අර ටො සම්බුද්ධා භික්ඛු
යෙන භගවා තෙනුපසංකම්පු. උපසංකම්පො භගවතං අභිවාදෙතො
එකමන්තං නිසිදිංසු. එකමන්තං නිසිදිංසො ටො තෙ භික්ඛු භගවතං
එතදවොචු: “ආයසමනා භනෙත පිණ්ඩාලභාරආර්ථෙන අඤ්ඤා
බ්‍යාකතා: “ටිණා ජාති වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කතං කරණියං, නාපරං
ඉක්කන්තායාති පජානාමි”ති. කිනනුටො භනෙත, අසුචසං සමපස්ස-
මානෙන ආයසමනා පිණ්ඩාලභාරආර්ථෙන අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “ටිණා
ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්කන්තායාති
පජානාමි”ති.

4. 5. 7

තනිය ප්‍රබ්ධාරාම සූත්‍රය

1731. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු ගඟවත්තු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉඳුරන් සිවුදෙනෙකුන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් ක්ෂිණාසුව මහණ තෙමේ: “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි අර්හත්ත්වය ප්‍රකාශ කෙරේ. කවර සිවුදෙනෙකුන් ද යත්: චිරිධිත්තියය සතිත්තියය සමාධිත්තියය පඤ්ඤිත්තියය යි. මහණෙනි, මේ සිවුඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණතෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 8

වතුකු ප්‍රබ්ධාරාම සූත්‍රය

1732. මහණෙනි, කෙනෙක් ඉඳුරන් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසා ද? යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු ගඟවත්තු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය පසක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් රහත් මහණ තෙමේ “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසා යි.

4. 5. 9

පිණ්ඩොල සූත්‍රය

1733. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසඹැනුවර යම්පයෙහි සෝඨිකාරාමයෙහි වැඩිවසන සේක. එසමයෙහි ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාර් තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ වෙයි. එකල්හි බොහෝ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියහ. එළඹ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වැඳ එකත්පස් ව හුන්හ. එකත්පස් ව හුන් ඒ භික්ෂූහු භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකළහ: වහන්ස, ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාර් තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. වහන්ස, කිනම් කරුණක් දක්නා ආයුෂ්මත් පිණ්ඩොලභාරද්වාර් තෙරණුවන් විසින් “ඉපැද්ම ගෙවිණ. බබ්සර වැය නිමවන ලදි. කටයුතු කරන ලදි. මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දනිමි”යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ද? යි.

තිණ්ණං ටො පන භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුට්ඨිකතතො පිණ්ඩාලභාරදායෙන භික්ඛුනා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “විණං ජාති, වුසිතං ඩුග්ගච්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. කතවෙසං තිණ්ණතො: සතින්ද්‍රියස්ස සමාධින්ද්‍රියස්ස පඤ්ඤින්ද්‍රියස්ස. ඉවෙසං ටො භික්ඛවෙ, තිණ්ණතො ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුට්ඨිකතතො පිණ්ඩාලභාරදායෙන භික්ඛුනා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “විණං ජාති වුසිතං ඩුග්ගච්චරියං, කතං කරණියං නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති. ඉමාත්ති ට භික්ඛවෙ, තිණ්ණ ඉන්ද්‍රියාති කිමන්තාති: ඛයන්තාති. කිසස් ඛයන්තාති: ජාතිජරාමරණස්ස. ජාතිජරාමරණං ඛයන්තං: ටො භික්ඛවෙ, සමපස්සමානෙන පිණ්ඩාලභාරදායෙන භික්ඛුනා අඤ්ඤා බ්‍යාකතා: “විණං ජාති, වුසිතං ඩුග්ගච්චරියං, කතං කරණියං, නාපරං ඉක්ඛන්තායාති පජානාමී”ති.

4. 5. 10

ආපණ්ණතං

1734. එතං සමයං හගවා අබ්බගස්ස විහරති ආපණං නාම අභිනානං නිගමො. තත්‍ර ටො හගවා ආයඤ්ඤානං සාරිපුත්තං ආමනෙතයි: “යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො,¹ අභිසංසන්නො අපි නු සො² තථාගතෙ වා තථාගත-සාසනෙ වා කච්ඡියස්ස වා විචිකිචෙජ්ජස්ස වා”ති?

යො සො හතෙන, අරියසාවකො තථාගතෙ එකන්තගතො³ අභිසංසන්නො න සො තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා කච්ඡියස්ස වා විචිකිචෙජ්ජස්ස වා. සද්ධස්ස භි හතෙන, අරියසාවකස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං ආරඤ්චිරියො විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං උපසම්පදය ථාමවා දළොපරක්කමො අනිකම්මකම්මරො කුසලෙසු ධම්මෙසු. යං භික්ඛ හතෙන, විරියං තදස්ස විරිධින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි හතෙන, අරියසාවකස්ස ආරඤ්චිරියස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං සතිමා භවිස්සති පරමෙන සතිනෙපසෙසන සමන්තාගතො චිරකතමපි චිරභාසිතමපි සරිතා අනුස්සරිතා. යා භික්ඛ හතෙන, සති, තදස්ස සතින්ද්‍රියං. සද්ධස්ස භි හතෙන, අරියසාවකස්ස ආරඤ්චිරියස්ස උපධිසිතසතිනො එතං පාටිකඛිං: “යං චෝක්ඛග්ගාරම්මණං කර්ඤා ලභිස්සති සමාධිං ලභිස්සති විනිතසෙසකග්ගතං. යො භික්ඛ හතෙන, සමාධි තදස්ස සමාධින්ද්‍රියං.

1. තිණ්ණං - සා, සිඳු.

2. ඛයන්ති - මජ්ඣං, සා, සිඳු.

3. එකන්තගතො - සිඳු.

4. න සො - මජ්ඣං, සා.

මහණෙනි, ඉන්ද්‍රිය තුනක් වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාජ මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බබ්බර වැය නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි'යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. කවර තුනක් ද යත්: සත්ත්ව්‍යය සමාධිත්වය පඤ්ඤාත්වය යි. මහණෙනි, මේ ඉන්ද්‍රිය තුන වැඩූ බැවින් බහුල කළ බැවින් පිණේඛාල භාරදාජ මහණහු විසින් ඉපැදීම ගෙවිණ, බබ්බර වැය නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි'යි රහත් බව පවසන ලද්දේ ය. මහණෙනි, මේ තුන්ඉඳුරෝ කුමක් කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ඥාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ය. කුමක් ඥාය කිරීම කෙළවර කොට ඇත්තෝ ද යත්: ජාතිජරාමරණ යි. මහණෙනි, ජාතිජරාමරණ ඥාය අන්තය යි දක්නාවූ පිණේඛාල භාරදාජ මහණහු විසින් “ඉපැදීම ගෙවිණ, බබ්බර වැය නිමවන ලදී, කටයුතු කරන ලදී, මේ බැව් පිණිස අනෙකක් නැතැයි දැනීමි'යි රහත් බව පවසන ලද්දේ යි.

4. 5. 10

ආපණ සූත්‍රය

1734. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ අභුද්ධව්වෙහි අභුද්ධවූ-වැස්සන්ගේ ආපණ නම් නියමගම්හි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් කෙරුන් ඇමතු සේක. සැරියුත්, යම් ඒ අරියව්වෙක් තරාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තරාගතයන් කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ සැක කරන්නේ හෝ විචිකිච්ඡා කරන්නේ හෝ වේ ද? යි.

වහන්ස, යම් ඒ අරියව්වෙක් තරාගතයන් කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැත්තේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ වේ නම් හෙතෙමේ තරාගතයන් කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ සැක නො කරන්නේ ය. විචිකිච්ඡා නො කරන්නේ ය. වහන්ස, “අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇත්තේ කුසල්දහමහි නොපසුබස්නා වැර ඇත්තේ දුඛපැරකුම් ඇත්තේ නොබහාතැබූ දුර ඇත්තේ වෙසෙන්නේ ය. යන යමෙක් ඇද් ද, සැදහැති අරියච්ඡු විසින් එය කැමති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් වියථියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිදිත්වය යි. වහන්ස, “සිහි ඇත්තේ උතුම් බලවත් සිහියෙන් යුතු වූයේ ඉතා පෙර කරන ලද්ද කියන ලද්ද පවා සිහි කරනුයේ පුනපුනා සිහිකරනුයේ වන්නේ ය, යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැති අරියච්ඡු විසින් මෙය කැමති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සිහියෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සතිත්වය යි. වහන්ස, නිවන අරමුණු කොට සමාධිය ලබන්නේ ය, සිතේ එකභකම ලබන්නේ ය යන යමෙක් ඇද් ද, ඇරඹූ වෙර ඇති එළඹිටි සිහි ඇති සැදහැති අරියච්ඡු විසින් මෙය කැමැති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් සමාධි-යෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සමාධිත්වය යි.

සඤ්ඤා හි භවතො, අරියසාවකස්ස ආරඤ්චරියස්ස උපට්ඨන-
සත්තො සමාහිතවික්කස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං එවං ජාතිස්සති
අනාමනග්ගො ඛො සංසාරො පුබ්බො කොටි න පඤ්ඤායති අවිජ්ජා-
නිවරණානං සත්තානං නිශ්කාසංයොජනානං සන්ධාවනං සංසරනං
අවිජ්ජායතෙව තමොකායස්ස¹ අසෙසවිරාගනිරොධො, සන්තමෙතං
පදං, පඤ්ඤාමෙතං පදං, යදිදං සබ්බසංඝාරසමථො සබ්බපට්ඨපටි-
තිස්සග්ගො නිශ්කක්කයො විරාගො නිරොධො නිබ්බානං, යා හිස්ස
භවතො, පඤ්ඤා නදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං, ස ඛො සො² භවතො,
අරියසාවකො එවං පදහිතො පදහිතො එවං සරිතො සරිතො එවං සමාද-
හිතො සමාදහිතො එවං පජානිතො පජානිතො එවං අභිසංදහති: “ඉමෙ
ඛො තෙ ධම්මො යෙ‘මෙ පුබ්බෙ සුතාව³ අහෙසුං, තෙදනාහං
එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතො⁴ විහරාමි. පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජා⁵
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස භවතො, සඤ්ඤා නදස්ස සඤ්ඤාදිත්ථියං.

සාධු සාධු සාරිපුත්ත, යො සො සාරිපුත්ත, අරියසාවකො
නරාගතෙ එකන්තගතො අභිප්පසන්නො, න සො තරාගතෙ වා
තරාගතසාසනෙ වා කච්චෙය්‍ය වා විචිකිට්ඨෙය්‍ය වා. සඤ්ඤා හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස එතං පාටිකඛිං: “යං ආරඤ්චරියො
විහරිස්සති අකුසලානං ධම්මානං පහානාය කුසලානං ධම්මානං
උපසම්පදාය ථාමවා දළහපරක්කමො අනික්ඛිත්තධුරො කුසලෙසු
ධම්මෙසු, යං හිස්ස සාරිපුත්ත, විරියං, නදස්ස විරිදිත්ථියං. සඤ්ඤා හි
සාරිපුත්ත, අරියසාවකස්ස ආරඤ්චරියස්ස එතං පාටිකඛිං - පෙ-
යා හිස්ස සාරිපුත්ත, පඤ්ඤා නදස්ස පඤ්ඤාදිත්ථියං. ස ඛො සො
සාරිපුත්ත, අරියසාවකො එවං පදහිතො පදහිතො එවං සරිතො සරිතො
එවං සමාදහිතො සමාදහිතො එවං පජානිතො පජානිතො එවං
අභිසංදහති: “ඉමෙ ඛො තෙ ධම්මො යෙ‘මෙ පුබ්බෙ සුතාව අහෙසුං
තෙදනාහං එතරහි කායෙන ව ඵ්ඨිතො විහරාමි පඤ්ඤාය ව අතිවිජ්ජා
පස්සාමි”ති. යා හිස්ස සාරිපුත්ත, සඤ්ඤා නදස්ස සඤ්ඤාදිත්ථියං.

ජරාවග්ගො පඤ්ඤාමො.

කත්තුද්දනං:

ජරා උණණාහත්තාහම්මො සාකෙතො පුබ්බකොට්ඨකො,
පුබ්බාරාමෙන වක්කාරි පිණ්ණාලො ආපණෙන වානි.⁷

1. තමොකායස්සව - සිවු, සි 2.

2. සඤ්ඤා සො - මජ්ඣං.

3. සුතවා - මජ්ඣං.

4. එවිත්ථියං - සි 1, 2.

5. පටිවිජ්ජා - මජ්ඣං.

6. තෙතාහං - යා.

7. සඤ්ඤා - යා.

වහන්ස, අවිද්‍යාව නිවරණ කොට ඇති තෘෂ්ණාව සංයෝජන කොට ඇති දිවෙන සැරිසරන සත්ත්වයන්ගේ සසර නොදන්නා ලද අග්මුල් ඇත්තේ ය. පුරිම කෙළවර නො පෙනේ. අවිද්‍යාසංකීර්ණ තමස්කායයාගේ යම් මේ නිරවශේෂ විරාගනිරොධයෙක් සියලු සංස්කාර-යන්ගේ සත්තිදීමෙන් සියලු උපධීන්ගේ බැහැර ලීමෙන් තෘෂ්ණා ක්ෂයයෙන් විරාගයෙන් නිරොධයෙන් නිර්වාණයෙන් වේ නම් මේ නිවන්පදය ශාන්තය, මේ නිවන්පදය ප්‍රණීත යයි මෙසේ දන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, ඇරඹූ වැර ඇති එළඹිසිටි සිහි ඇති එකඟ වූ සිත් ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු. වහන්ස, ඔහුට යම් ප්‍රඥාවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. වහන්ස, ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වීයා කොට කොට මෙසේ සිහිකොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දැන දැන “පෙර මා විසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දේ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය. මම දැන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිද දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. වහන්ස, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත, යම් ඒ අරිසව්වෙක් තථාගතයා කෙරෙහි නොසැලෙන සැදහැනියේ වෙසෙසින් පහන් වූයේ නම් හෙතෙමේ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගත සස්තෙහි හෝ සැක නො කරන්නේ ය. විචිකිච්ඡාත් නො කරන්නේ ය. සාරිපුත්ත, අකුසල්දහම් ප්‍රභාණ පිණිස කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස ඇරඹූ වැර ඇතියේ කුසල්දහම්හි නො පසුබස්නා වැර ඇතියේ දඩි පැරකුම් ඇතියේ නො බහා තැබූ ධුර ඇතියේ වෙසෙන්නේ ය යන යමෙක් වේ ද, සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් වීයායෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ විරිසිත්තිය යි. සාරිපුත්ත .. ඇරඹූ වැර ඇති සැදහැනි අරිසවුහු විසින් මෙය කැමති විය යුතු, සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් ප්‍රඥාවක් වේ නම් එය ඔහුගේ පඤ්ඤාදිය යි. සාරිපුත්ත ඒ මේ අරිසවු මෙසේ ප්‍රධන්වීයා කොට කොට මෙසේ සිහි කොට කොට මෙසේ සමාදන් ව සමාදන් ව මෙසේ දැන දැන “පෙර මිවිසින් යම් දහම් කෙනෙක් අසන ලද්දේ වූහු නම් මොහු ඒ දහම්හු ම ය; මම දැන් ඔවුන් නාමකයින් ද පැහැය වෙසෙමි. නුවණින් ද පිළිවිද දක්මි” යි මෙසේ වෙසෙසින් හඳහයි. සාරිපුත්ත, ඔහුට යම් සැදහැයෙක් වේ නම් එය ඔහුගේ සද්ධිත්තිය යි.

පස්වැනි ජරාවග්ගී යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලිය:

ජරා උණ්ණාහව්‍රාහම්ණ, සාකෙත, පුබ්බකොට්ඨක යි සිවු සුතුරෙක් ද පුබ්බාරාම නමින් සිවු සුතුරෙක් ද, පිණ්ණොල ආපණ යි දෙසුතුරෙක් ද යි දසසුතුරෙකි යි.

6. සුකරබතවග්ගො

4. 6. 1

සාලාසුතං

1735. එකං සමයං භගවා කොසලෙසු විහරති සාලායං¹ බ්‍රාහ්මණගාවෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොතස්සි -පෙ- යෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි තිරච්ඡානගතා පාණා, සීහො තෙසං මිගරාජා² අභ්‍රමකඛායති; යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන³ එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤිජ්ජියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති; යදිදං බොධාය.

කතමෙ ව භික්ඛවෙ; බොධිපක්ඛියා ධම්මා? සද්ධිජ්ජියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවහන්ති. විරිසිජ්ජියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවහන්ති. සතිජ්ජියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො, තං බොධාය සංවහන්ති. සමාධිජ්ජියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො තං බොධාය සංවහන්ති. පඤ්ඤිජ්ජියං බොධිපක්ඛියො ධම්මො. තං බොධාය සංවහන්ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි තිරච්ඡානගතා පාණා, සීහො තෙසං මිගරාජා අභ්‍රමකඛායති, යදිදං ථාමෙන ජවෙන සුරියෙන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බොධිපක්ඛියා ධම්මා, පඤ්ඤිජ්ජියං තෙසං අභ්‍රමකඛායති; යදිදං බොධායාති.

4. 6. 2

මලලකසුතං

1736. එකං සමයං භගවා මලලකෙසු⁴ විහරති උරුවෙලකස්ස නාම මලලකානං නිගමො. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොතස්සි: යාව කිවඤ්ච භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියං ඤාණං⁵ නුප්පන්නං⁶ හොති නෙව තාව චතුක්ඛං ඉජ්ජියානං සංඤ්චිති හොති, නෙව තාව චතුක්ඛං ඉජ්ජියානං අවධිසිති හොති, යතො ව ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤාණං උප්පන්නං හොති, අථ චතුක්ඛං ඉජ්ජියානං සංඤ්චිති හොති, අථ චතුක්ඛං ඉජ්ජියානං අවධිසිති හොති.

1- කොසලායං - ස්‍යා.

2. සීහො මිගරාජා තෙසං මජ්ඣං, ස්‍යා.

3. සුරෙන - මජ්ඣං.

4. මලලකෙසු - මජ්ඣං.

5. අරියඤාණං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. න උප්පන්නං - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. සුකරබතවර්ගය

4. 6. 1

සාලා සූත්‍රය

1735. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල්දනවටෙහි සාලානම් බමුණුගමහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක ... මහණෙනි, යම්යේ යම්කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණීහු වෙද්ද, මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි එසෙයින් ම යම්කිසි බොධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ.

මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. චිරිධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සත්ත්වය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. සමාධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. පඤ්ඤාන්ද්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතියි. මහණෙනි, යම් කිසි තිරිසන්ගත ප්‍රාණීහු වෙද්ද මෘගරාජ වූ සිංහ තෙමේ ශක්තියෙන්ද වෙගයෙන්ද ශූරභාවයෙන්ද ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝධිපාක්ෂිකධර්මයෝ වෙද්ද, අවබෝධය පිණිස පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍රයයි කියනු ලැබේ.

4. 6. 2

මල්ලක සූත්‍රය

1736. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මල්ලකදනවටෙහි උරුවෙලකප්ප නම් මල්ලකයන්ගේ නියමිගමහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ භික්ෂූන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, අරියවුහට යම්තාක් අරිතෑණ තුපත්තෝ වේ නම් ඒ තාක් සිවු ඉඳුරන්ගේ නොම සිටුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නොම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරියවුහට අරිතෑණ උපත්තෝ වේ නම් එකල සිවුඉඳුරන්ගේ සිටුවී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ.

T-26

සෙය්‍යාපාපි භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤා කුටාගාරස්ස කුටං න උසස්සිතං හොති, නෙව තාව¹ ගොපානසීතං සණ්ඨිති හොති, නෙව තාව ගොපානසීතං අවට්ඨිති හොති. යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, කුටාගාරස්ස කුටං උසස්සිතං හොති, අප් ඛො ගොපානසීතං සණ්ඨිති හොති, අප් ඛො ගොපානසීතං අවට්ඨිති හොති. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යාවකිව්ඤ්ඤා අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤාං න උප්පන්නං හොති, නෙව තාව චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං සණ්ඨිති හොති, නෙව තාව චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති, යතො ච ඛො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස අරියඤ්ඤාං උප්පන්නං හොති, අප් චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං සණ්ඨිති හොති, අප් චතුත්තං ඉන්ද්‍රියානං අවට්ඨිති හොති. කතමෙසං චතුත්තා: සඤ්ඤියස්ස චිරිධිඤ්ඤියස්ස සතිඤ්ඤියස්ස සමාධිඤ්ඤියස්ස. පඤ්ඤවතො භික්ඛවෙ, අරියසාවකස්ස තදන්වයා සඤ්ඤා සණ්ඨාති, තදන්වයං චිරියං සණ්ඨාති, තදන්වයා සති සණ්ඨාති, තදන්වයො සමාධි සණ්ඨාතිති.

4. 6. 3

සෙබසුත්තං

1737. එකං සමයං භගවා කොසඬියං විහරති සොසිතාරාමෙ. තත්‍ර ඛො භගවා භික්ඛු ආමනොසි: අත්ථි නු ඛො භික්ඛවෙ,* පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො² භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො³ සෙට්ඨො⁴සීති පජානෙය්‍ය, අසෙට්ඨො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙට්ඨො⁵සීති පජානෙය්‍යා⁶ති. භගවමුලකා නො භනන්, ධම්මො -පෙ- අත්ථි භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙට්ඨො⁷සීති පජානෙය්‍ය, අසෙට්ඨො භික්ඛු අසෙබහුමියං ධීතො අසෙට්ඨො⁸සීති පජානෙය්‍ය. කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙට්ඨො⁹සීති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, සෙට්ඨො භික්ඛු ඉදං දුක්ඛයාති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛාප්‍රදයොති යථාභූතං පජානාති, අයං දුක්ඛනිරෝධොති යථාභූතං පජානාති අයං දුක්ඛනිරෝධගාමීති පටිපදාති යථාභූතං පජානාති. අයමිච්ච ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙට්ඨො¹⁰සීති පජානාති.

පුනච්චරං භික්ඛවෙ, සෙට්ඨො භික්ඛු ඉති පටිසඤ්චිකාති: අත්ථි නු ඛො ඉතො බහිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා¹¹ ධමමං දෙසෙති, යථා භගවා¹²ති. සො එවං පජානාති: නත්ථි ඉතො¹³ බහිඤ්ඤා අඤ්ඤා සමණො වා බ්‍රාහ්මණො වා යො එවං භූතං තච්ඡං තථා ධමමං දෙසෙති, යථා භගවා¹⁴ති. අයමිච්ච ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො භික්ඛු සෙබහුමියං ධීතො සෙට්ඨො¹⁵සීති පජානාති.

1. තාවඤ්ඤා - සි 1, 2.

2. අත්ථි නු ඛො මෙ භික්ඛවෙ - සි 1 2.

3. සෙට්ඨො - ස්‍යා.

4. සෙට්ඨො - ස්‍යා.

5. තථා - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. තත්ථි ඛො ඉතො - මජ්ඣං.

මහණෙනි, යම්සේ කුළුගෙහි කැණීමකට යම් තාක් නොඔසවන ලද්දේ වේ නම් ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් ගොනැසුන්ගේ කුළෙහි පිවිස සිටීම නො ම වේ. මහණෙනි, යම් කලෙක කුළුගෙහි කැණීමකට ඔසවන ලද්දේ වේ නම් එකල ගොනැසුන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල ගොනැසුන්ගේ පිවිස සිටීම වේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම් තාක් අරිසවුහට අරිනැණ නුන්නේ වේ නම් ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම පිඩුවී සිටීම වේ. ඒ තාක් සිවුඉඳුරන්ගේ නො ම බැසගෙන සිටීම වේ. මහණෙනි, යම්කලෙක අරිසවුහට අරිනැණ උපන්නේ වේ නම් එකල සිවු ඉඳුරන්ගේ පිඩුවී සිටීම වේ. එකල සිවුඉඳුරන්ගේ බැසගෙන සිටීම වේ. කවර සිවුඉඳුරන්ගේ ද යත්: සද්ධිත්තියයෙන් චිරිධිත්තියයෙන් සතිත්තියයෙන් සමාධිත්තියයෙන් ය. මහණෙනි, පැනවත් අරිසවුහට ඒ අනුව යන සැදහැ සිටී. ඒ අනුව යන වෙර සිටී. ඒ අනුව යන සිහිය සිටී. ඒ අනුව යන සමාධිය සිටී''යි.

4. 6. 3

සෙබ සූත්‍රය

1737. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසබ්බානුවර සම්පයෙහි සෝසිතාරාමයෙහි වැඩවසන සේක. එහි දී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ හික්ෂුන් ඇමතු සේක: “මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමිසි දූනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමිසි දූනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇද්ද යි. වහන්ස, අපගේ දහම්හු හඟවත්හු මුල් කොට ඇතියහ ... මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමිසි දූනගන්නේ නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමිසි දූනගන්නේ නම් එබඳු නයෙක් ඇත. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමිසි දූනගනී නම් අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බම සිටියේ අසෙබයෙමිසි දූනගනී නම් ඒ නය කවරේද යත්: මහණෙනි, මෙහි සෙබමහණ-තෙමේ මේ දුක්ඛය තතුසේ දනී. මේ දුක් හටගැනීමැයි තතුසේ දනී. මේ දුක් වැළැක්වීමැයි තතුසේ දනී. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබබ්බම සිටියේ සෙබයෙමිසි දූනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක් ද කියමි. සෙබ මහණ තෙමේ මෙසේ නුවණින් සලකා බලයි. “යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් පිටත ඇද්දෝ යි හෙතෙමේ මෙසේ දූනගනී: යමෙක් භාග්‍යවතුන් වහන්සේ මෙන් මෙබඳු සිදුවූ සැබෑ වූ නොවෙනස් වනසුලු දහමක් දෙසා නම් එබඳු අන් මහණෙක් හෝ බමුණෙක් හෝ මෙයස්නෙන් බැහැර නැතැ''යි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ තෙමේ සෙබ බ්බම සිටියේ සෙබයෙමිසි දූනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ, සෙට්ඨො භික්ඛු පඤ්චන්ද්‍රයානි පජානාති: සඤ්ඤායං විරිඨිත්‍රියං සතිත්‍රියං සමාධිත්‍රියං පඤ්ඤාත්‍රියං, යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි¹ යංපරියොසානානි, නභෙව ඛො කායෙන චුට්ඨිතා² විහරති, පඤ්ඤාය ව අනිච්ඡකං පසසති. අයච්චි ඛො භික්ඛවෙ: පරියායො: යං පරියායං ආගමම සෙට්ඨො භික්ඛු අසෙට්ඨමියං ධීතො අසෙට්ඨොසීති පජානාති.

කතමො ච භික්ඛවෙ, පරියායො, යං පරියායං ආගමම අසෙට්ඨො භික්ඛු අසෙට්ඨමියං ධීතො අසෙට්ඨොසීති පජානාති? ඉධ භික්ඛවෙ, අසෙට්ඨො භික්ඛු පඤ්චන්ද්‍රයානි පජානාති සඤ්ඤායං -පෙ- පඤ්ඤාත්‍රියං යංගතිකානි යංපරමානි යංබලානි යංපරියොසානානි. කායෙන ච චුට්ඨිතා විහරති, පඤ්ඤාය ව අනිච්ඡකං පසසති. අයච්චි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙට්ඨො භික්ඛු අසෙට්ඨමියං ධීතො අසෙට්ඨොසීති පජානාති.

පුනච්ඡරං භික්ඛවෙ, අසෙට්ඨො භික්ඛු ජ ඉන්ද්‍රියානි පජානාති. වක්ඛන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝාතීන්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියං, ඉමානි ජ³ ඉන්ද්‍රියානි සබ්බෙන සබ්බං සබ්බථා සබ්බං අපරිසෙසං නිරුප්පකිනති.⁴ අඤ්ඤානි ජ⁵ ඉන්ද්‍රියානි න කුභිඤ්චි කිසම්ඤ්චි⁶ උප්පජ්ජසකතිති පජානාති. අයච්චි ඛො භික්ඛවෙ, පරියායො යං පරියායං ආගමම අසෙට්ඨො භික්ඛු අසෙට්ඨමියං ධීතො අසෙට්ඨොසීති පජානාතිති.

4. 6. 4

පදසුත්තං

1738. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ච ජඛගමානං පාණානං පදජානාති; සංඛානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති, හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං මහනිතකෙනන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ච පදනි බොධාය සංවත්තන්ති; පඤ්ඤාත්‍රියං පදං තෙසං අග්ගමකඛායති යදිදං බොධාය. කතමානි ච භික්ඛවෙ, පදනි බොධාය සංවත්තන්ති: සඤ්ඤායං භික්ඛවෙ පදං, තං බොධාය සංවත්තති. විරිඨිත්‍රියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සතිත්‍රියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සමාධිත්‍රියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. පඤ්ඤාත්‍රියං පදං, තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ච ජඛගමානං පාණානං පදජානාති සංඛානි තානි හත්ථිපදෙ සමොධානං ගච්ඡන්ති. හත්ථිපදං තෙසං අග්ගමකඛායති. යදිදං මහනිතකෙනන. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යානි කානිච්ච පදනි බොධාය සංවත්තන්ති. පඤ්ඤාත්‍රියං පදං තෙසං අග්ගමකඛායති. යදිදං බොධායානි.

1. යමථලානි - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. ඵසිත්තා - සි 1, 2.

3. ඉමානි ඛො ජ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. නිරුප්පකිනති - මජ්ඣං, ස්‍යා.

5. අඤ්ඤානි ච ජ - මජ්ඣං, ස්‍යා.

6. කිසම්චි - සි 1, 2.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක්ද කියමි: සෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්‍රියය විරිධිත්‍රියය සතිත්‍රියය සමාධිත්‍රියය පඤ්ඤිත්‍රියය යන පසිදුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැස නොම වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ සෙබ මහණ සෙබයෙමි යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් ඒ නය කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි අසෙබ මහණ යමක් ස්වභාව කොට ඇති යමක් පරම කොට ඇති යමක් බල කොට ඇති යමක් කෙළවර කොට ඇති සද්ධිත්‍රියය ... පඤ්ඤිත්‍රියය යන පසිදුරන් දැනි ද. නාමකයින් පැහැස වෙසේ ද. පස්විකුම් නුවණින් පිළිවිද දකි ද. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ අසෙබබ්බ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි.

මහණෙනි, නැවත අනෙකක්ද කියමි: අසෙබ මහණ තෙමේ වක්ඛන්‍රියය යොතිත්‍රියය ඝාතීත්‍රියය ජීවිතිත්‍රියය කායිත්‍රියය මනිත්‍රියය යන සඉදුරන් දැනි. මේ සඉදුරෝ මුළුමනින් සියල්ල සියලු අයුරින් සියල්ල නිරවශේෂයෙන් නිරුද්ධ වෙති. අන් සඉදුරු කෙනෙක් කොභි වත් කොතැනෙක වත් නූපදනාහයි දැනි. මහණෙනි, යම් නයකට පැමිණ අසෙබ මහණ තෙමේ අසෙබබ්බ සිටියේ 'අසෙබයෙමි' යි දැනගනී නම් මෙ ද නයෙකි යි.

4. 6. 4

පද සූත්‍රය

1738. මහණෙනි, යම්යෙ යමකිසි ජඛාමප්‍රාණින්ගේ පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. ඇත් පියවර මහත්බැවින් ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමකිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤිත්‍රිය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, කවර දහම්පද අවබෝධ පිණිස පවති ද යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. විරිධිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සතිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. සමාධිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. පඤ්ඤිත්‍රිය පදයෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවති. මහණෙනි, ජඛාමප්‍රාණින්ගේ යමකිසි පියවර සමූහයෝ වෙත් නම් ඒ සියල්ලෝ ඇත්පියවරෙහි ඇතුළත් වීමට යෙති. මහත් බැවින් ඇත්පියවර ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යමකිසි දහම් පද කෙනෙක් අවබෝධය පිණිස පවතිත් නම් පඤ්ඤිත්‍රිය දහම්පදය අවබෝධය පිණිස ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 6. 5

සාරසුත්තං

1739. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් සාරගඤ්ඤා ලොභිත-
ච්ඡන්තං තෙසං අග්ගමකඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙව්
බොධිපක්ඛකා ධම්මො පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං අග්ගමකඛායති, යදිදං
බොධාය. කතමෙව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛකා ධම්මො: සඤ්ඤාදිත්ථියං
භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛකො ධම්මො, තං බොධාය සංවහන්ති. විරිදිත්ථියං
-පෙ- සතිත්ථියං -පෙ- සමාධිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤාදිත්ථියං බොධිපක්ඛකො
ධම්මො තං බොධාය සංවහන්ති. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙව්
සාරගඤ්ඤා ලොභිතච්ඡන්තං තෙසං අග්ගමකඛායති. එවමෙව බො
භික්ඛවෙ, යෙ කෙව් බොධිපක්ඛකා ධම්මො පඤ්ඤාදිත්ථියං තෙසං
අග්ගමකඛායති යදිදං බොධායති.

4. 6. 6

පතිට්ඨිතසුත්තං

1740. සාවකස්ස:

එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස භික්ඛවෙ, භික්ඛුනො පඤ්ඤාදියානි
භාවිතානි භොතන් සුභාවිතානි. කතමස්මි. එකධම්මෙ: අප්පමාදෙ...
කතමො ව භික්ඛවෙ, අප්පමාදෙ. ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු චිත්තං රක්ඛති
ආසවෙසු ව සාසවෙසු ව ධම්මෙසු. තස්මි¹ චිත්තං රක්ඛතො ආසවෙසු ව
සාසවෙසු ව ධම්මෙසු සඤ්ඤාදියානි භාවිතාපාරිපුරි. ගච්ඡති. විරිදිත්ථියං
-පෙ- සතිත්ථියං -පෙ- සමාධිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤාදියං
භාවිතාපාරිපුරි. ගච්ඡති. එවං බො² භික්ඛවෙ, එකධම්මෙ පතිට්ඨිතස්ස
භික්ඛුනො පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි භොතන් සුභාවිතානිති.

4. 6. 7

බ්‍රහ්මසුත්තං

1741. එවං මෙ සුත්තං, එකං සමයං හගවා උරුවෙලායං
විහරති නන්දා තෙරඤ්ජරාය තීරෙ අජපාලනිශ්‍රොමෙ පඨමාභිසම්බුද්ධො.
අථ බො හගවතො රහොගනස්ස පටිසලලීනස්ස එවං වෙනසො-
පරිචිතකෙසා උදපාදි: පඤ්ඤාදියානි. භාවිතානි බ්‍රහ්මිකතානි
අමනොගධානි භොතන් අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි. කතමානි
පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මිකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. විරිදිත්ථියං -පෙ- සතිත්ථියං -පෙ- සමාධිත්ථියං
-පෙ- පඤ්ඤාදියං භාවිතං බ්‍රහ්මිකතං අමනොගධං භොති අමතපරායනං
අමතපරියොසානං. ඉමානි පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි බ්‍රහ්මිකතානි
අමනොගධානි භොතන් අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි³ති.

1. තස්ස - මජ්ඣං, ස්‍යා.

2. එවමි බො - මජ්ඣං, ස්‍යා.

4. 6. 5

සාර සූත්‍රය

1739. මහණෙනි, යම්යෙ යම්කිසි හරගඳු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහමිහු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහමිහු කවරහ යත්: මහණෙනි, සද්ධිත්තිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. චිරිධිත්තිය ... සතීන්තිය ... සමාධිත්තිය .. පඤ්ඤාන්ද්‍රිය බෝපැකි දහමෙකි. එය අවබෝධය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙ යම්කිසි හරගඳු වෙන් නම් රත්සඳන ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම යම්කිසි බෝපැකි දහමිහු අවබෝධය පිණිස වෙන් නම් පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ඔවුනට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේයි.

4. 6. 6

පතිට්ඨිත සූත්‍රය

1740. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, එක්දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙති. කවර එක් දහමෙක ද යත්: නොපමාවෙහි ය. මහණෙනි, නොපමාව කවරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙහි මහණ තෙමේ ආසුට වූද සාසුට වූද දහම් නිමිති කොට සිත රකී. ආසුට වූද සාසුට වූද දහම් නිමිති කොට සිත රක්තා ඔහුගේ සද්ධිත්තිය ද වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. චිරිධිත්තිය ද ... සතීන්තිය ද ... සමාධිත්තිය ද ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය ද වැඩිමෙන් පිරීමට යේ. මහණෙනි, මෙසේ එක් දහමෙක පිහිටි මහණහුගේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු මැනවින් වඩන ලදහු වෙති යි.

4. 6. 7

බ්‍රහ්ම සූත්‍රය

1741. මා විසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්සමයෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ බුදු ව පළමු කොට උරුවෙල්දැනව්වෙහි තෙරඤ්ජරා ගංඉඩු-රෙහි අප්පල්ලුගරාක් මුල්හි වැඩවසන සේක. එකල්හි එකලා වූ විවෙකයෙන් යුත් භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙබඳු විහ්‍රව්‍යවර්තයක් පහළ විය: “පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වෙයි. චිරිධිත්තිය ... සතීන්තිය ... සමාධිත්තිය ... පඤ්ඤාන්ද්‍රිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලද්දහු බහුල කරන ලද්දහු නිවනට ඇතුළත් වූවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති”යි.

අථ ඛො භුභමා සහමපති හගවතො වෙනසා වෙනොපරිවිතසක-
මඤ්ඤාය සෙය්‍යාථාපි නාම බලවා පුරිසො සමිඤ්ඤාය වා බාහං
පසාරෙය්‍යා, පසාරිතං වා බාහං සමිඤ්ඤායං, එවමෙවං භුභමලොකො¹
අනුතරහිතො හගවතො පුරතො පාතුරහොසි. අථ ඛො භුභමා
සහමපති එකංසං උත්තරාසංඝං කරිකා යෙන හගවා තෙනඤ්ඤායං
පණාමෙකවා හගවතං. එඤ්ඤායොව: එවමෙනං හගවා, එවමෙනං
සුගත, පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති,
අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤායං
භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොනති අමතපරායනං අමතපරියොසානං
-පෙ- පඤ්ඤායං භාවිතං බහුලිකතං අමනොගධං භොනති, අමත-
පරායනං අමතපරියොසානං. ඉමානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි
බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති අමතපරායනානි අමත-
පරියොසානානි.²

භුතපුබ්බාහං හතො, කසසපෙ සමමාසමුද්ධො භුභමවරියං
අවරිං. තත්ත්වං මං එවං ජානහති: “සහකො හිකඤ්ඤා, සහකො
හිකඤ්ඤා”ති. සො ඛොහං හතො, ඉමෙසං පඤ්ඤායං ඉන්ද්‍රියානං
භාවිතතා බහුලිකතතා කාමෙසු කාමච්ඡදං විරාජෙකා කායසං
හෙද පරමරණං සුගතං භුභමලොකං උපපන්නො තත්ත්වං මං එවං
ජානහති “භුභමා සහමපති භුභමා සහමපති”ති. එවමෙනං හගවා,
එවමෙනං සුගත, අහමෙනං ජානාමි, අහමෙනං පසාමි.⁴ යථා
ඉමානි පඤ්චන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අමනොගධානි භොනති,
අමතපරායනානි අමතපරියොසානානි.

4. 6. 8

සුකරබ්බසුතං

1742. එවං මෙ සුතං. එකං සමයං හගවා රාජගහෙ උග්ගරිති
භිජ්ඣකුටෙ පබ්බතෙ සුකරබ්බසං⁵. තත්ත්වං ඛො හගවා ආයසමනං සාරි-
පුතං ආමනෙසි: “කිනත්‍ර ඛො සාරිපුතං, අඤ්ඤායං සමපසාමානො
විණාසවො හිකඤ්ඤා තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං⁶
පවත්තමානො පවත්නති”ති? අනුත්තරං හි හතො, යොගකෙකමං⁸
සමපසාමානො විණාසවො හිකඤ්ඤා තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්නති.

සාධු, සාධු, සාරිපුතං, අනුත්තරං හි සාරිපුතං, යොගකෙකමං
සමපසාමානො විණාසවො හිකඤ්ඤා තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා
පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො පවත්නති. කතමො ව සාරිපුතං,
අනුත්තරො යොගකෙකමො, යං සමපසාමානො විණාසවො හිකඤ්ඤා
තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපච්චකාරං පවත්තමානො
පවත්නති. ඉධ හතො, විණාසවො හිකඤ්ඤා සඤ්ඤායං භාවෙති උපසමගාමිං
සමෙධාධගාමිං, විරිඤ්ඤායං -පෙ- සඤ්ඤායං -පෙ- සමාධිඤ්ඤායං -පෙ-

1. භුභමලොකො - සි 1, 2
2. පරියොසානානි - 1, 2.
3. අවරිං පෙ තත්ත්වං - සි 1, 2.
4. එකං සි 1, 2 පොතපකෙසු උතතා දිසසෙන.
5. සුකරබ්බසං - සා.
6. නිපච්චකාරං - සිඬු, සි 1, 2.
7. පවත්තමානො පවත්නති - සිඬු, සි 1, 2.
8. අනුත්තරං යොගකෙකමං - මජ්ඣං, සා.

එකල්හි සහම්පතී බ්‍රහ්ම තෙමේ සියසිතින් භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ වින්‍යපරිවිතර්කය දැන යම්සේ බලවත් පුරුෂයෙක් හැකුළු අතක් දිගු කරන්නේ හෝ වේද, දිගු කළ අතක් හකුළන්නේ හෝ වේද. එසෙයින් ම බඹලොව අතුරුදන් වූයේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ඉදිරියෙහි පහළ විය. ඉක්බිති සහම්පතී බ්‍රහ්ම තෙමේ උතුරුසහ එකස් කොට භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත ඇදිලි බැඳ භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙය සැලකෙළේ ය: “භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය. පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු නිවනට ඇතුළත් වුවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති. කවර පසිඳුරෝ ද: සද්ධිත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ ... පඤ්ඤාත්තිය වඩන ලද්දේ බහුල කරන ලද්දේ නිවනට ඇතුළත් වූයේ නිවන පිහිට කොට ඇත්තේ නිවන කෙළවර කොට ඇත්තේ වේ. මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු නිවනට ඇතුළත් වුවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙති.

වහන්ස, පෙර මම කසුප් සඛ්‍යාසම්බුද්ධන් කෙරෙහි බඹසර කෙළෙමි. එහිදු මා “සහක මහණ සහක මහණැ”යි මෙසේ දනිත්. වහන්ස, ඒ මම මේ පසිඳුරන් වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් කාමයන්හි කාමච්ඡන්දය දුරු කොට කාබුන් මරණින් මතු සොහන ගති ඇති බඹලොවට පැමිණියෙමි. එහිදු මා “සහම්පතී බඹ, සහම්පතී බඹැ”යි මෙසේ දනිත්. භාග්‍යවතුන් වහන්ස, එය එසේ ය. සුගතයන් වහන්ස, එය එසේ ය, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු යම්සේ නිවනට ඇතුළත් වුවාහු නිවන පිහිට කොට ඇත්තාහු නිවන කෙළවර කොට ඇත්තාහු වෙත් නම් මම මෙය දනිමි. මම මෙය දකිමි”යි.

4. 6. 8

සුකරබත සූත්‍රය

1742. ඓ වීසින් මෙසේ අසන ලදී. එක්කලෙක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ රජගහනුවර සම්පයෙහි ගිජුකුළුපව්වෙහි සුකරබත ලෙනෙහි වැඩවසන සේක. එහිදී භාග්‍යවතුන් වහන්සේ ආයුෂ්මත් සැරියුත් තෙරුන් ඇමතු සේක. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ කුමන කරුණක් දකිමින් තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහන් ව පවත්නේ පවතී ද යි වහන්ස, අනුත්තර වූ අරහත්ත්වය දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහන් ව පවත්නේ පවතී යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, අනුත්තර වූ රහත් බව දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහන් ව පවත්නේ පවතී. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තථාගතයන් කෙරෙහි හෝ තථාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහන් ව පවත්නේ පවතී නම් ඒ අනුත්තර වූ රහත් බව කවරේ ද යි වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ යන්හිදීමට යනසුලු කොට සංකොඨයට යනසුලු කොට සද්ධිත්තිය වඩයි ... විරිදිත්තිය ... සතිත්තිය ... සමාධිත්තිය වඩයි.

පඤ්ඤාදියං භාවෙති උපසමගාමීං සමොධගාමීං. අයං ඛො භනෙත්ත, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපට්ටකාරං පවත්තමානො පවත්තනීති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එයො හි සාරිපුත්ත, අනුක්කරො යොගකෙබ්බො යං සමප්පසමානො ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගත-සාසනෙ වා පරමනිපට්ටකාරං පවත්තමානො පවත්තනී. කතමො ච සාරිපුත්ත, පරමනිපට්ටකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනිපට්ටකාරං පවත්තමානො පවත්තනීති. ඉධ භනෙත්ත, ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු සඤ්ඤා සගාරවො විහරති සප්පතිස්සො,¹ ධම්මෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සො. සබ්බෙ සගාරවො විහරති සප්පතිස්සො. සිකඛාය සගාරවො විහරති සප්පතිස්සො. සමාධිසමී. සගාරවො විහරති සප්පතිස්සො. අයං ඛො භනෙත්ත, පරමනිපට්ටකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනි-පට්ටකාරං පවත්තමානො පවත්තනීති.

සාධු, සාධු, සාරිපුත්ත, එයො හි සාරිපුත්ත පරමනිපට්ටකාරො යං ඛිණ්ණාසවො භික්ඛු තථාගතෙ වා තථාගතසාසනෙ වා පරමනි-පට්ටකාරං පවත්තමානො පවත්තනීති.

4. 6. 9

උපාදසුත්තං

1743. සාවකීයං :

පඤ්ඤාමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි, භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උපපජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මා-සම්ප්පෙඤ්ඤාස්ස. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං විරිධිඤ්ඤාදියං සන්ධිඤ්ඤාදියං සමාධිඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උපපජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු තථාගතස්ස පාතුභාවා අරහතො සම්මාසම්ප්පෙඤ්ඤාස්සාති.

4. 6. 10

දුතිය උපාදසුත්තං

1744. සාවකීයං :

පඤ්ඤාමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උපපජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයා. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤාදියං විරිධිඤ්ඤාදියං සන්ධිඤ්ඤාදියං සමාධිඤ්ඤාදියං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාදියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුප්පන්නානි උපපජ්ජන්ති නාඤ්ඤානු සුගතචිත්තයාති.

සුඤ්ඤාචරිතවග්ගො ඡට්ඨො.

කත්තුද්දන්තං:

සාලා මලලකං සෙබ්බො ච පදං සාරං පතිධ්මිත්තං.

බ්‍රහ්මා සුඤ්ඤාචරිතඤ්ඤා උප්පාදෙ අපරෙ දුට්ඨති.

1. සප්පතිස්සො - සත්තං.

යන්තිදීමට යනසුලු කොට පඤ්ඤාදිය වඩයි. වහන්ස, රහත් මහණ තෙමේ යමක් දකිමින් තරාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ (ඒ) අනුතර වූ රහත් බවයි.

සාරිපුත්ත, මැනවි මැනවි. සාරිපුත්ත, යමක් දකිමින් රහත් මහණ තෙමේ තරාගතයන් කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ ඉතා යටහත් ව පවත්නේ පවතී නම් මේ ඒ අනුතර වූ රහත් බව යි. සාරිපුත්ත, රහත් මහණ තරාගතයන් කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත්බවක් පවත්වන්නේ පවතී නම් ඒ ඉතා යටත්බව කවරේ ද යි. වහන්ස, මෙහි රහත් මහණ තෙමේ ශාස්තෘන් වහන්සේ කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ධර්ම කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සඤ්ඤා කෙරෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. ශික්ෂායෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. සමාධියෙහි ගෞරව සහිත ව වැඩිහිටියකු සහිත ව වෙසෙයි. වහන්ස, රහත් මහණ තරාගතයන් වහන්සේ කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

සාරිපුත්ත, මැනවි, මැනවි. සාරිපුත්ත රහත් මහණ තරාගතයන් කෙරෙහි හෝ තරාගතසස්තෙහි හෝ යම් ඉතා යටහත් බවක් පවත්වමින් පවතී නම් මේ ඒ ඉතා යටහත් බව යි.

4. 6. 9

උපසාද සූත්‍රය

1743. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නුපන්නාහු නුපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිදිය සතිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු තරාගත අර්හත් සම්මා සම්බුදුරජාණන් වහන්සේගේ පහළවීමෙන් අන් කල්හි නුපන්නාහු නුපදිති යි.

4. 6. 10

දුතිය උපසාද සූත්‍රය

1744. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නුපන්නාහු නුපදිති. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: සඤ්ඤාදිය විරිදිය සතිඤ්ඤා සමාධිඤ්ඤා පඤ්ඤාදිය යි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු බුදුසස්තෙන් අන් තන්හි නුපන්නාහු නුපදිති යි.

සැවැත්නුවර සුකරය වර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සාලා මලලක සෙබ පද සාර පතිට්ඨිත බ්‍රහ්ම සුකරය යි අටෙක. අනෙක් උපසාද සූත්‍ර දෙකෙකු යි දස සූත්‍රයෙකි යි.

7. සමූහාධිපති

4. 7. 1

සංයෝජනසුත්තං

1745. සාවස්ථිං :

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයෝජනපභානාය¹ සංවත්තෙති. කතමානි පඤ්ච: සඤ්චිත්ථං -පෙ-පඤ්ඤිත්ථං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්ථයානි භාවිතානි බහුලිකතානි සංයෝජනපභානාය සංවත්තෙති.

4. 7. 2

අනුසයසුත්තං

1746. පඤ්චමානි, භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසම්මුඤ්ඤානාය සංවත්තෙති. කතමානි පඤ්ච: සඤ්චිත්ථං -පෙ-පඤ්ඤිත්ථං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්ථයානි භාවිතානි බහුලිකතානි අනුසයසම්මුඤ්ඤානාය සංවත්තෙති.

4. 7. 3

අද්ධානසුත්තං

1747. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තෙති. කතමානි පඤ්ච: සඤ්චිත්ථං -පෙ-පඤ්ඤිත්ථං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්ථයානි භාවිතානි බහුලිකතානි අද්ධානපරිඤ්ඤාය සංවත්තෙති.

4. 7. 4

ආසවකඛයසුත්තං

1748. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තෙති. කතමානි පඤ්ච: සඤ්චිත්ථං -පෙ-පඤ්ඤිත්ථං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චිත්ථයානි භාවිතානි බහුලිකතානි ආසවානං ඛයාය සංවත්තෙති.

1. සංයෝජනං පභානාය - ස්‍යා.

7. සම්බෝධි වර්ගය

4. 7. 1

සංයෝජන සූත්‍රය

1745. සැවැත්නුවර:

මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු සංයෝජනප්‍රභාණය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 2

අනුසය සූත්‍රය

1746. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අනුසය නැසීම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 3

අදාන සූත්‍රය

1747. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අදන්මභ පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු අදන්මභ පිරිසිඳ දැනුම පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 4

ආසවකඛය සූත්‍රය

1748. මහණෙනි, මේ පසිඳුරු කෙනෙක් වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකඛය පිණිස පවතිත්. කවර පසිඳුරු කෙනෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මේ පසිඳුරෝ වඩන ලදහු බහුල කරන ලදහු ආසවකඛය පිණිස පවතිත් යි.

4. 7. 5

එලසුතං

1749. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤා: -පෙ- පඤ්ඤා: ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා: ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා: ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුලිකතතො ද්විතො ඵලානං අඤ්ඤාතරං ඵලං පාටිකඛො: දිට්ඨව ධම්මෙ අඤ්ඤා, සති වා උපාදිසෙසෙ අනාගාමිනා'ති.

4. 7. 6

දුතියඑලසුතං

1750. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, ඉන්ද්‍රියානි. කතමානි පඤ්ඤා: සඤ්ඤා: -පෙ- පඤ්ඤා: ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා: ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා: ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුලිකතතො සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා පාටිකඛො. කතමෙ සත්තඵලා සත්ත ආනිසංසා: දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡි අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡි අඤ්ඤා ආරාධෙති, අර මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති. නො වෙ දිට්ඨව ධම්මෙ පටිගච්ඡි අඤ්ඤා ආරාධෙති, නො වෙ මරණකාලෙ අඤ්ඤා ආරාධෙති, අර පඤ්ඤාතො ඔරමකාගියානං සංයොජනානං පරික්ඛයා අනතරාපරිනිබ්බාසී හොති, උපහච්ඡපරිනිබ්බාසී හොති. අසඤ්ඤා-පරිනිබ්බාසී හොති, සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී හොති, උද්ධංසොතො අකනිට්ඨගාමී. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා: ඉන්ද්‍රියානං භාවිතතො ඛුලිකතතො ඉමෙ සත්තඵලා සත්තානිසංසා පාටිකඛොති.

4. 7. 7

රුක්ඛසුතං

1751. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දිපකා අග්ගමකායති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤා: තෙසං අග්ගමකායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සඤ්ඤා: භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවතති. විරිදිත්ථියං -පෙ- සතිත්ථියං -පෙ- සමාධිත්ථියං -පෙ- පඤ්ඤා: බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවතති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් ජමුද්දිපකා රුක්ඛා, ජමුද්දිපකා අග්ගමකායති. ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤා: තෙසං අග්ගමකායති යදිදං බොධායති.

1. පටිගච්ඡි - මජ්ඣං, සා, පටිගච්ඡි - සිඬු, සි 1, 2.

2. පරික්ඛයාය - සිඬු, සි 1, 2, සා.

4. 7. 5

එල සූත්‍රය

1749. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මොහු පඤ්ඤායෙහි යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤායෙහි වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් එල දෙකින් එක්කරා එලයක් කැමති වියයුතු යි. දිවුදූමයෙහි රහත්බව හෝ උපාදානශූන්‍ය ව ඇති කල්හි අනගාමී බව හෝ යි.

4. 7. 6

දුක්ඛඑල සූත්‍රය

1750. මහණෙනි, මේ ඉඳුරෝ පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාය ... පඤ්ඤායයි. මහණෙනි, මොහු පඤ්ඤායෙහි යි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤායෙහි වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් කැමති වියයුතු. කවර සත්පල කෙතෙක් සත් අනුසස් කෙතෙක් ද යත්: දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත්බව නො ලබා නම් එකල මරණසමයෙහි රහත් බව ලබයි. ඉදින් දිවුදූමයෙහි ම පෙරාතුව රහත් බව නො ලබා නම් ඉදින් මරණ සමයෙහි රහත් බව නො ලබා නම් එකල පස් ඔරමිභාගීය සංයෝජනයන් සෂ්ඨ කිරීමෙන් අනාරාමපරිනිබ්බාසී වේ. උපහරව පරිනිබ්බාසී වේ. අසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී වේ. සසඤ්ඤාපරිනිබ්බාසී වේ. අකනිට්ඨා යනසුදු උඤ්ඤායෙකක් වෙයි. මහණෙනි, මේ පඤ්ඤායෙහි වැඩු බැවින් බහුල කළ බැවින් මේ සත් පල සත් අනුසස් කැමති වියයුතු යි.

4. 7. 7

රුක්ඛ සූත්‍රය

1751. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම් කිසි රුක්ඛ වෙද්ද, දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම අවබෝධය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහමහු වෙද්ද, පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහමහු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාය, බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. විරිඨිඤ්ඤාය ... සත්ඤ්ඤාය ... සමාධිඤ්ඤාය ... පඤ්ඤාය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්සේ දඹදිව හටගත් යම්කිසි රුක්ඛ වෙත් නම් දඹරුක්ඛ ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැකි දහමහු වෙත් නම් පඤ්ඤාය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 8

දුතිය රුක්ඛසුත්තං.

1752. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් දෙවානං තාවනිංසානං රුක්ඛා, පාරිච්ඡත්තකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති: යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකොධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො, තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් දෙවානං තාවනිංසානං රුක්ඛා, පාරිච්ඡත්තකො තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා. පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

4. 7. 9

තතිය රුක්ඛසුත්තං.

1753. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ. යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් අසුරානං රුක්ඛා, විත්තපාටලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති, යදිදං බොධායාති.

4. 7. 10

චතුස් රුක්ඛසුත්තං.

1754. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කොට්ඨිකෙලී¹ තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා, පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති; යදිදං බොධාය. කතමෙ ව භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකා ධම්මා: සද්ධිත්ථියං භික්ඛවෙ, බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති -පෙ- පඤ්ඤිත්ථියං බොධිපක්ඛිකො ධම්මො. තං බොධාය සංවත්තති. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් සුපණ්ණානං රුක්ඛා, කුට්ඨිකෙලී තෙසං අග්ගමක්ඛායති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, යෙ කෙච් බොධිපක්ඛිකා ධම්මා පඤ්ඤිත්ථියං තෙසං අග්ගමක්ඛායති යදිදං බොධායාති.

සමේඛාධිවග්ගො සත්තමො.

කමුද්දනං :

සංයොජනං අනුසයං අඛානං ආසවකියං,
ලො එලා චතුරො රුක්ඛා වග්ගො තෙන පවුලිතීති.

1. කුට්ඨිකෙලී - සිඳු, මෙය..

4. 7. 8

දුතියරුකම සූත්‍රය

1752. මහණෙනි, යම්යෙක් තවත්තියාවැසි දෙවියන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙද්ද, පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී ... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් තවත්තියා වැසියන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙත් නම් පරසතුරුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 9

තතියරුකම සූත්‍රය

1753. මහණෙනි, යම්යෙක් අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙත් නම් සිත්පළොල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී.... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් අසුරයන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙත් නම් සිත්පළොල්ලු රුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

4. 7. 10

වතුකරුකම සූත්‍රය

1754. මහණෙනි, යම්යෙක් ගුරුළුන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙත් නම් කොටභිඞ්ගල්ලුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම්කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, බෝපැකි දහම්හු කවරහ යත්: මහණෙනි, සඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. ... පඤ්ඤාදිය බෝපැකි දහමෙකි. එය බොධිය පිණිස පවතී. මහණෙනි, යම්යෙක් ගුරුළුන්ගේ යම් කිසි රුක්හු වෙත් නම් කොටභිඞ්ගල්ලු රුක ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ. මහණෙනි, එසෙයින් ම බොධිය පිණිස වූ යම් කිසි බෝපැකි දහම්හු වෙත් නම් පඤ්ඤාදිය ඔවුන්ට අග්‍ර යයි කියනු ලැබේ යි.

සත්වැනි සමබොධි වර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

සංයොජන අනුසය අධ්‍යාන ආසවකමය යි සූත්‍ර සතරෙකි. එල-
සූත්‍ර දෙකෙකි. රුකමසූත්‍ර සතරෙකි. එයින් වර්ග යි කියනු
ලැබේ යි.

8. ගඩගාපෙය්‍යාලො

4. 8. 1-12

පාවිතනිනාදිසුතතානි

1755-1766. සෙය්‍යරාපි හිකබ්වෙ, ගඩගානදී පාවිතනිනා පාවිතපොණා පාවිතපබ්‍යාරා -පෙ- නිබ්බානපබ්‍යාරොති.

(ඉන්ද්‍රියසංයුතස්ස ගඩගාපෙය්‍යාලො චිවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරෙතබ්බො)

ගඩගාපෙය්‍යාලි යි.

තත්‍රැඤ්ඤා:

ඡ පාවිතතො නිත්‍යා ඡ ච නිත්‍යා සමුද්දතො,
ඵතෙ දො ආදස භොතති වග්ගො තෙන පවුලුතිති.

9. අප්පමාදවග්ගො

4. 9. 1-10

තථාගතාදි සුතතානි

1767-1776. යාවතා හිකබ්වෙ, සත්‍යා අපද වා දිපද වා චතුසද වා ඛණ්ද වා -පෙ- ඛණ්දිකරොතිති.

(අප්පමාදවග්ගො චිවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරෙතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො නවමො.

තත්‍රැඤ්ඤා:

තථාගතං පදං කුචං මූලං සාරඤ්ච වස්සිකං,
රාජා වජ්ඣසුරියා ච චිත්තො දසමං පදංකි.

10. බලකරණියවග්ගො

4. 10. 1-12

බලාදි සුතතානි

1777-1788. සෙය්‍යරාපි හිකබ්වෙ, යෙ කෙච් බලකරණියා කමෙත්තා කසිරන්ති -පෙ- ඛණ්දිකරොතිති.

(බලකරණියවග්ගො චිවෙකනිස්සිතාදිවසෙන චිත්තාරෙතබ්බො.)

බලකරණියවග්ගො දසමො.

තත්‍රැඤ්ඤා:

බලං ඛිජඤ්ච නාගො ච රුසඛං කුලෙහන සුකිනං,
ආකාසෙන ච දො මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

8. ගඩගාපෙය්‍යාලය

4. 8. 1-12

පාවිතනිත්තාදි සූත්‍ර

1755-1766. මහණෙනි, යම්යේ ගඩගානදී නොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වූවා පෙරදිගට බර වූවා වේ ද ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියසංයුතයේ ගඩගාපෙය්‍යාල වර්ගය විවෙකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු.)

අවචැනි ගඩගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිතනිත්ත සයෙකි. සමුඤ්ඤානිත්ත ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක සූත්‍ර දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

9. අප්පමාදවර්ගය

4. 9. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

1767-1776. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිද්ධිපා වූ ද බ්‍රහ්මපා වූ ද යම්තාක් සක්‍රියෝ වෙත් නම් ... බහුල කෙරේ යි.

(අප්පමාද වර්ගය ද විවෙකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු යි.)

නවචැනි අප්පමාදවර්ගි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත පද කුට මූල සාර වක්‍ෂික රාජ වතු සුරිය වසා යි දශසූත්‍රාන්ත කෙනෙකි.

10. බලකරණියවර්ගය

4. 10. 1-12

බලාදි සූත්‍ර

1777-1788. මහණෙනි, යම්යේ යම්කිසි බලකරණියකම්භානා-යෝ කරනු ලැබෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(බලකරණිය වර්ගය ද විවෙකනික්‍ෂිතාදි විසින් විතර කටයුතු.)

දසචැනි බලකරණියවර්ගි යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුකඩ, කුම්භ, සුක, ආකාශ යි සූත්‍ර සතෙකි. මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා ආගන්තුක නදී යි තුනෙකි. මුළුල්ල දෙළොසෙකි.

11. එසනාවගො

4. 11. 1-40

එසනාදි සුත්තානි

1789-1828. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිසෙසා:
-පෙ- භාවෙතඛබාති.

(එසනාවගො ව විවෙකනිසස්සතාදිවසෙන විඤ්ඤාපරෙතඛබො.)

එසනාවගො එකාදසමො.

කත්තුඤ්ඤානං:

එසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිසෙසා,
බ්බං මලඤ්ඤා නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

12. ඔසවගො

4. 12. 1-40

ඔසාදි සුත්තානි

1829-1868. වන්නාරො මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා කතමෙ වන්නාරො:
-පෙ- භාවෙතඛබාති.

(ඔසවගොපි විවෙකනිසස්සතාදිවසෙන විඤ්ඤාපරෙතඛබො.)

ඔසවගො ආදසමො.

කත්තුඤ්ඤානං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛණ්ඩා ඔරුඤ්ඤායාහි යාති.

13. පුත්තගඛගාපෙය්‍යාලො

4. 13. 1-36

පාවිතනිනාදි සුත්තානි

1869-1904. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඛගානදි -පෙ- නිබ්බාන
පඤ්ඤාපරොති.

(ඉද්දියසංසුක්කස්ස පුත්තගඛගාපෙය්‍යාලවගො රාගවිතයාදිවසෙන
අමනොගධාදිවසෙන නිබ්බානනිනාදිවසෙන ව විඤ්ඤාපරෙතඛබො.
එකෙකස්මිං තයො තයො කඤ්ඤා ජන්ත්‍යාසති සුක්කංතො වෙදිතඛබො.)

පුත්තගඛගාපෙය්‍යාලි.

කත්තුඤ්ඤානං:

ඡ පාවිතතො නිත්තං ඡ ව නිත්තා සමුද්දතො,
එතෙ දෙථ ආදස හොතති වගො තෙන පට්ඨන්ති.

11. එසනාවර්ගය

4. 11. 1-40

එසනාදි සූත්‍ර

1789-1828. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙනි. කවර තුනෙන් ද යත්: ... වැඩියයුතුයි.

(එසනාවර්ගය ද විවේකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු)

එකළොස්වැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, ධීල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා ය යි සූත්‍ර වතුෂ්ඨක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

12. ඔසවර්ගය

4. 12. 1-40

ඔසාදි සූත්‍ර

1829-1868. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුතු යි ...

(ඔස වර්ගය ද විවේකනිසංඝිතාදි වශයෙන් විතර කටයුතු.)

දෙළොස්වැනි ඔසවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගන්ත, අනුසය, කාමභුණ, නිවරණ, ඛන්ධ, ඔරුකාගිය, උභිමතාගිය යි සූත්‍ර වතුෂ්ඨක දශයෙකි මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

13. පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය

4. 13. 1-36

පාවිතනිත්තාදි සූත්‍ර

1869-1904. මහණෙනි, යම්යේ ගඛගා නදිය ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(ඉන්ද්‍රියසංයුක්තයේ පුනගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය රාගවිතයාදිවශයෙන් ද අමනොගධාදිවශයෙන් ද නිබ්බානනික්ඛාදිවශයෙන් ද විතර කටයුතු. එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුතු.)

තෙළොස්වැනි පුනගඛගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිතනික්ඛසූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දනිත්ත ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඡටක දෙක ත්‍රික දෙළොසක් වේ. එයින් වර්ගය යි කියනු ලැබේ. සූත්‍ර මුළුල්ල සතිසයෙකි යි.

14. පුනර්ජායමාදවගො

4. 14. 1-30

තථාගතාදි සුත්තානි

1905-1934. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්ථා අපද වා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(යථා පුනර්ජායමාදවගො විසාරොතෙබ්බා නිංසති සුත්තනා වෙදිතබ්බා.)

පුනර්ජායමාදවගො වුද්ධසමො.

තත්තුද්දනං:

තථාගතං පදං කුටං මුලං සාරඤ්ඤි වස්සිකං,
රාජා වජ්ජිමසුරියා ච වසෙත දසමං පදනති.

15. පුනර්බලකරණියවගො

4. 15. 1-36

බලාදි සුත්තානි

1935-1970. සෙය්‍යාරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කම්මනා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(පුනර්ජායමාදවගො විසාරොතෙබ්බා නිංසති සුත්තනා වෙදිතබ්බා.)

පුනර්බලකරණියවගො පණ්ණරසමො.

තත්තුද්දනං:

බලං ඛිජ්ඤා නාගො ච රුක්ඛං භූමිහින සුකිනං,
ආකාසෙත ච දො මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදිති.

16. පුනර්ඵසනාවගො

4. 16. 1-120

ඵසනාදි සුත්තානි

1971-2090. තිසෙසා ඉමා භික්ඛවෙ ඵසනා -පෙ- භාවෙකම්බාති.

(පුනර්ජායමාදවගො විසාරොතෙබ්බා නිංසති සුත්තනා වෙදිතබ්බා.)

පුනර්ඵසනාවගො සොළසමො.

තත්තුද්දනං:

ඵසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ච තිසෙසා,
බලං මලඤ්ඤි නිසො ච වෙදනා තණ්හාභි වාති

14. පුනර්ජායවර්ගය

4. 14. 1-30

තර්කාදි සූත්‍ර

1905-1934. මහණෙනි, අපා වූ හෝ ... යමකක් සත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

කියන ලද නය අනුව විතර කටයුතු. නිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුතුවහ.)

තුද්ධවැනි පුනර්ජායවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රාමාවලි ය:

තර්ක, පද, කුට, මූල, සාර, වසික. රාජ, වජ්‍ර, සූරිය, වස යි සූත්‍ර ත්‍රික දශයෙකි. මුළුල්ල නියෙකි යි.

15. පුනර්කරණීයවර්ගය

4. 15. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

1935-1970. මහණෙනි, යම් කිසි බලකරණීය කම්පනයෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයින් ම විතර කරන්නාහු විසින් සනිස් සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුත්තාහ.)

පසළොස්වැනි පුනර්කරණීයවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රාමාවලි ය:

බල, බිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙසසූත්‍ර ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගන්තුක නදී යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළයෙකි. සූත්‍ර සනිසෙකි යි.

16. පුනර්භයනාවර්ගය

4. 16. 1-120

ඵසනාදි සූත්‍ර

1971-2090. මහණෙනි, මේ ඵසනා තුනෙකි. ... වැඩියයුතු යි.

(පෙර කී නයින් ද අභිඤ්ඤායෙන් ද විතර කරන්නාහු විසින් ඵක්ඛියවිසි සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දතයුත්තාහ.)

සොළොස්වැනි පුනර්භයනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රාමාවලිය:

ඵසනා විධා ආසව හව දුක්ඛතා බිල මල නිස වෙදනා තණ්හා යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි මුළුල්ල ඵක්ඛිය විස්සෙකි යි.

17. පුනර්ඝට්ඨනය

4. 17. 1-119

මහාදි පුනර්ඝට්ඨනය

2091-2209. වසරාදරා'මෙ භික්ඛවෙ, ඔසා -පෙ- භාවෙතඛ්ඛානීති.

4. 17. 120

උද්ධමනාගියසුතං

2210. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමනාගියානි සංයොජනානි කතමානි පඤ්ඤා: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උද්ධවං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤාඋද්ධමනාගියානි සංයොජනානි, ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමනාගියානං සංයොජනානං පහානාය පඤ්ඤානි භාවෙතඛ්ඛානි. කතමානි පඤ්ඤා: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සඤ්ඤායං භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොඤ්ඤං නිබ්බානපඤ්ඤාරං -පෙ- පඤ්ඤානි භාවෙති නිබ්බානානිත්තං නිබ්බානපොඤ්ඤං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උද්ධමනාගියානං සංයොජනානං පහානාය ඉමානි පඤ්ඤානි භාවෙතඛ්ඛානීති.

(එක ව චුක්ඛතයෙන අභිඤ්ඤාදි වයෙන ව චිත්තාරතෙන ව සංසාරං සුක්ඛතො වෙදිතඛ්ඛානි.)

පුනර්ඝට්ඨනය සත්තරසමො.

තත්ත්වය :

මහො යොගො උපාදානං ගෙඤ්ඤා අනුසයෙන ව, කාමගුණා නිවරණා ඛො ඔරුද්ධමනාගියානි.

ඉතිඤ්ඤාසංසුතං සමත්තං.

තත්ත්වගුණය :

සුඛකම්මිකාර ජලිඤ්ඤා සුඛිඤ්ඤා ජරාවග්ගෙහි පඤ්ඤා සුකරඛත සමොධයොගධාසමාදානකරණියෙසනොසා පුනර්ඝට්ඨනපෙය්‍යාල ආදීනි පඤ්ඤානි වග්ගා සත්තරස හොතති.

17. පුනර්ඝාතය

4. 17. 1-119

ඔසාදි සූත්‍ර

2091-2209. මහණෙනි, මේ ඔසා සතරෙකි ... වැඩියුණුතමයි.

4. 17. 120

උද්ධමනාගිය සූත්‍රය

2210. මහණෙනි, මේ උද්ධමනාගියසංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: “රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධමන අවිජ්ජා” යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමනාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමනාගියසංයෝජනයන් ප්‍රභිණ කිරීම පිණිස පසිඳුරෝ වැඩියුණුතමය. කවර පසිඳුරෝ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැමුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට සඤ්ඤා වඩයි ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැමුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට පඤ්ඤා වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමනාගියසංයෝජනයන් ප්‍රභිණ කිරීම පිණිස මේ පසිඳුරෝ වැඩියුණුතමය යි.

(මෙහි දු කි නයින් ද අභිඤ්ඤායෙන් ද චිතර කරන්නාහු විසින් එක්සියවිසි සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් දහසුණුතමය.)

සතළොස්වැනි පුනර්ඝාතය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඔසා, යොග, උපාදාන, ගත, අනුසය, නාමරූප නිවරණ, බන්ධ, මර්මනාගිය, උද්ධමනාගිය යි සූත්‍ර ද්වාදශක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය විස්සෙකි යි.

ඉන්ද්‍රියසංයුක්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලි ය:

සුඛාක, මුද්දර, ජලිඤ්ඤා වර්ගයෝ සුඛිඤ්ඤා පරාවර්ත දෙක සමග පසෙක් වේ. (නැවත) සුකරබන්ධ, සමෙකාධි, ගඛනාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔසවර්ගයෝ වෙති. ඔහු පුනර්ඝාතපෙය්‍යාල ආදී පසන් සමග (ඉන්ද්‍රියසංයුක්තයෙහි) වර්ග සතළොසෙක් වේ යි.

5. සම්මප්පධාන සංයුතතං

1. ගඞ්ඛාපෙය්‍යකාලො

5. 1. 1

පාවිනනිත්තසුතතං

2211. සාවස්ථියං:

වත්තාරො'මෙ භික්ඛවෙ, සම්මප්පධානා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමෙව්‍යාසාය භියොගාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ, වත්තාරො සම්මප්පධානාති.

සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, ගඞ්ඛා නදී පාවිනනිත්තා පාවිනපොණා පාවිනපඤ්ඤාරො. එවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කරුණු භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමෙව්‍යාසාය භියොගාභාවාය වෙපුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡද්දං ජනෙති වායමති චිරියං ආරහති විත්තං පග්ගණ්ණාති පදහති. එවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු වත්තාරො සම්මප්පධානෙ භාවෙතොනා වත්තාරො සම්මප්පධානෙ බහුලීකරොතොනා නිබ්බානානිත්තො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

5. සම්මප්පධාන සංයුත්තය

1. ගඛගාපෙය්‍යාලය

5. 1. 1

පාවිතනින්න සූත්‍රය

2211. සැවැත්තුවර:

මහණෙනි, මේ සම්මප්පධාන සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනී. ප්‍රධන් වියඪය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල දහම් ප්‍රභීණ කිරීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියඪ කෙරෙයි. නූපන් කුසල් දහම් ඉපදවීම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියඪ කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුන්ගේ පැවැත්ම පිණිස නුමුළාබව පිණිස බොහෝ බව පිණිස විපුලබව පිණිස වැඩිම පිණිස පිරිම පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියඪ කෙරෙයි. මහණෙනි, මොහු සතර සම්මප්පධානයෝ යි.

මහණෙනි, සම්මප්ප් ගඛගානදී තොමෝ පෙරදිගට නැමුණි පෙරදිගට නැමුරු වුවා පෙරදිගට බරවුවා වේ ද, මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වැයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන් වියඪය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් ප්‍රභාණය පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියඪය කෙරෙයි. නූපන් කුසල් දහම් උපදනා පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියඪය කෙරෙයි. උපන් කුසල් දහමුන්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩිම පිරිම පිණිස සඳ දනවයි, වැයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි, සිත දැඩි කොට ගනියි, ප්‍රධන් වියඪය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ සිවුසම්පදහන් වඩනුයේ සිවුසම්පදහන් බහුල කරනුයේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැමුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි.

5. 1. 2-48

දුතියපාවිනනිනනාදි සුත්තානි

2212-2258. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, සමමසයානා, කතමෙ
වත්තාරො -පෙ- නිබ්බානපබ්බතාරොති.

(වුත්තනායෙන විජාරෙරතබ්බො.)

ගම්ගාපෙය්‍යාලො පඨමො.

තත්තුද්දනා:

ඡ පාවිනනා නිත්තා ඡ ච නිත්තා සමුද්දනො,
එතෙ දෙච ආදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨව්වතීති.

2. අප්පමාදවග්ගො

5. 2. 1-40

තථාගතාදි සුත්තානි

2259-2298. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද චා දිපද චා චතුසද
චා ඛුසද චා -පෙ- ඛුසදිකරොතිති.

(යථාචුත්තනායෙන විජාරෙරතබ්බො.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

තත්තුද්දනා:

තථාගතං පදං කුචං මූලං සාමරන වස්සිකං,
රාජා වජ්ඣමශ්ඨියා ච වජ්ඣන දසමං පදංතති.

5. 1. 2-48

දුකිය පාවිනනින්නාදි සුත්‍ර

2212-2258. මහණෙනි, මේ සම්පදහන් යතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(කී නයින් විතර කටයුතු.)

පළමුවැනි ගඬගාපෙය්‍යාල යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලි ය:

පාවිනනින්නසුත්‍ර චතුෂ්ක සයෙකි. සමුද්දනින්න චතුෂ්ක ද සයෙකි. මේ ඡට්ඨක දෙක චතුෂ්ක දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. සුත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

5. 2. 1-40

තරාගතාදි සුත්‍ර

2259-2298. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද සිවුපා වූ ද මුහුපා වූ ද යම්තාක් සත්ත්වයෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(කියන ලද නයින් විතර කටයුතු.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සුත්‍රනාමාවලි ය:

තරාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සික, රාජ, වන්දිම, සූරිය, වසු යි සුත්‍ර චතුෂ්ක දශයෙකි. මුළුල්ල සාලියෙකි යි.

3. බලකරණියවග්ගො

5. 3. 1-48

බලාදි සුත්තානි

2299-2346. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කලිනනා කසිරන්ති, සබ්බෙ නෙ පඨවිං නික්ඛාය පඨවියං පතිට්ඨාය එවමෙනෙ බලකරණියා කලිනනා කසිරන්ති. එවමෙව බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්තාරො සම්මසාධානෙ භාවෙති, වන්තාරො සම්මසාධානෙ බහුලිකරොති. ඤ ඵඤ්ඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්තාරො සම්මසාධානෙ භාවෙති, වන්තාරො සම්මසාධානෙ බහුලිකරොති: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය -පෙ- අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය -පෙ- උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. එවං බො භික්ඛවෙ, භික්ඛු සීලං නික්ඛාය සීලෙ පතිට්ඨාය වන්තාරො සම්මසාධානෙ භාවෙති, වන්තාරො සම්මසාධානෙ බහුලිකරොතිති -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(එවං අට්ඨනාලිය සුත්තනා විජාරෙතබ්බා.)

බලකරණියවග්ගො තතියො.

තත්‍රාද්දතං:

බලං ඛිජ්ඣා නාගො ව රුක්ඛං කුම්බන සුක්කිනං,
ආකාසෙන ව දෙව මෙසා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

4. එසනාවග්ගො

5. 4. 1 - 160

එසනාදි සුත්තානි

2347 - 2506. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා කනමා තිස්සො: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මවරියෙසනා. ඉමා බො භික්ඛවෙ, තිස්සො එසනා. ඉමාසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සනං එසනානං අභිඤ්ඤාය වන්තාරො සම්මසාධානා භවෙතබ්බා. කතමෙ වත්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං-පෙ-උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීතියා අසමමාසාය භිය්‍යාභාවාය වෙසුලලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති වීරියං ආරහති විතං පග්ගණ්ණාති පදහති. ඉමෙසං බො භික්ඛවෙ, තිස්සනං එසනානං අභිඤ්ඤාය ඉමෙ වන්තාරො සම්මසාධානා භාවෙතබ්බාති -පෙ- භාවෙතබ්බාති.

3. බලකරණියවර්ගය

5. 3. 1-48

බලාදී සූත්‍ර

2299-2346. මහණෙනි, යම්යෙ යම් කිසි බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත් ද, ඒ සියල්ලෝ පොළොව නිසා පොළොවෙහි පිහිටා මෙසේ මේ බලකරණිය කම්භාන්තයෝ කරනු ලැබෙත්. මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි ද, සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නූපත් ලාමක අකුසල්දහම් නූපදනා පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් ලාමක අකුසල් දහම් පහකරනු පිණිස ... නූපත් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස .. උපන් කුසල්දහමුන්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩීම පිරීම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ ශීලය නිසා ශීලයෙහි පිහිටා සිවුසම්පදහත් වෙයි. සිවුසම්පදහත් බහුල කෙරේ යි ... බහුල කෙරේ යි.

(මෙසේ අටසාලිය සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුත්තාහ.)

තෙවෙනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රාමාවලිය:

බල, භීෂ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක, ආකාස යි සූත්‍ර චතුෂ්ක සංකේති. මෙය චතුෂ්ක දෙකෙකි. නාවා, ආගන්තුක, නදී යි චතුෂ්ක තුනෙකි යි මෙසේ චතුෂ්ක දෙළොසෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල අටසාලියෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

5. 4. 1-160

එසනාදී සූත්‍ර

2347-2506. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: කාමෙසනා භවෙසනා බ්‍රහ්මචරියෙසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනා යි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස සිවුසම්පදහත් වැඩිය යුතු. කවර සිවුසම්පදහත්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්නෙහි මහණ නූපත් ... උපන් කුසල්දහමුන්ගේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩීම පිරීම පිණිස සඳ දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ තුන් එසනාවන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ සිවුසම්පදහත් වැඩිය යුතු යි ... වැඩිය යුතු යි.

(එවං අභිඤ්ඤාය පරිඤ්ඤාය පරික්ඛයාය පභානායානි ච එකෙකස්මිං යොළස යොළස කථා එකසතසට්ඨි සුක්ඛන්තා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා.)

එසනාවග්ගො චතුසො.

තත්ත්වදායනං:

එසනා විධා ආසවො හවො දුක්ඛතා ච නිප්පෙසා
බ්ලං මලඤ්ඤා නිසො ච වෙදනා තණ්හාහි වානි.

5. ඔසවග්ගො

5. 5. 1 - 159

ඔසාදිසුක්ඛතානි

2507 - 2665. වන්තාරොමෙ භික්ඛවෙ. ඔසා-පෙ-භාවෙතබ්බානි.
(විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

5. 5. 160

උඤ්චොගියසුක්ඛතං

2666. පඤ්චමානි, භික්ඛවෙ, උඤ්චොගියානි සංයොජනානි. කතමානි පඤ්ච: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උඤ්චං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චුඤ්චොගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උඤ්චොගියානං සංයොජනානං පභානාය වන්තාරො සමමප්පධානා භාවෙතබ්බා. කතමෙ වන්තාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හානි පදහති. උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පභානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හානි පදහති. අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හානි පදහති. උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ධීනියා අසමමාසාය භීයෙතාභාවාය වෙසුලාය භාවනාය පාරිසුරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරහති චිත්තං පග්ගණ්හානි පදහති. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤානං උඤ්චොගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමෙ වන්තාරො සමමප්පධානා භාවෙතබ්බානි.

(වුක්ඛතයෙනෙව එකසතසට්ඨිසුක්ඛන්තා විඤ්ඤාපරෙතබ්බා)

ඔසවග්ගො පඤ්චමො.

තත්ත්වදායනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ච
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුඤ්චොගියානි.

සමමප්පධානසංයුක්තං සමන්තං.

තත්ත්ව දහරුදායනං:

ගම්හාපෙය්‍යාලොපමාදෙ බලකරණියෙසනා
ඔසොති පඤ්ඤාවචග්ගා සමමප්පධානසංයුක්තෙති.

(මෙසේ අභිඤ්ඤා පරිඤ්ඤා පරික්ඛායා පභානාය යි ද එකෙක සොළොස සොළොස කොට එක්සිය සැට සූත්‍රාන්ත කෙනෙක් විතර කටයුතුවහ.)

සිවුවැනි එසනාවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා, තණ්හා යි සූත්‍ර භොධශක දශයෙකි. මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

5. 5. 1-159

ඔසාදි සූත්‍ර

2507-2665. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි ... වැඩිය සුත්තාහ යි. (විතර කටයුතු.)

5. 5. 160

උද්ධමභාගිය සූත්‍රය

2666. මහණෙනි, මේ උද්ධමභාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමභාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමභාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස සිවුසම්පදහන් වැඩියයුතු. කවර සිවුසම්පදහන්හු ද යත්: මහණෙනි, මෙසස්තෙහි මහණ නූපන් ලාමක අකුසල් දහම් නූපදනා පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් අකුසල්දහම් පහකරනු පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. නූපන් කුසල්දහම් ඉපදවීම පිණිස සද දනවයි. වෑයම් කෙරෙයි. වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. උපන් කුසල්දහමුත්තේ පැවැත්ම නුමුළා බව බොහෝ බව විපුල බව වැඩීම පිරිම පිණිස සද දනවයි, වෑයම් කෙරෙයි, වැර අරඹයි. සිත දැඩි කොට ගනියි. ප්‍රධන්වියභිය කෙරෙයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමභාගිය සංයෝජනයන් ප්‍රභාණය පිණිස මේ සිවුසම්පදහන්හු වැඩියයුත්තාහ යි.

(කියන ලද නයින් ම එක්සියසැට සූත්‍රාන්තයෝ විතර කටයුතුවහ.)

පස්වැනි ඔසවර්ගී යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලි ය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගණ, අනුසය, කාමභුණ, නිවරණ, ඛණ්ඩ, ඔරම්භාගිය, උද්ධමභාගිය, යි භොධශක දශයෙකි. සූත්‍ර මුළුල්ල එක්සිය සැටෙකි යි.

සම්මප්පධානසංයුත්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලි ය:

ගඛාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, එසනා, ඔස යි සම්මන්ත්‍රණ සංග්‍රහයෙහි වර්ග පසෙක් ම වේ යි.

6. බලසංයුතතං

1: ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො

6. 1. 1 - 12

පාවිනනිනාදි සුත්තානි

2667 - 2678. සාවකපීයං:

පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, බලානි, කතමානි පඤ්ඤා: සද්ධාබලං චිරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං. ඉමානි ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්ඤා බලානි. සෙය්‍යථාපි භික්ඛවෙ, ගඛගා නදී පාවිනනිනා පාවිනපොණො පාවිනපඤ්ඤා ඵවමෙව ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතො පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො. කථංඤා භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතො පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරො: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං භාවෙති චිවෙකනිසිද්ධං චිරාගනිසිද්ධං නිරොධනිසිද්ධං වොසසග්ගපරිණාමිං. චිරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති චිවෙකනිසිද්ධං චිරාගනිසිද්ධං නිරොධනිසිද්ධං වොසසග්ගපරිණාමිං. ඵවං ඛො භික්ඛවෙ, භික්ඛු පඤ්ඤා බලානි භාවෙතො පඤ්ඤා බලානි බහුලිකරොතො නිබ්බානනිකො හොති නිබ්බානපොණො නිබ්බානපඤ්ඤාරොති -පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාරොති.

ගඛගාපෙය්‍යාලවග්ගො පඨමො.

කත්තුද්දනං:

ඡ පාවිනතො නිනග්ග ඡ ච නිනතා සමුද්දතො
ඵතෙ ඤ්ඤා දොදස හොතති වග්ගො තෙන පට්ඨවතීති.

2. අප්පමාදවග්ගො

6. 2. 1 - 10

කථාගතාදි සුත්තානි

2679 - 2688. යාවතා භික්ඛවෙ සත්තා අපද චා දිපද චා -පෙ- බහුලිකරොතිති.

(චිවෙකනිසිද්ධිතාදිවසෙන විඤ්ඤාපරිණාමිනි.)

අප්පමාදවග්ගො දුතියො.

කත්තුද්දනං:

කථාගතං පදං කුටං මූලං සාරෙන වසිද්ධං,
රාජා වජ්ඣම සුරියා ච වසෙත දසමං පදනති.

6. බලසංයුත්තය

1. ගඛගාපෙය්‍යාලවර්ගය

6. 1. 1-12

පාවිතනීන්තාදි සූත්‍ර

2667-2678. සැවැත්තුවර

මහණෙනි, මේ බල පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: සඤ්ඤාබල විරියබල සතිබල සමාධිබල පඤ්ඤාබල යි. මහණෙනි, මේ බල පස යි. මහණෙනි, යම්සේ ගඛගානදී නොමෝ පැදුම්දිගට නැමුණි පැදුම්දිගට නැඹුරු වූවා පැදුම්දිගට බර වූවා වේ ද මහණෙනි, එසෙයින් ම මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වෙයි. මහණෙනි, කෙසේ නම් මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත චොක්ඛසංගපරිණාමී කොට සඤ්ඤාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසංඝිත විරාගනිසංඝිත නිරොධනිසංඝිත චොක්ඛසංගපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මෙසේ මහණ තෙමේ පස්බල වඩන්නේ පස්බල බහුල කරන්නේ නිවනට නැමුණේ නිවනට නැඹුරු වූයේ නිවනට බර වූයේ වේ යි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

පළමුවැනි ගඛගාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාවිතනීන්තා සූත්‍ර සයෙකි. සමුද්දනිත්තා සූත්‍ර ද සයෙකි. මේ ඡවක දෙක දෙළෙසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ යි.

2. අප්පමාදවර්ගය

6. 2. 1-10

තථාගතාදි සූත්‍ර

2679-2688. මහණෙනි, අපා වූ ද දෙපා වූ ද ... යම්තාක් යත්තියෝ වෙද්ද ... බහුල කෙරේ යි.

(විවෙකනිසංඝිතාදි විසින් විතර කටයුත්තාහ.)

දෙවෙනි අප්පමාදවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක, රාජ, වන්දිම, සුරිය, වස යි දශ සූත්‍රාන්ත කෙනෙකි යි.

3. බලකරණීයවග්‍යො

6. 3. 1 - 12

බලාදිසුත්තානි

2689 - 2700. සෙය්‍යාථාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණීයා කච්චන්තා-පෙ-බ්‍රුජිකරොතිති.

(වුත්තනසෙන විජ්‍යාරෙතබ්බානි.)

බලකරණීයවග්‍යො තතියො.

තත්‍රඥානං:

බලං ධර්ණං නාගො ව රුක්ඛං කුලෙහන සුක්කිනං
ආකාසෙන ඩ දෙච මෙඝා නාවා ආගන්තුකා නදීති.

4. එසනාවග්‍යො

6. 4. 1 - 40

එසනාදි සුත්තානි

2701 - 2740. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, එසනා. කතමා තිස්සො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානිති.

(විජ්‍යාරෙතබ්බානි.)

එසනාවග්‍යො චතුසො.

තත්‍රඥානං:

එසනා විධා ආසවො හවො දුක්ඛතා ව තිස්සො
බ්ලං මලඤ්චිනිසො ඩ වෙදනා තණ්හාහි චාති.

5. ඔසාවග්‍යො

6. 5. 1 - 39

ඔසාදි සුත්තානි

2741 - 2779 වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ-භාවෙතබ්බානිති.

3. බලකරණියවර්ගය

6. 3. 1-12

බලාදී සූත්‍ර

2689-2700. මහණෙනි, යම්යෙ යම්කිසි බලකරණිය කම්මානා-
යෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයිත් චිතර කටයුතුවහ.)

තෙවෙනි බලකරණියවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බිජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සුක්ක, ආකාස යි සතෙකි.
මෙය සූත්‍ර දෙකෙකි. නාවා, ආගනතුක්ක, නදී යි තුනෙකි.
දෙළොස් සූතුරෙකි යි.

4. එසනාවර්ගය

6. 4. 1-40

එසනාදී සූත්‍ර

2701-2740. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද
යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

(චිතර කටයුත්තාහ.)

පිටුවැනි එසනාවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා,
තණ්හා යි වතුෂ්ඨ දශයෙකි. සූත්‍ර සාලියෙකි යි.

5. ඔසවර්ගය

6. 5. 1-39

ඔසාදී සූත්‍ර

2741-2779. මහණෙනි, මේ ඔස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද
යත්: ... වැඩිය යුත්තාහ යි.

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

6. 5. 40

උදාහරණය

2780. පසුගිය භික්ෂුව, උදාහරණය සංයෝජනානි. කතමානි පසු: රුපරාගො අරුපරාගො මානො උදාහරණ. ඉමානි බො භික්ෂුව, පසුගිය භික්ෂුව සංයෝජනානි. ඉමෙසං බො භික්ෂුව, පසුගිය උදාහරණය සංයෝජනානං අභිඤ්ඤා පසු බලානි භාවෙනබ්බානි. කතමානි පසු: ඉධ භික්ෂුව, භික්ෂු සද්ධාබලං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමී. විරියබලං -පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති විවෙකනිසස්සිතං විරාගනිසස්සිතං නිරොධනිසස්සිතං වොසසග්ගපරිණාමී. ඉමෙසං බො භික්ෂුව, පසුගිය උදාහරණය සංයෝජනානං අභිඤ්ඤා ඉමානි පසු බලානි භාවෙනබ්බානි.

ඔසවගෙගා පසුබලා.

කපුද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගජො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා බන්ධා ඔරුදාමහාගියානි.

6. පුනගඛගාපෙය්‍යාලො

6. 6. 1 - 36

පාවිනනිනාදි සුත්තානි

2781 - 2816. සෙය්‍යරාපි භික්ෂුව, ගඛගා නදී පාවිනනිනා --පෙ- නිබ්බානපඤ්ඤාපරානි.

(රාගවිතයපරියොසානාදිවසෙන අමනොගධාදිවසෙන නිබ්බාන- නිනාදිවසෙන වානි ඵකෙකස්මි තයො තයො කතො ජත්තංස සුත්තනා විජාරෙතබ්බා.)

පුනගඛගාපෙය්‍යාලි.

කපුද්දනං:

ජ පාවිනතො නිනා ජ ව නිනා සමුද්ගතො,
එතෙ දො දාදස ගොහානි වග්ගො තෙන පද්ධතිනි.

6. 5. 40

උද්ධමහාගිය සූත්‍රය

2780. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධව අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස පස්බල වැඩිය යුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්තෙහි මහණ විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසංගපරිණාමී කොට සඤ්ඤාබලය වඩයි. විරියබලය ... සතිබලය ... සමාධිබලය ... විවෙකනිසසිත විරාගනිසසිත නිරොධනිසසිත වොසසංගපරිණාමී කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයන් වෙසෙසින් දැනුම පිණිස මේ පස්බල වැඩිය යුතු යි.

පස්වැනි ඔසවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඔස, යොග, උපාදන, ගත්ථි, අනුසය, කාමඥාණ, නිවරණ, ඛණ්ඩ, ඔරමහාගිය, උද්ධමහාගිය යි චතුෂ්ක දශයෙකි. සාලිස් සූතුරෙකි යි.

6. පුනගබ්භාපෙය්‍යාලය

6. 6. 1-36

පාචනනිත්තාදි සූත්‍ර

2781-2816. මහණෙනි, යම්පේ ගබ්භානාදි තොමෝ පෙරදීගට නැමුණි ... නිවනට බර වූයේ වේ යි.

(රාගච්ඡාදනපරිඥාපානාදි විසිතුණු අමනොගධාදි විසිතුණු නිබ්බාන නිත්තාදි විසිතුණු එකෙක තුනක් තුනක් කොට සතිස් සූත්‍රාණත කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.

සවැනි පුන ගබ්භාපෙය්‍යාලවර්ග යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

පාචනනිත්තාදි සූත්‍ර ත්‍රික සයෙකි. සමුද්දානිත්තා ත්‍රික ද සයෙකි. මේ ඔටක දෙක ත්‍රික දෙළොසෙක් වේ. එයින් වර්ග යි කියනු ලැබේ. මුළුල්ල සතිස් සූතුරෙකි යි.

7. පුනරුප්පාදනවග්ගො

6. 7. 1 - 30

තර්කාදි පුනරුප්පාදන

2817 - 2846. යාවතා භික්ඛවෙ, සත්තා අපද වා -පෙ- බහුලී කරොතිති.

(වුත්තයෙන තිංස පුනරුප්පාදන විස්තරණය)

පුනරුප්පාදනවග්ගො සත්තමො.

තත්ත්වය:

තර්කාදි පදං කුටං මූලං සාරෙන වස්සිකං,
රාජා වර්ධමස්සරියා ව වර්ධෙන දසමං පදනති.

8. පුනරුප්පාදනවග්ගො

6. 8. 1 - 36

බලාදි පුනරුප්පාදන

2847 - 2882. සෙය්‍යරාපි භික්ඛවෙ, යෙ කෙවි බලකරණියා කළුණතා -පෙ- බහුලීකරොති ති.

(ඡන්දස පුනරුප්පාදන විස්තරණය)

පුනරුප්පාදනවග්ගො අධ්‍යමො.

තත්ත්වය:

බලං බිජ්ඣව නාගො ව රුක්ඛං කුලෙන පුනරුප්පාදනං,
ආකාසෙන ව දො මෙසා නාටා ආගන්තුකා නදීති.

9. පුනරුප්පාදනවග්ගො

6. 9. 1 - 120

ඵසනාදි පුනරුප්පාදන

2883 - 3002. තිස්සො ඉමා භික්ඛවෙ, ඵසනා. කතමා තිස්සො:
-පෙ-භාවෙනධාතිති.

(විවේකනිසංසිතාදිවග්ගො අභිසංසිතවග්ගො ව ඵසනකසංසිතං ද්වාරය
ද්වාරය කතා විසංසන පුනරුප්පාදන විස්තරණය).

ඵසනවග්ගො නවමො.

තත්ත්වය:

ඵසනා විධා ආසවො භවො දුක්ඛතා ව තිස්සො,
බලං මලකුලී නිසො ව වෙදනා තණ්හාහි වාති.

7. පුනර්ජායවර්ගය

6. 7. 1-30

තථාගතාදි සූත්‍ර

2817-2846. මහණෙනි, අපා වූ ද ... යම්කාක් සත්ත්වයෝ වෙත් ද ... බහුල කෙරේ යි.

(කී නයිත් තිස් සුතුරෙක් විතර කටයුතු.)

සත්වැනි පුනර්ජායවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

තථාගත, පද, කුට, මූල, සාර, වස්සක, රාජ, වන්දිම, සූරිය, වස යි ත්‍රික දශයෙනි. සුතුරු තියෙති.

8. පුනර්භවකරණීය වර්ගය

6. 8. 1-36

බලාදි සූත්‍ර

2847-2882. මහණෙනි, යම්යේ යම් කිසි බලකරණීය කම්භානායෝ ... බහුල කෙරේ යි.

(සතිස් සුතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

අටවැනි පුනර්භවකරණීයවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

බල, බීජ, නාග, රුක්ඛ, කුම්භ, සූත, ආකාස යි ත්‍රික සතෙක් ද මෙස ත්‍රික දෙකෙක් ද නාවා ආගන්තුක නදී යි ත්‍රික තුනෙක් ද යි ත්‍රික දෙළොසෙනි. සතිස් සුතුරෙක් යි.

9. පුනර්ජායනාවර්ගය

6. 9. 1-120

එසනාදි සූත්‍ර

2883-3002. මහණෙනි, මේ එසනා තුනෙකි. කවර තුනෙක් ද යත්: ... වැඩිය සුතුවහ යි.

(විවෙකනිසිනාදි විසිතුණු අභිඤ්ඤාදි විසිතුණු එකෙක දෙළසක් දෙළසක් කොට එක්සියවිසි සුතුරු කෙනෙක් විතර කටයුත්තාහ.)

නවවැනි එසනාවර්ගය යි.

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

එසනා, විධා, ආසව, හව, දුක්ඛතා, බිල, මල, නිස, වෙදනා, කණ්භා යි ද්වාදශක දශයෙනි. එක්සියවිසි සුතුරෙක් යි.

10. සුනඛසවග්ගො

6. 10. 1 - 119

ඔසාදි සුතතානි

3003 - 3121. වත්තාරොමෙ භික්ඛවෙ, ඔසා. කතමෙ වත්තාරො:
-පෙ-භාවෙතඛානීති.

(වුත්තනසෙනෙව විජාරෙතඛානි.)

6. 10. 120

උද්ධමාගියසුතතං

3122. පඤ්චමානි භික්ඛවෙ, උද්ධමාගියානි සංයොජනානි කතමානි
පඤ්ච: රූපරාගො අරූපරාගො මානො උද්ධවිං අවිජ්ජා. ඉමානි ඛො
භික්ඛවෙ, පඤ්චුද්ධමාගියානි සංයොජනානි. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ,
පඤ්චනං උද්ධමාගියානං සංයොජනානං පභානාය පඤ්චබ්බානි
භාවෙතඛානි. කතමානි පඤ්ච: ඉධ භික්ඛවෙ, භික්ඛු සද්ධාබලං
භාවෙති, නිබ්බානනිත්තං නිබ්බානපොඤ්ඤං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. වීරියබලං
-පෙ- සතිබලං -පෙ- සමාධිබලං -පෙ- පඤ්ඤාබලං භාවෙති, නිබ්බානනිත්තං
නිබ්බානපොඤ්ඤං නිබ්බානපඤ්ඤාරං. ඉමෙසං ඛො භික්ඛවෙ, පඤ්චනං
උද්ධමාගියානං සංයොජනානං පභානාය ඉමානි පඤ්ච බ්බානි
භාවෙතඛානීති.

සුනඛසවග්ගො දසමො.

තත්ත්වද්දනං:

ඔසො යොගො උපාදනං ගමන්තො අනුසයෙන ව,
කාමගුණා නිවරණා ඛන්ධා ඔරුද්ධමාගියානි.

බලසංයුතතං සමතතං.

තත්ත්ව වග්ගද්දනං:

ගම්නාපෙය්‍යාලොපමාදෙ බලකර්මයෙසනා
ඔසො ගෙහි සුනාදිහි බලසංයුතතා දසානි.

10. පුනඛසවර්ගය

6. 10. 1-119

ඛසාදි සූත්‍ර

3003-3121. මහණෙනි, මේ ඛස සතරෙකි. කවර සතරෙක් ද යත්: ... වැඩියයුත්තාහි යි.

(කී නයිත් ම චිතර කටයුත්තා හ.)

6. 10. 120

උද්ධමහාගිය සූත්‍රය

3122. මහණෙනි, මේ උද්ධමහාගිය සංයෝජන පසෙකි. කවර පසෙක් ද යත්: රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධම අවිජ්ජා යි. මහණෙනි, මොහු පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයෝ යි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස පස්බල වැඩිය යුතු. කවර පසෙක් ද යත්: මහණෙනි, මෙයස්නෙහි මහණ නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට සඤ්ඤාබලය වඩයි. චිරියබලය ... සතීබලය ... සමාධිබලය ... නිවනට නැමුණක් නිවනට නැඹුරු වුවක් නිවනට බර වුවක් කොට පඤ්ඤාබලය වඩයි. මහණෙනි, මේ පස් උද්ධමහාගිය සංයෝජනයන් පහකරනු පිණිස මේ පස්බල වැඩියයුතු යි.

දශවැනි පුනඛසවර්ග යි:

එහි සූත්‍රනාමාවලිය:

ඛස, යොග, උපාදන, ගත්ථ, අනුසය, කාමගුණ, නිවරණ, බන්ධ, ඔරම්මහාගිය, උද්ධමහාගිය යි ද්වාදශක දශයෙකි. සූත්‍ර එක්කෝ වියසෙකි යි.

බලසංයුත්තය නිමි.

එහි වර්ගනාමාවලිය:

ගඛනාපෙය්‍යාල, අප්පමාද, බලකරණිය, එසනා, ඛස, යන මොහු පුන යන්න මුල්කොට ඇති ඒ පසම කරණ කොට ගෙන බල සංයුත්තයට අයත් වර්ග දශයෙක් වේ යි.

ගාථාදීපාද අනුක්‍රමණිකා

	පිටුවක
අපකා තෙ මනුෂ්‍යස්‍ය	40, 168
අව්‍යාපාදෙ අවිහිංසා	10
එකායනං ජාතිබයනතදසී	302, 332
එතදත්තනි සලුතං	10
කණ්‍හං ධම්මං විප්‍රභාය	40, 168
නත්‍රාහිරතිමිච්ඡය්‍ය	40, 168
ධි තං ජම්මි පරෙ අත්ථි	384
යස්ස සද්ධා ච පඤ්ඤා ච	10
යෙව ඛො සම්මදකාතෙ	40, 168
යෙසං සම්මොධි අබ්‍යසස්ස	40, 168
යො ච වස්සසනං ජීවෙ	384
රථො සිලපරික්ඛාරො	10

සසුන්ද්‍රනාමානුකූල මණිකා

අ	පිට්ඨකයා	සො	පිට්ඨකයා
අභේගපු	396	සොසිකාරාමේ	158, 394, 402
අවිරවනී	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90	ව	
අජපාලනිග්‍රොධෙ	300, 330, 406	වණ්ඩාලවංසිකො	302
අඤ්ඤානවනේ	154	විහරපාටලී	416
අනාර්ථපිණ්ඩිකස්ස	ආරාමේ 2, 150, 292, 330, 386	වුඤ්ඤ	292
අනුරුද්ධා	312, 314	ජා	
අභයො	234	ජාණ්ඩියොනිං	
අමබ්‍රපාලිවනේ	260	ජෙනවනේ	2, 150, 292, 330
ආනන්ද	4, 8, 26, 280, 292, 306, 308, 314, 318, 384	කා	
ආපණං	396	කාවතීංසානං	416
උ		න	
උක්ඛවෙලා (නදී)	294	නන්දියො පරිබ්බාජකො	18
උණ්ණහො (බ්‍රාහ්මණො)	384	නාගරකං (සකායානං නිගමො)	4
උත්තියො	36, 298	නාලඤ්ඤං	286
උද්ධි	176, 178, 180	නාළකගාමකෙ	292
උපවානො	158	නෙරඤ්ජරාය	300, 330, 406
උරුවෙලකඤ්ඤං	400	පා	
උරුවෙලායං	300, 330, 406	පාටලීපුත්තෙ	26, 28, 306,
ක		පාරිච්ඡින්නකො	416
කණ්ටකිවනේ	312, 314	පාචාරිකම්බවනේ	286
කලඤ්ඤානිවාපෙ	164, 166, 314	පිණ්ඩාලාරාද්ධාජෙන	394
	318	පිප්පලිගුහායං	164
කුක්කුචාරාමේ	26, 306, 308	පුබ්බකොට්ඨකෙ	388
කුණ්ඩලියො (පරිබ්බාජකො)	154	පුබ්බාරාමේ	384, 392
කොට්ඨිකෙලී	416	පුරණො කසස්සපො	234
කොට්ඨියෙසු	218	බ	
කොසමබ්බියං	158, 394, 402	බ්‍රහ්මා සහමපතී	300
කොසලෙසු	264, 400	බාහියො	298
ග		බාළා	164, 166
ගඞ්ඨා (නදී)	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90, 118, 252, 340, 418, 420, 426, 438	බෙලුවගාමකෙ	276
ගීජකුට පබ්බතං	166, 234, 238, 408	භ	
		භද්දො	26, 306, 308

ම		ස	
මගධෙසු	292	සරභු	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90
මලලකෙසු	400	සහකො (හිංඛු)	408
මහාකසපො	164	සහසෙති	332, 408
මහාචූඤ්ඤ	166	සාකෙතෙ	154, 312, 386
මහාමොග්ගලලානො	166, 312	සාරිපුත්ත මොග්ගලලානෙසු	294
මභී	76, 78, 82, 84, 88, 90	සාරිපුත්තො	6, 150, 158, 286, 292, 312, 388 396, 408
මානදිනෙකා	318	සාලායං (බ්‍රාහ්මගාමෙ)	264, 400
මිගදයෙ	154, 386	සාවඤ්ඤ	2, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 30, 32, 34, 36, 38, 44, 58, 66, 74, 98, 140, 150, 210, 216, 280, 286, 292, 320, 330, 384, 388, 392, 410, 412, 426, 434
මිහාරමානුසාසාදෙ	384, 392	සිරිවංශො	314
මෙදකරාලිකං	302	සුමනෙසු	180, 302, 304
ස		සුකරමකායං	408
යමුතා	74, 76, 78, 82, 84, 88, 90, 96	සෙනකං	180
රා		සෙදකං (නිගම)	302, 304
රාජගහෙ	164, 166, 234, 314, 318, 408	හ	
ව		හලිඤ්ඤපනං	218
වජ්ජිසු	294	හිමවංශො	270
වෙසාලියං	260, 276	හිමව නතං	140
වෙළුවනෙ	164, 166	ස	
ස		සකෙකෙසු	4
සකෙකෙසු	4	සබ්බාරවො (බ්‍රාහ්මඤ්ඤ)	228

විෂයසංදර්භ කතමණිකා

අ		අ	
අකතිට්ඨගාමී	150	අධිගමාය	260
අකිඤ්චනො	168	අධුනාගතා	264
අකිලාසු	292	අනඩගණ	24
අකුසලරාසි	266	අනඤ්ඤසරණා	278
අබාරිකෙහි	272, 274	අනඤ්ඤතංඤාසංචිතිත්ථියං	364
අගාරිකභූතො	180	අනත්තසඤ්ඤ	246
අවනඛුකරණා	194	අනනුස්සුතෙසු	320
අවිරපබ්භිකා	264	අනන්තරං	278
අවිරපරිනිබ්බුතෙසු	294	අනප්ලොකෙකා	276
අවිරවුට්ඨිතො	276	අනමතංගො	398
අවුසරා	386	අනාගාමිකා	240
අවජාදනසස	272, 274	අනාධාරො	34
අවේජා	234	අනාවරණා	188, 192
අජ්ඣිකා	16	අනාවිලො	234
අජ්ඣිකාබහිද්ධා	262	අනික්ඛන්ධුරො	350, 352
අජ්ඣිප්පනො	268	අනිච්ඡසඤ්ඤ	246
අජ්ඣාරුහා	192	අනිබ්බානසංවත්තනිකා	194
අජ්ඣාරුලහා	192	අනිබ්බිද්ධප්‍රබ්බං	178
අජ්ඣුපෙකතිනා	148	අනිවරණා	188, 192
අජ්ඣාසානා	178	අනුක්කමමානො	290
අඤ්ඤං	148, 392	අනුද්දයතාය	304
අඤ්ඤතිත්ථියා	10	අනුප්පත්තසද්දේවා	266
අඤ්ඤා	240	අනුප්පත්තසද්දේවා	346, 348
අඤ්ඤාණකරණා	194	අනුපකම්පලොසා	188
අඤ්ඤාණාය	234	අනුපබ්බජං	146
අඤ්ඤාතාවිත්ථියං	364	අනුපරියාය පථං	290
අඤ්ඤිත්ථියං	364	අනුපාදපරිනිබ්බානන්තං	48
අට්ඨිකකා	158, 190	අනුබන්ධිතබ්බං	262
අට්ඨිකසඤ්ඤ	240	අනුබ්භා	192
අඩඵමාසං	20	අනුමනෙහසු	336
අත්තදීපා	278	අනුසයසම්මුත්තානන්තං	44
අත්තවාද්දපාදනං	132	අනුසයසම්මුත්තානාය	46, 412
අත්තසම්පද	52, 54, 58, 62 66, 70.	අනුසුඤ්ඤා	146
අත්තසරණා	278	අනුසුඤ්ඤා	352
අතිවිජ්ඣා	398	අනෙළමුගො	198
අත්ථගමා	16	අනෙකං	168
අත්ථවසං	394	අනෙමජ්ජනො	384
අද්දසනාය	234	අනුත්තරපරිනිබ්බාසී	148, 358, 414
අද්ද්‍රිශ්ඨා	198	අනුත්තරෙත ජනපදකල්‍යාණියා	304
අද්දිනමනසො	164	අනුත්තරෙත මහාසමයං	304
අද්ධානපරි ඤ්ඤා	46	අනුකරණා	194
අද්ධානපරිඤ්ඤාය	412	අපතිත්ථිතවිකෙතො	154
		අපකුට්ඨා	268

අපද	90
අපාරා	38, 168, 322
අපථිකකුලසඤ්ඤි	224
අපථිකකුලෙ	224
අපථිවිජ්ඣානො	224
අපථිකධාය	284
අපථිකිතං	390 284
අපථිකමානසා	266
අපථිලිතපුබ්බං	178
අපථිමානො	152
අපථිමාදසමොසරණං	184
අපථිමාදසමපද	52, 56, 60, 62 68, 70.
අපථිමාදෙ	98 406
අපථිසසිකං	390
අපථිහුකතො	180
අපථිහිරං	278
අපථිකථං	322
අපථිකථිසකාම	10
අපථිකථානනිවිසිතං	144, 204
අපථිකපථෙජ්ජන	220, 222
අපථිකපථිකං	176
අපථිකපනනවේතසො	154
අපථිකමචරියං	26
අපථිකකථෙතන	262
අපථිකකමො	164
අපථිකකණං	290
අපථිකඤ්ඤා	134
අපථිකඤ්ඤාදෙමනසං	16, 156, 260
අපථිකඤ්ඤාතරො	286
අපථිනිවච්ඡෙදකං	224
අපථිපච්චිකානි	106
අපථිපසකො	396
අපථිසමිතො	180, 238
අපථිහාරානං	272, 274
අපථිවො	338
අපථිකං	12, 324
අපථිකගාමිමග්ගො	12
අපථිකපරායණං	86, 122
අපථිකපරියොසානං	86, 122
අපථිකොගධං	86, 122
අපථිලග්ගෙහි	272, 274
අපථිකො	186

අයෝනිසාමනසිකාර	බහුලිකාරො	202
අරති		142, 202
අරුණග්‍යං	50, 52, 54, 56, 162,	200
අරුපරාගො		138
අරුපිනො		98
අලකුකා		268
අලොභිකෙහි		272, 274
අලොලජාතිකා		270
අලොති		216, 218
අවච්ඡානා		268
අවසායනි		358
අවධිති		400, 402
අවිසානපසන්නිසා		194
අවිජ්ජානුසයො		134
අවිජ්ජාසවො		338
අවිජ්ජාසො	254, 344	
අවිතනන අවිචාරා		214
අවිඤ්ඤානො		2
අවිනිපාතධම්මො	346, 366	
අවිසයසම්මං	212, 216	
අවිහ ඤාණමානො		276
අවිහිංසාසධ්‍යාපො		14
අවුපසනොතා	20, 22	
අවුපසමො	142, 202	
අව්‍යාපාදසධ්‍යාපො		14
අසඛාරපරිනිබ්බාසී	148, 358	
අසධ්වික්කං		284
අස ඤාණො		90
අස පච්චරිසතරං		34
අස පච්චරිසං		32
අසමෙමාසාය	14, 352	
අසලලිනං		146
අසංභාරියා		386
අසානං	372, 374	
අසිතෙ		262
අසුභනිමික්කං		206
අසුභස ඤාණං		246
අසෙමො		312
අසුසංකො		192
අසුසරතනසස		196
අසුසාසමක්කා		278
අහෙතු අපච්චයා		234

* මෙම පොතෙහි පටුන, පිටු අංක 13 හි ඇතුළත් කර ඇත.

ආ	
ආකාසානකචායනනං	224
ආකිකච්ඡිකියානං	226
ආගනතුකාගාරං	116
ආවරියමුට්ඨි	278
ආචාරගොවරසමපනෙහා	336
ආචාරො	154
ආනාපි	16, 156, 260
ආදනපටිනිසංගෙහ	168
ආදිවංශා	200
ආදිවෙලා	104
ආනාපානසති	244
ආබාධිකො	164
ආරඬවිරියො	350
ආරඬො	38, 170, 322
ආරමිහධාතු	144, 204, 206
ආරාධකො	32
ආරාමනිසාදී	154
ආලොකිනෙ	262
ආවරණං	190
ආවිලො	230
ආසභි (වාචා)	288
ආසිනියො	278
ආහාරට්ඨිනිකො	140
ආහාරසමුදයා	330
ආහාරපටිකකුලසඤ්ඤා	246

ඉ

ඉට්ඨා	134
ඉත්තිකාය	180, 392
ඉත්තිඤ්ඤා	364
ඉත්තිරත්නාසංඝ	196
ඉද්දාචරියා	152
ඉදංසට්ඨාභිනිවෙසො	134
ඉඤ්ඤියවෙමකතා	356, 358
ඉඤ්ඤියසමපනෙහා	362
ඉඤ්ඤියසංවරො	154, 156
ඉඤ්ඤියානි	346
ඉරියාපරෙ	162

උ

උකකට්ඨිතො	228
උකකුප්පාවකුප්පං	180
උකතිනාසිකො	304
උච්චාරපසංඝාවකමෙම	262
උජුකා	262

උ

උණභිසං	8
උත්තරාසඬං	332
උදකවානං	216
උදපකො	228
උදයත්ථගාමිනියා	352, 354, 356
උදුඛෙරො	192
උදෙසං	212
උඬවෙකුකකුච්ඡානියානං	172
උඬවෙකුකකුච්ඡානිවරණං	136
උඬවෙකුකකුච්ඡානිපරිප්පුට්ඨිතෙන	230, 236
උඬවෙකුකකුච්ඡානි පරෙතෙන	230, 236
උඬවං	138
උඬතං	216, 218
උඬමිහාගියානං	138, 344
උඬංසොනො	150
උඬංසොනො අකන්ට්ඨගාමී	358
උදුමාතකසඤ්ඤා	242
උපට්ඨිතසතිතො	396
උපඛං	4
උපරිකමෙකං	302
උපසමගාමී	362, 410
උපහව්වපරිනිබ්බාසී	148, 358
උපාදනකකුඬා	136
උපාදනානි	132
උපාදිසෙසෙ	240
උපාරමිහානිසංසං	154
උපාහනා	8
උපෙබ්බකො	16
උපෙබ්බා	244
උපෙකකාවෙතොවිමුක්ඛං	222
උපෙබ්බාසමොච්ඡානිසංඝාතියා	144, 204
උපෙබ්බාවෙදානියං	376
උපෙබ්බාසනිපාරිසුඤ්ඤා	16
උපෙබ්බාසමොච්ඡානිකො	150
උපෙකතිඤ්ඤා	370, 376, 378
උමුගෙහො	26, 306
උසමා	378
උසංදකජානො	228
උසංගිතං	402
උළාරා	288

උභ

උභමිජානො	230
----------	-----

ග	ක
ගබ්බාපෙය්‍යාලො	254
ගජා	132
ගරුභාවනියා	296
ගහපතිරතනසස	196
ගහනාති	384
ගෙලඤ්ඤ	276
ගොපානසියො	102
ගොපානසිනං	402
ගොමයානි	216
ච	ත
චක්කරතනයය	196
චක්කවර්ණ සස	196
චක්ඛුකරණා	194
චක්ඛු විශේෂඤයා	36, 134
චණ්ඩාලවංසං	302
චතුරුද	98
චන්දිමපහා	102
චිත්තකිලමපො	238
චිත්තප සස ද්වි	144, 204
චිත්තවූපකායෙන	146
චිත්තානුපසයි	16, 260
චිත්තාරමමණා	282
චිරකතං	352
චිරවිසිතිකො	306
චිරභාසිතං	352
චෙතොපරියඤ්ඤාණං	288
චෙතොවිමුත්තං	362
ඡ	ථ
ඡන්දපච්චයා	20, 22
ඡන්දවූපසමපච්චයා	22
ඡන්දසමපද	52, 54, 58, 62, 66, 70
ඡන්දෙ	324
ඡ	ඳ
ඡජ්ජරසකටං	278
ඡනපදකලාණි	304
ඡමුද්ධිපකා	412
ඡමුද්ධි	412
ඡාගරිතෙ	262
ඡාතරුපසස	186
ඡීවිතසඛාරං	276
ඡීවිතිසුද්ධං	364
ඡුතිමනෙතා	168
කානෙසු	350
කාණ්ඩකරණා	194
කාණ්ඩසසනපදං	48
කායසස	260, 332
කායං	32
ත	ත
තකකරසස	170
තගස	164, 166, 168
තව්ණං	402
තජ්ජං	376, 378
තණ්ඩකඛියාය	176
තණ්ඩා	130
තණ්ඩානිරොධාය	176
තථකතාය	382
තදනවයා	392
තඤ්ඤි	142, 202
තමතගෙන	278, 294
තමතගෙනා	296
තමොකාය සස	398
තාරකරුපානං	102
තිත්තකගෙනෙහි	272, 274
තිපු	186
තෙලපපෙජ්ජානං	18
තෙලපතෙතා	304
ථ	ථ
ථනං	270
ථාමවා	350, 352
ථිතථිඤ්ඤාධාරිකානං	172
ථිතථිඤ්ඤාධාරිකානං	230, 236
ථිතථිඤ්ඤාධාරිකානං	230, 236
ඳ	ඳ
දළිදෙද	198
දළුපරකකමො	350, 352
දළුපාකාරතොරණං	290
දළුද්ධිපං	290
දයාදෙ	262
දිට්ඨධම්මසුචිභාරානං	274, 276
දිට්ඨානුසයො	134
දිට්ඨසමපද	52, 56, 60, 62, 64, 70
දිට්ඨපාදනං	132
දිට්ඨොසො	254, 344

ප		ප	
පටිකකුලසඤ්ඤි	224	පරිවිමංසං	146
පටිකකුලෙ	224	පරිසාවචරො	154
පටිගච්ච	148, 294	පරිභාරොනබ්බො	304
පටිසනිමිත්තං	142, 202	පරිළාභො	282
පටිසසඤ්ඤානං	224	පලොකධම්මං	294
පටිසානුසයො	134	පච්චරතො	146
පටිපද	12	පච්චිනතො	146
පටිපජ්ජාමෙත්වා	276	පසාදනියෙ	282
පටිපපසසද්ධො	238	පසසඤ්ඤාපඤ්ඤා	150
පටිභානං	26	පසාරිතෙ	262
පටිසරණං	381, 386	පභානසඤ්ඤා	246
පටිසංහරාමි	282	පාකාරච්චරං	90
පට්ඨානිසංචුද්ධො	20, 330	පාකාරසන්ධිං	290
පට්ඨි	106	පාචනනිත්තං	74, 252
පඤ්ඤානිකං	282	පාචනපඤ්ඤාරා	74, 252
පතිසලලිඤ්ඤා	20	පාචනපොඤ්ඤා	74, 252
පනොදලලිඤ්ඤා	8	පාචනවාතපානා	386
පත්ථසමානා	296	පාචකඛං	4, 6
පදපානානි	100	පාතිමොක්ඛසංචරසංචුතො	636
පදෙසං	312	පාරඛමනාය	38
පදෙසෙන	20	පාරං	168
පඛන්ධාරාජං	110	පිණ්ඩපානනිභාරකෙන	20, 22
පඛන්ධාරාජානං	140	පිණ්ඩපානපටිකකෙනා	8, 210
පඛ්ඨාතො	384	පියරූපා	36, 136
පහසසරං	186	පිලසෙකං	192
පහඤ්ඤා	186	පිතිසංඛොපඤ්ඤා	150
පඨිරූපාසනං	146	පිතිසංඛොපඤ්ඤාචාර්යා	144, 204
පරසකම්මානු	144, 204, 206	පිතිසුඛං	16
පරමනිපව්වාකාරං	408	පිතෙ	262
පරමපාසාවිනි	304	පුග්ගලවෙමනනා	356, 358
පරවිසයෙ	268	පුත්ථගඤ්ඤා	102
පරිකම්භෙහවසංයොජනා	266	පුට්ඨනාපරං (විසේසං)	280, 282
පරිකම්භෙහවසංයොජනො	346, 349	පුට්ඨනසමයං	150
පරිඤ්ඤා	10	පුට්ඨසද්ධොපාරිථි	350
පරිඤ්ඤානො	324	පුට්ඨිසිද්ධියං	364
පරිඤ්ඤාය	36	පුළුවකසඤ්ඤා	242
පරිනායකරතනසස	196	පුතිකානි	116
පරිපුච්ඡා	26	පෙත්තිකෙ	268
පරිපුරුකා	356, 358		
පරිබ්බාජකා	10		
පරියානාය	116		
පරියොදනා	24		
පරිචිතකෙසං	300		

බ	ම
බලං 110	මච්ඡාදෙය්‍යසං 298
බලකරණියා 254	මණ්ණිකං 150
බහුකාරං බහුකාරො 58, 60, 62, 64	මණ්ණප්පායං 228
බහුසද් 98	මණ්ණරතනසං 196
බාළහගිලානො 164, 314	මධුරකජානො 278, 292
බිළාලනිකබමනමනං 290	මධුරගෙහි 272, 274
බිජගාමා 108	මනොසලංසසජං 372, 374
බොජ්ඣං 140	මමුද්දෙසිකො 278
බොධිපක්ඛියා 400	මරණසංකප්පං 246
බොජ්ඣං ඛනරතනානං 196	මලං 128
බ්‍යාපාදප්පානියානං 172	මහග්ගනං 176
බ්‍යාපාදපරිප්පුට්ඨිතෙන 228, 236	මහග්ගතෙන 220, 222
බ්‍යාපාදපරෙතෙන 228, 236	මහනිකනං 140
බ්‍රහ්මං 8	මහාකායා 192
බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං 2, 26, 28, 264	මහානදියො 110
බ්‍රහ්මචරියෙසනා 254	මහාපුරිසො 286
බ්‍රහ්මචරියං 12	මහාභික්ඛානං 314
බ්‍රහ්මඤ්ඤං 40	මහාසමුද්දං 110
බ්‍රහ්මඤ්ඤාසං 348	මහාසොඛෙතා 110, 140
බ්‍රහ්මඤ්ඤඵලානි 40	මානානුසයො 134
බ්‍රහ්මයානං 8	මානො 138
බ්‍රහ්මයානාරූපං 8	මාරණනතිකා 276
බ්‍රහ්මණසමුදා 348	මාරසෙනාසමුදානං 196
	මිච්ඡාසංකප්පං 34
	මිච්ඡාදිට්ඨිපච්චියා 20
	මිච්ඡානං 30
	මිච්ඡාපටිපක්ඛාධිකරණහෙනු 32
	මිච්ඡාපටිපත්ති 38
	මිච්ඡාපටිපදං 30
	මිච්ඡාපටිපක්ඛො 32
	මිච්ඡාපණ්ණිතං 16
	මිච්ඡාලෙහො 26
	මිච්ඡාවිමුක්ති 34
	මුඛනිවේණං 228
	මුඛවාතං 216
	මුණ්ණො 120
	මුදිතා 244
	මුදිතාවෙතොවිමුක්ති 222
	මුලගණියා 102
	මුලජානා 386
	මෙත්තවික්ඛනාය 304
	මෙත්තා 214
	මෙත්තාවෙතොවිමුක්ති 206, 222
	මොසපුරිසානං 290
	මොහකඛයො 12, 26, 28 40, 42
හ	
හත්තසමුද්දෙ 142, 200	
හත්තු 272, 274	
හද්දකො 26	
හනෙතා 230	
හසදස්සාවි 336	
හවරාගානුසයො 134	
හවාසවො 338	
හවෙසනා 254	
හවොසො 254, 344	
හික්ඛුනුපස්සයො 280	
හුත්තපානරාසස්ස 154	
හුත්තාමා 108	
හුත්තප්පබ්බං 408	
ම	
ම කතට්ඨිපිසු 270	
මකකවානං 270	
මග්ගභාවනාය 16	
මග්ගො 12	
මඩ්ඛ 156	
මච්ඡාදෙය්‍යං 168	

ම		උ	
මොහවිනයපරියොසානං	8, 54, 56, 60, 64, 68, 70, 72	ලොකවිදු	350
මොහවිනයො	12	ලොභකෙහි	272, 274
		ලොභං	186
		ලොභිත වැදුනං	102, 406
ය		ච	
යංගනිකානි	404	වජ්ජසු	336
යථාකාමකරණියො	270	වජ්ජිකතා	304
යථාමිත්තං	276	වයධම්මානුපසස්සි	326
යථාසද්ධිධං	276	වලිජාතානි	384
යථාසමහත්තං	276	වසස්සකං	102
යවසුකං	16, 112	වළභිරථෙන	8
යානිකතා	304	වාතෙරිතො	230
යොගකෙමාය	242, 250	වාදනුවාදෙ	10
යොනිසොමනසිකාරො	162, 200	වාලවිජනියා	8
යොනිසොමනසිකාර සමපද	52, 56, 60, 64, 68, 70	විගතූපකතිලෙසා	24
යොනිසොමනසිකාරසමොපරණං	184	විසාතපක්ඛියා	194
යොගා	132	විඤානස්ස	118
යොබ්බෙදෙඤ්ඤ	384	විඤානං	212, 216
ර		විවිකිවජා	136
රජනියා	36, 134	විවිකිවජානුයොගො	134
රජොපච්චලං	114	විවිකිවජාවධානියානං	172
රස්සි	386	විවිකිවජාවධානියා	142, 202
රස්සියො	8	විවිකිවජාපරිසුට්ඨිතෙන	230, 234
රාගකඛියො	12, 26, 28, 40, 42	විවිකිවජාපරෙතෙන	230, 234
රාගවිනයපරියොසානා	8	විච්ඡිද්ධකසඤ්ඤ	242
රාගවිනයපරියොසානං	54, 56, 60, 64, 68, 70, 72	විජඤ්ඤා	142, 202
රාගවිනයො	12	විජ්ජා	138
රාගවිරාගත්ථං	44	විජ්ජාවරණසමපනෙතා	350
රාගවිරාගාය	44	විජ්ජාවිමුක්තිඵලසමුප්පිකිරියාය	188, 192, 234
රූපරාගො	138	විජ්ජාවිමුක්තිඵල සමුප්පිකිරියාය	46
රූපසඤ්ඤානං	224	විජ්ජාවිමුක්තිඵලානිසංයො	154
රූපිනො	98	විඤ්ඤාණඤ්ඤායතනං	226
උ		විඤ්ඤාපකො	292
ලාබාය	228	විකතඤ්ඤා පච්චියා	20, 22
ලාපං (සකුණං)	268	විතකසංවූපසමපච්චියා	22
ලීනං	158, 216	විදුසුතො	2
ලුඤ්ඤ	270	විදිතා	322
ලුළිතො	230	විධා	196
ලෙඩ්ධුධානං	268	විනිලකසඤ්ඤ	242
ලෙපං	270	විනිකෙකපා	378
		විමුක්තවිකතතා	286
		විමුක්තිකාණ්ඩසසනායමපනතා	146
		විමුක්තිකාණ්ඩසසනකඛිනි	292

ව	
විමොඛං	224
විපතීකා	192
විපරිණාමදුක්ඛතා	128
විපට්ඨාරිනො	284
විප්පසනෙතා	234
විරඥා	38, 170, 322
විරාගනිසංගං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විරාගසංකප්ප	246
විරියබලං	388
විරියසමොඤ්ඤා	150
විවෙකජං	16
විවෙකනිසංගං	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
විලොකිතෙ	262
විවිධ	16
විහාරපච්ඡායායං	276
වුසිතවා	346, 348
වුපකඨෙයා	262, 146
වුපසනො	20, 22
වෙනනස්ස	272
වෙක්ඛකිනිකා	116
වෙදනා	130
වෙදනානුපසි	16, 260
වෙදනාරමුච්ඡො	282
වෙදිනි	20
වෙසුලුකං	140
වෙය්‍යාකරණෙන	212, 216
වෙථමිඤ්ඤෙනෙන	278
වොස්සගාපරිණාමී	4, 6, 18, 50, 52, 58, 66, 68
වොස්සගාරමුච්ඡං	352, 356, 396
ව්‍යාපාදෙ	134, 136
ව්‍යාපාදනීවරණං	136
ව්‍යාකරමානා	10

ස

සඋපනිසං	34
සකකායදිට්ඨි	136
සකුණංගි	268
සබ්බාරදුක්ඛතා	128
සබ්බාමච්ඡයො	8
සබ්බවිනසමොධානා	378
සබ්බාච්ඡන්තවිවරධාරණං	262

ස

සජ්ඣායකතා	228
සජ්ඣ	186
සංකප්පවිලයා	20
සංකප්පවුපසමපච්චයා	22
සංකප්පවෙදිනිකනිරොධං	382
සංකප්පො	98
සංකප්පි	400, 402
සනිනොපකෙතන	352, 354
සනිපට්ඨානා	154, 260
සනිපට්ඨානභාවනාගාමිනී පටිපදං	326
සනිබලං	388
සනිසමපඤ්ඤා	274, 276
සනිසමොඤ්ඤාබ්‍යව්‍යාපිතියා	142, 202
සනිසමොඤ්ඤා	150
සනො	260
සද්ධිමුපරිහානං	308
සද්ධානුසාරී	356, 358
සද්ධාබලං	388
සද්ධාය	390
සද්ධිඤ්ඤා	348, 350
සද්ධිඤ්ඤාසමුදයං	348, 350
සද්ධිඤ්ඤානිරොධං	348, 350
සද්ධිඤ්ඤානිරොධගාමිනීපටිපදං	348, 350
සන්තානෙනා	228
සන්දස්සනො	292
සන්ධාවතං	398
සන්ධානිකා	410
සප්පරිසං	32
සප්පරිසන්තරං	34
සපරිකතාරං	34
සබ්බන්තාය	220, 222
සබ්බස්සිකං	218, 222
සබ්බධි	220, 222
සබ්බලොකෙ අනභිතපසංකප්ප	246
සබ්බසබ්බාරසමථො	398
සබ්බසෙතෙන	8
සබ්බාවනා	220, 222
සබ්බපට්ඨිතවිනිසංගො	398
සමණසමුච්ඡො	348
සමණ්‍යඥයො	292
සමන්තං	312

ස		ස	
සමනිකතමා	224	සරිතා	352
සමනිත්තකො	304	සරිවාරං	16
සමථනිවේණං	144, 204	සවිතසකං	16
සමනුඤ්ඤ	168	සවිතසකසවිවාරා	214
සමාදපකො	292	සසඛිඛාරපරිනිබ්බාසී	150, 358
සමාධි කඛ්ඤා	292	සහධම්මකො	10
සමාධිබලං	388	සහෙතුසප්පවයා	234, 236
සමාධිසම්මොජ්ඣිකවෙණා	150	සංයොජනප්පභානාසං	44
සමාහිතා	264	සංයොජනප්පභානාසං	412
සමුත්තෙජකො	292	සංයොජනවිනිබ්භා	178
සමුද්දනිතකා	76	සංයොජනානි	136, 138
සමුද්දපඛාරා	76	සංයොජනියානං	178
සමුද්දපොණං	76	සංවේගාය	242
සමුද්දධම්මොනුප්පෙති	326	සංසට්ඨා	228
සමොධානං	204	සංසරතං	398
සමපජානකාරී	262	සානං	372, 374
සමපජානො	16, 156, 262	සාධාරො	34
සමපරිවෙනෙතො	180	සාමකුඤ්ඤං	40
සමපසාදනං	16	සාමකුඤ්ඤං	40, 348
සමපභංගකො	292	සාමකුඤ්ඤඵලානි	40
සමොධගාමී	362, 410	සාමුද්දිකාය	116
සමොධාපරායණං	346, 366	සායනසමයං	150
සමමනං	30	සාරගඤ්ඤං	102, 406
සමුද්දකුඤ්ඤං	168	සාරවතො	294
සමුද්දකුඤ්ඤං	164	සාලිසුකං	16, 112
සමුද්දකුඤ්ඤං	266, 346, 348	සාලොභිතා	338
සමුපපධානෙසු	350	සාවජ්ජානවජ්ජා	142, 204
සමුපපධානා	426	සායනකරා	296
සමුපපධානෙ	356	සාසවෙසු	406
සමුපකුඤ්ඤං	34	සිවිලානි	384
සමුපදිට්ඨිං	98, 100	සිලං	106
සමුපදිට්ඨිපවයා	20	සිලකඛ්ඤං	292
සමුපදිට්ඨිපසමපවයා	22	සිලබ්බතපරාමාසො	134, 136
සමුපද්දකකඛ්ඤාගාමිනියා	352, 354, 356	සිලබ්බතපාදනං	132
සමුපද්දකකඛ්ඤාගාමී	38	සිලසමපද 50, 54, 58, 62 66, 70	
සමුපපණ්ණිකාය	16, 18	සිසං	186
සමුපපට්ඨපනි	38	සිහනාදෙ	288
සමුපපට්ඨපදං	30	සුකං	168
සමුපපට්ඨපනං	38	සුකානි	216
සමුපට්ඨසුත්තං	34	සුබ්බිතාරී	16
සමුපසංඛිකපො	14	සුච්ඡිද්දං	370, 376, 378
සමුපසංඛිකපො	14	සුගතවිනයා	24
සමුපසංඛිකපො	262	සුඤ්ඤාගාරගතො	180
සරදසමයෙ	104	සුපණ්ණිකා	416

